

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

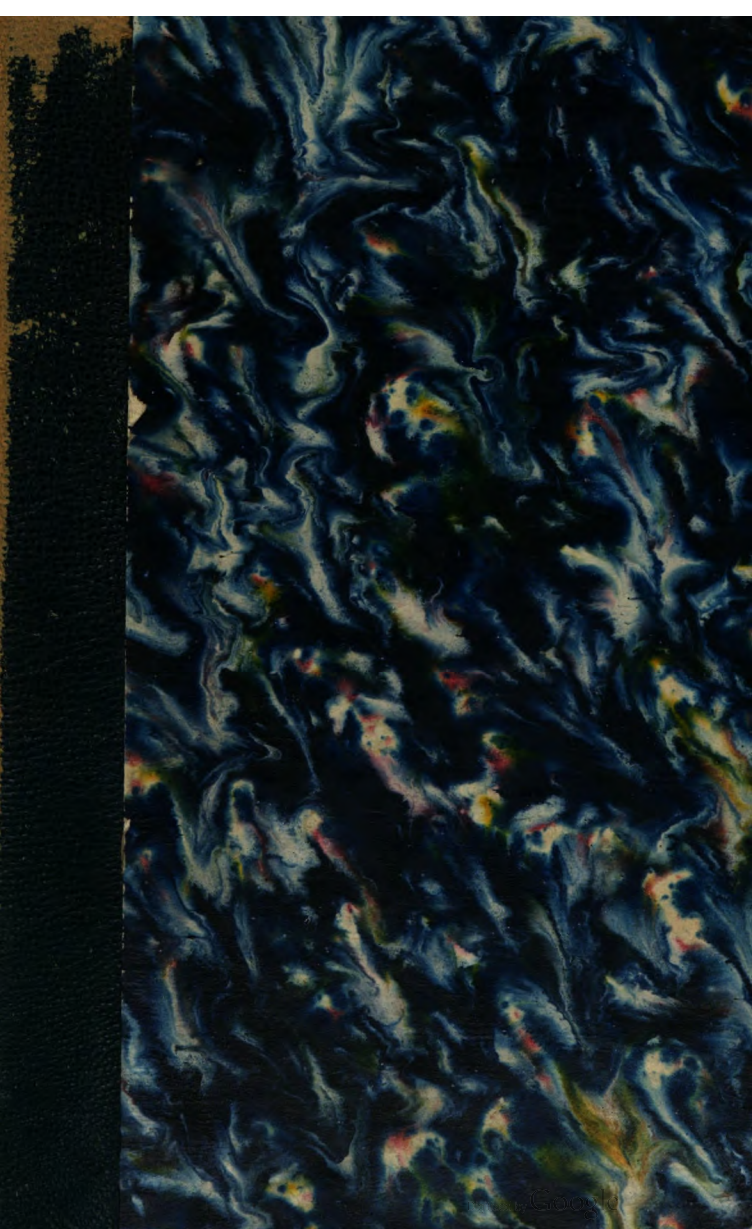
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

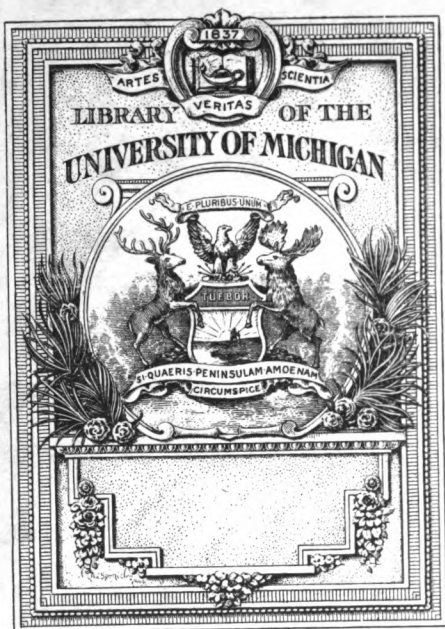
We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

~~3. 8. 1. 6.~~

422

888

II 7

II 58

1826

v. 3

Buchv

D I O D O R I

Diodorus, Siculus

B I B L I O T H E C A

H I S T O R I C A

E D I D I T

L V D O V I C V S D I N D O R F I V S.

V O L. III.

L I P S I A E

L I B R A R I A W E I D M A N N I A

G. R E I M E R.

M D C C C X X V I.

1000

ADDITION

888

D7

D58

1826

V.3

Buhr

1000

79 ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΑΙΔΕΚΑΤΗ

ΤΩΝ ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΒΙΒΛΩΝ.

- α'. Ὡς Φίλιππος ὁ Ἀμύντου παρέλαβε τὴν τῶν Μακεδόνων βασιλείαν.
- β'. Ὡς Ἀργαῖον ἀντιποιούμενον τῆς βασιλείας ἐνίκησεν.
- γ'. Ὡς Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας καταπολεμήσας ἐκτήσατο τὴν προγοικὴν ἀρχήν.
- δ'. Περὶ τῆς ἀνδρείας τοῦ νεωτέρου Διονυσίου καὶ τῆς Δίωνος φυγῆς.
- ε'. Ὡς Δίων ἐλευθερώσας τοὺς Συρακουσίους Διονύσιον κατεπόλεμήσεν.
- ς'. Ὡς ἐκπεσὼν ἐκ τῆς πατρίδος πάλιν ἀνεκτήσατο τὰς Συρακούσας.
- ζ'. Κτίσις Ταυρομενίου κατὰ τὴν Σικελίαν.
- η'. Τὰ πρυχθέντα κατὰ τὴν Εὐβοίαν καὶ κατὰ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον.
- θ'. Πολιορκία Ἀμφιπόλεως ὑπὸ Φιλίππου καὶ ἄλλοις.
- ι'. Ὡς Φίλιππος τοὺς Πυδναίους ἐξανδραποδισάμενος τὰ χρυσία μέταλλα κατεσκεύασεν.
- ια'. Κατάλυσις τοῦ συμμαχικοῦ πολέμου.
- ιβ'. Συνδρομὴ τριῶν βασιλέων ἐπὶ Φιλίππου.
- ιγ'. Ὡς Φιλόμηλος ὁ Φωκεὺς τοὺς Δελφούς καὶ τὸ μαντεῖον καταλαβόμενος τὸν ἱερὸν πόλεμον ἐξέκυνσε.
- ιδ'. Περὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς εὐρέσεως τοῦ μαντείου.
- ιε'. Φιλομήλου τοῦ Φωκέως ἥττα καὶ θάνατος.
- ισ'. Ὀνομάρχου παρόληψις τῆς ἀρχῆς καὶ παρασκευὴ πρὸς πύλεμον.

- ζ. Ὡς Βοιωτοὶ Ἀρταβάζω βοηθήσαντες ἐνίκησαν τοὺς βασι-
 λέως σατυράπας.
 η. Ὡς Ἀθηναῖοι Χερφονίου κρατήσαντες κατεκληρούχησαν
 αὐτήν.
 ιθ. Ὡς Φίλιππος Μεθώνην ἔλων κατέσκαψεν.
 κ. Ὡς Φίλιππος Φωκεῖς νικήσας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς Θετταλίας.
 κα. Ὡς Ὀνόμαρχος ὁ Φωκεὺς Φίλιππον δυσὶ μάχαις νικήσας
 εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους ἤγαγεν.
 κβ. Ὡς Ὀνόμαρχος Βοιωτοὺς νικήσας Κορώνειαν εἴλεν.
 κγ. Ὡς Ὀνόμαρχος ἐν Θετταλίᾳ παραταξάμενος πρὸς Φίλιπ- 80
 πον καὶ Θετταλοὺς ἠττήθη.
 κδ. Ὡς αὐτὸς μὲν ἐκρεμάσθη, οἱ δ' ἄλλοι κατεποντίσθησαν
 ὡς ἱερόσυλοι.
 κε. Ὡς Φάυλλος διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν πολλὰ τῶν ἀργυρῶν
 καὶ χρυσῶν ἀναθημάτων κατέκοψεν.
 κς. Ὡς τὰς μισθοφορίας ἀναβιβάσας ἤθροισε μισθοφόρων
 πλῆθος.
 κζ. Ὡς τεταπεινωμένα τὰ τῶν Φωκίων πράγματα διωρθώσατο.
 κη. Ὡς χρήμασι διαφθείρων τὰς πόλεις καὶ τοὺς προεσθηκό-
 τας αὐταῖς πολλοὺς προσελάβετο συμμάχους.
 κθ. Ὡς οἱ τῶν Φεραιῶν τύραννοι παραδόντες Φιλίππῳ τὰς
 Φερὰς Φωκίων ἐγένοντο σύμμαχοι.
 λ. Μάχη Φωκίων πρὸς Βοιωτοὺς περὶ Ὀρχομενὸν καὶ ἦτα
 Φωκίων.
 λα. Ἀλλαι μύχαι τοῖς αὐτοῖς παρὰ τὸν Κηφισσὸν καὶ Κορώνειαν
 καὶ νίκη Βοιωτῶν.
 λβ. Ὡς Φάυλλος στρατεύσας εἰς τὴν Λοκρίδα πολλὰς πόλεις
 ἐχειρώσατο.
 λγ. Ὡς Φάυλλος νόσῳ περιπεσὼν φθινάδι τὸν βίον ἐπιπόνως
 κατέστρεψεν.
 λδ. Ὡς Φάλακκος διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν καὶ ἀγεννῶς διοικῶν
 τὸν πόλεμον ἐξέπεσεν.
 λε. Ὡς οἱ κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἰστασίασαν.
 λς. Ὡς Ἀρταξέρξης ὁ ἐπικληθεὶς Ὀλχος ἀνεκτήσατο Αἰγυπτον
 καὶ Φοινίκην καὶ Κύπρον.
 λς. Ὡς Φίλιππος τὰς Χαλκιδικὰς πόλεις προσαγαγόμενος τὴν
 ἐπισημοτάτην πόλιν κατέσκαψε.

λγ'. Ζήτησις τῶν ἀναλωθέντων ἱερῶν χρημάτων καὶ κόλασις τῶν νοσφισαμένων.

λδ'. Ὡς οἱ καταφυγόντες εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος Φωκεῖς, ὄντες πεντακόσιοι, παραδόξως ἅπαντες ὑπὸ πυρὸς διεφθάρησαν.

μ'. Ὡς ὁ Φωκικὸς πόλεμος καταλύθη.

μα'. Ὡς οἱ μετασχόντες τῆς ἱεροσυλίας τοῖς Φωκεῦσιν ἅπαντες ὑπὸ θείας τινὸς ἐνεργείας ἐκολάσθησαν.

μβ'. Τιμολόοντος κατάπλους εἰς Σικελίαν καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ μέχρι τῆς τελευτῆς.

μγ'. Περίνθου καὶ Βυζαντίου πολιορκία ὑπὸ Φιλίππου.

μδ'. Φιλίππου παράταξις πρὸς Ἀθηναίους ἐν Χαιρωνείᾳ καὶ ἥττα τῶν Ἀθηναίων.

με'. Ὡς οἱ Ἕλληνες αὐτοκράτορα στρατηγὸν εἵλοντο Φίλιππον.

μς'. Ὡς Φίλιππος μέλλων διαβαίνειν εἰς τὴν Ἀσίαν ἀνῆρθε.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΣ ΕΚΚΑΙΔΕΚΑΤΗ.

1' *Εν* πάσαις μὲν ταῖς ἱστορικαῖς πραγματείαις καθή-81
κει τοὺς συγγραφεῖς περιλαμβάνειν ἐν ταῖς βίβλοις
ἢ πόλεων ἢ βασιλείων πράξεις αὐτοτελεῖς ἀπ' ἀρχῆς
μέχρι τοῦ τέλους. οὕτω γὰρ μάλιστα διαλαμβάνομεν
τὴν ἱστορίαν εὐμνημόνευτον καὶ σαφῆ γενέσθαι τοῖς
ἀναγινώσκουσιν. αἱ μὲν γὰρ ἡμιτελεῖς πράξεις, οὐκ
ἔχουσαι συνεχὲς ταῖς ἀρχαῖς τὸ πέρας, μεσολαβοῦσι
τὴν ἐπιθυμίαν τῶν φιλαναγνωστούντων, αἱ δὲ τὸ
τῆς διηγήσεως συνεχὲς περιλαμβάνουσai μέχρι τῆς
10 τέλεωτῆς ἀπηρτισμένην τὴν τῶν πράξεων ἔχουσιν
ἀπαγγελίαν. ὅταν δὲ ἡ φύσις αὐτῇ τῶν πραχθέντων
συνεργῇ τοῖς συγγραφεῦσι, τότε ἤδη παντελῶς οὐκ
ἀποστατέον ταύτης τῆς προαιρέσεως. διόπερ καὶ
ἡμεῖς παρόντες ἐπὶ τὰς Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου πρά-
ξεις πειρασόμεθα τούτῳ τῷ βασιλεῖ τὰ πραχθέντα
περιλαβεῖν ἐν ταύτῃ τῇ βίβλῳ. οὗτος γὰρ εἴκοσι μὲν
καὶ τέτταρα ἔτη τῶν Μακεδόνων ἐβασίλευσεν, ἐλα-
χίσταις δὲ ἀφορμαῖς χρησάμενος μεγίστην τῶν κατὰ
τὴν Εὐρώπῃ δυναστειῶν κατεσκεύασε τὴν ἰδίαν βα-
20 σιλείαν, καὶ παραλαβὼν τὴν Μακεδονίαν δουλεύου-
σαν Ἰλλυριοῖς πολλῶν καὶ μεγάλων ἔθνων καὶ πό-
λεων κυρίαν ἐποίησε. διὰ δὲ τὴν ἰδίαν ἀρετὴν τῆς

μὲν Ἑλλάδος ἀπάσης παρέλαβε τὴν ἡγεμονίαν, ἐκου-
 σίως τῶν πόλεων ὑποτακτομένων, τοὺς δὲ τὸ ἐν
 Δελφοῖς ἱερὸν συλήσαντας καταπολεμήσας, καὶ τῇ
 μαντείῳ βοηθήσας, μετέσχε τοῦ συνεδρίου τῶν Ἀμ-
 φικτυόνων, καὶ διὰ τὴν εἰς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν
 ἐπαθλον ἔλαβε τὰς ψήφους τῶν κρατηθέντων Φω-
 κέων. Ἠλυριοὺς δὲ καὶ Παίονας καὶ Θρᾷκας καὶ
 Σκύθας καὶ πάντα τὰ πλησιόχωρα τούτοις ἔθνη κα-
 ταπολεμήσας, τὴν Περσῶν βασιλείαν ἐπεβάλετο κα-
 ταλύσαι· καὶ δυνάμεις μὲν εἰς τὴν Ἀσίαν διαβιβά-
 σας τὰς Ἑλληνίδας πόλεις ἡλευθέρου, μεσολαβηθείς
 δ' ὑπὸ τῆς πεπρωμένης τηλικαύτας καὶ τοιαύτας
 82 δυνάμεις ἀπέλιπεν ὥστε τὸν υἱὸν Ἀλέξανδρον μὴ
 προσδεσθῆναι συμμάχων εἰς τὴν κατάλυσιν τῆς Περ-
 σῶν ἡγεμονίας. καὶ ταῦτ' ἐπραξεν οὐ διὰ τύχην
 ἀλλὰ διὰ τὴν ἰδίαν ἀρετὴν. γέγονε γὰρ ὁ βασιλεὺς
 οὗτος ἀγχινοῖα στρατηγικῇ καὶ ἀνδρείᾳ καὶ λαμπρό-
 τητι ψυχῆς διαφέρων. ἵνα δὲ μὴ διὰ τοῦ προσιμίου
 προλαμβάνωμεν αὐτοῦ τὰς πράξεις, ἐπὶ τὸ συνεχές
 τῆς ἱστορίας πορευσόμεθα βραχέα τοῖς χρόνοις προσα-
 20 ναδραμόντες.

Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Καλλιμήδους Ὀλυμπιάς 2
 μὲν ἤχθη πέμπτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν, καθ' ἣν ἐνίκα
 στάδιον Πῶρος Κυρηναῖος, Ῥωμαῖοι δὲ κατέστη-
 σαν ὑπάτους Γναῖον Γενύκιον καὶ Λεύκιον Αἰμύ-
 λιον. ἐπὶ δὲ τούτων Φίλιππος ὁ Ἀμύντου υἱός,
 Ἀλέξανδρου δὲ τοῦ Πέρσας καταπολεμήσαντος πα-
 τῆρ, παρέλαβε τὴν τῶν Μακεδόνων βασιλείαν διὰ
 τοιαύτας αἰτίας. Ἀμύντου καταπολεμηθέντος ὑπὸ
 Ἠλυριῶν, καὶ φόρους τοῖς κρατήσασι τελεῖν ἀναγκα-
 30 σθέντος, οἱ μὲν Ἠλυριοὶ λαβόντες εἰς ὀμηρείαν Φί-
 λιππον τὸν νεώτατον τῶν υἱῶν παρέθεντο τοῖς Θη-
 βαίοις. οὗτοι δὲ τῷ Ἐπαμινώνδου πατρὶ παρέθεντο
 τὸν νεανίσκον, καὶ προσέταξαν ἅμα τηρεῖν ἐπιμελῶς
 τὴν παρακαταθήκην καὶ προστατεῖν τῆς ἀγωγῆς
 καὶ παιδείας. τοῦ δ' Ἐπαμινώνδου Πυθαγόρειον
 ἔχοντος φιλόσοφον ἐπιστάτην, συντρεφόμενος ὁ Φί-
 λιππος μετέσχεν ἐπὶ πλείον τῶν Πυθαγορείων λόγων.

ἀμφοτέρων δὲ τῶν μαθητῶν προσεγγικαμένων φύσει
 τε καὶ φιλοπονίαν, ὑπῆρξαν ἑκάτεροι διαφέροντες
 ἀρετῇ. ὧν Ἐπαμινώνδας μὲν μεγάλους ἀγῶνας καὶ
 κινδύνους ὑπομείνας τῇ πατρίδι παραδόξως τὴν ἡγε-
 μονίαν τῆς Ἑλλάδος περιέθηκεν, ὃ δὲ Φίλιππος,
 ταῖς αὐταῖς ἀφορμαῖς χρησάμενος, οὐκ ἀπελείφθη
 τῆς Ἐπαμινώνδου δόξης. μετὰ γὰρ τὴν Ἀμύντου
 τελευτὴν Ἀλέξανδρος ὁ πρεσβύτατος τῶν υἱῶν διε-
 δέξατο τὴν ἀρχήν. τοῦτον δὲ Πτολεμαῖος ὁ Ἀλωρί-
 10 τῆς δολοφονήσας παρέλαβε τὴν βασιλείαν· καὶ τοῦ-
 τον ὁμοίως Περδίκκας ἐπανελόμενος ἐβασίλευσε. τού-
 του δὲ παρατάξει μεγάλη λειψθέντος ὑπὸ Ἰλλυριῶν
 καὶ πεσόντος ἐπὶ τῆς χρείας, Φίλιππος ὁ ἀδελφὸς
 διαδράς ἐκ τῆς ὀμηρείας παρέλαβε τὴν βασιλείαν
 κακῶς διακειμένην. ἀνήρηντο μὲν γὰρ ἐν τῇ παρα-
 τάξει Μακεδόνων πλείους τῶν τετρακισχιλίων, ὃ
 δὲ λοιποὶ καταπεπληγμένοι τὰς τῶν Ἰλλυριῶν δυνά- 83
 μεις περίφοβοι καθειστήκεισαν καὶ πρὸς τὸ διαπο-
 λεμῆν ἀθύμως εἶχον. ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν
 20 Παλονες μὲν πλησίον τῆς Μακεδονίας οἰκοῦντες ἐπόρ-
 θουν τὴν χώραν, καταφρονοῦντες τῶν Μακεδόνων,
 Ἰλλυριοὶ δὲ μεγάλας δυνάμεις ἤθροίζον καὶ στρα-
 τεύειν εἰς τὴν Μακεδονίαν παρεσκευάζοντο, Πανσα-
 νίας δὲ τις τῆς βασιλικῆς συγγενείας κοινωνῶν ἐπα-
 βάλετο διὰ τοῦ Θρακῶν βασιλέως ἐπὶ τὴν Μακεδο-
 νικὴν βασιλείαν κατεῖναι· ὁμοίως δὲ καὶ Ἀθηναῖοι
 πρὸς Φίλιππον ἀλλοτρίως ἔχοντες, κατήγον ἐπὶ τὴν
 βασιλείαν Ἀργαῖον, καὶ στρατηγὸν ἀπεισιτάλκεισαν
 Μαντίαν, ἔχοντα τρισχιλίους μὲν ὀπλίτας, ναυτικὴν
 50 δὲ δύναμιν ἀξιόλογον.

3 Οἱ δὲ Μακεδόνες διὰ τε τὴν ἐν τῇ μάχῃ συμφο-
 ράν καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐπιφερομένων κινδύνων
 ἐν ἀπορίᾳ τῇ μεγίστῃ καθειστήκεισαν. ἀλλ' ὅμως τη-
 λικούτων φόβων καὶ κινδύνων ἐφεστώτων ὁ Φίλιπ-
 πος οὐ κατεπλάγη τὸ μέγεθος τῶν προσδοκωμένων
 δεινῶν, ἀλλὰ τοὺς Μακεδόνας ἐν συνεχέσιν ἐκκλη-
 αῖαῖς συνέχων, καὶ τῇ τοῦ λόγου δεινότητι προτρε-
 πόμενος ἐπὶ τὴν ἀνδρείαν, εὐθαρσεῖς ἐποίησε· τὰς

δὲ στρατιωτικὰς τάξεις ἐπὶ τὸ κρεῖττον διορθώσα-
 μενος, καὶ τοὺς ἄνδρας τοῖς πολεμικοῖς ὅπλοις δεόν-
 τως κοσμήσας, συνεχεῖς ἐξοπλισίας μὲν καὶ γυμνασίας
 ἐναγωνίους ἐποιεῖτο. ἐπενόησε δὲ καὶ τὴν τῆς φά-
 λαγγοῦ πυκνότητα καὶ κατασκευὴν, μιμησάμενος τὸν
 ἐν Τροίᾳ τῶν ἡρώων συνασπισμόν, καὶ πρῶτος
 συνεστήσατο τὴν Μακεδονικὴν φάλαγγα. ἐν δὲ ταῖς
 ὁμιλίαις προσηνὲς ἦν, καὶ διὰ τε τῶν δωρεῶν
 καὶ τῶν ἐπαγγελιῶν εἰς τὴν μεγίστην εὐνοίαν τὰ
 πλήθη προήγειο. πρὸς τε τὸ πλῆθος τῶν ἐπιφερο- 10
 μένων κινδύνων εὐστόχως ἀντιμεχανάτο. θεωρῶν
 γὰρ τοὺς Ἀθηναίους ὑπὲρ τοῦ τὴν Ἀμφίπολιν ἀνα-
 κτήσασθαι τὴν πᾶσαν φιλοτιμίαν εἰςγερομένους, καὶ
 διὰ τοῦτο κατάγοντας τὸν Ἀργαῖον ἐπὶ τὴν βασι-
 λείαν, ἐκουσίως ἐξεχώρησε τῆς πόλεως, ἀφίεις αὐτὴν
 αὐτόνομον. πρὸς δὲ Πάλακας διαπρεσβευσάμενος, καὶ
 τοὺς μὲν δωρεαῖς διαφθείρας, τοὺς δ' ἐπαγγελίας
 φιλανθρώποις πείσας, κατὰ τὸ παρὸν εἰρήνην ἄγειν
 84 πρὸς αὐτοὺς συνέθετο. ὁμοίως δὲ καὶ τὸν Πανσα-
 νίαν ἀπέστησε τῆς καθόδου, τὸν κατὰγειν μέλλοντα 20
 βασιλέα δωρεαῖς πείσας. Μαντίας δὲ ὁ τῶν Ἀθη-
 ναίων στρατηγὸς καταπλεύσας εἰς Μεθώνην, αὐτὸς
 μὲν ἐνταῦθα κατέμεινε, τὸν Ἀργαῖον δὲ μετὰ τῶν
 μισθοφόρων ἐπὶ τὰς Αἰγὰς ἀπέστειλεν. οὗτος δὲ
 προσελθὼν τῇ πόλει παρεκάλει τοὺς ἐν ταῖς Αἰγαῖς
 προσδεξυσθαι τὴν καθόδον καὶ γενέσθαι τῆς αὐτοῦ
 βασιλείας ἀρχηγούς. οὐδένος δὲ αὐτῷ προσέχοντος
 οὗτος μὲν ἀνέκαμπτεν εἰς τὴν Μεθώνην ὁ δὲ Φί-
 λιππος ἐπιφανεῖς μετὰ στρατιωτῶν καὶ συνάψας μά-
 χην, πολλοὺς μὲν ἀνείλε τῶν μισθοφόρων, τοὺς δὲ 30
 λοιποὺς εἰς τινα λόφον κατασφύγοντας ὑποσπόνδους
 ἀφῆκε, λαβὼν παρ' αὐτῶν ἐκδότους τοὺς φυγάδας.
 Φίλιππος μὲν οὖν ταύτην πρώτην μάχην νικήσας
 εὐθαρσιστέρους ἐποίησε τοὺς Μακεδόνας πρὸς τοὺς
 ἐφεξῆς ἀγῶνας. ἀμὰ δὲ τοῖσις πραττομένοις Θάσιαι
 μὲν ᾤκισαν τὰς ὀνομαζόμενας Κρηνίδας, ἃς ὕστερον
 ὁ βασιλεὺς ἀφ' ἑαυτοῦ ὀνομάσας Φιλίππους ἐπλή-
 ρωσεν οἰκητόρων. τῶν δὲ συγγραφέων Θεόπομπος

ὁ Χίος τὴν ἀρχὴν τῶν περὶ Φίλιππον ἱστοριῶν ἐν-
τεῦθεν ποιησάμενος γέγραφε βιβλους ὅκτω πρὸς ταῖς
πεντήκοντα, ἐξ ὧν πέντε διαφανοῦσιν.

- 4 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθηναίων Εὐχαρίστου Ῥω-
μαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάρχους Κόιντον Σερούλιον
καὶ Λεύκιον Γενούκιον. ἐπὶ δὲ τούτων ὁ Φίλιππος
πρέσβεις ἐκπέμψας εἰς Ἀθήνας ἔπεισε τὸν δῆμον εἰ-
ρήνην πρὸς αὐτὸν συνθέσθαι διὰ τὸ μηδὲν εἶναι πρὸς-
ποιεῖσθαι τὴν Ἀμφίπολιν. ἀπολυθεὶς δὲ τοῦ πρὸς
10 Ἀθηναίους πολέμου, καὶ πυνθανόμενος τὸν βασιλεῖα
τῶν Παιόνων Ἄγιν τετελευτηκέναι, ὑπέλαβε καιρὸν
ἔχειν ἐπιθέσθαι τοῖς Παιόσι. στρατεύσας οὖν εἰς
τὴν Παιονίαν, καὶ παρατάξει τοὺς βαρβάρους νικῆ-
σας, ἠνάγκασε τὸ ἔθνος πειθαρχεῖν τοῖς Μακεδό-
σιν. ὑπολαίπομένων δὲ πολεμίων τῶν Ἰλλυριῶν, ἐφ-
λοτιμείτο καὶ τούτους καταπολεμῆσαι. εὐθύς οὖν
συναγαγὼν ἐκκλησίαν καὶ τοὺς στρατιώτας οἰκείους
λόγοις προτρεψάμενος εἰς τὸν πόλεμον, ἐστράτευεν
εἰς τὴν τῶν Ἰλλυριῶν χώραν, πεζοὺς μὲν ἔχων οὐκ
20 ἐλάττους μυρίων, ἵππεῖς δὲ ἑξακοσίους. Βάρδουλis δ'
ὁ τῶν Ἰλλυριῶν βασιλεὺς πυθόμενος τὴν παρουσίαν
τῶν πολεμίων, τὸ μὲν πρῶτον πρέσβεις ἀπέστειλε
περὶ διαλύσεως, ἐφ' ὅτῳ κυρίου ἀμφοτέρους εἶναι
τῶν τότε κυριευομένων πόλεων. τοῦ δὲ Φίλιππου φή-
σαντος ἐπιθυμεῖν μὲν τῆς εἰρήνης, μὴ μέντοι γα-
ταύτην συγχωρήσειν, ἂν μὴ τῶν Μακεδονικῶν πό-
λεων ἀπασῶν ἐκχωρήσωσιν οἱ Ἰλλυριοί, οἱ μὲν
πρέσβεις ἐπανῆλθον ἄπρακτοι, ὁ δὲ Βάρδουλis πι-
στεύων ταῖς τε προγεγενημέναις νίκαις καὶ ταῖς τῶν
30 Ἰλλυριῶν ἀνδραγαθίαις, ἀπῆντα τοῖς πολεμίοις μετὰ
τῆς δυνάμεως· εἶχε δὲ πεζοὺς μὲν μυρίους ἐπιλέκτους, 85
ἵππεῖς δὲ εἰς πεντακοσίους. ὥς δ' ἤγγιζον ἀλλήλοις
τὰ στρατεύματα, καὶ μετὰ βοῆς πολλῆς συνέρῳσαν
εἰς τὴν μάχην, ὁ μὲν Φίλιππος ἔχων τὸ δεξιὸν κέ-
ρας καὶ τοὺς ἀρίστους Μακεδόνων συναγωνιζόμε-
νους, τοῖς μὲν ἵππεῦσι παρήγγειλε παριππεῦσαι καὶ
πλαγίως ἐμβαλεῖν τοῖς βαρβάροις, αὐτὸς δὲ κατὰ
εἶδημα τοῖς πολεμίοις ἐπιπεσὼν καρτερᾶν συνεστήσατο

μάχην. οἱ δ' Ἄλλυριοι συντάξαντες ἑαυτοὺς εἰς πλινθίον ἐρρόωμένως ὑπέστησαντο τὸν κίνδυνον, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ πολὺν χρόνον ἦν ἰσόρροπος ἡ μάχη διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς παρ' ἀμφοτέροις ἀνδραγαθίας, καὶ πολλῶν μὲν ἀναιρουμένων, ἔτι δὲ πλείονων τετρωσκομένων, ὁ κίνδυνος δεῦρο κάκεισε τὰς ῥοπὰς ἐλάμβανε, ταλαντευόμενος αἰὲ ταῖς τῶν ἀγωνιζομένων ἀρεταῖς· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν ἱππέων ἐκ πλαγίου καὶ κατὰ νότου βιαζομένων, τοῦ δὲ Φιλίππου μετὰ τῶν ἀρίστων ἡρωικῶς ἀγωνισαμένου, συνη-
10 ναγκάσθη τὸ πλῆθος τῶν Ἄλλυριῶν πρὸς φυγὴν ὀρμῆσαι. γενομένης δὲ τῆς διώξεως ἐπὶ πολὺν τόπον, καὶ πολλῶν κατὰ τὴν φυγὴν ἀναιρεθέντων, ὁ μὲν Φίλιππος ἀνακαλίσσάμενος τῇ σάλπιγγι τοὺς Μακεδόνας καὶ στήσας τρόπαιον, ἔθαψε τῶν ἰδίων τοὺς τετελευτηκότας· οἱ δ' Ἄλλυριοι διαπρεσβευσάμενοι, καὶ τῶν Μακεδονικῶν πόλεων πασῶν ἐκχωρήσαντες, ἔτυχον τῆς εἰρήνης. ἀνηρέθησαν δὲ τῶν Ἄλλυριῶν ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ πλείους τῶν ἑπτακισχιλίων.

Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ κατὰ τὴν Μακεδονικὴν καὶ τὴν 5. Ἄλλυρίδα διήλθομεν, μεταβησόμεθα πρὸς τὰς ἑτερογενεῖς πράξεις. κατὰ γὰρ τὴν Σικελίαν Διονύσιος ὁ τῶν Συρακοσίων τύραννος ὁ νεώτερος, παρειληφώς μὲν τὴν δυναστείαν ἐν τοῖς ἀνωτέροις καιροῖς, ἀπρακτός δ' ὢν καὶ πολὺ τοῦ πατρὸς καταδεέστερος, προσεποκίετο διὰ τὴν ἀπραγίαν εἰρηνικὸς εἶναι καὶ πρῶτος τὸν τρόπον. διόπερ πρὸς Καρχηδονίους δια-
δεδεγμένος τὸν πόλεμον, πρὸς τε τοὺς εἰρήνην συνέθετο, καὶ πρὸς Λευκανοὺς ὁμοίως διαπολεμήσας ἀργῶς ἐπὶ τινα χρόνον, καὶ ταῖς τελευταίαις μάχαις 80. ἐπὶ τοῦ προτερήματος γενόμενος, ἁσμένως πρὸς αὐτοὺς κατέλυσατο τὸν πόλεμον. κατὰ δὲ τὴν Ἀπουλίαν δύο πόλεις ἔκτισε, βουλόμενος ἀσφαλῆ τοῖς πλείουσι τὸν Ἴόνιον πόρον ποιῆσαι· οἱ γὰρ τὴν παρθαλαίτιαν οἰκοῦντες βάρβαροι ληστρίοι πολλὰς πλείοντες ἄπλουν τοῖς ἐμπόροις παρεσκύαζον. πᾶσαν τὴν περὶ τὸν Ἀδρίαν θύλατταν, μετὰ δὲ ταῦτα θοὺς ἑαυτὸν εἰς βίον εἰρηνικὸν ἐξέλυσε μὲν τῶν στρατιω-

τῶν τὰς ἐν τοῖς πολέμοις γυμνασίας, μεγίστην δὲ
 τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην δυναστειῶν παραλαβὼν τὴν 86
 ἀρχὴν καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ πατρὸς λεγομένην ἀδάμαντος
 δεδεσθαι τυραννίδα, διὰ τὴν ἰδίαν ἀνανδρίαν παρα-
 δόξως ἀπέβαλε. τὰς δὲ αἰτίας τῆς καταλύσεως καὶ
 τὰς κατὰ μέρος πράξεις ἀναγραφῆναι πειρασόμεθα.
 6 ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Κηφισοδότου Ῥωμαῖοι
 κατέστησαν ὑπάτους Γάϊον Λικίνιον καὶ Γάϊον
 Σουλπίκιον. ἐπὶ δὲ τούτων Δίων ὁ Ἰππαρίνου, Συ-
 10 ρακοσίων ὑπάρχων ἐπιφανέστατος, ἔφυγεν ἐκ τῆς Σι-
 κελίας, καὶ διὰ τὴν λαμπρότητα τῆς ψυχῆς ἤλευ-
 θέρωσε Συρακοσίους καὶ τοὺς ἄλλους Σικελιώτας
 διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. ὁ πρεσβύτερος Διονύσιος
 ἐκ θυοῖν γυναικῶν ἦν πεπαιδοποιημένος, ἐκ μὲν τῆς
 πρώτης Λοκρίδος οὔσης τὸ γένος Διονύσιον τὸν δια-
 δεξάμενον τὴν τυραννίδα, ἐκ δὲ τῆς δευτέρας Ἰππα-
 ρίνου θυγατρὸς οὔσης εὐδοκιμωιάτου Συρακοσίων
 δύο παῖδας, Ἰππαρίνον καὶ Ναρσαῖον. ἐτύγχανε
 δὲ τῆς δευτέρας γυναικὸς ἀδελφὸς ὢν Δίων, ἀνὴρ
 20 ἐν φιλοσοφίᾳ μεγάλην ἔχων προκοπὴν καὶ κατ' ἀν-
 δρίαν καὶ στρατηγίαν πολὺ προέχων τῶν κατ' αὐ-
 τὸν Συρακοσίων. οὗτος δὲ διὰ τὴν εὐγένειαν καὶ
 τὴν λαμπρότητα τῆς ψυχῆς εἰς ὑποψίαν ἦλθε τῷ
 τυράννῳ, δόξας ἀξιώχρεως εἶναι καταλῦσαι τὴν τυ-
 ραννίδα. φοβούμενος οὖν αὐτὸν ὁ Διονύσιος, ἐκρίναν
 ἐκποδῶν ποιήσασθαι τὸν ἄνδρα συλλαβὼν ἐπὶ θα-
 νάτῳ. ὁ δὲ Δίων αἰσθόμενος τὸ μὲν πρῶτον ἐκρύφθη
 παρὰ τισι τῶν φίλων, μετὰ δὲ ταῦτα ἔφυγεν ἐκ τῆς
 Σικελίας εἰς Πελοπόννησον, ἔχων μετ' αὐτοῦ τὸν
 30 ἀδελφὸν Μεγακλῆν καὶ Ἡρακλείδην τὸν ἐπὶ τῶν στρα-
 τιωτῶν τεταγμένον ὑπὸ τοῦ τυράννου. καταπλεύσας
 δ' εἰς τὴν Κόρινθον τοὺς μὲν Κορινθίους ἡξίου
 συνεπιλαβέσθαι τῆς ἐλευθερίας τῶν Συρακοσίων, αὐ-
 τὸς δὲ μισθοφόρους συνῆγε καὶ πανοπλίας συνή-
 θροισε. ταχὺ δὲ πολλῶν ὑπακούοντων πανοπλίας τε
 παρὶσκευάσατο καὶ μισθοφόρους συχνούς, καὶ φορ-
 τηγούς δύο ναῦς μισθωσάμενος τὰ τε ὅπλα καὶ τοὺς
 μισθοφόρους ἐνθήμερος, αὐτὸς μὲν ταύτας τὰς φορ-

τίδας ἔχων ἐξέπλευσεν ἐκ Ζακύνθου τῆς πρὸς Κε-
φαλληνίαν εἰς τὴν Σικελίαν, Ἡρακλείδην δὲ ἀπέλιπε
τριηρεῖς τινὰς καὶ ἑτέρας φορτηγούς ἄξοντα κατοῖνιν
εἰς τὰς Συρακούσας.

Ἀμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἀνδρόραχος ὁ Ταυ- 7
ρομενίτης, Τιμαίων μὲν τοῦ τὰς ἱστορίας συγγρά-
ψαντος πατὴρ ὢν, πλούτῳ δὲ καὶ ψυχῇς λαμπρό-
τητι διαφέρων, ἤθροισε τοὺς ἐκ τῆς Νάξου τῆς
κατασκαφείσης ὑπὸ Διονυσίου περιλειφθέντας. οἰκί-
σας δὲ τὸν ὑπὲρ τῆς Νάξου λόφον τὸν ὀνομαζόμενον 10
Ταῦρον, καὶ μένας κατ' αὐτὸν πλείω χρόνον, ἀπὸ
87 τῆς ἐπὶ τοῦ Ταύρου μονῆς ὠνόμασε Ταυρομενίον.
ταχὺ δὲ τῆς πόλεως ἐπὶδοσιν λαβούσης, οἱ μὲν
οἰκητορεῖς μεγάλους περιποίησαντο πλούτους, ἡ δὲ
πόλις ἀξιόλογον ἀξίωμα περιποιησαμένη τὸ τελευ-
ταῖαν ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς βίῳ Καίσαρος ἀναστήσαντος
τοὺς Ταυρομενίτας ἐκ τῆς πατρίδος Ῥωμαίων ἀποι-
κίαν ἐδέξατο. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις οἱ τὴν
Εὐβοίαν κατοικοῦντες ἐστάσιασαν πρὸς ἀλλήλους, καὶ
τῶν μὲν τοὺς Βοιωτοὺς τῶν δὲ τοὺς Ἀθηναίους 20
ἐπικαλεσαμένων συνέστη πόλεμος κατὰ τὴν Εὐβοίαν.
γενομένων δὲ πλείωνων συμπλοκῶν καὶ ἀκροβολισμῶν,
ὅτε μὲν οἱ Θηβαῖοι ἐπροτέρουν, ὅτε δὲ οἱ Ἀθηναῖοι
τὴν νίκην ἀπεφέροντο. μεγάλη μὲν οὖν παράταξις
οὐδεμία συνετελέσθη· τῆς δὲ νήσου διὰ τὸν ἐμφύλιον
πόλεμον καταφθαρείσης, καὶ πολλῶν ἀνθρώπων παρ'
ἀμφοτέρων διαφθαρέντων, μόγισ ταῖς συμφοραῖς
νουθετηθέντες εἰς ὁμόνοιαν ἦλθον καὶ τὴν εἰρήνην
συνέθεντο πρὸς ἀλλήλους. οἱ μὲν οὖν Βοιωτοὶ τὴν
εἰς οἶκον ἐπάνοδον ποιησάμενοι τὴν ἡσυχίαν ἤγουν. 30
οἱ δ' Ἀθηναῖοι Χίων καὶ Ῥοδίων καὶ Κώων ἔτι δὲ
Βυζαντίων ἀποστάντων ἐνέπεσον εἰς πόλεμον, τὸν
ὀνομασθέντα συμμαχικόν, ὃς διέμεινεν ἔτη τρία.
ἐλόμενοι δὲ στρατηγούς Χάρητα καὶ Χαβρίαν ἀπέ-
στείλαν μετὰ δυνάμεως. οὗτοι δὲ πλεύσαντες ἐπὶ τὴν
Χίον κατέλαβον παραγεγονότας συμμαχοὺς τοῖς Χίοις
πυρὰ Βυζαντίων καὶ Ῥοδίων καὶ Κώων, ἔτι δὲ
Μυυσώλου τοῦ Καρῶν δυνάστου. ἐκτάξαντες δὲ τὴν

δύναμιν ἐπολιόρκουν τὴν πόλιν κατὰ γῆν ἅμα καὶ
 κατὰ θάλατταν. ὁ μὲν οὖν Χάρης τοῦ πεζοῦ στρα-
 τεύματος ἡγοούμενος κατὰ γῆν προσῆλθε τοῖς τεύχεσι,
 καὶ πρὸς τοὺς τῆς πόλεως ἐκχυθέντας ἐπ' αὐτὸν
 διηγωνίζετο· ὁ δὲ Χαβρίλις προσπλεύσας τῷ λιμένι
 ναυμαχίαν καρτεράν συνεστήσατο, καὶ τῆς νεὸς τοῖς
 ἐμβόλοις ἀναρῶραγείσης κατεπονείετο. αἱ μὲν οὖν ἐπὶ
 τῶν ἄλλων νεῶν εἴξαντες τῷ καιρῷ διεσώθησαν, ὃ
 δ' ἀντὶ τῆς ἥττης ἀλλαξάμενος τὸν εὐκλεῆ θάνατον
 10 ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς νεὸς καὶ τραπείς ἐτελεύτησα.
 8 Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Φίλιππος ὁ τῶν
 Μακεδόνων βασιλεὺς μεγάλη παρατάξει νενικηκὸς
 τοὺς Ἄλλυριούς, καὶ πάντας τοὺς μέχρι τῆς Λυχνί-
 τιδος καλουμένης λίμνης κατοικοῦντας ὑπηκόους πε-
 ποιημένος, ἀνέκαμψεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, συντε-
 θειμένος ἐνδοξον εἰρήνην πρὸς τοὺς Ἄλλυριούς, περι-
 θρήτος τε ὑπάρχων παρὰ τοῖς Μακεδόσιν ἐπὶ τοῖς
 δι' ἀνδρείων κατωρθωμένοις. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν τὴν
 20 Ἀμφίπολιν οἰκούντων ἄλλοτρίως πρὸς αὐτὸν διατε-
 θέντων, καὶ πολλὰς ἀφορμὰς δόντων εἰς πόλεμον,
 ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτοὺς ἀξιολόγῳ δυνάμει. προσαγα- 88
 γὼν δὲ τοῖς τεύχεσι μηχανάς, καὶ πολιορκίας ἐνεργ-
 οὺς καὶ συνεχεῖς ποιησάμενος, κατέβαλε μὲν τοῖς
 κριοῖς μέρος τι τοῦ τείχους, παρείσθων δ' εἰς τὴν
 πόλιν διὰ τοῦ πλώματος καὶ τῶν ἀντιστάντων πολ-
 λούς καταβαλὼν, ἐκυρλεύσε τῆς πόλεως· καὶ τοὺς
 μὲν ἄλλοτρίως πρὸς αὐτὸν διακειμένους ἐφυγάδευσε,
 τοῖς δ' ἄλλοις φιλανθρωπῶς προσηνέχθη. ἡ δὲ πό-
 30 λις αὕτη κειμένη κατὰ τῆς Θράκης καὶ τῶν σύγγεν-
 τόπων εὐφυνῶς, πολλὰ συνεβάλετο τῷ Φιλίππῳ πρὸς
 αὐξήσειν. εὐθύς γάρ τὴν μὲν Πύδραν ἐχειρώσατο,
 πρὸς δὲ Ὀλυνθίους συμμαχίαν ἔθετο, καὶ Ποιθίδαιαν
 ὠμολόγησε περικοιήσειν αὐτοῖς, ὑπὲρ ἧς Ὀλυνθιοὶ
 πολλὴν σπουδὴν ἔσχον κυριεῦσαι τῆς πόλεως. τῶν
 δ' Ὀλυνθίων βαρεῖαν πόλιν οἰκούντων, καὶ διὰ τὸ
 πλῆθος τῶν ταύτην ἐνοικούντων πολλὴν ἐχούτων
 ῥοπὴν εἰς τὸν πόλεμον, περιμάχητος ἦν ἡ πόλις τοῖς
 ἡγεμονίας μείζονος ἀρεγομένοις· διόπερ οἱ τε Ἀθη-

ναῶν καὶ ὁ Φίλιππος διαφιλοτιμοῦντο πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς τῶν Ὀλυνθίων συμμαχίας. οὐ μὲν ἀλλ' ὁ Φίλιππος Ποιειδίαν ἐκπολιορκήσας, τὴν μὲν τῶν Ἀθηναίων φρουρὰν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ φιλανθρωπῶς αὐτῇ προσεγγεγνάμενος ἐξαπέστειλεν εἰς τὰς Ἀθήνας. σφόδρα γὰρ εὐλαβεῖτο τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων διὰ τὸ βάρος καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς πόλεως. τὴν δὲ πόλιν ἐξανδραποδισάμενος παρέδωκε τοῖς Ὀλυνθίοις, ὠρησάμενος ἅμα καὶ τὰς κατὰ τὴν χώραν κτήσεις. μετὰ δὲ ταῦτα παρελθὼν ἐπὶ πόλιν Κρηνί-10
δας, ταύτην μὲν ἐπανεξήσας οἰκητόρων πλήθει μετωνόμασε Φιλίππους, ἀφ' ἑαυτοῦ προσαγορεύσας. τὰ δὲ κατὰ τὴν χώραν χρυσεῖα μέταλλα, παντελῶς ὄντα λιτὰ καὶ ἄδοξα ταῖς κατασκευαῖς, ἐπὶ τοσοῦτον ἤ-
ξησεν ὥστε δύνασθαι φέρειν αὐτῷ πρόσδοτον πλείον ἢ ταλάντων χιλίων. ἐν δὲ τούτων ταχὺ σωρεύσας πλούτον, αἰεὶ μᾶλλον διὰ τὴν εὐπερίαν τῶν χρημά-
των εἰς ὑπεροχὴν μεγάλην ἤγαγε τὴν Μακεδονικὴν βασιλείαν· νόμισμα γὰρ χρυσοῦν κόψας τὸ προσαγο-
ρευθὲν ἀπ' ἐκείνου Φιλίππειον, μισθοφόρων τε δύ-20
ναμιν ἀξιόλογον συνεστήσατο, καὶ τῶν Ἑλλήνων πολ-
λοὺς διὰ τούτου προετρέψατο προδότας γενέσθαι τῶν πατρίδων. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων αἰ κατὰ μέρος πράξεις ἕκαστα δηλώσουσιν. ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τὰς συνε-
χεῖς πράξεις μεταβιβάζομεν τὸν λόγον.

Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησιν Ἀγαθοκλέους Ῥω- 9
μαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Γαῖον Ποιτήλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Δίων ὁ Ἰππαρίνου κα-
θ' ὅτε πλεύσεν εἰς τὴν Σικελίαν καταλύσων τὴν Λιονυ-
σίου τυραννίδα. ἐλαχίσταις δὲ τῶν πρὸ αὐτοῦ πάντων 30
χρησάμενος ἀφορμαῖς μεγίστην δυναστείαν τῶν κα-
τὰ τὴν Εὐρώπην κατέλυσεν ἀνελπίστως. τίς γὰρ ἂν πιστεύσειεν ὅτι δυαὶ φορτηγοῖς ναυσὶ καταπλεύσας περιεγίγτο δυνάστου ναῦς μὲν μακρὰς ἔχοντος τετρα-
κοσίας, στρατιώτας δὲ πεζοὺς μὲν εἰς δέκα μυριά-
δας, ἵππεῖς δὲ μυρίους, ὅπλων δὲ καὶ σίτου καὶ χρη-
μάτων τοσαύτην παρασκευὴν ὅσην εἰκὸς ἦν κεκτεῇ-
σθαι τὸν μέλλοντα χορηγήσειν θαψιλῶς ταῖς πρόειρη-

μέναις δυνάμεσι, χωρὶς δὲ τῶν εἰρημένων πόλιν μὲν
 ἔχοντα μεγίστην τῶν Ἑλληνίδων, λιμένας δὲ καὶ νεώ-
 ρια καὶ κατεσκευασμένας ἀκροπόλεις ἀναλώτους, ἔτι
 δὲ συμμαχῶν δυνατῶν ἔχοντα πλήθος; αἰτία δ' ὑπῆρ-
 χε τῷ Δίῳ τῶν προαφερμάτων μάλιστα μὲν ἡ ἰδία
 λαμπρότης τῆς ψυχῆς καὶ ἀνδρεία καὶ ἡ τῶν ἐλευ-
 θεροῦσθαι μελλόντων εὐνοία, τὸ δὲ τούτων ἀπάντων
 μείζον, ἡ τε ἀνανδρία τοῦ τυράννου καὶ τὸ τῶν ἀρ-
 χομένων πρὸς αὐτὸν μῖσος. πάντα γὰρ ταῦτα πρὸς
 10 ἓνα καιρὸν συνδραμόντα παραδόξως τὰς ἀπιστουμέ-
 νας πράξεις πρὸς τέλος ἤγαγεν. ἡμεῖς δ' ἀφείμενοι
 ταύτων τῶν λόγων ἐπὶ τὴν ἀναγραφὴν τῶν κατὰ μέ-
 ρος πεπραγμένων τρεψόμεθα. Δίῳ γὰρ ἐκ Ζακύν-
 θου τῆς πρὸς Κεφαλληνίαν δυοὶ φορτίσι ναυσὶν
 ἀναχθεῖς κατέπλευσε τῆς Ἀκραγαντίνης εἰς τὴν ὀνο-
 μαζομένην Μίνωαν. αὕτη δὲ τὸ μὲν παλαιὸν ὑπὸ
 Μίνωος ἐκτίσθη τοῦ βασιλέως Κρητῶν, καθ' ὃν
 καιρὸν ζητῶν Δαίδαλον ἐπεξενώθη Κωκάλῳ τῷ βα-
 σιλεῖ τῶν Σικανῶν· κατὰ δὲ τοὺς ὑποκειμένους και-
 20 ροὺς ἡ μὲν πόλις αὕτη τοῖς Καρχηδονίοις ὑπήκου-
 σεν, ὁ δὲ ἐπιστάτης αὐτῆς, ὄνομα Παράλος, φίλος
 ὢν Δίῳ, προθέμως ὑπέδεξάτο αὐτόν. ὁ δὲ Δίῳ
 ἐξελόμενος ἐκ τῶν φορηγῶν πανοπλίας πεντακισχι-
 λίας, τῷ Παράλῳ παρέδωκε, καὶ παρεκάλεσεν αὐ-
 τὸν ἀμάξις παρακομίσαι πρὸς τὰς Συρακούσας· αὐ-
 τὸς δὲ τοὺς μισθοφόρους παραλαβὼν, ὄντας χιλίους,
 προῆγεν ἐπὶ τὰς Συρακούσας. ἐν πυρόδῳ δὲ τοὺς τε
 Ἀκραγαντίνους καὶ Γελώους καὶ τινὰς τῶν τὴν με-
 σόγειον οἰκούντων Σικανῶν τε καὶ Σικελῶν, ἔτι δὲ
 30 Καμαριναίους [καὶ Μαδυναίους] πείσας συνελευθε-
 ρῶσαι τοὺς Συρακοσίους, προῆγεν ἐπὶ τὴν κατὰ-
 λυσιν τοῦ τυράννου. πολλῶν δὲ πάντοθεν συρρέεν-
 των μετὰ τῶν ὀπλῶν ταχὺ πλείους τῶν διςμυρίων
 στρατιωτῶν ἠθροίσθησαν. οἰδὲν δ' ἥτιον καὶ πολλοὶ
 τῶν ἐκ τῆς Ἰταλίας Ἑλλήνων καὶ Μεσσηνίων μετε-
 πέμφθησαν, καὶ πάντες σὺν πολλῇ προθυμίᾳ κατὰ
 10 σπουδὴν ἦγον. ὡς δ' ἐπὶ τοὺς ὄρους τῆς Συρακοσίας
 ὁ Δίῳ ἦν, ἀπῆντα πρὸς αὐτὸν πλήθος ἀνόπλων 90

ἀνθρώπων ἐκ τῆς χώρας καὶ τῆς πόλεως· ἀπίστως γὰρ διακείμενος ὁ Διονύσιος πρὸς τοὺς Συρακοσίους πολλῶν τὰ ὄπλα παρηρέϊτο. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν ὁ μὲν τύραννος περὶ τὰς νεοκτίστους πόλεις κατὰ τὸν Ἀδρίαν διέτριβε μετὰ πολλῶν δυνάμεων. οἱ δ' ἐπὶ τῆς φυλακῆς τῶν Συρακουσῶν ἀπολειφθέντες ἡγεμόνες τὰ μὲν πρῶτον ἐπειρῶντο μετακαλεῖσθαι τοὺς Συρακοσίους ἀπὸ τῆς ἀποστάσεως· ἀκατασχέτου δὲ τῆς ὁρμῆς τῶν ὄχλων οὕσης, ἐπιγνόντες τοὺς μισθοφόρους καὶ τοὺς τὰ τοῦ δυνάστου φρονοῦντας 10 ἠθροισαν, καὶ τὰς τάξεις πληρώσαντες τοῖς ἀγεστηκόσιν ἐπιθέσθαι δύνωσαν. Δίῳν δὲ τοῖς μὲν ἀνόπλοισι τῶν Συρακουσίων δίδωκε τὰς πεντακισχίλιας πανοπλίας, τοὺς δὲ ἄλλους ἐκ τῶν δυνατῶν τοῖς παρατυχοῦσιν ὀπλοῖς συνεσκεύασε. συναγαγὼν δ' ἅπαντας εἰς κοινὴν ἐκκλησίαν ἀπεφαίνεται μὲν ἑαυτὸν ἥκειν ἐπὶ τὴν ἐλευθέρωσιν τῶν Σικελιωτῶν, παρεκάλει δὲ στρατηγούς αἰρεῖσθαι τοὺς εὐθέτους πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς αὐτονομίας καὶ τὴν κατάλυσιν τῆς ὅλης τυραννίδος. τὸ δὲ πλῆθος ὥσπερ ἀπὸ 20 μίᾳς φωνῆς ἀνεβόησε στρατηγούς αἰρεῖσθαι τὸν τε Δίωνα καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Μεγακλῆν αὐτοκράτορας. εὐθὺς οὖν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐκτάξας τὴν δύναμιν προσῆγε τῇ πόλει. οὐδενὸς δ' ἀντιποιοῦμένου τῶν ὑπαίθρων, ἀδεῶς εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ τείχους, καὶ διὰ τῆς Ἀχραδινῆς πορευθεὶς εἰς τὴν ἀγορὰν κατεστρατοπέδευσε, οὐδενὸς τολμῶντος ἐπεξιέναι. ὁ δὲ σύμπας ἀριθμὸς ἦν τῶν μετὰ Δίῳνος στρατιωτῶν οὐκ ἐλάττους τῶν πεντακισμυρίων. οὗτοι δὲ πάντες ἐστεφανωμένοι κατῆλθον εἰς τὴν πό- 30 λιν προηγουμένου τοῦ τε Δίῳνος καὶ τοῦ Μεγακλέους καὶ μετὰ τούτων τριάκοντα Συρακοσίων, οἱ μόνον τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον φυγάδων Συρακοσίοις μετασχίειν τῶν κινδύνων ἠθέλησαν.

Τῆς δὲ πόλεως πάσης μετῃμφρασμένης ἀντὶ τῆς 11 δουλείας τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὸ σκυθρωπὸν τῆς τυραννίδος εἰς πανηγυρικὴν ἰλαρότητα τῆς τύχης ἀγούσης, πᾶσα οἰκία θυσιῶν καὶ χαρᾶς ἐγεμε, τῶν

ἰδιωτῶν ἐπὶ ταῖς ἰδίαις ἐστίαις θυμιῶντων, καὶ
 περὶ μὲν τῶν παρόντων ἀγαθῶν εὐχαριστούντων τοῖς
 θεοῖς, περὶ δὲ τῶν μελλόντων εὐχὰς ἀγαθὰς ποιου-
 μένων· ἐγένετο δὲ καὶ τῶν γυναικῶν ἐπὶ ταῖς ἀνελ-
 πιστοῖς εὐημερίαις ὀλολυγμός πολλὸς καὶ κατὰ πᾶσαν
 τὴν πόλιν συνδρομαί. οὐδεὶς δ' ἦν ἐλεύθερος, οὐ
 δοῦλος, οὐ ξένος, ὅς οὐκ ἔσπευδεν ἰδεῖν τὸν Δίωνα,
 καὶ τῇ ἀρετῇ τάνδρᾶς πάντες [δ'] ἀπεδέχοντο μει-
 ζόνως ἢ κατ' ἄνθρωπον καὶ τοῦτ' εὐλόγως ἔπασχον.
 10 διὰ τὸ μέγεθος καὶ παραδόξον τῆς μεταβολῆς.
 πεντηκονταετοῦς γὰρ δουλείας πεπειραμένοι, καὶ τῆς
 ἐλευθερίας διὰ τὸν χρόνον ἐπιλεησμένοι, δι' ἐνός
 ἀνδρός ἀρετὴν ἀπελύθησαν τῆς συμφορᾶς. Διονύ- 91
 σιος δὲ κατὰ τούτους τοὺς καιροὺς αὐτὸς μὲν εὖτυχε
 διατρίβων περὶ Κανλωνίαν τῆς Ἰταλίας, Φίλιστον δὲ
 τὸν στρατηγὸν περὶ τὸν Ἀδρίαν ὅτε μεταπέμψατο
 μετὰ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως, καὶ προσέταξεν εἰς τὰς
 Συρακούσας πλεῖν. ἀμφοτέρων δ' εἰς τὸν αὐτὸν τό-
 πον ἔλθειν σπευδόντων, ὁ μὲν Διονύσιος ἦκεν εἰς
 20 τὰς Συρακούσας ἡμέραις ὕστερον ἑπτὰ τῆς Δίωνος
 καθόδου. εὐθύς οὖν καταστρατηγῆσαι βουλόμενος
 τοὺς Συρακοσίους περὶ διαλύσεις ἐπρεσβεύετο, καὶ
 πολλὰς ἐμφάσεις ἐδίδου παραδῶσειν τὴν τυραννίδα
 τῷ δήμῳ, καὶ τῆς δημοκρατίας ἀλλάξεσθαι τιμὰς
 ἀξιολόγως· ἡξίου τε πρέσβεις ἀποστεῖλαι πρὸς αὐ-
 τόν, μεθ' ὧν συνεδρεύσας καταλύσθαι τὸν πόλεμον.
 οἱ μὲν οὖν Συρακόσιοι μετεωρισθέντες ταῖς ἐλπίσιν,
 ἔξαπέστειλαν πρέσβεις τοὺς ἀξιολογωτάτους τῶν ἀν-
 δρῶν. ὁ δὲ Διονύσιος τούτοις μὲν φυλακὴν περιστή-
 30 σας ἀνεβάλετο τὴν ἔντευξιν, αὐτὸς δ' ὁρῶν τοὺς
 Συρακοσίους διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς εἰρήνης τὰ τε περὶ
 τὰς φυλακὰς ῥαθυμῶς ἔχοντας καὶ τὰ πρὸς μάχην
 ἀπαρασκεύους, ἄφνω τὰς πύλας τῆς κατὰ τὴν Νῆ-
 σον ἀκροπόλεως ἀνοίξας ἐξεχύθη συντεταγμένη τῇ
 12 δυνάμει. τῶν δὲ Συρακοσίων κατεσκευακῶτων ἀπὸ
 θαλάττης εἰς θάλατταν διατεχνίσματα, προσέπεσον
 οἱ μισθοφόροι τῷ τείχεϊ μετὰ πολλῆς βυῆς καὶ κα-
 ταπλήξεως· καὶ πολλοὺς μὲν τῶν φυλάκων ἀνέκλον,

τοῦ δὲ τείχους ἐντὸς γερόμενοι πρὸς τοὺς ἐκβοηθεύον-
 τας διηγωνίζοντο. ὁ δὲ Δίων ἀνελπίστως παρεσπον-
 δημένος, μετὰ τῶν ἀρίστων στρατιωτῶν ἀπήντα
 τοῖς πολεμίοις· καὶ συνάψας μάχην πολὺν ἔποιε
 φόνον. ἐν σταδίῳ ὀλίγῳ δὲ διαστήματι τῆς διατεί-
 χιον ἴσω μάχης οὔσης συνέδραμε πλῆθος στρατιω-
 τῶν εἰς στενὸν τόπον. διὸ καὶ παρ' ἀμφοτέροις οἱ
 ταῖς ἀνδραγαθίαις πρωτεύοντες συγκατέβησαν εἰς τὸν
 κίνδυνον· καὶ τῶν μὲν τοῦ Διοτυσίου μισθοφόρων
 διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐπαγγελιῶν, τῶν δὲ Συρακο-
 σίων διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐλευθερίας εἰς ὑπερβάλ-
 λουσαν φιλοτιμίαν ἐκτραπέντων, τὸ μὲν πρῶτον
 ἰσόρροπος ἦν ἡ μάχη, τῆς παρ' ἀμφοτέροις ἀρετῆς
 οὔσης ἰσομάχου, καὶ πολλοὶ μὲν ἔπιπτον, οὐκ ὀλίγοι
 δὲ κατετιτρώσκοντο πάσας τὰς πληγὰς ἐναντίας λαμ-
 βάνοντες· οἱ μὲν γὰρ πρωτοστάται τὸν ὑπὲρ τῶν
 ἄλλων θάνατον ὑπέμενον εὐψύχως, οἱ δ' ἐπιτετα-
 γμένοι τοὺς πίπτοντας ὑπερασπίζοντες, καὶ τοῖς δε-
 νοῖς ἐγκατεροῦντες, τοὺς ἐσπᾶτους κινδύνους ὑπὲρ
 τῆς νίκης ἀνεδέχοντο. μετὰ δὲ ταῦτα Δίων μὲν ἀρε-
 20 στεῦσαι βουλόμενος ἐν τῇ μάχῃ καὶ σπεύδων δι'
 ἑαυτοῦ περιποιήσασθαι τὴν νίκην, εἰς μέσους ἐβίβ-
 ατο τοὺς πολεμίους· ἥρωικῶς δ' ἀγωνιζόμενος πολ-
 λούς μὲν ἐφόνευσε, τὴν δ' ἔλην σύνταξιν τῶν μισθο-
 φόρων διακόψας ἐναπελείφθη μόνος τῷ πλήθει·
 πολλῶν δ' ἐπ' αὐτὸν ῥιφέντων βελῶν εἰς τε τὴν ἀσπί-
 δα καὶ τὸ κράνος, ταῦτα μὲν ἐξέφυγε διὰ τὴν τῶν
 ὀπλῶν κατασκευὴν· εἰς δὲ τὸν δεξιὸν βραχίονα τρω-
 θεὶς συκατηνέχθη τῷ βάρει τῆς πληγῆς, καὶ τοῖς
 πολεμίοις παρ' ὀλίγον ὑποχείριος ἐγένετο. οἱ δὲ Συ-
 30 ρακάσιοι δεισαντες ὑπὲρ τῆς κατὰ τὸν στρατηγὸν
 σωτηρίας, ἐπέρραξαν τοῖς μισθοφόροις βαρεῖα συν-
 τάξιν, καὶ τὸν μὲν Δίωνα καταπονούμενον ἐξήρα-
 σαν ἐκ τῶν κινδύνων, τοὺς δὲ πολεμίους βιασάμενοι
 φυγεῖν ἠνάγκασαν. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὸν ἄλλον
 τόπον τοῦ τείχους προτερούντων τῶν Συρακοσίων
 οἱ τοῦ τυράννου μισθοφόροι συνεδιώχθησαν ἐντὸς
 πυλῶν τῶν ἐν τῇ Νήσῳ. ἐπιφανεῖ δὲ μάχῃ νικήσαν-

τῆς οἱ Συρακόσιοι, καὶ τὴν ἐλευθερίαν βεβαίως κτησάμενοι, τρόπον αὖ ἐστῆσαν κατὰ τοῦ τυράννου.

- 13 Μετὰ δὲ ταῦτα Διονύσιος μὲν ἐπταικῶς, καὶ τὴν δυναστείαν ἀπογινώσκων ἤδη, ἐν μὲν ταῖς ἀκροπόλεσιν ἀπέλιπε φρουρὰς ἀξιολόγους, αὐτὸς δὲ τοὺς τετελευτηκότας, ὀκτακοσίους ὄντας, λαβὼν τὴν ἀναιρέσιν αὐτῶν, ἔθαψε λυμπρῶς, χρυσοῖς μὲν στεφάνοις ἐστεφανωμένους, πορφύρῃσι δὲ καλλιῶς περιβεβλημένους· ἥλπιε γὰρ διὰ τῆς τούτων σπουδῆς προτρέψασθαι τοὺς ἄλλους εἰς τὸ προθύμως κινδυνεύειν ὑπὲρ τῆς τυραννίδος· τοὺς δ' ἀνδραγαθήσαντας μεγάλαις δωρεαῖς ἐτίμησε. πρὸς δὲ τοὺς Συρακοσίους διεπέμπετο περὶ διαλύσεως. ὁ δὲ Δίων περὶ μὲν τῶν πρεσβειῶν αἰεὶ τινὰς εὐλόγους προφάσεις ποριζόμενος ἀνεβάλλετο, ἐν τῷσδε δὲ τὸ λοιπὸν τοῦ τείχους κατασκευάσας μεθ' ἡσυχίας, τότε τὰς πρεσβείας μετεπέμπετο, κατεστρατηγηκώς τοὺς πολεμίους ταῖς τῆς εἰρήνης ἐλπίσι. γενομένων δὲ λόγων περὶ συλλύσεως, ὃ Δίων ἀπεκρίθη τοῖς πρέσβεσι μίαν εἶναι
- 20 σύλλουσιν, ἔαν ἀποθέμενος τὴν τυραννίδα βούληται τυχεῖν τιμῶν τινων. ὁ δὲ Διονύσιος ὑπερηφάνου τῆς ἀποκρίσεως γενομένης συναγαγὼν τοὺς ἡγεμόνας ἐβουλεύετο πῶς χρὴ τοὺς Συρακοσίους ἀμύνασθαι πάντων δ' εὐπορῶν πλήν σίτου καὶ θαλαττοκρατῶν, ἐλήστευε τὴν γῆραν, καὶ τὰς τροφὰς ἐκ τῶν προνομῶν κακῶς ποριζόμενος, ἐξαπέστειλε ναῦς φορτίδας καὶ χρήματα πρὸς τὸν τοῦ σίτου καταγορασμόν. οἱ δὲ Συρακόσιοι ναῦς μακρὰς πολλὰς ἔχοντες, καὶ κατὰ τοὺς εὐκαίρους τόπους ἐπιφαινόμενοι,
- 80 πολλὴν τῆς ὑπὸ τῶν ἐμπόρων κομιζομένης ἀγορᾶς παρηροῦντο. καὶ τὰ μὲν περὶ τὰς Συρακούσας ἐν τούτοις ἦν.
- 14 Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Ἀλέξανδρος ὁ Φερῶν τύραννος ὑπὸ τῆς ἰδίας γυναικὸς Θήβης καὶ τῶν ταύτης ἀδελφῶν Λυκόφρονος καὶ Τισιφώνου ἐδολογονήθη. οὗτοι δὲ τὸ μὲν πρῶτον ὡς τυραννοκτόνοι μεγάλης⁹³ ἐτιγχανον ἀποδοχῆς, ὕστερον δὲ μετανοήσαντες, καὶ τοὺς μισθοφόρους χρήμασι πείσαντες, ἀνέδειξαν

υτοὺς τυράννους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν ἀντιπραττόν-
 ον ἀνείλον, καὶ αὐθιγὰς αἰσόμενοι δὲ τὴν δύναμιν ἀξιο-
 γον βίᾳ κατεῖχον τὴν ἀρχήν. οἱ δ' Ἀλεονάδαι κα-
 νύμενοι παρὰ τοῖς Θετταλοῖς, δι' εὐγένειαν δὲ ἀξίω-
 α ἔχοντες περιβόητον, ἀντίπραττον τοῖς τυράννοις·
 ὅκ' ὄντες δὲ καθ' ἑαυτοὺς ἀξιόμαχοι, προσελάβοντο
 ἡλιππον σάμαχον τὸν Μακεδόνων βασιλέα. οὗτος
 ἐπανελθὼν εἰς τὴν Θετταλίαν κατεπολέμησε τοὺς
 υφ' αὐτοῦ τυράννους, καὶ ταῖς πόλεσιν ἀνακτησάμενος τὴν ἑλευ-
 τερίαν μεγάλην εὐνοίαν εἰς τοὺς Θετταλοὺς ἐνεδεί-
 ατο· διόπερ' ἐν ταῖς μετὰ ταῦτα πράξεσιν αἰεὶ συν-
 γωνιστάς ἔσχεν οὐ μόνον αὐτός, ἀλλὰ καὶ μετὰ
 αὐτὰ ὁ υἱὸς Ἀλέξανδρος. τῶν δὲ συγγραφέων Δη-
 ἰόφιλος μὲν ὁ Ἐφόρου τοῦ ἱστοριογράφου υἱὸς τὰς
 παραλειφθέντας πόλεμον ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ὀνομα-
 σθέντας δὲ ἱερὸν, συντεταγμένους, ἐντεῦθεν ἤρξατο
 ὑπὸ τῆς καταλήψεως τοῦ ἐν Δελφοῖς ἱεροῦ καὶ τῆς
 πυλῆσεως τοῦ μαντείου ὑπὸ Φιλομήλου τοῦ Φω-
 κέως. ἐγένετο δὲ ὁ πόλεμος οὗτος ἔτη ἑνδεκά, ὥς
 τῆς φθορᾶς τῶν διανεμιμαμένων τὰ ἱερὰ χοήματα·
 Καλλισθένης δὲ τὴν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων
 ἱστορίαν γέγραπεν ἐν βιβλοῖς δέκα, καὶ κατέστρεφεν
 ἕως τὴν καταλήψιν τοῦ ἱεροῦ καὶ παρανομίαν Φιλο-
 μήλου τοῦ Φωκέως· Ἀνύλλος δ' ὁ Ἀθηναῖος ἤρξατο
 τῆς ἱστορίας ἀπὸ τῆς ἱεροσυνλήψεως, καὶ γέγραφε
 βιβλους εἴκοσι καὶ ἑπτὰ, συμπεριλαβὼν πάσας τὰς
 ἐν τοῖς χρόνοις τούτοις γενομένας πράξεις περὶ τε
 τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Σικελίαν.

Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἑλπίνου Ῥωμαῖοι 15
 κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Ποπίλλιον Λαιναῖτην 20
 καὶ Γναῖον Μάλλιον Ἰμπεριῶσον, Ὀλυμπιάς δ'
 ἤχθη ἕκτη πρὸς ταῖς ἑκατόν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον
 Πῶρος Μαλιεύς. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ μὲν τὴν Ἰτα-
 λίαν ἡθροίσθη περὶ τὴν Λευκανίαν πλῆθος ἀνθρώ-
 πων πανταχόθεν μιγάζων, πλείστον δὲ δούλων δρα-
 πετῶν. οὗτοι δὲ τὸ μὲν πρῶτον ληστρικὸν ἐνεστή-
 σαντο βίον, καὶ διὰ τὴν ἐν ταῖς ἀγραυλίαις καὶ κα-
 ταδρομαῖς συνήθειαν ἔσχον τριβὴν καὶ μελέτην τῶν

κατὰ πόλεμον ἔργων· διὸ καὶ τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσι
 προτεροῦντες τῶν ἐγχωρίων εἰς αὐξήσιν ἀξιολογώ-
 τέραν κατέστησαν. καὶ πρῶτον μὲν Τέριναν πόλιν
 ἐκπολιορκήσαντες διήρπασαν, ἔπειτα Ἰππώνιον καὶ
 Θουρίους καὶ πολλὰς ἄλλας χειρωσάμενοι κοινὴν
 πολιτείαν συνέθεντο, καὶ προσηγορεύθησαν Βρέττιοι
 διὰ τὸ πλείστους εἶναι δούλους· κατὰ γὰρ τὴν τῶν
 ἐγχωρίων διάλεκτον οἱ δραπεταὶ βρέττιοι προσηγο- 94
 ρεῦντο. τὸ μὲν οὖν τῶν Βρεττίων πλήθος οὕτω
 10 συνέστη κατὰ τὴν Ἰταλίαν.

- 16 Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Φίλιστος μὲν ὁ Διονυσίου
 στρατηγὸς πλεύσας εἰς Ῥήγιον διακόμισε τοὺς ἱππεῖς
 εἰς Συρακούσας, ὄντας πλείους τῶν πεντακοσίων.
 προσθεῖς δὲ τοῦτοις ἱππεῖς τε ἄλλους πλείονας καὶ
 πεζοὺς διςχιλίους ἐσφράτευσεν ἐπὶ Λεοντίνους ἀφε-
 στηκότας ἀπὸ Διωνυσίου· νυκτὸς δὲ παρειαπισὼν
 ἐντὸς τοῦ τείχους κατελάβετο μέρος τῆς πόλεως.
 γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς, καὶ τῶν Συρακοσίων
 βοηθησαντίων, ἤττηθεις ἐξέπεσεν ἐκ τῶν Λεοντίνων.
- 20 Ἡρακλείδης δὲ ὁ καταλειμμένος ὑπὸ Δίωνος ναύ-
 αρχος τῶν μακρῶν νεῶν ἐν Πελοποννήσῳ διὰ τινὰς
 χεიმῶνας ἐμποδισθεὶς ὑστέρησε τῆς καθόδου τῶν
 περὶ τὸν Δίωνα καὶ τῆς τῶν Συρακοσίων ἐλευθερώ-
 σεως· ἦκε δ' ἄγων ναῦς μὲν μακρὰς εἴκοσι, χιλίους
 δὲ στρατιώτας καὶ πεντακοσίους. ὦν δὲ ἀνὴρ ἐπιση-
 μότατος; καὶ δόξας ἄξιος ὑπάρχειν, ἠρέθη ναύαρχος
 ὑπὸ τῶν Συρακοσίων, καὶ μετὰ Δίωνος τεταγμένος
 διεπολέμει πρὸς Διονύσιον. μετὰ δὲ ταῦτα Φίλιστος
 ἀποδειχθεὶς στρατηγός, καὶ καταρίσας τμηῆρις
 80 ἐξήκοντα, πρὸς Συρακοσίους ἐνανμάχησεν ἔχοντας
 ναῦς παραπλησίους τὸν ἀριθμὸν. γενομένου δ' ἀγῶ-
 νος καρτεροῦ, καὶ τοῦ Φιλίστου τὸ μὲν πρῶτον διὰ
 τῆς ἰδίας ἀνδραγαθίας προτεροῦντος, ὕστερον δὲ
 ἀποληφθέντος ὑπὸ τῶν πολεμίων, οἱ μὲν Συρακό-
 σιοι πανταχόθεν κυκλώσαντες τὰς ναῦς ἐφιλοτι-
 μοῦντο ζωγρίᾳ λαβεῖν τὸν στρατηγόν, ὁ δὲ Φίλιστος
 εὐλαβηθεὶς τὴν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας αἰκίαν, ἑαυτὸν
 ἀπέσφαξε, πλείστους μὲν καὶ μεγίστας χρείας παρ-

σχημένος τοῖς τυράννοις, πιστότατος δὲ τῶν φίλων
 τοῖς δυνάσταις γεγνηώς. οἱ δὲ Συρακοῖσιοι νικήσαντες
 τῇ ναυμαχίᾳ, τὸ μὲν σῶμα τοῦ Φελίστου διαμερί-
 σαντες καὶ δι' ὅλης τῆς πόλεως ἐκλύσαντες ἄτακτον
 ἐξέρριψαν, Διονύσιος δὲ τὸν μὲν πρακτικώτατον
 τῶν φίλων ἀποβαλὼν, καὶ στρατηγὸν μὲν ἑτέρον
 ἀξιοχρεῶν οὐκ ἔχων, αὐτὸς δ' οὐ δυνάμενος φέρειν
 τὸ τοῦ πολέμου βάρος, ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς πρὸς
 τὸν Δίωνα, τὸ μὲν πρῶτον τὴν ἡμίσειαν τῆς ἀρχῆς
 παραδιδούς, ὥστερον δὲ βουλόμενος ὅλην ἐγχειρίζειν. 10
 τοῦ δὲ Δίωνος ἀποκριθέντος ὅτι τοῖς Συρακο- 17
 σίοις δίκαιόν ἐστι παραδιδόναι τὴν ἀκρόπολιν ἐπὶ τι-
 σιν ἑξαιρέτοις χρήμασι καὶ τιμαῖς, ὁ μὲν Διονύσιος
 ἑτοιμὰς ἦν τὴν ἄκραν παραδιδόναι τῷ δήμῳ, οἷς τε
 τοὺς μισθοφόρους καὶ τὰ χρήματα λαβόντα εἰς τὴν
 Ἰταλίαν μεταστέλλειν, ὁ δὲ Δίων συνεβούλευε τοῖς
 Συρακοσίοις δεχέσθαι τὰ διδόμενα. ὁ δὲ δῆμος ὑπὸ
 τῶν ἀκαίρων δημηγόρων πεισθεὶς ἀντέειπε, νομίζων
 κατὰ κράτος ἐκπολιορκήσειν τὸν τύραννον. μετὰ δὲ
 ταῦτα ὁ μὲν Διονύσιος τοὺς ἀριστοὺς τῶν μισθο- 20
 φόρων ἀπέλυε φυλάζοντας τὴν ἄκραν, αὐτὸς δ' ἐν-
 θέμενος τὰ χρήματα καὶ πᾶσαν τὴν βασιλικὴν πα-
 ρασκευὴν ἔλαθεν ἐκπλεύσας, καὶ κατῆρεν εἰς τὴν
 95 Ἰταλίαν. οἱ δὲ Συρακοῖσιοι πρὸς ἀλλήλους ἰστασά-
 σαν, τῶν μὲν οὐδμένων θεῖν τὴν στρατηγίαν καὶ τὴν
 τῶν ὅλων ἔξουσίαν ἐγχειρίζειν Ἡρακλείδῃ διὰ τὸ
 τοῦτον δοκεῖν μηδέποτε ἀν' ἐπιθέσθαι τυραννίδι, τῶν
 δὲ ἀποφαινομένων τὸν Δίωνα θεῖν ἔχειν τὴν τῶν
 ἀπάντων ἡγεμονίαν. πρὸς δὲ τούτοις πολλῶν ὀφειλο-
 μένων μισθῶν τοῖς ἐκ Πελοποννήσου ξένοις ταῖς 30
 ἡλευθέρωκόσι τὰς Συρακούσας, καὶ χρημάτων σπα-
 νίζούσης τῆς πόλεως, οἱ μὲν μισθοφόροι τῶν χρη-
 μάτων ἀποστερούμενοι συνειστέραφσαν, ὄντες πλείους
 τῶν τρισεχλίων· πάντες δ' ἐπιλεκτοὶ ταῖς ἀρεταῖς
 καὶ διὰ τὴν ἀθλῆσιν τῶν πολεμικῶν ἔργων διαπε-
 πνημένοι, πολὺ τῶν Συρακοσίων ταῖς ἀρεταῖς ὑπερ-
 βάλλοντα. ὁ δὲ Δίων ἀξιούμενος ὑπὸ τῶν μισθοφό-
 ρων συναποστέλλαι, καὶ παρὰ τῶν Συρακοσίων ὡς

νικηφόρις ὤρμησαν. καὶ πολλὰ μὲν χρήματα διεφο-
 ρεῖτο, οὐκ ὀλίγα δὲ σώματα γυναικῶν καὶ παίδων
 ἐπὶ δ' οἰκετῶν ἐξενδραποδίζετο· κατὰ δὲ τοὺς σι-
 τωποὺς καὶ τὰς ἄλλας ὁδοὺς ἀντιταττομένων Συρα-
 κούων ἐγίνοντο συνεχεῖς συμπλοκαί, καὶ πολλοὶ μὲν
 ἀπέθνησκον, οὐκ ὀλίγοι δὲ τραύμασι περιέπιπτον.
 τὴν μὲν οὖν νύκτα διετέλεισαν ἀλήλους ἀναιροῦντες
 ὡς εἴυχε διὰ τὸ σκότος, καὶ πᾶς τόπος νεκρῶν ἔγε-
 20 μεν. ἅμα δ' ἡμέρα τὸ μὲν τῆς συμφορᾶς μέγεθος
 10 συνεωράθη, οἱ δὲ Συρακόσιοι, μίαν ἔχοντες σωτη-
 ρίαν τὴν ἀπὸ τοῦ Δίωνος βοήθειαν, ἐξαπέστειλαν
 ἱππεῖς εἰς Λεοντίνας δεόμενοι τοῦ Δίωνος μὴ περ-
 δεῖν τὴν πατρίδα δοριάλατον γινομένην, καὶ τῶν μὲν
 ἡμαρτημένων δοῦναι συγγνώμην αὐτοῖς, τὰς δὲ πα-
 ρούσας δυστυχίας ἐλεήσαντα διορθώσασθαι τὴν τῆς
 πατρίδος συμφορὰν. ὁ δὲ Δίων, λαμπρὸς ὢν τὴν
 ψυχὴν καὶ διὰ τὴν ἐκ φιλοσοφίας παιδείαν ἐξημε-
 ρωμένος τοὺς λογισμοὺς, οὐκ ἐμνησικακήσε τοῖς πο-
 20 λίταις, ἀλλὰ τοὺς μισθοφόρους πείσας παραχρῆμα
 20 ἀνέβρεξε, καὶ διανύσας ὁξέως τὴν εἰς Συρακούσας
 ὁδὸν ἦκε πρὸς τὰ ἐξάπυλα. ἐνταῦθα δὲ διατάξας
 τοὺς στρατιώτας προσῆγε κατὰ τάχος, καὶ κατέλαβεν
 ἐκ τῆς πόλεως τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς γε-
 γηρακύτας ὑπὲρ τοὺς μυρίους· οὗτοι δὲ πάντες ἀπαν-
 τῶντες μετὰ δακρύων ἰκέτευον ἀμῦναι τοῖς ἰδίοις
 ἀκληρήμασιν. οἱ δὲ τῆς ἀκροπόλεως μισθοφόροι,
 κεκρατηκότες ἤδη τῆς προθέσεως, τὰς μὲν περὶ τὴν
 ἀγορὰν οἰκίας διαρπάσαντες ἐνέπρησαν, ἐπὶ δὲ τὰς
 λοιπὰς ὀρήσαντες διήρπαζον τὰς ἐν ταύταις κτή-
 30 σεις. καθ' ὃν δὴ καιρὸν Δίων κατὰ πολλοὺς τόπους
 εἰσπεσὼν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τοῖς πολεμίοις περὶ τὰς
 ἀρπαγὰς ἀσχολουμένοις ἐπιθέμενος, πάντας τοὺς
 περιτυγχάνοντας ἔκτεινε, κομίζοντας ἐπὶ τῶν ὤμων
 παντοδαπὰς κατασκευάς· διὰ δὲ τὸ παράδοξον τῆς
 παρουσίας καὶ τὴν ἀταξίαν καὶ τὴν ταραχὴν τῶν δια-
 φοροούντων τὰς κτήσεις εὐχερῶς ἅπαντες ἐχειροῦντο.
 τέλος δὲ πλειόνων ἢ τετρακισχιλίων φονευθέντων,
 τῶν μὲν ἐν ταῖς οἰκίαις, τῶν δ' ἐν ταῖς ὁδοῖς, οἱ

λοιποὶ συνέφυγον εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ τὰς πύλας κλείσαντες ἐξέφυγον τὸν κίνδυνον. Δίων δὲ κάλλιπτον τῶν πρόγεγεννημένων ἔργοις ὑπ' αὐτοῦ διαπραξάμενος τὰς μὲν καιόμενας οἰκίας διένειψε κατασβέσας τὴν φλόγα, τὸ δὲ περιτείχισμα καλῶς κατασκευασάμενος, μὴ πράξει τὴν τε πόλιν ὠχύρωσε καὶ τοὺς πόλεμλους ἀποτευχίσας ἔρξε τῆς ἐπὶ τὴν γῆν ἐξόδου. καθαρὰν δὲ τῶν νεκρῶν ποιήσας τὴν πόλιν καὶ τροπαιὸν στήσας, ἔθυσεν τοῖς θεοῖς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας. συναχθείσης δ' ἐκκλησίας ὁ μὲν δῆμος εὐχα- 10 ριστῶν στρατηγὸν ἐχειροτόνησεν αὐτοκράτορα τὸν Δίωνα καὶ τιμὰς ἀπένειμεν ἡρωικάς. ὁ δὲ Δίων ἀκολούθως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιεικῶς τοὺς μὲν ἐχθροὺς ἅπαντας ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων, καὶ τὸ πλῆθος παραμυθησάμενος εἰς κοινὴν ἡγυγεν ὁμόνοιαν. οἱ δὲ Συρακόσιοι πανδήμοις ἐπαίνοις καὶ ἀπόδοχαῖς μεγάλαις ἐτίμων τὸν εὐεργέτην, ὡς μόνον σωτήρα γεγονότα τῆς πατρίδος. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Χίων καὶ Ροδίων καὶ 21 Κῶων ἐτι δὲ Βυζαντίων διαπολεμούντων πρὸς Ἀθηναίους τὸν συμμαχικὸν πόλεμον, ἀμφοτέρωι μεγάλας παρσκευὰς ἐποιοῦντο, βουλόμενοι ναυμαχίᾳ κρίναι τὸν πόλεμον. Ἀθηναῖοι δὲ Χάρητα μὲν μετὰ νεῶν ἐξήκοντα προαπεσταλκότες ἦσαν ἐν τοῖς ἄνω καιροῖς, τότε δὲ ἄλλως ἐξήκοντα πληρώσαντες, καὶ στρατηγούς ἐπιστήσαντες τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν πολιτῶν, Ίφικράτην καὶ Τιμόθεον, ἐξαπέστειλαν κοινῇ μετὰ Χάρητος διαπολεμεῖν τοῖς ἀφεστηκόσι τῶν συμμάχων. οἱ δὲ Χῖοι καὶ Ροδῖοι καὶ Βυζαντιοὶ μετὰ τῶν 30 συμμάχων ἑκατὸν ναῦς πληρώσαντες Ἰμβρόν μὲν καὶ Ἀῆμον οὖσαν Ἀθηναίων ἐπύρθησαν, ἐπὶ δὲ Σάμον πολλῇ δυνάμει στρατεύσαντες τὴν μὲν χώραν ἐδήωσαν, τὴν δὲ πόλιν ἐπολιόδουν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας νήσους οὖσας ὑπ' Ἀθηναίους κακοποιήσαντες χοῦματα ἤθροισαν εἰς τὰς τοῦ πολέμου χρείας. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ πάντες ἀθροισθέντες τὸ μὲν πρῶτον ἐπε-

βάλοντα πολιορκῆσαι τὴν τῶν Βυζαντίων πόλιν· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Χίων καὶ τῶν συμμάχων τὴν μὲν πολιορκίαν τῆς Σάμου λυσάντων, ἐπὶ δὲ τὴν βοήθειαν τοῖς Βυζαντίοις τρεπομένων, συνηθροίσθησαν πάντες οἱ αἰόλοι περὶ τοῦ Ἑλλήσποντον. μελλούσης δὲ γίνεσθαι τῆς ναυμαχίας μέγας ἄνεμος ἐπιπεσὼν διέκωλυσεν αὐτῶν τὴν προαίρεσιν. ταῦ δὲ Χάρης παρὰ φύσιν βουλομένου ναυμαχεῖν, καὶ τῶν περὶ τὸν Ἰσικράτην καὶ Τιμόθεον ἐναντιουμένων διὰ τὸ μέγεθος τοῦ χιλιώντος, ὁ μὲν Χάρης ἐπιμαρτυρούμενος τοῖς στρατιώταις διέβαλλε τοὺς συκάρχοντας ὡς προδοτας, καὶ πρὸς τὸν δῆμον ἔγραψε περὶ αὐτῶν ὡς ἔχκαταλειποῦτων ἐκουσίως τὴν ναυμαχίαν· οἱ δ' Ἀθηναῖοι παρακινούμενοι, καὶ κρίσιν τῷ Ἰσικράτῃ καὶ Τιμοθέῳ προθέμενοι, ἐξημίωσαν αὐτοὺς πολλοῖς ταλάντοις καὶ τῆς στρατηγίας ἀπέστησαν.

- 22 Χάρης δὲ παραλαβὼν πικρὸς τοῦ στόλου τὴν ἡγεμονίαν, καὶ σπεύδων τῆς δαπάνης ἀπαλλάξαι τοὺς Ἀθηναίους, ἐπεχείρησε πράξει παραβολῇ τοῦ Ἀρταβάζου γὰρ ἀπρωστάντος ἀπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ μέλλαντος ὀλίγαις στρατιώταις πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἀποδιδέσθαι μυριάδας ἐπὶ στρατιωτῶν ἔχοντας, συμμαχήσαντος αὐτῷ Χάρης παρὰ τῇ δυνάμει, καὶ νικησάντος τὴν τοῦ βασιλέως δύναμιν, ὁ μὲν Ἀρταβάζης ἀποδίδους τῆς νεικερίας χάριτας ἰδούρησατο πλῆθος χρημάτων, ἔξ ὧν δυνατόν ἦν πῶσαν τὴν δύναμιν ὀψωνιάζεσθαι. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τὸ μὲν πρῶτον ἀπεδέξαντο τὴν πράξιν τοῦ Χάρητος, ὕστερον δὲ τοῦ βασιλέως πρέσβεις ἀποστέλλαντος καὶ καταηγораῦντος τοῦ Χάρητος, τὴν ἐκαστίαν ἔσχατον γνώμην· διεδόθη γὰρ λόγος ὅτι τοῖς πολεμίοις τῶν Ἀθηναίων βασιλεὺς ἐπεγγέλλετο τριακράσις ναυαὶ συγκαταπολεμήσειν τοὺς Ἀθηναίους. ταῦτ' οὖν ὁ δῆμος εὐλαβηθεὶς ἔκρινε καταλιπείναι τὸν πρὸς τοὺς ἐφεισθηκότας πόλεμον· εὐραὶν δὲ κακέλους ἐπιθυμοῦντας τῆς εἰρήνης, ὁσάκις πρὸς αὐτοὺς διελύσθη. ὁ μὲν οὖν συμμαχικός ἀνομασθεὶς πόλεμος τοιαῦτα ἔσχε τὸ τέλος, διαμείνας ἔτη τρία. κατὰ δὲ

τὴν Μακεδονίαν τρεῖς βασιλεῖς συνίστησαν ἐπὶ τῷ Φιλίππῳ, ὃ τε τῶν Θρακῶν καὶ Παιόνων καὶ Ἰλλυριῶν. οὗτοι γὰρ ὅντις ὁμοῖον τοῖς Μακεδόσι, καὶ τὴν αὐξήσειν ὑφαρμόμενοι τοῦ Φιλίππου, καθ' ἑαυτοὺς μὲν οὐκ ἦσαν ἀξιόμαχοι, προσηγνήμενοι, κοινῇ δὲ πολεμοῦντες ὑπέλαβον ὁμοῖως αὐτοῦ περιέσεσθαι, 99 διόπερ ἐθροαζόντων ταῖς δυνάμει, ἐπιφανεῖς ὄνυσαν ταῖς καὶ καταπληξάμενος ἠνάγκασεν προσδύσθαι τοῖς Μακεδόσι.

Ἐπ' ἀρχόντος δ' Ἀθήνης Καλλιστράτου Ρω-23
μαῖος κατέστησαν ὑπάρχους Μάρκον Φάβιον καὶ Γάϊον Πλωτίαν. ἐπὶ δὲ τούτων ὁ κληθεὶς ἱερὸς πόλεμος συνέστη, καὶ διέμεινεν ἔτη ἑννία. Φιλόμηλος γὰρ ὁ Φωκίς, ἀνὴρ θρασύς καὶ παρατομὴ διαφέρων, καταλάβετε μὲν τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν, ἔδεικνυσε δὲ τὸν ἱερὸν πόλεμον διὰ τούτους τινὰς αἰτίας. Λακεδαιμονίῳ πρὸς Βοιωτοῖς διαπολεμησάντων τὸν Λευκτρικὸν πόλεμον καὶ καταπολεμηθέντων, οἱ μὲν Θηβαῖοι διὰ τὴν κατάληψιν τῆς Καδμείας δίκας μεγάλας ἐπαγαγόντες τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν Ἀμφικτυσίᾳ, κατεδίκασαν αὐτοὺς πολλοῖς χρήμασι. οἱ δὲ Φωκεῖς ἐπεργασάμενοι πολλὴν τῆς ἱερᾶς χώρας τῆς ὀνομαζομένης Κιρφαίας δίκας ὑπέσταν ἐν Ἀμφικτυσίᾳ, καὶ πολλαῖς ταλάντοις κατεπρίσθησαν. οὐκ ἐκτινόντων δ' αὐτῶν τὰ ὀφλήματα, οἱ μὲν ἱερομητόρες ἐν Ἀμφικτυσίᾳ κατηγόρουσιν τῶν Φωκίων, καὶ τὸ συνέδριον ἤλθουν, εἴη μὴ τὰ χρήματα τῷ θεῷ ἀποδῶσιν οἱ Φωκεῖς, καθιερεῖναι τὴν χώραν τῶν ἀποστρεφόντων τὸν θεόν ὁμοῖως δ' ἔφασαν δεῖν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς καταδικασθέντας ἐπιτίειν τὰ ὀφλήματα, ἐν οἷς ὑπῆρχον καὶ Λακεδαιμόνιοι. εἴη δὲ μὴ ὑπακούωσι, κοινῇ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων μισοπονηρίᾳ ἀξιούσθαι. τῶν δ' Ἑλλήνων ἀντεπικυροῦντων τὰ δόγματα τῶν Ἀμφικτυόνων, καὶ τῆς τῶν Φωκίων χώρας μελλούσης καθιερεῖσθαι, ὁ Φιλόμηλος μέγιστον ἔχων ἐν ταῖς Φωκεῦσιν ἀξίωμα, διελέχθη τοῖς ὁμοεθνεῖσι, διδάσκων ὡς ἐκείνας μὲν οὐ δύνανται τὰ χρήματα διὰ τὸ μέγεθος τῆς καταδίκης, περιορᾷν

δὲ καθιερωμένην τὴν χώραν οὐ μόνον ἀνάνδρων
 ὑπάρχειν, ἀλλὰ καὶ πίνθυνον ἐπιφέρειν καὶ τῷ τῶν
 πάντων βίῃ ἀνατροπὴν. ἐπειρᾶτο δὲ καὶ τὰς κρίσεις
 τῶν Ἀμφικτυόνων ἀδίκους δεικνύσαι. κατὰ τὸ δυνα-
 τόν· μικρὰς γὰρ παντελῶς χώρας κατεργασθείσης
 μεγίστας ζημίας τεθεῖσθαι. συνεβούλευεν οὖν ταύτας
 ἀκύρους ποιῆσαι, καὶ μεγάλας ἀπορμαὶς ἔχειν ὑπέ-
 φαινε τοὺς Φωκεῖς κατὰ τῶν Ἀμφικτυόνων· τὸ γὰρ
 παλαιὸν τοῦ μαντείου τὴν ἐξουσίαν καὶ προστασίας
 10 ἐσχηκέναι τοιούτους. καὶ μάρτυρα τὸν ἀρχαιότατον καὶ
 μέγιστον τῶν ποιητῶν Ὅμηρον παρῆχεται λέγοντα·
 αὐτὰρ Φωκίων Σχέδιος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον,
 οἱ Κυπάρισσον ἔχον Πυθῶνά τε πετρήεσσον.
 διόπερ' ἔφη δεῖν ἀμφεσβητεῖν περὶ τῆς τοῦ μαντείου
 προστασίας, ὥς οὔσης πατρίου τοῖς Φωκεῦσιν. ἐπηγ-
 γέλλετο δὲ κατορθώσιν τὴν ἐπιβολήν, ἐὰν αὐτὸν
 αὐτοκράτερα καταστήσωσι στρατηγὸν τῆς ὅλης ἐπι- 100
 βολῆς καὶ κύριον.

24 Τῶν δὲ Φωκίων διὰ τὸν ἐκ τῆς καταδίκης φό-
 20 βον ἱλομένων αὐτὸν αὐτοκράτερα στρατηγόν, ὁ Φι-
 λόμηλος ἐνεργῶς ἐπετέλει τὰς ἐπαγγελίας· πρῶτον μὲν
 παρὰ παραλθὼν εἰς τὴν Ἐπάρτην ἐν ἀπορρήτοις διε-
 λέχθη τῷ βασιλεῖ τῶν Λακεδαιμονίων Ἀρχίδαμῳ, ὅτι
 κοινὸς δι' αὐγὼν ἔσται αὐτῷ περὶ τοῦ ποιῆσαι τὰς κρί-
 σεις τῶν Ἀμφικτυόνων ἀκύρους· εἶναι γὰρ καὶ κατὰ
 τῶν Λακεδαιμονίων μεγάλας καὶ ἀδίκους ἀποφάσεις
 τῶν Ἀμφικτυόνων. ἐδήλωσεν οὖν αὐτῷ δῶτε τοὺς
 Δελφούς καταλαβέσθαι διέγνωκεν, καὶ τῆς προστα-
 σίας ἐὰν ἐγκρατὴς γένηται, τὰ δόγματα τῶν Ἀμφι-
 30 κτυόνων ἀκυρώσει. ὁ δ' Ἀρχίδαμος ἀποδεξάμενος τὸν
 λόγον φανερώς μὲν κατὰ τὸ παρὸν οὐκ ἔφησε βοη-
 θήσιν, λάθρα δὲ πάντα συμπράξειν, χορηγῶν καὶ
 χρήματα καὶ μισθοφόρους. ὁ δὲ Φιλόμηλος παρὰ μὲν
 τούτου πεντεκαίδεκα τάλαντα λαβὼν, ἰδίᾳ δὲ προς-
 φεῖς οὐκ ἐλάττω τούτων, μισθοφόρους τε ξένους
 ἐμισθώσατο καὶ τῶν Φωκίων ἐπέλεξε χιλιούς, οὓς
 ὠνόμασε πελταστας. ἀθροίσας δὲ στρατιωτῶν πλῆ-
 θος καὶ καταλαβόμενος τὸ μαντεῖον, τοὺς τε θρα-

αἰδώς καλουμένους τῶν Δελφῶν ἐναντιούμενους ἀνέει-
 παὶ τὰς οὐσίας αὐτῶν ἐδήμεισε· τοὺς δ' ἄλλους
 ἑρῶν καταπαληγμένους, παρεκάλει θαρσύνειν, ὡς οὐ-
 δένος ἔσομένου περὶ αὐτοὺς δειναῦ. διαβροθείσης
 δὲ τῆς περὶ τὸ ἱερὸν καταλήψεως Λοκροὶ μὲν οὐ
 πλησίον οἰκῶντες παραχρῆμα ἐστράτευσαν ἐπὶ τὸν
 Φιλόμηλον. γενομένης δὲ περὶ Δελφοὺς μάχης, αἱ
 μὲν Λοκροὶ λειψθέντες καὶ πολλοὺς ἀποβαλόντες τῶν
 στρατιωτῶν ἔφυγον εἰς τὴν οἰκίαν, ὃ δὲ Φιλόμηλος
 ἐπαρθεὶς τῇ νίκῃ, τὰς τῶν Ἀμφικτυόνων ἀποφά- 10
 σεις ἐκ τῶν πετῶν ἐξέκοψε καὶ τὰ περὶ τῶν κα-
 τεδίκων γράμματα κατέλυσεν. αὐτὸς δὲ διέδωκε λόγον
 οἷς οὕτε, αὐτῶν τὸ μαντεῖον διέγνωκεν οὐτ' ἄλλη
 οὐδεμίαν παράνομον πράξιν συντελεῖν βεβούλευται,
 τῆς δὲ πραγονικῆς προστασίας ἀμφισβητῶν, καὶ τὰς
 τῶν Ἀμφικτυόνων ἀδίκους ἀποφάσεις ἀκυρῶσαι βου-
 λόμενος, βοηθεῖ τοῖς πατρίοις τόμοις τῶν Φωκίων.

Οἱ δὲ Βοιωτοὶ συνελθόντες εἰς ἐκκλησίαν ἐψη- 25
 φίσαντο βοηθεῖν τῷ μαντεῖον, καὶ παραχρῆμα στρα-
 τιώτας ἐξέπεμψαν. τούτων δὲ πραττομένων ὁ Φιλό- 20
 μηλος τεῖχος τε περιβάλετο τῷ ἱερῷ καὶ μισθοφό-
 ρους ἤθροισε πολλοὺς, ἀναβιβάσας τοὺς μισθοὺς
 καὶ ποιήσας ἡμιολίους· καὶ τῶν Φωκίων ἐπὶ λέαν-
 τος ἀρίστους κατέγραψε, καὶ ταχὺ δύναμιν ἀξιόλο-
 γον ἤθροισεν. οἱκ ἐλάττους γὰρ τῶν πεντακισχιλίων
 στρατιωτῶν ἔχων προεκάθητο τῶν Δελφῶν, φοβε-
 ρὸς ὧν ἦδη τοῖς πρὸς αὐτὸν πολεμεῖν βουλομένοις.
 101 μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύσας εἰς τὴν τῶν Λοκρῶν
 χώραν, καὶ πολλὴν τῆς πολεμίας γῆς θηήσας, κατε-
 στρατοπεδεύεσθαι πλησίον ποταμοῦ τινοῦ ῥιαντος
 παρὰ φρουρίον ὀχυρὸν, τούτῳ δὲ πρᾶσβόλας ποιη-
 σάμενος, καὶ μὴ δυνάμενος εἰλεῖν, τῆς μὲν πολιορ-
 κίας ἀπέστη, πρὸς δὲ τοὺς Λοκροὺς ἀνάψας μάχην
 ἀπέβαλε τῶν στρατιωτῶν ἑξασι, καὶ τῶν νεκρῶν οὐ
 δυνηθεὶς κρατῆσαι, τὴν ἀναίρεσιν αὐτῶν διὰ κήρυ-
 κας ἤτησεν· οἱ δὲ Λοκροὶ τὴν ἀναίρεσιν οὐ συγχώ-
 ρούντες ἀπέκρισιν ἔδωκαν ὅτι παρὰ πᾶσι τοῖς Ἑλ-
 λησι κοινὸς νόμος ἐστὶν ἀτάφους ῥάπεσθαι τοὺς

ἱεροσίου. ὁ δὲ Φιλόμηλος χαλεπῶς φέρων τὸ συμβεβηκός, συνῆψε μάχην τοῖς Λοκροῖς, καὶ πᾶσαν εἰσενεγκάμενος φιλοτιμίαν ἀνέλε τῶς τῶν πολέμων, καὶ τῶν σωματίων κυριεύσας ἠνάγκασε τοὺς Λοκροὺς ἀλλαγὴν ποιήσασθαι τῶν νεκρῶν. κρατῶν δὲ τῶν ἱπαιθρῶν, καὶ πολλὰς πορθήσας τῆς Λοκρίδος, ἐπαυλίδεν εἰς Δελφούς, ἐμπειλημῶς ἀφελείας τοὺς στρατιώτας. μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τοῦ πολέμου βουλόμενος χρῆσασθαι τῷ μαντεῖϊ, τὴν Ἥοδον ἠνάγκασεν ἀναβαῖσαν ἐπὶ τὸν τρίποδα δοῦναι τὸν χρησμόν.

26 Ἐπεὶ δὲ τοῦ τρίποδος ἐμνήσθην, οὐκ ἀκαίρως προσαναλαβεῖν ἡγοῦμαι τὴν παλαιὰν περὶ αὐτοῦ παραδεδομένην ἱστορίαν. λέγεται γὰρ τὸ παλαιὸν αἶψας εὐρεῖν τὸ μαντεῖον· οὐ γὰρ ἀξί μάλιστα χρηστέον αἰετοῖς μέχρι τοῦ νῦν οἱ Δελφοί. εὖν δὲ τρόπον τῆς εὐρείας γενέσθαι φασὶ τοιοῦτον. ὄντας χάσματος ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ καθ' ὃν ἔστι νῦν τοῦ ἱεροῦ τὸ καλούμενον ἄδυτον, καὶ περὶ τοῦτο γενόμεον αἰῶν διὰ τὸ μήπω κατοικεῖσθαι τοὺς Δελφούς, ἀπὸ τῆς προσιοῦσαν τῷ χάσματι καὶ προσβλέψασαν αὐτῷ σκιρτᾶν θαυμασιῶς καὶ κρεῖσθαι φωνὴν διάφορον ἢ πρότερον εἰώθει φθίγγεσθαι. τὸν δ' ἐπιστατούντα ταῖς αἰετὶς θαυμάσαι τὸ παράδοξον, καὶ παραελθόντα τῷ χάσματι καὶ παιδόνια εἰσάγειν ἢ τὸ αὐτὸ παθεῖν ταῖς αἰετὶς· ἐκείνας τε γὰρ ὁμοία ποιεῖν τοῖς ἐνθουσιάζουσι καὶ τοῦτον προλέγειν τὰ μέλλοντα γίγνεσθαι. μετὰ δὲ ταῦτα τῆς φήμης παρὰ τοῖς ἔγχωρις διαδοθείσης περὶ τοῦ παθους τῶν προσώπων τῷ χάσματι πλείους ἀπαντᾶν ἐπὶ τὸν τόπον· διὰ δὲ τὸ παράδοξον πάντων ἀποπειρωμένων, τοὺς αἰετὶς πλησιάζοντας ἐνθουσιάζειν δι' αἵς αἰτίας θαυμασθῆναι τε τὸ μαντεῖον καὶ νομισθῆναι τῆς Γῆς εἶναι τὸ χρηστέον. καὶ χρόνον μὲν ἔτι τοὺς βουλομένους μαντεῦσθαι προσιόντας τῷ χάσματι ποιεῖσθαι ταῖς μαντείαις ἀλλήλοις· μετὰ δὲ ταῦτα πολλῶν καθυλλομένων εἰς τὸ χάσμα διὰ τὸν ἐνθουσιασμόν, καὶ

πάντως ἀφανιζομένων, δοῖαι τοῖς κατοικοῦσι περὶ τὸν τόπον, ὅτι μὴδὲ κινδυνεῖν, προσῆεν τε μέν

καθ' αὐτοσχεῖσαι γυναῖκα καὶ διὰ ταύτης γίνεσθαι
τὴν χρησμολογίαν. ταῦτη δὲ κατασκευασθῆναι μηχαν-
ὴν ἐφ' ἣν ἀτασθαλίοντων ἀσφαλῶς ἐνθουσιάζειν καὶ
μαντεύεσθαι τοῖς βουλομένοις. εἶπε δὲ τὴν μηχαν-
ὴν τρεῖς ἔχουσιν βάρεις, ἀφ' ὧν αὐτὴν τρίποδα
κλήθηται· σχεδὸν δὲ παντὸς τοῦ κατασκευάσματος
ἀπομνήματα γίνεσθαι τοὺς εἰ καὶ νῦν κατασκευα-
ζομένους χαλκοῦς τρίποδας. ὃν μὲν οὖν τρόπον εὐ-
ρίσθ' τὸ μαντεῖον καὶ δι' αὗτης αἰτίας ὁ τρίπους κα-
τεσκευάσθη ἰκανῶς εἰρησθαι νομίζω. θεόπρωτον δὲ 10
τὸ ἀρχαῖον λέγεται παρθένους διὰ τε τὸ τῆς φύσεως
ἁθιαφύρου καὶ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ὁμογενεῖς ταύτας
γὰρ εὐθετεῖν πρὸς τὸ ἔησιν τὰ ἀπόρρητα τῶν
χρησμομένων. ἐν δὲ τοῖς νεωτέροις χρόνοις φασὶν
Ἐλεγκτήν τὸν Θεταλὸν παραγειομένον εἰς τὸ χρη-
σμοῦν καὶ Θεταμένον τὴν χρησμολογοῦσαν παρ-
θενον ἐκμαθεῖναι διὰ τὸ κῆλλος αὐτῆς καὶ συναρπα-
ξάντα βιάσασθαι· τῶν δὲ Δελφῶν διὰ τὸ γεγενη-
μένον πάθος εἰς τὸ λοιπὸν νομοθετῆσαι μηκέτι
παρθένον χρησμοποιεῖν, ἀλλὰ γυναῖκα πρεσβυτέραν 20
πεντηκοντῆ ἐτῶν χρησμολογεῖν ἀδρμεισθαι δ' αὐτὴν
καρθευτικῇ κενῇ, καθάπερ ὑπομνήματι τῆς παλαιᾶς
προφητείας. τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς φύσεως τοῦ μαν-
τείου χρησμολογοῦμενα τοῖσι θεοῖς· καὶ ἐπὶ ἐπανά-
φορῃ ἐπὶ τῇς Θεταμένης πράξεις.

Ὁμοίως γὰρ καὶ τῶν τοῦ μαντείου πρόκειται τῇ 27
Πυθίᾳ τὴν μαντείαν ἀπὸ τοῦ τρίποδος ποιῆσθαι
κατὰ τὰ πατρια, ἀποκρινάμενης δ' αὐτῆς ὅτι ταῦτα
ἐστὶ τὰ πατρια, διηπειλήθησαν καὶ συνηνάγκασε τὴν
ἀνάβασιν ποιῆσθαι ἐπὶ τὸν τρίποδα. ἐποφθεγγάμε- 30
νης δ' αὐτῆς πρὸς τὴν θεράρχην τοῦ βασιλεύοντος ὅτι
ἐξουσία αὐτῇ πράττειν ὅ, βούλεται, ἀδρμεινὸς τὸ βῆθαι
δοξαίτω καὶ τὸν προεληλυθότα χρησμὸν εἶναι ἀπεφῆ-
θαι. εὐθὺς δὲ καὶ τὸν χρησμὸν ἐγγράφον ποιήσας
καὶ προθεῖς εἰς τοὺς πόδας, ἀπαυτὶ ἐποίησε φανερόν
ὅτι ὁ θεὸς αὐτῇ βλάστην ἐξουσίαν πράττειν ὅ,τι βού-
λεται, συναγαγὼν δ' ἑκκλησίαν καὶ τὴν μαντείαν
τοῖς κληθεῖσι δηλώσας καὶ παρακαλέσας θάρσεν.

ἐτρόπετο πρὸς τὰς τοῦ πολέμου πράξεις. ἐγένετο δ' αὐτῷ καὶ σημεῖον ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀπόλλωνος· αἰεὶς γὰρ ὑπερπετόμενος τὸν νεῶν τοῦ θεοῦ καὶ συγκυ-
 λισθεὶς ἐπὶ τὴν γῆν τὰς τροφόμενας ἐν τῷ ἱερῷ 103
 περιστρεφάς ἐθήρευνεν, ὧν ἑνίας ἀπ' αὐτῶν ἤρπαζε τῶν βωμῶν. τὸ δὲ σημεῖον ἔφασαν οἱ περὶ ταύτ' ἀσχολούμενοι σημαίνειν τῷ Φιλομήλῳ καὶ τοῖς Φω-
 κεύσι κρατῆσειν τῶν περὶ Δελφοῦς πραγμάτων. ἐπαρ-
 θεὶς οὖν ἐπὶ τούτοις ἐπέλεξε τῶν φίλων τοὺς εὐθε-
 10 τωτάτους εἰς τὰς πρεσβείας, καὶ τούτων τοὺς μὲν εἰς τὰς Ἀθήνας, τοὺς δ' εἰς Λακεδαιμόνα, τοὺς δ' εἰς τὰς Θήβας ἐξέπεμψεν· ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τὰς ἄλλας τὰς ἐπισημοτάτας τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πό-
 λεων ἀπέστειλεν, ἀπολογούμενος ὅτι κατείληπται τοὺς Δελφοὺς, οὐ τοῖς ἱεροῖς χρήμασιν ἐπιβουλεύων, ἀλλὰ τῆς τοῦ ἱεροῦ προστασίας ἀμφισβητῶν· εἶναι γὰρ Φωκίων αὐτὴν ἰδίαν ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις ἀπο-
 δεδειγμένην. τῶν δὲ χρημάτων τὸν λόγον ἔφη πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ἀποδώσειν, καὶ τὸν τε σταθμὸν καὶ
 20 τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀναθημάτων ἕτοιμος εἶναι παρα-
 δίδόναι τοῖς βουλομένοις ἐξετάζειν. ἥξιον δὲ, ἂν τις δι' ἔχθραν ἢ φθόνον πολεμῇ Φωκεύσι, μάλιστα μὲν συμμαχεῖν, εἰ δὲ μὴ γε, τὴν ἡσυχίαν ἀγεῖν. τῶν δὲ πρεσβέων τὰ προσταχθέν πραξάντων, Ἀθηναῖοι μὲν καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ τινες ἄλλοι συμμαχίαν πρὸς αὐτὸν συνέθεντο καὶ βοηθήσειν ἐπηγγέλαντο, Βοιωτοὶ δὲ καὶ Λοκροὶ καὶ τινες ἔτεροι τάναντία τούτοις ἐψηφίσαντο, καὶ τὸν πόλεμον ὑπὲρ τοῦ θεοῦ πρὸς τοὺς Φωκεῖς ἐπανείλοντο. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη
 30 κατὰ τούτον τὸν ἐνιαυτὸν.
 28 Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθήνησι Διοτίμου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Γαῖον Μάρκιον καὶ Γναῖον Μάλλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Φιλόμηλος μὲν προοραόμενος τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου, μισθοφόρων τε πλῆθος ἤθροίξε τῶν τε Φωκίων τοὺς εὐθέτους κατέλεγεν εἰς τὴν στρατείαν. τοῦ δὲ πολέμου προσδεομένου χρη-
 μάτων, τῶν μὲν ἱερῶν ἀναθημάτων ἀπείχετο, τοὺς δὲ Δελφοὺς εὐδαιμονία καὶ πλοῦτι διαφέροντας ἐπρά-

ἔατο πλῆθος χρημάτων ἱκανὸν εἰς τοὺς τῶν ξένων
 μισθοὺς. κατασκευάσας οὐκ ἀξιόλογον δύναμιν προή-
 γαγεν εἰς ὑπαιθρον, καὶ φανερὸς ἦν ἐτοιμὸς ἔχων
 διαγωνίζεσθαι πρὸς τοὺς ἀλλοτρίως διακειμένους τοῖς
 Φωκεῦσι. τῶν δὲ Λοκρῶν στρατευσαμένων ἐπ' αὐτὸν,
 ἔχενετο μάχη περὶ τὰς Φαιδρυάδας καλουμένας πέ-
 τρας, ἣν νικήσας ὁ Φιλόμηλος πολλοὺς μὲν ἀπέκλε-
 ταν πολεμίων, οὐκ ὀλίγους δ' ἐζώγησεν, τινὰς δὲ
 κατὰ τῆς πέτρας συνηνάγκασεν ἑαυτοὺς κατεκρη-
 104 μνίσαι. μετὰ δὲ τὴν μάχην ταύτην οἱ μὲν Φωκεῖς 10
 ἐπύρθησαν τοῖς φρονήμασι διὰ τὴν εὐημερίαν, οἱ
 δὲ Λοκροὶ τυπαινωθέντες πρίσβεις ἐξίπεμψαν εἰς
 τὰς Θήβας, ἀξιοῦντες τοὺς Βοιωτοὺς βοηθεῖν αὐ-
 τοῖς τε καὶ τῷ θεῷ. οἱ δὲ Βοιωτοὶ διὰ τε τὴν πρὸς
 τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν καὶ διὰ τὸ συμφέρειν αὐτοῖς
 τὰς τῶν Ἀμφικτυόνων κρίσεις βεβαίως εἶναι πρὸς
 τε τοὺς Θετταλοὺς ἐπρίσβευσαν καὶ τοὺς ἄλλους.
 Ἀμφικτυόνας, ἀξιοῦντες κοινῇ πολεμῆσαι τοῖς Φω-
 κεῦσι. ψηφισαμένων δὲ τῶν Ἀμφικτυόνων τὸν πρὸς
 Φωκεῖς πόλεμον, πολλὴ ταραχὴ καὶ διάστασις ἦν 20
 καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. οἱ μὲν γὰρ ἔκριναν βοηθεῖν
 τῷ θεῷ καὶ τοὺς Φωκεῖς ὡς ἱεροσύλους κολάζειν,
 οἱ δὲ πρὸς τὴν τῶν Φωκέων βοήθειαν ἀπέκλιναν.
 Σχιζομένης δὲ τῆς τῶν ἔθνων καὶ πόλεων αἰρέ- 29
 σεως τῷ μὲν ἱερῷ βοηθεῖν ἔγνωσαν Βοιωτοὶ καὶ Λο-
 κροὶ καὶ Θετταλοὶ καὶ Περγαῖοι, πρὸς δὲ τοῦτοις
 Δωριεῖς καὶ Δόλοπες, ἔτι δὲ Ἀθαμᾶνες καὶ Ἀχαιοὶ
 Φθιώται καὶ Μάγνητες, ἔτι δὲ Αἰνιᾶνες καὶ τινες
 ἕτεροι, τοῖς δὲ Φωκεῦσι συνεμάχουν Ἀθηναῖοι καὶ
 Λακεδαιμόνιοι καὶ τινες ἕτεροι τῶν Πελοποννησίων. 30
 προθυμώτατα δὲ συνέπραττον οἱ Λακεδαιμόνιοι διὰ
 τοιαύτας αἰτίας. ἐν τῷ Λευκτρικῷ πολέμῳ Θηβαῖοι
 καταπολεμήσαντες τοὺς Λακεδαιμονίους δίκην ἐπλή-
 νεγκαν εἰς Ἀμφικτυόνας κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν, ὅτε
 Φοιβίδας ὁ Σπαρτιατῆς κατελάβετο τὴν Καδμείαν,
 καὶ διετιμήσαντο τὸ ἀδίκημα τάλαντων πεντακοσίων.
 καταδικασθέντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ τὴν δι-
 κὴν οὐκ ἐκτινύντων κατὰ τὸν ὥρισμένον ἐκ τῶν νό-

ἐτρώπετο πρὸς τὰς τοῦ πολέμου πράξεις. ἐγένετο δ' αὐτῷ καὶ σημεῖον ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀπόλλωνος· αἰεὶς γὰρ ὑπερπετόμενος τὸν νεῦν τοῦ θεοῦ καὶ συγκυλισθεὶς ἐπὶ τὴν γῆν τὰς τρεφομένας ἐν τῷ ἱερῷ 103 περιστρεφάς ἐθόρευνεν, ὡν ἑνίας ἀπ' αὐτῶν ἤρπαξε τῶν βωμῶν. τὸ δὲ σημεῖον ἔφασαν οἱ περὶ ταῦτ' ἀσχολούμενοι σημαίνειν τῷ Φιλομήλῳ καὶ τοῖς Φωκεῦσι κρατήσειν τῶν περὶ Δελφοὺς πραγμάτων. ἐπαρθεὶς οὖν ἐπὶ τούτοις ἐπέλεξε τῶν φίλων τοὺς εὐθε-
 10 τωτάτους εἰς τὰς πρεσβείας, καὶ τούτων τοὺς μὲν εἰς τὰς Ἀθήνας, τοὺς δ' εἰς Λακεδαιμόνα, τοὺς δ' εἰς τὰς Θήβας ἐξέπεμψεν· ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τὰς ἄλλας τὰς ἐπισημοτάτας τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεων ἀπέστειλεν, ἀπολογούμενος ὅτι κατείληπται τοὺς Δελφοὺς, οὐ τοῖς ἱεροῖς χοήμασιν ἐπιβουλεύων, ἀλλὰ τῆς τοῦ ἱεροῦ προστασίας ἀμφισβητῶν· εἶναι γὰρ Φωκίων αὐτὴν ἰδίαν ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις ἀποδεδειγμένην. τῶν δὲ χορημάτων τὸν λόγον ἔφη πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ἀποδώσειν, καὶ τὸν τε σταθμὸν καὶ
 20 τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀναθημάτων ἔτοιμος εἶναι παραδιδόναι τοῖς βουλομένοις ἐξετάζειν. ἤξιον δέ, ἂν τις δι' ἔχθραν ἢ φθόρον πολεμῇ Φωκεῦσι, μάλιστα μὲν συμμαχεῖν, εἰ δὲ μὴ γε, τὴν ἡσυχίαν ἀγεῖν. τῶν δ' ἀπ' ἑσπερίων τὰ προσταχθέν πραξάντων, Ἀθηναῖοι μὲν καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ τινες ἄλλοι συμμαχίαν πρὸς αὐτὸν συνέθεντο καὶ βοηθήσειν ἐπηγγέλαντο, Βοιωτοὶ δὲ καὶ Λοκροὶ καὶ τινες ἕτεροι τὰναντία τούτοις ἐψηφίσαντο, καὶ τὸν πόλεμον ὑπὲρ τοῦ θεοῦ πρὸς τοὺς Φωκεῖς ἐпанείλοντο. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη
 30 κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν.
 28 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Διοτίμου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Γαῖον Μάρκιον καὶ Γναῖον Μάλλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Φιλομήλος μὲν προοραμένος τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου, μισθοφόρων τε πλῆθος ἤθροϊζε τῶν τε Φωκίων τοὺς εὐθείους κατέλεγεν εἰς τὴν στρατείαν. τοῦ δὲ πολέμου προσδεομένου χορημάτων, τῶν μὲν ἱερῶν ἀναθημάτων ἀπείχετο, τοὺς δὲ Δελφοὺς εὐδαιμονία καὶ πλοῦτις διαφέροντας ἐπρά-

ξατο πλῆθος χρημάτων ἱκανὸν εἰς τοὺς τῶν ξένων
 μαθούς. κατασκευάσας οὐκ ἀξιόλογον δύναμιν προή-
 γηεν εἰς ὑπαιθρον, καὶ φανερός ἦν ἐτοιμὸς ἔχων
 διαγωνίζεσθαι πρὸς τοὺς ἀλλοτρίως διακειμένους τοῖς
 Φωκεῦσι. τῶν δὲ Λοκρῶν στρατευσαμένων ἐπὶ αὐτῶν,
 ἐγένετο μάχη περὶ τὰς Φαιδρυίδας καλουμένας πέ-
 τρας, ἣν νικήσας ὁ Φιλόμηλος πολλοὺς μὲν ἀπέκτε-
 τῶν πολεμίων, οὐκ ὀλίγους δ' ἐζώρησε, τινὰς δὲ
 κατὰ τῆς πέτρας συνηνάγκασεν ἑαυτοὺς κατακρη-
 104 μνίσαι. μετὰ δὲ τὴν μάχην ταύτην οἱ μὲν Φωκεῖς 10
 ἐπήρθησαν τοῖς φρονήμασι διὰ τὴν εὐημερίαν, οἱ
 δὲ Λοκροὶ τυπινωθέντες πρίσβεις ἐξίπεμψαν εἰς
 τὰς Θῆβας, ἀξιοῦντες τοὺς Βοιωτοὺς βοηθεῖν αὐ-
 τοῖς τε καὶ τῷ θεῷ. οἱ δὲ Βοιωτοὶ διὰ τε τὴν πρὸς
 τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν καὶ διὰ τὸ συμφέρειν αὐτοῖς
 τὰς τῶν Ἀμφικτυόνων κρίσεις βεβαίως εἶναι πρὸς
 τε τοὺς Θετταλοὺς ἐπρίσβευσαν καὶ τοὺς ἄλλους.
 Ἀμφικτυόνας, ἀξιοῦντες κοινῇ πολεμῆσαι τοῖς Φω-
 κεῦσι. ψηφισαμένων δὲ τῶν Ἀμφικτυόνων τὸν πρὸς
 Φωκεῖς πόλεμον, πολλὴ ταραχὴ καὶ διάστασις ἦν 20
 καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. οἱ μὲν γὰρ ἔκριναν βοηθεῖν
 τῷ θεῷ καὶ τοὺς Φωκεῖς ὡς ἱεροσύλους κολάζειν,
 οἱ δὲ πρὸς τὴν τῶν Φωκέων βοήθειαν ἀπέκλιναν.
 Σχιζομένης δὲ τῆς τῶν ἔθνων καὶ πόλεων αἰρέ- 29
 σεως τῷ μὲν ἱερῷ βοηθεῖν ἔγνωσαν Βοιωτοὶ καὶ Λο-
 κροὶ καὶ Θετταλοὶ καὶ Περόραιοι, πρὸς δὲ τοῦτοις
 Λωρεῖς καὶ Δόλοπες, εἰ δὲ Ἀθαμᾶνες καὶ Ἀχαιοὶ
 Φθιώται καὶ Μάγνητες, εἰ δὲ Αἰνιᾶνες καὶ τινες
 ἑτέροι, τοῖς δὲ Φωκεῦσι συνεμάχουν Ἀθηναῖοι καὶ
 Λακεδαιμόνιοι καὶ τινες ἑτέροι τῶν Πελοποννησίων. 30
 προθυμίσιατα δὲ συνέπραττον οἱ Λακεδαιμόνιοι διὰ
 τοιαύτας αἰτίας. ἐν τῷ Λευκτρικῷ πολέμῳ Θηβαῖοι
 καταπολεμήσαντες τοὺς Λακεδαιμονίους δίκην ἐλη-
 νεγκαν εἰς Ἀμφικτυόνας κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν, ὅτε
 Φαιβίδας ὁ Σπαρτιατῆς κατελάβετο τὴν Καδμείαν,
 καὶ διεκμήσαντο τὸ ἀδίκημα τάλαντων πεντακοσίων.
 καταδικασθέντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ τὴν δι-
 κὴν οὐκ ἐκτινύντων, κατὰ τὸν ὠρισμένον ἐκ τῶν κρῶ-

μαιν καίρον, οἱ Θηβαῖοι πάλιν δίκην ἐπὶνενγκαν δι-
 πλοῦ τοῦ ἀδικήματος. τῶν δ' Ἀμφικτυόνων χείλοισ
 τελάστοις καταδικασάντων, οἱ Λακεδαιμόνιοι διὰ
 τὸ μέγεθος τοῦ ὀφλήματος ὁμοίως τοῖς Φωκεῦσι τὰς
 ἀποφάσεις ἐποιούντο, λίγοντες ἀδίκως ὑπὸ τῶν Ἀμ-
 φικτυόνων καταδικασθῆναι. διόπερ κοινού ὄντος τοῦ
 συμφέροντος οἱ Λακεδαιμόνιοι κατ' ἴδιαν μὲν ὤκνουν
 ὑπὲρ τῆς καταδίκης ἄρασθαι τὸν πόλεμον, διὰ δὲ
 τοῦ προσώπου τῶν Φωκίων εὐσχημονέστερον ἔκρινον
 κατακυρῶσαι τὰς κρίσεις τῶν Ἀμφικτυόνων. διὰ δὲ
 ταύτας τὰς αἰτίας ἐτοιμώτατα συνειμάχουν τοῖς Φω-
 κέεσσι καὶ τὴν προστασίαν τοῦ ἱεροῦ συγκατεσκεύα-
 ζον αὐταῖς.

- 30 Φανερὸν δ' ὅτιος ὅτι [καὶ] Βοιωτοὶ μεγάλη δύ-
 νάμει στρατεύουσιν ἐπὶ τοὺς Φωκεῖς, ὁ Φιλόμηλος
 ἔκρινε μισθοφόρων ἀθροίζειν πλῆθος. προσδεομένου
 δὲ τοῦ πολέμου χρημάτων πλείονων ἠναγκάζετο τοῖς
 ἱεροῖς ἀναθήμασιν ἐπιβαλεῖν τὰς χεῖρας καὶ συλᾶν
 τὸ μαντεῖον. ὑποσησαμένου δ' αὐτοῦ τοῖς ξένοις μι-
 20 σθοφάτοις ἡμιολίοις ταχὺ πλῆθος ἡθροίσθη μισθο-
 φόρων, πολλῶν ὑπακούντων πρὸς τὴν στρατείαν
 διὰ τὸ μέγεθος τῶν μισθῶν. τῶν μὲν οὖν ἐπιεικῶν 105
 ἀνδρῶν οὐδεὶς ἀπεγράψαιτο πρὸς τὴν στρατείαν διὰ
 τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν, οἱ δὲ ποτηρώτατοι
 καὶ θεῶν διὰ τὴν κλεονεξίαν καταφρονοῦντες προ-
 θύμως συνέτρεχον πρὸς τὸν Φιλόμηλον, καὶ ταχὺ
 [δύναμις ἰσχυρὰ συνέστη τῶν πρὸς τὴν ἱεροσυλίαν
 ὀργωμένων. ὁ μὲν οὖν Φιλόμηλος διὰ τὸ μέγεθος
 τῆς εὐπορίας ταχὺ] δύναμιν ἀξιοχρεῖαν κατεσκεύασατο.
 30 Ἐξέρχοντες οὖν ἐστράτευον εἰς τὴν τῶν Λοκρῶν χώραν
 ἔχων στρατιωτάς ἱππεῖς τε καὶ πεζοὺς πλείους τῶν
 μυριάων. ἀντιταχθέντων δὲ τῶν Λοκρῶν, καὶ τῶν
 Βοιωτῶν βοηθησάντων τοῖς Λοκροῖς, ἱππομαχία
 συνέστη, καθ' ἣν ἐπροτέρησαν οἱ Φωκεῖς. μετὰ δὲ
 ταῦτα οἱ μὲν Θετταλοὶ μετὰ τῶν πλησιοχώρων συμ-
 μάχων ἀθροισθέντες εἰς ἑξακισχιλίους ἦγον εἰς τὴν
 Λοκρίδα, καὶ συνάψαντες μάχην τοῖς Φωκεῦσι περὶ
 λόγον Ἀργόλαν ὀνομαζόμενον ἡττήθησαν. ἐπιφανέν-

δὲ Βοιωτῶν μυρίοις καὶ τρισχίλοις στρατιώταις, τῶν ἐκ Πελοποννήσου Ἀχαιῶν χίλιοις καὶ πενσίοις βοηθησάντων τοῖς Φωκεῦσιν, ἀντιστρατοῦσαν αἱ δυνάμεις, ἀμφοτέρων ἀθροισθέντων εἰς τόπον.

Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Βοιωτοὶ κατὰ τὰς προ- 31
 ας ζωγρήσαντες οὐκ ὀλίγους τῶν μισθοφόρων, ἀγαγόντες πρὸ τῆς πόλεως ἐκήρυξαν ὅτι τοὺςδε
 ἄνδρας οἱ Ἀμφικτυόνες στρατεύσαμένους μετὰ
 τῶν ἱεροσύλων θανάτῳ κολάζουσιν· εὐθύς δὲ καὶ 10
 τῶν ἔργων τοῖς λόγοις ἀκολουθοῦντων ἅπαντας κα-
 κόντισαν. ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ παρὰ τοῖς Φωκεῦσι
 μισθοφόροι παροξυνθέντες ἤξιουν τὸν Φιλόμηλον
 ὅμοιαν τιμωρίαν ἀξιώσαι τοὺς πολέμιους. με-
 λην δὲ φιλονεικίαν εἰσενεγκάμενοι καὶ πολλοὺς
 ὢν κατὰ τὴν χώραν πλανωμένων παρὰ τοῖς πολε-
 οῖς ζωγρήσαντες, ἀνήγαγον· οὓς ἅπαντας ὁ Φι-
 λόμηλος κατηκόντισε. διὰ δὲ ταύτης τῆς κολάσεως
 οὓς ἐναντίους ἐποίησαν μεθέσθαι τῆς ὑπερηφάνου
 καὶ δεινῆς τιμωρίας. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν δυνάμεων 20
 εἰς ἄλλην χώραν ἐμβαλουσῶν, καὶ τὴν ὁδοπορίαν
 τοιουμένων διὰ τόπων καταδένδρων καὶ τραχέων,
 ἄφνω συνέμιξαν ἀλλήλοις οἱ προηγούμενοι τῆς στρα-
 τίας. γενομένης δὲ συμπλοκῆς, εἴτα μάχης ἰσχυρᾶς,
 οἱ Βοιωτοὶ τῷ πλήθει πολὺ προέχοντες ἐνίκησαν τοὺς
 Φωκεῖς. τῆς δὲ φυγῆς γενομένης διὰ τόπου κρημνώ-
 δους καὶ δυσεξίτου πολλοὶ τῶν Φωκίων καὶ μισθο-
 φόρων κατεκόπησαν· ὁ δὲ Φιλόμηλος ἐκθύμως ἀγω-
 νισάμενος καὶ πολλοῖς τραύμασι περιπεσών, εἰς τινα
 κρημνώδη τόπον συνεκλείσθη οὐκ ἔχων δὲ διεξοδόν, 30
 καὶ φοβούμενος τὴν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας αἰκίαν,
 ἑαυτὸν κατεκρήμνισε, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον δοὺς
 τῷ δαιμονίῳ δίκας κατέστρεψε τὸν βίον. ὁ δὲ συνάρ-
 χων αὐτῷ στρατηγὸς Ὀνόμαρχος διαδεξάμενος τὴν
 ἡγεμονίαν, καὶ μετὰ τῆς ἀνασωσμένης δυνάμεως
 106 ἀναχωρήσας, ἀνελάμβανε τοὺς ἐκ τῆς φυγῆς ἐπα-
 νόντας. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Φίλιππος ὁ
 τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς Μεθώνην μὲν ἐκπολιορκή-

ἱεροσώλου. ὁ δὲ Φιλόμηλος χαλεπῶς φέρων τὸ σαρ-
 βεβηκός, συνῆψε μάχην τοῖς Λοκροῖς, καὶ πᾶσαν
 εἰσενεγκάμενος φιλοτιμίαν ἀντίλε τῶας τῶν πολέμων,
 καὶ τῶν σωματίων κυριεύσας ἠνάγκασε τοὺς Λοκροὺς
 ἀλλαγὴν ποιήσασθαι τῶν νεκρῶν. κρατῶν δὲ τῶν
 ἐπαίθρων, καὶ πολλὴν πορθήσας τῆς Λοκρίδος,
 ἐπανῆλθεν εἰς Δελφούς, ἐμπειλητικῶς ἀφαιέας τοὺς
 στρατιώτας. μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τοῦ πολέμου βου-
 λόμενος χρῆσασθαι τῷ μαντεῖϊ, τὴν Ἥσθιν ἠνάγκ-
 ασεν ἀταβάσαν ἐπὶ τὸν τρίποδα δοῦναι τὸν χρησμέα.
 26 Ἐπεὶ δὲ τοῦ τρίποδος ἐμνήσθην, οὐκ ἄκαρπον
 προσαναλαβεῖν ἡγοῦμαι τὴν παλαιὰν περὶ αὐτοῦ πα-
 ραδεδομένην ἱστορίαν. λέγεται γὰρ τὸ παλαιὸν αἶψας
 εὐρεῖν τὸ μαντεῖον· οὐ χάριν αἰεὶ μάλιστα χρηστή-
 ραίεσσαν μέχρι τοῦ νῦν οἱ Δελφοί. τὴν δὲ τῶσαν
 τῆς εὐρέσεως γενέσθαι φασὶ τοιοῦτον. ὄντας χάσμα-
 τος ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ καθ' ὃν ἔστι νῦν τοῦ ἱεροῦ
 τὸ καλούμενον ἄδυτον, καὶ περὶ τοῦτο γενεαίμων
 αἰχῶν διὰ τὸ μήπω κατοικεῖσθαι τοὺς Δελφούς, ἀπὸ
 20 τῆς προσιοῦσας τῷ χάσματι καὶ προσβλέψασαν αὐτῷ
 σκιστὰν θαυμασιῶς καὶ προέσθαι φωνὴν διαφορὴν
 ἢ πρότερον εἰώθει φθίγγεσθαι. τὸν δ' ἐπιστατούντα
 ταῖς αἰεὶ θαυμάσαι τὸ παράδοξον, καὶ παραβλόντα
 τῷ χάσματι καὶ παιδόντι εἰσπρεπὴς ἦν ταῦτό πα-
 ρεῖν ταῖς αἰεὶ· ἐκείνας τε γὰρ ὅμοια ποιεῖν τοῖς
 ἐνθουσιάζουσι καὶ τοῦτον προλέγειν τὰ μέλλοντα γί-
 γνεσθαι. μετὰ δὲ ταῦτα τῆς φήμης παρὰ τοῖς ἔχων-
 ρίοις διαδοθείσης περὶ τοῦ παθους τῶν προσώπων
 τῷ χάσματι πλείους ἀπαντᾶν ἐπὶ τὸν τόπον· διὰ
 30 δὲ τὰ παράδοξα πάντων ἀποσηρομένων, τοὺς αἰεὶ
 πλησιάζοντας ἐνθουσιάζουσι δι' ἧς αἰτίας θαυμασθῆ-
 ναι τε τὸ μαντεῖον καὶ νομισθῆναι τῆς Γῆς εἶναι
 τὸ χρηστήριον καὶ χρόνον μὲν τελετὰ τοὺς βουλομέ-
 νους μαντεύεσθαι προσιόντας τῷ χάσματι ποιεῖσθαι
 ταῖς μαντεῖας ἀλλήλοις· μετὰ δὲ ταῦτα πολλῶν κα-
 θαλλομένων εἰς τὸ χάσμα διὰ τὸν ἐνθουσιασμόν, καὶ 102
 πάντων ἀφανιζομένων, δοξάει τοῖς κατοικοῦσι περὶ
 τὸν τόπον, ἵνα μηδὲν κινδυνεῖη, προσῆλθαι τε μέν

πρῶτὴ καταστῆσαι γυναῖκα καὶ διὰ ταύτης γίνεσθαι
 τὴν χρηρημολογίαν. ταύτῃ δὲ κατασκευασθῆναι μηχαν-
 ῆν ἐφ' ἣν ἀναβαίνουσιν ἀσφαλῶς ἐνθουσιάζειν καὶ
 μαντεύεσθαι τοῖς βουλευμένοις. εἶπαι δὲ τὴν μηχαν-
 ῆν τρεῖς ἔχουσιν βάσεις, ἀφ' ὧν αὐτὴν τρίποδα
 κληθῆναι· σχεδὸν δὲ παντὸς τοῦ κατασκευάσματος
 ἀπομνημῆματα γίνεσθαι τοὺς εἰ καὶ νῦν κατασκευα-
 ζομένους χαλκοῦς τρίποδας. ὃν μὲν οὖν τρόπον εὐ-
 ρέσθῃ τὸ μαντεῖον, καὶ δι' αὗτ' αἰτίας ὁ τρίπους κα-
 τέλειπτο δὴ ἑκάνοις τριῶσθαι νομίζω. θεοπιπιδεῖν δὲ 10
 τὸ ἀρχαῖον λέγεται παρθένοις διὰ τε τὸ τῆς φύσεως
 ἀσάφιστον καὶ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ὁμογενεῖς ταύτας
 γὰρ εὐθετεῖν πρὸς τὸ ἔχειν τὰ ἀπορρήτα τῶν
 χρηρημωθῶμεναι. ἐν δὲ τοῖς νεωτέροις χρόνοις φασὶν
 Ἐρεκράτην τὸν Θετταλὸν παρὰ γειτόμενον εἰς τὸ χρη-
 στήριον καὶ Θεσπάρμενον τὴν χρηρημολογοῦσαν παρ-
 θεῖον ἐκταθῆναι διὰ τὸ κάλλος αὐτῆς καὶ συναρπα-
 ζάντα βιάσασθαι· τούτῳ δὲ Δελφοὺς διὰ τὸ γεγενη-
 μένον πάθος εἰς τὸ λοιπὸν νομοθετῆσαι μηκέτι
 παρθένον χρηστηρεῖσθαι, ἀλλὰ γυναῖκα πρεσβυτέραν 20
 πενήτην αὖτε τῶν χρηρημολογῶν ἀσμεῖσθαι δ' αὐτὴν
 παρθεναῖα εὐεχῆ, καθάπερ ὑπομνήματι τῆς παλαιᾶς
 προφήτεως. τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς εὐρεσίως τοῦ μαν-
 τεῖου χρηρημολογουμένα τούτων· οὗτοι δὲ ἐπὶ ἀνά-
 ζομιν ἐστὶ τῆς Θελομήλου πράξεως.

Οὗτος γὰρ πρῶτος τοῦ μαντεῖου προσέτατε τῇ 27
 Πυθίᾳ τὴν μαντείαν ἀπὸ τοῦ τρίποδος ποιέσθαι
 κατὰ τὰ πάτρια, ἀποκρινάμενης δ' αὐτῆς ὅτι ταῦτα
 εἶσι τὰ πάτρια, διηπέλλησαντο καὶ συνηνάγκασε τὴν
 ἀνάβασιν ποιέσθαι ἐπὶ τὸν τρίποδα. ἀποφθεγγάμε- 30
 νης δ' αὐτῆς πρὸς τὴν ὑπερλήν τοῦ βιαζομένου ὅτι
 ἔρεσται αὐτῷ πράττειν ὁ βούλεται, ἀσμένως τὸ δηθεῖν
 δοξάσθαι καὶ τὸν προσήκοντα χρησμὸν ἔχειν ἀπεφη-
 ρατο. εὐθὺς δὲ καὶ τὸν χρησμὸν ἐγγράφον ποιήσας
 καὶ προθεῖς εἰς τοὺς μαντεῖς, ἀλλοῖσιν ἐποίησε φανερόν
 ὅτι ὁ θεὸς αὐτῷ διδάσκειν ἐξωσίαν πράττειν, ὅτι βού-
 λεται, συνάμα γὰρ ὁ ἐκκλησίαν καὶ τὴν μαντείαν
 τοῖς κληθεῖσι δηλώσας καὶ παρακαλέσας παρθεῖν,

ἐτρέπετο πρὸς τὰς τοῦ πολέμου πράξεις. ἐγένετο δ' αὐτῷ καὶ σημεῖον ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀπόλλωνος· αἰεὶς γὰρ ὑπερπετόμενος τὸν νεῶν τοῦ θεοῦ καὶ συγκυλισθεὶς ἐπὶ τὴν γῆν τὰς τροφόμενας ἐν τῷ ἱερῷ 103 περισσεύρας ἐθήρηνεν, ὧν ἐνίας ἀπ' αὐτῶν ἤρπαξε τῶν βωμῶν. τὸ δὲ σημεῖον ἔφασαν οἱ περὶ ταυτ' ἀσχολούμενοι σημαίνειν τῷ Φιλομήλῳ καὶ τοῖς Φωκεῦσι κρατήσειν τῶν περὶ Δελφοὺς πραγμάτων. ἐπαρθεὶς οὖν ἐπὶ τούτοις ἐπέλεξε τῶν φίλων τοὺς εὐθε-
 10 τωτάτους εἰς τὰς πρεσβείας, καὶ τούτων τοὺς μὲν εἰς τὰς Ἀθήνας, τοὺς δ' εἰς Λακεδαιμόνα, τοὺς δ' εἰς τὰς Θήβας ἐξέπεμψεν· ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τὰς ἄλλας τὰς ἐπισημοτάτας τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεων ἀπέστειλεν, ἀπολογούμενος ὅτι κατείληπται τοὺς Δελφοὺς, οὐ τοῖς ἱεροῖς χρήμασιν ἐπιβουλεύων, ἀλλὰ τῆς τοῦ ἱεροῦ προστασίας ἀμφισβητῶν· εἶναι γὰρ Φωκῶν αὐτὴν ἰδίαν ἐν τοῖς παλαιαῖς χρόνοις ἀποδεδειγμένην. τῶν δὲ χρημάτων τὸν λόγον ἔφη πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ἀποδώσειν, καὶ τὸν τε σταθμὸν καὶ
 20 τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀναθημάτων ἕτοιμος εἶναι παραδιδόναι τοῖς βουλομένοις ἐξετάζειν. ἤξιον δὲ, ἂν τις δι' ἔχθραν ἢ φθόρον πολεμῇ Φωκεῦσι, μάλιστα μὲν συμμαχεῖν, εἰ δὲ μὴ γε, τὴν ἡσυχίαν ἀγειν. τῶν δὲ πρεσβέων τὰ προσταχθέν πραξάντων, Ἀθηναῖοι μὲν καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ τινες ἄλλοι συμμαχίαν πρὸς αὐτὸν συνέθεντο καὶ βοηθήσειν ἐπηγγείλαντο, Βοιωτοὶ δὲ καὶ Λοκροὶ καὶ τινες ἔτεροι τάναντία τούτοις ἐψηφίσαντο, καὶ τὸν πόλεμον ὑπὲρ τοῦ θεοῦ πρὸς τοὺς Φωκεῖς ἐπανείλοντο. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη
 30 κατὰ τούτον τὸν ἐνιαυτόν.
 28 Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθήνησι Διοτίμου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Γαῖον Μάρκιον καὶ Γναῖον Μάλλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Φιλομήλος μὲν προοραόμενος τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου, μισθοφορῶν τε πλῆθος ἤθροισε τῶν τε Φωκῶν τοὺς εὐθέτους κατέλεγεν εἰς τὴν στρατείαν. τοῦ δὲ πολέμου προσδεομένου χρημάτων, τῶν μὲν ἱερῶν ἀναθημάτων ἀπείχετο, τοὺς δὲ Δελφοὺς εὐδαιμονία καὶ πλοῦτι διαφέροντας ἐπρα-

ξατο πλῆθος χρημάτων ἱκανὸν εἰς τοὺς τῶν ξένων
 μαθροῦς. κατασκευάσας οὐκ ἀξιόλογον δύναμιν προή-
 γαγεν εἰς ὑπαιθρον, καὶ φανερός ἦν ἐτοιμῶς ἔχων
 διαγωνίζεσθαι πρὸς τοὺς ἀλλοτρίως διακειμένους τοῖς
 Φωκεῦσι. τῶν δὲ Λοκρῶν στρατευσαμένων ἐπ' αὐτόν,
 ἔχενετο μάχη περὶ τὰς Φαιδριῆδας καλουμένας πέ-
 τρας, ἣν νικήσας ὁ Φιλόμηλος πολλοὺς μὲν ἀνέλε-
 τῶν πολεμίων, οὐκ ὀλίγους δ' ἐξώρρησε, τινὰς δὲ
 κατὰ τῆς πέτρας συνηνάγκασεν ἑαυτοὺς κατακρη-
 104 μνίσαι. μετὰ δὲ τὴν μάχην ταύτην οἱ μὲν Φωκεῖς 10
 ἐπὴρθησαν τοῖς φρονήμασι διὰ τὴν εὐημερίαν, οἱ
 δὲ Λοκροὶ τυπαινωθέντες πρίσβεις ἐξίπεμψαν εἰς
 τὰς Θήβας, ἀξιοῦντες τοὺς Βοιωτοὺς βοηθεῖν αὐ-
 τοῖς τε καὶ τῷ θεῷ. οἱ δὲ Βοιωτοὶ διὰ τε τὴν πρὸς
 τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν καὶ διὰ τὸ συμφέρειν αὐτοῖς
 τὰς τῶν Ἀμφικτυόνων κρίσεις βεβαίως εἶναι πρὸς
 τε τοὺς Θετταλοὺς ἐπρίσβευσαν καὶ τοὺς ἄλλους
 Ἀμφικτυόνας, ἀξιοῦντες κοινῇ πολεμῆσαι τοῖς Φω-
 κεῦσι. ψηφισαμένων δὲ τῶν Ἀμφικτυόνων τὸν πρὸς
 Φωκεῖς πόλεμον, πολλὴ ταραχὴ καὶ διάστασις ἦν 20
 καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. οἱ μὲν γὰρ ἔκριναν βοηθεῖν
 τῷ θεῷ καὶ τοῖς Φωκεῖς ὡς ἱεροσύλους κολάζειν,
 οἱ δὲ πρὸς τὴν τῶν Φωκίων βοηθειαν ἀπέκλιναν.
 Σχιζομένης δὲ τῆς τῶν ἔθνων καὶ πόλεων αἰρέ- 29
 σεως τῷ μὲν ἱερῷ βοηθεῖν ἔγνωσαν Βοιωτοὶ καὶ Λο-
 κροὶ καὶ Θετταλοὶ καὶ Περγαῖοι, πρὸς δὲ τούτοις
 Δωριεῖς καὶ Δόλοπες, εἰ δὲ Ἀθαμᾶνες καὶ Ἀχαιοὶ
 Φθιώται καὶ Μάγνητες, εἰ δὲ Αἰνιᾶνες καὶ τινες
 ἑτέροι, τοῖς δὲ Φωκεῦσι συνεμάχοντο Ἀθηναῖοι καὶ
 Λακεδαιμόνιοι καὶ τινες ἑτέροι τῶν Πελοποννησίων. 30
 προθυμώτατα δὲ συνέπραττον οἱ Λακεδαιμόνιοι διὰ
 τοιαύτας αἰτίας. ἐν τῷ Λευκτρικῷ πολέμῳ Θηβαῖοι
 καταπολεμήσαντες τοὺς Λακεδαιμονίους δίκην ἐπὴ-
 νεγκαν εἰς Ἀμφικτυόνας κατὰ τῶν Σπυρτιατῶν, ὅτι
 Φοιβίδας ὁ Σπυρτιάτης κατελάβετο τὴν Καδμείαν,
 καὶ διετιμῆσαντο τὸ ἀδίκημα ταλάντων πεντακοσίων.
 καταδικασθέντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ τὴν δί-
 κην οὐκ ἐκτινύντων κατὰ τὸν ὠρισμένον ἐκ τῶν κρῶ-

μῶν καιρὸν, οἱ Θηβαῖοι πάλιν δίκην ἐπὶνεγκαν δι-
πλοῦ τοῦ ἀδικήματος. τῶν δ' Ἀμφικτυόνων χιλιούς
τελάντοισι καταδικασάντων, οἱ Λακεδαιμόνιοι διὰ
τὸ μέγεθος τοῦ ὀφλήματος ὁμοίας τοῖς Φωκεῦσι τὰς
ἀποφάσεις ἐποιούντο, λίγοντες ἀδίκως ὑπὸ τῶν Ἀμ-
φικτυόνων καταδικασθαι. διόπερ κοινού ὄντος τοῦ
συμφέροντος οἱ Λακεδαιμόνιοι κατ' ἰδίαν μὲν ὤκνουν
ὑπὲρ τῆς καταδίκης ἄρασθαι τὸν πόλεμον, διὰ δὲ
τοῦ προσώπου τῶν Φωκίων εὐσχημονέστερον ἔκρινον
ῥᾶνυρῶσαι τὰς κρίσεις τῶν Ἀμφικτυόνων. διὰ δὲ
ταύτας τὰς αἰτίας ἐτοιμότατα συνιμάχουν τοῖς Φω-
κεῦσι καὶ τὴν προστασίαν τοῦ ἱεροῦ συγκατεσκεύα-
ζον αὐταῖς.

- 30 Φανερὸν δ' ὄντος ὅτι [καὶ] Βοιωτοὶ μεγάλη δύ-
νάμει στρατεύσανσιν ἐπὶ τοὺς Φωκεῖς, ὁ Φιλόμηλος
ἔκρινε μισθοφόρων ἀθροίζειν πλῆθος. προσδεομένου
δὲ τοῦ πολέμου χρημάτων πλεόνων ἡναγκάζετο τοῖς
ἱεροῖς ἀναθήμασιν ἐπιβαλεῖν τὰς χεῖρας καὶ συλᾶν
τὰ μαντεῖον. ὑποστησαμένου δ' αὐτοῦ τοῖς ξένοις μι-
20 σθοφύων, πολλῶν ὑπακούοντων πρὸς τὴν στρατείαν
διὰ τὸ μέγεθος τῶν μισθῶν. τῶν μὲν οὖν ἐπιεικῶν 105
ἀνδρῶν οὐδεὶς ἀπεγράψαις πρὸς τὴν στρατείαν διὰ
τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν, οἱ δὲ πονηρότατοι
καὶ θεῶν διὰ τὴν κλεονεξίαν καταφροναῦντες προ-
θύμως συνέτρεχον πρὸς τὸν Φιλόμηλον, καὶ ταχὺ
[δύναμις ἰσχυρὰ συνέστη τῶν πρὸς τὴν ἱεροσυλίαν
ὀργισμένων. ὁ μὲν οὖν Φιλόμηλος διὰ τὸ μέγεθος
τῆς εὐπορίας ταχὺ] δύναμιν ἀξιοχρεῖαν κατεσκεύασατο.
- 31 Μετὰ δ' οὖν ἐστράτευσεν εἰς τὴν τῶν Λοκρῶν χώραν
ἔχων στρατιωτὰς ἱππεῖς τε καὶ πεζοὺς πλείους τῶν
μυρίων. ἀντιταχθέντων δὲ τῶν Λοκρῶν, καὶ τῶν
Βοιωτῶν βοηθησάντων τοῖς Λοκροῖς, ἵππομαχίᾳ
συνέστη, καθ' ἣν ἐπροτέρησαν οἱ Φωκεῖς. μετὰ δὲ
ταῦτα οἱ μὲν Θετταλοὶ μετὰ τῶν πλησιοχώρων συμ-
μάχων ἀθροισθέντες εἰς ἑξακισχίλους ἦκον εἰς τὴν
Λοκρίδα, καὶ συνάψαντες μάχην τοῖς Φωκεῦσι περὶ
λίγον Ἀργόλαν ὀνομαζόμενον ἠττήθησαν. ἐπιφανέν-

των δὲ Βοιωτῶν μυρίοις καὶ τριβυλίοις στρατιώταις, καὶ τῶν ἐκ Πελοποννήσου Ἀχαιῶν χιλίοις καὶ πεντακοσίαις βυθηθῆσάντων τοῖς Φωκεῦσιν, ἀντιστρατοπεδύσαναι αἱ δυνάμεις, ἀμφοτέρων ἀθροισθέντων εἰς ἓνα τόπον.

Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Βοιωτοὶ κατὰ τὰς προ-31
νόμας ζωορῆσαντες οὐκ ὀλίγους τῶν μισθοφόρων, προσαγαγόντες πρὸ τῆς πόλεως ἐκήρυξαν ὅτι τοῦσδε τοὺς ἄνδρας οἱ Ἀμφικτυόνες στρατευσαμένους μετὰ τῶν ἱεροσυλῶν θανάτῳ κολάζουσιν· εὐθύς δὲ καὶ 10
τῶν ἔργων τοῖς λόγοις ἀκολουθοῦντιν ἅπαντας κατηκόντισαν. ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ παρὰ τοῖς Φωκεῦσι μισθοφόροις ὑποζυνθέντες ἤλθον τὸν Φιλόμηλον τῆς ὁμοίας τιμωρίας ἀξίωσαι τοὺς πολεμίους· μεγάλην δὲ φιλονεικίαν εἰσενεγκάμενοι καὶ πολλοὺς τῶν κατὰ τὴν χώραν πλανωμένων παρὰ τοῖς πολεμίοις ζωορῆσαντες, ἀνήγαγον οὓς ἅπαντας ὁ Φιλόμηλος κατηκόντισε. διὰ δὲ ταύτης τῆς κολάσεως τοὺς ἐναντίους ἐποίησαν μεθέσθαι τῆς ὑπερηφάνου καὶ θείνης τιμωρίας· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν δυνάμεων 20
εἰς ἄλλην χώραν ἐμβαλουσῶν, καὶ τὴν ὁδοπορίαν προϊδόμενων διὰ τόπων καταδενδρῶν καὶ τραχέων, ἄφνω συνέμιξαν ἀλλήλοις οἱ προηγούμενοι τῆς στρατίας· γενομένης δὲ συμπλοκῆς, εἴτα μάχης ἰσχυρᾶς, οἱ Βοιωτοὶ τῷ πλήθει πολὺν προέχοντες ἐνίκησαν τοὺς Φωκεῖς. τῆς δὲ φύγῃς γενομένης διὰ τόπου κρημνώδους καὶ δυσεξίτου πολλοὶ τῶν Φωκίων καὶ μισθοφόρων κατεκόπησαν· ὁ δὲ Φιλόμηλος ἐκθύμως ἀγωνισάμενος καὶ πολλοῖς τραύμασι περιπεσών, εἰς τινα κρημνωδὴν τόπον συντεκλείσθη οὐκ ἔχων δὲ δαίεξοδον, 30
καὶ φοβούμενος τὴν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας αἰκίαν, ἑαυτὸν κατεκρήμνισε, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον δούς τῷ δαιμονίῳ δίκας κατέστρεψε τὸν βίον. ὁ δὲ συνάρχων αὐτῷ στρατηγὸς Ὀνόμαρχος διωδιζάμενος τὴν ἡγεμονίαν, καὶ μετὰ τῆς ἀνασωζομένης δυνάμεως ἐκωαχωρήσας, ἀνελάμβανε τοὺς ἐκ τῆς φυγῆς ἐπαπνόντας. ἀμα δὲ τούτοις πραττομένοις Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς Μεθώνην μὲν ἐκπολιορκή-

σας καὶ διαρπάσας κατέσκαψε, Παγασαὺς δὲ χειρω-
 σάμενος ἤναγκασεν ὑποταγῆναι. κατὰ δὲ τὸν Πόντον
 Λευκῶν ὁ τοῦ Βοσπόρου βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἀρχὴς
 ἔτη τετραράκοντα, τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος Σπαρ-
 τᾶκος ὁ υἱὸς ἐβασίλευσεν ἔτη πέντε. Ῥωμαίοις δὲ
 πρὸς Φαλίσκους συνέστη πόλεμος, καὶ μέγα μὲν οὐ-
 δὲν οὐδ' ἄξιον μνήμης ἐπειτέλεσθη, καταδρομαὶ δὲ
 καὶ πορθήσεις τῆς χώρας τῶν Φαλίσκων ἐγένοντο.
 κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Δίωνος τοῦ στρατηγοῦ σφα-
 10 γέντος ὑπὸ Ζακυνθίων τῶν μισθοφόρων τὴν ἡγε-
 μονίαν διεδέξατο Κάλλιππος ὁ τοῦτους πρὸς τὸν φό-
 νον παρασκευάσας, καὶ ἦρξε μῆνας τριςκαίδεκα.

32 Ἐπ' ἀρχontos δ' Ἀθηνησιν Εὐδήμου Ῥωμαῖοι
 κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Μάρκον
 Ποπίλλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Βοιωτοὶ νενικηκότιες τοὺς
 Φωκεῖς, καὶ νομίσαντες τὸν αἰτιώτατον τῆς ἱεροσυ-
 λίας Φιλόμηλον ὑπὸ θεῶν καὶ ἀνθρώπων κεκολασμέ-
 νον ἀποτρέφειν τοὺς ἄλλους ἀπὸ τῆς ὁμοίας κακίας,
 ἀνέβευζαν εἰς τὴν οἰκίαν. οἱ δὲ Φωκεῖς ἀπολυθέν-
 20 τες τοῦ πολέμου κατὰ τὸ παρὸν, ἐπανῆλθον εἰς Δελ-
 φούς, καὶ συνελθόντες μετὰ τῶν συμμάχων εἰς κοι-
 νὴν ἐκκλησίαν ἐβουλευόντο περὶ τοῦ πολέμου. οἱ μὲν
 οὖν ἐπιεικίστατοι πρὸς τὴν εἰρήνην ἔροπον, οἱ δὲ
 ἀσεβεῖς καὶ τόλμη καὶ πλεονεξία διαφερόντες ἐφρό-
 νουν τὰ ἐναντία, καὶ περιέβλεπον ζητοῦντες τὸν
 σπυνηγορήσαντα ταῖς σφετέραις παρανομίαις. Ονό-
 μαρχος δὲ πεφροντισμένον λόγον διελθὼν ὑπὲρ τοῦ
 τηρεῖν τὴν ἐξ ἀρχῆς προαίρεσιν προετρέψατο τὰ
 πλήθη πρὸς τὸν πόλεμον, οὐχ οὕτω τοῦ κοινῇ συμ-
 30 φέροντος προνοηθεῖς ὡς τὸ ἴδιον λυσitelές προ-
 κρίνας. πολλαῖς γὰρ καὶ μεγάλαις δίκαις ὑπὸ τῶν
 Ἀμφικτυόνων ἦν καταδεδικασμένος ὁμοίως τοῖς ἄλ-
 λοις καὶ τὰ ὀφλήματα οὐκ ἐκτετικώς. διόπερ ὁρῶν
 αἰρετώτερον αὐτῷ τὸν πόλεμον ὄντα τῆς εἰρήνης,
 εὐλόγως τοὺς Φωκεῖς καὶ συμμάχους παρώξυνε τη-
 ρεῖν τὴν ὑπόστασιν τοῦ Φιλομήλου. αἰρεθεῖς δὲ στρα-
 τηγὸς αὐτοκράτωρ μισθοφόρων τε πλῆθος ἡδρόαιζε
 καὶ τὰς τῶν τετελευτηκότων τάξεις αἰαπληρώσας,

καὶ τῷ πλήθει τῶν ξενολογηθέντων αὐξήσας τὴν δύ-
 νامين, μεγάλας παρασκευὰς ἐποιεῖτο συμμάχων καὶ
 τῶν ἄλλων τῶν εἰς πόλεμον χρησίμων. ἐπῆρε δ' αὖ- 33
 τὸν πρὸς τὴν ὑπόστασιν ταύτην ἄνευρος ἔμφασιν
 δούς μεγάλης αὐξήσεώς τε καὶ δόξης· κατὰ γὰρ τὸν
 ὕπνον ἔδοξε τὸν κολοττὸν τὸν χαλκοῦν, ὃν ἀνέθηκαν
 ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀπόλλωνος οἱ Ἀμφικτύονες, ανα-
 107 πλάττειν εἰς ὕψος ταῖς ἰδίαις χερσὶ καὶ ποιῆσαι πολὺ
 μείζονα. ὑπέλαβεν οὖν αὐτῷ σημαίνεσθαι παρὰ τῶν
 θεῶν αὐξήσιν δόξης ἔσεσθαι διὰ τῆς αὐτοῦ στρα- 10
 τηγίας. τὸ δ' ἀληθές οὐχ οὕτως εἶχε, τὸνναντίον δὲ
 παρεσημαίνεται, διὰ τὸ τοὺς Ἀμφικτύοντας ἐκ τοῦ
 ζημιώματος τῶν Φωκίων εἰς τὸ ἱερόν παρανομήσαν-
 των καὶ διὰ τοῦτο ζημιωθέντων, ἐσημαίνεται ἡ
 ζημία τῶν Φωκίων αὐξήσιν ἀπολήψεσθαι ταῖς τοῦ
 Ὀνομάρχου χερσίν· ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. ὁ οὖν
 Ὀνομάρχος αὐτοκράτωρ ἡρημένος ἐκ μὲν τοῦ χαλ-
 κοῦ καὶ σιδήρου κατεσκεύασεν ὅπλων πλήθος, ἐκ δὲ
 τοῦ ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ νόμισμα κόψας ταῖς τε
 συμμαχοῦσαις πόλεσι διεδίδον καὶ μάλιστα τοὺς προε- 20
 σιγκότας ἔδωκεροδοκεῖ. διέφθειρε δὲ καὶ τῶν πολε-
 μίων πολλούς, οὓς μὲν συμμαχεῖν πείθων, οὓς δὲ
 τὴν ἡσυχίαν ἔχειν ἀξίων. πάντα δὲ ῥαδίως ἐπετέλει
 διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων φιλαργυρίαν· καὶ γὰρ τοὺς
 Θετταλοὺς μέγιστον ἔχοντας τῶν συμμάχων ἀξίωμα
 δωροδοκήσας ἐπεισε τὴν ἡσυχίαν ἔχειν. καὶ τῶν μὲν
 Φωκίων τοὺς ἐναντιουμένους συλλαμβάνων ἀνήρει
 καὶ τὰς οὐσίας ἐδήμευεν, εἰς δὲ τὴν πολεμίαν ἐμβα-
 λῶν Θρόνιον μὲν ἐκπολιορκήσας ἐξηνδραποδίσαιτο,
 Ἀμφισσῆς δὲ καταπληξάμενος ἠνάγκασεν ὑποτάττει- 30
 σθαι. τὰς δ' ἐν Λωριεῦσι πόλεις πορθήσας τὴν χώ-
 ραν αὐτῶν ἐδήλωσεν. εἰς δὲ τὴν Βοιωτίαν ἐμβαλὼν
 Ὀρχομενὸν μὲν εἶλεν, ἐπιχειρήσας δὲ πολιορκεῖν
 Χαιρώνειαν, καὶ ἡττηθεὶς ὑπὸ Θηβαίων, ἐπανῆλθεν
 εἰς τὴν οἰκίαν.

Ἀμα δὲ τοῦτοις προαιτομένοις Ἀρτάβαζος, ἀπο- 34
 στατὴς ὢν τοῦ βασιλέως, διεπολέμει πρὸς τοὺς ἀπο-
 σταλέντας ὑπὸ τοῦ βασιλέως σατράπας εἰς τὸν πό-

λεμον· καὶ τὸ μὲν πρῶτον συμμαχοῦντος αὐτῷ Χα-
 ρητος τοῦ Ἀθηναίων στρατηγού ἐβρωμένως ἀνέ-
 τίστατο τοῖς σατραπαις· ἐκείνου δὲ ἀπελθόντος μο-
 ναθεῖς ἐπεισέτους Θηβαίους συμμαχίαν αὐτῷ πέμψαν-
 τι δὲ Παμμένῃ στρατηγὸν ἐλόμενος, καὶ δόντες αὐτῷ
 στρατιώτας πεντήκισχιλίους, ἐξεπέμψαν εἰς τὴν Ἀσίαν·
 ὃ δὲ Παμμένης βοηθήσας Ἀριαβάζῳ, καὶ τοὺς σα-
 τραπὰς μεγάλας μάχαις δυοὶ νικήσας, πέμπουσιν αὐ-
 τῷ μέγαλιν δόξαν ἐαυτῷ τε καὶ τοῖς Βοιωτοῖς. ἐφάνη
 ὅγάρ θάναστον εἰ Βοιωτοὶ τῶν μὲν Θετταλῶν ἐγκα-
 ταλειοπότων, τοῦ δὲ Φωκικοῦ πολέμου μεγάλους
 ἐπιφέροντος κινδύνους, διαποντίους δυνάμεις εἰς τὴν
 Ἀσίαν ἐξεμπόν καὶ ἐκροίερον· κατὰ τὸ πλεῖστον
 ἐν τοῖς κινδύνοις. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις
 συνέστη πόλεμος Ἀργείοις πρὸς Λακεδαιμονίους· καὶ
 γενομένης μάχης περὶ πόλιν Ὀρνεᾶς ἐνίκων οἱ Λακε-
 δαιμόνιοι, καὶ τὰς Ὀρνεᾶς ἐκπολιορκήσαντες ἐπανήλ-
 θον εἰς τὴν Σπάρτην. Χάρης δὲ ὁ τῶν Ἀθηναίων
 στρατηγὸς εἰςπλεύσας εἰς Ἑλλήσποντον καὶ Σησιτὸν
 πόλιν ἐλθὼν, τοὺς μὲν ἡβῶντας ἀπέσφαξε, τοὺς δὲ
 ἄλλους ἐξηνδραποδίσατο. Κερσοβλέπτου δὲ τοῦ Κό- 108
 τυνος διὰ τε τὴν πρὸς Φίλιππον ἀλλοτρίοτητα καὶ
 τὴν πρὸς Ἀθηναίους φιλίαν ἐγχειρίσαντος τοῖς Ἀθη-
 ναίοις τὰς ἐν Χερσωνήσῳ πόλεις πλὴν Καρδίας, ἀπέ-
 στείλειν ὁ δῆμος κληρούχους εἰς τὰς πόλεις. Φίλιππος
 ὁ ὅρων τὸν Μεθώναιον ὁρμητήριον παρεχόμενους
 τὴν πόλιν τοῖς πολεμίοις ἐαυτοῦ, πολιορκίαν συνε-
 στήσατο καὶ μέχρι μὲν νῦν οἱ Μεθωναῖοι διεκαρ-
 τέρουν, ἔπειτα κατεσφύμενοι συνηγάγκασθησαν πα-
 ραδίδόναι τὴν πόλιν τῷ βασιλεῖ, ὥστε ἀπελθεῖν τοὺς
 πολέτας ἐκ τῆς Μεθώνης ἔχοντας ἐν ἱμάτιον ἑκα-
 στον. ὁ δὲ Φίλιππος τὴν μὲν πόλιν κατέσκαψε, τὴν
 δὲ χώραν διένειμε τοῖς Μακεδόσιν. ἐν δὲ τῇ πολιορ-
 κίᾳ ταύτῃ συνέβη τὸν Φίλιππον εἰς τὸν ὀφθαλμὸν
 πληγέντα τοξεύματι διαφθαρῆναι τὴν ὄρασιν.

35· Μετὰ δὲ τούτῳ ὁ Φίλιππος ὑπὸ Θετταλῶν μετα-
 κληθεὶς ἦκεν εἰς Θετταλίαν μετὰ τῆς δυνάμεως· καὶ
 τὸ μὲν πρῶτον πρὸς Λυπερόντα τὸν Φερῶν τύραν-

νον διεπολίμει βοηθῶν τοῖς Θετταλοῖς· μετὰ δὲ ταῦ-
 τα τοῦ Λυκόφρονος μεταπεμψαμένου παρὰ τῶν Φω-
 κίων συμμαχίαν, ἀπεστάλη Φαῦλλος ὁ υἱελφὸς Ὀνο-
 μάρχου μετὰ στρατιωτῶν ἐπιτακισχιλίων· ὃ δὲ Φί-
 λιππος τοὺς Φωκέας νικήσας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς Θεττα-
 λίας· Ὀνόμαρχος δ' ἀνυλαβὼν πᾶσαν τὴν δύναμιν,
 καὶ νομίζων ὅλης τῆς Θετταλίας κυριεύσειν, ἦλθεν ἐν
 τάξει βοηθήσων τοῖς περὶ τὸν Λυκόφρονα. τοῦ δὲ
 Φιλίππου μετὰ τῶν Θετταλῶν ἀντιπαρταξαμένου
 τοῖς Φωκεῦσιν, Ὀνόμαρχος ὑπεσχέων τοῖς πληθεύουσιν
 δυοὶ μάχαις ἐνίκησε, καὶ πολλοὺς τῶν Μακεδόνων
 ἀνέειλε. Φίλιππος δὲ εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους πε-
 ρικλίσσασθαι, καὶ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν ἀθυρίαν
 καταλιπόντων αὐτόν, παρυθασιῶσας τὸ πλῆθος μά-
 χης ἐποίησεν αὐτοὺς εὐπειθεῖς. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Φί-
 λιππος μὲν ἀνέχώρησεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, Ὀνό-
 μαρχος δὲ στρατεύσας εἰς Βοιωτίαν ἐνίκησε μάχῃ
 τοὺς Βοιωτοὺς καὶ πόλιν εἴλε Κορώνειαν. κατὰ δὲ
 τὴν Θετταλίαν Φίλιππος μὲν ἐκ τῆς Μακεδονίας
 μετὰ τῆς δυνάμεως ἄρτι κατητήκως, ἐστράτευσεν
 20 ἐπὶ Λυκόφρονα τὸν Φερῶν τύραννον. οὗτος δὲ οὐκ
 ὢν ἀξιόμαχος μετεπέμψατο συμμαχίαν παρὰ Φω-
 κίων, ἐπαγγελλόμενος συγκατασκέυασθαι αὐτοὺς τὰ
 109 κατὰ τὴν Θετταλίαν. διδόντα Ὀνομάρχου περὶ βο-
 θήσαντος μετὰ πεζῶν δις μυρίων καὶ πενταχοσίων
 ἵππεων, ὃ μὲν Φίλιππος πείσας τοὺς Θετταλοὺς κοι-
 νῇ τὸν πόλεμον ἄρασθαι συνήγαγε τοὺς πάντας
 πεζοὺς μὲν ὑπὲρ τοὺς δις μυρίους, ἱππεῖς δὲ τρις-
 χιλίους. γενομένης δὲ παραιδέως ἰσχυρᾶς, καὶ τῶν
 Θετταλῶν ἱππέων τῷ πλῆθει καὶ ταῖς ἀρεταῖς δια-
 30 φερόντων, ἐνίκησεν ὁ Φίλιππος. τῶν δὲ περὶ τὸν
 Ὀνόμαρχον καταφυγόντων εἰς τὴν θάλατταν, καὶ
 τυχικῶς παραπλέοντος τοῦ Ἀθηναίου Χάρητος μετὰ
 πολλῶν τριήρων, πολὺς ἐγένετο φόνος τῶν Φωκίων·
 οἱ γὰρ φεύγοντες ῥίψαντες τὰς πανοπλίας διενήχοντο
 πρὸς τὰς τριήρεις, ἐν οἷς ἦν καὶ αὐτὸς Ὀνόμαρχος.
 τέλος δὲ τῶν Φωκίων καὶ μισθοφόρων ἀναιρεθῆσαν
 μὲν ὑπὲρ τοὺς ἑξακισχιλίους, ἐν οἷς ἦν καὶ αὐτὸς ὁ

στρατηγός· ἤλωσαν δὲ οὐκ ἐλάττους τῶν τριεχιλίων, ὃ δὲ Φίλιππος, τὴν μὲν Ὀγκμαρχὸν ἐκρέμασε, τοὺς δ' ἄλλους ὡς ἱεροσύλους κατεπονίμαε.

- 36 Μετὰ δὲ τὴν Ὀγκμαρχοῦ τελευτὴν διεδέξατο τὴν Φωκίων ἡγεμονίαν ὁ ἀδελφός, Φάυλλος. οὗτος δὲ τὴν γεγενημένην συμφορὰν διαρθούμενος μισθοφόρων τε πλῆθος ἤθροισε, διπλασιάσας τοὺς εἰωθότας μισθοὺς, καὶ παρὰ τῶν συμμαχῶν βοήθειαν μετεπέμπετο· κατεσκευάζετο δὲ καὶ ὕλων πλῆθος.
- 10 καὶ νόμισμα ἔκοψε χρυσοῦν τε καὶ ἀργυροῦν. ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Μανσώλος ὁ Καρίας δυνάστης ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη εἰκοσιτέτταρα, τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενη Ἀρτεμισία ἡ ἀδελφὴ καὶ γυνὴ ἐδυνάστευσεν ἔτη δύο. Κλέαρχος δὲ ὁ Ἰσρακλείας τύραννος Διονυσίων ὄντων ἐπὶ θεῶν βαδίζων ἀνῆρέθη, ἄρξας ἔτη δώδεκα· τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος ὁ υἱὸς Τιμόθεος ἤρξεν ἔτη πεντεκαίδεκα. Τυρῶνηοὶ δὲ διαπολεμοῦντες Ρωμαίοις ἐπόρθησαν πολλὴν τῆς πολεμίας χώρας, καὶ μέχρι τοῦ Τιβέρεως καταδρα-
- 20 μόντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν. ἔν δὲ ταῖς Συρακούσαις σιάνσεως γενομένης τοῖς Δίωνος φίλοις πρὸς Κάλλιππον, οἱ μὲν τοῦ Δίωνος φίλοι ἠττηθέντες ἔφυγον εἰς τοὺς Λεοντίνους· μετὰ δὲ τινα χρόνον Ἰππαρίνου τοῦ Διονυσίου καταπλεύσαντος εἰς τὰς Συρακούσας μετὰ δυνάμεως, ὁ μὲν Κάλλιππος ἠττηθεὶς ἔξēπεσε τῆς πόλεως, Ἰππαρίνος δὲ ἀνακτισά-
- 110 μενος τὴν πατρίαν δυναστείαν ἤρξεν ἔτη δύο.

- 37 Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθηναίων Ἀριστοδήμου Ρωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Γάϊον Σουλπίκιον καὶ
- 30 Μάρκον Οὐαλέριον, Ὀλυμπιάς δ' ἤχθη ἐβδόμη πρὸς ταῖς ἑκατὸν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Σμικρινὰς Ἰαραντίνος. ἐπὶ δὲ τούτων Φάυλλος μὲν ὁ Φωκίων στρατηγός μετὰ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ τελευτὴν τε καὶ ἦταν προσελάβετα τῶν Φωκίων πράγματα τεταπεινωμένα διὰ τε τὴν ἦταν καὶ τὴν φθορὰν τῶν στρατιωτῶν. ἔχων γὰρ χρημάτων πλῆθος ἀνέκλειπτον, πολλοὺς μὲν μισθοφόρους ἤθροισεν, οὐκ ὀλίγους δὲ συμμαχοὺς ἐπεισε συνεπιλαβίσθαι τοῦ πολέμου. ἡ γὰρ ἀφθονία τῶν

πολεμμάτων ἐνέδωκε χροῖσιν· οὐ μόνον δὲ αὐτὰς πολλοὺς
 ἔσχε προθύμως συγκατατίνας, ἀλλὰ καὶ πόλεις τὰς
 ἐπιφανέστατας ἐπέσχετο, πρὸς τὴν κοινὴν πράξιν.
 Λακεδαιμόνιοι μὲν γὰρ ἀπέστειλαν αὐτῷ στρατιώτας
 χιλίους, Ἀχαιοὶ δὲ δις χιλίους, Ἀθηναῖοι δὲ περὶ
 μὲν πεντακισχίλους, ἱππεῖς δὲ τετρακοσίους, ὧν ἦν
 στρατηγὸς Νημοκλῆς, οἱ δὲ τῶν Φερσίων τύραννος
 Λυκοφάνης καὶ Περδίκκος μετὰ τῇ Οἰνομάχῳ τε-
 λειπῇ ἰσχυροὶ συμμαχοὶ αὐτῶν τὰς μὲν Φερὰς παρ-
 ὄντων τῷ Φιλίππῳ, αὐταὶ δ' ὑπόσπονδοι γενομένης ἰσ-
 συνημάτων, τοὺς μεθροόρους αὐτὰς δις χιλίους, καὶ
 μετὰ τούτων φύγοντες πρὸς Φαῖλλον συνιστάμενοι
 τοῖς Φωκείοις ἐβοήθησαν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἑλκτομένων
 πόλεων οὐκ ὀλίγαι τοῖς Φωκείοις διὰ τὸ πλῆθος τῶν
 διημιδόμενων χρημάτων, ὃ γὰρ χρυσὸς τὰς πλεονεξίας
 τῶν ἀσφαλείων ἐκκαλούμενον, πηγάσκειν αὐτομάτῃ
 πρὸς τὴν ἐκ τῶν πόλεων ἐπιτιμίαν, ὃ δ' οὖν
 Φαῖλλος μετὰ τῆς ἀνταγωγῆς ἐστρατεύμενος εἰς τὴν
 Βοιωτίαν, καὶ περὶ πόλιν Ὀρχομενὸν ἐστειλὼν μακρὰ
 παλαιοῦς τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλε, μετὰ δὲ ταῦτα αὐτὸς 20
 ἐκστειλὼν μακρὰ παρὰ τὸν Κορυνθίων ποταμὸν ἐκίνησαν
 πόλιν Βοιωτοὶ, καὶ ἀνέλας τῶν πολέμιων ὑπὲρ τοὺς
 τετρακοσίους ἐβόησαν, ἃ εἰς πεντακοσίους ὀλί-
 γους ἦ, καί τινες ἠρώσας γενομένης μάχης περὶ Κο-
 ρυνθειαν ἐνίκησαν οἱ Βοιωτοὶ, καὶ πεντηκοντα μὲν
 ἀπέλας τῶν Φωκίων, ἑκατὸν δὲ καὶ τριακοντα ἐβό- 08
 ησαν.
 Ἡμεῖς δὲ τὰ περὶ Βοιωτῶν καὶ Φωκίων διελθὼν
 λυθότες ἐπανίμεν ἐπὶ τῷ Φιλίππῳ, οὗτος γὰρ καὶ 38
 πρὸς τὸν Οἰνομάχῳ ἐπαφικὴν παράταξιν τὴν ἐν 20
 Φερῇς τυραννίδα καθεῖλε, καὶ τῇ πόλει τὴν ἑλευ-
 θερίαν ἀπαύρις καὶ τὰ ἄλλα τὰ κατὰ τὴν Θερραλίαν
 κρείσσειν, προύχον ἐπὶ τὰς Πύλας πολεμήσαντες
 τοῖς Φωκείοις, καλῶσαντων δὲ τῶν Ἀθηναίων διελ-
 θεὶν τὰς παροδούς, ἐπακλήθει εἰς Μακεδονίαν, ἠύπ-
 κως ἑαυτῷ τὴν βασιλείαν τὰς τε πράξεις καὶ τὴν
 πρὸς τὸ θεῖον ἐμοσβεῖα. Φαῖλλος δὲ στρατεύσας εἰς
 111 Λακωνίαν τοὺς ἀκαταβόμους, Ἀττικὴν δὲ τὰς μὲν

ἄλλως πόλεις ἐχειρώσαντο πάντας, μὲν δὲ τὴν ὕψι
 μαζομένην Νάρουκα διὰ πρυθασίας τωκτός παρὰ λα-
 βῶν, πάλιν ἐξέτιστο, καὶ τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλεν
 οὐκ ἑλάττους τῶν διακοσίων. μετὰ δὲ ταῦτα στρα-
 τοπεδεύοντος αὐτοῦ περὶ τὰς ὀνυρασκόμενας Ἀσας
 οἱ Βολιωτοὶ νυκτὸς ἐπιθέμενοι τοῖς Φωκεῦσιν ἀνείλον
 αὐτῶν οὐκ ὀλίγους· ἐπαρθίντες δὲ τῇ προτερήματι
 παρήλθον εἰς τὴν τῶν Φωκῶν χώραν, καὶ κολλήν
 αὐτῆς· πορθήσαντες ἡθροῦσαν λαφύρων πλήθος
 ἔθενται δὲ καὶ αὐτὴν, καὶ τῇ Ναρουκαίᾳ πόλει καὶ
 ἀπορρομένην βόηθούσῃ, ἐπιφανὲς δὲ Βαδύλος τοῦ
 τοῦ μὲν ἐργαστο, τὴν δὲ πόλιν ἑλὼν κατὰ κράτος
 θύησας καὶ κατέδαψεν· αὐτὸς δὲ περιπετὴν νότον
 φθινάδι καὶ πολλὴν χρόνον ἀρρωστήσας ἐπιπόνως καὶ
 οἷς ὑπερβείας ἀκρίτως κατέστρεψε τὸν ὄψιν, κατεῖλε
 καὶ τῶν Φωκῶν στρατηγὸν Βαλκίχον τὸν Ὀδομήρ-
 χου υἱόν· τοῦ τὸν ἑρπὺς πόλεως ἐκκαύσαντός, ἀνέ-
 κειναι τὴν ἡλικίαν οὐκ ἀποκατέστησε δ' αὐτὸν ἐπὶ
 ἐργον ἄλλα καὶ στρατηγὸν Μνηστέον, εἰς τῶν τῶν
 τοῦ φίλων. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ Βολιωτοὶ νυκτὸς ἐπι-
 θέμενοι τοῖς Φωκεῦσιν τὸν τε στρατηγὸν αὐτῶν Μνη-
 στέον ἀπέκτειναν καὶ τῶν στρατιωτῶν εἰς διακο-
 σίους· μετ' ὀλίγον δ' ἑμποράχνης γενομένης περὶ
 Χαιρῶνιαν δὲ Βαλκίχου ἡγετοῦς ἀπέβαλε τῶν Φω-
 κῶν οὐκ ὀλίγους.

39 Ἀλλὰ δὲ αὐτὸς πρᾶττομένους καὶ κατὰ τὴν Πυ-
 λοπόρνησον ἐγένοντο ταραχαὶ καὶ κινήσεις διὰ τοιαύ-
 τας τινὰς αἰτίας. Λακεδαιμόνιοι πρὸς Μεγαλοπολί-
 τας διαφερόμενοι τὴν χώραν αὐτῶν κατέδραμον· Ἀρ-
 χιδάμοι τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντες· οἱ δὲ Μεγαλοπολί-
 ται παρὸς ἐνθύντες ἐπὶ τοῖς πρῶτοις, καὶ καθ' ἑ-
 αυτοὺς οὐκ ὅστις ἀξιομαχοί, παρὰ τῶν σφραγισ-
 μένων ἡγεμόνων βόηθουσαν. Ἀρχεῖοι μὲν οὖν καὶ Πυ-
 κωνεοὶ καὶ Μεσσηνιοὶ πλεοθήμεν κατὰ τάχος ἐβόη-
 θησαν, Θηβαῖοι δ' ἀπέστειλαν πρῶτος μὲν τετρακίς
 ἑκατὸν, ἑπτακίς δὲ πεντακισχίλους, στρατηγὸν Ἰπσιότην
 πάντες Κηφισίους. Μεγαλοπολίται μὲν οὖν μετὰ τῶν
 συμμάχων ἐκοιρανίσαντες ἀνέστρατον ἐδύναν· περὶ 11

τὰς πηγὰς τοῦ Ἀλφειοῦ ποταμοῦ. οἱ δὲ Λακεδαι-
 μόνιοι τριακλίους μὲν πλοῖους παρὰ Φωκίων προσε-
 λαβόντες, ἑκατὸν καὶ πενήκοντα παρὰ
 Λυκόφρονος καὶ Περσολάου τῶν ἐκπεπαιγμένων ἐκ
 τῆς ἐν Φεραῖς τυραννίδος· συνεισάμενοι δὲ δόναμιν
 αἰετομαχῶν κατεστρατοπέδευσαν περὶ Μαστιγίαν.
 μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ πόλιν Θερμαὶς τῆς Ἀργείας πε-
 ταπέσαντες, ἔφθασαν αὐτὴν ἐπιτομομήσαντες πρὸ
 τῆς τοῦ πολιορκίων παρουσίας, οὖσαν σύμμαχος τοῦ
 Μεγαλοπολείου. ἐπελθόντων δὲ τῶν Ἀργείων ἰδὲ
 συναψάντες μάχην ἐνίκησαν καὶ πλείους τῶν διαπο-
 σίων ἀπέκτειναν. τῶν δὲ Θηβαίων ἐπιφανέντων, καὶ
 τῷ μὲν πλήθει ἐπιλασίων ὄντων, ταῖς δ' ἐνδοξίαις
 11 δεικνύμενων, συνίστη μάχην κατὰ τὴν αἰατὴν
 ἀμφιδοῦσαν γενομένην, οἱ μὲν Ἀργεῖοι καὶ οἱ σύμ-
 μαχοι τὴν εἰς τὰς οὐκίας πόλεις ἐπύκνουν ἐπαλ-
 ληγοι, Λακεδαιμόνιοι δ' εἰς τὴν Ἀρκυδίαν ἐμβύλιον
 εἰς, καὶ πόλιν ἑλπομένην κατὰ κράτος ἔκριντες καὶ
 θεωροῦσά τε, ἐπανῆλθον εἰς τὴν Διπάστην. μετὰ δὲ
 τινα χρόνον οἱ Θηβαῖοι μετὰ τῶν συμμάχων ἐνέη-
 σαν τοὺς πολιορκίους περὶ Τέλφουρας, καὶ παρὰ
 ἀνελόντες ἰσχυρότην ἰσχυροτέρου τε τὸν ἡρωϊκώτατον
 καὶ τῶν ἄλλων πλείους τῶν ἐβήκοντα. μετ' οὕτως δὲ
 χρόνον ἄλλαις δυοῖ μάχαις ἐπρωτέρησαν καὶ τῶν
 ἐναντίων οὐκ ὀλίγους κατέβαλον. τὸ δὲ τελευταῖον
 τῶν Λακεδαιμονίων αἰετολόγοι μάχῃ νικηθέντων αἱ
 δυνάμεις ἀμφοτέρων εἰς τὰς οὐκίας πόλεις ἐπαλ-
 ληθον. ἔπειτα τῶν Λακεδαιμονίων ποιησάμενων ἀπο-
 γὰς πρὸς τοὺς Μεγαλοπολείας ἐπανῆλθον εἰς τὴν
 Βοιωτίαν οἱ Θηβαῖοι. Φάλακρος δὲ περὶ τὴν Βωα-
 20 τῶν διατρέψαν Χαϊρόνισσαν εἶλε, καὶ τῶν Θηβαίων
 ἐπιβροηθησάντων ἔβηκέν ἐκ τῆς πόλεως. ἔπειθ' οἱ
 μὲν Βοιωτοὶ πολλὴν δύναμιν στρατεύσαντες εἰς τῆς
 Φωκίδας τὴν πλείστην αὐτῆς ἐπόρθησαν καὶ τὰς
 κατὰ τὴν χώραν κτήσεις ἐδηρῶσαν. ἔνθα δὲ καὶ τῶν
 μικρῶν πολισμάτων ἔλόντες, καὶ λαφύρων πλῆθος
 ἀφροίσαντες, ἐπανῆλθον εἰς τὴν Βοιωτίαν.
 Ἐπ' ὄρχοντος δ' Ἀθηναίου Θεγεῖου Πρωταῖον 40

κατέστησαν ὑπ' αὐτοῦ. Μάρκον Φάρβιον καὶ Τίτον Καί-
 σιον. ἐπὶ δὲ τούτων Θηβαῖοι, κάμνοντες τῇ πρὸς Φοι-
 νίκης πολέμῳ καὶ χρημασίῳ ἀπορούμενοι, πρίσβεις
 ἐξέπεμψαν πρὸς τὸν τῶν Περσῶν βασιλεῖα παρακα-
 λούντες εἰς ευπερῆσαι τῇ πόλει χρήματα. ὁ δὲ Ἀρτα-
 ξέρξης προθύμως ὑπακούσας ἔδωκεν αὐτοῖς [δωρεάν]
 ἀργυρίου τάλαντα τριακόσια. τοῖς δὲ Βασιταῖς καὶ
 τοῖς Φαινεῦσιν ἀκροβολισμοὶ μὲν καὶ χάραις κατα-
 δραμαί, ἀντίστανται, πράξεις δὲ κατὰ τοῦτον τὸν
 30 ἐκείνουτον ἄξιαι μνήμης οὐ συντελεσθῆσαν. κατὰ δὲ
 τὴν Ἀσίαν ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἐν μὲν τοῖς
 ἐπ' αὐτῷ χρόνοις στρατεύσας ἐπ' Αἴγυπτον πολλοῖς πλῆ-
 θυσιν στρατιωτῶν ἀπέτευχε, κατὰ δὲ τοὺς ὑποκειμέ-
 νους καιροὺς πάλιν ἐπολέμησε τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ
 πράξεις ἀδιολόγους καταργασάμενος διὰ τῆς ἰδίας
 ἐπιτολῆς τὴν Αἴγυπτον ἀνεκίησεν καὶ Φοινίκην
 καὶ Κύπρον. ἵνα δὲ σαφῆ τὴν περὶ τούτων ἱστορίαν
 ποιήσωμεν, τὰς κρίσεις τοῦ πολέμου προεκθησόμεθα
 μικρὸν ἀναλαβάντες τοὺς οἰκείους χρόνους. τῶν γὰρ
 20 Αἰγυπτίων ἀπὸ Περσῶν ἀποστάντων κατὰ τοὺς
 πενήτην χρόνους, Ἀρταξέρξης ὁ ἐπικληθεὶς Ὀχρὸς
 αὐτὸς μὲν οὐκ ὦν φιλοπάλεμος ἐφ' ἡσυχίας ἔμενεν,
 ὑποστέλλων δὲ δυνάμεις καὶ στρατηγούς, πολλάκις
 ἐπιετύχων διὰ τὴν κακίαν καὶ ἀπειρίαν τῶν ἡγε-
 μάων. διὸ καὶ καταφρονηθεὶς ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων
 ἠναγκάσθη καρτερεῖν διὰ τε τὴν ἀργίαν καὶ τὸ τῆς
 ψυχῆς εἰρημικόν. κατὰ δὲ τοὺς υποκειμένους και-
 ροὺς τῶν Φοινίκων καὶ τῶν ἐν Κύπρῳ βασιλέων 113
 μνησασμένων τοὺς Αἰγυπτίους, καὶ διὰ τὴν κατα-
 30 φρόνησιν ἐπὶ τὴν ἀποστασὶν ὀρμησάντων, παροξυν-
 θείς, ἔκρινε πολεμεῖν τοὺς ἀφεισηκότας. τὸ μὲν οὖν
 στρατηγὸς ἐπέμπευ ἀπεδομήμας, δὲ ἑαυτοῦ δὲ
 τοὺς ὑπὲρ τῆς βασιλείας ἀγῶνας ποιήσασθαι διέγνω.
 διόπερ ἡπλυν καὶ βελῶν καὶ αἰτον καὶ δυνάμεων με-
 γάλαι παρασκευάς ποιησάμενος, ἡθροισε πεζῶν μὲν
 τετρακοντα μυριάδας, ἵππεων δὲ τρεῖς, τριήρεις δὲ
 τριακοσίας, φορηγούς δὲ καὶ τὰς ἄλλας καὶ τὴν
 40 ἀγορὰν κομιζόμενος πεντακοσίους.

Ἦρξατο δὲ πρὸς Φοίνικας πολεμεῖν διὰ τοιαύτας 41
 τινὰς αἰτίας· κατὰ τὴν Φοινίκην ἐστὶ πόλις ἀξιόλο-
 γος ὄνομα Τρίπολις, οἰκίαν ἔχουσα τῇ φύσει τὴν
 προσηγορίαν. τρεῖς γάρ εἰσιν ἐν αὐτῇ πόλεις σια-
 δικίδον ἀπ' ἀλλήλων ἔχουσαι διάστημα· ἐπικαλεῖται
 δὲ τούτων ἡ μὲν Ἀραβίων, ἡ δὲ Σιδωνίων, ἡ δὲ
 Τυρίων· ἀξίωμα δ' ἔχει μέγιστον αὐτῇ τῶν κατὰ
 τὴν Φοινίκην πόλεων, ἐν ᾗ συνέβαινε τοὺς Φοίνικας
 συνέδριον ἔχειν καὶ βουλευέσθαι περὶ τῶν μεγίστων.
 τῶν δὲ σατραπῶν καὶ στρατηγῶν ἐν τῇ Σιδωνίᾳ 10
 διακριβόντων, καὶ κατὰ τὰς τῶν πραγμάτων ἐπι-
 ταγὰς ὑβριστικῶς καὶ ὑπερηφάνως προσφερομένων
 τοῖς Σιδωνίοις, οἱ κακούμενοι τὴν ἐπήρειαν χαλεπῶς
 φέροντες ἔγνωσαν ἀποστήναι τῶν Περσῶν. πείσαντες
 δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Φοίνικας τῆς αὐτονομίας ἀντί-
 χεσθαι, διεπρεσβεύσαντο πρὸς τὸν Αἰγυπτίων βασι-
 λέα Νεκτανεβῶ, πολέμους ὄντα Περσῶν, καὶ πεί-
 σαντες παραλαβεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν σμμαχίαν παρε-
 σκευάζοντο τὰ πρὸς τὸν πόλεμον. τῆς δὲ Σιδωνοῦ
 εὐδαιμονία διαφερούσης, καὶ τῶν ἰδιωτῶν διὰ τὰς 20
 ἐμπορίας μεγάλους περιπεποιημένων πλούτους, ταχύ-
 τριήρεις τε πολλὰ κατεσκευάσθησαν καὶ μισθοφόρων
 πλῆθος ἠθροίσθη· πρὸς δὲ τούτοις ὕψα καὶ βέλη
 καὶ σῖτος καὶ ἄλλα πάντα τὰ πρὸς πόλεμον χρή-
 σματα συντόμως κατεσκευάσθη. καταρχόντες δὲ τῆς
 ἐχθρᾶς τὸν μὲν βασιλικὸν παράδεισον, ἐν ᾗ τὰς
 καταλύσεις οἱ τῶν Περσῶν βασιλεῖς εἰώθεισαν
 ποιεῖσθαι, δενδροτομήσαντες διέφθειραν· ἔπειτα τὸν
 ἠθροισμένον ὑπὸ τῶν σατραπῶν εἰς τὸν πόλεμον
 τοῖς ἵπποις χόρτον ἐνέπρησαν, τὸ δὲ τελευταῖον τοῖς 30
 ταῖς ὕβρεις ἐπιτελεσμένους Πέρσας συλλαβόντες ἐπι-
 μωρήσαντο. τοῦ δὲ πολέμου πρὸς τοὺς Φοίνικας ταύ-
 τησ' τὴν καταρχὴν λαβόντος, ὁ βασιλεὺς πυθόμενος
 τὰ τετολμημένα τοῖς ἀποστάταις, πᾶσι μὲν τοῖς
 Φοίνιξιν ἠπειλεῖ, μάλιστα δὲ τοῖς Σιδωνίοις.

Ἐν δὲ τῇ Βαβυλῶνι συνηθροικῶς τὰς περὶ 42
 καὶ ἵππικὰς δυνάμεις, εὐθύς ἀναλαβὼν προῆγεν ἐπὶ
 τοὺς Φοίνικας· ἐν ὅσῃ δ' οὗτος κατὰ τὴν ὁδοπο-

ρίαν ἰβάρδα, Βάσιλες δὲ τῆς Συρίας σατραπίης καὶ
 Μαζαίος ὁ τῆς Κιλικίας ἄρχων συνελθόντες ἐπέλετ-
 μαυν τοὺς Φοίνικας. Τίνης δ' ὁ τῆς Σιδῶνος βα- 114
 σιλεὺς προσελάβετο παρ' Αἰγυπτίων στρατιώτας με-
 σθοφόρους Ἑλλήνας τετρακισχιλίους, ὧν ἦν στρα-
 τηγός Μέντωρ ὁ Ῥόδιος. μετὰ δὲ τούτων καὶ τοῖς
 καλιπικῶν στρατιωταῖς τοῖς προειρημένους σατραπίαις
 συμβαλὼν ἐνίκησεν καὶ τοὺς πολέμιους ἐξέβαλεν ἐκ
 τῆς Φοινίκης. ἅμα δὲ τούτοις πρακτομέρους καὶ κατὰ
 10 τὴν Κύπρον συνίστη πόλεμος, συμπεπλεγμένως ἔχων
 τὰς πράξεις τῷ ὑποκειμένῳ πολέμῳ. ἐν γὰρ τῇ νήσῳ
 ταύτῃ πόλεις ἦσαν ἀξιόλογοι μὲν ἑννέα, ὑπὸ δὲ ταύ-
 τας ὑπῆρχε τεταγμένα μικρὰ πόλιστατα τὰ προς-
 κυροῦντα ταῖς ἑννέα πόλεσιν. ἐκάστη δὲ τούτων εἶχε
 βασιλεία, τῆς μὲν πόλεως ἄρχοντα, τῷ δὲ βασιλεῖ
 τῶν Περσῶν ὑποτεταγμένον. οὗτοι πάντες συμφο-
 ρήσαντες καὶ μιμησάμενοι τοὺς Φοίνικας ἀπέστησαν,
 καὶ παρασκευασάμενοι τὰ πρὸς τὸν πόλεμον αὐκο-
 κράτορας τὰς ἰδίας βασιλείας ἐποίησαν. ἐφ' οἷς παρ-
 20 ἔνυνθις ὁ Ἀρταξέρξης ἔγραψε πρὸς τὸν Ἰδριέα τὸν
 τῆς Καρίας δυνάστην, ἄρτι μὲν παρεληφότα τὴν
 ἀρχὴν, φίλον δ' ὄντα καὶ σύμμαχον Περσῶν ἐκ προ-
 γονων, ἀθροῖσαι δύναμιν πεζικὴν τε καὶ ναυτικὴν
 τὴν διαπολεμήσουσαν τοῖς ἐν Κύπρῳ βασιλεῦσιν. ὁ δὲ
 ὀξέως παρασκευασάμενός τριήρεις μὲν τετραράκοντα,
 στρατιώτας δὲ μισθοφόρους ὀκτακισχιλίους, ἐξέπεμψεν
 εἰς τὴν Κύπρον ἐπιστήσας στρατηγὸς Φωκίωνα τὸν
 Ἀθηναῖον καὶ Εὐαγόραν τὸν ἐν τοῖς ἐπάνω χρόνοις
 βεβασιλευκότα κατὰ τὴν νήσον. οὗτοι μὲν οὖν κατα-
 30 πλεύσαντες εἰς τὴν Κύπρον εὐθὺς ἐπὶ τὴν μεγίστην τῶν
 πόλεων Σαλαμίνα τὴν δύναμιν ἤγαγον. βαλόμενοι δὲ
 χάρακα καὶ τὴν παρεμβολὴν ὀχυρώσαντες, ἐπολιόρκουν
 τοὺς Σαλαμινίους κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν.
 τῆς δὲ νήσου πάσης ἐν εἰρήνῃ πολὺν χρόνον γενομένης
 καὶ τῆς χώρας εὐδαιμονούσης, οἱ στρατιῶται κρα-
 τοῦντες τῶν ὑπαίθρων πολλὰς ἀφειλείας ἤθροισαν.
 τῆς δὲ τούτων εὐπορίας διαβοηθείσης πολλοὶ τῶν
 ἐκ τῆς περὶ τὴν Συρίαν τε καὶ Κιλικίαν ἀντιόχου

ἐβίβρατι στρατιῶσαι πρὸς τὴν ἐλπίδα τοῦ κέρδους. τέλος δὲ διπλασιωθεῖσης τῆς, μετ' Εὐαγόρου καὶ Φωκίωκος δυνάμεως, οἱ βασιλεῖς οἱ κατὰ τὴν Κύπρον εἰς ἀγωνίαν καὶ μεγίστους θόβους ἐνέπιπτον. οὗτοι γὰρ μὲν κατὰ τὴν Κύπρον ἐν τούτοις ἦν.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἐν 43
τῆς Βαβυλῶνος τὴν ἀνάσσειν ποιησάμενος μετὰ τῆς
δυνάμεως προΐεν ἐπὶ τὴν Φοινίκην· ὁ δὲ τῆς Σι-
δωνος δυνάστης Τέννης πυνθανόμενος τὸ μέγεθος
τῆς τῶν Περσῶν δυνάμεως, καὶ νοήσας τοὺς ἀπε- 10
στηνίστας εὐκ ἀξιωμαχοὺς εἶναι, τὴν σωτηρίαν ἰδὼν
πολλοὺς ἔκρινε· διόπερ τῶν ἑαυτοῖς θεραπεόντων τῶν
πιστότατον Θετταλίωνα λάθρα τῶν Σιδωνίων ἐξέ-
πεμψε πρὸς τὸν Ἀριαξέρην, ἐπαγγελλόμενος αὐτῷ
τὴν μὲν Σιδῶνα παραδῶσιν, τὴν δ' Αἴγυπτον συνε-
πολεμήσειν, μεγάλα δ' αὐτῷ συνεργήσειν ἐμπειροσ-
δῶτα τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον τόπων καὶ τὰς κατὰ
τὸν Νεῖλον ἀποβάσεις ἀκριβοῦς ἐδόξα. ὁ δὲ βασιλεὺς
ἀκούσας τοῦ Θετταλίωτος τὰ κατὰ μέρος, ἦσθη
διαφερόντως, καὶ τῶν μὲν κατὰ τὴν ἀπόστασιν ἐγγλη- 20
μαίων ἀπολῶσιν ἔφη τὸν Τέννην, πράξαντος δ' αὐ-
τῷ τὰ καθωμολογημένα μεγάλας δωρεὰς δώσειν
ἐπηγγελατο. εἰπόντος δὲ τοῦ Θετταλίωτος εἰς καὶ
δεξιὰν λαβεῖν ὁ Τέννης ἤξιωσεν, ἐπὶ τούτοις ὁ μὲν
βασιλεὺς ὀργισθεὶς εἰς οὐ πιστεῖν ὄρετος, παρέδωκε
τὸν Θετταλίωνα τοῖς ὑπηρέταις καὶ προσέταξεν
ἀφελεῖν τὴν κεφαλὴν. ἐπεὶ δὲ ἀπαγόμενος ὁ Θεττα-
λίων ἐπὶ τὴν τιμωρίαν τοσούτον εἶπεν ὅτι σὺ μὲν,
ὦ βασιλεῦ, πράξεις ὃ θέλεις, ὃ μέντοι Τέννης δυνά-
μενος ἅπαντα καταπραΰσαι διὰ τὸ μὴ δοῦναι σε τὴν βο-
πίστιν οὐδὲν μὴ συντελέσει τῶν ἐπηγγελμένων, πα-
λιν ἀκούσας τούτων μετενόησε, καὶ μετακαλεσάμενος
τοὺς ὑπηρέτας ἀφῆκεν προσέταξε, καὶ τὴν δεξιὰν
ἔδωκε τῷ Θετταλίωνι· ἔστι δ' ἡ πίστις αὕτη πε-
ραιοτάτη παρὰ τοῖς Πέρσiais. οὗτος μὲν οὖν παρελ-
θὼν εἰς Σιδῶνα τὰ πεπραγμένα τῷ Τέννη λάθρα
τῶν Σιδωνίων ἀπήγγειλεν.

- 44 Ὁ δὲ βασιλεὺς, ἐν μεγάλῳ τιθέμενος τὸ κρατῆσαι τῆς Αἰγύπτου διὰ τὸ ἡρώτερον ἐλάττωμα, προσευχάς ἀπέστειλε πρὸς τὰς μεγίστας τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεων, αἰξῶν συστρατεύσασιν τοῖς Πέρσαις ἐπ' Αἰγυπτίου. Ἀθηναῖοι μὲν οὖν καὶ Λακεδαιμόνιοι τὴν φιλίαν ἔφασαν πρὸς Πέρσας τηρεῖν, συμμαχίαν δὲ ἀποστέλλειν ἀντεῖπον. Θηβαῖοι δὲ στρατηγὸν ἐλόμενοι Λακράτην ἐξαπέστειλαν μετὰ χιλιῶν ὀπλιτῶν. Ἀργεῖοι δὲ τριςχιλίους στρατιώτας ἐξέπεμψαν, στρατηγὸν δὲ αὐτοὶ μὲν οὐχ εἶλοντο, τοῦ δὲ βασιλέως καὶ ὄνομα Νικόστρατον στρατηγὸν αἰτήσαντον συνεχώρησαν. ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἀγαθὸς καὶ πρᾶξαι καὶ βουλευσασθαι, μεμιγμένην ἔχων τῇ φρονήσει μανίαν. τῇ γὰρ τοῦ σώματος ῥώμῃ διαφέρων ἐμμεῖτο τὸν Ἡρακλῆα κατὰ τὰς σκερτείας, καὶ λεοντήν ἐφόρει καὶ ῥόπαλον ἐν ταῖς μάχαις ὁμοίως δὲ τοῦτοσδε οἱ τὴν παραθαλαττίαν τῆς Ἀσίας οἰκοῦντες Ἕλληνας ἀπέστειλαν στρατιώτας ἐξακισχιλίους, ὥστε τοὺς πάντας Ἕλληνας γινέσθαι συμμαχοὺς μυρίους. πρὸ δὲ τῆς τούτων παρουσίας ὁ μὲν 116 βασιλεὺς διελθυσθεὶς τὴν Συρίαν καὶ παραγενόμενος εἰς τὴν Φοινίκην ἐστρατοπεδεύσας οὐ μακρὰν τῆς Σιδωνος. οἱ δὲ Σιδωνιοὶ, κεχρονικότος τοῦ βασιλέως περὶ τὰς παρασκευάς, σίτου τε καὶ ὀπλῶν καὶ βελῶν πολλὴν ἐπιμέλειαν ἐποίησαντο. ὁμοίως οὖν τῇ πόλιν τράφοις τριπλαῖς μεγάλαις καὶ τειχῶν ὑψηλῶν κατασκευαῖς περιετείλῃσαν. εἶχον δὲ καὶ στρατιωτῶν ἱκανὸν πλῆθος πολιτικῶν, ἐν γυμνασίοις καὶ πόνοις ἐνηθληκὸς καὶ ταῖς τῶν σωματικῶν ἐνέξαις καὶ ῥώμαϊς διαφέρον. πλούτω τε καὶ ταῖς ἄλλαις χρησίμαις ἡ πόλις πολὺ προεῖχε τῶν κατὰ τὴν Φοινίκην πόλεων. τὸ δὲ μέγιστον, τριῶνταις καὶ πεντήναις εἰς 45 πλείους τῶν ἑκατόν. ὁ δὲ Τέννης κοινοῦσάμενος τὴν προδοσίαν Μέντορι τῷ στρατηγῷ τῶν ἐξ Αἰγύπτου μισθοφόρων, τούτῳ μὲν ἀπέλιπε τηροῦντα μέρος τῆς πόλεως, καὶ συνεργοῦντα τοῖς περὶ τὴν προδοσίαν ἐγχειρουμένοις, αὐτὸς δὲ μετὰ στρατιωτῶν πεντακοσίων προῆγεν ἐκ τῆς πόλεως, προσποιούμενος

ἐπὶ κοινὴν τῶν Φοινίκων σύνοδον ἀπαντᾶν· ἦγε δὲ μεθ' αὐτοῦ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν πολιτῶν ἑκατὸν οἷς συμβούλους. ἐπεὶ δὲ πλησίον ἦσαν τοῦ βασιλέως, συναρπάσας τοὺς ἑκατὸν παρίδωκε τῷ Ἀρταξέρξει. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποδεξάμενος αὐτὸν οἷς φίλον, τοῖς μὲν ἑκατὸν οἷς αἰτίους ὄντας τῆς ἀποστάσεως κατηκόντισε, πεντακοσίων δὲ τῶν πρώτων Σιδωνίων μεθ' ἱκετηριῶν ἀπαντησάντων ἀνεκαλέσατο τὸν Τέννην, καὶ ἐπηρώτησεν εἰ δύναιτο τὴν πόλιν αὐτῷ παραδοῦναι. σφόδρα γὰρ ἔσπευδε μὴ δι' ὁμολογίας 10 τὴν Σιδῶνα παραλαβεῖν, ὅπως ἀπαραιτήτοις συμφοραῖς περιβαλὼν τοὺς Σιδωνίους τῇ τούτων τιμωρίᾳ καταπλήξῃται τὰς ἄλλας πόλεις. τοῦ δὲ Τέννου διαβεβαιωσαμένου παραδώσειν τὴν πόλιν ὁ βασιλεὺς, φυλάττων τὴν ὀργὴν ἀπαραίτητον, ἀπαντας τοὺς πεντακοσίους ἔχοντας τὰς ἱκετηρίας κατηκόντισεν. εἰθ' ὁ μὲν Τέννης προσελθὼν τοῖς ἐξ Αἰγύπτου μισθοφόροις ἔπεισεν αὐτοὺς ἐντὸς τῶν τειχῶν εἰσαγαγεῖν αὐτὸν τε καὶ τὸν βασιλέα. ἡ μὲν οὖν Σιδὼν διὰ τοιαύτης προδοσίας ὑποχείριος ἐγένετο τοῖς Πέρσαις. 20 ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπολαβὼν τὸν Τέννην μηκέτι χρήσιμον ὑπάρχειν, ἀνέειλεν. οἱ δὲ Σιδωνιοὶ πρὸ μὲν τῆς παρουσίας τοῦ βασιλέως ἐνέπρησαν ἀπάσας τὰς ναῦς, ὅπως μηδεὶς δύνηται τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἐκπλεύσας ἰδίαν σωτηρίαν πορίζεσθαι· ἐπειδὴ δὲ τὴν πόλιν ἐώρων καὶ τὰ τεῖχη κατεilhaμμένα καὶ πολλαῖς μυριάσι στρατιωτῶν περιεχόμενα, συγκλείσαντες ἑαυτοὺς καὶ τὰ 117 τέκνα καὶ γυναῖκας εἰς τὰς οἰκίας ἐνέπρησαν. φασὶ δὲ τοὺς ὑπὸ τοῦ πυρὸς τότε διασθαρέντας σὺν τοῖς οἰκετικαῖς σώμασι γεγονέναι πλείους τῶν τετρακισ-30 μυρίων. τούτου δὲ τοῦ πάθους περὶ τοὺς Σιδωνίους γενομένου, καὶ τῆς πόλεως ὅλης μετὰ τῶν ἐνοικούντων ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἀφανισθείσης, τὴν πυρκαϊάν ὁ βασιλεὺς ἀπέδοτο πολλῶν ταλάντων. διὰ γὰρ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἐνοικηκότων εὐρέθη πολὺς ἄργυρος τε καὶ χρυσὸς ὑπὸ τοῦ πυρὸς κεκωνευμένος. τὰ μὲν οὖν κατὰ Σιδῶνα συμβάντα δυστυχήματα τοιαύτην ἔσχε τὴν καταστροφὴν. αἱ δ' ἄλλαι πόλεις καταπλα-

γείσαι προσεχώρησαν τοῖς Πέρσαις. βραχὺ δὲ πρὸ
 τούτων τῶν χρόνων Ἀρτεμισία μὲν ἡ Καρίας δυ-
 ναστεύουσα μετήλλαξεν, ἄρξασα ἔτη δύο, τὴν δὲ
 δυναστείαν Ἰδριεύς ὁ ἀδελφὸς διεδέξατο, καὶ ἤρξεν
 ἔτη ἑπτὰ. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι πρὸς μὲν
 Πραινεστίνους ἀνοχάς, πρὸς δὲ Σαμνίτας συνθήκας
 ἐποίησαντο. Ταρκυνίους δὲ ἄνδρας διακοσίους καὶ
 ἑξήκοντα δημοσίᾳ ἐθανάτωσαν ἐν τῇ ἀγορᾷ. κατὰ
 δὲ τὴν Σικελίαν Λεπτινῆς καὶ Κάλλιππος οἱ Συρα-
 10 κόσιοι δύναντες ἐπολιόρκησαν Ῥήγιον φρου-
 ρούμενον ὑπὸ Διονυσίου τοῦ τυράννου τοῦ νεωτέρου,
 καὶ τὴν μὲν φρουρὰν ἐξέβαλον, τοῖς δὲ Ῥηγίνοις
 τὴν αὐτονομίαν ἀποκατέστησαν.

- 46 Ἐπ' αὐρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀπολλοδώρου Ῥω-
 μαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Οὐαλέριον καὶ
 Γάϊον Σουλπίκιον. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ τὴν Κύπρον
 Σαλαμινίων πολιορκουμένων ὑπ' Εὐαγόρου καὶ Φω-
 κίωνος, αἱ μὲν ἄλλαι πόλεις ἅπασαι τοῖς Πέρσαις
 ὑπετάγησαν, τῆς δὲ Σαλαμῖνος βασιλεύων Πρωτα-
 20 γόρας μόνος ὑπέμεινε τὴν πολιορκίαν. ὁ δ' Εὐαγόρας
 πατρώϊαν ἀρχὴν τὴν Σαλαμινίων ἀνεκτάτο, καὶ διὰ
 τοῦ βασιλείως τῶν Περσῶν τὴν καθόδον εἰς τὴν βα-
 σιλείαν ἐποιεῖτο. μετὰ δὲ ταῦτα διαβληθέντος αὐτοῦ
 πρὸς Ἀρταξέρξην, καὶ τοῦ βασιλείως βοηθοῦντος
 τῷ Πρωταγόρᾳ, ὁ μὲν Εὐαγόρας ἀπογνοὺς τὴν
 καθόδον, καὶ περὶ τῶν ἐγκλημάτων ἀπολογησάμε-
 νος, ἄλλης ἡγεμονίας ἡξιώθη κατὰ τὴν Ἀσίαν μεί-
 ζονος. κακῶς δὲ τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν διοικήσας ἔφυγε
 πάλιν εἰς Κύπρον, καὶ συλληφθεὶς τιμωρίας ἡξιώθη.
 30 ὁ δὲ Πρωταγόρας ἐκουσίως ὑποταγείς τοῖς Πέρσαις
 τὸ λοιπὸν ἀδεῶς ἐβασίλευε τῆς Σαλαμῖνος. ὁ δὲ τῶν
 Περσῶν βασιλεὺς μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Σιδῶνος,
 παραγενομένων αὐτῷ τῶν συμμάχων ἐκ τε Ἀργεῶς
 καὶ Θηβαίων καὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνίδων
 πόλεων, ἀθροίσας πᾶσαν τὴν δύναμιν προῆγεν ἐπὶ
 τὴν Αἴγυπτον. καταντήσας δ' ἐπὶ τὴν μεγάλην λίμνην, 118
 καθ' ἣν ἔστι τὰ καλούμενα βάραθρα, μέρος τῆς
 δυνάμεως ἀπέβαλε διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν τόπων.

περὶ δὲ τῆς κατὰ τὴν λίμνην φύσεως καὶ τοῦ περὶ
αὐτὴν παραδόξου συμπτώματος προειρηκότες ἐν τῇ
πρωτῇ βίβλῳ τὸ διλογεῖν περὶ τῶν αὐτῶν παρήσο-
μεν. διελθὼν δὲ τὰ βάραθρα μετὰ τῆς δυναμείας
ὁ βασιλεὺς ἦκεν εἰς τὸ Πηλουσιον. αὕτη δὲ ἐστὶ
[πρώτη] πόλις ἐπὶ τοῦ πρώτου στόματος καθ' ὃν
τόπον ὁ Νεῖλος ποιεῖται τὴν ἐκβολήν. οἱ μὲν οὖν
Πέρσαι κατεστρατοπέδευσαν ἀπὸ τετραράκοντα στα-
δίων τοῦ Πηλουσίου, οἱ δ' Ἕλληνες πρὸς αὐτῷ τῷ
πολίσματι. οἱ δ' Αἰγύπτιοι, δεδοκότες αὐτοῖς τῶν 10
Περσῶν πολὺν χρόνον εἰς τὴν παρασκευήν, πάντα
μὲν τὰ στόματα τοῦ Νείλου καλῶς κατεσκευακότες
ὑπῆρχον, μάλιστα δὲ τὸ πρὸς τῷ Πηλουσίῳ διὰ τὸ
πρώτον εἶναι τοῦτο καὶ μάλιστα κείμενον εὐκαίρως.
ἔφρουρουν δὲ τὸ χωρίον στρατιῶται πεντακισχίλιοι
στρατηγοῦντος Φιλόφρονος τοῦ στρατηγοῦ. οἱ δὲ Θη-
βαῖοι σπεύδοντες ἄριστοι φανῆναι τῶν συστρατευσ-
μένων Ἑλλήνων, πρώτοι καὶ μόνοι διὰ στενῆς εἰσὸς
καὶ βαθείας διώρυγος ἐτόλμησαν διαβῆναι παραβό-
λως. διαβάντων δ' αὐτῶν οἱ φρουροῦντες τὸ Πη- 20
λουσιον ἐκχυθέντες ἐκ τῆς πόλεως συνῆψαν μάχην
πρὸς τοὺς Θηβαίους· μεγάλου δ' ἀγῶνος γενομένου
διὰ τὰς παρ' ἀμφοτέροις φιλοτιμίας, τότε μὲν ἐν τῷ
κινδύνῳ διημερεύσαντες ὑπὸ τῆς νυκτὸς διελύθησαν.
τῇ δ' ὑστεραίᾳ τοῦ βασιλέως εἰς τρία μέρη τὴν 47
Ἑλληνικὴν δύναμιν μερίσαντος ἐκάστη μερὶς εἶχε
στρατηγὸν Ἕλληνα καὶ τούτῳ παρακαθεσταμένον
ἡγεμόνα ἄνδρα Πέρσῃν προκεκριμένον ἐπ' ἀρετῇ
τε καὶ εὐνοίᾳ. τὴν μὲν οὖν πρώτην τάξιν ἐπέειχον
οἱ Βοιωτοί, στρατηγὸν μὲν ἔχοντες Λακράτην τὸν 30
Θηβαῖον, ἡγεμόνα δὲ Πέρσῃν Ῥωσάκην· οὗτος δὲ
ἀπόγονος μὲν ἦν τῶν ἑπτὰ Περσῶν τῶν τοὺς μά-
χους καταλυσάντων, σατράπης δὲ Ἰωνίας καὶ Λυ-
δίας· συνείπετο δ' αὐτῷ πολλὴ μὲν ἵππος, οὐκ ὀλίγη
δὲ πεζικὴ στρατιὰ τῶν βαρβάρων. δευτέρα δ' ἦν
μερὶς ἡ τῶν Ἀργείων, Νικοστράτου στρατηγοῦντος
καὶ μετ' αὐτοῦ Πέρσου συνάρχοντος Ἀρισταζάνου.

οὗτος δ' ἦν εἰσαγγελεύς τοῦ βασιλέως καὶ πιστότα-
 τος τῶν φίλων μετὰ Βαγῶαν· προσωρίσθησαν δ'
 αὐτῷ στρατιῶται μὲν ἐπίλεκτοι πεντακισχίλιοι, τριή-
 ρεις δὲ ὀγδοήκοντα. τῆς δὲ τρίτης μερίδος ἐστρατήγεε
 Μέντωρ ὁ τὴν Σιδῶνα παραδούς, ἔχον τούς προῦ-
 πάρχοντας αὐτῷ μισθοφόρους· συνεστρατεύετο δ' αὐ-
 τῷ Βαγῶας, ὃ μάλιστα βασιλεὺς ἐνεπίστευε, τόλμη
 καὶ παρανομία διαφέρων· εἶχε δ' οὗτος τοὺς τοῦ
 βασιλέως Ἕλληνας καὶ τῶν βαρβάρων ἱκανὸν πλη-
 10θος καὶ ναὺς οὐκ ὀλίγας. αὐτὸς δὲ τὴν λοιπὴν δύ-
 ναμιν ἔχων ἐφήδρευε τοῖς ὅλοις πράγμασι. τοιαύτης
 δὲ διαιρέσεως γενομένης παρὰ τοῖς Πέρσαις, ὁ μὲν
 τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς Νεκτανεβῶς οὔτε τὸ πλη-
 θος τῶν πολεμίων οὔτε τὴν ὅλην διάταξιν τῶν Περ-
 σῶν κατεπλάγη, καίπερ πολὺ λειπόμενος τοῦ πλη-
 θους. εἶχε γὰρ Ἕλληνας μὲν μισθοφόρους δις μυρίους,
 Αἰβυῶας δὲ παραπλησίους τούτοις, Αἰγυπτίους δὲ τοὺς
 μαχίμους παρ' αὐτοῖς ὀνομαζομένους ἑξακισμυρίους,
 πρὸς δὲ τούτοις πλοίων ποταμίων πρὸς τὰς κατὰ 119
 20τὸν Νεῖλον μάχας καὶ συμπλοκάς εὐθέτων ἄπιστον
 πληθός. ὠχύρωτο δ' αὐτῷ καὶ ἡ πρὸς τὴν Ἀραβίαν
 κεύουσα πλευρὰ τοῦ ποταμοῦ, πεπυκνωμένη πολίσμα-
 σιν, ἔτι δὲ τειχίσμασι καὶ τάφοις πᾶσα διειλημμένη.
 ἔχων δὲ καὶ τὰς ἄλλας παρασκευὰς πάσας πρὸς τὸν
 πόλεμον ἱκανὰς διὰ τὴν ἰδίαν ἀβουλίαν ταχὺ τοῖς ὅλοις.
 48 ἔπταισεν. αἰτία δ' ἐγένετο τῆς ἥτης μάλιστα ἡ τοῦ
 στρατηγεῖν ἀπειρία καὶ τὸ προνεκῆσθαι τοὺς Πέρσας
 ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν πρὸ ταύτης γεγενημένην στρα-
 τείαν. ἐσχηκὼς γὰρ τοὺς τότε στρατηγούς ἐπιφανεῖς
 80 ἄνδρας καὶ διαφέροντας ἀρετῇ τε καὶ ἀγχινοίᾳ στρα-
 τηγικῇ, Διόφαντον τὸν Ἀθηναῖον καὶ Λάμιον τὸν
 Σπαρτιάτην, διὰ τούτων ἅπαντα κατὰρθωσε· τότε
 δὲ ὑπολαμβάνων ἑαυτὸν ἱκανὸν εἶναι στρατηγὸν
 οὐδενὶ τῆς ἡγεμονίας μετεδίδου, καὶ διὰ τὴν ἀπει-
 ρίαν οὐδὲν ἡδύνατο πράττειν τῶν ἐν τῷ πολέμῳ χρη-
 σίμων. τὰ μὲν οὖν πολίσματα φρουραῖς ἀξιολόγοις
 διαλαβοῦν παρεφύλαττεν, αὐτὸς δὲ τῶν Αἰγυπτίων
 ἔχων τρισμυρίους, τῶν δ' Ἑλλήνων πεντακισχιλίους,

τῶν δὲ Λιβύων τοὺς ἡμίσεις, ταῖς εὐκαιροτάταις τῶν εἰσβολῶν ἐφῆδρευε. τοιαύτης δὲ παρ' ἀμφοτέροις οὐσης τῆς διατάξεως, Νικόστρατος μὲν ὁ τῶν Ἀργείων στρατηγὸς ἔχων ἡγεμόνας Αἰγυπτίους, ὧν ἦσαν ὄμηροι παῖδες παρὰ τοῖς Πέρσῃσι καὶ γυναῖκες, παρέπλευσε μετὰ τοῦ στόλου διὰ τινος διώρυγος εἰς τόπον κεκρυμμένον. ἐκβιβάσας δὲ τοὺς στρατιώτας καὶ παρεμβολὴν ὀχυρώσάμενος κατεστρατοπέδευσεν. οἱ δὲ τὸν πλησίον τόπον παραφυλαττοντες μισθοφόροι τῶν Αἰγυπτίων ὥς ᾔσθοντο τὴν τῶν 10 πολεμίων παρουσίαν, εὐθὺς ἐξεβοήθουν ὄντες οὐκ ἐλάττους τῶν ἑπτακισχιλίων. ἔχων δ' αὐτῶν τὴν ἡγεμονίαν Κλείνιος ὁ Κῶος συνέταξε τὴν δύναμιν εἰς μάχην. ἀντιταχθέντων δὲ τῶν καταπεπλευκότων ἐγένετο καρτερά μάχη, καθ' ἣν οἱ μετὰ τῶν Περσῶν Ἕλληνες ἀγωνισάμενοι λαμπρῶς τὸν τε στρατηγὸν Κλείνιον ἐφόνευσαν καὶ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν κατέκοψαν πλείους τῶν πεντακισχιλίων. Νεκτανεβῶς δ' ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς ἀκούσας τὴν τῶν ἰδίων ἀπώλειαν, κατεπλάγη, νομίσας καὶ τὴν 20 λοιπὴν τῶν Περσῶν δύναμιν ῥαδίως διαβήσεσθαι τὸν ποταμόν. ὑπολαβὼν δὲ τοὺς πολεμίους μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐπ' αὐτὴν ᾗξειν τὴν Μίμφιν, ἐκρίνε ταύτης μάλιστα προνοήσασθαι. οὗτος μὲν οὖν μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν στρατίας ἐπανελθὼν εἰς Μίμφιν τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν παρεσκευάζετο.

Ὁ δὲ τῆς πρώτης μερίδος ἀγηγούμενος Λακρά- 49
της ὁ Θηβαῖος ἐπὶ τὴν τοῦ Πηλοῦσιον πολιορκίαν ἤρμησεν. ἀποστρέψας δὲ τῆς διώρυγος τὸ ρεῦμα πρὸς ἕτερα μέρη, καὶ τὸν ἀναξήρανθέντα τόπον χώσας, 30 μηχανὰς προήγαγε τῇ πόλει. ἐπὶ πολὺ δὲ μέθος πέσοντων τῶν τειχῶν οἱ τὸ Πηλοῦσιον φρουροῦντες ῥᾶτως ἀντοκαδάμηναν. ἕτερα καὶ πύργους ξυλίνους ἀξιολόγους ἀνέστησαν. ἐπὶ δὲ τικας ἡμέρας συνεχοῦς γινομένης τῆς τειχομαχίας, τὸ μὲν πρῶτον οἱ κατὰ 120 τὰ Πηλοῦσιον Ἕλληνες ἐθρόμενος ἡμύκοντο τοὺς πολιορκουμένους ὥς δ' ἐπύθοντο τὴν τοῦ βασιλέως ἀναχώρησιν εἰς Μίμφιν, καταπλαγέντες περὶ δια-

λύσεως ἐπρεσβεύοντα. τοῦ δὲ Λακράτους δόντος αὐ-
 τοῖς διὰ τῶν ὄρκων πίστεις ὅτι παραδόντων αὐτῶν
 τὸ Πηλούσιον αποκομισθήσονται πάντες εἰς τὴν Ἑλ-
 λάδα μεθ' ὧν ἂν ἐξενέγκωσι, παρέδοσαν τὸ φρου-
 ριον. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἀρταξέρξης ἀπέστειλε
 Βαγῶαν μετὰ στρατιωτῶν βαρβάρων παρακληψόμε-
 νον τὸ Πηλούσιον· οἱ δὲ στρατιῶται παριόντες εἰς
 τὸ χωρίον τῶν ἐξιόντων Ἑλλήνων ἀφηροῦντο πολλὰ
 τῶν ὅπ' αὐτῶν ἐκκομισθένων. ἀγανακτούντων δὲ
 10 τῶν ἀδικουμένων καὶ θεοὺς τοὺς ἐκόπτας τῶν ὄρ-
 κων ἐπιβωμένων, παροξυνθεὶς ὁ Λακράτης τροπὴν
 ἐποίησε τῶν βαρβάρων, καὶ τινὰς καταβαλὼν ἐπε-
 κούρησε τοῖς παρασπονδουμένοις. τοῦ δὲ Βαγῶου
 φυγάντος πρὸς τὸν βασιλέα καὶ κατηγοροῦντος τοῦ
 Λακράτους, ὃ Ἀρταξέρξης ἔκρινε δίκαια πεπονθέναι
 τοὺς περὶ τὸν Βαγῶαν, καὶ τῶν Περσῶν τοὺς αἰ-
 τίους τῆς ἀρπαγῆς ἀπέκτεινε. τὸ μὲν οὖν Πηλούσιον
 τοῦτον τὸν τρόπον παρεδόθη τοῖς Πέρσαις.

Μέντωρ δὲ ὁ τοῦ τρίτου μέρους ἡγούμενος Βού-
 20 βαστον καὶ πολλὰς ἄλλας πόλεις χειρωσάμενος ὑπὲρ
 κούους ἐποίησε τῷ βασιλεῖ δι' ἐνός στρατηγῆματος.
 πασῶν γὰρ τῶν πόλεων φρουρουμένων ὑπὸ δυοῖν
 ἔθνων, Ἑλληνικῶν τε καὶ Αἰγυπτίων, ὁ Μέντωρ
 δίδωκε λόγον εἰς τοὺς στρατιώτας ὅτι βασιλεὺς Ἀρ-
 ταξέρξης τοῖς μὲν ἐκουσῶς παραδιδάουσι τὰς πόλεις
 φιλανθρωπῶς χρήσασθαι διέγγινε, τοῖς δὲ βία κρη-
 τηθεῖσι τὴν αὐτὴν ἀπονέμειν τιμωρίαν ἥπερ τοῖς
 Σιδωνίοις ἐπέστησε· καὶ τοῖς φυλάττουσι τὰς πύλας
 παρήγγειλεν ἔαν τοὺς βουλομένους παρ' αὐτῶν αὐτο-
 30 μολεῖν. διόπερ ἀκωλύτως τῶν ἡλωκότων Αἰγυπτίων
 ἀπιόντων ἐκ τῆς παρεμβολῆς ταχέως εἰς ἀπάσας
 τὰς κατὰ τὴν Αἴγυπτον πόλεις ὁ λόγος ὁ προει-
 ρημένος διεσπάρη· εὐθύς οὖν οἱ μισθοφόροι πρὸς
 τοὺς ἐγχωρίους πανταχῇ διεφέροντο, καὶ στάσεως
 αἱ πόλεις ἐπληροῦντο. ἐκότεροι γὰρ ἰδίᾳ διεφιλοτι-
 μῶντα παραδίδοναι τὰ φρούρια, καὶ τῆς χάριτος
 ταύτης ἰδίας ἀγαθῶν ἐλπίδας ἡλλάττοντο· ὕπερ
 καὶ περὶ πρῶτην τὴν Βούβαστον συνέβη γενέσθαι.

ὡς γὰρ οἱ περὶ τὸν Μέντορα καὶ Βαγῶαν πλησίον 50
 αὐτῆς κατεστρατοπέδευσαν, οἱ μὲν Αἰγύπτιοι λάθρα
 τῶν Ἑλλήνων ἐξέπεμψάν τινα πρὸς τὸν Βαγῶαν,
 ἐπαγγελλόμενοι παραδώσειν τὴν πόλιν, εἰὰν αὐτοῖς
 τὴν ἀσφάλειαν συγχωρήσωσιν. οἱ δ' Ἕλληνες αἰσθό-
 μενοι τὸ γεγονός κατεδίωξαν τὸν ἀπεισταλμένον, καὶ
 φόβον ἐπικρεμάσαντες ἤκασσαν τὴν ἀλήθειαν. ἐφ' οὗ
 παροξυνθέντες ἐπέθεντο τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ τινὰς
 μὲν ἀπέκτειναν, τινὰς δὲ τραυματίας ποιήσαντες
 121 τοὺς λοιποὺς συνήλασαν εἰς μέρος τι τῆς πόλεως. οἱ δ'
 ἦν τιθέντες δηλώσαντες τῷ Βαγῶα τὸ γεγονός ἤξιουν
 κατὰ τάχος ἐλθόντα παραλαβεῖν τὴν πόλιν παρ'
 αὐτῶν. τῶν δὲ Ἑλλήνων πρὸς τὸν Μέντορα λάθρα
 διακρυπνευσαμένων, ὁ Μέντωρ ἐν ἀποῤῥήτοις παρ-
 κάλεσεν αὐτοὺς, ὅταν Βαγῶας εἰς τὴν πόλιν εἰσέλθῃ,
 τὴν ἐπιθέσιν τοῖς βαρβαροῖς ποιήσασθαι. μετὰ δὲ
 ταῦτα τοῦ Βαγῶου μετὰ τῶν Περσῶν εἰσιόντος ἄνευ
 τῆς τῶν Ἑλλήνων συγκαταθέσεως, καὶ μέρους τῶν
 στρατιωτῶν εἰσληλυθότος, οἱ μὲν Ἕλληνες ἄφνω
 τὰς πύλας κλείσαντες ἐπέθεντο τοῖς ἐντὸς τῶν τει- 20
 χῶν ὑπάρχουσι, καὶ πάντας ἀνελόντες τὸν Βαγῶαν
 αὐτὸν ἐξώρρησαν. ὁ δὲ τὰς τῆς σωτηρίας ἐλπίδας ἐν
 τῷ Μέντορι κειμένας ὄρων, ἰδεήθη σῶσαι, καὶ εἰς
 τὸ λοιπὸν κατεπηγγεῖλατο μηδὲν πράξειν ἄνευ τῆς
 ἐκείνου γνώμης. ὁ δὲ Μέντωρ πείσας τοὺς Ἕλληνας
 ἀφεῖναι τὸν Βαγῶαν καὶ δι' ἑαυτοῦ γενέσθαι τὴν
 παράδοσιν τὴν μὲν ἀναγραφὴν τοῦ προτερήματος
 αὐτὸς ἀπηνέγκατο, τῷ δὲ Βαγῶα τῆς σωτηρίας αἴ-
 τιος γενόμενος συνέθετο πρὸς αὐτὸν κοινοπραγίαν,
 καὶ δούς ὄρκους καὶ λαβὼν περὶ τούτων συνετέλεσε 30
 τὴν σύνθεσιν φυλάττων μέχρι τῆς τοῦ βίου τελευ-
 τῆς. διὸ καὶ συνέβη τούτους παρὰ βασιλεῖ συμφο-
 ροῦντας ὕστερον πλείστον ἰσχυῖσαι τῶν φίλων καὶ
 συγγενῶν τῶν παρ' Ἀρταξέρξη· ὁ μὲν γὰρ Μέντωρ
 ἐν τοῖς παραθαλαττίοις μέρεσι τῆς Ἀσίας ἡγεμὼν
 μέγιστος ἀποδειχθεὶς τῷ βασιλεῖ μεγάλας παρέιχετο
 χρείας, ἐκ μὲν τῆς Ἑλλάδος μισθοφόρους ἀθροίζων
 καὶ πέμπων πρὸς Ἀρταξέρξην, κατὰ δὲ τὰς πράξεις

ἀνδρείως καὶ πιστῶς ἅπαντα διοικῶν· ὁ δὲ Βαγώας ἐν ταῖς ἀγῶ σατραπείαις ἅπαντα τῷ βασιλεῖ διηκκῶς τοσοῦτον ἰσχυσε δια τὴν πρὸς τὸν Μέντορα κοινωνίαν τῶν πράξεων ὥστε τῆς βασιλείας κύριον εἶναι, καὶ μηδὲν πράττειν τὸν Ἀρταξέρξην ἀνευ τῆς ἐκείνου γνώμης· καὶ μετὰ τὴν ἐκείνου τελευταίην τοῦς διαδόχους αἰετῆς βασιλείας οὗτος ἀπεδείκνυε, καὶ πάντα βασιλεύς εἶχε πλὴν τῆς προσηγορίας. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τὰ κατὰ μέρος ἐν ταῖς οἰκείαις χρό-
10νοῖς ἀναγράψομεν.

51 Τότε δὲ μετὰ τὴν τῆς Βουβάστου παράδοσιν αἱ λομπαὶ πάλεις καταπλαγεῖσαι καθ' ὁμολογίαν παρε-
δόθησαν τοῖς Πέρσαις. ἐν δὲ τῇ Μέμφει διατρίβων ὁ βασιλεὺς Νεκτανεβῶς καὶ θεωρῶν τὴν τῶν πό-
λεων ὁρμὴν, οὐκ ἐτόλμησεν ὑποστῆναι τοὺς ὑπὲρ
τῆς ἡγεμονίας κινδύνους. ἀπογνοὺς οὖν τὴν βασι-
λείαν καὶ τὰ πλεῖστα τῶν χρημάτων ἀναλαβὼν, ἔφυ-
γεν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν. Ἀρταξέρξης δὲ παραλαβὼν
πάσαν τὴν Αἴγυπτον, καὶ τῶν ἀξιολογωτάτων πό-
20λεων τὰ τεῖχη περιελὼν, τὰ μὲν ἱερὰ συλῆσας ἡθροί-
σεν ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ πλῆθος, ἀπῆνιγκε δὲ 122
καὶ τὰς ἐκ τῶν ἀρχαίων ἱερῶν ἀγαγραφάς, ἃς ὕστε-
ρον Βαγώας πολλῶν χρημάτων ἀπελύτρωσε τοῖς ἱε-
ρεῦσι τῶν Αἰγυπτίων. τοὺς δὲ συστρατευσάμενους
τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν ἀσίαν ἕκαστον δωρεαῖς ἀξιο-
λόγοις τιμήσας ἀπέλυσεν εἰς τὰς πατρίδας· τῆς δ'
Αἰγύπτου σατράπην καταστήσας Φερενδάτην ἐπανῆλ-
θε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Βαβυλῶνα, πολλὰ μὲν
χρήματα καὶ λάφυρα κομίζων, δόξαν δὲ μεγάλην ἐν
30τῶν κατορθωμάτων περιπεποιημένος.

52 Ἐπ' ἀρχοντας δ' Ἀθήνησι Καλλιμάχου Ῥωμαῖοι
κατέστησαν ὑπάτους Μάρκιον Γαῖον καὶ Πόπλιον
Οὐαλέριον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρταξέρξης ὁρῶν μεγά-
λας ἑαυτῷ παρεσχημένον χρείας ἐν τῷ πρὸς Αἴγυ-
πτιούς πολέμῳ Μέντορα τὸν στρατηγόν, προῆγεν
αὐτὸν μάλιστα τῶν φίλων. τιμήσας δ' ἀριστείοις τὸν
ἄνδρα ἐδωρήσατο αὐτῷ ἀργυρίου μὲν ἑκατὸν τά-
λαντα, τῆς δ' ἄλλης πολυτελοῦς κατασκευῆς τὴν κρα-

τίστην· ἀπέδειξε δὲ σατράπην τῆς κατὰ τὴν Ἀσίαν
 παραλίας, καὶ τὸν πρὸς τοὺς ἀφιστηκότας πόλεμον
 ἐπέτρεψεν αὐτοκράτορα στρατηγὸν ἀποδείξας. ὁ δὲ
 Μέντωρ ἔχων οἰκωνύτητα πρὸς Ἀρτάβαζον καὶ
 Μέμνονα τοὺς διαπεπολεμηκότας μὲν πρὸς Πέρσας
 ἐν τοῖς ἐπάνω χρόνοις, τότε δὲ πεφευγότας ἐκ τῆς
 Ἀσίας καὶ διατρίβοντας παρὰ Φιλίππῳ, δεηθεὶς
 τοῦ βασιλέως ἐπεισεν αὐτὸν ἀπολῦσαι τοὺς ἄνδρας
 τῶν ἐγκλημάτων· εὐθύς δὲ καὶ μετεπέμψατο πρὸς
 ἑαυτὸν ἀμφοτέρους μεθ' ὅλης τῆς συγγενείας. ἦσαν 10
 γὰρ Ἀρταβάζῳ γεγονότες ἐκ τῆς Μέντορος καὶ Μέ-
 μνονος ἀδελφῆς υἱοὶ μὲν ἔνδεκα, θυγατέρες δὲ δέκα.
 ψυχαιωγούμενος δ' ἐπὶ τῷ πλήθει τῶν τέκνων ὁ
 Μέντωρ, προῆγε τοὺς παῖδας, παραδιδούς αὐτοῖς
 τὰς ἐπιφανεσιαιτάς ἐν τοῖς στρατιώταις ἡγεμονίας.
 ἐστρατεύσατο δ' ἐπὶ πρῶτον Ἑρμείαν τὸν Ἀταρ-
 νείων τύραννον, ἀφιστηκότα τοῦ βασιλέως καὶ πολ-
 λῶν ὀχυρωμάτων καὶ πόλεων κυριεύοντα. ἐπαγγεῖλα-
 μένος δ' αὐτῷ πείσειν τὸν βασιλέα καὶ τῶν ἐγκλημά-
 των ἀπολῦσαι, συνῆλθεν εἰς λόγους, καὶ παρακρου- 20
 σάμενος αὐτὸν συνέλαβε. κυριεύσας δὲ τοῦ δακτυ-
 λίου, καὶ γράψας εἰς τὰς πόλεις ὅτι διήλλαχται τῷ
 25 βασιλεῖ διὰ Μέντορος, καὶ σφραγισάμενος τὰς ἐπι-
 στολάς τῷ τοῦ Ἑρμείου δακτυλίῳ, συνεξέπεμψε τοὺς
 παραληψομένους τὰ χωρία. οἱ δ' ἐν ταῖς πόλεσι πι-
 στεύσαντες ταῖς γεγραμμένοις, καὶ τὴν εἰρήνην ἀγα-
 πητῶς προσδεξάμενοι, παρέδωκαν πάντες τὰ φρου-
 ρία καὶ τὰς πόλεις. Μέντωρ μὲν οὖν δι' ἀπάτης
 ταχὺ παραλαβὼν ἀκινδύνως τὰ τῶν ἀποστατῶν πο-
 λίσματα μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυχε παρὰ τῷ βασιλεῖ, 30
 δόξας δύνασθαι στρατηγεῖν πραγματικῶς. ὁμοίως δὲ
 καὶ τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας τοὺς ἀλλοτρίως διακειμέ-
 νους τοῖς Πέρσαις τοὺς μὲν βιασάμενος τοὺς δὲ
 καταστρατηγήσας ὅπαντας ταχέως κατεπολέμησε, καὶ
 τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν. κατὰ δὲ τὴν
 Εὐρώπην Φίλιππος μὲν ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς
 στρατεύσας ἐπὶ τὰς Χαλκιδικὰς πόλεις Γέϊραν μὲν
 φρουρίον ἐκπολιορκήσας κατέσκαψε, τῶν δ' ἄλλων

πολισμάτων ἔνια καταπληξάμενος ἠνάγκασεν ὑποτάττεσθαι· ἐπὶ δὲ τὰς Φεραίς τῆς Θερραλλας παρελθὼν, Πειθόλαον δυνάστευοντα τῆς πόλεως ἐξέβαλεν· ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις ἐν τῷ Πόντῳ Σπάρτακος ὁ τοῦ Πόντου βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη πέντε, τὴν δ' ἡγεμονίαν διαδεξάμενος ὁ ἀδελφὸς Παρυσάδης ἐβασίλευσεν ἔτη τριάκοντα ὀκτώ.

- 53 Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Θεόφιλος, ἐν Ῥώμῃ δὲ κατιστάθηναν ὑπάτοι
- 10 Γαῖος Σουλπίκιος καὶ Γαῖος Κοϊντίος, Ὀλυμπιάς δ' ἦχθη ὀχθὴ πρὸς ταῖς ἑκατόν, καθ' ἣν ἑνίκα σιάδιον Πολυκλῆς Κυρηνάιος· ἐπὶ δὲ τούτων Φίλιππος μὲν σπεύδων τὰς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ πόλεις χειρώσασθαι, Μηκύβεργαν μὲν καὶ Τορωίνην χωρὶς κινδύνων διὰ προδοσίας παρέλαβεν· ἐπὶ δὲ τὴν μεγίστην τῶν περὶ τοὺς τόπους τούτους πόλεωσιν Ὀλυνθον στρατεύσας μετὰ πολλῆς δυνάμεως, τὸ μὲν πρῶτον νικήσας τοὺς Ὀλυνθίους δυσὶ μάχαις συνέκλεισεν εἰς πολιορκίαν· προσβολὰς δὲ συνεχεῖς ποιούμενος πολ-
- 20 λούς τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλεν ἐν ταῖς τειχομαχίαις· τὸ δὲ τελευταῖον φθείρας χρήμασι τοὺς προεσθηότας τῶν Ὀλυνθίων Εὐθυκράτην τε καὶ Λασθένην· διὰ τούτων προδοθεῖσαν τὴν Ὀλυνθον εἰλε· διαρπά-
- 124 σας δ' αὐτὴν καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐξανδραποδισάμενος ἐλαφυροπώλησε. τοῦτο δὲ πράξας χρημάτων τε πολλῶν εἰς τὸν πόλεμον εὐπόρησε καὶ τὰς ἄλλας πόλεις τὰς ἐναντιουμένας κατεπλήξατο. τοὺς δὲ ἀνδραγαθήσαντας τῶν στρατιωτῶν κατὰ τὴν μάχην ἀξίαις δωρεαῖς τιμήσας, καὶ χρημάτων πλῆθος διαδούς τοῖς
- 30 ἐν ταῖς πόλεσιν ἰσχύουσι, πολλοὺς ἔσχε προδότας τῶν πατρίδων. καὶ αὐτὸς δὲ ἀπεφαίκετο διὰ χρυσίου πολὺ μᾶλλον ἢ διὰ τῶν ὀπλῶν ἠϋξήκεναι τὴν ἰδίαν βασιλείαν.

- 54 Οἱ δ' Ἀθηναῖοι τὴν αὐξήσιν ὑφορώμενοι τοῦ Φιλίππου, τοῖς αἰὲ πολεμονμένοις ὑπ' αὐτοῦ ἐβοήθουν, πρέσβεις ἀποστέλλοντες ἐπὶ τὰς πόλεις καὶ παρακαλοῦντες τηρεῖν τὴν αὐτονομίαν καὶ τοὺς ἐπὶ τὴν προδοσίαν ὀρμῶντας τῶν πολιτῶν θανάτῳ κολά-

ζειν· ἐπηγγέλλοντο δὲ πᾶσι συμμαχήσειν, καὶ φανε-
 ρῶς ἑαυτοὺς πολεμίους ἀποδείξαντες τῷ βασιλεῖ διε-
 πολέμου·ν πρὸς Φίλιππον. μάλιστα δ' αὐτοὺς παρῴξυνε
 προστῆναι τῆς Ἑλλάδος Δημοσθένους ὁ ῥήτωρ, δει-
 νότατος ὢν τῶν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους Ἑλλή-
 νων. οὐ μὲν ἢ πόλις γε ἀναστεῖλαι τῆς ἐπὶ τὴν προ-
 δοσίαν ὁρμῆς ἠδυνήθη τοὺς πολίτας· τοιαύτη φορὰ
 τις προδοτῶν ὑπῆρξε τότε κατὰ τὴν Ἑλλάδα, διὸ
 καὶ φασὶ τὸν Φίλιππον βουλόμενον ἐλεῖν τινα πόλιν
 ὀχυρότητι διαφέρουσαν, εἰπόντος τινὸς αὐτῷ τῶν 10
 ἔγχωριων ἀνάλωτον αὐτὴν ἐκ βίας ὑπάρχειν, ἐπερω-
 τῆσαι εἰ οὐδ' ὁ χρυσὸς τὸ τεῖχος ὑπερβῆναι δυνατός
 ἔστιν. ἦν γὰρ πείραν εἰληφώς ὅτι τὰ τοῖς ὀπλοῖς
 ἀδύνατα χειρωθῆναι τῷ χρυσῷ ῥαδίον ἔστι κατα-
 πολεμῆσαι. ἐγκυπασκευάζων οὖν ἐν ταῖς πόλεσι προ-
 δότας διὰ τῆς δωροδοκίας, καὶ τοὺς δεχομένους τὰ
 χρυσίον ξένους καὶ φίλους ὀνομάζων, ταῖς πονηραῖς
 ὁμιλίαις διέφθειρε τὰ ἦθη τῶν ἀνθρώπων.

Μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν τῆς Ὀλύμπου Ὀλύμπια 55
 ποιήσας τοῖς θεοῖς ἐπινίκια μεγαλοπρεπεῖς. θυσίαις 20
 συνετέλεσε. πανήγυριν δὲ μεγάλην συστήσας καὶ
 λαμπροὺς ἀγῶνας ποιήσας πολλοὺς τῶν ἐπιδημούν-
 των ξένων ἐπὶ τὰς ἐστιάσεις παρελάμβανε. παρὰ δὲ
 τοὺς πότους πολλαῖς ὁμιλίαις χρώμενος, καὶ πολλοῖς
 μὲν ποτήρια διδούς κατὰ τὰς προπόσεις, οὐκ ὀλί-
 γοις δὲ δωρεὰς ἀπονέμων, πᾶσι δὲ μεγάλας ἐπαγγελ-
 λίας εὐχρήστως ποιούμενος, πολλοὺς ἔσχεν ἐπιθυμη-
 τὰς τῆς πρὸς αὐτὸν φιλίας. καὶ δή ποτ' ἐν τῷ συμ-
 ποσίῳ κατανοήσας Σάτυρον τῶν ὑποκριτῶν σκυθρω-
 πὸν ἦρετο διὰ τί μόνος οὐδὲν ἀξιόμ μεταλαβεῖν τῆς 30
 παρ' αὐτοῦ φιλανθρωπίας· τοῦ δ' εἰπόντος, ὅτι βού-
 λεται παρ' αὐτοῦ τυχεῖν τινος δωρεᾶς, δεδοικέναι
 δὲ μήποτε δηλώσας τὴν προκεχειρισμένην ἔντευξιν
 125 ἀποτύχη, ὃ μὲν βασιλεὺς περιχαρὴς γενόμενος διε-
 βεβαιοῶσατο πᾶν ὅ,τι ἂν αἰτήσῃ χαρίσασθαι· ὃ δ' εἶ-
 πεν ὅτι ξένου τινὸς ἑαυτοῦ δύο παρθένους τὴν ἡλι-
 κίαν ἔχουσας γάμου τυγχάνουσιν ἐν ταῖς αἰχμαλώτοις
 οὔσαι· ταύτας οὖν βούλεσθαι λαβεῖν, οὐχ ἵνα λυσι-

τέλειάν τινα περιποιήσεται τυχὼν τῆς δωρεᾶς, ἀλλ' ἵνα προικίσας ἀμφοτέρας συνοικίσῃ, καὶ μὴ περιιδῇ μηδὲν παθούσας ἀνάξιον τῆς ἡλικίας. μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ Φίλιππος ἀσμένους τὴν αἴτησιν προσδεξάμενος παραχρῆμα τὰς παρθένους ἐδωρήσατο τῷ Σατύρῳ. πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας παντοδαπὰς εὐεργεσίας καὶ δωρεὰς διασπείρων ἐκομίζετο τοὺς μισθοὺς πολλαπλασίους τῆς χάριτος. πολλοὶ γὰρ ταῖς τῆς εὐεργεσίας ἐλπίσι προκληθέντες ἔφθασαν ἀλλήλους προσνέμοντες ἑαυ-

10 τοὺς τῷ Φιλίππῳ καὶ τὰς πατρίδας ἐγχειρίζοντες.

- 56 Ἐκ ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Θεμιστοκλέους ἐν Ῥώμῃ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διεδέξαντο Γάϊος Κορνήλιος καὶ Μάρκος Ποπίλλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Βοιωτοὶ πολλὴν τῆς Φωκίδος χώραν πορθήσαντες περὶ τὴν ὀνομαζομένην Τάμπολιν ἐνίκησαν τοὺς πολεμίους, καὶ κατέβαλον αὐτῶν περὶ ἐβδομήκοντα. μετὰ δὲ ταῦτα Βοιωτοὶ περὶ Κορώνειαν συμπλακέντες τοῖς Φωκεῦσιν ἡττήθησαν καὶ συχνοὺς ἀπέβαλον. ἔπειτα τῶν Φωκῶν κατεχόντων ἱκανὰς τινὰς πόλεις ἐν τῇ
- 20 Βοιωτίᾳ, στρατεύσαντες οἱ Βοιωτοί, καὶ τὸν σῆτον ἐκ τῆς χώρας τῶν πολεμίων φθείραντες, κατὰ τὴν ἐπάνοδον ἡττήθησαν. ἀμα δὲ τούτοις πραττομένοις Φάλαϊκος μὲν ὁ τῶν Φωκῶν στρατηγὸς διαβληθεὶς ὅτι πολλὰ τῶν ἱερῶν χρημάτων κέκλοφεν ἐξέπεσεν ἐκ τῆς ἀρχῆς. ἀντὶ δὲ τούτου στρατηγῶν αἰρεθέντων τριῶν, Λεινοκράτους καὶ Καλλίου καὶ Σωφάνους, ἐγένετο ζήτησις τῶν ἱερῶν χρημάτων καὶ λόγον τοὺς κηχειρικότας οἱ Φωκεῖς ἀπήτουν· ἦν δὲ πλεῖστα διωκτικῶς Φίλων. οὗτος δ' οὐ δυνάμενος
- 30 ἀποδοῦναι τὸν λόγον κατέδικάσθη, καὶ στρεβλωθεὶς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν τοὺς μετέχοντας τῆς κλοπῆς ἐμήνυσεν, αὐτὸς δὲ ταῖς ἐσχάταις αἰκίαις περιπεσὼν οἰκέλαν τῆς ἀσεβείας ἔσχε τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν. οἱ δὲ νοσφισάμενοι τὰ χρήματα τὰ σωζόμενα καὶ περιόνια τῶν ἐκ τῆς κλοπῆς ἀπέδωκαν, αὐτοὶ δὲ ἐθανατώθησαν ὡς ἱερόσυλοι. τῶν δὲ προγεγενημένων στρατηγῶν ὁ μὲν πρῶτος ἄρξας Φιλόμηλος ἀπέσχετο τῶν ἀναθημάτων, ὁ δὲ δεύτερος, προσαγο-

φευόμενος μὲν Ὀνόμαρχος, ἀδελφὸς δ' αὖν Φιλομή-
 λου, πλεῖστα τῶν τοῦ θεοῦ χρημάτων κατεδαπάνησε,
 τρίτος δὲ Φαῦλλος ὁ ἀδελφὸς Ὀνομάρχου στρατηγή-
 σας οὐκ ὀλίγα τῶν ἀναθημάτων κατέκοψεν εἰς τὰς
 τῶν ξένων μισθοφοράς. τὰς γὰρ ἀνατεθείσας ὑπὸ
 126 Κροίσου τοῦ Λυδῶν βασιλέως χρυσᾶς πλίνθους, οὐ-
 σὰς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι διταλάντους, κατέκοψεν εἰς
 νόμισμα, φιάλας δὲ χρυσᾶς τριακοσίας καὶ ἑξήκοντα
 διμναίους καὶ λέοντα χρυσοῦν καὶ γυναῖκα, τριά-
 κοντα ταλάντων χρυσοῦ σταθμὸν ἄγοντων τῶν πάν- 10
 των ὥστε τὸ παν κατακοπὴν χρυσίον εἰς ἀργυρίου
 λόγον ἀναγομένων τῶν χρημάτων εὐρίσκεσθαι τάλαν-
 τα τετρακισχίλια, τῶν δὲ ἀργυρῶν ἀναθημάτων τῶν τε
 ὑπὸ Κροίσου καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀνατεθέντων
 τοὺς πάντας στρατηγούς δεδαπανηκέναι τάλαντα πλείω
 τῶν ἑξακισχιλίων, προστιθεμένων δὲ καὶ τῶν χρυ-
 σῶν ἀναθημάτων ὑπερβάλλειν τὰ μύρια τάλαντα.
 ἔτι οἱ δὲ τῶν συγγραφέων φασὶν οὐκ ἐλάττω γενέσθαι
 τὰ συληθέντα τῶν ἐν τοῖς Περσικοῖς θησαυροῖς ὑπ'
 Ἀλεξάνδρου κατακτηθέντων. ἐπεχείρησαν δ' οἱ περὶ 20
 τὸν Φάλαικον στρατηγοὶ καὶ τὸν ναὸν ὀρύττειν, εἰπόν-
 τος τινὸς ὡς ἐν αὐτῷ θησαυρὸς εἴη πολὺν ἔχων ἄρ-
 γυρὸν τε καὶ χρυσόν· καὶ τὰ περὶ τὴν ἐστίαν καὶ
 τὸν τρίποδα φιλοτίμως ἀνέσκαπτον· ὁ δὲ μηνύσας
 τὸν θησαυρὸν μάρτυρα παρείχετο τὸν ἐπιφανέστατον
 καὶ ἀρχαιότατον τῶν ποιητῶν Ὅμηρον ἐν οἷς λέγει
 οὐδ' ὅσα λάϊνος οὐδὲς ἀφήτορος ἐντὸς ἔεργει
 Φοῖβου Ἀπόλλωνος Πυθοῖ ἐνὶ πετρῇσιν.
 τῶν δὲ στρατιωτῶν ἐγχειρούντων σκαπτειν τὰ περὶ
 τὸν τρίποδα σεισμοὶ μεγάλοι γενόμενοι τοῖς Φω- 30
 κεύσι φόβον ἐπέστησαν· φανερώς δὲ τῶν θεῶν προ-
 σημαινόντων τὴν κατὰ τῶν ἱεροσύλων κόλασιν ἀπέ-
 στησαν τῶν ἔργων. ὁ δὲ τῆς παρανομίας ταύτης
 ἡγεμὼν Φίλων ὁ προειρημένος ταχὺ τῷ δαιμονίῳ
 τὰς προσηκούσας δίκας ἐξέτισε. τῆς δὲ τῶν ἱερῶν 57
 χρημάτων φθορᾶς τὴν μὲν ὅλην ἐπιγραφὴν ἔσχον
 Φωκεῖς, μετέσχον δὲ τῆς αἰρέσεως Ἀθηναῖοι καὶ
 Λακεδαιμόνιοι οἱ συμμαχήσαντες τοῖς Φωκεῦσι καὶ

λαβὼν δὲ Φάλαικον πάλιν τῆς στρατηγίας ἡξιωμα-
 κὸν καὶ τὸ τῶν μισθοφόρων πλῆθος ἔχοντα, παρε-
 σκευάζετο παρατάξει κρίναι τὸν πόλεμον· ὁ δὲ Φά-
 λαικος ἐν τῇ Νικαίᾳ διατρίβων, καὶ θεωρῶν αὐτῶν
 οὐκ ἀξιόμαχον ἄντα, διεπρεσβένσατο πρὸς τὸν βα-
 σιλέα περὶ θαλάσσιων γενομένης δ' ὁμολογίας ὥστε
 τὸν Φάλαικον μετὰ τῶν στρατιωτῶν ἀπελθεῖν ὅπου
 βούλοιτο, οὗτος μὲν ὑπόσπονδος εἰς τὴν Πελοπόν-
 νησον ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μισθοφόρων, ὧντων
 10 ὀκτακισχιλίων, οἱ δὲ Φωκεῖς συντριβέντες ταῖς ἐλ- 129
 πίσι παρέδωκαν ἑαυτοὺς τῷ Φιλίππῳ. ὁ δὲ βασι-
 λεὺς ἄνευ μάχης ἀνελπίστως καταλύσας τὸν ἱερὸν
 πόλεμον αὐνηδρευσε μετὰ τῶν Βοιωτῶν καὶ Θετ-
 τάλων. ἐκρίνεν οὖν συγκατάγειν τὸ τῶν Ἀμφικτυό-
 νων συνέδριον, καὶ τοῦτο τὴν περὶ τῶν ὧλων διά-
 60 γνωσιν ἐπιτρέψαι. ἔδοξεν οὖν τοῖς συνέδροις μετα-
 δοῦναι τῷ Φιλίππῳ καὶ τοῖς ἀπογόνοις αὐτοῦ τῆς
 Ἀμφικτυονίας, καὶ δύο ψήφους ἔχειν, ὥς πρότερον
 οἱ καταπολεμηθέντες Φωκεῖς ἔχον. τῶν δ' ἐν Φω-
 20 κεύσει τριῶν πόλεων περιελεῖν τὰ τεῖχη, καὶ μηδεμίαν
 κοινωνίαν εἶναι τοῖς Φωκεῦσι τοῦ ἱεροῦ μηδὲ τοῦ
 Ἀμφικτυονικοῦ συνεδρίου· μὴ ἐξεῖναι δὲ αὐτοῖς
 μητε ἵππους μητε ὅπλα κτήσασθαι, μέχρις ἂν οὐ
 τὰ χρήματα ἐκτίσωσι τῷ θεῷ τὰ σεσυλημένα. τοὺς
 δὲ πεφευγότας τῶν Φωκίων καὶ τῶν ἄλλων τῶν μετ-
 τεσχηκότων τῆς ἱεροσυλίας ἐναγχεῖς εἶναι καὶ ἀγωγέ-
 μους πάντοθεν. τὰς δὲ πόλεις ἀπάσας τῶν Φωκίων
 κατασκάψαι, καὶ μετακίσαι εἰς κώμας, ὧν ἐκάστην
 μὴ πλεῖον ἔχειν οἰκίων πεντήκοντα, μηδὲ διεστάναι
 30 ὧλαιτον σταδίου τὰς κώμας ἀπ' ἀλλήλων. ἔχειν δὲ
 Φωκεῖς τὴν χώραν, καὶ φέρειν κατ' ἐνιαυτὸν τῷ
 θεῷ φόρον τάλαντα ἑξήκοντα, μέχρις ἂν ἐκτίσωσι
 τὰ ἀπογραφέντα χρήματα κατὰ τὴν ἱεροσυλίαν. τι-
 θεῖναι δὲ καὶ τὸν ἀγῶνα τῶν Πυθίων Φιλίππου
 μετὰ Βοιωτῶν καὶ Θεττάλων διὰ τὸ Κορινθίους με-
 τεσχηκέναι τοῖς Φωκεῦσι τῆς εἰς τὸ θεῖον παρανο-
 μίας. τοὺς δὲ Ἀμφικτυόνας καὶ τὸν Φίλιππον τὰ
 ὅπλα τῶν Φωκίων καὶ τῶν μισθοφόρων καταπε- 130

τρακοπήσαι, καὶ τὰ λείψανα αὐτῶν κατακαῦσαι, καὶ τοὺς ἵππους ἀποδόσθαι. ἀκολουθοῖς δὲ τούτοις διέταξαν οἱ Ἀμφικτύονες τὰ περὶ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ μαντείου καὶ τὰλλα πάντα τὰ πρὸς εὐσεβείαν καὶ κοινὴν εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν τοῖς Ἕλλησιν ἀνέκοντα. μετὰ δὲ ταῦτα Φίλιππος μὲν τὰ δεδογμένα τοῖς Ἀμφικτύοσι συγκαταστήσας καὶ πάντα φιλοφρονηθεὶς ἐπανήλθεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, οὐ μόνον δόξαν εὐσεβείας καὶ ἀρετῆς στρατηγικῆς περὶ πεποιημένος, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν μέλλουσαν αὐτῷ¹⁰ αὐξήσειν γενέσθαι μεγάλα προκατασκευασάμενος. ἐπεθύμει γὰρ τῆς Ἑλλάδος ἀποδευχθῆναι στρατηγὰς αὐτοκρατορ καὶ τὸν πρὸς Πέρσας ἐξενεγκεῖν πόλεμον ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράψομεν, νῦν δ' ἐπὶ τὰ συνεχῆς τῆς ἱστορίας τρεψόμεθα. 61

Δίκαιον δ' εἶναι νομίζομεν πρῶτον ἀναγράψαι τὴν ἐκ θεῶν γενομένην τοῖς εἰς τὸ μαντεῖον παρηγομῆσιν κόλασιν. ὅπως γὰρ οὐ μόνον τοῖς ἀσθενοῦσι τῆς ἱεροσυλίας ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς προσεψαμένοις²⁰ μόνον τῆς παρανομίας ἀπαραίτητος ἐκ τοῦ δαιμονίου ἐπηκολούθησε τιμωρία. ὁ μὲν γὰρ ἀρχιτέκτων τῆς καταλήψεως τοῦ ἱεροῦ Φιλόμηλος κατὰ τινὰ περίστασιν πολεμικὴν ἑαυτὸν κατεκρομήσας, ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Οὐνόμαρχος διαδεξαμένος τὴν τῶν ἀποκτηθέντων στρατηγίαν μετὰ τῶν συμπαραταξαμένων ἐν Θετταλίᾳ Φωκίῳ καὶ μισθοφορῶν κατακοπεῖς ἐσταυρώθη. ὁ δὲ τρίτος καὶ πλείστα τῶν ἀκαθαρσιῶν κατακόψας Φαῦλλος πολυχρονίῳ νόσῳ³⁰ ῥηδυνήθη. ὁ δ' ἐπὶ πᾶσι Φαλαῖκος τὰ λείψανα τῆς ἱεροσυλίας ἀναλαβὼν ἐν πλάναις καὶ μεγάλαις φοβόις καὶ κινδύνοις ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ἐβίωσεν, οὐχ ἵνα μακαριώτερος γένηται τῶν συνασεβησάντων, ἀλλὰ ἵνα πλείω χρόνον στρεβλωθεὶς, καὶ πολλοῖς διὰ τὴν αἰτυρίαν γεγόμενος γνώριμος, περιβόητον ἔχῃ τὴν συμφορὰν. οὗτος γὰρ μετὰ τὴν ἐκ τῆς αἰχμαλω-

σίας φυγήν μετὰ τῶν μισθοφόρων τὸ μὲν πρῶτον
 διέτριβε περὶ τὴν Πελοπόννησον, συνέχων τοὺς στρα-
 τιώτας ἐκ τῶν ἱεροσυληθέντων λειψάνων, μετὰ δὲ
 ταῦτα ἐν Κορίνθῳ μισθωσάμενος πλοῖα φορτηγὰ
 μεγάλα, καὶ τέταρας ἔχων ἡμιολίας, παρεσκευά-
 ζετο πρὸς τὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν πλοῦν,
 νομίζων ἐν τοῦτοις τοῖς τόποις ἢ καταλήψεσθαι τινα
 πόλιν ἢ τεύξεσθαι μισθαφορίας· ἐτύγχανε γὰρ Λευ-
 κανοῖς πρὸς Ταραντίνους συνεστῆκός πόλεμος. πρὸς
 10 δὲ τοὺς συμπλέοντας ἔφη μεταπέμπτους πλεῖν ὑπὸ
 62 τῶν ἐξ Ἰταλίας καὶ Σικελίας. ἐκπλεύσαντος δ' αὐτοῦ
 καὶ πελαγίου γενομένου, στρατιῶται τινες τῶν ἐν
 τῷ μεγίστῳ πλοίῳ κομιζομένων, ὥπερ αὐτὸς ὁ Φά-
 λαϊκος ἐνέπλει, λόγον ἀλλήλοις ἐδίδοσαν, ὑπονοοῦν- 131
 τες μηδὲν μεταπέμψασθαι σφᾶς. οὔτε γὰρ ἡγεμὼ-
 νας ἑωρῶν ἀπὸ τῶν ἐπικαλουμένων συμπλέοντας,
 οὔτε ὁ πλοῦς ἦν ὀλίγος, ἀλλὰ πλοῦς ὑπέκειτο μέ-
 γας καὶ χαλεπός. διόπερ ἀπιστοῦντες ἅμα τοῖς λεγο-
 μένοις καὶ φοβούμενοι τὴν διαπόντιον στρατείαν,
 100 θοοῦντο, καὶ μάλισθ' οἱ τὰς ἡγεμονίας ἔχοντες
 τῶν μισθοφόρων. τέλος δὲ σπασάμενοι τὰ ξίφη καὶ
 καταπλήξάμενοι τὸν τε Φάλαικον καὶ τὸν κυβερνή-
 την, ἠνάγκασαν εἰς τοῦτίσω πάλιν ἀποπλεῖν. τὸ δ'
 αὐτὰ καὶ τῶν ἐν τοῖς ἄλλοις πλοίοις κομιζομένων
 ποιησάντων κατέπλευσαν εἰς τὴν Πελοπόννησον.
 ἀθροισθέντες δ' εἰς Μαλείαν ἄκραν τῆς Λακωνικῆς
 ἐκεῖ κατέλαβον ἐκ Κρήτης καταπεπλευκότας τοὺς
 Κνωσίους πρέσβεις ἐπὶ συναγωγῇ μισθοφόρων. ὧν
 διαλεχθέντων τῷ τε Φάλαϊκῳ καὶ τοῖς ἡγεμόσι, καὶ
 200 δοδονίων ἀξιολόγους μισθοῦς, μετὰ τούτων ἅπαντες
 ἐξέπλευσαν. κατάραντες δὲ τῆς Κρήτης εἰς Κνωσὸν
 εὐθύς ἐξ ἐφόδου πόλιν κατέλαβον τὴν καλουμένην
 Λύκτον. τοῖς δὲ Λυκτίοις ἐκ τῆς πατρίδος ἐκπεπτω-
 κόσι παράδοξος καὶ σύντομος ἐγένη βοήθεια. περὶ
 γὰρ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Ταραντίνων διαπολεμούν-
 των πρὸς Λευκανοὺς, καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους,
 ὄντας προγόνους ἑαυτῶν, πεμψάντων πρέσβεις περὶ
 βοηθείας, οἱ μὲν Σπαρτιάται διὰ τὴν συγγένειαν

προθύμως ἔχοντες· συμβαλῆσαι ταχέως δυνάμει
 ἡθροῖον περὶ κῆν τε καὶ ναυτικὴν, καὶ ταύτης
 στρατηγὸν ἀπέδειξαν· Ἀρχίδαμον τὸν βασιλεῖα· μελ-
 λόντων δ' ἀπαίρειν εἰς τὴν Ἰταλίαν ἤλθον οἱ
 Λυκτιοὶ πρῶτον αὐτοῖς βοηθῆσαι· οἱ δὲ Λυκιδαι-
 μόνιοι, πεισθέντες καὶ πλεύσαντες εἰς τὴν Κρήτην
 τοὺς μισθοφόρους ἐνίκησαν, τοῖς δὲ Λυκτεῖσι ἀνέ-
 σωσαν τὴν πατρίδα. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἀρχίδαμ⁶³
 μὸς πλεύσας εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ συμβαλῆσας τοῖς
 Ταραντῖνοις, ἐν τινι μάχῃ διαγωνισάμενος λαμπρῶς
 ἐτελεύτησεν, ἀνὴρ κατὰ μὲν τὴν στρατηγίαν καὶ τὸν
 ἄλλον βίον ἐπαινασόμενος, κατὰ δὲ τὴν πρὸς Φωκεῖς
 συμβαλῆσαν μὲντι βλασφημούμενος, ὥς μάλιστα αἵ-
 ττος γέγονως τῆς τῶν Δελφῶν κατάληψεως. Ἀρχί-
 δαμος μὲν οὖν ἐβασίλευσε τῶν Λυκιδαιμῶν ἐτη
 τρία πρὸς τοῖς ἑξήσοι, τὴν δ' ἀρχὴν διαδεξάμενός
 ἤγεις ὁ υἱὸς ἐβασίλευσε· ἐτη πεντεκαίδεκα· ἐπειτα
 εἰ μὲν Ἀρχίδαμου μισθοφόροι μεισχυκότες τῆς ταβ-
 μαντείου συλήσεως ὑπὸ τῶν Λευκανῶν κηληκοντί-
 σθησαν· ὁ δὲ Φαλαῖκος ἐκπέδων ἐκ τῆς Λυκιδαν⁶⁴
 Κυθωνίας πολλοὺς ἐπεχέλησε· κατασκευάσαντος δὲ
 αὐτοῦ μηχαναῖς πόλεμοφικτικὰς καὶ προσώφους τῇ
 πόλει, κεραιῶν πεσόντων αὐτῷ μὲν ὑπὸ τοῦ θεῖου
 πυρός· κατεφλέχθησαν, τῶν δὲ μισθοφόρων πολλοὶ
 παραβηθούντες ταῖς μηχαναῖς ὑπὸ τοῦ πυρός διε-
 ψάρησαν· ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ στρατηγὸς Φαλαῖκος.
 132 ἐνίοις δὲ φασιν αὐτὸν προσκόψαντά τινι τῶν μισθο-
 φόρων ὑπὸ τοῦτον σφαγῆναι. οἱ δὲ περιλειφθέντες
 τῶν μισθοφόρων ἀναληφθέντες ὑπὸ τῶν Ἡλείων
 φυγάδων εἰς τὴν Πηλοπόννησον ἐπυμίσθησαν, καὶ
 μετὰ τούτων ἐπολέμουν πρὸς Ἡλείους. Ἀρκάδων
 δὲ συναγωνισαμένων τοῖς Ἡλείοις, καὶ μάχῃ νικη-
 σάντων τοὺς ἀγγάδας, πολλοὶ μὲν τῶν μισθοφόρων
 ἀνηρέθησαν, οἱ δὲ περιλειφθέντες εἰς τετρακισχι-
 λίους ἐξώγηθησαν. διελομένων δὲ τῶν τε Ἀρκάδων
 καὶ Ἡλείων τοὺς ἀγχαλῶντας, οἱ μὲν Ἀρκάδες τοὺς
 ἐαυτοῖς μερισθέντας ἀπαντας ἐλαφροπώλησαν, οἱ

ὁ Ἠλείος διὰ τὴν εἰς τὸ μαντεῖον παρανομίαν ἀπέσφαξαν.

64 Οἱ μὲν οὖν τῆς ἱερουσίας μεμασχόντες τοῦτον τὸν τρόπον ὑπὸ τοῦ δαιμονίου τιμωρίας ἤξιώθησαν, αἱ δ' ἐπισημώταται πόλεις κοινωκήσασαι τῆς παρανομίας ὑστερον ὑπ' Ἀντιπάτρου καταπαλεμηθεῖσαι τὴν ἡγεμονίαν ἅμα καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀπέβαλον. αἱ δὲ τῶν ἐν Φωκεῦσιν ἡγεμόνων γυναῖκες περιθήμεναι τοὺς χρυσοὺς ἐκ Δελφῶν ὄρμους οἰκίας τῆς ἀσέβειας τιμωρίας ἔτυχον. ἡ μὲν γὰρ τὸν τῆς Ἠλένης γεγενημένον φορήσασα εἰς ἐταιρικὴν αἰσχύνην ἐνέπεσε καὶ τὸ κάλλος προέβαλε ταῖς ἐνυβρίζουσιν προαιρουμένοις, ἡ δὲ τὸν τῆς Ἐριφύλης περιθιμένῃ τῆς οἰκίας ὑπὸ τοῦ πρεσβυτάτου τῶν υἱῶν ὑπὸ μάχης ἐμπυρριθείσης μετὰ ταύτης ζῶσα κατεφλέχθη. οἱ μὲν οὖν τοῦ δαιμονίου καταφρονεῖν τολμήσαντες τὸν εἰρημένον τρόπον ὑπὸ τῶν θεῶν τιμωρίας ἤξιώθησαν. ὁ δὲ τούτῳ τῷ μαντεῖῳ βοηθήσας Φίλιππος ἀπὸ τούτων τῶν χρόνων αἰεὶ μᾶλλον αὐξόμενος τὸ
20 τελευταῖον διὰ τὴν εἰς τὸ θεῖον εὐσέβειαν ἡγεμονίαν ἀπεδείχθη τῆς Ἑλλάδος πάσης, καὶ μέγιστον βασιλείαν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην περιεποιήσατο. ἡμεῖς δὲ ἀρκούντως διελλυθότες τὸν ἱερὸν πόλεμον ἐπαυίμεν ἐπὶ τὰς ἑτερογενεῖς πράξεις.

65 Κατὰ γὰρ τὴν Σικελίαν Συρακόσιοι στασιάζοντες πρὸς ἀλλήλους, καὶ τυραννίδι πολλαῖς [καὶ μεγάλαις] καὶ ποικίλαις δουλεύειν ἀναγκαζόμενοι, πρέσβεις ἐξέπεμψαν εἰς Κόρινθον, ἀξιούντες αὐτοῖς ἀποστείλαι στρατηγόν, τὸν ἐπιμελησόμενον τῆς πόλεως
30 καὶ καταλυσόντα τὴν τῶν τυραννείων ἐπιβαλομένων πλεονεξίαν. οἱ δὲ κρίνοντες δίκαιον εἶναι τοῖς ἀπαγόνοις βοηθεῖν, ἐψηφίσαντο πέμπειν στρατηγόν Τιμολεόνα Τιμαϊνέτου, πρωτεύοντα τῶν πολιτῶν ἀνδρείᾳ τε καὶ συνέσει στρατηγικῇ καὶ καθολοῦ πασῶν ταῖς ἀρεταῖς κεκοσμημένον. ἴδιον δὲ τι συνέβη περὶ τὸν ἄνδρα συμπεσεῖν, ὃ συνέλαβετο αὐτῷ πρὸς τὴν τῆς στρατηγίας αἰρεσιν. Τιμοφάνης γὰρ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ προέχων τῶν Κορινθίων πλουτῶ τε

καὶ τόλμῃ, πάλαι μὲν ἦν φανερός τυραννίδος ὀρε-
γόμενος, τότε δὲ τοὺς ἀπόρους ἀναλαμβάνων καὶ
πανοπλίας κατασκευαζόμενος, καὶ τοὺς πονηροτάτους
ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ, κατὰ τὴν ἀγορὰν περιήει, οὐ
133 πρὸςποιούμενος ὅτι τυραννός ἐστι, τὰ δὲ τῆς τυραν-
νίδος ἔργα διαπραττόμενος. ὁ δὲ Τιμολέων ἀλλοτρίω-
τατος ὢν μοναρχίας, τὸ μὲν πρῶτον ἐπιχειρεῖ πεί-
θειν τὸν ἀδελφὸν ἀποστῆναι τῆς ἐπιβολῆς ὥς δ'
οὐχ ὑπήκουεν, ἀλλ' αἰεὶ καὶ μᾶλλον ἐπετείνετο τῇ
τόλμῃ, ἀδυνατῶν αὐτὸν λόγῳ διορθώσασθαι, περι- 10
πατῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν ἀπέσφαξε. θοροῦβου δὲ γε-
νομένου, καὶ τῶν πολιτῶν συνδραμόντων διὰ τε τὸ
παράδοξον καὶ τὴν δεινότητα τῆς πράξεως, στάσις
ἔγενετο. οἱ μὲν γὰρ ἔφασαν δεῖν ὡς ἐμφύλιον πόνον
πεπραχότα τὸν Τιμολέοντα τυγχάνειν τῆς ἐκ τῶν
ἐθνῶν τιμωρίας, οἱ δὲ τούναντιον ἀπεφαίνοντο ἐπαι-
νεῖν τὸν ἄνδρα ὡς τυραννοκτόνον. τῆς δὲ γερου-
σίας συνεδρευούσης ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, καὶ τῆς περὶ
τὴν πράξιν ἀμφισβητήσεως ἐπὶ τὸ συνέδριον ἀνα-
πεμφθείσης, οἱ μὲν ἐχθροὶ τοῦ Τιμολέοντος κατη- 20
γόρουν, οἱ δὲ χαριέστεροι συνηγοροῦντες συνεβού-
λευον σώζειν τὸν ἄνδρα. ἀκρίτου δ' ἔτι τῆς ζητήσεως
οὔσης κατέπλευσαν ἐκ τῶν Συρακουσῶν οἱ προέσβεις,
καὶ τῇ γερουσίᾳ τὰς ἐντολὰς δηλώσαντες ἡξίουσιν τὴν
ταχίστην ἀποστείλαι τὸν στρατηγόν. ἔδοξεν οὖν τῷ
συνεδρίῳ πέμπειν τὸν Τιμολέοντα, καὶ πρὸς τὸ κα-
τορθῶσαι τὴν πράξιν ξένας τινὰς καὶ παραδόξους
αἰρέσεις αὐτῷ προέθηκαν. διεβεβαιώσαντο γὰρ, εἴαν
μὲν καλῶς ἀρξῇ τῶν Συρακουσίων, κρίνειν αὐτὸν
τυραννοκτόνον, εἴαν δὲ πλεονεκτικώτερον, ἀδελφοῦ 30
φονία. ὁ δὲ Τιμολέων οὐχ οὕτω διὰ τὸν ἐπικρεμα-
σθέντα φόβον ὑπὸ τῆς γερουσίας ὡς διὰ τὴν ἀρε-
τὴν καλῶς καὶ συμφερόντως προέστη τῶν κατὰ τὴν
Σικελίαν πραγμάτων. Καρχηδονίους μὲν γὰρ κατε-
πόλεμησε, τὰς δὲ κατεσκαμμένας ὑπὸ τῶν βαρβάρων
Ἑλληνίδας πόλεις ἀποκατέστησε, πᾶσαν δὲ Σι-
κελίαν ἡλευθέρωσε, καθόλου δὲ τὰς Συρακούσας
καὶ τὰς Ἑλληνίδας πόλεις παραλαβὼν ἐρήμους ἐποίη-

ἦσε πολυανθρωπία διενεγκεῖν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τὰ κατὰ μέρος μικρὸν ὑστερον ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράψομεν, νῦν δὲ ἐπὶ τὸ συνεχές τῆς ἱστορίας μεταβιβάσομεν τὸν λόγον.

- 66 Ἐπ' ἀρχοντος γὰρ Ἀθήνησιν Εὐβούλου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Σερούιον Σουλπίκιον. ἐπὶ δὲ τούτων Τιμολέων ὁ Κορίνθιος προχειρισμένος ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἐπὶ τὴν ἐν Συρακούσαις στρατηγίαν, παρσκευάζετο πρὸς τὸν
- 10 εἰς τὴν Σικελίαν ἐκπλοῦν. ἑπτακοσίους μὲν οὖν ξένους ἐμισθώσατο, στρατιωτῶν δὲ τέτταρας τριήρεις πληρώσας καὶ ταχυναυτούσας τρεῖς, ἐξέπλευσεν ἐκ Κορίνθου. ἐν παραπλῷ δὲ παρὰ Λευκαδίων καὶ Κερκυραίων τρεῖς ναῦς προσλαβόμενος ἐπαιριεῖτο δεκά ναυσὶ τὸν ἰόντιον καλούμενον πόρον. ἴδιον δὲ τι καὶ παραδόξον συνέβη γενέσθαι τῷ Τιμολέοντι κατὰ τὸν πλοῦν, τοῦ δαιμονίου συνεπιλαβομένου τῆς ἐπιβολῆς, καὶ πρῶσημαίνοντος τὴν ἐσομένην περὶ αὐτὸν εὐδοξίαν καὶ λαμπρότητα τῶν πράξεων. δι' ὅλης γὰρ
- 20 τῆς νυκτὸς προηγείτο λάμπας καιομένη κατὰ τὸν οὐρανὸν μέχρις οὗ συνέβη τὸν στόλον εἰς τὴν Ἰτα- 134 λίαν καταπλεῦσαι. ὁ δὲ Τιμολέων προακηκῶς ἦν ἐν Κορίνθῳ τῶν τῆς Ἀθήνησιν καὶ Κόρης ἱερειῶν ὅτι κατὰ τὸν ὕπνον αὐταῖς αἱ θεαὶ προήγγειλαν συμπλεύσεσθαι τοῖς περὶ τὸν Τιμολέοντα κατὰ τὸν πλοῦν τὸν εἰς τὴν ἱερὰν αὐτῶν νῆσον. διόπερ ὁ Τιμολέων καὶ οἱ συμπλέοντες περιχαρεῖς ἦσαν, ὥς τῶν θεῶν συνεργουσῶν αὐτοῖς. τὴν δ' ἀρίστην τῶν νεῶν καθιερώσας ταῖς θεαῖς ὁ Τιμολέων ὠνόμασεν αὐτὴν
- 30 Ἀθήνησιν καὶ Κόρης ἱερὰν. καταπλεύσαντος δὲ τοῦ στόλου χωρὶς κινδύνων εἰς τὸ Μεγαπόντιον τῆς Ἰταλίας ἐπικατέπλευσε Καρχηδονία τριήρης ἔχουσα πρεσβευτὰς Καρχηδονίους. οὗτοι δ' ἐντυχόντες τῷ Τιμολέοντι διεμαρτύραντο μὴ κατάρχειν πολέμου μηδ' ἐπιβαίνειν τῇ Σικελίᾳ. ὁ δὲ Τιμολέων, ἐπικαλουμένων αὐτὸν τῶν Ῥηγίνων καὶ συμμαχήσειν ἐπαγγελλομένων, ἐξέπλευσεν εὐθέως ἐκ τοῦ Μεγαποντίου, σπεύδων φθάσαι τὴν περὶ αὐτὸν φήμην. σφόδρα

γὰρ εὐλαβεῖτο μήποτε Καρχηδόνιοι θαλασσοκρατοῦν-
τες κωλύσωσιν αὐτὸν εἰς Σικελίαν διαπλεῦσαι. οὗτος
μὲν οὖν κατὰ σπουδὴν ἐτέλει τὸν εἰς Ῥήγιον πλοῦν.

Καρχηδόνιοι δὲ βραχὺ πρὸ τούτων τῶν καιρῶν 67
πυθόμενοι τὸ μέγεθος τοῦ κατὰ Σικελίαν ἰσομένου
πολέμου, ταῖς μὲν κατὰ Σικελίαν συμμαχίαι πόλεσι
φιλανθρωπῶς προσεφέροντο, καὶ πρὸς τοῖς κατὰ τὴν
νῆσον τυράννοισι τὴν διαφορὰν καταλύσαντες φιλίαν
συνέθεντο, μάλιστα δὲ πρὸς Ἰκέταν τὸν τῶν Συρακο-
σίων δυναστεύοντα διὰ τὸ τοῦτον πλεῖον ἰσχυεῖν. 10
αὐτοὶ δὲ πολλὴν δύναμιν ναυτικὴν τε καὶ πεζικὴν
παρασκευασάμενοι διεβίβασαν εἰς Σικελίαν Ἀννωνά
στρατηγὸν ἐπιστήσαντες. εἶχον δὲ μακρὰς ναῦς ἑκα-
τὸν καὶ πενήκοντα, στρατιώτας δὲ πεζοὺς μὲν πεν-
τακισμυρίους, ἄρματα δὲ τριακόσια, συνωρίδας δὲ
ὑπὲρ τὰς διςχιλίας, χωρὶς δὲ τούτων ὅπλα καὶ βέλη
παντοδαπά καὶ μηχανὰς πολιορκητικὰς πανμπληθεῖς
καὶ αἰτου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων πλῆθος ἀνυ-
πέρβλητον. ἐπὶ πρώτῃν δὲ τὴν τῶν Ἑντελλίνων πό-
λιν ἔλθόντες τὴν τε χώραν ἐδήωσαν καὶ τοὺς ἐγχω- 20
ροὺς εἰς πολιορκίαν συνέκλεισαν. οἱ δὲ τὴν πόλιν
κατοικοῦντες Καμπανοὶ καταπλαγέντες τὸ μέγεθος
τῆς δυνάμεως ἐξέπεμψαν εἰς τὰς ἄλλας πόλεις τὰς
ἀλλοτρίως διακειμένας πρὸς Καρχηδονίους περὶ βοή-
θείας. τῶν μὲν οὖν ἄλλων οὐδεὶς ὑπήκουσεν· οἱ δὲ
τὴν Γαλερίαν πόλιν οἰκοῦντες ἐξέπεμψαν αὐτοῖς στρα-
τιώτας ὀπλίτας χιλίους. τούτοις δ' ὑπαντήσαντες οἱ
Φοίνικες, καὶ περιχυθέντες τῷ πλήθει, πάντας
κατέκοψαν. οἱ δὲ τὴν Αἴτην κατοικοῦντες Καμπα-
νοὶ τὸ μὲν πρῶτον παρεσκευάζοντο συμμαχίαν ἐκ- 30
πέμπειν εἰς τὴν Ἑντελλαν διὰ τὴν συγγένειαν, μετὰ
δὲ ταῦτα τὴν τῶν Γαλερινῶν συμφορὰν ἀκούσαντες
ἔκριναν ἡσυχίαν ἄγειν.

Τοῦ δὲ Διονυσίου κυριεύοντος τῶν Συρακουσῶν 68
135 Ἰκέτας ἔχων περὶ αὐτὸν ἀξιόλογον δύναμιν ἐστράτευ-
σεν ἐπὶ τὰς Συρακούσας· καὶ τὸ μὲν πρῶτον χάρακα
βαλόμενος περὶ τὸ Ὀλύμπιον διεπολέμει τῷ κρα-
τοῦντι τῆς πόλεως Διονυσίῳ τῷ τυράννῳ. χρονίζού-

σης δὲ τῆς πολιορκίας καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἐκλιπόν-
των, ὁ μὲν Ἰκέτας ἀνέβηκεν εἰς Λιοντίους· ἐκ ταύ-
της γὰρ ὥρμητο τῆς πόλεως· ὁ δὲ Διονύσιος ἐπα-
κολουθήσας αὐτοῖς, καὶ καταλαβὼν τὴν θύραγλαν,
συνεστήσατο μάχην. ὁ δ' Ἰκέτας ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸν
Διονύσιον συνῆψε μάχην, καὶ πλείους τῶν τριςχι-
λίων μισθοφόρων ἀνελὼν τοὺς λοιποὺς φυγεῖν ἠναγ-
κασεν. ὅξεϊ δὲ τῷ διωγμῷ χρησάμενος, καὶ συνεισ-
πεσὼν τοῖς φεύγουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἐκράτησε τῶν
10 Συρακουσῶν πλὴν τῆς Νήσου. καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν
Ἰκέταν καὶ Διονύσιον ἐν τούτοις ἦν. Τιμολέων δὲ
μετὰ τὴν κατάληψιν τῶν Συρακουσῶν τρισὶν ἡμέραις
ὑστέρον κατέπλευσεν εἰς τὸ Ῥήγιον, καὶ καθωρ-
μίσθη πλησίον τῆς πόλεως. ἐπικαταπλευσάντων δὲ
καὶ τῶν Καρχηδονίων εἴκοσι τριήρεσι, καὶ τῶν Ῥη-
γίνων συνεργούντων τῷ Τιμολέοντι καὶ κοινὴν ἐκ-
κλησίαν ἐν τῇ πόλει συναγαγόντων καὶ περὶ συλ-
λύσεως δημηγορούντων, οἱ μὲν Καρχηδόνιοι διαλα-
βόντες τὸν Τιμολέοντα πεισθήσεσθαι τὸν εἰς Κόριν-
20 θον ἀπόπλουν ποιήσασθαι, ῥαθύμως εἶχον τὰ κατὰ
τὰς φυλακάς· ὁ δὲ Τιμολέων οὐδεμίαν ἔμφασιν δι-
δοὺς τοῦ ὄρασμοῦ αὐτὸς μὲν πλησίον τοῦ βήματος
ἔμεινε, λάθρα δὲ παρήγγειλε τὰς ἐννέα ναῦς ἀπο-
πλεῦσαι τὴν ταχίστην. περισπωμένων δὲ τῶν Καρ-
χηδονίων ταῖς ψυχαῖς περὶ τοὺς ἐγκαθέτως δημηγο-
ροῦντας μακρῶς τῶν Ῥηγίνων ἔλαθεν ὁ Τιμολέων
διαδράς ἐπὶ τὴν ὑπολειμμένην ναῦν, καὶ ταχέως
ἐξέπλευσεν. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι καταστρατηγηθέντες
ἐπεβάλοντο διώκειν τοὺς περὶ τὸν Τιμολέοντα. ἐκεί-
30 νων δὲ προειληφότων ἱκανὸν διάστημα, καὶ τῆς
νυκτὸς ἐπιλαβούσης, ἔφθασαν οἱ περὶ τὸν Τιμο-
λέοντα ἀποπλεύσαντες εἰς τὸ Ταυρομένιον. ὁ δὲ τῆς
πόλεως ταύτης ἡγούμενος διὰ παντὸς πεφρονηκὼς
τὰ τῶν Συρακοσίων, Ἀνδρόμαχος, φιλοφρόνως
ὑπεδέξατο τοῖς διωκομένους, καὶ πολλὰ συνέβαλετο
πρὸς τὴν σωτηρίαν αὐτῶν. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν
Ἰκέτας ἀναλαβὼν τῶν στρατιωτῶν τοὺς ἀρίστους
πεντακισχιλίους ἐστράτευσεν ἐπὶ τοὺς Ἀδρανίτας ἀν-

τιπράιτοντας αὐτῷ, καὶ πλησίον τῆς πόλεως κατε-
στρατοπέδευσεν· ὁ δὲ Τιμολέων προσλαβόμενος παρὰ
τῶν Ταυρομενίων στρατιώτας ἀνέβηξεν ἐκ τοῦ
Ταυρομενίου, τοὺς ἅπαντας ἔχων οὐ πλείους τῶν
χιλίων. ἀρχομένης δὲ τῆς νυκτὸς ἀφορμήσας, καὶ
διανύσας ἐπὶ τὸ Ἀδρανὸν δευτεραῖος, ἀνελπίστως
ἐπέθετο τοῖς περὶ τὸν Ἰκέταν δειπνοποιοῦμενοις.
παρεῖςπεσὼν δ' εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ φονεύσας
πλείους τῶν τριακοσίων, ζώγρησας δὲ περὶ ἑξακο-
σίους, τῆς παρεμβολῆς ἐκρύτησε. τοῦτω δὲ τῷ στρα-
τηγῇματι ἔτερον ἐπείσγων παραχρῆμα ἐπὶ τὰς Συ-
ρακούσας ἀφώρμησε, καὶ δρομαῖος τὴν ὁδὸν διανύ-
σας ἀπροςδοκῆτως προσέπεσε ταῖς Συρακούσαις,
136 καταταχήσας τοὺς ἀπὸ τῆς τροπῆς φεύγοντας. ταῦτα
μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν.

Ἐπ' ἀρχόντος δ' Ἀθήνησι Λυκίσκου Ῥωμαῖοι 69,
κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Οὐαλέριον καὶ Μάρ-
κον Ποπίλλιον, Ὀλυμπίας δ' ἤχθη ἑκατοστή καὶ
ἐνάτη, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Ἀριστόλοχος Ἀθη-
ναῖος. ἐπὶ δὲ τούτων Ῥωμαῖοις μὲν πρὸς Καρχηδο-
νίους πρῶτον συνθῆκαι ἐγένοντο. κατὰ δὲ τὴν Κα-
ρίαν Ἰθριεὺς ὁ δυνάστης τῶν Καρῶν ἐτελεύτησεν
ἄρξας ἔτη ἑπτὰ, τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξαμένη Ἀδα ἡ
ἀδελφὴ καὶ γυνὴ ἰδυνάστευσεν ἔτη τέταρα. κατὰ
δὲ τὴν Σικελίαν Τιμολέων μὲν Ἀδρανίτας καὶ Τυν-
δαρίτας εἰς συμμαχίαν προσλαβόμενος στρατιώτας
οὐκ ὀλίγους παρ' αὐτῶν παρέλαβεν. ἐν δὲ ταῖς Συ-
ρακούσαις πολλὴ ταραχὴ κατέειχε τὴν πόλιν, Διονυ-
σίου μὲν τὴν Νῆσον ἔχοντος, Ἰκέτα δὲ τῆς Ἀχρα-
δινῆς καὶ Νέας πόλεως κυριεύοντος, Τιμολέοντος δὲ 30
τὰ λοιπὰ τῆς πόλεως παρειληφότος, καὶ Καρχηδο-
νίων τριήρεσι μὲν ἑκατὸν καὶ πενήντα καταπε-
πλευκότων εἰς τὸν μέγαν λιμένα, πιζοῖς δὲ στρατιώ-
ταις πεντακισμυριοῖς κατεστρατοπεδευκόντων· διόπερ
τῶν περὶ τὸν Τιμολέοντα καταπεπληγμένων τὸ πλη-
θος τῶν πολυμίων ἄλογός τις καὶ παράδοξος ἐγένετο
μεταβολή. πρῶτον μὲν γὰρ Μάμερκος ὁ τῶν Κατα-
ναίων τύραννος δύναμιν ἀξιόλογον ἔχων προσέθετο

- τῶ Τιμολέοντι· ἔπειτα πολλὰ τῶν φρουρίων ὀρεγόμενα τῆς ἐλευθερίας ἀπέκλινε πρὸς αὐτόν· τὸ δὲ τελευταῖον Κορίνθιοι δέκα ναῦς πληρώσαντες χρήματά τε πορίσαντες ἐξαπέστειλαν εἰς τὰς Συρακούσας. ὧν πραχθέντων Τιμολέων μὲν ἐθάρρῃσεν, οἱ δὲ Καρχηδόνιοι φοβηθέντες ἀπέπλευσαν ἐκ τοῦ λιμένος ἀλόγως, καὶ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως εἰς τὴν ἰδίαν ἐπικράτειαν ἀπηλλάγησαν. μοριθένιος δὲ τοῦ Ἰκέτα Τιμολέων περιγεγόμενος τῶν πολεμίων ἐκράτησε τῶν
- 10 Συρακουσῶν. εὐθύς δὲ καὶ τὴν Μεσσηνίην μειατιθεμένην πρὸς Καρχηδονίους ἀνεκτήσαιο. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν. κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν Φίλιππος πατρικὴν ἔχθραν διαδεδεγμένος πρὸς Ἰλλυριοὺς, καὶ τὴν διαφορὰν ἀμετάθετον ἔχων, ἐνέβαλεν εἰς τὴν Ἰλλυρίδα μετὰ πολλῆς δυνάμεως. πορθήσας δὲ τὴν χώραν καὶ πολλὰ τῶν πολισμάτων χειρωσάμενος μετὰ πολλῶν λαφύρων ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Μακεδονίαν. μετὰ δὲ ταῦτα παρελθὼν εἰς τὴν Θετταλίαν, καὶ τοὺς τυράννους ἐκ τῶν
- 20 πόλεων ἐκβαλὼν, ἰδίους ταῖς εὐνοίαις ἐποίησατο τοὺς Θετταλοὺς. ἤλπιζε γὰρ τούτους ἔχων συμμαχοὺς καὶ τοὺς Ἕλληνας ῥαδίως εἰς εὖνοιαν προτρέψασθαι· ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. εὐθύς γὰρ οἱ 137
- πλησιόχωροι τῶν Ἑλλήνων συνερχθέντες τῇ τῶν Θετταλῶν κρίσει συμμαχίαν προθύμως πρὸς αὐτὸν ἐποίησαντο.
- 70 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πυθοδότου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Γαῖον Πλαῦτιον καὶ Τίτον Μάλλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Τιμολέων καταπληξάμενος
- 30 Διονύσιον τὸν τυράννον ἐπεισεν αὐτὸν παραδοῦναι τὴν ἀκρόπολιν, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀποθέμενον ἀπελθεῖν εἰς Πελοπόννησον ὑπόσπονδον ἔχοντα τὰ ἴδια χρήματα. οὗτος μὲν οὖν δι' ἀνανδρίαν καὶ ταπεινότητα ψυχῆς τὴν τε περιβόητον τυραννίδα καὶ δεδεμένην, ὡς ἔφασαν, ἀδάμαντι τὸν εἰρημὸν τρόπον ἀπέλιπε, καὶ κατεβίωσεν ἀπορούμενος ἐν Κορίνθῳ, τὸν δ' ἴδιον βίον καὶ τὴν μεταβολὴν ἔσχε παράδειγμα τοῖς καυχωμένοις ἀφρόνως ἐπὶ ταῖς εὐτυχίαις. ὁ

γὰρ ἔχων τετρακοσίας τριήρεις μετ' ὀλίγον ἐν μικρῷ
 στρογγύλῳ πλοίῳ κατέπλευσεν εἰς τὴν Κόρινθον,
 περίβλεπτον ἔχων τὴν τῆς μεταβολῆς ὑπερβολήν.
 Τιμολέων δὲ παραλαβὼν τὴν νῆσιν καὶ φρουρία τὰ
 Διονυσίῳ πρότερον ὑπακούοντα τὰς μὲν κατὰ τῆς
 νῆσου ἀκροπόλεις καὶ τὰ τυραννεῖα κατέσκαψε, τοῖς
 δὲ φρουρῆσι ἀπέδωκε τὴν ἐλευθερίαν. εὐθύς δὲ καὶ
 νομογραφεῖν ἤρξατο, τιθεὶς δημοκρατικούς νόμους,
 καὶ τὰ περὶ τῶν ἰδιωτικῶν συμβολαίων δίκαια καὶ
 τᾶλλα πάντα ἀκριβῶς διέταξε, πλείστην φροντίδα 10
 τῆς ἰσότητος ποιούμενος. κατέστησε δὲ καὶ τὴν κατ'
 ἑαυτὸν ἐπιμοιότην ἀρχήν, ἣν ἀμφιπόλιαν Διὸς
 Ὀλυμπίου οἱ Συρακόσιοι καλοῦσι· καὶ ἡρέθη πρῶτος
 ἀμφιπόλος Διὸς Ὀλυμπίου Καλλιμένης· καὶ τὸ λοι-
 πὸν διετέλεσαν οἱ Συρακόσιοι τοὺς ἐναντιοὺς ἐπιγρά-
 φοντες τοῖς τοῖς ἄρχουσι μέχρι τῶνδε τῶν ἰστο-
 ρίων γραφομένων καὶ τῆς κατὰ τὴν πολιτείαν ἀλλα-
 γῆς· τῶν γὰρ Ῥωμαίων μεταδόντων τοῖς Σικελιώ-
 ταις τῆς πολιτείας ἢ τῶν ἀμφιπόλων ἀρχὴν ἐταπει-
 νήθη, διαμείνας αἱ πλείω τῶν τριακροσίων. καὶ 20
 τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν ἰσίοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν Φίλιππος τὰς ἐπὶ 71
 Θράκῃ πόλεις Ἑλληνίδας εἰς εὐνοίαν προσκαλεσάμε-
 νος ἰστράτευσεν ἐπὶ Θράκῃ. Κερσοβλέπτης γὰρ
 ὁ βασιλεὺς τῶν Θρακῶν διετέλει τὰς ἐφ' Ἑλλης-
 πόντου πόλεις ὁμορούσας τῇ Θράκῃ καταστρεφόμενος
 καὶ τὴν χώραν καταφθείρων· βουλόμενος οὖν ἐμφρά-
 ξαι τῶν βαρβάρων τὴν ὁρμὴν, ἰστράτευσεν ἐπ'
 αὐτοὺς οὖν πολλῇ δυνάμει. νικήσας δὲ πλείοσι μά-
 χαις τοὺς Θρακὰς, τοῖς μὲν καταπολεμηθεῖσι βαρβά- 30
 ραῖς προσέταξε δεκάτις τελεῖν τοῖς Μακεδόσιν, αὐτὸς
 188 δ' ἐν τοῖς ἐπικυρίοις τόποις κτίσας ἀξιολόγους πόλεις
 ἔπαυσε τοῦ θράσους τοὺς Θρακὰς. διόπερ αἱ τῶν
 Ἑλλήνων πόλεις ἀπολυθεῖσθαι τῶν φόβων εἰς τὴν
 συμμαχίαν τοῦ Φιλίππου προθυμώτατα κατετάχθη-
 σαν. τῶν δὲ συγγραφέων Θεόπομπος ὁ Χίος ἐν τῇ
 τῶν Φιλιππικῶν ἱστορίᾳ κατέταξε τρεῖς βιβλούς πε-
 ριχούσας Σικελικὰς πράξεις· ἀρξάμενος δὲ ἀπὸ τῆς

Διονυσίου τοῦ πρεσβυτέρου τυραννίδος διήλθε χρό-
νον ἑτῶν πενήκοντα, καὶ κατέστρεψεν εἰς τὴν ἐκ-
πτώσιν Διονυσίου τοῦ νεωτέρου. εἰσὶ δὲ αἱ βίβλοι
τρεῖς; ἀπὸ τῆς μιᾶς τετταρακοστῆς ἄχρι τῆς τρίτης
καὶ τετταρακοστῆς.

- 72 Ἐκ ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Σωσιγένοῦς Ῥωμαῖοι
κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Οὐαλέριον καὶ Μάρκον
Ποιτήλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρῦμβας ὁ τῶν Μολοτ-
τῶν βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἄρξας ἑτη δέκα, ἀπολι-
10 πῶν υἱὸν τὸν Ἰνύρρου πατέρα Λιακίδην· τὴν δ'
ἀρχὴν διεδέξατο Ἀλέξανδρος ὁ ἀδελφὸς Ὀλυμπιά-
δος συνεργήσαντος Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος. κατὰ
δὲ τὴν Συκελλαν Τιμολέων μὲν ἑστράτευσεν ἐπὶ Λεον-
τίνους· εἰς ταύτην γὰρ τὴν πόλιν Ἰκέτας καταπέ-
φεύγει μετὰ θυνάμεως ἀξιολόγου. τὸ μὲν οὖν πρῶτον
προσέβαλε τῇ Νέᾳ καλουμένῃ πόλει· μετὰ δὲ ταῦτα
πολλῶν στρατιωτῶν ἐν τῇ πόλει συγκεκλεισμένων,
καὶ ῥαδίως ἀπὸ τῶν τειχῶν ἀμυνομένων, ἄπρακτος
γενόμενος ἔλυσε τὴν πολιορκίαν· παρελθὼν δὲ πρὸς
20 πόλιν Ἐγγυον, τυραννισμένην ὑπὸ Λεπτίνου, πρὸς-
βολὰς συνεχρεῖς ἐποιεῖτο· βουλόμενος τὸν μὲν Λεπτί-
νην ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς πόλεως, τοῖς δ' Ἐγγυνοῖς τὴν
ἐλευθερίαν ἀποδοῦναι. περὶ ταῦτα δὲ τοῦ Τιμολέον-
τος ὄντος Ἰκέτας πανδημεὶ στρατεύσας ἐκ τῶν Λεον-
τίνων ἐπολιόρκει τὰς Συρακούσας· πολλοὺς δὲ τῶν
στρατιωτῶν ἀποβαλὼν ταχέως ἐπανήλθεν εἰς τοὺς
Λεοντίνους. ὁ δὲ Τιμολέων καταπληξάμενος τὸν Λε-
πτίνην, τοῦτον μὲν ὑπόσπονδον ἐξέπεμψεν εἰς τὴν
Πελοπόννησον, ἐνδεικνύμενος τοῖς ἑλλήσι τὰς τῶν
30 καταπολέμηθέντων τυράννων ἐκπτώσεις. οὗσης δὲ
καὶ τῆς τῶν Ἀπολλωνιατῶν πόλεως ὑπὸ τὸν Λεπτί-
νην, παραλαβὼν τὴν Ἀπολλωνίαν, ταύτῃ τε καὶ τῇ
73 τῶν Ἐγγυνίων ἀπέδωκε τὴν αὐτονομίαν. ἀπορούμε-
νος δὲ χρημάτων εἰς τὰς τῶν ξένων μισθοδοσίας,
ἐξαπέστειλε στρατιώτας χίλους μετὰ τῶν ἀξιολογώ-
τατων ἡγεμόνων εἰς τὴν τῶν Καρχηδονίων ἐπικρά-
τειαν. οὗτοι δὲ πολλὴν χώραν πορθήσαντες, καὶ λα-
φύρων πλῆθος κομίσαντες, παρέδωκαν τῷ Τιμολέοντι.

139 ὁ δὲ λαφυροπωλήσας τὴν λείαν καὶ χρημάτων πλήθος ἀθροίσας, ἔδωκε τοῖς μισθοφόροις εἰς πλείω χρόνον τοὺς μισθοὺς. ἐκράτησε δὲ καὶ τῆς Ἐντέλλης, καὶ τοὺς τὰ Καρχηδονίων μάλιστα φρονούντας πεντεκαίδεκα θανατώσας τοῖς ἄλλοις ἀπένειμε τὴν ἐλευθερίαν. τοῦ δὲ Τιμολέοντος αὐξομένου τῇ τε δυνάμει καὶ τῇ κατὰ τὴν στρατηγίαν δόξῃ, αἱ μὲν Ἕλληνίδες πόλεις αἱ κατὰ τὴν Σικελίαν ἅπασαι προθύμως ὑπετάγησαν τῷ Τιμολέοντι διὰ τὸ πᾶσαι τὰς αὐτονομίας ἀποδιδόναι, τῶν δὲ Σικελῶν καὶ Σικανῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὑπὸ τοὺς Καρχηδονίους τεταγμένων πολλὰ διεπρεσβεύοντο σπεύδουσαι παραληφθῆναι πρὸς τὴν συμμαχίαν. Καρχηδόνιοι δὲ τοὺς κατὰ τὴν Σικελίαν στρατηγούς ὁρῶντες ἀγε-
 140 κῶς τὸν πόλεμον διοικοῦντας, ἔκριναν ἐτέρους ἀποστέλλειν μετὰ δυνάμεως μεγάλης. εὐθύς οὖν τῶν πολιτῶν κατέλεγον τοὺς ἀρίστους εἰς τὴν στρατείαν καὶ τῶν Λιβύων τοὺς εὐθέτους ἰστρατολόγουν, χωρὶς δὲ τούτων προχειρισάμενοι χρημάτων πλήθος μισθοφόρους ἐξενολογούν Ἰβηρας καὶ Κελτοὺς καὶ Λίγυας 2) ἐναυπηγοῦντο δὲ καὶ ναῦς μακράς, καὶ φορηγούς πολλὰς ἤθροισον, καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν ἀν-
 141 πέρβλητον ἐποιεῦντο.

Ἐπ' ἀρχοντας δ' Ἀθήνησιν Νικομάχον Ῥωμαῖον 74 κατέστησαν ὑπάτους Γαῖον Μάρκιον καὶ Τίτον Μάλ-
 142 λιον Τορκουάτον. ἐπὶ δὲ τούτων Φωκίων μὲν ὁ Ἀθηναῖος κατεπολέμησε Κλείτουρχον τὸν Ἑρετρίας τερ-
 143 ρανναν καθεστᾶμενον ὑπὸ Φιλίππου. κατὰ δὲ τὴν Κα-
 144 ρίαν Πιξωδάρος ὁ νεώτερος τῶν ἀδελφῶν ἐξέβαλεν ἐκ τῆς ἀρνασσείας Ἀδαν, καὶ ἐδυνάστευσεν ἐτη πέντε 80
 145 ἔως ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρου διάβασαι εἰς τὴν Ἀσίαν. Φίλιππος δὲ αἰεὶ μᾶλλον αὐξομένου ἐπὶ τὴν Πέρσιν-
 146 θον ἐατράτευσεν, ἐναντιογμένην μὲν αὐτῷ, πρὸς δὲ Ἀθηναίους ἀποκλίνουσαν. συστησάμενος δὲ πολιορ-
 147 κίαν, καὶ μηχανὰς προσάγων τῇ πόλει καθ' ἡμέραν, ἐκ διαδοχῆς προσέβαλλε τοῖς τείχεσιν. ὀρθοηκονταπῆ-
 148 χεις δὲ πύργους κατασκευάσας, ὑπεραίροντας πολὺ τὰν κατὰ τὴν Πέρσινθον πύργων, ἐξ ὑπεροχῆς κατε-

πόνει τοὺς πολιορκουμένους. ὁμοίως δὲ καὶ διὰ τῶν
 κριῶν σαλεύων τὰ τεῖχη καὶ διὰ τῆς μεταλλείας ὑπο-
 ρύτιων, ἐπὶ πολὺ μέρος τοῦ τεύχους κατέβαλεν.
 ἀμυνομένων δὲ τῶν Περινθίων εὐρώστως, καὶ ταχὺ
 τεῖχος ἕτερον ἀντοικοδομησάντων, ἀγῶνες ἕτεροι θαν-
 μαστοὶ καὶ τειχομαχίαι συνίσταντο. μεγάλης δὲ φιλο-
 τιμίας ἐξ ἀμφοτέρων συνισταμένης, ὁ μὲν βασιλεὺς
 πολλοὺς ἔχων καὶ παντοδαποὺς ὀξυβελεῖς διὰ τούτων 140
 τοὺς ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων διαγωνιζομένους διεφθέρειν,
 10 οἱ δὲ Περινθιοὶ, πολλοὺς καθ' ἡμέραν ἀποβάλλοντες,
 συμμαχίαν καὶ βέλη καὶ καταπέλτας παρὰ τῶν Βυ-
 ζαντίων προσελάβαντο. ἐξισωθέντες οὖν πάλιν τοῖς
 πολέμοις ἀνθεσθάρησαν, καὶ τειχολμηκότως τοὺς ὑπὲρ
 τῆς πατρίδος κινδύνους ὑπέμενον. οὐ μὴν ὁ βασι-
 λεὺς ἔληγε τῆς φιλοτιμίας, ἀλλὰ δειλόμενος τὰς θυ-
 νάμεις εἰς πλείω μέρη ἀνεχῶς ἐκ διαδοχῆς ἐτεχο-
 μαχεῖ καὶ καθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ. τριςμυρίους δ'
 ἔχων στρατιώτας καὶ βέλων καὶ μηχανῶν πολιορκη-
 τικῶν πλῆθος, εἰ δὲ τὰς ἄλλας μηχανὰς ἀνυπερ-
 75 βλήτους, κατεπόνει τοὺς πολιορκουμένους. τῆς δὲ
 πολιορκίας πολυχρόνιου γενομένης, καὶ τῶν κατὰ τὴν
 πόλιν πολλῶν μὲν ἀνατροπῶν, οὐκ ὀλίγων δὲ
 τραυματιζομένων, τῶν δ' ἐπιτηδεύων ἐκλείποντων,
 προσδοκίμος ἦν ἡ τῆς πόλεως ἄλυσις. οὐ μὴν ἡ
 τύχη γε περιεῖδε τὴν τῶν κινδυνευόντων σωτηρίαν,
 ἀλλὰ παράδοξον αὐτοῖς κατεσκεύασε βοήθειαν. τῆς
 γὰρ τοῦ βασιλέως αὐξήσεως διαβεβοημένης κατὰ τὴν
 Ἀσίαν, ὁ βασιλεὺς ὑφορώμενος τὴν τοῦ Φιλίππου
 δύναμιν, ἔγραψε πρὸς τοὺς ἐπὶ θαλάττῃ σατραπῆς
 80 βοηθεῖν Περινθίοις παντὶ σθένει. διόπερ οἱ σατρα-
 παι συμφρονήσαντες ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Περινθὸν
 μισθοφόρων πλῆθος καὶ χρήματα θαυρικῇ καὶ οὐτὶς
 ἱκανὴν καὶ βέλη καὶ τὰλλα πάντα πρὸς τὴν τοῦ πο-
 λέμου χρείαν. ὁμοίως δὲ καὶ Βυζάντιοι τοὺς ἀρι-
 στοὺς τῶν παρ' ἑαυτοῖς ἡγεμόνων καὶ στρατιωτῶν
 ἐξαπέστειλαν. ἐφαμιλλῶν δὲ τῶν δυνάμεων γενομένων
 καὶ τοῦ πολέμου καινοποιηθέντος πάλιν ἡ πολιορκία
 φιλοτιμίαν ἐλάβανεν ἀνυπερβλήτην. ὁ μὲν γὰρ Φί-

λιππος τοῖς κριοῖς τύπτων τὰ τεῖχη συνεχῶς κατέ-
 βαλλε, καὶ διὰ τῶν ὀξυβελῶν ἀνέλογων τοὺς ἐπὶ
 τῶν ἐπάλξεων ἅμα μὲν διὰ τῶν πεπιτωκότων τειχῶν
 ἀθρόοις τοῖς στρατιώταις εἰσέπιπτεν, ἅμα δὲ διὰ
 τῶν κλιμάκων πρὸς τὰ γεγυμνωμένα τῶν τειχῶν
 προσέβαινε· διὸ καὶ τῆς μάχης ἐκ χειρὸς οὐσης οἱ
 μὲν ἀπέθνησκον, οἱ δὲ τραύμασι πολλοῖς περιέπι-
 πτον. τὰ δὲ τῆς νίκης ἐπαθλα προεκαλεῖτο τὰς τῶν
 ἀγωνιζομένων ἀνδραγαθίας. οἱ μὲν γὰρ Μακεδόνες
 ἐλπίζοντες εὐδαίμονα πόλιν διαρπάσειν καὶ δῶρεαῖς 10
 ὑπὸ τοῦ Φιλίππου τιμηθῆσθαι διὰ τὴν τοῦ λυ-
 σιτελοῦς ἐλπίδα τοῖς δεινοῖς ἐνέκαρτέρον, οἱ δὲ πο-
 λιορκούμενοι τὰ τῆς ἀλώσεως δεινὰ πρὸ ὀφθαλμῶν
 ἔχοντες ὑπέμενον εὐψύχως τὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας
 κίνδυνον. συνεβάλλετο δὲ τοῖς πολιορκουμένοις ἡ φύσις 76
 τῆς πόλεως πολλὰ πρὸς τὴν ὑπὲρ τῶν ὅλων νίκην.
 ἡ γὰρ Πέρινθος κεῖται μὲν παρὰ θάλατταν ἐπὶ τι-
 νος αὐχένος ὑψηλοῦ χειρὸννήσου σταδιαῶν ἐχούσης
 τὸν αὐχένα, τὰς δ' οἰκίας ἔχει πεπυκνωμένας καὶ
 141 τοῖς ὕψει διαφερούσας. αὗται δὲ ταῖς οἰκοδομαῖς 20
 αἰὲ κατὰ τὴν εἰς τὸν λόφον ἀνάβασιν ἀλλήλων ὑπερ-
 ἔχουσι, καὶ τὸ σχῆμα τῆς ὅλης πόλεως θεατροειδὲς
 ἀποτελοῦσι. διόπερ τῶν τειχῶν συνεχῶς καταβάλλο-
 μένων οὐδὲν ἡλαττοῦντο· διοικοδομοῦντες γὰρ τοὺς
 στενωποὺς ταῖς αἰὲ κατωτάταις οἰκίαις ὥσπερ ὄχυ-
 ροῖς τισι τείχεσιν ἐχρῶντο. διόπερ ὁ Φίλιππος μετὰ
 πολλῶν πόνων καὶ κινδύνων τοῦ τεῖχους κρατήσας
 ἰσχυρότερον ἠύρισκε τὸ τεῖχος τὸ διὰ τῶν οἰκιῶν
 αὐτομάτως ἡτοιμασμένον. πρὸς δὲ τούτοις ἐκ τῆς
 Βυζαντίου πάντων τῶν πρὸς τὸν πόλεμον χρησίμων 30
 ἐτοιμῶς χορηγουμένων, ἐμέρισε τὰς δυνάμεις εἰς δύο
 μέρη, καὶ τοὺς μὲν ἡμίσεις τῶν στρατιωτῶν ἀπέλι-
 πεν ἐπὶ τῆς πολιορκίας, ἐπιστήσας αὐτοῖς τοὺς ἀρί-
 στούς ἡγεμόνας, τοὺς δ' ἄλλους παραλαβὼν αὐτὸς
 προσέπεσεν ἄφνω τῷ Βυζαντίῳ καὶ πολιορκίαν ἰσχυ-
 ρὰν συνεστήσατο. οἱ δὲ Βυζαντινοὶ τῶν τε στρατιω-
 τῶν καὶ τῶν βελῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν χρησίμων
 παρὰ τοῖς Περινθίοις ὄντων εἰς πολλὴν ἐνέπιπτον

ἀμνηχανίαν. καὶ τὰ μὲν περὶ Περινθίους καὶ Βυζαν-
 τίους ἐν τούτοις ἦν. τῶν δὲ συγγραφέων Ἐφορος
 μὲν ὁ Κυμαῖος τὴν ἱστορίαν ἐνθάδε κατέστροφεν εἰς
 τὴν Περὶνθου πολιορκίαν· περιεῖληφε δὲ τῇ γραφῇ
 πράξεις τὰς τε τῶν Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἀρξά-
 μενος ἀπὸ τῆς τῶν Ἡρακλειδῶν καθόδου· χρόνον
 δὲ περιέλαβε σχεδὸν ἑτῶν ἑπτακοσίων καὶ πεντηκοντα,
 καὶ βίβλους γέγραφε τριάκοντα, προοίμιον ἐκάστη
 προθεῖς. Διυλλος δ' ὁ Ἀθηναῖος τῆς δευτέρας συν-
 10 τάξεως ἀρχὴν πεποιήται τῆς Ἐσθόρου ἱστορίας τὴν
 τελευταίην, καὶ τὰς ἐξῆς πράξεις συνείρει τὰς τε τῶν
 Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων μέχρι τῆς Φιλίππου
 77 τελευτῆς. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Θεοφράστου Ῥω-
 μαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Μάρκον Οὐαλέριον
 καὶ Αὐλον Κορνήλιον, Ὀλυμπιάς δ' ἡχθῆ δεκάτη
 πρὸς ταῖς ἑκατόν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Ἀντικλῆς
 ὁ Ἀθηναῖος. ἐπὶ δὲ τούτων Φιλίππου Βυζαντίον
 πολιορκουῖντος Ἀθηναῖοι μὲν ἔκριναν τὸν Φίλιππον
 20 λειυκέναι τὴν πρὸς αὐτοὺς συντεθεῖσαν εἰρήνην· εὐ-
 θὺς δὲ καὶ δύναμιν ναυτικὴν ἀξιόλογον ἐξέπεμψαν
 βοηθήσουσαν τοῖς Βυζαντίοις. ὁμοίως δὲ τούτοις
 Χῖοι καὶ Κῶοι καὶ Ῥόδιοι καὶ τινες ἑτεροὶ τῶν
 Ἑλλήνων συμμαχίαν ἐξέπεμψαν τοῖς Βυζαντίοις.
 διόπερ Φίλιππος καταπλαγείς τῇ συνδρομῇ τῶν Ἑλ-
 λήνων τὴν πολιορκίαν τῶν πόλεων ἔλυσε, καὶ πρὸς
 Ἀθηναίους καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας τοὺς ἐναν-
 τιουμένους συνέθετο τὴν εἰρήνην. κατὰ δὲ τὴν Σι-
 κελίαν Καρχηδόνιοι μὲν μεγάλας παρασκευὰς εἰς τὸν
 30 πόλεμον πεποιημένοι διεβίβασαν τὰς δυνάμεις εἰς τὴν
 Σικελίαν. εἶχον δὲ σύμπαντας σὺν τοῖς προϋπάρχου-
 σιν ἐν τῇ νήσῳ πεζοὺς μὲν πλείους τῶν ἑπτακισμυ-
 ρίων, ἵππεῖς δὲ καὶ ἄρματα καὶ συνωρίδας οὐκ ἐλάτ-
 τους τῶν μυρίων, ναῦς δὲ μακρὰς μὲν διακοσίας, 142
 φορτηγούς δὲ τὰς τοὺς ἵππους τε καὶ βέλη καὶ σῖτον
 καὶ τὰλλα κομιζούσας πλείους τῶν χιλίων. Τιμολέων
 δὲ πυθόμενος τὸ μέγεθος τῆς τῶν πολεμίων δυνά-
 μεως, οὐ κατεπλάγη τοὺς βυρβάρους, καίπερ εἰς

ὀλίγους στρατιώτας συνεσταλμένος. ἔχων δὲ πόλεμον
 πρὸς Ἰκέταν, διελύσατο πρὸς αὐτόν, καὶ προσλαβό-
 μενος τοὺς μετ' αὐτοῦ στρατιώτας οὐ μετρίως ἡν-
 ἔχησε τὴν ἰδίαν δύναμιν. ἔδοξε δ' αὐτῷ τὸν πρὸς τοὺς 78
 Φοίνικας ἀγῶνα ευστήσασθαι κατὰ τὴν τῶν Καρ-
 χηδογίων ἐπικράτειαν, ὅπως τὴν μὲν τῶν συμμάχων
 χώραν ἀσινῇ διαφυλάξῃ, τὴν δ' ὑπὸ τοὺς βαρβά-
 ρους οὖσαν καταφθίῃ. εὐθὺς οὖν τοὺς τε μισθο-
 φόρους καὶ Συρακοσίους καὶ τοὺς ἄλλους συμμάχους
 ἀθροίσας, καὶ κοινὴν ἐκκλησίαν συναγαγών, παρώμ- 10
 μησε τοῖς οἰκείοις λόγοις τὰ πλήθη πρὸς τὸν τῶν
 ὄλων ἀγῶνα· πάντων δ' ἀποδεξαμένων τοὺς λόγους,
 καὶ βωόντων ἄγειν τὴν ταχίστην ἐπὶ τοὺς βαρβά-
 ρους, προῆγεν, ἔχων τοὺς σύμπαντας οὐ πλείους
 τῶν μυρίων καὶ διςχίλων. ἤδη δ' αὐτοῦ κατὰ τὴν
 Ἀκρυγαντινὴν ὄντος παραδόξως ἐνέπεσε τῇ στρα-
 τηῇ ταραχὴ καὶ στάσις. τῶν γὰρ μισθοφόρων τις
 ὄνομα Θράσιος, σεσυληκῶς τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν μετὰ
 τῶν Φωκίων, ἀπονοίκα δὲ καὶ Θράσει διαφύρων, ἀκά-
 λουθον τοῖς πρότερον τετολμημένοις πράξιν ἐπετελέ- 20
 σατο. τῶν γὰρ ἄλλων σχεδὸν ἀπάντων τῶν μετα-
 στάντων τῆς εἰς τὸ μαντεῖον παρανομίας τετευχό-
 των ὑπὸ τοῦ δαιμονίου τῆς προσηκούσης τιμωρίας,
 καθάπερ μικρῷ πρότερον ἀνεγράψαμεν, μόνος οὗτος
 διαλεληθὼς τὸ θείον, ἐπαχείρησε τοὺς μισθοφόρους
 παρορμᾶν πρὸς ἀπόστασιν. ἔφη γὰρ τὸν Τιμολέοντα
 παραφρονοῦντα πρὸς ὁμολογουμένην ἀπώλειαν ἄγειν
 τοὺς στρατιώτας· ἐξαπλασίους γὰρ ὄντας τοὺς Καρ-
 χηδοσίους καὶ πάσαις ταῖς παρασκευαῖς ἀνυπερβλή-
 ζους ὑπάρχοντας ἐπαγγέλλεται νικῆσειν, ἐναποκυ- 30
 βεύων ταῖς τῶν μισθοφόρων ψυχαῖς, οὐδὲ τοὺς
 ὀφειλομένους μισθοὺς πολλοῦ χρόνου διὰ τὴν ἀπορίαν
 ἀποδεδωκώς. συνεβούλευεν οὖν ἀνακάμπτειν εἰς τὰς
 Συρακούσας καὶ τοὺς μισθοὺς ἀπαιτεῖν, ἐπὶ δὲ στρα-
 τηίαν ἀπεγνωσμένην μὴ συνακολουθεῖν. τῶν δὲ μι- 79
 σθοφόρων τοὺς λόγους ἀσμένως δεχομένων, καὶ νεω-
 τερίζειν ἐπιχειροῦντων, μόγις πολλὰ δεηθεὶς αὐτῶν
 καὶ δωρεὰς ἐπαγγελλόμενος κατέπαυσε τὴν ταραχὴν.

ὅμως δὲ τῷ Θρασίῳ χιλίων συνακολουθησάντων,
 τὴν μὲν τούτων κόλασιν εἰς ἕτερον ἀνεβάλειο καιρὸν,
 γράψας δὲ πρὸς τοὺς ἐν Συρακούσαις φίλους προσ-
 δέξασθαι αὐτοὺς φιλοφρόνως καὶ τοὺς μισθοὺς ἀπο-
 δοῦναι τὴν μὲν ταραχὴν πᾶσαν εἰς τέλος κατέσβεσε,
 τῶν δ' ἀπειθησάντων ἀφείλετο τὴν ἐκ τῆς νίκης εὐ-
 δοξίαν. αὐτὸς δὲ τοὺς ἄλλους ταῖς φιλανθρωποῖς
 ἐντεύξεσιν εἰς τὴν προϋπάρχουσαν εὐνοίαν ἀποκατα-
 στήσας προῆγεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους οὐ μακρὰν 143
 10 στρατοπεδεύοντας. συναγαγὼν δ' εἰς ἐκκλησίαν τοὺς
 στρατιώτας, καὶ διὰ τῶν λόγων θάρσος παραστήσας
 τοῖς πλήθεσι, διήλθε μὲν τὴν τῶν Φοινίκων ἀναν-
 δρίαν, ὑπέμνησε δὲ τῆς Γέλωνος εὐημερίας. πάντων
 δὲ καθάπερ τινὶ μιᾷ φωνῇ βοώντων ἐπιθέσθαι τοῖς
 βαρβάροις καὶ κατάρχεσθαι τῆς μάχης, κατὰ τύχην
 ὑποσυγίων σέλινα κομιζόντων εἰς τὰς στιβάδας ὁ
 Τιμολίων ἔφη δέχεσθαι τὸν οἰωνὸν τῆς νίκης· τὸν
 γὰρ Ἰσθμιακὸν στέφανον ἐκ σελίνου συνίστασθαι.
 οἱ δὲ στρατιῶται παραγγέλλαντος τοῦ Τιμολέοντος
 20 ἐκ τῶν σελίνων πλέξαντες στεφάνους καὶ ταῖς κεφα-
 λαῖς περιθέντες, προῆγον μετὰ χαρᾶς, ὡς τῶν θεῶν
 προσημαινόντων αὐτοῖς τὴν νίκην· ὅπερ καὶ συνέβη
 γενέσθαι. περιεγέγοντο γὰρ ἀνελπίστως τῶν πόλεμίων
 οὐ μόνον διὰ τὰς ἰδίας ἀνδραγαθίας ἀλλὰ καὶ διὰ
 τὴν τῶν θεῶν συνεργίαν. ὁ μὲν γὰρ Τιμόλεων ἐκτά-
 ξας τὴν δύναμιν κατέβαινεν ἀπὸ τινων λόφων ἐπὶ
 τὸν ποταμὸν, καὶ μυρίων ἤδη διαβεβηκότων, ἔξ
 ἐφόδου τοῖσις ἐπέβραζε, τεταγμένος αὐτὸς ἐπὶ μέ-
 σης τῆς φάλαγγος· γενομένης δὲ μάχης καρτερᾶς,
 30 καὶ τῶν Ἑλλήνων ὑπερῆχόντων ταῖς τε ἀρεταῖς καὶ
 ταῖς εὐχερίαις, πολὺς ἐγένετο φόνος τῶν βαρβάρων.
 ἦδη δὲ φευγόντων τῶν διαβεβηκότων ἢ πᾶσα δύ-
 νამις τῶν Καρχηδονίων περαιοιθεῖσα τὰ ρεῖθρον
 80 διωρθώσατο τὴν τῶν ἰδίων ἦτταν. καινοποιηθείσης
 δὲ τῆς μάχης, καὶ τῶν Φοινίκων τῷ πλήθει περι-
 χεομένων τοὺς Ἕλληνας, ἄφνω πολὺς ἐκ τοῦ περι-
 έχοντος ὄμβρος κατερράγη καὶ χαλάξης εὐμεγέθους
 πληθὺς, ἀστραπαὶ τε καὶ βρονταὶ μετὰ μεγάλων πνευ-

μάτων κατέσκηπτον· καὶ τούτων ἀπάντων θυελλο-
φοροῦμένων τοῖς μὲν Ἑλλήσι κατὰ νότον, τοῖς δὲ
βαρβαροῖς κατὰ πρόσωπον, οἱ μὲν περὶ τὸν Τιμο-
λέοντα τὸ σίμπτωμα ῥαδίως ὑπέμενον, οἱ δὲ Φοί-
νικες τὸ μέγεθος τῆς περιστάσεως φέρειν ἀδυνα-
τοῦντες, ἅμα δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων ἐπικειμένων, πρὸς
φυγὴν ὤρμησαν. πάντων δ' ἐπὶ τὸν ποταμὸν τρεπο-
μένων, ἀναμιξὶ ἱππέων τε καὶ πεζῶν, καὶ τῶν ἀρ-
μάτων ἅμα τούτοις φερομένων, οἱ μὲν ὑπ' ἀλλήλων
συμπατούμενοι καὶ τοῖς τῶν συμμαχῶν ἕξασιν καὶ 10
λόγχαις περιπειρόμενοι τὴν συμφορὰν ἔσχον ἀβοή-
θητον, οἱ δ' ὑπὸ τῶν παρὰ τοῖς πολεμίοις ἱππέων
εἰς τὸ τοῦ ποταμοῦ ρεῖθρον ἀγέληδόν συνελαυνόμε-
νοι καὶ κατὰ νότον τὰς πληγὰς λαμβάνοντες ἀπέ-
θνησκον. πολλοὶ δὲ ἀνεὺ πολεμίας πληγῆς διεφθεί-
ροντο σωρευομένων τῶν σωμάτων διὰ τε τὸν φόβον
καὶ τὸ πλῆθος καὶ διὰ τὰς ἐν τῷ ρεῖθρῳ δυσχερείας.
τὸ δὲ μέγιστον, λάβρων γεγεννημένων τῶν ὄμβρων
ὁ ποταμὸς βιαιότερῳ τῷ ρεύματι καταφερόμενος
πολλοὺς ἐβάπτισε καὶ μετὰ τῶν ὅπλων διανηχομέ- 20
νους διεφθείρε. τέλος δὲ τῶν Καρχηδονίων οἱ μὲν
τὸν ἱερὸν λόχον ἀναπληροῦντες, καὶ τὸν μὲν ἀρι-
144 θμόν ὄντες δις χίλιοι καὶ πεντακόσιοι, ταῖς δ' ἀρε-
ταῖς καὶ δόξαις ἔτι δὲ ταῖς οὐδαίς πρωτεύοντες,
ἅπαντες ἀγωνισάμενοι λαμπρῶς κατεκόπησαν. τῶν δ'
ἄλλων τῶν συστρατευομένων αὐτοῖς ἀπέθανον πλείους
τῶν μυρίων, αἰχμάλωτοι δ' ἐλήφθησαν οὐκ ἐλάτ-
τους τῶν μυρίων καὶ πεντακισχιλίων. τῶν δὲ ἀρμά-
των τὰ μὲν πολλὰ συνετρίβη κατὰ τὸν ἀγῶνα, δια-
κόσια δ' ἤλω· τὰ δὲ σκευοφόρα καὶ τὰ ζεύγη καὶ 30
τὰ πλῆθη τῶν ἁμαξῶν ὑποχείρια τοῖς Ἑλλήσιν ἐγέ-
νετο. τῶν δ' ὅπλων τὰ πολλὰ μὲν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ
διεφθάρη, ἐπὶ δὲ τὴν τοῦ Τιμολέοντος σκηνὴν χί-
λιοι μὲν θώρακες, ἀσπίδες δὲ πλείους τῶν μυρίων
ἀπηνέχθησαν. τούτων δ' ὕστερον τὰ μὲν ἐν τοῖς
ἐν Συρακούσαις ναοῖς ἀνετέθη, τὰ δὲ τοῖς συμμα-
χοῖς διμερίσθη, τινὰ δ' εἰς Κόρινθον Τιμολέων ἀπέ-
στείλε, προστάξας εἰς τὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερὸν ἀνα-

- 81 θείναι. πολλῶν δὲ χρ. αἰων καταληφθέντων διὰ τὸ καὶ τοὺς Καρχηδονίους ἐσχηκίναί πληθος ἐκπωμάτων ἀργυρῶν τε καὶ χρυσῶν, ἔτι δὲ τὸν ἄλλον κόσμον ὑπερβάλλοντα διὰ τὸ μέγεθος τῆς παρ' αὐτοῖς εὐπορίας, ἅπαντα συνεχώρησε τοῖς στρατιώταις ἔχειν ἐπαθλα τῆς ἀνδραγαθίας. τῶν δὲ Καρχηδονίων οἱ διαφυγόντες τὸν ἐν τῇ μάχῃ κίνδυνον μόλις εἰς τὸ Λιλύβαιον διεσώθησαν. τοσαύτη δὲ αὐτοὺς κατάπληξίς καὶ δέος κατεῖχεν ὥστε μὴ τολμᾶν εἰς τὰς
- 10 ναῦς ἐμβαίνειν μηδ' ἀποπλεῖν εἰς τὴν Λιβύην, ὡς διὰ τὴν τῶν θεῶν ἀλλοτριότητα πρὸς αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ Λιβυκοῦ πελάγους καταποθησομένους. οἱ δ' ἐν τῇ Καρχηδὼνι πυθόμενοι τὰ μέγεθος τῆς συμφορᾶς, συνετρίβησαν ταῖς ψυχαῖς, καὶ συντόμως ὑπελάμβανον ἥξειν ἐπ' αὐτοὺς τὸν Τιμολέοντα μετὰ τῆς δυνάμεως. εὐθύς δὲ Γέσκωνα τὸν Ἀννωνος πεφυγαδευμένον κατήγαγον καὶ στρατηγὸν ἀπέδειξαν διὰ τὸ δοκεῖν τόλμῃ τε καὶ στρατηγίᾳ διαφέρειν. αὐτοὶ δ' ἔκριναν πολιτικοῖς μὲν σώμασι μὴ διακινδυνεύειν,
- 20 μισθοφόρους δὲ ἄλλοεθνεῖς ἀθροῖζειν, καὶ μάλιστα Ἕλληνας. ὑπακούσεσθαι δ' αὐταῖς πρὸς τὴν στρατείαν πολλοὺς ὑπελάμβανον διὰ τὸ μέγεθος τῆς μισθοφορᾶς καὶ τὴν εὐπορίαν τῆς Καρχηδόνος. εἰς δὲ τὴν Σικελίαν τοὺς εὐθέτους πρέσβεις ἐξέπεμψαν, προστάξαντες ἐφ' αἷς ἂν ἡ δυνατόν συνθέσθαι τὴν εἰρήνην.
- 82 Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Λυσισμαχίδης, ἐν Ρώμῃ δὲ ὑπάτοι καθεισθηκεῖσαν Κόϊντιος Σερουλλίος καὶ Μάρκος Ρουτίλιος.
- 30 ἐπὶ δὲ τούτων Τιμολέων ἐπανελθὼν εἰς Συρακούσας πρῶτον μὲν τοὺς ἐγκαταλιπόντας μισθοφόρους τοὺς μετὰ Θρασίου πάντας ἐκ τῆς πόλεως ἐξέβαλεν, ὡς προδότας ὄντας. οὗτοι δ' εἰς τὴν Ἰταλίαν διαβάντες, καὶ χωρίον τι παραθαλάττιον ἐν τῇ Βρεττίᾳ καταλαβόμενοι, διήρπασαν. οἱ δὲ Βρέττιοι πυροξυνθέντες εὐθύς μετὰ δυνάμεως πολλῆς ἐστράτευσαν ἐπ' αὐ- 145 τοὺς, καὶ τὸ χωρίον ἐκπολιορκήσαντες ἅπαντας κατηκόντισαν. οἱ μὲν οὖν καταλιπόντες τὸν Τιμολέοντα

μισθοφόροι τῆς ἰδίας παρανομίας ἔπαθλον τοιαύτης συμφορᾶς ἔτυχον. ὁ δὲ Τιμολέων Ποστούμιον τὸν Τυρρήνῳ δώδεκα ληστρίσι τοὺς πλείοντας ληϊζόμενον, καὶ καταπλεύσαντα εἰς Συρακούσας ὡς φίλον, συλλαβὼν ἐθανάτωσεν. ὑπεδέξατο δὲ καὶ τοὺς ὑπὸ Κορινθίων ἐκπεμφθέντας οἰκήτορας φιλοφρόνως, ὄντας τὸν ἀριθμὸν πεντακισχιλίους. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Καρχηδονίων διαπρεσβευσασμένων καὶ πολλὰ δεηθέντων, συνεχώρησεν αὐτοῖς τὴν εἰρήνην, ὥστε τὰς 10 μὲν Ἑλληνίδας πόλεις ἀπάσας ἐλευθέρως εἶναι, τὸν δὲ Ἄλυκον καλούμενον ποταμὸν ὕριον εἶναι τῆς ἐκτέρων ἐπικρατείας· μὴ ἔξεῖναι δὲ Καρχηδονίοις βοηθῆσαι ταῖς τυράννοις πολεμοῦσι πρὸς Συρακοσίους. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν μὲν Ἰκέταν καταπολεμήσας ἔθαψε, τοὺς δ' ἐν Αἴττῃ Καμπανοὺς ἐκπολιορκήσας διέφθειρε. καὶ Νικόδημον μὲν τὸν Κεντοριπίνων 20 τυράννον καταπληξάμενος ἐξέβαλεν ἐκ τῆς πόλεως. Ἀπολλωνιάδην δὲ τὸν Ἀγυριναίων δυνάστην παύσας τῆς τυραννίδος τοὺς ἐλευθερωθέντας Συρακοσίους ἐποίησε. καθόλου δὲ πάντας τοὺς κατὰ τὴν 20 νῆσον τυράννους ῥιζολογήσας, καὶ τὰς πόλεις ἐλευθερώσας, εἰς τὴν συμμαχίαν προσεδέξατο. κηρύξαντος δ' αὐτοῦ κατὰ τὴν Ἑλλάδα διότι οἱ Συρακοῖαι δίδουσι χώραν καὶ οἰκίας ταῖς βουλομένοις μετέχειν τῆς ἐν Συρακούσαις πολιτείας, πολλοὶ πρὸς τὴν κληρουχίαν Ἕλληνες ἀπήντησαν· τέλος δὲ οἰκήτορες ἀπεδείχθησαν εἰς μὲν τὴν Συρακοσίαν τὴν ἀδιαίρετον τετρακισμύριοι, εἰς δὲ τὴν Ἀγυριναίαν μύριοι διὰ τὸ μέγεθος καὶ κάλλος τῆς χώρας. εὐθύς δὲ καὶ τοὺς προϋπάρχοντας νόμους ἐν ταῖς Συρακούσαις, 30 οὓς συνέγραψε Διοκλῆς, διώρθωσε. καὶ τοὺς μὲν περὶ τῶν ἰδιωτικῶν συμβολαίων ἢ κληρονομιῶν εἴασεν ἀμεταθέτους, τοὺς δὲ περὶ τῶν δημοσίων νενομοθετημένους πρὸς τὴν ἰδίαν ὑπόστασιν ὡς ποτ' ἐδόκει συμφέρειν διώρθωσεν. ἐπιστάτης δ' ἦν καὶ διορθωτὴς τῆς νομοθεσίας Κέφαλος ὁ Κορίνθιος, ἀνὴρ ἐν παιδείᾳ καὶ συνέσει δεδοξασμένος. ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος τοὺς μὲν Λεοντίνους εἰς Συρακούσας

μετώκισεν, εἰς δὲ τὴν Καμαριναίαν οἰκήτορας προσ-
 83 θείς ἐπηύξησε τὴν πόλιν. καθόλου δὲ πάντα τὰ
 κατὰ τὴν Σικελίαν εἰρηνικῶς καταστήσας ἐποίησε
 τὰς πόλεις ταχὺ λαβεῖν πολλὴν αὐξήσειν πρὸς εὐδαι-
 μονίαν. ἐκ πολλοῦ γὰρ χρόνου διὰ τὰς στάσεις καὶ
 τοὺς ἐμφυλλους πολέμους ἔτι δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἐπα-
 νισταμένων αἰεὶ τυράντων αἱ μὲν πόλεις ἔρημοι τῶν
 οἰκητόρων ἦσαν, αἱ δὲ χῶραι διὰ τὴν ἀργίαν ἐξη-
 γρῶντο καὶ καρπῶν ἡμέρων ἄποροι καθεισιστήκεισαν.
 10 τότε δὲ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐπιπολασάντων οἰκητό- 146
 ρων καὶ διὰ τὴν πολυχρόνιον ἐπιγεγενημένην εἰρή-
 νην ἐξημερωθεῖσαι ταῖς ἐργασίαις πολλοὺς καὶ παν-
 τοδαποὺς ἐξήνεγκαν καρπούς. τούτους δ' οἱ Σικελιῶ-
 ται λυσitteλῶς πιπρασκόντες τοῖς ἐμπόροις ταχὺ
 προσανέδραμον ταῖς οὐσίαις. τοιγαροῦν διὰ τὴν ἐκ
 τούτων εὐπορίαν πολλὰ καὶ μεγάλα κατεσκευάσθη
 κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἀναθήματα, ἐν μὲν ταῖς
 Συρακούσαις ὁ κατὰ τὴν Νῆσον οἶκος ὁ ἐξηκοντά-
 κλινος ὀνομαζόμενος, τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν ἔργων
 20 ὑπεραίρων τῷ μεγέθει καὶ τῇ κατασκευῇ, ὃν κατε-
 σκεύασε μὲν Ἀγαθοκλῆς ὁ δυνάστης, διὰ δὲ τὸ βάρος
 τῶν ἔργων ὑπεραίρων τοὺς τῶν θεῶν ναοὺς ἐπιση-
 μασίας εὐτυχεν ὑπὸ τοῦ δαίμονιου κεραυνωθείς· οἱ τε
 παρὰ τὸν μικρὸν λιμένα πύργοι, τὰς μὲν ἐπιγραφὰς
 ἔχοντες ἐξ ἐτερογενῶν λίθων, σημαίνοντες δὲ τὴν τοῦ
 κατασκευάσαντος αὐτοὺς προσηγορίαν Ἀγαθοκλέους·
 ὁμοίως δὲ τούτοις μικρὸν ὑπερὸν ὑπὸ Ἰέρωνος τοῦ
 βασιλέως τὸ τε κατὰ τὴν ἀγροῦν Ὀλύμπιον, καὶ ὁ
 30 πηλοῖον τοῦ θεῦτρον βωμός, τὸ μὲν μήκος ὡς στα-
 θίου, τὸ δ' ὕψος καὶ πλάτος ἔχων τούτω κατὰ λό-
 γον. ἐν δὲ ταῖς ἐλάττωσι πόλεσιν, ἐν αἷς ἡ τῶν Ἀγυ-
 ριναιῶν καταριθμεῖται, μετασχούσα τῆς τότε κλη-
 ρουχίας διὰ τὴν προειρημένην ἐκ τῶν καρπῶν εὐπο-
 ρίαν, θέατρον μὲν κατεσκευάσσε μετὰ τὸ τῶν Συρα-
 κούσων κάλλιστον τῶν κατὰ Σικελίαν, θεῶν τε ναοὺς
 καὶ βουλευτήριον καὶ ἀγοράν, ἔτι δὲ πύργων ἀξιο-
 λόγων κατασκευὰς καὶ τάφους πυραμίδων πολλῶν καὶ
 μεγάλων διαφόρων ταῖς φιλοτεχνίαις.

Ἐπ' ἄρχοντας δ' Ἀθηναῖοι Χαιροίνδου τὴν ὑπα- 84
 τὸν ἀρχὴν διεθέξαντο Λεύκιος Αἰμίλιος καὶ Γάϊος
 Πλωτίος. ἐπὶ δὲ τούτων Φίλιππος ὁ βασιλεὺς τοὺς
 πλείστους τῶν Ἑλλήνων εἰς φίλιν προηγμένους ἐπι-
 λοτιμῆτο καὶ τοὺς Ἀθηναίους καταπληξάμενος ἀδή-
 ριτον ἔχειν τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος, διόπερ' ἄφνω
 καταλαβόμενος Ἐλατείαν πόλιν, καὶ τὰς δυνάμεις εἰς
 ταύτην ἀθροίσας, διέγνω πολεμεῖν τοῖς Ἀθηναίοις.
 ἀπαρασκευῶν δ' ὄντων αὐτῶν διὰ τὴν συνεθετιμέ-
 νην εἰρήνην ἤλπιζε βραδίως περιποίησασθαι τὴν νί- 10
 κην· ὅπερ καὶ συνετελέσθη. καταληφθείσης γὰρ τῆς
 Ἐλατείας ἤκον τινες νυκτὸς ἀπαγγέλλοντες τὴν κα-
 τάληψιν τῆς πόλεως, καὶ διότι ταχέως ἦξει Φίλιπ-
 πος μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Ἀττικὴν. οἱ δὲ
 στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων διὰ τὸ παραδόξον τῆς
 πράξεως καταπλαγέντες τοὺς τε σαλπικκίας μετε-
 πέμποντο καὶ σημαίνειν προσέταττον δι' ἄλης τῆς
 νυκτός. τῆς δὲ φήμης εἰς πᾶσαν οἰκίαν διαδοθείσης,
 147 ἡ μὲν πόλις ὄρθη διὰ τὸν φόβον ἦν, ὃ δὲ δῆμος
 ἅπας ἑμ' ἡμέρᾳ συνέδραμεν εἰς τὸ θέατρον πρὸ τοῦ
 συγκαλεῖσθαι τοὺς ἄρχοντας, ὡς ἦν ἔθος. ὡς δ' ἤκον
 οἱ στρατηγοὶ καὶ τὸν μηνίσαντα παγήρον ἀκένετος
 εἶπε, ὡσηπὴ μὲν καὶ φόβος κατέιχε τὸ θέατρον, καὶ
 τῶν εἰωθότοις δημηγορεῖν οὐδεὶς ἐτόλμα συμβουλεύ-
 σαι· πλειονακίς δὲ τοῦ κήρυκος καλέσαντος τοὺς
 ἔρουντας ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας οὐδεὶς παρήει
 σύμβουλος. ἀπορίας οὖν μεγάλης ῥύσης καὶ κατὰ
 πληξείως ἀπέβλεπε τὸ πλῆθος ἐπὶ τὸν Δημοσθένην.
 ὃ δὲ καταβὰς καὶ τὸν δῆμον παρακαλέσας θαυδεῖν,
 ἀπεφαίνετο δεῖν παραχαρῆμα πρέσβεις ἀποστέλλειν εἰς
 20 τὰς Θήβας, καὶ παρακαλεῖν τοὺς Βοιωτοὺς κοινῇ
 τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνα τίθεισθαι· πρὸς γὰρ
 τοὺς ἄλλους συμμάχους ὁ καιρὸς οὐ συνεχώρει πέμπειν
 πρέσβειας περὶ τῆς συμμαχίας. ἐν ἡμέραις γὰρ δυοῖ
 προσδόκιμος ἦν ὁ βασιλεὺς ἦξειν εἰς τὴν Ἀττικὴν,
 καὶ τῆς ὁδοπορίας οὔσης διὰ τῆς Βοιωτίας ἡ
 παρὰ τῶν Βοιωτῶν συμμαχία μόνῃ κατελείπετο, φα-
 νέρου γ' ὄντος ὅτι Φίλιππος, φίλος ὢν καὶ σύμμαχος

Βοιωτοῖς, τούτους ἐν παρέδοι πειράσεται παρκα-
 85 βεῖν εἰς τὸν κατ' Ἀθηναίων πόλεμον. τοῦ δὲ δήμου
 τὸν λόγον ἀποδεξαμένου, καὶ τοῦ περὶ τῆς πρεσβείας
 ψηφίσματος ὑπὸ Δημοσθένους γραθέντος, ὁ μὲν
 ἄνθρωπος ἐζητεῖ τὰν δυνατώτατον εἰπεῖν· ὁ δὲ Δημοσθέ-
 νης ὑπήκουσε προθύμως πρὸς τὴν χρεῖαν. τέλος δὲ
 θξείως πρεσβεύσας καὶ πείσας ἐπανῆλθεν εἰς τὰς
 Ἀθήνας. ὁ δὲ ἄνθρωπος τῇ τῶν Βοιωτῶν συμμαχίᾳ
 διπλασιάσας τὴν προϋπάρχουσαν δύναμιν, ἀνεθάρρη-
 100 σε ταῖς ἐλπίσιν. εὐθύς δὲ καὶ στρατηγούς κατέστησε
 τοὺς περὶ Χάρητα καὶ Λυσικλέα, καὶ πανδημεὶ μετὰ
 τῶν ὀπλῶν ἐξέπεμψε τοὺς στρατιώτας εἰς τὴν Βοιω-
 τίαν. τῶν δὲ νέων ἀπάντων προθύμως εἰς τὸν ἀγῶ-
 να κατακτάντων, οὗτοι μὲν κατὰ σπουδὴν ὁδοιπα-
 ρήσαντες ἦγον εἰς Χαίρωνειαν τῆς Βοιωτίας· οἱ δὲ
 Βοιωτοὶ θαυμάσαντες τὴν ὀξύτητα τῆς τῶν Ἀθη-
 ναίων παρουσίας, καὶ αὐτοὶ σπουδῆς οὐδὲν ἐλλείπον-
 τες ἀπήντησαν μετὰ τῶν ὀπλῶν, καὶ κοινῇ στρα-
 τοπεδεύσαντες ὑπέμενον τὴν τῶν πολεμίων ἐφοδῶν.
 20 Φίλιππος δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐξέπεμψεν ἐπὶ τὰ κοι-
 νὰν τῶν Βοιωτῶν πρεσβεις, ὧν ἦν ἐπιφανέστατος
 Πύθων. οὗτος γὰρ διαβεβημένος ἐπὶ τῇ τοῦ λόγου
 δεινότητι, καὶ συγκριθεὶς παρὰ ταῖς Βοιωταῖς κατὰ
 τὴν περὶ τῆς συμμαχίας δημηγορίαν πρὸς Δημοσθέ-
 νην, τῶν μὲν ἄλλων ἐπρωτεύσε, τούτου δὲ ἐφάνη
 καταδέστερος. καὶ Δημοσθένης δὲ αὐτὸς ὡς μέγα
 τι κατειργασμένος ἐν τοῖς συγγεγραμμένοις ὑπ' αὐ-
 τοῦ λόγοις σεμνύνεται τῇ πρὸς τὸν ῥήτορα τοῦτον
 δημηγορίᾳ ἐν οἷς λέγει· Τὰς ἐγὼ μὲν τῷ Πύθωνι
 20 θρασυνομένῳ καὶ πολλὰ ῥέοντι καθ' ἡμῶν οὐχ ὑπε- 148
 χωρήσα. μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ Φίλιππος ἀποτυχὼν τῆς
 τῶν Βοιωτῶν συμμαχίας οὐδὲν ἥτιον ἔκρινε πρὸς
 ἀμφοτέρους διαγωνίσασθαι· διὸ καὶ προσαναμείνας
 τοὺς ἀφυστέρουντας τῶν συμμάχων ἦκεν εἰς τὴν
 Βοιωτίαν, ἔχων πεζοὺς μὲν πλείους τῶν ἱπποκρί-
 νων, ἱππεῖς δὲ οὐκ ἐλάττω τῶν διςχιλίων. ἀμφο-
 τέρων δὲ πρὸς τὴν μάχην εὐτρεπῶν γενομένων, τοῖς
 μὲν φρονήμασι καὶ ταῖς προθυμίαις ἐτι δὲ ταῖς ἀν-

δραγαθίας, ἐφάμιλλοι καθειστήκεισαν, τῷ δὲ πλή-
θει καὶ τῇ κατὰ τὴν στρατηγίαν ἀρετῇ προεῖχεν ὁ
βασιλεὺς. πολλὰς γὰρ καὶ ποικίλας παρατάξεις ἡγώ-
νισμένος, καὶ ἐν ταῖς πλείσταις μάχαις νενικηκώς,
μεγάλην εἶχεν ἐμπειρίαν τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων.
παρὰ δὲ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ μὲν ἀγαθώτατοι τῶν
στρατηγῶν ἐτετελευτήκεισαν, Ἰφικράτης καὶ Χαβρίας,
ἔτι δὲ Τιμόθεος, τῶν δ' ὑπολειμμένων Χάρης
πρωτεύων οὐδὲν διέφερε τῶν τυχόντων ἰδιωτῶν κατὰ
τὴν ἐν τῷ στρατηγεῖν ἐνέργειαν καὶ βουλήν. 10

Ἀμα δ' ἡμέρᾳ τῶν δυνάμεων ἐκταττομένων, ὁ 86
μὲν βασιλεὺς τὸν υἱὸν Ἀλέξανδρον, ἀντίπαιδα τὴν
ἡλικίαν ὄντα, διαδήλον δὲ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν ὀξύ-
τητα τῆς ἐνεργείας ἔχοντα, κατέστησεν ἐπὶ θάτερον
τῶν κεράτων, παρακαταστήσας αὐτῷ τῶν ἡγεμόνων
τοὺς ἀξιολογωτάτους· αὐτὸς δὲ τοὺς ἐπιλέκτους ἔχων
μεθ' ἑαυτοῦ τὴν ἡγεμονίαν εἶχε τοῦ ἑτέρου μέρους,
καὶ τὰς κατὰ μέρος τάξεις οἰκείως τοῖς παροῦσι
καιροῖς διεκόσμησεν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι κατ' ἔθνος τὴν
διαίρεσιν τῆς τάξεως ποιησάμενοι, τοῖς μὲν Βοιω- 20
τοῖς τὸ ἕτερον μέρος παρέδωκαν, αὐτοὶ δὲ τοῦ λοι-
ποῦ τὴν ἡγεμονίαν εἶχον. γενομένης δὲ μάχης καρ-
τερᾶς ἐπὶ πολὺν χρόνον, καὶ πολλῶν πιπτόντων παρ'
ἀμφοτέροις, μέχρι μὲν τινος ὁ ἀγὼν ἀμφιδοξουμέ-
νας εἶχε τὰς ἐλπίδας τῆς νίκης, μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ
Ἀλεξάνδρου φιλοτιμουμένου τῷ πατρὶ τὴν ἰδίαν ἀν-
δραγαθίαν ἐνδείξασθαι, καὶ φιλοτιμίας ὑπερβολὴν
οὐκ ἀπολείποντος, ὁμοίως δὲ καὶ πολλῶν αὐτῷ συνα-
γωνιζομένων ἀνδρῶν ἀγαθῶν, πρῶτος τὸ συνεχές
πῆς τῶν πολεμίων τάξεως ἐρῶν, καὶ πολλοὺς κα- 30
ταβαλὼν κατεπόνει τοὺς καθ' ἑαυτὸν τεταγμένους.
τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῶν παραστατῶν αὐτῷ ποιησάντων
τὸ συνεχές αἰεὶ τῆς τάξεως παρερῶν ἡγνυτο. πολλῶν δὲ
σωρευομένων νεκρῶν οἱ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον πρῶ-
τοι βιασάμενοι τοὺς καθ' ἑαυτοὺς ἐτρέψαντο, μετὰ
δὲ ταῦτα καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτὸς προκινδυνεύων, καὶ
τῆς νίκης τὴν ἐπιγραφὴν οὐδ' αὐτῷ παραχωρῶν
Ἀλεξάνδρῳ, τὸ μὲν πρῶτον ἐξέωσε τῇ βίᾳ τοὺς ἀν-

τετέταγμένους, ἔπειτα δὲ καὶ φεύγειν συβαναγκάσας αἷτιος ἐγένετο τῆς νίκης. τῶν δ' Ἀθηναίων ἔπρσον 149 μὲν ἐν τῇ μάχῃ πλείους τῶν χιλιῶν, ἤλκισαν δὲ οὐκ ἐλάττους τῶν διςχιλίων. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν Βοιωτῶν πολλοὶ μὲν ἀνῆρέθησαν, οὐκ ὀλίγοι δὲ ἐξωγρήθησαν. μετὰ δὲ τὴν μάχην ὁ Φίλιππος τρόπαιον στήσας, καὶ τοὺς νεκροὺς εἰς ταφὴν συγχωρήσας, ἐπινίκια τοῖς θεοῖς ἔθυσσε καὶ τοὺς ἀνδραγαθήσαντας κατὰ τὴν ἀξίαν ἐτίμησε.

87 Λέγουσι δὲ τινὲς ὅτι καὶ παρὰ τὸν πότον πολὺν ἐμφορησάμενος ἄκρατον, καὶ μετὰ τῶν φίλων τὸν ἐπινίκιον ἄγων κῶμον, διὰ μέσων τῶν αἰχμαλώτων ἐβράδιζεν ὑβρίζων διὰ λόγων τὰς τῶν ἀκληρουμένων δυστυχίας. Δημάδην δὲ τὸν ῥήτορα κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις ὄντα χρήσασθαι παρρησία, καὶ λόγον ἀποφθέγγεσθαι δυνάμενον ἀναστῆναι τὴν τοῦ βασιλείως ἀσέλγειαν. ὥσπερ γὰρ εἰπεῖν αὐτόν, Βασιλεῦ, τῆς τύχης σοὶ περιθείσης πρόσωπον Ἀγαμέμνονος αὐτὸς οὐκ αἰσχύνῃ πράττειν ἔργα Θερσίου; τὸν δὲ Φίλιππον τῇ τῆς ἐπιπληξείας εὐστοχίᾳ κινηθέντα τοσαῦτα μεταβαλεῖν τὴν ὅλην διάθεσιν ὥστε τοὺς μὲν στεφάνους ἀπορῥῖψαι, τὰ δὲ συνακολουθοῦντα κατὰ τὸν κῶμον σύμβολα τῆς ὑβρείως ἀποτρίψασθαι, τὸν δ' ἄνδρα τὸν χρησάμενον τῇ παρρησίᾳ θαυμάσαι καὶ τῆς αἰχμαλωσίας ἀπολύσαντα πρὸς ἑαυτὸν ἀναλαβεῖν ἐντίμως. τέλος δ' ὑπὸ τοῦ Δημάδου καθομοληθέντα ταῖς Ἀττικαῖς χάρισι πάντας ἀπαλῦσαι τοὺς αἰχμαλώτους ἄνευ λύτρων. καθέλου δ' ὑποθήμενον τὴν ἐκ τῆς νίκης ὑπερηφανίαν 80 πρόσβεις ἀποστῆναι πρὸς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, καὶ συνθέσθαι πρὸς αὐτοὺς φίλαν τε καὶ συμμαχίαν· εἰς δὲ τὰς Θῆβας φρουρὰν ἐγκαταστήσαντα συγχωρῆσαι τὴν εἰρήνην τοῖς Βοιωτοῖς.

88 Οἱ δ' Ἀθηναῖοι μετὰ τὴν ἥτιαν Λυσικλείους μὲν τοῦ στρατηγοῦ θάνατον κατέγνωσαν Λυκούργου τοῦ ῥήτορος κατηγορησαντος. οὗτος γὰρ τῶν τότε ῥητόρων μέγιστον ἔχων ἀξίωμα, καὶ δώδεκα μὲν ἔτη τὰς προσόδους τῆς πόλεως διοικήσας

ἐπαινουμένως, βλον δ' ἐξηκὼς ἐπ' ἀρετῇ περιβόητον,
 πικρότατος ἦν ἐν τοῖς λόγοις κατήγορος. γνοίη δ' ἄν-
 τις αὐτοῦ τὴν ἐν τοῖς λόγοις ἀξίαν καὶ πικρίαν ἐν
 οἷς τοῦ Λυσικλέους κατηγορῶν λέγει Ἐστρατήγεις,
 ὦ Λύσικλες, καὶ χιλίων μὲν πολιτῶν τετελευτηκότων,
 δις χιλίων δ' αἰχμαλώτων γεγονότων, τροπαίου δὲ κατὰ
 τῆς πόλεως ἐστηκότος, τῆς δ' Ἑλλάδος ὑπάσης δου-
 λευούσης, καὶ τούτων ἀπάντων γεγενημένων σὺ
 ἡγοιμένου καὶ στρεψινοῦντος, τολᾶς ζῆν καὶ τὸ
 τοῦ ἡλίου φῶς ὁρᾶν, καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν ἐμβάλλειν, 10
 ὑπόμνημα γεγονώς αἰσχύνης καὶ ὀνείδους τῇ πατρίδι;
 ἴδιον δὲ τι συνέβη γενέσθαι κατὰ τοὺς ὑποκειμένους
 150 χρόνους. καθ' ὃν γὰρ καιρὸν ἡ περὶ τὴν Χαιρώνειαν
 ἐγένετο μάχη ἑτέρα παράταξις συνέσθη κατὰ τὴν
 Ἰταλλίαν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ, διαπολεμούντων
 μὲν Ταραντίνων πρὸς Λευκανοὺς, συναγωνιζομένου
 δὲ τῶν Ταραντίνων Ἀρχίδαμου τοῦ Λακεδαιμονίων
 βασιλέως, ὅτε συνέβη καὶ αὐτὸν ἀναιρεθῆναι τὸν
 Ἀρχίδαμον. οὗτος μὲν οὖν ἦρξε τῶν Λακεδαιμο-
 νίων ἔτη τρία καὶ εἴκοσι, τὴν δὲ βασιλείαν δια- 20
 δεξάμενος ὁ υἱὸς Ἄγας ἦρξεν ἔτη ἑννέα. αἶμα δὲ
 τούτοις πρᾶτταμένοις Γερθιδῆς ὁ τῆς Ἑρμιονίδας
 121 τῆς ἐν τῇ Πόντῳ τυράννος ἀελεύθησε δυσαστεύσας
 ἔτη πεντεκαίδεκα, τὴν δὲ τυραννίδα διαδεξάμενος
 ὁ ἀδελφὸς Διονύσιος ἦρξεν ἔτη δυοὶ πλείω τῶν
 τριακόντα.

Ἐπ' ἀρχοντας δ' Ἀθήνησι Φρύνχου Ρωμαῖου 89
 κατέστησαν ὑπάτους Τίτον Μύλλιον Τορκουάτον καὶ
 Πόπλιον Λέκιον. ἐπὶ δὲ τούτων Φιλίππης, ὁ βασι-
 λεὺς πεφρόνηματισμένος τῇ περὶ Χαιρώνειαν νίκῃ, 30
 καὶ τὰς ἐπιφανεσιτάτας πόλεις καταπεπληγμένος, ἐφ-
 λοττρεῖτο γενέσθαι πάσης τῆς Ἑλλάδος ἡγεμῶν. δια-
 δούς δὲ λόγον ὅτι βούλεται πρὸς Πέρσας ὑπὲρ τῶν
 Ἑλλήνων πόλεμον ἀρᾶσθαι, καὶ λαβεῖν παρ' αὐτῶν
 δίκας ὑπὲρ τῆς εἰς τὰ ἱερὰ γενομένης παρανομίας,
 ἴδιους τοὺς Ἕλληνας ταῖς εὐνοίαις ἐποίησατο. φιλο-
 φρονοῦμενος δὲ πρὸς ἀπαντας καὶ ἰδίᾳ καὶ κοινῇ
 ταῖς πόλεσιν ἀπεφαίνετο βούλεσθαι διαλεχθῆναι περὶ

τῶν συμφερόντων. διόπερ ἐν Κορίνθῳ τοῦ κοινοῦ συνεδρίου συναχθέντος διαλεχθεὶς περὶ τοῦ πρὸς Πέρσας πολέμου, καὶ μεγάλας ἐλπίδας ὑποθείς, προε-
τρέψατο τοὺς συνέδρους εἰς πόλεμον. τέλος δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐλομένων αὐτὸν στρατηγὸν αὐτοκράτορα τῆς Ἑλλάδος μεγάλας παρασκευὰς ἐποιεῖτο πρὸς τὴν ἐπὶ τοὺς Πέρσας στρατείαν. διατάξας δ' ἐκάστη πόλει τὰ πλῆθος τῶν εἰς συμμαχίαν στρατιωτῶν ἐπανήλθεν εἰς τὴν Μακεδορίαν. καὶ τὰ μὲν περὶ Φι-
10 λιππον ἐν τούτοις ἦν.

90 Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Τιμολέων ὁ Κορίνθιος ἅπαντα τοῖς Συρακοσίοις καὶ τοῖς Σικελιώταις κα-
τωρθωκώς, ἐτελεύτησε στρατηγήσας ἔτη ὀκτώ. οἱ δὲ Συρακόσιοι μεγάλως ἀποδεδεγμένοι τὸν ἄνδρα διὰ τε τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ μέγεθος τῶν εὐεργεσιῶν, μεγαλο-
πρεπῶς ἐθαψαν αὐτὸν, καὶ κατὰ τὴν ἐκφωρὰν αἰθρο-
σθέντος τοῦ πλῆθους τὸδε τὸ ψήφισμα ἀνηγόρευσεν ὁ δῆμος τῶν Συρακοσίων. Τιμολέοντα τιμᾶν ἐτήσιον·
τούτον δὲ θάπτειν ἀπὸ διακοσίων μνῶν, τιμᾶσθαι
20 δὲ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἀγῶσι μουσικοῖς καὶ ἱπ-
πικοῖς καὶ γυμνικοῖς, ὅτι τοὺς βαρβάρους καταπο-
λεμήσας καὶ τὰς μεγίστας τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἀνοικίσας αἰτίας ἐχενήθη τῆς ἐλευθερίας τοῖς Σικε- 151
λιώταις. περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Ἀριοβαρζάνης μὲν ἐτελεύτησε βασιλεύσας ἔτη εἴκοσι, καὶ ἕξ, τὴν δὲ βασιλείαν διαδεξάμενος Μιθριδάτης ἤρξεν ἔτη πέντε πρὸς τοῖς τριάκοντα. Ῥωμαῖοι δὲ πρὸς Λατίνους καὶ Καμπανούς παραταξάμενοι περὶ πόλιν Σούεσσαν ἐνέ-
κησαν, καὶ τῶν ἡττηθέντων μέρος τῆς χώρας ἀφεί-
30 λοντα. ὁ δὲ κατορθωκὼς τὴν μάχην Μάλλιος ὁ ὑπά-
τος ἐθρίαμβευσεν.

91 Ἐπ' ἀρχόντες δ' Ἀθήνησι Πυθοδώρου Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Κοῖντον Ποπλίλιον καὶ Τι-
βέριον Αἰμίλιον Μάμερκον, Ὀλυμπίας δ' ἦχθη πρώτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν καὶ δέκα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Κλεόμαντις Κλειτόριος. ἐπὶ δὲ τούτων Φίλιππος ὁ βασιλεὺς, ἡγεμὼν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καθεσταμένος καὶ τὸν πρὸς Πέρσας πόλεμον ἐκστησάμενος, Ἀτ-

ταλον μὲν καὶ Παρμενίωνα προαπέστειλεν εἰς τὴν Ἀσίαν μέρος τῆς δυνάμεως δοὺς καὶ προσταξας ἐλευθεροῦν τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, αὐτὸς δὲ σπεύδων μετὰ τῆς τῶν θεῶν γνώμης ἐπανελέσθαι τὸν πόλεμον, ἐπηρεώτησε τὴν Πυθίαν εἰ κρατήσῃ τοῦ βασιλείως τῶν Περσῶν. ἡ δὲ ἔχρησεν αὐτῷ τόνδε τὸν χρησμόν·

ἔστεπται μὲν ὁ ταῦρος, ἔχει τέλος, ἔστιν ὁ θύσιον. ὁ μὲν οὖν Φίλιππος, σχολιῶς ἔχοντας τοῦ χρησμοῦ, πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον ἐξεδέχετο τὸ λόγιον, ὡς τοῦ ἱμαντείου προλέγοντος τὸν Πέρσῃν ἱερείου τρόπον ἐνθῆσθαι. τὸ δ' ἀληθές οὐχ οὕτως εἶχεν, ἀλλὰ τοῦναντίον ἐσημαίνειν ἐν παρήγυρι καὶ θεῶν θυσίαις τὸν Φίλιππον ὥσπερ τὸν ταῦρον ἔστεμμένον σφαγήσθαι. οὐ μὲν ἀλλὰ δόξας συμμαχεῖν αὐτῷ τοὺς θεοὺς περιχαρὴς ἦν, ὡς τῆς Ἀσίας ὑπὸ Μακεδόνας ἐσομένης αἰχμαλώτου. εὐθὺς οὖν θυσίας μεγαλοπρεπεῖς ἐπετέλει τοῖς θεοῖς, καὶ τῆς θυγατρὸς Κλεοπάτρας τῆς ἐξ Ὀλυμπιάδος συνετέλει γάμους, καὶ ταύτην μὲν Ἀλεξάνδρῳ συνώκισε τῷ βασιλεῖ τῶν Ἡπειρωτῶν, ἀδελφῷ δὲ ὄντι γνησίῳ τῆς Ὀλυμπιάδος. ἅμα δὲ ταῖς τῶν θεῶν τιμαῖς, βουλόμενος ὡς πλείστους τῶν Ἑλλήνων μετασχεῖν τῆς εὐωχίας, ἀγῶνας τε μουσικοὺς μεγαλοπρεπεῖς ἐποίησε καὶ λαμπράς ἐστιασεις τῶν φίλων καὶ ξένων. διόπερ ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος μετεπέμπετο τοὺς ἰδιοξένους, καὶ τοῖς ἑαυτοῦ φίλοις παρήγγειλε παραλαμβάνειν τῶν ἀπὸ τῆς ξένης γνωρίμων ὡς πλείστους. σφόδρα γὰρ ἐφιλοτιμείτο φιλοφρονεῖσθαι πρὸς τοὺς Ἕλληνας, καὶ διὰ τὰς δεδομένας αὐτῷ τῆς ὅλης ἡγεμονίας τι-
 152 μὰς προσηκουσαῖς ὁμιλίαις ἀμείβεσθαι. τέλος δὲ 92 πολλῶν πανταχόθεν πρὸς τὴν πανήγυριν συρρέοντων, καὶ τῶν ἀγῶνων καὶ γάμων συντελουμένων ἐν Αἰγαῖς τῆς Μακεδονίας, οὐ μόνον κατ' ἄνδρα τῶν ἐπιφανῶν ἐστεφάνωσαν αὐτὸν χρυσοῖς στεφάνοις, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀξιολόγων πόλεων αἱ πλείους, ἐν αἷς ἦν καὶ ἡ τῶν Ἀθηναίων. ἀναγορευομένου δὲ τοῦ στεφάνου τούτου διὰ τοῦ κήρυκος, τὸ τελευταῖον εἶπεν,

ἂν τις ἐπιβουλεύσας Φιλίππῳ τῷ βασιλεῖ καταφύγῃ
 πρὸς Ἀθηναίους, παραδύσιμον εἶναι ταῦτον. διὰ δὲ
 τῆς αὐτοματιζούσης φήμης ὥσπερ θείᾳ τινὶ προνοίᾳ
 διαρῆμαινε τὸ δαιμόνιον τὴν ἐσομένην ἐπιβουλήν εὐ-
 θὺς τῷ Φιλίππῳ ἀκολουθῶς δὲ τούτοις καὶ ἑτεροί-
 τινες ὥσπερ ἐνθουζάουσαι ἐγένοντο φωναὶ προδηλοῦ-
 σαι τὴν τοῦ βασιλέως καταστροφὴν. ἐν γὰρ τῷ βα-
 σιλικῷ πότῳ Νεοπτόλεμος ὁ τραγῳδός, πρωτεύων
 τῇ μεγαλοφωνίᾳ καὶ τῇ δόξῃ, προστάζαντος αὐτοῦ
 10 τοῦ Φιλίππου προσεγγίνασθαι τῶν ἐπιτετευγμένων
 ποιημάτων, καὶ μάλιστα τῶν ἀνηκόντων πρὸς τὴν
 κατὰ τῶν Περσῶν στρατείαν, ὁ μὲν τεχνίτης
 κρίνας οἰκτερόν ὑποληφθῆσεσθαι τὸ ποίημα τῇ δια-
 βάσει τοῦ Φιλίππου, καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἐπιπλη-
 ξαι βουλόμενος τοῦ Περσῶν βασιλέως, καίπερ οὐ-
 σάν μεγάλην καὶ περιβόητον, ὅπως μεταπεσοῖτο
 εἰς τὸνναντίον ὑπὸ τῆς τύχης, ἤρξατο λέγειν τὸδε
 τὸ ποίημα·

20 φρονεῖτε νῦν αἰθέρος ὑψηλότερον
 καὶ μεγάλων πεδίων ἀρούρας,
 φρονεῖθ' ὑπερβαλλόμενοι
 δόμῳ δόμους, ἀφροσύνα
 πρῶτον βίωτάν τεκμαιρόμενοι.
 ὁ δ' ἀμφιβάλλει ταχύπουν
 κέλευθον ἔργῳ σκοτίαν,
 ἄφνω δ' ἄφαντος προσέβα
 μακρὰς ἀφαιρούμενος ἐλπίδας
 θνατῶν πολυμοχθὸς Αἰδας.

καὶ τὰ τούτων ἐφεξῆς συνέειρε, πάντα πρὸς τὴν
 30 ὁμοίαν φερόμενα διανοίαν. ὁ δὲ Φίλιππος ἡσθεὶς
 ἐπὶ τοῖς ἀπηγγελλέμενοις ὅλος ἦν, καὶ τελείως φερόμε-
 νος τῇ διανοίᾳ πρὸς τὴν τοῦ Περσῶν βασιλέως κα-
 ταστροφὴν, ἅμα δὲ καὶ τὸν πεθόχρηστον χρησμόν
 ἀνελογίζετο, παραπλησίαν ἔχοντα διανοίαν τοῖς ὑπὸ
 τοῦ τραγῳδοῦ ῥηθείαι. τέλος δὲ τοῦ πότου διαλυ-
 θέντος, καὶ τῶν ἀγώνων κατὰ τὴν ὑστεραίαν τὴν
 ἀρχὴν λαμβανόντων, τὸ μὲν πλῆθος εἰ νυκτὸς οὐ-
 δὲς συνέτρεχεν εἰς τὸ θέατρον, ἅμα δ' ἡμέρᾳ τῆς

153 πομπῆς γινομένης σὺν ταῖς ἄλλαις ταῖς μεγαλο-
πρεπέσι κατασκευαῖς, εἰδῶλα τῶν δώδεκα θεῶν
ἐπόμπευε, ταῖς τε δημοουργίαις περιτῶς εἰργασμέ-
να καὶ τῇ λαμπρότητι τοῦ πλούτου θαυμασιῶς
κεκοσμημένα· σὺν δὲ τούτοις αὐτοῦ τοῦ Φιλίππου
τρεῖςκαίδεκατον ἐπόμπευε θεοπρεπὲς εἰδῶλον, σύνθρο-
νον ἑαυτὸν ἀποδεικνύντος τοῦ βασιλέως τοῖς δώδεκα
θεοῖς.

Τοῦ δὲ θεάτρου πληρωθέντος αὐτὸς ὁ Φίλιππος 93
ἦν λευκὸν ἔχων ἱμάτιον καὶ προστεταχὼς τοὺς δορυ- 10
φόρους μακρὰν ἀφ' ἑαυτοῦ συνακολου-
θεῖν· ἐνεδείκνυτο γὰρ πᾶσιν οἱ τηρούμενος τῇ κοινῇ
τῶν Ἑλλήνων εὐνοίᾳ τῆς τῶν δορυφόρων φυλακῆς
οὐκ ἔχει χρεῖαν. τηλικαυτῆς δ' οὐσῆς περὶ αὐτὸν
υπεροχῆς, καὶ πάντων ἐπαινούντων ἅμα καὶ μακα-
ριζόντων τὸν ἄνδρα, παράδοξος καὶ παντελῶς ἀνέλ-
πιστος ἐφάνη κατὰ τοῦ βασιλέως ἐπιβουλὴ καὶ θά-
νατος. ἵνα δὲ σαφὴς ὁ περὶ τούτων γένηται λόγος,
προεκθησόμεθα τὰς αἰτίας τῆς ἐπιβουλῆς. Πausa-
νίας ἦν τὸ μὲν γένος Μακεδῶν ἐκ τῆς Ὀρεστίδος 20
καλουμένης, τοῦ δὲ βασιλέως σωματοφυλάξ, καὶ δια-
τὸ κάλλος φίλος γεγονὼς τοῦ Φιλίππου. οὗτος ὁρῶν
ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀγαπώμενον ἕτερον Πausανίαν ὁμῶ-
νυμον ἑαυτῷ, ὀνειδιστικοῖς πρὸς αὐτὸν ἐχρήσατο λό-
γοις, ᾗσας ἀνδρόγυνον εἶναι καὶ τοὺς τῶν βουλο-
μένων ἔρωτας ἐτοιμῶς προσδέχεσθαι. ὁ δὲ τὴν ἐκ τῆς
λοιδορίας ὕβριν οὐκ ἐνέγκας, τὸ μὲν παρὸν κατε-
σιώπησεν, Αἰτάλῳ δὲ τινι τῶν φίλων ἀνακοινωσά-
μενος περὶ τῶν μελλόντων πράττεσθαι, ἐκουσίως καὶ
παραδόξως ἑαυτὸν ἐκ τοῦ ζῆν μετεστήσει. μετ' ὅλι- 30
γας γὰρ ἡμέρας τοῦ Φιλίππου πρὸς Πλευρίαν τὸν
τῶν Ἀλφυριῶν βασιλέα διαγωνιζομένου πρὸ τοῦ βα-
σιλέως στὰς ἀπάσας τὰς φερομένας ἐπ' αὐτὸν πλη-
γὰς ἀνεδέξατο τῷ ἰδίῳ σωματι, καὶ μετήλλαξε. δια-
βοηθείσης δὲ τῆς πράξεως, ὁ μὲν Αἰτάλος, εἰς ὧν
τῶν ἐξ αὐλῆς καὶ πολὺ δυναμένων παρὰ τῷ βασιλεῖ,
ἐκάλεσεν ἐπὶ δαίπνον τὸν Πausανίαν, καὶ πολὺν
ἐμπορήσας ἄκρατον παρέδωκεν αὐτοῦ τὸ σῶμα τοῖς

ὀρεοκόμοις εἰς ὕβριν καὶ παρούντιαν ἑταιρικήν. ὁ δὲ
 ἀνανήψας ἐκ τῆς μέθης, καὶ τῇ τοῦ σώματος ὕβρει
 περιαλγῆς γενόμενος, τοῦ Ἀιτάλου κατηγόρησεν ἐπὶ
 τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ Φίλιππος παρωξύνθη μὲν ἐπὶ
 τῇ παρανομίᾳ τῆς πράξεως, διὰ δὲ τὴν πρὸς Ἀι-
 τάλον οἰκειότητα καὶ τὴν εἰς τὸ παρὸν αὐτοῦ χρεῖαν
 οὐκ ἐβούλετο μισοπονηρεῖν. ἦν γὰρ ὁ Ἀιταλος τῆς
 μὲν ἐπιγαμηθείσης γυναικὸς ὑπὸ τοῦ βασιλέως Κλει- 154
 πάτρας ἀδελφιδούς, ἐπὶ δὲ τῆς προαπεισταλμένης
 10 δυνάμεως εἰς τὴν Ἀσίαν στρατηγὸς προχειρισμέ-
 νος, ἐν δὲ τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσιν ἀνδρεῖος. διόπερ
 ὁ βασιλεὺς πρᾶνναι βουλόμενος τοῦ Πausανίου τὴν
 ἐπὶ τῷ πάθει γεγενημένην δικαίαν ὀργὴν, ὥρτας
 ἀξιολόγους ἀπένειμεν αὐτῷ καὶ κατὰ τὴν σωματο-
 94 φυλακίαν προῆγεν αὐτὸν ἐντίμως. ὁ δὲ Πausανίας
 ἀμιτάθετον φυλάττων τὴν ὀργὴν, ἔσπευδε μὴ μόνον
 παρὰ τοῦ πράξαντος λαβεῖν τιμωρίαν, ἀλλὰ καὶ
 παρὰ τοῦ μὴ τιμωροῦντος αὐτῷ. συνεπιλάβετο δὲ
 ταύτης τῆς προαιρέσεως μάλιστα ὁ σοφιστὴς Ἑρμο-
 20 κράτης. τοῦ γὰρ Πausανίου σχολάζοντος αὐτῷ, καὶ
 κατὰ τὴν διατριβὴν πυθομένου πῶς ἂν τις γένοιτο
 ἐπιφανέστατος, ὁ σοφιστὴς ἀπεκρίθη, εἰ τὸν τὰ μέ-
 γιστα πράξαντα ἀνέλοι· τῇ γὰρ περὶ τούτου μνήμη
 συμπεριληφθῆσεσθαι καὶ τὸν τὴν ἀναίρεσιν αὐτοῦ
 ποιησάμενον. ἀνενέγκας δὲ πρὸς τὴν ἰδίαν ὀργὴν τὸν
 λόγον, καὶ διὰ τὸν θυμὸν οὐδεμίαν τῆς γνώμης
 ὑπέρθεσιν ποιησάμενος, ἐν αὐτοῖς τοῖς ὑποκειμένοις
 ἀγῶσι τὴν ἐπιβουλὴν συνεστήσατο τοιῶδέ τινα τρόπῳ.
 ἵππους παραστησάμενος ταῖς πύλαις παρῆλθε πρὸς
 30 τὰς εἰς τὸ θέατρον εἰσόδους ἔχων κεκρυμμένην Κελ-
 τικὴν μάχαιραν. τοῦ δὲ Φιλίππου τοὺς παρακολου-
 θοῦντας φίλους κελεύσαντος προεἰσελθεῖν εἰς τὸ
 θέατρον, καὶ τῶν δορυφόρων ἀεσπείτων, ὁρῶν τὸν
 βασιλέα μεμονωμένον, προσέδραμε, καὶ διὰ τῶν πλευ-
 ρῶν διανταίαν ἐνέγκας πληγὴν, τὸν μὲν βασιλέα
 νεκρὸν ἐξέτεινεν, αὐτὸς δ' ἐπὶ τὰς πύλας καὶ τοὺς
 ἡτοιμασμένους πρὸς τὴν φυγὴν ἔθεεν ἵππους. εὐθύς
 δὲ τῶν σωματοφυλάκων οἱ μὲν πρὸς τὸ σῶμα τοῖ

βασιλέως ὤρμησαν, οἱ δ' ἐπὶ τὸν τοῦ σφαγέως διωγμὸν ἐξεχύθησαν, ἐν οἷς ὑπῆρχον Λεόννατος καὶ Περδίκκας καὶ Ἄτταλος. ὁ δὲ Πανσανίας προλαβὼν τῆς διώξεως ἔφθασεν ἂν ἐπὶ τὸν ἵππον ἀναπηδήσας, εἰ μὴ τῆς ὑποδέσεως περὶ ἄμπελόν τινα περιπλακείσης ἔπεσεν. οἱ δὲ περὶ τὸν Περδίκκαν καταλαβόντες αὐτὸν ἐκ τῆς γῆς ἀνιστάμενον, καὶ συγκεντρήσαντες, ἀνεΐλον.

Φίλιππος μὲν οὖν μέγιστος γεγόμενος τῶν καθ' 95
 ἑαυτὸν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης βασιλείων, καὶ διὰ τὸ μέ- 10
 γεθος τῆς ἀρχῆς ἑαυτὸν τοῖς δώδεκα θεοῖς συνθρο-
 νον καταριθμήσας, τοιαύτης ἔτυχε τῆς τοῦ βίου κα-
 ταστροφῆς, ἄρξας ἔτη τέτταρα πρὸς τοῖς εἴκοσι.
 δοκεῖ δ' οὗτος ὁ βασιλεὺς ἐλαχίστας μὲν εἰς τὴν μο-
 ναρχίαν ἀφορμὰς παρειληφέναι, μεγίστην δὲ τῶν
 παρ' Ἑλλήσι μοναρχιῶν κατακτήσασθαι· ἠϋξέναι
 δὲ τὴν ἡγεμονίαν οὐχ οὕτω διὰ τῆς ἐν τοῖς ὅπλοις
 ἀνδραγαθίας ὥς διὰ τῆς ἐν τοῖς λόγοις ὁμιλίας καὶ
 φιλοφροσύνης. φασὶ δὲ καὶ αὐτὸν τὸν Φίλιππον
 σεμνύνεσθαι μᾶλλον ἐπὶ τῇ στρατηγικῇ συνέσει καὶ 20
 155 τοῖς διὰ τῆς ὁμιλίας ἐπιτεύγμασιν ἥπερ ἐπὶ τῇ κατὰ
 τὰς συμμαχίας ἀνδρείᾳ. τῶν μὲν γὰρ κατὰ τοὺς
 ἀγῶνας κατορθωμάτων μετέχειν ἅπαντας τοὺς στρα-
 τευομένους, τῶν δὲ διὰ τῆς ὁμιλίας γενομένων ἐπι-
 τευγμάτων αὐτὸν μόνον λαμβάνειν τὴν ἐπιγραφὴν.
 ἡμεῖς δ' ἐπειδὴ πάρεσμεν ἐπὶ τὴν Φίλιππον τελευ-
 τήν, ταύτην μὲν τὴν βίβλον αὐτοῦ περιγράψομεν
 κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν. τῆς δ' ἐχομένης τὴν
 ἀρχὴν τὴν Ἀλεξάνδρου παράληψιν τῆς βασιλείας
 ποιησάμενοι πειρασόμεθα περιλαβεῖν ἅπασας αὐτοῦ 30
 τὰς πράξεις ἐν μιᾷ βίβλῳ.

156 ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΗ ΕΠΤΑΚΑΙΔΕΚΑΤΗ
ΤΩΝ ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΒΙΒΛΩΝ
ΕΙΣ ΔΤΟ ΒΙΒΛΟΥΣ ΔΙΗΓΗΜΕΝΗ.

ΕΝ ΤΗ ΠΡΩΤΗ ΒΙΒΛΩΙ
Η ΤΩΙ ΠΡΩΤΩΙ ΤΜΗΜΑΤΙ.

- α'. Ὡς Ἀλέξανδρος διαδεξιμένος τὴν βασιλείαν κατέστησε τὰ
κατὰ τὴν ἀρχήν.
β'. Ὡς τὰ νεωτερίζοντα τῶν ἔθνων ἀνέκτιστο.
γ'. Ὡς Θήβας κατασκάψας, καὶ φόβον ἐπιστήσας τοῖς Ἕλλησι,
στρατηγὸς αὐτοκράτωρ τῆς Ἑλλάδος ἤρθε.
δ'. Ὡς διαβὰς εἰς τὴν Ἀσίαν τοὺς σατράπεις ἐπέκτισε περὶ τὸν
ἐν Φρυγίᾳ Γρανικὸν ποταμὸν.
ε'. Ὡς Μίλητον καὶ Ἀλικαρνασσὸν ἐπεπολιόρκησε.
ς'. Μάχη Δαρείου πρὸς Ἀλέξανδρον ἐν Ἰουῷ τῆς Κιλικίας καὶ
νίκη Ἀλεξάνδρου.
ζ'. Τύρου πολιορκία καὶ Αἰγύπτου παράληψις καὶ παράδοσις εἰς
Ἀμμωνα τοῦ βασιλέως.
η'. Παράταξις ἐν Ἀρβήλοις Ἀλεξάνδρου πρὸς Δαρεῖον καὶ νίκη
Ἀλεξάνδρου.
θ'. Μάχη Ἀντιπάτρου πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ νίκη Ἀντι-
πάτρου.

ΕΝ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑΙ ΒΙΒΛΩΙ
Η ΤΩΙ ΔΕΥΤΕΡΩΙ ΤΜΗΜΑΤΙ.

- α'. Ἀρβήλων ἄλωσις ὑπ' Ἀλεξάνδρου καὶ κατάληψις πολλῶν
χωρημάτων.

- β'. Ἀνάληψις τῆς δυνάμεως ἐν Βαβυλῶνι καὶ δωρεαὶ τοῖς ἰν=157
δραγαθήσασιν.
- γ'. Παρουσία τῶν ἀποσταλέντων μισθοφόρων καὶ συμμάχων.
- δ'. Διάταξις καὶ κατασκευὴ τῆς δυνάμεως.
- ε'. Ὡς Ἀλέξανδρος παρέλαβε Σούσων καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ θη-
σαυροὺς.
- ς'. Ὡς τῶν παρόδων ἐγκρατὴς ἐγένετο καὶ τῶν ὀνομαζομένων
πυλῶν ἐκράτησεν.
- ζ'. Ὡς τοὺς ἀκρωτηριασθέντας Ἑλλήνων εὐεργέτησε, καὶ τὴν
Περσέπολιν παραλαβὼν διήρπασεν.
- η'. Ὡς κωμάσας ἐνέπρησε τὰ βασίλεια.
- θ'. Δαρείου θάνατος ὑπὸ Βήσσου.
- ι'. Ἀλεξάνδρου στρατεία εἰς τὴν Ἑρκανίαν, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ
φυομένων παραδόξων ἀπαγγελία.
- ια'. Ὡς Ἀλέξανδρος ἐπὶ Μαρδους στρατεύσας κατεπολέμησε
τὸ ἔθνος.
- ιβ'. Ὡς Θάληστρις ἡ τῶν Ἀμαζονίδων βασιλεύουσα συνέμιξεν
Ἀλεξάνδρῳ.
- ιγ'. Ὡς ὁ βασιλεὺς ἀνίκητον ἑαυτὸν εἶναι νομίσας ἐξήλωσε τὴν
τῶν Περσῶν τρυφὴν.
- ιδ'. Στρατεία Ἀλεξάνδρου πρὸς τοὺς ἀφιστηκότας Ἀρείους, καὶ
ἄλλους τῆς Πέρσης.
- ιε'. Ἐπιβουλὴ τοῦ βασιλέως καὶ κόλασις τῶν ἐπιθεμένων, ὧν
οἱ ἐπιφανέστατοι Παρμενίων καὶ Φίλωτας.
- ις'. Στρατεία Ἀλεξάνδρου εἰς τοὺς Παροπαμισάδας, καὶ τὰ
πρυχθέντα κατ' αὐτήν.
- ιζ'. Ἡ γενομένη ἐν Ἀρείαις μονομαχία, καὶ παράληψις τοῦ
ἔθνους.
- ιη'. Βήσσου τοῦ ἀνελόντος Δαρεῖον θάνατος.
- ιθ'. Ὡς Ἀλέξανδρος διὰ τῆς ἀνύδρου πορευθεὶς πολλοὺς ἀπέ-
βαλε τῶν στρατιωτῶν.
- κα'. Ὡς τοὺς Βραγχίδας τὸ παλαιὸν ὑπὸ Περσῶν μετοικισθέν-
τας εἰς τὰ ἔσχατα τῆς βασιλείας ὡς προδότας τῶν Ἑλλή-
νων ἐκέλευεν Ἀλέξανδρος.
- καβ'. Ὡς ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Σοχδιανούς καὶ Σκύθας ἐστράτευσεν.
- κβ'. Ὡς οἱ πρωτεύοντες Σοχδιανῶν ἀπαγόμενοι πρὸς θάνατον
παραδόξως ἐσώθησαν.

- κγ'. Ὡς Ἀλέξανδρος ἀποστάντας τοὺς Σογδιανοὺς κατεπολέμησε, καὶ κατέσφαξεν αὐτῶν πλείους τῶν δώδεκα μυριάδων.
- κδ'. Ὡς Βακτριανοὺς ἐκόλασε καὶ Σογδιανοὺς τὸ δεύτερον ἔχειν ῥώσατο καὶ πόλεις ἔκτισεν εὐκαίρως πρὸς τὰς τῶν ἀφισταμένων κολάσεις.
- κε'. Ἀπόστασις τρίτη Σογδιανῶν, καὶ ἄλλοις τῶν εἰς τὴν Πέτρην καταφυγόντων.
- κς'. Περὶ τοῦ ἐν Βασιλοῖς κυνηγίου καὶ τοῦ πλήθους τῶν ἐν αὐτῇ θηρίων.
- κζ'. Περὶ τῆς εἰς τὸν Διόνυσον ἁμαρτίας καὶ τῆς παρὰ τὸν πότον ἀναιρέσεως Κλείτου.
- κη'. Περὶ τῆς Καλλισθένους τελευτῆς.
- κθ'. Στρατεία τοῦ βασιλέως εἰς τοὺς καλουμένους Ναύτακας καὶ φθορὰ τῆς δυνάμειος ὑπὸ πολλῆς χιόνος.
- 158 λ'. Ὡς Ἀλέξανδρος ἱρασθεὶς Ῥοξάνης τῆς Ὀυδάρτου, ἔγημεν αὐτήν, καὶ τῶν φίλων πολλοὺς ἔπεισε γῆμαι τὰς τῶν ἐκείνων σήμεων βαρβάρων θυγατέρας.
- λα'. Παρασκευὴ τῆς ἐπὶ [Ναύτακας τοῖς] Ἰνδοῦς στρατείας.
- לב'. Ἐμβολὴ εἰς τὴν Ἰνδικὴν καὶ ἀναλήψεις ἄγδην τοῦ πρώτου ἔθνους πρὸς κατάπληξιν τῶν ἄλλων.
- λγ'. Ὡς τὴν Νυσίαν ὀνομαζομένην πόλιν εὐεργέτησε διὰ τὴν ἀπὸ Διονύσου συγγένειαν.
- λδ'. Ὡς Μάσσακα πόλιν ὀχυρὰν ἐκπορθήσας τοὺς μισθοφόρους ἅπαντας λαμπρῶς ἀγωνισαμένους κατέκοψεν.
- λε'. Ὡς τὴν Ἀορνὸν καλουμένην Πέτρην ἀνάλωτον αἰὲ γιγνημένην ἐξεπολιόρκησεν.
- λς'. Ὡς Ταξιλήν μὲν τὸν βασιλέα τῶν Ἰνδῶν προσηγάγετο, Πῶρον δὲ μεγάλην παρατάξει νικήσας, καὶ τοῦ σώματος κρατήσας, ἀπέδωκε τὴν βασιλείαν αὐτῷ δι' ἀνδραγαθίαν.
- λζ'. Ἀπυγγελία τῶν κατὰ τὴν χώραν παραδόξων ὄψεων τε καὶ τῶν φνομένων καρπῶν.
- λη'. Ὡς τὰ πλησιόχωρα τῶν ἔθνῶν τὰ μὲν προσηγάγετο τὰ δὲ κατεπολέμησεν.
- λθ'. Ὡς τὴν ὑπὸ Σωπείδην τεταγμένην ἐχειρώσατο.
- μ'. Περὶ τῆς εὐνομίας τῶν ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ πόλεων.
- μα'. Περὶ τῆς ἀρετῆς τῶν θωρηθέντων Ἀλεξάνδρῳ κυνῶν.

μβ. Περὶ τῆς ἀφηγήσεως τοῦ Ἰνδῶν βασιλέως.

μγ. Ὡς τοῦ Ἀλεξάνδρου βουλομένου διαβῆναι τὸν Γάγγην ποταμόν, καὶ στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Γανδαρίδας ὀνομαζομένους, οἱ Μακεδόνες οὐχ ὑπήκουσαν.

μδ. Ὡς ὅρια θέμενος τῆς στρατείας ὁ βασιλεὺς ἐπῆλθε τὰ λοιπὰ τῶν Ἰνδῶν, καὶ τοξευθεὶς ἐκινδύνευσεν.

με. Ὡς διὰ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ κατέπλευσεν ἐπὶ τὸν κατὰ μεσημβρίαν Ὀκεανόν.

μς. Περὶ τῆς γενομένης μονομαχίας ἐκ προκλήσεως.

μζ. Περὶ τῶν καταπολεμηθέντων Ἰνδῶν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ ποταμοῦ μέχρι τοῦ Ὀκεανοῦ.

μη. Περὶ τῶν παραδόσεων καὶ νομίμων παρὰ τοῖς ἑγχωρίοις καὶ τῶν θηριῶδῃ βίῳ ἔχόντων.

μθ. Ὡς οἱ τὸν Ὀκεανὸν πλεύσαντες συνέμειξαν Ἀλεξάνδρῳ παρὰ θάλατταν ἱστρατοπεδευκότε, καὶ τὰ κατὰ τὸν πλοῦν ἀπήγγειλαν.

ν. Ὡς πάλιν ἐκπλεύσαντες πολλὴν τῆς παραθαλαττίας χώρας παρέπλευσαν.

να. Ὡς τῶν Περσῶν τριεμνίους νεανίσκους ἐπιλέξας, καὶ παιδεύσας τὰ πολεμικὰ τῶν ἔργων, ἀντίταγμα κατεσκευάσεν τῇ Μακεδονικῇ φάλαγγι.

νβ. Ὡς Ἀρπαλος διὰ τὴν τροφὴν καὶ τὰς ὑπερβολὰς τῶν δαπανημάτων διαβληθεὶς ἔφυγεν ἐκ Βαβυλῶνος καὶ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων ἰκέτης ἐγένετο.

νγ. Ὡς διαδράς ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἀνῆρέθη, καὶ τῶν χρημάτων ἐπτακόσια μὲν τάλαντα παρέθετο τοῖς Ἀθηναίοις, τετρακισχίλια δὲ καὶ μισθοφόρους ὀκτακισχιλίους περὶ Ταίναρον τῆς Λακωνικῆς ἀπέλιπεν.

νδ. Ὡς Ἀλέξανδρος τοὺς γεγηρακότας τῶν Μακεδόνων χρεο-159 λυτήσας, καὶ καταναλώσας μύρια τάλαντα, ἀπέλυσεν εἰς τὰς πατρίδας.

νε. Ὡς στασιαζόντων τῶν Μακεδόνων ἐκόλασε τοὺς αἰελοὺς.

νς. Ὡς Πευκίστης ἤγαγε πρὸς Ἀλέξανδρον ἐκ τῶν Περσῶν ἐπιλέξας τοξότας καὶ σφενδονήτας μυρίους.

νζ. Ὡς τὰς τάξεις ὁ βασιλεὺς ἐποίησεν ἀναμίξας τοῖς Μακεδόσι τοὺς Πέρσας.

- νη. Ὡς τοῖς ἐπιγόνους παισὶ μιῶν οὐσι τὰς δαπάνας καὶ παιδείας μισθοὺς ἅπασιν ἐχορήγει.
- νθ. Ὡς Διωσθένης ἤρξατο κινεῖν τὸν πρὸς Μακεδόνας πόλεμον.
- ξ. Ὡς Ἀλέξανδρος ἐπὶ Κορσασίους ἐστράτευσεν.
- ξα. Ὡς πορευομένου τοῦ βασιλέως εἰς Βαβυλῶνα προεῖπον οἱ Χαλδαῖοι τῷ Ἀλεξάνδρῳ τελευτήσῃν αὐτόν, ἐὰν εἰς τὴν Βαβυλῶνα εἰσέλθῃ.
- ξβ. Ὡς ὁ βασιλεὺς ἐν ἀρχῇ μὲν κατεπλάγη καὶ παρήλλαξε τὴν Βαβυλῶνα, ὕστερον δὲ ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν φιλοσόφων πείσθεις κατήντησεν εἰς τὴν πόλιν.
- ξγ. Περὶ τοῦ πλήθους τῶν παραγενομένων πρεσβειῶν.
- ξδ. Περὶ τῆς Ἡφαιστῖωνος ταφῆς καὶ τοῦ πλήθους τῶν εἰς αὐτὴν δαπανηθέντων χρημάτων.
- ξε. Περὶ τῶν σημείων τῶν γεγενημένων Ἀλεξάνδρῳ καὶ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ.

**ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΟΣ ΕΠΤΑΚΑΙΔΕΚΑΤΗ.**

1 Ἡ μὲν πρὸ ταύτης βίβλος, οὕσα τῆς ὅλης συντά-160
ξιως ἑκκαίδεκάτη, τὴν ἀρχὴν ἔσχεν ἀπὸ τῆς Φιλίπ-
που τοῦ Ἀμύντου βασιλείας· περιελήφθησαν δ' ἐν
αὐτῇ πράξεις αἱ μὲν τοῦ Φιλίππου πᾶσαι μέχρι τῆς
τελευτῆς, αἱ δὲ τῶν ἄλλων βασιλέων τε καὶ ἔθνων
καὶ πόλεων ὅσαι γεγόνاسι κατὰ τοὺς τῆς βασιλείας
ταύτης χρόνους, ὄντας ἑτῶν εἴκοσι καὶ τεττάρων.
ἐν ταύτῃ δὲ τὰς συνεχεῖς πράξεις ἀναγράφοντες
ἀρξόμεθα μὲν ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου βασιλείας, πε-
10 ριλαβόντες δὲ τὰ τοῦτοι τῷ βασιλεῖ πραχθέντα μέχρι
τῆς τελευτῆς συναναγράψομεν καὶ τὰ ἅμα τούτοις
συντελεσθέντα ἐν τοῖς γνωριζομένοις μέρεσι τῆς οἰ-
κουμένης. οὕτω γὰρ μάλιστα ὑπολαμβάνομεν τὰς [τε]
πράξεις εὐννημονεύτους ἔσεσθαι, κεφαλαιωδῶς τε-
θείσας καὶ συνεχεῖς ἐχούσας ταῖς ἀρχαῖς τὸ τέλος.
ἐν ὀλίγῳ δὲ χρόνῳ μεγάλας πράξεις οὗτος ὁ βασι-
λεὺς κατειργάσατο, καὶ διὰ τὴν ἰδίαν σύνεσιν τε καὶ
ἀνδρείαν ὑπερεβάλετο τῷ μεγέθει τῶν ἔργων πάντας
τοὺς ἐξ αἰῶνος τῇ μνήμῃ παραδεδομένους βασιλεῖς.
20 ἐν ἑτεσι γὰρ δώδεκα καταστρεψάμενος τῆς μὲν Εὐ-
ρώπης οὐκ ὀλίγα, τὴν δὲ Ἀσίαν σχεδὸν ἅπασαν,
εἰκότως περιβόητον ἔσχε τὴν δόξαν καὶ τοῖς παλαιοῖς

ἤρωσι καὶ ἡμιθέοις ἰσαΐουσαν. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἀναγκαῖον ἡμῖν ἐν τῷ προοιμίῳ προλαμβάνειν τι τῶν κατωρθωμένων τούτῳ τῷ βασιλεῖ· αὐταὶ γὰρ αἱ κατὰ μέρος πράξεις ἱκανῶς μὨνύσουσι τὸ μέγεθος τῆς δόξης αὐτοῦ. Ἀλέξανδρος οὖν γεγονώς κατὰ πατέρα μὲν ἀφ' Ἡρακλείους, κατὰ δὲ μητέρα τῶν Αἰακιδῶν, 161 οἰκείαν ἔσχε τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς τῶν προγόνων εὐδοξίας. ἡμεῖς δὲ τοὺς ἀρμότιοντας τῇ γραφῇ χρόνους παραθέντες ἐπὶ τὰς οἰκείας τῆς ὑποκειμένης ἱστορίας πράξεις τριψόμεθα. 10

Ἐπ' ἀρχόντος γὰρ Ἀθήνησιν Εὐαίνετον Ῥωμαῖοι κατέστησάν ὑπάτους Λεύκιον Φούριον καὶ Γαῖον Μαίνιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλέξανδρος διαδεξιμένος τὴν βασιλείαν πρῶτον μὲν τοὺς φονεῖς τοῦ πατρὸς τῆς ἀρμοξούσης τιμωρίας ἠξίωσε· μετὰ δὲ ταῦτα τῆς τυφῆς τοῦ γονέως τὴν ἐνδεχομένην ἐπιμέλειαν ποιησάμενος κατέστησε τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν πολὺ κάλλιον ἢ πάντες, προσεδόκησαν. νέος γὰρ ὢν παντελῶς καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν ὑπὸ τινων καταφρονούμενος, πρῶτον μὲν τὰ πλήθη οἰκείοις λόγοις 20 παρέστησατο πρὸς εὐνοίαν. ἔφη, γὰρ ὄνομα μόνον διηλλάχθαι βασιλείως, τὰς δὲ πράξεις χειρισθῆσθαι μηδὲν καταδείστερον τῆς ἐπὶ τοῦ πατρὸς γενομένης οἰκονομίας. ἔπειτα ταῖς πρεσβείαις χρηματίσας φιλανθρωπῶς παρεκάλεσε τοὺς Ἕλληνας τηρεῖν πρὸς αὐτὸν τὴν πατροπαράδοτον εὐνοίαν. τῶν δὲ στρατιωτῶν πυκνὰς ποιησάμενος ἑξοπλισίας μελέτας τε καὶ γυμνασίας πολεμικὰς, εὐπειθῆ κατεσκεύασε τὴν δύναμιν. ἔχων δὲ τῆς βασιλείας ἑφεδρον Ἀτταλον τὸν ἀδελφιδοῦν Κλεοπάτρας τῆς ἐπιγαμηθείσης 30 ὑπὸ Φιλίππου, τοῦτον ἔκρινεν ἐκ τοῦ ζῆν μεταστῆσαι· καὶ γὰρ ἐτύγχανε παιδίον ἐκ τῆς Κλεοπάτρας γεγονὸς τῷ Φιλίππῳ τῆς τελευταίας τοῦ βασιλέως ὀλίγαις πρότερον ἡμέραις. ὁ δ' Ἀτταλος προαπεσταλμένος ἦν εἰς τὴν Ἀσίαν στρατηγὸς τῶν δυνάμεων μετὰ Παρμενίωνος· εὐεργετικὸς δὲ ὢν καὶ ταῖς ὁμιλῆαις ἐκθεραπεύων τοὺς στρατιώτας μεγάλης ἐτύγχανε ἀποδοχῆς ἐν τῷ στρατοπέδῳ. εὐλόγως οὖν

τοῦτον εὐλαβεῖτο μήποτε τῆς ἀρχῆς ἀντιποιήσεται συνεργούς λαβὼν τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἐναντιουμένους αὐτῷ. διόπερ τῶν φίλων προχειρισάμενος Ἐκαταῖον ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν Ἀσίαν μετὰ τῶν ἱκανῶν στρατιωτῶν, δοὺς ἐντολὰς μάλιστα μὲν ἀγαγεῖν ζῶντα τὸν Ἀτταλον, εἰάν δὲ τοῦτο μὴ δύνηται κατεργάσασθαι, δολοφονῆσαι τὸν ἄνδρα τὴν ταχίστην. οὗτος μὲν οὖν διαβάς εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ συμμίζας τοῖς περὶ τὸν Παρμενίωνα καὶ Ἀτταλον, ἐπειτῆρει

10 τὸν καιρὸν τῆς προχειρισμένης πράξεως.

3 Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος πυθόμενος πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων μετεώρους εἶναι πρὸς καινοτομίαν, εἰς πολλὴν ἀγωνίαν ἐνέπιπτεν. Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ Δημοσθένους δημαγωγοῦντος κατὰ τῶν Μακεδόνων τὴν τε Φιλίππου τελευτὴν ἀσμένως ἤκουσαν καὶ τῆς ἡγεμονίας τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἐξεχώρουν τοῖς Μακεδόσι διαπρεσβευσάμενοι δὲ πρὸς Ἀτταλον ἐν ἀπορρήτοις συνετίθεντο κοινοπραγίαν, καὶ πολλὰς τῶν πόλεων προετρέποντο τῆς ἐλευθερίας ἀντέχεσθαι. Αἰτωλοὶ 20 δὲ κατάγειν τοὺς ἐξ Ἀκαρνανίας φυγάδας ἐψηφίσαντο διὰ Φιλίππου πείραν εὐληφίας τῆς φυγῆς. Ἀμβρακιῶται δὲ πεισθέντες Ἀριστάρχῳ τὴν μὲν ὑπὸ Φιλίππου καταστυγμένην φρουρὰν ἐξέβαλον, τὴν 162 δὲ πόλιν ἐποίησαν δημοκρατεῖσθαι· ὁμοίως δὲ τοῦτοις Θηβαῖοι τὴν μὲν ἐν τῇ Καδμείᾳ φρουρὰν ἐκβαλεῖν ἐψηφίσαντο, τῷ δὲ Ἀλεξάνδρῳ μὴ συγχωρεῖν τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν. Ἀρκαδες δὲ οὔτε Φιλίππῳ συνεχώρησαν τὴν ἡγεμονίαν μόνου τῶν Ἑλλήνων οὔτ' Ἀλεξάνδρῳ προσέσχον τῶν δ' ἄλλων Πελοποννησίων. Ἀργεῖοι μὲν καὶ Ἡλείοι καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ τινες ἕτεροι πρὸς τὴν αὐτονομίαν ὥρμησαν· τῶν δὲ ὑπεροικούντων τὴν Μακεδονίαν ἐθνῶν οὐκ ὀλίγα πρὸς ἀπόστασιν ὥρμα, καὶ πολλὴ ταραχὴ κατεῖχε τοὺς τῇδε κατοικοῦντας βαρβάρους. ἀλλ' ὅμως τηλικούτων πραγμάτων καὶ τοσούτων φόβων κατεχόντων τὴν βασιλείαν Ἀλέξανδρος νέος ὢν παντελῶς ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν δυσχερῆ παραδόξως καὶ συντόμως κατεστήσατο. οὓς μὲν γὰρ πειθοῇ διὰ

τῆς ὀμιλίας προσηγάγετο, οὓς δὲ φόβῳ διωρθώσατο,
 τινὰς δὲ βία χειρωσάμενος ὑπηκόους ἐποίησατο.
 πρῶτους δὲ Θετταλοὺς ὑπομνήσας τῆς ἀρχαίας ἀφ' 4
 Ἡρακλέους συγγενείας, καὶ λόγοις φιλανθρώποις ἔτε-
 θε μεγάλας ἐπαγγελίας μετεωρίσας, ἔπεισε τὴν πα-
 τροπαράδοτον ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος αὐτῷ συγχω-
 ρῆσαι κοινῇ τῆς Θετταλίας δόγματι. μετὰ δὲ τού-
 τους τοὺς συνορίζοντας τῶν ἔθνων εἰς τὴν ὁμοίαν
 εὐναίαν προσαγαγόμενος παρῆλθεν εἰς Πύλας. καὶ
 τὸ τῶν Ἀμφικτυόνων συνέδριον συναγαγὼν ἔπεισε 10
 κοινῇ δόγματι δοθῆναι τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν.
 τοῖς δ' Ἀμβρακιώταις διαπρεσβευόμενος καὶ φιλαν-
 θρώπως ὁμιλήσας, ἔπεισεν αὐτοὺς βραχὺ προειληφέναι
 τὴν μέλλουσαν ὑπ' αὐτοῦ δίδασθαι μετὰ προθυμίας
 αὐτονομίαν. πρὸς δὲ τὴν κατάπληξιν τῶν ἀπειθούν-
 των ἤγε τὴν δύναμιν τῶν Μακεδόνων κεκοσμημένην
 καταπληκτικῶς. οὗλαις δὲ ταῖς ὁδοιπορίαις χρησα-
 μένος ἦκεν εἰς τὴν Βοιωτίαν, καὶ πλησίον τῆς
 Καδμείας καταστρατοπεδεύσας ἐπέστησε τὸν φόβον
 τῇ πόλει τῶν Θηβαίων. καθ' ὃν δὴ χρόνον Ἀθηναῖοι 20
 πυθόμενοι τὴν εἰς Βοιωτίαν πάροδον τοῦ βασιλέως,
 τῆς προὔπαρχούσης καταφρονήσεως ἀπέστησαν. ἡ
 γὰρ οὕτως τοῦ νεανίσκου καὶ ἡ διὰ τῶν πράξεων
 ἐνέργεια τοὺς ἀλλοτριόφρονονῦντας μεγάλως ἐξέπληττε.
 διόπερ Ἀθηναῖοι τὰ μὲν ἀπὸ τῆς χώρας ἐψηφίσαντο
 κατακομίζειν, τῶν δὲ τειχῶν τὴν ἐνδεχομένην ἐπιμέ-
 λειαν ποιεῖσθαι. πρὸς δὲ τὸν Ἀλέξανδρον πρέσβεις
 ἐξαπέστειλαν, ἀξιοῦντες συγγνώμην ἔχειν, εἰ τὴν ἡγε-
 μονίαν μὴ ταχέως συγχωροῦσιν. ἐν δὲ τοῖς πρέσβεσι
 καὶ Δημοσθένης ἐκπεμφθεὶς οὐ συνῆλθε μετὰ τῶν 30
 ἄλλων πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ἀλλ' ἐκ τοῦ Κιθαιρώ-
 κος ἀνέκαμψεν εἰς τὰς Ἀθήνας, εἴτε διὰ τὰ πεπο-
 λτευμένα κατὰ Μακεδόνων φοβηθεὶς, εἴτε βουλόμε-
 νος τῷ βασιλεῖ τῶν Περσῶν ἄμεμπτον αὐτὸν διαφυ-
 163 λᾶν. πολλὰ γὰρ χρήματά φασιν αὐτὸν εἰληφέναι
 παρὰ Περσῶν, ἵνα πελιτεύηται κατὰ Μακεδόνων.
 περὶ ὧν καὶ τὸν Αἰσχίνην φασὶν ὀνειδίζοντα τῷ Δη-
 μωσθένει κατὰ τινὰ λόγον τὴν δωροδοκίαν εἰπεῖν

Νῦν μέντοι τὴν δαπάνην ἐπιμέλυνεν αὐτοῦ τὸ βασιλικὸν χρυσίον. ἔσται δὲ οὐδὲ τοῦτο ἱκανόν· οὐδεὶς γὰρ ποῖποτε πλοῦτος τρόπου πονηροῦ περιεγένητο. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τοῖς πρέσβεσι τῶν Ἀθηναίων φιλανθρωπίους ἀποκρίσεις δοὺς ἀπέλυσε τοῦ πολλοῦ φόβου τὴν δῆμον. τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου παραγγείλαντος εἰς Κόρινθον ἀπαγαῖν τὰς τε πρεσβείας καὶ τοὺς συνέδρους, ἐπειδὴ συνῆλθον οἱ συνεδρεύειν εἰσθότες, διελχθεὶς ὁ βασιλεὺς καὶ λόγοις ἐπιεικέσι χρησάμενος, ἔπεισε τοὺς Ἕλληνας ψηφίσασθαι στρατηγὸν αὐτοκράτορα τῆς Ἑλλάδος εἶναι τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ συστρατεύειν ἐπὶ τοὺς Πέρσας ὑπὲρ ὧν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξήμαρτον. τυχὼν δὲ ταύτης τῆς τιμῆς ὁ βασιλεὺς ἐπανῆλθε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Μακεδονίαν.

5 Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα διήλθομεν, μεταβιβάσομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν πράξεις. μετὰ γὰρ τὴν Φιλίππου τελευτὴν Ἀττάλος τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχειρεῖ νεωτερίζειν καὶ πρὸς Ἀθηναίους συνετίθετο κοινοπραγίαν κατ' Ἀλεξάνδρου, ὕστερον δὲ μετανοήσας τὴν μὲν ἀποδοθεῖσαν αὐτῷ παρὰ Δημοσθένους ἐπιστολὴν κτηρήσας ἀπέστειλε πρὸς Ἀλέξανδρον, καὶ λόγοις φιλανθρωπίοις ἐπειρᾶτο τὰς καθ' ἑαυτοῦ διαβολὰς ἀποτρίβασθαι. τοῦ δ' Ἑκαταίου κατὰ τὰς τοῦ βασιλέως ἐντολὰς θαλοφονήσαντος τὸν Ἀττάλον, ἡ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν τῶν Μακεδόνων δύναμις ἐπαύσατο τοῦ μετεωρίζεσθαι πρὸς ἀπώσταταιν, τοῦ μὲν Ἀττάλου πεφονευμένου, τοῦ δὲ Παρμενίωνος οἰκειώτατα διακεκμένου πρὸς Ἀλέξανδρον.

10 περὶ δὲ τῆς τῶν Περσῶν βασιλείας μέλλοντας ἡμᾶς ἀναγράφειν ἀναγκαῖόν ἐστι βραχὺ τοῖς χρόνοις προαναλαβεῖν τὴν ἱστορίαν. Φιλίππου γὰρ ἐπὶ βασιλεύοντος ἦρχε τῶν Περσῶν Ὁχος, καὶ προσεφέρειν τοῖς ὑποταγμαμέναις ὡμῶς καὶ βιαίως. μισουμένου δ' αὐτοῦ διὰ τὴν χαλεπότητα τῶν τρόπων, Βαγῶας ὁ χελλάρχος, εὐνοῦχος μὲν ὢν τὴν ξίφιν, πονηρὸς δὲ καὶ πολεμικὸς τὴν ψυσίν, ἀνείλε φαρμάκῳ τὸν Ὁχον διὰ τικρὸς ἱατροῦ, τὸν δὲ νεώτατον τῶν υἱῶν τοῦ βασι-

λέως Ἀρσην εἰσῆγαγεν εἰς τὴν βασιλείαν. ἀνείλε δὲ
 καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ βασιλέως, ὄντας νέους παν-
 τελῶς, ὅπως μονωθεῖς ὁ νεανίσκος μᾶλλον ὑπήκοος
 αὐτῷ γένηται. τοῦ δὲ μεираκίου ταῖς γενομέναις πα-
 ρανομίαις προσκόποντος, καὶ φανεροῦ καθεστῶτος
 ὅτι τιμωρήσεται τὸν αὐθέντην τῶν ἀνομημάτων,
 φθάσας αὐτοῦ τὰς ἐπιβουλὰς ὁ Βαγῶας ἀνείλε τὸν
 Ἀρσην μετὰ τῶν τέκνων τρίτον ἔτος ἤδη βασι-
 164 λεύοντα. ἐρήμου δ' ὄντος τοῦ βασιλέως οἴκου, καὶ
 μηδενὸς ὄντος τοῦ κατὰ γένος διαδεξιμένου τὴν ἀρ- 10
 χὴν, προχειρισάμενος ἓνα τῶν φίλων Δαρεῖον ὄνομα,
 τοῦτω συγκατεσκεύασε τὴν βασιλείαν. οὗτος δ' ἦν
 υἱὸς μὲν Ἀρσάνου τοῦ Οὐστάνου, ὃς ἦν ἀδελφός
 Ἀρταξέρξου τοῦ Περσῶν βασιλεύσαντος. ἴδον δὲ τε
 συνέβη περὶ τὸν Βαγῶαν γενέσθαι καὶ μνήμης ἄξιον.
 χρώμενος γὰρ τῇ συνήθει μισαιφονίᾳ τὸν Δαρεῖον
 ἐπεβαίλετο διὰ φαρμακείας ἀνελεῖν· μνησθείσης δὲ
 τῆς ἐπιβουλῆς ὁ βασιλεὺς ὡς ἐπὶ τινι φιланθρωπικῇ
 προσκαλεσάμενος τὸν Βαγῶαν, καὶ δεύς τὸ ποτή-
 ριον, ἠνάγκασε πιεῖν τὸ φάρμακον. ἡξιώθη δὲ τῆς 6
 βασιλείας ὁ Δαρεῖος δοκῶν πολὺ προεχεῖν ἀνδρείᾳ
 Περσῶν. Ἀρταξέρξου γὰρ ποτε τοῦ βασιλέως πολε-
 μῶντος πρὸς Καδουσίους, καὶ τινος τῶν Καδου-
 σίων ἐπ' ἀληθῆ καὶ ἀνδρείᾳ διαβεβημένου, καὶ πρὸς
 καλεσάμενον τὸν βοῶνόμενον Περσῶν μονομαχῆσαι,
 ἄλλος μὲν οὐδεὶς ἐτόλμησεν ὑπακοῦσαι, μόνος δὲ
 Δαρεῖος ὑποστάς τὸν κίνδυνον τὸν προκαλεσάμενον
 ἀπέκτεινε, καὶ ὑπὸ μὲν τοῦ βασιλέως μεγάλας ἐτι-
 μήθῃ δωρεαῖς, παρὰ δὲ τοῖς Πέρσαις τὸ πρωτεῖον
 τῆς ἀνδρείας ἀπηνέγκαστο. διὰ ταύτην δὲ τὴν ἀνδρα- 30
 γαθίαν ἄξιός τῆς βασιλείας νομισθεὶς, παρέλαβε τὴν
 ἀρχὴν περὶ τοὺς τοὺς χρόνους ἐν οἷς Φιλίππου
 τελευτήσαντος διεδέξατο τὴν βασιλείαν Ἀλέξανδρος.
 τοιοῦτον δ' ἄνδρα τῆς τύχης παραδούσης ἀντίπαλόν
 τῇ κατ' Ἀλέξανδρον ἰριτῇ συνέβη πολλοὺς καὶ με-
 γάλους ἀγῶνας συστῆναι περὶ τοῦ πρωτείου. ἀλλὰ
 περὶ μὲν τούτων ἀπὸ κατὰ μέρος πράξεις ἕκαστα δη-
 λώσουσιν. ἡμεῖς δ' ἐπὶ τὸ συνεχές τῆς ἱστορίας

7 τριφόμεθα. Δαρεῖος γὰρ παραλαβὼν τὴν βασιλείαν
 πρὸ μὲν τῆς Φιλίππου τελευτῆς ἐφιλοτιμεῖτο τὸν
 μέλλοντα πόλεμον εἰς τὴν Μακεδονίαν ἀποστρέψαι·
 ἐκείνου δὲ τελευτήσαντος ἀπελύθη τῆς ἀγωνίας, κα-
 ταφρονήσας τῆς Ἀλεξάνδρου νεότητος. ἐπεὶ δ' ἡ τῶν
 πράξεων ἐνέργεια καὶ ὀξύτης ἐποίησε μὲν τὴν τῶν
 Ἑλλήνων ἡγεμονίαν πᾶσαν ἀναλαβεῖν, καὶ τὴν ἀρετὴν
 τοῦ νεανίακου γενέσθαι περιβόητον, τότε δὴ κου-
 θετηθεὶς τοῖς ἔργοις ὁ Δαρεῖος ἐπιμέλειαν μεγάλην
 10 ἐποιεῖτο τῶν δυνάμεων, τριήρεις τε πολλὰς κατα-
 σκευαζόμενος καὶ πολλὰς δυνάμεις ἀξιολόγους συνιστά-
 μενος, ἡγεμόνας τε τοὺς ἀρίστους προκρίνων, ἐν οἷς
 ὑπῆρχε καὶ Μέμων ὁ Ρόδιος, διαφέρων ἀνδρείᾳ καὶ 165
 συνέσει στρατηγικῇ. τούτῳ δὲ δοὺς ὁ βασιλεὺς μισθο-
 φόρους πεντακισχιλίους προσέταξε παρελθεῖν ἐπὶ πό-
 λιν Κυζικόν, καὶ πειρᾶσθαι ταύτην χειρώσασθαι. οὐ-
 τας μὲν οὖν μετὰ τοσούτων στρατιωτῶν προῆγε διὰ τῆς
 Ἰδης. τὸ δ' ὄρος τοῦτο μυθολογοῦσι τινες τυχεῖν ταύ-
 τῃς τῆς προσηγορίας ἀπὸ τῆς Μελιττίως Ἰδης. μέγι-
 20 στον δὲ ὑπάρχον τῶν κατὰ τὸν Ἑλλήσποντον ἔχει
 κατὰ τὸ μέσον ἄντρον θεοπραπές, ἐν ᾧ φασι κριθῆναι
 τὰς θεὰς ὑπὸ Ἀλεξάνδρου. γενέσθαι δ' ἐν τούτῳ λέ-
 γεται καὶ τοὺς Ἰδαίους Δακτύλους, οὓς σίδηρον ἐργά-
 σασθαι πρῶτους, μαθόντας τὴν ἐργασίαν παρὰ τῆς
 τῶν θεῶν μητρος. ἴδιον δὲ τι καὶ παράδοξον συμβαί-
 νει γίνεσθαι περὶ τοῦτο τὸ ὄρος. κατὰ γὰρ τὴν τοῦ
 κυνὸς ἐπιτολὴν ἐπ' ἄκρας τῆς κορυφῆς διὰ τὴν νη-
 νεμίαν τοῦ περιέχοντος αἵρος ὑπερπετῇ γίνεσθαι τὴν
 ἄκραν τῆς τῶν ἀνέμων πνεψῆς. ὁρᾶσθαι δὲ τὸν ἥλιον
 30 εἶναι τῆς νυκτὸς οὐσῆς ἀνατέλλοντα, τὰς ἀκτῖνας οὐκ
 ἐν κυκλοτερεῖ σχήματι τετραμμένον, ἀλλὰ τὴν φλόγα
 κατὰ πολλοὺς τοπούς ἔχοντα διεσπαρμένην, ὥς τε δο-
 κεῖν πυρὰ πλείω θιγγάνειν τοῦ τῆς γῆς ὀρίζαντος.
 μετ' ὀλίγον δὲ συνάγεται ταῦτα πρὸς ἓν μέγεθος, ὥς
 ἂν γένηται τρίπλεθρον διάστημα· καὶ τότε ἤδη τῆς
 ἡμέρας ἐπιλαβούσης τὸ φαινόμενον τοῦ ἡλίου μέγε-
 θος πληρωθὲν τὴν τῆς ἡμέρας διάθεσιν κατασκευά-
 ζει. ὁ δ' οὖν Μέμων διελθὼν τὴν ὄρεινὴν ἄφω τῇ

πόλει τῶν Κιζικηνῶν προσέπεσε, καὶ παρ' ὀλίγον αὐτῆς ἐκυρίευσεν· ἀποπεσὼν δὲ τῆς ἐπιβολῆς τὴν χώραν αὐτῶν ἐπόρθησε καὶ πολλῶν λαφύρων ἐκυρίευσεν. ἀμα δὲ τούτοις πραγματοποιέοις Παρμενίων Τρύνιον μὲν πόλιν ἐλὼν κατὰ κράτος ἐξηνδραποδίσαιτο· Πιάνην δὲ πολιορκουῖντος αὐτοῦ Μέλμων ἐπιφανεῖς καὶ καταπληξάμενος τοὺς Μακεδόνας ἔλυσε τὴν πολιορκίαν. μετὰ δὲ ταῦτα Κάλλας μὲν ἔχων Μακεδόνας καὶ μισθοφόρους στρατιώτας ἐν τῇ Τρωάδι συνῆψε μάχην πρὸς τοὺς Πέρσας, ὄντας πολλα- 10 πλάσιους, καὶ λειψθεὶς ἀπεχώρησεν εἰς τὸ Ροίκιον, καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

Ἀλέξανδρος δὲ τὰς κατὰ τὴν Ἑλλάδα ταραχὰς 8 καταπαύσας, ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Θράκην, καὶ πολλὰ μὲν ἔθνη Θράκῃα ταραττόμενα καταπληξά- 166 μενος ὑποταγῆναι κατηνάγκασεν· ἐπῆλθε δὲ καὶ τὴν Παιονίαν καὶ τὴν Ἀλκυρίδα καὶ τὰς ὁμόρους ταύταις χώρας, καὶ πολλοὺς τῶν κατοικούντων βαρβάρων ἀφαισθηκότας χειρωσάμενος ὑπηκόους πάντας τοὺς πλησιοχώρους βαρβάρους ἐποίησατο. περὶ ταῦτα δ' 20 ὄντος αὐτοῦ παρήσαν τινες ἀπαγγέλλοντες πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων νεωτερίζειν, καὶ πολλὰς τῆς Ἑλλάδος πόλεις πρὸς ἀπόστασιν ὠρμηκέναι, μάλιστα δὲ Θηβαίους. ἐπὶ δὲ τούτοις ὁ βασιλεὺς παροξυνθεὶς, ἐπα- 25 ῆλθεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, σπεύδων τὰς κατὰ τὴν Ἑλλάδα παῦσαι ταραχὰς. Θηβαίων δὲ τὴν ἐν τῇ Καδμείᾳ φρουρὰν ἐκβαλλεῖν φιλοτιμουμένων, καὶ πολιορκούντων τὴν ἄκρην, ἤκεν ὁ βασιλεὺς ἄφνω πρὸς τὴν πόλιν, καὶ κατεστρατοπέδευσε πλησίον τῶν Θη- 30 βῶν μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως. οἱ δὲ Θηβαῖοι πρὸς 30 μὲν τῆς τοῦ βασιλέως παρουσίας τὴν Καδμείαν τά- φροις βαθείαις καὶ σταυρώμασι πυκνοῖς περιέλαβον, ὥστε μήτε βαῆθειαν αὐτοῖς δύνασθαι μήτε ἀγορὰν εἰσπύμπαι. πρὸς δὲ Ἀρκάδας καὶ Ἀργεῖους ἐν δὲ 35 Ἠλείους προσβέυσαντες ἠξίουν βοηθεῖν. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς Ἀθηναίους περὶ συμμαχίας ἐπρέσβευσαν, καὶ παρὰ Δημοσθένους ὅπλων πλήθος ἐν δωρεᾷ λα- 40 βόντες τοὺς ἀνόπλους καθώπλιζον. τῶν δ' ἐπὶ τὴν

βοήθειαν παρακεκλημένων οἱ μὲν ἐν Πελοποννήσῳ
στρατιώτας ἐξέπεμψαν ἐπὶ τὸν Ἰσθμόν, καὶ διατρί-
βοντες ἐκαρὰδύκουν, προσδοκίμου τοῦ βασιλέως ὄν-
τος. Ἀθηναῖοι δ' ἐψηφίσαντο μὲν βοηθεῖν τοῖς
Θηβαίοις πεισθέντες ὑπὸ Δημοσθένους, οὐ μέντοι
γε τὴν δύναμιν ἐξέπεμψαν, παραδοκούντες τὴν ῥο-
πὴν τοῦ πολέμου. ὁ δὲ τῆς ἐν τῇ Καδμείᾳ φρουρᾶς
ἡγούμενος Φιλώτας, ὄρων τοὺς Θηβαίους μεγάλας
παρασκευὰς ποιουμένους πρὸς τὴν πολιορκίαν, καὶ
10 τὰ τεῖχη φιλοτιμότερον κατεσκεύασε καὶ βελῶν παν-
9 τοδαπῶν πλήθος ἡτοιμάσατο. ἐπεὶ δ' ὁ βασιλεὺς
ἀνελπίστως ἐκ τῆς Θράκης ἦκε μετὰ πάσης τῆς ду-
νάμεως, αἱ μὲν συμμαχίαι τοῖς Θηβαίοις δισταζο-
μένην εἶχον τὴν παρουσίαν, ἡ δὲ τῶν πολεμίων δύ-
ναμις ὁμολογουμένην καὶ φανεράν ἐποκίετο τὴν ὑπερ-
οχήν. τότε δὲ συνεδρεύσαντες οἱ ἡγεμόνες προεβου-
λεύσαντο περὶ τοῦ πολέμου, καὶ πᾶσιν ἔδοξεν ὑπὲρ
τῆς αὐτονομίας διαγωνίζεσθαι. τοῦ δὲ πλήθους ἐπι-
κυρώσαντος τὴν γνώμην ἅπαντες μετὰ πολλῆς προ-
20 θυμίας εἶχον ἐτοιμῶς διακινδυνεύειν. ὁ δὲ βασιλεὺς
τότε μὲν ἡσυχίαν ἦγε, διδούς μετανόας χροῶν εἰς
τὸ βουλεύεσθαι, καὶ νομίζων μὴ τολμήσειν μίαν
πόλιν πρὸς τηλικαύτην δύναμιν παρατάξασθαι. εἶχε
γὰρ ὁ Ἀλέξανδρος κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν πεζοὺς
μὲν πλείους τῶν τρις μυρίων, ἵππεῖς δ' οὐκ ἐλάτ-
τους τῶν τρις χιλίων, πάντας δ' ἐνηθληκότας τοῖς
πολεμικοῖς κινδύνοις καὶ συνεστρατευμένους Φίλιππον
καὶ σχεδὸν ἐν πάσαις ταῖς μάχαις ἀνιττήτους γεγο-
νότας· ὧν δὴ ταῖς ἀρεταῖς καὶ προθυμίαις πέποι- 167
30 θῶς Ἀλέξανδρος ἐπεβύλετο καταλύσαι τὴν τῶν Περ-
σῶν ἡγεμονίαν. εἰ μὲν οὖν οἱ Θηβαῖοι τοῖς καιροῖς
εἰσάντες διεπρεσβεύοντο πρὸς τοὺς Μακεδόνας ὑπὲρ
εἰρήνης καὶ συνθέσεως, ἡδέως αὖν ὁ βασιλεὺς προσ-
εδέξατο τὰς ἐντεύξεις, καὶ πάντα αὖν ἀξιούμενος συν-
εχώρησεν· ἐπεθύμει γὰρ τὰς κατὰ τὴν Ἑλλάδα τα-
ραχὰς ἀποτριψάμενος ἀπερίσπαστον ἔχειν τὸν πρὸς
τοὺς Πέρσας πόλεμον· νῦν δὲ δόξας ὑπὸ τῶν Θη-
βαίων καταφρονεῖσθαι διέγνω τὴν πόλιν ἄρδην ἀνε-

λεῖν, καὶ τῷ φόβῳ τούτῳ τὰς ὁρμὰς τῶν ἀφίστα-
σθαι ταλμῶντων ἀποτρέψαι. διόπερ τὴν δύναμιν
ἐτοίμην κατασκευάσας πρὸς τὸν κίνδυνον ἐκήρυξε
τὸν βουλούμενον Θηβαίων ἀπιέναι πρὸς αὐτόν, καὶ
μετέχειν τῆς κοινῆς τοῖς Ἕλλησιν εἰρήνης. οἱ δὲ Θη-
βαῖοι διαφιλοτιμηθέντες ἀντεκήρυξαν ἀπὸ τινος ὑψη-
λοῦ πύργου τὸν βουλούμενον μετὰ τοῦ μεγάλου βασι-
λέως καὶ Θηβαίων ἐλευθεροῦν τοὺς Ἕλληνας καὶ
καταλύειν τὸν τῆς Ἑλλάδος τύραννον παρῆναι πρὸς
αὐτούς. ὅθεν Ἀλέξανδρος περιαλγῆς γενόμενος εἰς 10
ὑπερβάλλουσαν ὀργὴν προῆλθε, καὶ πάσῃ τιμωρῇ
τοὺς Θηβαίους μετελθεῖν ἔκρινεν. οὗτος μὲν οὖν ἀπο-
θηριαθεὶς τὴν ψυχὴν μηχανᾶς τε πολιορκητικὰς
συνεστήσατο καὶ τὰλλα πρὸς τὸν κίνδυνον παρεσκευά-
ζετα. οἱ δ' Ἕλληνες πυθόμενοι τὸ μέγεθος τῶν περὶ 10
τοὺς Θηβαίους κινδύνων, ἰδὺςφόρουσιν ἐπὶ ταῖς προς-
δοκωμέναις περὶ αὐτῶν συμφοραῖς. οὐ μὴν βοηθεῖν
γ' εἰσὶ λῶσιν τῇ πόλει δὸν τὸ προπετωὺς καὶ ἀβούλως
εἰς ἀμολογουμένην ἀπώλειαν ἑαυτὴν δεδοκέναι. οἱ δὲ
Θηβαῖοι ταῖς μὲν εὐτολμίαις προθύμως ἀνεδέχοντο 20
τοὺς κινδύνους, φήμας δὲ τισι μαντείων καὶ θεῶν
σημείοις ἠποροῦντο. πρῶτον μὲν γὰρ ἐν τῷ τῆς
Διμήτρου ἱερῷ λεπτόν ἀράχνης ὕφασμά τι διαπε-
πτασμένον ὤφθη, τὸ μὲν μέγεθος ἔχον ἱματίου,
κύκλῳ δὲ περιφαῖνον ἴσον τῇ κατ' οὐρανὸν ἑοικυῖαν.
περὶ οὗ τὸ μὲν ἐν Δελφοῖς χρηστήριον ἔδωκεν αὐ-
τοῖς τόνδε τὸν χρησμόν·

σημεῖον τόδε πᾶσι θεοὶ φαίνουσι βροτοῖσι,

Βοιωτοῖς δὲ μάλιστα καὶ οἱ περιτταίετδουσι.

τὸ δὲ πατριον τῶν Θηβαίων μαντεῖον τοῦτον ἐξή- 30
νεγκε τὸν χρησμόν·

ἰστός υφαινόμενος ἄλλῳ πακόν, ἄλλῳ ἄμεινον.

τοῦτο μὲν οὖν τὸ σημεῖον ἐγένετο τρισὶ μησὶν ἄνω-
τέρῳ τῆς Ἀλεξάνδρου πυρουσίας ἐπὶ τὰς Θήβας,
ὑπ' αὐτὴν δὲ τὴν ἑφοδὸν τοῦ βασιλέως οἱ κατὰ τὴν
ἀγορὰν ἀνδριάντες ἐφάνησαν ἰδρῶτας ἀφιέντες καὶ
μεστοὶ σταλαγμῶν μεγάλων. χωρὶς δὲ τούτων ἤκόν
τινες τοῖς ἄρχουσιν ἀπαγγέλλοντες τὴν ἐν Ὀρχηστῇ

λίμνην μυκήματι παραπλήσιον φωνὴν ἀφιέναι, τῇ
 δὲ Δίρκῃ κατὰ τὴν ἐμφάνειαν τοῦ ὕδατος αἵμα- 168
 τοειδῇ φρίκῃ ἐπιτρέχειν. ἕτεροι δὲ ἦσαν ἐκ Δελφῶν
 μηνύοντες ὅτι ὁ ἀπὸ Φωκίων ναός, ὃν ἰδρύναντο
 Θηβαῖοι, ἡματωμένην ἔχων τὴν ὀροφὴν ὁράται. οἱ
 δὲ περὶ τὴν τῶν σημείων διακρίσιν ἀσχολούμενοι
 σημαίνειν ἔφασαν τὸ μὲν ὕφασμα θεῶν ἀπὸ τῆς πό-
 λεως χωρισμόν, τὸ δὲ τῆς ἰριδος χρῶμα πραγμάτων
 παικίλων χειμῶνα, τὸν δὲ τῶν ἀνδριάντων ἰδρῶτα
 10 ὑπερβάλλουσαν κακοπάθειαν, τὸ δ' ἐν πλείοσι τό-
 ποις φαινόμενον αἷμα φόνον πολὺν κατὰ τὴν πόλιν
 ἰσθόμενον. συνεβούλευον οὖν τῶν θεῶν φανερώς ση-
 μαινόντων τὴν ἰσομένην τῇ πόλει συμφορὰν μὴ
 συγκαταβαίνειν εἰς τὸ διὰ μάχης κρίνειν τὸν πόλεμον,
 ἑτέραν δὲ διάλυσιν ζητεῖν διὰ λόγων ἀσφαλεστέραν.
 οὐ μὴν οἱ Θηβαῖοι γε ταῖς ψυχαῖς ἐμαλακύνοντο,
 τοῦναντίον δὲ τοῖς θυμοῖς προαχθέντες ἀνεμψύνησκον
 ἀλλήλους τὴν ἐν Λεύκτροις εὐημερίαν καὶ τῶν ἄλ-
 λων παρατάξεσιν ἐκ αἷς θαυμασιῶς ταῖς ἰδίαις ἀν-
 20 δραγαθίαις ἀνελπίστους νίκας περιποιήσαντο. οἱ
 μὲν οὖν Θηβαῖοι τοῖς παραστήμασιν ἀνδρειότερον
 μᾶλλον ἢ φρονιμώτερον χρησάμενοι προέπεσον εἰς
 11 πάνδημον τῆς πατρίδος ὄλεθρον. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐν
 τρισὶ ταῖς πάσαις ἡμέραις ἐτοιμασάμενος τὰ πρὸς
 τὴν πολιορκίαν καὶ τὰς δυνάμεις, διέλλετο τὴν στρα-
 τιὰν εἰς τρία μέρη, καὶ τὸ μὲν τοῖς χαρακώμασι
 τοῖς πρὸ τῆς πόλεως κατεσκευασμένοις προσβάλλ-
 λειν ἔταξε, τὸ δὲ τοῖς Θηβαίοις ἀντιτάττεσθαι,
 τὸ δὲ τρίτον ἐφεδρεῖν τῷ ποιοῦντι μέρει τῆς
 30 δυνάμεως καὶ διαδέχεσθαι τὴν μάχην. οἱ δὲ Θη-
 βαῖοι τοὺς μὲν ἵππεῖς ἐντὸς τοῦ χαρακώματος
 ἔταξαν, τοὺς δ' ἐλευθερωθέντας οἰκέτας καὶ τοὺς
 φυγάδας καὶ τοὺς μετοίκους τοῖς πρὸς τὰ τεῖχη
 βιαζομένοις ἀνέταξαν, αὐτοὶ δὲ τοῖς μετὰ τοῦ βα-
 σιλέως Μακεδόσι πολλαπλασίους οὖσι συνάπτειν
 μάχην πρὸ τῆς πόλεως ἡτοιμάζοντο. τέκνα δὲ καὶ
 γυναῖκες συνέτρεχον εἰς τὰ ἱερά, καὶ τοὺς θεοὺς
 ἱκέτευον σῶσαι τὴν πόλιν ἐκ τῶν κινδύνων. ὡς δ'

ἤγγισαν οἱ Μακεδόνες καὶ τοῖς τεταγμένοις μέρειν
 ἔκαστοι προσέπεσον, αἱ μὲν σάλπιγγες ἐσήμαινον τὸ
 πολεμικόν, αἱ δὲ παρ' ἀμφοτέροις δυνάμεις ὑφ' ἑνὸς
 καιρὸν συνηλάλαξαν, καὶ τὰ κοῦφα τῶν βελῶν ἐπὶ
 τοὺς πολεμίους ἔβαλλον. ταχὺ δὲ τούτων ἔξαναλω-
 θέντων, καὶ πάντων εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ ξίφους μά-
 χην συμπεσόντων, μέγας ἀγὼν συνέστατο. οἱ μὲν γὰρ
 Μακεδόνες διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸ βάρος
 τῆς φάλαγγος δυσυπόστατον εἶχον τὴν βίαν, οἱ δὲ
 Θηβαῖοι ταῖς τῶν σωμάτων ῥώμας ὑπερέχοντες καὶ 10
 τοῖς ἐν τοῖς γυμνασίοις συνεχέειν ἀθλήμασιν, ἐτι δὲ
 παρὰ παραστήματι τῆς ψυχῆς πλεονεκτοῦντες, ἐνεκαρ-
 τέρουν τοῖς δεινοῖς. διὸ καὶ παρ' ἀμφοτέροις πολλοὶ
 μὲν κατετιτρώσκοντο, οἱ κ' ὀλίγοι δ' ἐπιπτον ἐναν-
 τίας λαμβάνοντες πληγὰς. ὁμοῦ δ' ἦν κατὰ τὰς ἐν
 τοῖς ἀγῶσι συμπλοκάς μυχμὸς καὶ βοή καὶ παρα-
 κλειασμός, παρὰ μὲν τοῖς Μακεδόσι μὴ καταισχυῖναι
 τὰς προγεγενημένας ἀνδραγαθίας, παρὰ δὲ τοῖς Θη-
 βαίοις μὴ περιθεῖν τέκνα καὶ γονεῖς ὑπὲρ ἀνδραπο-
 δισμοῦ κινδυνεύοντας καὶ τὴν πατρίδα πανοίκιον 20
 169 ὑπὸ τοὺς Μακεδόνων θυμούς· ὑποπείσοισιν, μνη-
 σθῆναι δὲ τῆς ἐν Λεύκτροις καὶ ἐν Μαντινείᾳ μάχης
 καὶ τῶν παρὰ πᾶσι περιβοιῶν ἀνδραγαθημάτων.
 ἐπὶ πολὺν μὲν οὖν χρόνον ἰσορροπὸς ἦν ἡ μάχη διὰ
 τὴν ὑπερβολὴν τῆς τῶν ἀγωνιζομένων ἀνδρείας·
 μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος ὁρῶν τοὺς μὲν Θη- 12
 βαίους ἐτοιμῶς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνιζομένους,
 τοὺς δὲ Μακεδόνας κάμνοντας τῇ μάχῃ, προσέταξε
 τοὺς ἐπὶ τῆς ἐφ' αὐτοῦ τεταγμένους διαδέξασθαι τὸν
 ἀγῶνα. οἱ μὲν αὖν Μακεδόνες ἄφνω προσκείμενοι 30
 τοῖς Θηβαίοις κατακόποις βαρεῖς ἐπέκειντο τοῖς πα-
 λεμίοις καὶ πολλοὺς ἀνῆρουν. οὐ μὴν οἱ Θηβαῖοι τῆς
 νίκης ἔξεχώρουν, τὸνναντίον δὲ τῇ φιλοτιμίᾳ προα-
 χθέντες πάντων τῶν δεινῶν κατεφρόνουν. ἐπὶ τῷ
 σούτῳ δὲ ταῖς ἀνδραγαθίαις προέβησαν ὥστε βοᾶν
 ὅτι Μακεδόνες ὁμολογοῦσιν ἡτίους εἶναι Θηβαίων,
 καὶ τῶν ἄλλων πάντων εἰωθότων ἐν ταῖς διαδοχαῖς
 τῶν πολεμίων δεδιέναι τοὺς ἀκραιῶν τῶν ἐφε-

θρευόντων οὔτοι μόνοι τότε θρασύτεροι πρὸς τοὺς
 κινδύνους ὑπῆρξαν ὅθ' οἱ πολέμιοι διαδοχὴν ἐξέ-
 πεμψαν τοῖς καταπονουμένοις ὑπὸ τῆς κακοπαθείας.
 ἀνυπερβλήτου δὲ τῆς φιλοτιμίας γινομένης, ὁ βασι-
 λεὺς κατανοήσας τινὰ πυλίδα καταλειμμένην ὑπὸ
 τῶν φυλάκων, ἐξαπέστειλε Περδίκκαν μετὰ στρα-
 τιωτῶν ἱκανῶν καταλαβέσθαι ταύτην, καὶ παρειαπέ-
 σειν εἰς τὴν πόλιν. τούτου δὲ ταχὺ τὸ προσταχθὲν
 ποιήσαντος, οἱ μὲν Μακεδόνες διὰ τῆς πυλίδος πα-
 10 ρεῖσπεσον εἰς τὴν πόλιν, οἱ δὲ Θηβαῖοι καταπε-
 ποιηκότες μὲν τὴν πρώτην φάλαγγα τῶν Μακεδό-
 νων, ἀνιταχθέντες δ' εὐρώστως τῇ δευτέρᾳ, εὐέλ-
 πιδες ἦσαν περὶ τῆς νίκης· ὥς δὲ κατενόησαν μέρος
 τῆς πόλεως κατειλημμένον, εὐθὺς ἀνεχώρησαν ἐντὸς
 τῶν τειχῶν. ἅμα δὲ τούτοις πράττομένοις οἱ μὲν
 τῶν Θηβαίων ἱκπεῖς ὁμοίως τοῖς πεζοῖς συνέτρεχον
 εἰς τὴν πόλιν, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν ἰδίων συμπά-
 20 τουντες διέφθειρον, αὐτοὶ δὲ τεταραγμένως εἰσέπ-
 πευον εἰς τὴν πόλιν, ἐν δὲ ταῖς διεξόδοις καὶ τάφροις
 τοῖς οἰκείοις ὅπλοις περιπίπτοντες ἐτελεύτων. οἱ δὲ
 τὴν Καδμείαν φρουροῦντες ἐκχυθέντες ἐκ τῆς ἀκρο-
 πόλεως ἀπῆντων τοῖς Θηβαίοις, καὶ τεταραγμένους
 ἐπιπεσόντες πολὺν ἔποιουν φόνον.

13 Τῆς δὲ πόλεως τούτον τὸν τρόπον καταλαμβά-
 νομένης πολλὰ καὶ ποικίλαι περιστάσεις ἐντὸς τῶν
 τειχῶν ἐγίνοντο. οἱ μὲν γὰρ Μακεδόνες διὰ τὴν
 ὑπερηφανίαν τοῦ κηρυγματος πικρότερον ἢ πολέμι-
 κώτερον προσεφέροντο τοῖς Θηβαίοις, καὶ μετὰ πολ-
 λῆς ἀπειλῆς ἐπιφερόμενοι τοῖς ἡτυχυκόσιν ἀφειδῶς
 80 ἀνήρουν πάντας τοὺς περιτυγχάνοντας. οἱ δὲ Θη-
 βαῖοι τὸ φιλελεύθερον τῆς ψυχῆς διαφυλάττοντες
 τοσούτον ἀπείχον τοῦ φιλοζωεῖν ὥστ' ἐν ταῖς ἀπαν-
 τήσεσι συμπλέκεσθαι καὶ τὰς παρὰ τῶν πολεμίων
 ἐπισπᾶσθαι πληγὰς· ἑαλωκυίας γὰρ τῆς πόλεως
 οὐδεὶς Θηβαίων ἐωράθη δεηθεὶς τῶν Μακεδόνων
 φείσασθαι τοῦ ζῆν, οὐδὲ προσέπιπτον τοῖς τῶν κρα-
 τούντων γόνασιν ἀγένῳς. ἀλλ' οὔτε τὸ τῆς ἀρετῆς
 πάθος ἤλεετο παρὰ τοῖς πολεμίοις, οὔτε τὸ τῆς 170

ἡμέρας μῆκος ἦρκει πρὸς τὴν ὁμότητα τῆς τιμωρίας,
 πᾶσα δὲ ἡ πόλις ἐξεφορεῖτο παίδων ὁμοῦ καὶ παρ-
 θένων ἔλκομένων καὶ τὸ τῆς τεκούσης οἰκτρὰν ἐπι-
 βωμμένων ὄνομα· καθόλου δὲ τῶν οἰκῶν συν ὅλαις
 ταῖς συγγενείαις ἀρπαζομένων πάνδημος ὑπῆρχε τῆς
 πόλεως ἀνδραποδισμός. τῶν δὲ ὑπολελειμμένων Θη-
 βαίων οἱ μὲν κατατετρωμένοι τὰ σώματα καὶ λειπο-
 ψυχοῦντες συνεπλέκοντο τοῖς πολεμίοις συναποθνή-
 σκοντες τῇ τῶν ἐχθρῶν ἀπωλείᾳ, οἱ δὲ κλάσματι
 δόρατος ἐρειδόμενοι συνήντων τοῖς ἐπιγερομένοις, 10
 καὶ διαγωνιζόμενοι τὸν ῥύστατον ἀγῶνα προετίμων
 τὴν ἐλευθερίαν τῆς σωτηρίας. πολλοῦ δὲ φόνου γε-
 νομένου, καὶ τῆς πόλεως κατὰ πάντα τόπον νεκρῶν
 πληρουμένης, οὐκ ἦν ὅστις ἰδὼν οὐκ ἂν ἠλέησε τὰς
 τύχας τῶν ἀκληροῦντων. καὶ γὰρ τῶν Ἑλλήνων
 Θεσπιεῖς καὶ Πλαταιεῖς, ἔτι δ' Ὀρχομένιοι καὶ τε-
 νες ἄλλοι τῶν ἀλλοτρίως διακειμένων πρὸς τοὺς Θη-
 βαίους, συστρατεῖσθαι τῷ βασιλεῖ, συνέπασον εἰς
 τὴν πόλιν, καὶ τὴν ἰδίαν ἐχθρὰν ἐν τοῖς τῶν ἡτυ-
 χηκότων ἀκληρήμασιν ἐναπεδείκνυντο. διὸ καὶ πάθη 20
 πολλὰ καὶ δεινὰ κατὰ τὴν πόλιν αἰῶν ἦν γινόμενα· Ἑλ-
 ληνες γὰρ ὑφ' Ἑλλήνων ἀνηλεῶς ἀνηροῦντο, καὶ συγγα-
 νεῖς ὑπὸ τῶν κατὰ γένος πρσσηκόντων ἐφονεύοντο, μη-
 δεμίαν ἐντροπὴν τῆς ὁμοφωνοῦ διαλέκτου παρεχομένης.
 τέλος δὲ τῆς νυκτὸς ἐπικαταλαβούσης αἱ μὲν οἰκίαι
 διηρπάγησαν, τέκνα δὲ καὶ γυναῖκες καὶ αἱ γενηρα-
 κότες εἰς τὰ ἱερὰ καταπεφυγότες μετὰ τῆς ἰσχυρῆς
 ὕβρεως ἀπῆγοντο. τῶν δὲ Θηβαίων ἀνηρεύθησαν μὲν 14
 ὑπὲρ τοὺς ἑξακισχίλλους, αἰχμαλῶτα δὲ αἰμάτα συν-
 ῆχθη. πλείω τῶν τριεμυρίων, χρημάτων δὲ ἀπλη- 20
 στον πλῆθος διεφορήθη. ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς μὲν τε-
 λευτήσαντας τῶν Μακεδόνων ἐθαψε, πλείους ὄντας
 τῶν πεντακοσίων. τοὺς δὲ συνέδρους τῶν Ἑλλήνων
 συναγαγὼν ἐπέτρεψε τῷ κοινῷ συνεδρίῳ πρὸς χρη-
 στέον τῇ πόλει τῶν Θηβαίων. προτεθείσης οὐτ' βου-
 λῆς τῶν ἀλλοτρίως διακειμένων τοῖς Θηβαίοις, τινὲς
 ἐπιχείρουν συμβουλεύειν ἀπαραιτήτοις τιμωρίαις δεῖν
 περιβαλεῖν αὐτοὺς, ἀπεδείκνυσαν δ' αὐτοὺς τὰ τῶν

βαρβάρων πέφρονηκότας κατὰ τῶν Ἑλλήνων· καὶ γὰρ ἐπὶ Ξέρξου συμμαχοῦντας τοῖς Πέρσαις ἐστρατευκέναι κατὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ μόνους τῶν Ἑλλήνων ὡς ἐνεργέτας τιμᾶσθαι παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῶν Περσῶν, καὶ πρὸ τῶν βασιλέων τοῖς πρεσβεύουσι τῶν Θηβαίων τίθεσθαι θρόνους· πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα διελθόντες παρῴξυναν τὰς τῶν συνόδρων ψυχὰς κατὰ τῶν Θηβαίων, καὶ πέρας ἐψηφίσαντο τὴν μὲν πόλιν κατασκάψαι, τοὺς δ' αἰχμαλώτους ἀποδόσθαι, τοὺς δὲ φυγάδας τῶν Θηβαίων ἀγωγίλους ὑπάρχειν ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος, καὶ μηδένα τῶν Ἑλλήνων ὑποδέχεσθαι Θηβαῖον. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκολουθῶς τῇ τοῦ συνεδρίου γνώμῃ τὴν μὲν πόλιν κατασκάψας πολὺν ἐπέστησε φόβον τοῖς ἀφισταμένοις τῶν Ἑλλήνων, τοὺς δ' αἰχμαλώτους λαφυροποιήσας ἤθροισεν ἀργυρίου τάλαντα τετρακόσια καὶ τετταράκοντα.

- 15 Μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὰς Ἀθήνας ἐξαπέστειλε τοὺς ἐξαιτήσαντας τῶν ῥητόρων δέκα τοὺς κατ' ἀδελφότητος πεπολιτευμένους, ὧν ὑπῆρχον ἐπιφανέστατοι Δημοσθένης καὶ Λυκούργος. συναχθείσης οὖν ἐκκλησίας, καὶ τῶν πρεσβευτῶν εἰσαχθέντων εἰς τὸ πλῆθος, ὁ μὲν δῆμος ἀκούσας τῶν λόγων εἰς πολλὴν ἀγωνίαν καὶ ἀπορίαν ἐνέπεσεν. ἅμα μὲν γὰρ ἔσπευδε τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα τηρεῖν, ἅμα δὲ διὰ τὴν Θηβαίων ἀπώλειαν ἐκπεπληγμένος τὸ δεινὸν περίφοβος καθίστασθαι, νοουθετούμενος τοῖς τῶν πλησιοχώρων αὐτοχρήμασι πολλῶν δὲ λόγων γιγνομένων κατὰ τὴν ἐκκλησίαν, Φωκίων μὲν ὁ χρηστός, ἀντιπολιτευόμενος τοῖς περὶ τὸν Δημοσθένην, ἔφη δεῖν τοὺς ἐξαιτούμενους μιμήσασθαι τὰς Λεῶ κόρας καὶ τὰς Τυκινθίδας, καὶ τὸν θάνατον ἐκουσίως ὑπομῆναι ἕνεκα τοῦ μηδὲν ἀνῆκεστον παθεῖν τὴν πατρίδα, καὶ τὴν αὐταυδρίαν καὶ δεξιάν ὠνείδειν τῶν μὴ βουλομένων ὑπὲρ τῆς πόλεως τελευτᾶν. ὁ δὲ δῆμος τοῦτον μὲν τοῖς θορύβοις ἐξέβαλε, προσάντως ἀκούων τοὺς λόγους. Δημοσθένους δὲ λόγον πέφροντισμένον διελθόντος ὁ δῆμος εἰς συμπάθειαν τῶν ἀνδρῶν προά-

χθις φανερός ἦν σῶζειν βουλόμενος τοὺς ἄνδρας. ἐπὶ τελευταίῃς δὲ Δημάδης, πεπεισμένος ὑπὸ τῶν περὶ Δημοσθένην, ὡς φασί, πέντε ταλάντοις ἀργυρίου συμβούλευε μὲν σῶζειν τοὺς κινδυνεύοντας, παρα- νέγω δὲ ψήφισμα γεγραμμένον φιλοτέχνως. περιεῖχε γὰρ παραίτησιν τῶν ἀνδρῶν καὶ ἐπαγγελίαν τοῦ κο- λάζειν κατὰ τοὺς νόμους, ἂν ὧσιν ἄξιοι τιμωρίας. ὁ μὲν οὖν δῆμος ἀποδεξάμενος τὴν ἐπίνοιαν τοῦ Δη- μαδου τό τε ψήφισμα ἐκύρωσε, καὶ τὸν Δημάδην μεθ' ἑτέρων ἀπέστειλε πρεσβευτὴν πρὸς τὸν βασιλέα, 10 δοὺς ἐντολὴν καὶ περὶ τῶν Θηβαίων φυγάδων ἀξιοῦ- σαι τὸν Ἀλέξανδρον συγχωρῆσαι τῇ δῆμῳ τοὺς πε- φυγάτας Θηβαίους ὑποδέχεσθαι. ὁ δὲ Δημάδης πρεσβεύσας, καὶ τῇ τοῦ λόγου δεινότητι πάντα κατεμ- ρασάμενος, ἔπεισε τὸν Ἀλέξανδρον ἀπολῦσαι τοὺς ἄνδρας τῶν ἐγκλημάτων καὶ τᾶλλα πάντα συγχωρῆ- σαι τοῖς Ἀθηναίοις.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν βασιλεὺς ἐπανελθὼν μετὰ 16 τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Μακεδονίαν συνήγαγε τοὺς ἡγεμόνας τῶν στρατιωτῶν καὶ τοὺς ἀξιολογωτάτους 20 τῶν φίλων, καὶ προέθηκε βουλὴν περὶ τῆς εἰς τὴν Ἀσίαν διαβάσεως πότε χρὴ στρατεύειν καὶ τίνε τρόπῳ χειρίστεον τὸν πόλεμον. τῶν δὲ περὶ τὸν Ἀντίπατρον καὶ Παρμενίωνα συμβουλευόντων πρό- τερον παιδοποιήσασθαι, καὶ τότε τοῖς τηλικούτοις ἐγχειρεῖν ἔργοις, δραστηκός ὢν καὶ πρὸς πᾶσαν πρά- 172 ξεως ἀναβολὴν ἄλλοτρίως διακείμενος, ἀντεῖπε τού- τοις. αἰσχρὸν γὰρ ὑπάρχειν ἀπεφύγετο τὸν ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος ἡγεμόνα καθεστῆμενον τοῦ πολέμου, καὶ πατρικὰς ἀνικήτους δυνάμεις παρεληφῶτα, καθῆ- 30 σθαι γάμους ἐπιτελοῦντα καὶ τέκνων γενέσεις ἀνα- μένοντα. διδάξας οὖν αὐτοὺς περὶ τοῦ συμφέροντος, καὶ παρορμήσας διὰ τῶν λόγων πρὸς τοὺς ἀγῶνας, θυσίας μεγαλοπρεπῆς τοῖς θεοῖς συνετέλεσεν ἐν Δίῳ τῆς Μακεδονίας καὶ σκηνικοὺς ἀγῶνας Διὶ καὶ Μού- σαις, οὓς Ἀρχέλαος ὁ προβασιλεύσας πρῶτος κατέ- δεξε. τὴν δὲ πανηγυρίν ἐφ' ἡμέρας ἑννέα συνετέλε- σεν, ἐκάστη τῶν Μουσῶν ἐπῶνυμον ἡμέραν ἀναδεί-

ξας. σκηνὴν δὲ κατασκευασάμενος ἑκατοντάκλιον
 τοὺς τε φίλους καὶ τοὺς ἡγεμόνας ἔτι δὲ τοὺς ἀπὸ
 τῶν πόλεων πρέσβεις παρέλαβεν ἐπὶ τὴν εὐωχίαν.
 λαμπραῖς δὲ παρασκευαῖς χρητάμενος, καὶ πολλοὺς
 μὲν ἐστίασας, πᾶσιν δὲ τῇ δυνάμει διαδοὺς ἱερεῖα καὶ
 τὰλλα τὰ πρὸς τὴν εὐωχίαν ἀνήκοντα, προσετέλαβεν
 τὸ στρατόπεδον.

- 17 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Κτησικλείους Ῥω-
 μαῖοι μὲν υπάτους κατέστησαν Γάϊον Σουλπίκιον
 10 καὶ Λεύκιον Παπίριον. Ἀλέξανδρος δὲ μετὰ τῆς
 δυνάμεως πορευθεὶς ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον διαβίβασεν
 τὴν δύναμιν ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν. αὐτὸς
 δὲ μακρῶς ναυσὶν ἐξήκοντα καταπλεύσας πρὸς τὴν
 Τρωάδα χώραν πρῶτος τῶν Μακεδόνων ἀπὸ τῆς
 νεῆς ἡκόντισεν μὲν τὸ δόρυ, πῆξας δ' εἰς τὴν γῆν,
 καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῆς νεῆς ἀφαλλόμενος, παρὰ τῶν
 θεῶν ἀπεφαίνετο τὴν Ἀσίαν δέχεσθαι δορίκνητον,
 καὶ τοὺς μὲν τάφους τῶν ἡρώων Ἀχλλέως τε καὶ
 Αἰάντος καὶ τῶν ἄλλων ἐναγίσμασι καὶ τοῖς ἄλλοις
 20 τοῖς πρὸς εὐδοξίαν ἀνήκουσιν ἐτίμησεν, αὐτὸς δὲ
 τὸν ἐξετασμόν τῆς ἀκολουθοῦσης δυνάμεως ἀκριβῶς
 ἐποίησατο. εὐρέθησαν δὲ πεζοὶ Μακεδόνες μὲν μύ-
 ριοι καὶ δις χίλιοι, σύμμαχοι δὲ ἑπτακισχίλιοι, μισθο-
 φόροι δὲ πεντακισχίλιοι, καὶ τούτων ἀπάντων Παρ-
 μενίων εἶχε τὴν ἡγεμονίαν. Ὀδρῦσαι δὲ καὶ Τρι-
 βαλλοὶ καὶ Ἰλλυριοὶ συνηκολούθουν πεντακισχίλιοι,
 τοξοτῶν δὲ καὶ τῶν Ἀγριάνων καλουμένων χίλιοι,
 ὥστε τοὺς ἅπαντας εἶναι πεζοὺς τρις μυρίους. ἵππεῖς
 δ' ὑπῆρχον Μακεδόνες μὲν χίλιοι καὶ πεντακόσιοι,
 30 Φιλώτου τοῦ Παρμενίωνος ἡγουμένου, Θερπυλαὶ δὲ
 χίλιοι καὶ πεντακόσιοι, ὧν ἡγεῖτο Κάλλας ὁ Ἀρκά-
 λου, τῶν δὲ ἄλλων Ἑλλήνων οἱ πάντες ἑξακόσιοι,
 ὧν ἡγεῖτο Ἐρίγυιος, Θρᾷκες δὲ πρόδρομοι καὶ
 Παιόνες ἑννακόσιοι, Κάσσανδρον ἔχοντες ἡγεμόνας
 ὥστε συμπαντας ὑπάρχειν ἵππεῖς τετρακισχιλίους καὶ
 πεντακοσίους. οἱ μὲν οὖν μετ' Ἀλεξάνδρου διαβάν- 173
 τες εἰς τὴν Ἀσίαν τοσοῦτοι τὸ πλῆθος ἦσαν. οἱ δ'
 ἐπὶ τῆς Εὐρώπης ἀπολειμμένοι στρατιῶται, ὧν

Ἀντίπατρος εἶχε τὴν ἡγεμονίαν, πεζοὶ μὲν ὑπῆρχαν
 μύριοι καὶ δις χίλιοι, ἵππεῖς δὲ [μύριοι καὶ] χίλιοι
 καὶ πεντακόσιοι. τοῦ δὲ βασιλέως ἀναζεύξαντος ἐκ
 τῆς Τρωάδος, καὶ καταντήσαντος πρὸς τὸ τέμενος
 τῆς Ἀθηνᾶς, ὁ μὲν θύτης Ἀρίστανδρος, κατανοή-
 σας πρὸ τοῦ νεῶ κειμένην εἰκόνα χαμαὶ τοῦ Φρυγίας
 ποτὲ σατραπεύσαντος Ἀριοβαρζάνου, καὶ τινων
 οἰωνῶν αἰσίων ἄλλων ἐπιγενομένων, προσῆλθε τῇ
 βασιλεῖ, καὶ νικήσειν αὐτὸν ἵππομαχίᾳ μεγάλη διε-
 βεβαιοῦτο, καὶ μάλιστα, ἂν τύχη περὶ τὴν Φρυγίαν 10
 ἀγωνισάμενος. προσετίθει δὲ καὶ διότι ταῖς ἰδίαις
 χερσὶν ἀποκτενεῖ μαχόμενος ἐν παρατάξει στρατηγὸν
 ἐπιφανῆ τῶν πολεμίων. ταῦτα γὰρ αὐτῷ προσημαί-
 νειν τοὺς θεοὺς, καὶ μάλιστα τὴν Ἀθηνᾶν, ἣν καὶ
 συνεργήσειν τοῖς εὐημερήμασιν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος 18
 ἀποδεξάμενος τὴν τοῦ μαντεως προρόφῃσιν, τῇ μὲν
 Ἀθηνᾷ λαμπρὰν ἐπετέλεσε θυσίαν, καὶ τὸ μὲν ἴδιον
 ὄπλον ἀνέθηκε τῇ θεῷ, τῶν δ' ἐν τῷ νεῷ κειμένων
 ὀπλῶν τὸ κράτιστον ἀναλαβὼν καὶ τούτῳ καθοπλι-
 σθεὶς, ἐχρήσατο κατὰ τὴν πρώτην μάχην, ἣν διὰ 20
 τῆς ἰδίας ἀνδραγαθίας κρίνας περιβόητον ἔσχε τὴν
 νίκην. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον ἡμέραις ὀλίγαις
 ἐπράχθη. οἱ δὲ τῶν Περσῶν σατράπαι καὶ στρατη-
 γοὶ τοῦ μὲν κωλύσαι τῶν Μακεδόνων τὴν διάβασιν
 ὑστέρησαν, ἄθροισθέντες δὲ ἐβουλεύοντο πῶς χρὴ
 διαπολεμεῖν τοῖς περὶ Ἀλέξανδρον. Μένων μὲν οὖν
 ὁ Ρόδιος, διαβεβημένος ἐπὶ συνέσει στρατηγικῇ,
 συνεβούλευσε κατὰ στόμα μὲν μὴ διακινδυνεύειν,
 τὴν δὲ χώραν φθεῖρειν, καὶ τῇ σπᾶναι τῶν ἀναγ-
 καίων εἵργειν τοὺς Μακεδόνας τῆς εἰς τοῦμπροσθεν 30
 πορείας· διαβιβάζειν δὲ καὶ δυνάμεις εἰς τὴν Μακε-
 δονίαν ναυτικὰς τε καὶ πεζικὰς, καὶ τὸν ὅλον πόλε-
 μον εἰς τὴν Εὐρώπην μεταγαγεῖν. ὁ δ' ἀνὴρ οὗτος
 ἄριστα μὲν συνεβούλευεν, ὥς ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων
 ἐγενήθη φανερόν, οὐ μὴν ἔπεισε τοὺς ἄλλους ἡγε-
 μόνας, ὥς ἀνάξια συμβουλευῶν τῆς Περσῶν μεγα-
 λοψυχίας. διόπερ ἐπικρατοῦσης τῆς τοῦ διαγωνίζε-
 σθαι γνώμης, οὗτοι μὲν τὰς πανταχόθεν δυνάμεις

μεταπεμψάμενοι, καὶ πολλαπλάσιοι γινόμενοι τῶν Μάκεδόνων, προῆγον ἐπὶ Φρυγίας τῆς ἐφ' Ἑλλήσποντον. κατεστρατοπέδευσαν δὲ παρὰ τὸν Γρανικὸν ποταμὸν, προβαλλόμενοι τὸ ρεῖθρον τοῦ προειρημένου ποταμοῦ.

- 19 Ὁ δ' Ἀλέξανδρος πυθόμενος τὴν συνδρομὴν τῶν βαρβαρικῶν δυνάμεων, προῆγε, καὶ σύντομον τὴν 174 πορείαν ποιησάμενος ἀντεστρατοπέδευσε τοῖς πολεμίοις, ὥστε ἀνὰ μέσον εἶναι τῶν παρεμβολῶν τὸν
- 10 Γρανικόν. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι τὴν ὑπάρειαν κατελιημμένοι τὴν ἡσυχίαν ἤγον, κερικότες τοῖς πολεμίοις ἐπιθέσθαι κατὰ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ· καὶ διεσπασμένης τῆς τῶν Μακεδόνων φάλαγγος ῥαδίως προτερήσειν ὑπελάμβανον ἐν τῇ μάχῃ. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τεθαρρόνως ἅμ' ἡμέρα περαιώσας τὴν δύναμιν ἔφθασε τοὺς πολεμίους ἐκτάξας τὴν δύναμιν ἡρμοσμένως πρὸς τὸν ἀγῶνα. οἱ δὲ βάρβαροι πρὸς ὅλην τὴν τάξιν τῶν Μακεδόνων ἔστησαν τὸ πλῆθος τῶν ἱππέων, καὶ διὰ τούτων προκινεῖν τὴν
- 20 μάχην διεγνώκεισαν. τὸ μὲν οὖν εὐώνυμον μέρος εἶχε Μένων ὁ Ρόδιος καὶ Ἀρσαμένης ὁ σατραπὴς ἔχοντες τοὺς ἰδίους ἱππεῖς. μετὰ δὲ τούτους Ἀρσίτης ἐτέτακτο τοὺς ἐκ Παφλαγονίας ἔχων ἱππεῖς, ἔπειτα Σπεθροβάτης ὁ Ἰωνίας σατραπὴς Τρκανῶν ἱππέων ἡγούμενος· τὸ δὲ δεξιὸν κέρας ἐπέχον χίλιοι μὲν Μῆδοι, δις χίλιοι δὲ οἱ μετὰ Περσίου βασιλέως ἱππεῖς καὶ Βακτριανοὶ τούτοις ἴσοι· τὸν δὲ μέσον τόπον ἐπέχον οἱ τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἱππεῖς, πολλοὶ μὲν τὸν ἀριθμὸν ὄντες, ἐπίλεκτοι δὲ ταῖς ἀρεταῖς·
- 80 οἱ δὲ πάντες ἱππεῖς ὑπῆρχον πλείους τῶν μυρίων. οἱ δὲ περὶ τῶν Περσῶν ἦσαν μὲν οὐκ ἐλάττους τῶν δέκα μυριάδων, ὀπισθεν δ' ἐπιτεταγμένοι τὴν ἡσυχίαν ἤγον, ὡς τῶν ἱππέων ἱκανῶν ὄντων καταπονεῖσθαι τοὺς Μακεδόνας. τῶν δ' ἱππέων παρ' ἀφοτέροις προθύμως εἰς τὸν κίνδυνον συμπεσόντων, τὸ μὲν εὐώνυμον μέρος ἐπέχοντες οἱ τῶν Θετταλῶν ἱππεῖς Παρμενίωνος ἡγούμενου τεθαρρόνως ἐδέχοντο τὴν ἐπιφορὰν τῶν καθ' ἑαυτοὺς τεταγμένων Ἀλέξαν-

6 δρος δὲ τοὺς ἀρίστους τῶν ἱππέων κατὰ τὸ δεξιὸν
 κέρας ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ πρῶτος ἐφίππευσεν τοῖς
 Πέρσαις, καὶ συμπλακεῖς τοῖς πολεμίοις πολὺν ἐποι-
 20 εῖτο φόνον. τῶν δὲ βαρβάρων εὐρώστως ἀγωνιζομέ-
 νων, καὶ τοὺς ἑαυτῶν θυμοὺς ταῖς τῶν Μακεδόνων
 ἀρεταῖς ἀνιστατόντων, ἡ τύχη συνήγαγεν εἰς ἓνα
 τόπον τοὺς ἀρίστους εἰς τὴν ὑπὲρ τῆς νίκης κρίσιν.
 ὁ γὰρ τῆς Ἰωνίας σατραπῆς Σπιθροβάτης, γένει
 μὲν ὦν Πέρσης, Δαρείου δὲ τοῦ βασιλέως γαμβρός,
 ἀνδρείᾳ δὲ διαφέρων, μετὰ μεγάλης δυνάμεως ἱπ- 10
 πέων ἐπέρρωξε τοῖς Μακεδόσιν. ἔχων δὲ συναγωνι-
 στὰς τεταγμένους τετταράκοντα συγγενεῖς ἀρεταῖς
 διαφόρους ἐνέκειτο τοῖς ἀνθιστηκόσι, καὶ θρασείως
 ἀγωνιζόμενος οὓς μὲν ἀνῆρει τῶν ἀνθισταμένων
 οὓς δὲ κατετραυμάτιζε. διςυποστᾶτον δὲ τῆς περὶ
 175 αὐτὸν οὐσῆς βίας ὁ Ἀλέξανδρος ἐπιστρέψας τὸν
 ἵππον ἐπὶ τὸν σατραπὴν ἐφίππευσεν τῷ βαρβάρῳ. ὁ
 δὲ Πέρσης νομίσας παρὰ τῶν θεῶν αὐτῷ διδόνθαι
 τὸν τῆς μονομαχίας καιρὸν, εἰ συμβήσεται διὰ τῆς
 ἰδίας ἀνδραγαθίας ἐλευθερωθῆναι τῶν μεγίστων φό- 20
 βων τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν περιβόητον Ἀλεξάνδρου
 τόλμαν ταῖς ἰδίαις χερσὶ καταλυθῆναι καὶ τὴν τῶν
 Περσῶν δόξαν μὴ καταισχυθῆναι, φθάνει βαλὼν
 τὸ σαινίον ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ οὕτω μετὰ
 σφοδρᾶς εἰσπεσὼν ῥύμης, καὶ βιαίως τὸ δόρυ ὡσά-
 μενος διαρρήξας τε τὴν τε ἀσπίδα Ἀλεξάνδρου καὶ
 τὴν δεξιὰν ἐπωμίδα, διήλασε διὰ τοῦ θώρακος. ὁ δὲ
 βασιλεὺς τὸ μὲν βέλος τῷ βραχίονι περιελκόμενον
 ἀπὲρῶριψε, τῷ δ' ἵππῳ προσβαλὼν τὰ κέντρα καὶ
 τῇ ῥύμῃ τῆς φορᾶς συνεργῶ χρησάμενος εἰς μέσον 30
 τοῦ σατραπῆος τὸ σιῆθος ἐνῆρξε τὸ ξυστόν. οὐ
 συντελεισθέντος αἱ μὲν πλησίον τάξεις παρ' ἀμφοτέ-
 ροις διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀνδρείας ἀνεβόησαν,
 τῆς δὲ ἐπιδορατίδος περὶ τὸν θώρακα συντριβείσης,
 καὶ τοῦ θραύσματος ἀποπηδήσαντος, ὁ μὲν Πέρσης
 σπασάμενος τὸ ξίφος ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐπεφέρετο·
 ὁ δὲ βασιλεὺς διαλαβὼν τὸ ξυστόν ἔφθασεν ἐνερεῖ-
 σαι τῷ προσώπῳ, καὶ διήλασε τὴν πληγὴν. καθ' ὃν

δὴ χρόνον ὁ ἀδελφὸς τοῦ πεσόντος Ῥωσάκης προσεπ-
 πευσας κατήνεγκε τῷ ξίφει κατὰ τῆς κεφαλῆς [Ἀλε-
 ξάνδρου] οὕτως ἐπικίνδυναν πληγὴν ὥστε τὸ μὲν κρά-
 νος διαπτίξαι, τοῦ δὲ χρωτὸς βραχέως ἐπιψαῦσαι.
 κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν διαίρεισιν ἐπιφέροντος ἄλλην πλη-
 γὴν τοῦ Ῥωσάκου, Κλεῖτος ὁ μέλας ἐπικαλούμενος
 21 προσβάσας τὸν ἵππον ἀπέκοψε τὴν χεῖρα τοῦ βαρ-
 βάρου. περὶ δ' ἀμφοτέρων τῶν πεσόντων οἱ συγγενεῖς
 ἀθρόοι συστραφέντες τὸ μὲν πρῶτον ἠκόντιζον ἐπὶ
 10 τὸν Ἀλέξανδρον, ἔπειτα δὲ καὶ συστάδην μαχόμενοι
 πάντα κίνδυνον ὑπέμενον ὑπὲρ τοῦ φονεῦσαι τὸν
 βασιλέα. ὁ δὲ καίπερ πολλοῖς καὶ μεγάλοις κινδύνοις
 συνεχόμενος, ὅμως οὐκ ἐνικᾶτο τοῖς πλήθεσι τῶν
 πολεμίων, ἀλλὰ δύο μὲν ἔχων εἰς τὸν θώρακα πλη-
 γάς, μίαν δὲ εἰς τὸ κράνος, τρεῖς δ' εἰς τὸ καθαι-
 ρεθὲν ὄπλον ἐκ τοῦ νεῷ τῆς Ἀθηκᾶς, ὅμως οὐκ
 ἐνεδίδου, ἀλλὰ τῷ παραστήματι τῆς ψυχῆς ἐπαίρό-
 μενος παντὸς δεινοῦ κατέξανίστατο. μετὰ δὲ ταῦτα
 καὶ τῶν ἄλλων ἐπιφανῶν ἡγεμόνων παρ' αὐτὸν ἐν
 20 τοῖς Πέρσiais ἔπεσον πλείους, ὧν ἦσαν ἐπιφανέστα-
 τοι Αἰτιζύης καὶ Φαρνάκης ὁ τῆς Δαρείου γυναικὸς
 ἀδελφός, ἔτι δὲ Μιθροβουζάνης ὁ Καππαδοκῶν 176
 ἡγούμενος. διὸ καὶ πολλῶν ἡγεμόνων ἀναιρεθέντων,
 καὶ τῶν Περσικῶν τάξεων ἀπασῶν ὑπὸ τῶν Μακε-
 δόνων ἡττωμένων, πρῶτον μὲν οἱ κατὰ τὸν Ἀλέ-
 ξανδρον τεταγμένοι φυγεῖν ἠναγκάσθησαν· μετὰ δὲ
 ταῦτα καὶ τῶν ἄλλων τραπέντων, ὁ μὲν βασιλεὺς
 ὁμολογούμενον τῆς ἀνδραγαθίας τὸ πρῶτεϊον ἀπη-
 νέγκατο, καὶ τῆς ὅλης νίκης ἔδοξε μάλιστα αἴτιος
 30 γεγονέναι· μετὰ δὲ τοῦτον οἱ τῶν Θετταλῶν ἱππεῖς
 ἄριστα ταῖς ἡλαῖς χρώμενοι καὶ διαφόρως ἀγωνισά-
 μενοι μεγάλην ἐπ' ἀνδρείᾳ δόξαν ἔσχον. μετὰ δὲ τὴν
 τῶν ἱππέων τροπὴν οἱ πεζοὶ συμβαλόντες ἀλλήλοις
 ὀλίγον χρόνον ἡγωνίσαντο· οἱ γὰρ βάρβαροι διὰ τὴν
 τῶν ἱππέων τροπὴν καταπλαγέντες καὶ ταῖς ψυχαῖς
 ἐνδόντες πρὸς φυγὴν ὤρμησαν. ἀνηρέθθησαν δὲ τῶν
 Περσῶν οἱ πάντες πεζοὶ μὲν πλείους τῶν μυρίων,
 ἱππεῖς δ' οὐκ ἐλάττους διςχιλίων, ἐξωγρήθησαν δ'

ὑπὲρ τοὺς διςμυρίους. μετὰ δὲ τὴν μάχην ὁ βασιλεὺς τοὺς τετελευτηκότας ἔθαψε μεγαλοπρεπῶς, σπεύδων διὰ ταύτης τῆς τιμῆς τοὺς στρατιώτας προθυμοτέρους κατασκευάσαι πρὸς τοὺς ἐν ταῖς μάχαῖς κινδύνους. αὐτὰς δὲ ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν προῆγε διὰ τῆς Λυδίας, καὶ τὴν μὲν τῶν Σαρδιανῶν πόλιν καὶ τὰς ἀκροπόλεις ἔτι δὲ τοὺς ἐν αὐταῖς θησαυροὺς παρέλαβε Μιθρίναυς τοῦ σατραπίου παραθόντας ἐκουσίως.

Εἰς δὲ τὴν Μίλητον συμπεφευγότων τῶν διασω- 22
θέντων ἐκ τῆς μάχης Περσῶν μετὰ Μέμνονος τοῦ στρατηγοῦ, ὁ μὲν βασιλεὺς πλησίον τῆς πόλεως στρατοπεδεύσας καθ' ἡμέραν συνεχεῖς προσβολὰς τοῖς τείχεσιν ἐκ διαδοχῆς ἐποιεῖτο. οἱ δὲ πολιορκούμενοι τὸ μὲν πρῶτον θάρδιως ἀπὸ τῶν τειχῶν ἡμύνοντο, πολλῶν μὲν στρατιωτῶν ἡθροισμένων εἰς τὴν πόλιν, βελῶν δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς τὴν πολιορκίαν χρησίμων δαψιλῇ χορηγίαν ἔχοντες. ἐπεὶ δὲ ὁ βασιλεὺς φιλοτιμότερον ταῖς τε μηχαναῖς ἐσάλεινε τὰ τεῖχη καὶ τὴν πολιορκίαν ἐνεργεστάτην ἐποιεῖτο κατὰ γῆν ἅμα καὶ 20
κατὰ θάλατταν οἱ τε Μακεδόνες διὰ τῶν πιπτόντων τειχῶν εἰσβιβάζοντο, τηνικαῦτα κατισχυόμενοι πρὸς φυγὴν ἐτραποντο. εὐθύς δ' οἱ Μιλήσιοι μεθ' ἱκετηριῶν τῷ βασιλεῖ προσπίπτοντες παρέδωκαν σφᾶς αὐτοὺς καὶ τὴν πόλιν. τῶν δὲ βαρβάρων οἱ μὲν ὑπὸ τῶν Μακεδόνων ἀνηρέθησαν, οἱ δὲ τῆς πολέως ἐκπίπτοντες ἔφευγον, οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἤλωσαν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τοῖς μὲν Μιλησίοις φιλανθρωπῶς προσ-
ἡνέχθη, τοὺς δ' ἄλλους ἅπαντας ἐξηνδραποδίσατο. τῆς δὲ ναυτικῆς δυνάμεως οὐσης ἀχρήστου καὶ 30
δαπάνας μεγάλας ἐχούσης, κατέλυσε τὸ ναυτικὸν πλὴν ὀλίγων νεῶν, αἷς ἐχρῆτο πρὸς τὴν παρακομιδὴν τῶν πολιορκητικῶν ὀργάνων, ἐν αἷς ἦσαν αἱ
177 παρ' Ἀθηναίων νῆες συμμαχίδες εἴκοσιν ἔνιοι δὲ 23
λέγουσι τὸν Ἀλέξανδρον στρατηγικῶς ἐπινοῆσαι τὴν τοῦ στόλου κατάλυσιν. προσδοκίμου γὰρ ὄντος τοῦ Δαρειοῦ, καὶ μελλούσης μεγάλης παρατάξεως συντελεῖσθαι, νομίσαι τοὺς Μακεδόνας ἐκθυμότερον

αγωνιῆσθαι παραιρεθείσης τῆς κατὰ τὴν φυγὴν
 ἐλπίδος. τὸ δ' αὐτὸ πράξαι κατὰ τὴν ἐπὶ Γρανικῷ
 μάχην· κατὰ νότον γὰρ λαβεῖν τὸν ποταμόν, ὅπως
 μηδεὶς ἐπιβάληται φεύγειν, προδήλου τῆς ἀπωλείας
 οὐσης τῶν διωκομένων ἐν τῷ τοῦ ποταμοῦ ῥείθρῳ.
 καὶ γὰρ κατὰ τοὺς ὑστερον χρόνους Ἀγαθοκλῆα τὸν
 Συρακοσίῳ βασιλέα μιμησαμένον τὴν Ἀλεξάνδρου
 στρατηγίαν ἀνέλπιστον καὶ μεγάλην νίκην περιποιή-
 σασθαι. διαβάντα γὰρ αὐτὸν εἰς Λιβύην μετ' ὀλίγης
 10 δυνάμεως, καὶ τὰς ναῦς ἐμπρήσαντα, παρελίσθαι
 μὲν τῶν στρατιωτῶν τὰς ἐκ τοῦ φεύγειν ἐλπίδας,
 συναναγκάσαι δὲ γενναίως ἀγωνίσασθαι, καὶ διὰ
 τοῦτο Καρχηδονίων ἀντιταχθέντων πολλαῖς μυριάσι
 νικῆσαι. μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν τῆς Μιλήτου τὸ πλῆ-
 θος τῶν Περσῶν καὶ τῶν μισθοφόρων ἔτι δ' οὐ
 πρακτικώτατοι τῶν ἡγεμόνων συνέδραμον εἰς τὴν
 Ἀλικαρνασσόν. αὕτη δὲ ἡ πόλις μέγιστη τῶν κατὰ
 τὴν Καρίαν ἦν, βασιλεία μὲν ἐσχηκυῖα τὰ Καρῶν,
 ἀκροπόλεσι δὲ καλαῖς κεκοσμημένη. κατὰ δὲ τὸν αὐ-
 20 τὸν καιρὸν Μένων μὲν τὴν τε γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα
 πρὸς Δαρεῖον ἔπεμψε, καὶ τούτῳ παραθέμενος ἅμα
 μὲν ὑπέλαβε τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν καλῶς πεπρονοῆ-
 σθαι, ἅμα δὲ τὸν βασιλέα καλοὺς ὁμήρους ἔχοντα
 προθυμότερον ἐμπιστεύσειν αὐτῷ τὴν τῶν ὅλων ἡγε-
 μονίαν· ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. εὐθύς γὰρ ὁ Δα-
 ρεῖος ἔπεμψεν ἐπιστολάς πρὸς τοὺς κατὰ θάλατταν
 οἰκοῦντας, προστάττων ἅπαντας ὑπακούειν τῷ Μέ-
 νωνι. διόπερ οὗτος παραλαβὼν τὴν τῶν ὅλων ἡγε-
 μονίαν παρεσκευάζετο πάντα τὰ χρήσιμα πρὸς πο-
 24 λιορκίαν ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀλικαρνασσεῶν. ὁ δὲ βα-
 σιλεὺς Ἀλέξανδρος τὰ μὲν πολιορκητικὰ τῶν ὀργά-
 νων καὶ σῖτον κατὰ θάλατταν ἐκόμισεν ἐπὶ τὴν Ἀλι-
 καρνασσόν, αὐτὸς δὲ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως
 προῆγεν ἐπὶ τῆς Καρίας, καὶ τὰς ἐν τῇ παρόδῳ πό-
 λεις προσήγετο ταῖς φιλανθρωπίαις· μάλιστα δ' εὐερ-
 γεῖει τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, ποιῶν αὐτὰς αὐτονό-
 μους καὶ ἀφορολογήτους, προσεπιλῶν ὅτι τῆς τῶν
 Ἑλλήνων ἐλευθερώσεως ἕνεκα τὸν πρὸς Πέρσας πό-

λεμον ἐπανήρηται. ὄντι δ' αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδοπορίαν
 ἀπήντησέ τι γύναιον, ὄνομα μὲν Ἄδα, γένει δὲ
 προσήκουσα τῇ Καρῶν ἀρχῇ. ἐντυχούσης δ' αὐτῆς
 περὶ τῆς προγονικῆς δυναστείας, καὶ δεηθείσης βοη-
 θῆσαι, ταύτην μὲν ἐκέλευσε παραλαβεῖν τὴν τῆς
 Καρίας ἀρχήν, τοὺς δὲ Κᾶρας ἰδίους ἐποίησατο ταῖς
 εὐνοίαις διὰ τὴν τῆς γυναικὸς ταύτης εὐεργεσίαν.
 εὐθύς γὰρ αἱ πόλεις ἅπασαι πρᾶβείας ἀποστέλλου-
 σαι χρυσοῖς στεφάνοις ἐτίμησαν τὸν βασιλέα καὶ
 178 πάντα συμπράττειν ἐπηγγείλαντο. ὁ δ' Ἀλέξανδρος 10
 πλησίον τῆς πόλεως στρατοπεδεύσας συνεστήσατο
 πολιορκίαν ἐνεργὸν καὶ καταπληκτικὴν. τὸ μὲν γὰρ
 πρῶτον τοῖς τείχεσι προσβολὰς συνεχεῖς ἐκ διαδο-
 χῆς ἐποιεῖτο, καὶ διημέρευεν ἐν τοῖς κινδύνοις· μετὰ
 δὲ ταῦτα πανταδαπὰς μηχανὰς ἐπιστήσας καὶ τὰς
 πρὸ τῆς πόλεως τάφρους τρισὶ χελώναις ἀναπληρώ-
 σας, διὰ τῶν κριῶν ἐσάλευε τοὺς πύργους καὶ τὰ
 μεταξύ μεσοπύργια. καταβαλὼν δὲ μέρος τι τοῦ τεί-
 χους τὸ λοιπὸν ἤδη διὰ τῆς ἐκ χειρὸς μάχης ἐβιά-
 ζετο διὰ τοῦ πτώματος εἰς τὴν πόλιν εἰσπεσεῖν. 20
 Μένωνιν δὲ τὸ μὲν πρῶτον τοὺς προσβάλλοντας τοῖς
 τείχεσι Μακεδόνας ῥαδίως ἡμύνετο, πολλῶν ὄντων
 ἐν τῇ πόλει στρατιωτῶν· κατὰ δὲ τὰς τῶν ὀργάνων
 προσβολὰς μετὰ πολλῶν στρατιωτῶν ἐκχεόμενος ἐκ
 τῆς πόλεως νυκτὸς πῦρ ἐνέβλυε ταῖς μηχαναῖς· με-
 γάλων δ' ἀγώνων πρὸ τῆς πόλεως συνισταμένων, οἱ
 μὲν Μακεδόνες ταῖς ἀρεταῖς πολὺ προείχον, οἱ δὲ
 Πέρσαι τῷ πλήθει καὶ ταῖς παρασκευαῖς ἐπλεον-
 ἐκτουν. συνήρουν γὰρ αὐτοῖς οἱ ἀπὸ τῶν τειχῶν
 συναγωνιζόμενοι, καὶ τοῖς ὀξυβελέσι καταπέλταις 30
 οὓς μὲν ἀπέκτεινον τῶν πολεμίων οὓς δὲ κατετί-
 τρωσκον. ὁμοῦ δὲ αἱ τε σάλπιγγες ἐσήμαινον παρ' 25
 ἀμφοτέροις τὸ πολεμικὸν καὶ βοη' πανταχόθεν ἐγίνε-
 το, συνεπισημαινομένων τῶν στρατιωτῶν τὰς παρ'
 ἑκατέρων ἀνδραγαθίας. οἱ μὲν γὰρ τὴν ἐν ταῖς μη-
 χαναῖς αἰρομένην εἰς ὕψος φλόγα κατέπαυον, οἱ δὲ
 εἰς χεῖρας συμπλεκόμενοι πολὺν ἐποιοῦν φόνον, ἄλ-
 λοι δ' ἐντὸς τῶν πιπτόντων τειχῶν ἀντοικοδομοῦν

- ἕτερα τείχη πολὺ τῶν προὔπαρχόντων βαρύτερα ταῖς παρασκευαῖς. τῶν δ' ἡγεμόνων τῶν περὶ τὸν Μέμνονα προκινδυνεύοντων, καὶ μεγάλας διδόντων δωρεὰς τοῖς ἀνδραγαθοῦσιν, ἀνυπέρβλητος φιλοτιμία παρ' ἀμφοτέροις ἐγένετο περὶ τῆς νίκης. διὸ καὶ παρῇν ὄραν τοὺς μὲν τραύμασιν ἐναντίοις περιπίπτοντας καὶ κατὰ τὰς λειποψυχίας ἀποφερομένους ἐκ τῆς μάχης, τοὺς δὲ περιβαίνοντας τὰ πίπτοντα σώματα καὶ περὶ τῆς τούτων ἀναιρέσεως μεγάλους ἀγῶνας συνιστά-
 10 μένους, ἄλλους δὲ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν δεινῶν ἐνδιδόντας ἤδη, καὶ διὰ τῆς ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων παρακλήσεως πάλιν θαρρύνοντας καὶ νεαροὺς ταῖς ψυχαῖς γινομένους. τέλος δὲ πρὸς αὐταῖς ταῖς πύλαις ἐπεσόν τινες τῶν Μακεδόνων, καὶ σὺν αὐτοῖς Νεοπτόλεμος ἡγεμὼν, ἀνὴρ ἐπιφανής. μετὰ δὲ ταῦτα δύο μὲν πύργων εἰς ἑδάφος καθηρημένων καὶ δυοῖν μεσοπυργίων ἐρρύιμμένων, τῶν μὲν Περδίκκου στρατιωτῶν τινες μεθυσθέντες προπετιῶς νικτὸς προσέβαλλον τοῖς τῆς ἀκροπόλεως τείχεσιν· οἱ δὲ περὶ τὸν
 20 Μέμνονα συννησάντες τὴν ἀπειρίαν τῶν προσβαλλόντων καὶ ἐπεξελθόντες, καὶ τῷ πλήθει πολὺ προέχοντες, ἐτρέψαντο τοὺς Μακεδόνας καὶ πολλοὺς ἀνῆρουν. γνωσθέντος δὲ τοῦ συμβεβηκότος ἐξεβοήθουν πολλοὶ τῶν Μακεδόνων· καὶ μεγάλης μάχης γενομένης καὶ τῶν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐπιφανέν-
 179 των, οἱ μὲν Πέρσαι βιασθέντες συνεκλείσθησαν εἰς τὴν πόλιν, ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς πεσόντας πρὸ τοῦ τείχους Μακεδόνας διακηρύκυσσάμενος ἤτησεν ὑποσπόνδους. Ἐφιάλτης μὲν οὖν καὶ Θρασύβουλος οἱ
 30 Ἀθηναῖοι συμμαχοῦντες τοῖς Πέρσαις συνεβούλευον μὴ δίδόναι τοὺς νεκροὺς πρὸς ταφήν· ὁ δὲ Μένων συνεχώρησε.
 26 Μετὰ δὲ ταῦτα Ἐφιάλτης βουλευομένων τῶν ἡγεμόνων συνεβούλευε μὴ περιμένειν ἕως ἂν ἀλούσῃ τῆς πόλεως αἰχμάλωτοι καταστῶσιν, ἀλλὰ αὐτοὺς τοὺς ἡγεμόνας προκινδυνεύοντας τῶν μισθοφόρων ἐπιθέσθαι τοῖς παλεμίοις. ὁ δὲ Μένων ὄρων τὸν Ἐφιάλτην πρὸς ἀρετὴν ὁρμώμενον, καὶ μεγάλας ἔχων

ἐλπίδας ἐν αὐτοῖς διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν τοῦ σώ-
 ματος ῥώμην, συνεχώρησεν αὐτῷ πράττειν ὁ βού-
 λοιτο. ὁ δὲ διςχελίους τῶν μισθοφόρων ἐπιλέκτους
 ἀναλαβὼν, καὶ τοῖς ἡμίσεσι διαδοὺς δάδας ἡμμένας,
 τοὺς δὲ ἄλλους ἀντιτάξας τοῖς πολεμίοις, ἄφνω τὰς
 πύλας πάσας ἀνεπέτασεν. ἅμα δ' ἡμέρᾳ μετὰ τού-
 των ἐκχυθεῖς, τοῖς μὲν μηχανήμασιν ἐνῆκε πῦρ·
 καὶ παραχρῆμα πολλὴν συνέβη γενέσθαι φλόγα. τῶν
 δ' ἄλλων ἐν βαθείᾳ φάλαγγι πεπυκνωμένων αὐτὸς
 προηγείτο καὶ τοῖς ἐκβοηθοῦσι Μακεδόσιν ἐπέρραξεν. 10
 ὁ δὲ βασιλεὺς κατανοήσας τὸ γινόμενον, τοὺς μὲν
 προμάχους τῶν Μακεδόνων πρῶτους ἔταξε, τοὺς δ'
 ἐφεδρους ἔστησε τοὺς ἐπιλέκτους· ἐπὶ δὲ τούτοις τρι-
 τούς ἐπέταξεν ἑτέρους τοὺς ταῖς ἀνδραγαθίαις ὑπερ-
 ἄγοντας· αὐτὸς δὲ πρὸ πάντων τούτων ἡγούμενος
 ὑπέστη τοὺς πολεμίους, δόξαντας διὰ τὸ βάρος ἀκα-
 ταγωνίστους εἶναι. ἐξέπεμψε δὲ καὶ τοὺς κατασβέ-
 στοντας τὴν φλόγα καὶ βοηθήσοντας ταῖς μηχαναῖς.
 ἅμα δὲ παρ' ἀμφοτέροις τῆς τε βοῆς ἐξαισίου γινο-
 μένης καὶ τῶν σαλπίγγων σημαινουσῶν τὸ πολεμικόν, 20
 μέγας ἄγων συνέστη διὰ τὰς ἀρετὰς τῶν ἀγωνιζο-
 μένων καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς φιλοτιμίας. τὸ μὲν
 οὖν πῦρ ἐκώλυσαν οἱ Μακεδόνες ἐπινεμηθῆναι, κατὰ
 δὲ τὴν μάχην ἐπλεονέκτουں οἱ περὶ τὸν Ἐφιάλτην.
 οὗτος γὰρ πολὺ προέχων τῶν ἄλλων τῇ τοῦ σώματος
 ῥώμῃ, πολλοὺς ἀνῆρει τῶν εἰς χεῖρας ἐρχομένων. οἳ
 τε ἐφεσιῶτες ἐπὶ τῷ προσφάτως ἀντικατασκευα-
 σθέντι τείχει πολλοὺς ἀνῆρουν πυκνοῖς τοῖς βέλεσι
 χρώμενοι· ἑκατὸν γὰρ πηχῶν τὸ ὕψος πύργος ξύλι-
 κος κατεσκευάστω, πλήρης καταπελτῶν ὀξυβελῶν. 30
 πολλῶν δὲ Μακεδόνων πιπτόντων, καὶ τῶν ἄλλων
 ἀναχωρούντων διὰ τὸ πλῆθος τῶν βελῶν, τοῦ τε
 Μέννονος πολλαπλασίοις σιρατιώταις ἐπιβοηθοῦντος,
 καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς εἰς πολλὴν ἀρηχανίαν ἐνέπιπτεν.
 ἔνθα δὴ τῶν ἐκ τῆς πόλεως κατισχυόντων παρα- 27
 δόξως ὁ κίνδυνος παλίντροπον τὴν μάχην ἔσχεν. οἱ
 γὰρ πρεσβύτατοι τῶν Μακεδόνων, διὰ μὲν τὴν ἡλι-
 κίαν ἀπολελυμένοι τῶν κινδύνων, συνεστρατευμένοι

δὲ Φιλίππων καὶ πολλὰς μάχας κατωρθωκότες, ὑπὸ 180
 τῶν καιρῶν εἰς ἀλλήν προεκλήθησαν. φρονήματι δὲ
 καὶ ταῖς κατὰ πόλεμον ἐμπειρίαις πολὺ προέχοντες,
 τοῖς μὲν φυγομαχοῦσι νεωτέροις πικρῶς ἀνείδισαν
 τὴν ἀνανδρίαν, αὐτοὶ δὲ συναθροισθέντες καὶ συνα-
 σπίσαντες ὑπέστησαν τοὺς δοκοῦντας ἤδη νενικηκέ-
 ναι. τέλος δὲ τὸν τε Ἐφιάλτην καὶ πολλοὺς ἄλλους
 ἀνελόντες τοὺς λοιποὺς ἠνάγκασαν εἰς τὴν πόλιν
 συμφυγεῖν. οἱ δὲ Μακεδόνες τῆς νυκτὸς ἐπιλαβούσης
 10 τοῖς φεύγουσι συνεισέπεσον ἐντὸς τῶν τειχῶν· τοῦ
 δὲ βασιλέως κελεύσαντος σημῆναι τὸ ἀνακλητικόν,
 ἀνεχώρησαν εἰς τὸ στρατόπεδον. οἱ δὲ περὶ τὸν
 Μένονα στρατηγοὶ καὶ σατράπαι συνελθόντες ἔγνω-
 σαν τὴν μὲν πόλιν ἐκλιπεῖν, εἰς δὲ τὴν ἀκρόπολιν
 τοὺς ἀρίστους τῶν στρατιωτῶν καταστήσαντες μετὰ
 τῆς ἀρμοδούσης χορηγίας, [καὶ] τὸν λοιπὸν ὄχλον
 καὶ τὰ χρήματα ἀπεκόμισαν εἰς τὴν Κῶν. ὁ δ' Ἀλέ-
 ξανδρος ἅμ' ἡμέρᾳ γνοὺς τὸ γεγενημένον, τὴν μὲν
 πόλιν κατέσκαψε, τῇ δ' ἀκροπόλει περιέθηκε τεῖχος
 20 καὶ τάφρον ἀξιόλογον· αὐτὸς δὲ μέρος τῆς δυνά-
 μεως μετὰ στρατηγῶν ἐξέπεμψεν εἰς τὴν μεσόγειον,
 προσταξας τὰ συνεχῇ τῶν ἐθνῶν χειροῦσθαι. οὗτοι
 μὲν οὖν ἐνεργῶς πολεμήσαντες πᾶσαν τὴν χώραν
 μέχρι τῆς μεγάλης Φρυγίας καταστρεψάμενοι, δέ-
 θρεψαν τοὺς στρατιώτας ἐκ τῆς πολεμίας. ὁ δ'
 Ἀλέξανδρος τὴν παραθαλαττίαν πᾶσαν μέχρι Κιλι-
 κίας χειρωσάμενος πολλὰς πόλεις κατεκτήσατο, καὶ
 φρουρία κατεστράφη φιλοτιμότερον πολιορκήσας τῇ βίᾳ
 κατεπόνησεν. ἐν οἷς ἐνὸς παραδόξως ἐκράτησε, περὶ
 30 οὗ διὰ τὴν ιδιότητα τῆς περιπετείας οὐκ ἄξιον πα-
 28 ραλιπεῖν. τῆς γὰρ Λυκίας περὶ τὰς ἑσχατίας πέτρων
 μεγάλην ὀχυρότητι διαφέρουσιν ὥκουν οἱ Μαρμαρεῖς
 ὀνομαζόμενοι, οἵτινες παριόντος Ἀλεξάνδρου τὸ χω-
 ρὶον ἐπέθεντο τοῖς κατὰ τὴν οὐραγίαν Μακεδόσι,
 καὶ συχνοὺς ἀνελόντες πολλὰ τῶν σσιμάτων καὶ τῶν
 ὑπόζυγιων ἀφήρπασαν. ἐπὶ δὲ τούτοις ὁ βασιλεὺς
 παροξυνθεὶς, συνεστήσατο πολιορκίαν καὶ πᾶσαν
 εἰσφέρειτο σπουδὴν βίᾳ κρατῆσαι τοῦ χωρίου. οἱ δὲ

Μαρμαρεῖς, ἀνδρεῖα διαφέροντες καὶ τῇ τῶν τόπων
 ἐρυμνότητι πιστεύοντες, ὑπέμενον εὐρώστως τὴν πο-
 λιορκίαν. ἐπὶ μὲν οὖν ἡμέρας δύο συνεχεῖς ἐγίνοντο
 προσβολαί, καὶ φανερός ἦν ὁ βασιλεὺς οὐκ ἀποστη-
 σόμενος ἕως ἂν ἔλῃ τὴν πέτραν. οἱ δὲ πρεσβύτεροι
 τῶν Μαρμαρέων τὸ μὲν πρῶτον συνεβούλευον τοῖς
 νέοις παυσάμενοις τῆς βίας ἐφ' οἷς ἦν δυνατόν συλ-
 λυθῆναι πρὸς τὸν βασιλέα· οὐ πειθομένων δ' αὐτῶν,
 ἀλλὰ πάντων φιλοτιμουμένων συναποθανεῖν τῇ τῆς
 πατρίδος ἐλευθερίᾳ, παρεκάλεσαν αὐτοὺς τέκνα μὲν 10
 καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς γεγηρακότας ἀνελεῖν, αὐτοὺς
 δὲ τοὺς δυναμένους διὰ τῆς ἀλκῆς σῶζεσθαι νυκτὸς
 διὰ μέσων τῶν πολεμίων διεκπεσεῖν καὶ καταφυγεῖν
 181 εἰς τὴν πλησίον ὄρεινὴν. συγκαταθεμένων δὲ τῶν
 νέων, καὶ προσταξάντων κατ' οἰκίαν ἐκάστους μετὰ
 τῆς συγγενείας ἀπολαύσαντας τῶν προσηνεστάτων
 βρωτῶν τε καὶ ποτῶν ὑπομείναι τὸ δεινόν, ἔδοξε τοῖς
 νέοις οὕσιν ὡς ἑξακοσίους τοῦ μὲν φονεύειν τοὺς
 προσήκοντας ἀπέχεσθαι, τὰς δ' οἰκίας ἐμπρῆσαι καὶ
 διὰ τῶν πυλῶν ἐκχυθέντας εἰς τὴν ὄρεινὴν ἀποχω- 20
 ρῆσαι. οὗτοι μὲν οὖν τὰ δεδογμένα συντελέσαντες
 ταῖς ἰδίαις ἐστίαις ἐκάστους ἐποίησαν ἐνταφῆναι·
 αὐτοὶ δὲ διὰ μέσων τῶν περιστρατοπεδευκότων ἔτι
 νυκτὸς οὔσης διεκπεσόντες ἔφυγον εἰς τὴν πλησίον
 ὄρεινὴν. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν
 ἡμετέρον.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Νικοκράτους ἐν Ῥώ- 29
 μη τὴν ὑπατον ἀρχὴν διεδέξαντο Κάλσων Οὐαλέριος
 καὶ Λεύκιος Παπίριος. ἐπὶ δὲ τούτων Λαρεῖος χρη-
 μάτων πλήθος ἐξέπεμψε τῷ Μένονι καὶ τοῦ πο- 30
 λέμου παντὸς ἀπέδειξε στρατηγόν. ὁ δὲ μισθοφόρων
 πλήθος ἀθροίσας καὶ τριακοσίας ναῦς πληρώσας
 ἐνεργῶς διώκει τὰ κατὰ τὸν πόλεμον. Χίον μὲν οὖν
 προσηγάγετο· πλεύσας δ' ἐπὶ Λέσβον Ἀντισσαν μὲν
 καὶ Μήθυμναν καὶ Πύρρον καὶ Ἐρεσσον ῥαδίως
 ἐχειρώσατο, τὴν δὲ Μυτιλήνην μεγάλην οὔσαν καὶ
 παρασκευαῖς μεγάλας καὶ πλήθει τῶν ἀμυνομένων
 ἀνδρῶν κεχορηγημένην πολλὰς ἡμέρας πολιορκήσας,

καὶ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀποβαλὼν, μόλις εἶλε κατὰ κράτος. εὐθὺς δὲ τῆς περὶ τὸν στρατηγὸν ἐνεργείας διαβοηθείσης αἱ πλείους τῶν Κυκλάδων νήσων διεπρεσβεύοντο. προσπεσούσης δὲ φήμης εἰς τὴν Ἑλλάδα, διότι Μέμνων μετὰ τοῦ στόλου μέλλει πλεῖν ἐπ' Εὐβοίας, αἱ μὲν κατὰ τὴν νῆσον ταύτην πόλεις περίφοβοι καθεισθήκεισαν, οἱ δὲ τὰ τῶν Περσῶν αἰρούμενοι τῶν Ἑλλήνων, ἐν οἷς ὑπῆρχον καὶ Σπαρτιάται, μετέωροι ταῖς ἐλπίσιν ἐρίγγοντο πρὸς καινοτομίαν. ὁ δὲ Μέμνων χρήμασι διαφθείρων πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων ἔπεισε κοινωνεῖν τῶν Περσικῶν ἐλπίδων. οὐ μὴν ἡ τύχη εἶασεν ἐπὶ πλεῖον προελθεῖν τὴν ἀνδρὸς ἀρετὴν· ὁ γὰρ Μέμνων περιπεσὼν ἀρρώστια καὶ πάθει παραβόλῳ συσχεθεὶς μετήλλαξε, καὶ τῇ τούτου τελευτῇ συνετρίβη καὶ τὰ τοῦ Δαρείου πράγματα.

Προσεδόκησε μὲν γὰρ ὁ βασιλεὺς μεταθήσεσθαι τὸν πάντα πόλεμον ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην·
 30 ὡς δ' ἤκουσε τὴν Μέμνωνος τελευτὴν, συνήγαγε
 20 τῶν φίλων συνέδριον, καὶ προέθηκε βουλὴν πότερον δεῖ στρατηγοὺς καὶ στρατιὰν καταπέμπειν ἐπὶ θάλατταν ἢ τὸν βασιλέα μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως καταβάντα διαγωνίζεσθαι τοῖς Μακεδόσιν. ἔνιοι μὲν οὖν ἔφασαν δεῖν αὐτὸν τὸν βασιλέα παρατάττεσθαι, καὶ τὸ πλῆθος τῶν Περσῶν ἀπεφαίνοντο προθυμότερον ἀγωνιεῖσθαι. Χαρίδημος δ' Ἀθηναῖος, ἀνὴρ θαυμαζόμενος ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ δεινότητι στρατηγίας, συνεστρατεύσατο μὲν Φιλίππῳ τῷ βασιλεῖ καὶ πάν-
 182 τῶν τῶν ἐπιτηδευμάτων ἀρχηγὸς καὶ σύμβουλος γε-
 30 γονῶς ἦν, συνέβουλένε τε τῷ Δαρείῳ μὴ προπετιῶς αποκυβεῦσαι περὶ τῆς βασιλείας, ἀλλ' αὐτὸν μὲν τὸ βάρος καὶ τὴν τῆς Ἀσίας ἀρχὴν συνέχειν, ἐπὶ δὲ τὸν πόλεμον ἀποστέλλειν στρατηγὸν πείραν δεδοκότα τῆς ἰδίας ἀρετῆς. δύναμιν δ' ἱκανὴν εἶναι δέκα μυριάδων, ἧς τὸ τρίτον Ἕλληνας ποιῆσαι μισθοφόρους, καὶ δι' ἐμφάσεως αὐτὸς ἀνεδέχετο κατορθώσκειν τὴν ἐπιβολὴν ταύτην. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ὁ βασιλεὺς συγκατετίθετο τοῖς λεγομένοις, μετὰ δὲ

ταῦτα τῶν φίλων γενναιότερον ἀντειπόντων καὶ τὸν
 Χαρίδημον εἰς ὑπόψιαν ἀγόντων ὅτι τῆς στρατηγίας
 ὀρέγεται τυχεῖν, ὅπως τοῖς Μακεδόσι προδῶ τὴν
 Περσῶν ἡγεμονίαν, ὃ μὲν Χαρίδημος παροργισθεὶς
 καὶ προχειρότερον ὀνειδίσας τὴν Περσῶν ἀνανδρίαν
 ἐποίησεν ἐπὶ πλείον προσκόψαι τὸν βασιλέα τοῖς λό-
 γοις. τοῦ δὲ θυμοῦ τὸ συμφέρον ἀφαιρουμένου, ὃ
 μὲν Δαρεῖος ἐπιλαβόμενος τῆς τοῦ Χαρίδημου ζώνης
 κατὰ τὸν τῶν Περσῶν νόμον παρέδωκε τοῖς ὑπηρε-
 ταις καὶ προσέταξεν ἀποκτεῖναι. ὃ δὲ Χαρίδημος 10
 ἀπαγόμενος ἐπὶ τὸν θάνατον ἀνεβόησε μεταμελήσειν
 ταῦτα ταχὺ τῷ βασιλεῖ καὶ τῆς ἀδίκου τιμωρίας
 αὐτοῦ σύντομον ἔξειν τὴν κόλασιν, ἐπιδόντα τὴν
 κατάλυσιν τῆς βασιλείας. Χαρίδημος μὲν οὖν μεγά-
 λων ἐλπίδων ἐκπεσὼν, διὰ παρρησίαν ἀκαιρον τοιαύ-
 την εἶχε τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν. ὃ δὲ βασιλεὺς
 ἀνέντος τοῦ θυμοῦ τὴν ψυχὴν εὐθύς μετενόησε, καὶ
 κατεμέμψατο ἑαυτὸν ὡς τὰ μέγιστα ἡμαρτηκότα.
 ἀλλ' οὐ γὰρ ἦν δυνατόν τὸ γεγονός διὰ τῆς βασιλι-
 κῆς ἐξουσίας ἀγέννητον κατασκευάσαι. διόπερ ὀνειρο- 20
 πολούμενος ταῖς Μακεδόνων ἀρεταῖς, καὶ τὴν ἐνέρ-
 γειαν τὴν Ἀλεξάνδρου πρὸ ὀφθαλμῶν λαμβάνων, ἐζή-
 τει στρατηγὸν ἀξιόχρεον τὸν διαδεξόμενον τὴν τοῦ
 Μέμνονος ἡγεμονίαν· οὐ δυνάμενος δ' εὐρεῖν, αὐτὸς
 ἠναγκάζετο καταβαίνειν εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς βασιλείας
 κίνδυνον. εὐθύς οὖν μετεπέμπετο τὰς πανταχόθεν 31
 δυνάμεις καὶ προσέταξεν ἀπαντὰν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ
 τῶν φίλων καὶ τῶν συγγενῶν ἐπελέγετο τοὺς εὐθέ-
 τους, ὧν τοῖς μὲν τὰς ἀρμοζούσας ἡγεμονίας κατε-
 μέριξε, τοὺς δὲ μεθ' ἑαυτοῦ κινδυνεύειν προσέταττεν. 30
 ὡς δ' ὁ τῆς στρατείας ἀφωρισμένος χρόνος προσεγέ-
 νετο, κατήντησαν ἅπαντες εἰς τὴν Βαβυλῶνα. ὃ δ'
 ἀριθμὸς ἦν τῶν στρατιωτῶν πεζοὶ μὲν πλείους τῶν
 τετραράκοντα μυριάδων, ἵππεῖς δὲ οὐκ ἐλάττους
 τῶν δέκα μυριάδων. Δαρεῖος μὲν οὖν μετὰ τοσαύ-
 τῆς δυνάμεως ἀναξεύξας ἐκ Βαβυλῶνος προῆγεν ἐπὶ
 Κιλικίας, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν τε γυναῖκα καὶ τὰ
 τέκνα, υἱὸν καὶ δύο θυγατέρας, καὶ τὴν μητέρα.

- Ἀλέξανδρος δὲ πρὸ μὲν τῆς Μέννονος τελευτῆς πυν- 183
θανόμενος Χίον καὶ τὰς ἐν Λέσβῳ πόλεις κεχειρω-
σθαι, τὴν δὲ Μυτιλήνην κατὰ κράτος ἡλωκυῖαν,
πρὸς δὲ τούτοις τὸν Μέννονα τριακοσίαις τριήρεσι
καὶ πεζικῇ δυνάμει μέλλοντα στρατεύειν ἐπὶ Μακε-
δονίαν, τῶν δ' Ἑλλήνων τοὺς πλείους ἐτοίμους εἶναι
πρὸς ἀπόστασιν, οὐ μειρίως ἡγωνία. ὥς δ' ἤκόν
τινες ἀπαγγέλλοντες τὴν τοῦ Μέννονος τελευτήν,
ἀπελύθη τῆς πολλῆς ἀγωνίας. μετ' ὀλίγον δὲ εἰς
10 ἄρρωστίαν βαρυτέραν ἔμπεσὼν καὶ χαλεπῶ πάθει
συνεχόμενος, συνεκάλεσε τοὺς ἰατροὺς. τῶν μὲν οὖν
ἄλλων ἕκαστος δυσχερῶς εἶχε πρὸς τὴν θεραπείαν,
Φίλιππος δ' Ἀκαρναὶν τὸ γένος παραβόλοις καὶ συν-
τόμοις θεραπείαις χρώμενος ἐπηγγείλατο διὰ φαρ-
μακείας λύσειν τὴν νόσον. ἀσμένως δὲ τοῦ βασιλέως
ὑπακούσαντος διὰ τὸ λέγεσθαι Δαρεῖον μετὰ τῆς δυ-
νάμειος ἐκ Βαβυλῶνος ὠρμηκέναι, ὁ μὲν ἰατρὸς
δοὺς φάρμακον πιεῖν, καὶ συνεργὸν λαβὼν τὴν φύ-
σιν τοῦ κάμνοντος καὶ τὴν τύχην, εὐθύς ἀπήλλαξε
20 τῆς νόσου τὸν Ἀλέξανδρον. οὗτος μὲν οὖν παραδό-
ξως ἐκφυγὼν τὸν κίνδυνον, καὶ τὸν ἰατρὸν τιμήσας
μεγαλοπρεπῶς, κατέταξεν αὐτὸν εἰς τοὺς εὐνουστά-
τους τῶν φίλων.
- 32 Ἡ δὲ μήτηρ τοῦ βασιλέως ἔγραψε πρὸς τὸν Ἀλέ-
ξανδρον τὰ τε ἄλλα τῶν χρησίμων καὶ διότι φυ-
λάσασθαι προσήκει τὸν Λυγκηστὴν Ἀλέξανδρον. οὗ-
τος δ' ὦν ἀνδρεία διάφορος καὶ φρονήματος πλήρης,
καὶ συμπαρακολουθῶν τῷ βασιλεῖ μετὰ τῶν ἄλλων
φίλων, ἐπιστεύετο. πολλῶν δὲ καὶ ἄλλων εὐλόγων
30 συνδραμόντων πρὸς ταύτην τὴν διαβολήν, συλλη-
φθεὶς καὶ δεθεὶς εἰς φυλακὴν παρεδόθη, ὥς τευξό-
μενος δικαστηρίου. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος πυθόμενος τὸν
Δαρεῖον ὀλίγων ἡμέρων ὁδὸν ἀπείχειν, Παρμενίωνα
μὲν μετὰ τῆς δυνάμειος ἀπέστειλε προκαταληψόμε-
νον τὰς παρόδους καὶ τὰς ὀνομαζομένας πύλας. οὗ-
τος δ' ἐπιβαλὼν τοῖς τόποις, καὶ τοὺς προκατειλη-
φότας τὰς δυσχωρίας βαρβάρους βιασάμενος, κύριος
ἐγένετο τῶν παρόδων. Δαρεῖος δὲ βουλόμενος εὖζω-

νον ποιῆσαι τὴν δύναμιν, τὰ μὲν σκευοφόρα καὶ τὸν
 περιττὸν ὄχλον εἰς Λαμασκὸν τῆς Συρίας ἀπέθετο·
 τὸν δ' Ἀλέξανδρον πυθόμενος τὰς δυσχωρίας προ-
 κατελιηφέναι, καὶ νομίσας αὐτὸν μὴ τρλμᾶν ἐν τῷ
 πεδίῳ διαγωνίζεσθαι, προῆγεν ἐπ' αὐτὸν σύντονον
 τὴν ὁδοιπορίαν ποιούμενος. οἱ δ' ἐγχοῖριοι τῆς μὲν
 τῶν Μακεδόνων ὀλιγόγητος καταφρονήσαντες, το δὲ
 πληθὸς τῆς τῶν Περσῶν στρατιᾶς καταπεπληγμέ-
 νοι, καταλιπόντες τὸν Ἀλέξανδρον προσέθεντο τῷ
 Δαρείῳ, καὶ τὰς τε τροφὰς καὶ τὴν ἄλλην παρα- 10
 184 σκευὴν μετὰ πολλῆς προθυμίας ἐχορήγουν τοῖς
 Πέρσαις, καὶ διὰ τῆς ἰδίας κρίσεως προεσήμαινον
 τοῖς βαρβάροις τὴν νίκην. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τὴν μὲν
 Ἰσσοὺν πόλιν ἀξιόλογον καταπληξάμενος ἐχειρώσατο·
 τῶν δὲ κατασκόπων ἀπαγγελλάντων αὐτῷ τριάντα 33
 σταδίους ἀπέχειν τὸν Δαρεῖον, καὶ συντεταγμένη τῇ
 δυνάμει προσεῖναι καταπληκτικῶς, ὑπολαβὼν παρὰ
 τῶν θεῶν αὐτῷ δεδόσθαι τὸν καιρὸν ὥστε μίᾳ πα-
 ρατάξει νικήσαντα καταλῦσαι τὴν Περσῶν ἡγεμονίαν,
 τοὺς μὲν στρατιώτας τοῖς οἰκείοις λόγοις παρεκάλε- 20
 σεν ἐπὶ τὸν περὶ τῶν ὅλων ἀγῶνα, τὰ δὲ τάγματα
 τῶν στρατιωτῶν καὶ τὰς τῶν ἱππέων ἱλας οἰκείως
 τοῖς ὑποκειμένοις τόποις διατάξας, τοὺς μὲν ἱππεῖς
 ἐπέστησε πρὸ πάσης τῆς στρατιᾶς, τὴν δὲ τῶν πε-
 ζῶν φάλαγγα κατόπιν ἐφεδρεύειν προσέταξεν· αὐτὸς
 δὲ προηγούμενος τοῦ δεξιῦ μέρους ἀπὸ πάντων τοῖς πο-
 λεμίοις, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς κρατίστους τῶν ἱπ-
 πέων· τὸ δ' ἐνώνυμον μέρος ἐπέειχον οἱ τῶν Θεττα-
 λῶν ἱππεῖς, πολὺ τῶν ἄλλων διαφέροντες ταῖς τε
 ἀνδραγαθίαις καὶ ταῖς ἐμπειρίαις. ὥς δ' αἱ δυνά- 30
 μεις ἐντὸς βέλους ἐγένοντο, τοῖς μὲν περὶ τὸν Ἀλέ-
 ξανδρον ἐπέρριψαν οἱ βάρβαροι τοσοῦτον πληθὸς
 βελῶν ὥστε διὰ τὴν πυκνότητα τῶν βαλλομένων ἀλ-
 λήλοις συγκρουόντων ἀσθενεστέρως γίνεσθαι τὰς πλη-
 γὰς. τῶν δὲ σαλπικτιῶν παρ' ἀμφοτέροις τὸ πολε-
 μικὸν σημαινόντων, οἱ Μακεδόνες πρῶτοι συναλα-
 λάξαντες βοὴν ἐξάλσιον ἐποίησαν· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν
 βαρβάρων ἀντιφθεγξαμένων, συνήχησε μὲν ἡ σύνεγ-

χυς ὀρεινὴ πᾶσα, τὸ δὲ μέγεθος τῆς βοῆς ὑπερῆρε
 τὴν προγεγενημένην κραυγὴν, ὥς ἂν πεντήκοντα μυ-
 ριάδων μιᾷ φωνῇ συνηχουσῶν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος
 πάντῃ τὴν ὄψιν βάλλων καὶ σπεύδων κατιδεῖν τὸν
 Δαρεῖον, ἅμα τῷ κατανοῆσαι παραχρῆμα μετὰ τῶν
 περὶ αὐτὸν ἱππέων ἐπ' αὐτὸν ἐφέρετο τὸν βασιλέα,
 σπεύδων οὐχ οὕτω καταπροτερῆσαι τῶν Περσῶν ὥς
 τὸ δι' αὐτοῦ περιποιήσασθαι τὴν νίκην. ἅμα δὲ τού-
 τῳ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἱππέων συμπεσόντων
 10 ἁλλήλοις, καὶ πολλοῦ φόβου γινομένου, ἡ μὲν μάχη
 διὰ τὰς τῶν ἀγωνιζομένων ἀρετὰς ἀμφίδοξον εἶχε
 τὴν τῶν ὅλων κρίσιν· ἐταλαντεύετο γὰρ δεῦρο κακείσε,
 τῆς τροπῆς ἐναλλάξ γινομένης. οὔτε γὰρ ἀκοντίσας
 οὔτε πατάξας οὐδεὶς ἄπρακτον ἔσχε τὴν πληγὴν, ὥς
 ἂν διὰ τὸ πλῆθος ἐτοίμου τοῦ σκοποῦ κειμένου. διὸ
 καὶ πολλοὶ τραύμασιν ἐναντίοις περιτυγχάνοντες
 ἐπιπτον, οἱ δὲ καὶ μέχρι τῆς ἐσχάτης ἀναπνοῆς θυ-
 μομαχοῦντες τὸ ζῆν πρότερον ἢ τὴν ἀρετὴν ἐξέλει-
 34 πον. οἱ δὲ ἐκάστης τάξεως ἡγεμόνες τῶν ὑποτεταγμέ-
 20 νων προαγωνιζόμενοι διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς τοὺς πολ-
 λούς ἀνδραγαθεῖν προετρέποντο· διὸ καὶ παρὴν ὕρᾳ
 πολλὰς μὲν διαθέσεις τραυμάτων γινομένας, ποικί-
 λους δὲ καὶ μεγάλους ἀγῶνας συνισταμένους ὑπὲρ
 τῆς νίκης. Ὁξάνθης δ' ὁ Πέρσης, ἀδελφὸς μὲν ὢν 185
 Δαρείου, καὶ ἂν τὴν ἀνδρείαν ἐπαικούμενος, ὥς
 εἶδε τὸν Ἀλέξανδρον ἀκατασχέτως ἰέμενον ἐπὶ τὸν
 Δαρεῖον, ἐφιλοτιμήθη τῆς αὐτῆς τύχης κοινωνῆσαι
 τὰδελφῶ. ἀναλαβὼν οὖν τοὺς ἀρίστους τῶν ἱππέων
 τῶν μετ' αὐτοῦ τεταγμένων, μετὰ τούτων ἐπέσφαξε
 80 τοῖς περὶ τὸν Ἀλέξανδρον· καὶ νομίσας τὸ φιλαδελ-
 φον τῆς ψυχῆς οἶσεν αὐτῷ περιβόητον παρὰ Πέρ-
 σαις θόξαν, προεμάχετο τοῦ Δαρείου τεθρίππου,
 καὶ μετ' ἐμπειρίας ευτόλμως τοῖς πολεμίοις συμπλε-
 κόμενος πολλοὺς ἀπέκτεινε. τῶν δὲ περὶ τὸν Ἀλέξαν-
 δρον ὑπερβαλλομένων ταῖς ἀνδραγαθίαις, περὶ μὲν
 τὸ τοῦ Δαρείου τεθρίππου ταχὺ νεκρῶν ἔσωρευθη
 πλῆθος· πάντες γὰρ ἐφιέμενοι τοῦ βασιλέως ψαῦσαι,
 πρὸς ἀλλήλους ἐκθυμώτατα διηγωνίζοντο καὶ τοῦ

ξὴν οὐδεμίαν ἐποιούντο φειδῶ. ἔπεσον δ' ἐν τῷ κιν-
 δύνῳ τούτῳ πολλοὶ τῶν παρὰ Πέρσαις ἐπιφανῶν
 ἡγεμόνων, ἐν οἷς ὑπῆρχον Αἰζύνης καὶ Ρεομίδρης
 καὶ ὁ τῆς Αἰγύπτου σατραπῆς Στασιάκης. ὁμοίως δὲ
 πολλῶν καὶ παρὰ τοῖς Μακεδόσι πεσόντων, συνέβη
 καὶ αὐτὸν τὸν Ἀλέξανδρον τραθῆναι τὸν μηρόν,
 περιχυθέντων αὐτῷ τῶν πολεμίων. οἱ δὲ τὸν τοῦ
 Δαρείου τεθρίππου ζυγὸν ἐπέχοντες ἵπποι, τραυμα-
 τιζόμενοι πυκνῶς καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν περὶ αὐ-
 τοὺς σωρευομένων νεκρῶν πυτυρόμενοι, τὰ μὲν χαλινὰ 10
 διεσείοντο, παρ' ὀλίγον δὲ καὶ αὐτὸν τὸν Δαρεῖον εἰς
 τοὺς πολεμίους ἐξήνεγκαν. διὸ καὶ κινδυνεύων ἐσχά-
 τως ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἤρπασε τοὺς ὀυιήρας, συνα-
 γκαζόμενος λῦσαι τὴν σεμνότητα τῆς προστασίας
 καὶ τὸν παρὰ Πέρσαις τοῖς βασιλεῦσι κείμενον νόμον
 ὑπερβῆναι. προσήχθη δὲ καὶ τέθριππον ἕτερον ὑπὸ
 πῶν ὑπηρετῶν τῷ Δαρείῳ, καὶ κατὰ τὴν εἰς τοῦτο
 μετάβασιν ταραχῆς γενομένης, ὁ μὲν Δαρεῖος, ἐπι-
 κειμένων τῶν πολεμίων, εἰς ἔκπληξιν καὶ δέος ἐνέ-
 πιπτεν· οἱ δὲ Πέρσαι τὸν βασιλέα κατανοήσαντες 20
 ταραττόμενον εἰς φυγὴν ὥρμησαν. τὸ δ' αὐτὸ καὶ
 τῶν ἐχομένων ἱππέων ποιησάντων ταχὺ πάντες
 ἐτραπήσαν. τῆς δὲ φυγῆς οὔσης ἐν τόποις στενοῖς
 καὶ τραχέσι, συμπέτοντες ἀλλήλους συγκατεπάτουν,
 καὶ πολλοὶ χωρὶς πολεμίας πληγῆς ἀπέθνησκον. ἔκει-
 το γὰρ ὁμοῦ σωρευθέντες, οἱ μὲν ἄνευ τῶν ὀπλῶν,
 οἱ δὲ τηροῦντες τὰς πανοπλίας· τινὲς δὲ γεγυμνω-
 μένα τὰ ξίφη διαφυλάξαντες τοὺς περὶ ταῦτα ἀνα-
 πειρομένους ἀνῆρουν· οἱ δὲ πλεῖστοι εἰς τὰ πεδία
 διεκπεσόντες, διὰ τούτων ἀπὸ κράτους ἐλαύνοντες 30
 τοὺς ἵππους εἰς τὰς συμμαχίδας πόλεις κατέφευγον.
 ἡ δὲ τῶν Μακεδόνων γάλαγξ καὶ τὸ τῶν Περσῶν
 πεδὸν στράτευμα βραχὺν χρόνον ἐν τῇ μάχῃ διεμεινε·
 προσητιημένων γὰρ τῶν ἱππέων οἷονεῖ τις προαγῶν
 ἐγγόνει τῆς ὅλης νίκης πάντων δὲ τῶν βαρβάρων
 ταχὺ τραπέντων, καὶ τοσούτων μυριάδων ἐν στενοῖς
 τόποις τὴν φυγὴν ποιουμένων, ταχὺ πᾶς ὁ συνεχὴς
 186 τόπος νεκρῶν ἐπληρώθη. νυκτὸς δ' ἐπιλαβούσης οἱ 35

μὲν Πέρσαι ῥαδίως διεσπάρησαν εἰς πολλοὺς τόπους,
 οἱ δὲ Μακεδόνες παύσάμενοι τοῦ διωγμοῦ πρὸς ἄρ-
 παγὴν ὤρμησαν, καὶ μάλιστα περὶ τὰς βασιλικὰς
 σκηναὺς διὰ τὸ πλῆθος τῆς πολυτελείας ἡσυχολοῦντο.
 διόπερ πολλοὺς μὲν ἄργυρος, οὐκ ὀλίγους δὲ χρυσός,
 παμπληθεῖς δὲ καὶ πολυτελεῖς ἐσθῆτες ἐκ τῆς βασι-
 λικῆς γάζης διεφοροῦντο. ὁμοίοις δὲ καὶ τῶν τοῦ βα-
 σιλέως φίλων καὶ συγγενῶν καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμό-
 νων οὐκ ὀλίγος διηροπία πλούτος. οὐ μόνον γὰρ αἱ
 10 τῆς βασιλικῆς οἰκίας ἀλλὰ καὶ αἱ τῶν συγγενῶν καὶ
 φίλων γυναῖκες ἐφ' ἁρμάτων ὀχούμεναι καταχρύσων
 συνηκολούθουν κατὰ τι πάτριον ἔθος τῶν Περσῶν.
 ἐκάστη δὲ τούτων διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ πλούτου
 καὶ τῆς τρυφῆς περιήγετο πλῆθος πολυδαπάνου κα-
 τασκευῆς καὶ γυναικείου κόσμου. πάθος δ' ἦν δει-
 νάτατον περὶ τὰς αἰχμαλωτιζομένας γυναῖκας. αἱ γὰρ
 πρότερον διὰ τρυφὴν ἐπ' ἀπῆναις παλυτελέσι μόγις
 κατακομιζόμεναι, καὶ γυμνὸν μέρος τοῦ σώματος οὐ-
 δὲν φαίνουσαι, τότε μονοχίτωνες καὶ τὰς ἐσθῆτας
 20 περιεῤῥήττουσαι μετ' ὀδυρμῶν ἐκ τῶν σκηνῶν ἐξεπή-
 δαν, ἐπιβώμεναι θεοὺς καὶ προσπίπτοντας τοῖς
 τῶν κρατούντων γόνασι. περιαιρούμεναι δὲ ταῖς χερσὶ
 τρεμούσαις τὸν τοῦ σώματος κόσμον καὶ τὰς κόμας
 ἀνείμεναι διὰ τόπων τραχέων ἔθειον, καὶ πρὸς ἀλ-
 λήλας συντρέχουσαι βοηθοὺς ἐπεκαλοῦντο τὰς παρ'
 ἐτέρων ἐπικουρίας δεομένας. ἦγον δ' αὐτὰς οἱ μὲν
 ἀπὸ τῆς κόμης ἐπισπώμενοι τὰς ἡτυχηκυίας, οἱ δὲ
 τὰς ἐσθῆτας περιεῤῥήγγυνόντες, καὶ γυμνοῖς τοῖς σώ-
 μασιν ἐπιβάλλοντες τὰς χεῖρας, καὶ ταῖς στάθμαῖς
 30 τῶν δοράων τύπτοντες, καὶ τὰ τιμιώτατα καὶ περι-
 βόητα τῶν βαρβάρων ταῖς τῆς τύχης δωρεαῖς ὑβρί-
 ζοντες. οἱ δὲ ἐπιεικέστατοι τῶν Μακεδόνων τὴν με-
 ταβολὴν τῆς τύχης ὁρῶντες συμπαθεῖς ἐγίνοντο, καὶ
 τὰς τῶν ἀκληρουντων συμφοράς ἠλέουν, αἷς τὰ μὲν
 προσήκοντα καὶ μεγάλα μακρὰν ἀπῆρτητο, τὰ δ' ἄλ-
 λόφυλα καὶ πολέμια παρῆν συνίγγυς καὶ πρὸς ἀτυ-
 χῇ καὶ ἐπονείδιστον αἰχμαλωσίαν παρόϊρητο. μάλι-
 στα δὲ τοὺς παρόντας εἰς δάκρυα καὶ συμπάθειαν

ἤγαγεν ἡ Δαρείου μήτηρ καὶ γυνὴ καὶ δύο θυγατέ-
 ρες ἐπίγαμοι καὶ υἱὸς παῖς τὴν ἡλικίαν. ἐπὶ γὰρ
 τούτων ἡ μεταβολὴ τῆς τύχης καὶ τὸ μέγεθος τῶν
 ἀνελπίστων ἀκληρημάτων ἐν ὧσι κείμενον εὐλόγως
 τοὺς ὀρώντας ἐποίει συμπάσχειν τοῖς ἡτυχηκόσι. περὶ
 μὲν γὰρ Δαρείου πότερον ζῆ καὶ περίεστιν ἢ καὶ με-
 187 τὰ τῆς τῶν ἄλλων φθορᾶς ἀπόλωλεν οὐκ ἐγίνωσκον
 ἑώρων δὲ τὴν σκηνὴν διαρπάζοντις ἐνόπλους πολε-
 μίους ἄνδρας, ἀγνοοῦντας μὲν τὰς ἡλωκυίας, πολλὰ
 δὲ διὰ τὴν ἄγνοιαν ἀπρεπῆ πράττοντας, καὶ τὸ 10
 σύνολον ὅλην τὴν Ἀσίαν αἰχμάλωτον μεθ' ἑαυτῶν
 γεγεννημένην· καὶ ταῖς μὲν τῶν σατραπῶν γυναῖξιν
 προσπιπτούσαις καὶ δεομέναις βοηθεῖν οὐχ ὅσον συνε-
 πιλαβέσθαι τινὸς ἰσχυον, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ ταύτας
 ἡξίουσαν ἐπικουρῆσαι τοῖς ἑαυτῶν ἀκληρήμασιν. οἱ δὲ
 τοῦ βασιλέως παῖδες, καταλαβόμενοι τὴν τοῦ Δα-
 ρείου σκηνὴν τὰ κείνου λουτρά καὶ δεῖπνα παρεσκευά-
 ζοντο, καὶ λαμπάδων πολλὴν πυρὰν ἄψαντες προσε-
 δέχοντο τὸν Ἀλέξανδρον, ὅπως ἀπὸ τοῦ διωγμοῦ
 γενόμενος καὶ κατελαβὼν ἐτοίμην πᾶσαν τὴν παρα-20
 σκευὴν τοῦ Δαρείου οἰκίσσεται τὴν ὅλην τῆς Ἀσίας
 ἡγεμονίαν. κατὰ δὲ τὴν μάχην ἐτελεύτησαν τῶν βαρ-
 βάρων πεζοὶ μὲν πλείους τῶν δέκα μυριάδων, ἱππεῖς
 δ' οὐκ ἐλάττους τῶν μυρίων, τῶν δὲ Μακεδόνων
 πεζοὶ μὲν εἰς τριακοσίους, ἱππεῖς δὲ περὶ ἑκατὸν καὶ
 πεντήκοντα. ἡ μὲν αὖν ἐν Ἰσσοῦ τῆς Κιλικίας μάχη
 τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος.

Τῶν δὲ βασιλέων Δαρεῖος μὲν κατὰ κράτος ἡτ-37
 τώμενος εἰς φυγὴν ὤρμησε, καὶ μεταλαμβάνων ἄλ-
 λον ἐξ ἄλλου τῶν ἀρίστων ἵππων, ἀπὸ κράτους ἤλαυ-30
 νε, διασπυγεῖν σπεύδων τὰς Ἀλεξάνδρου χεῖρας καὶ
 τῶν ἄνω σατραπειῶν ἄψασθαι προαιρούμενος. Ἀλέ-
 ξανδρος δὲ μετὰ τῆς ἐταιρικῆς ἵππου καὶ τῶν ἄλ-
 λων ἀρίστων ἱππέων ἐποιεῖτο τὸν διωγμόν, σπεύδων
 ἐγκρατὴς γενέσθαι τοῦ Δαρείου. διανύσας δὲ στα-
 δίους διακοσίους, ἀνέκαμψεν εἰς τὴν παρεμβολὴν
 περὶ μέσας νύκτας, τοῖς δὲ λουτροῖς θεραπεύσας τὸν
 ἐκ τῆς κακοπαθείας κόπον ἐτρέπετο πρὸς ἄνεσιν καὶ

δειπνοποιῖαν. πρὸς δὲ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν μητέρα
 τοῦ Δαρείου προσελθὼν τις ἀπήγγειλεν ὅτι παρῆστιν
 Ἀλέξανδρος ἀπὸ τοῦ διωγμοῦ τὸν Δαρεῖαν ἐσκυλευ-
 κώς. ἔνθα δὴ κραυγῆς μεγάλης καὶ κλαυθμοῦ περὶ
 τὰς γυναῖκας γενομένου, καὶ τοῦ πλήθους τῶν αἰχμα-
 λωτῶν διὰ τὴν ἀπαγγελίαν συμπενθοῦντος καὶ πολὺν
 ὀδυρμὸν προιεμένου, πυθόμενος ὁ βασιλεὺς τὸ περὶ
 τὰς γυναῖκας πάθος, ἐξέπεμψεν ἓνα τῶν φίλων
 Λεόννατον καταπαύσοντα τὴν ταραχὴν καὶ παρα-
 10 μυθησόμενον τὰς περὶ τὴν Σισύγγαμβριν, καὶ δη-
 λώσοντα διότι Δαρεῖος μὲν ζῇ, ὁ δ' Ἀλέξανδρος
 ἐπιμέλειαν αὐτῶν ποιήσεται τὴν προσήκουσαν, καὶ
 διότι πρῶτὶ βούλεται προσαγορεῦσαι τε αὐτὰς καὶ διὰ
 τῶν ἔργων ἀποδείξασθαι τὴν ἰδίαν φιланθρωπίαν.
 αἱ μὲν οὖν αἰχμαλωτίδες, προσπεσούσης αὐταῖς πα-
 ραδόξου καὶ παντελῶς ἀπηλπισμένης εὐτυχίας, τὸν 188
 τε Ἀλέξανδρον ὡς θεὸν προσεδέξαντο καὶ τῶν ὀδυρ-
 μῶν ἀπηλλάγησαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἅμ' ἡμέρᾳ λαβὼν
 ἓνα τῶν φίλων τὸν μάλιστα τιμώμενον Ἡφαιστίωνα
 20 παρῆλθε πρὸς τὰς γυναῖκας. ἐχόντων δ' ἁμφοτέρων
 ἔσθῃτας μὲν ὁμοίας, τῷ μεγέθει δὲ καὶ κάλλει προέ-
 χοντος τοῦ Ἡφαιστίωνος, ἡ Σισύγγαμβρις τοῦτον
 ὑπολαβοῦσα εἶκαι τὸν βασιλέα, προσεκύνησε· δια-
 νευόντων δ' αὐτῇ τῶν παρεσιῶτων καὶ τῇ χειρὶ
 δεικνύοντων τὸν Ἀλέξανδρον, ἡ μὲν Σισύγγαμβρις
 αἰδεσθεῖσα τὴν ἄγνοιαν πάλιν ἐξ ἀρχῆς προσεκύνει
 τὸν Ἀλέξανδρον. ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπολαβὼν εἶπε Μη-
 δὲν φροντίσης, ὦ μήτερ· καὶ γὰρ καὶ οὗτος Ἀλέ-
 ξανδρός ἐστιν. οὐ μὲν ἀλλὰ τὴν πρεσβῦτιν μητέρα
 30 προσαγορεύσας διὰ τῆς φιλανθρωποτάτης προσηγο-
 ρίας προεσήμεινε τοῖς προητευχηκόσι τὴν μέλλουσαν
 ἔσεσθαι φιλανθρωπίαν. διαβεβαιωσάμενος δ' αὐτὴν
 ὑπάρξειν δευτέραν μητέρα, τοῖς ἔργοις εὐθύς ἐκύρωσε
 38 τὴν διὰ τῶν λόγων ἑπαγγελίαν. περιέσθηκε γὰρ αὐτῇ
 κόσμον τε βασιλικὸν καὶ τὸ προγεγονὸς ἀξίωμα ταῖς
 προσηκούσαις τιμαῖς ἀποκατέστησε. τὴν μὲν γὰρ θε-
 ραπίαν αὐτῇ πᾶσαν τὴν δοθεῖσαν ὑπὸ Δαρείου
 παρέδωκεν, ἰδίαν δ' ἄλλην οὐκ ἐλάττονα τῆς προῦ-

παρχούσης προσεδωρήσατο, καὶ τῆς μὲν τῶν παρ-
 θένων ἐκδόσέως βέλτιον τῆς Δαρείου κρίσεως ἐπηγ-
 γείλατο προνοήσεσθαι, τὸν παῖδα δὲ θρέψειν ὡς
 υἱὸν ἴδιον καὶ βασιλικῆς τιμῆς ἀξιώσειν. προσκαλε-
 σάμενος δ' αὐτὸν καὶ φιλήσας, ὡς εἶδεν ἀδεῶς βλέ-
 ψαντα καὶ μηδὲν ὅλως καταπλαγέντα, πρὸς τοὺς περὶ
 τὸν Ἡφαιστίωνα εἶπεν ὅτι ὁ παῖς ὢν ἔξ ἐτῶν καὶ
 τὴν ἀρετὴν ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν προφαίνων πολλῶ βελ-
 τίων ἐστὶ τοῦ πατρός. περὶ δὲ τῆς Δαρείου γυναι-
 κὸς καὶ τῆς περὶ αὐτὴν σεμνότητος πρόνοιαν ἔξειν 10
 ἔφησεν, ὅπως μηδὲν ἀνάξιον πάθῃ τῆς προγεγενη-
 μένης εὐδαιμονίας. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα πρὸς ἔλεον
 καὶ φιλανθρωπίαν διαλεχθεὶς, ἐποίησε τὰς γυναῖκας
 διὰ τὸ μέγεθος τῆς ἀνελπίστου χαρᾶς εἰς ἀκατάσχετα
 προσπεσεῖν δάκρυα. ἐπὶ δὲ πᾶσι τοῖς προειρημένοις
 θοὺς τὴν δεξιάν, οὐ μόνον ὑπὸ τῶν εὐ παθόντων ἐπαί-
 νων ἐτύγγανεν, ἀλλὰ καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς συστρατενο-
 μένοις περιβόητον ἔσχε τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐπικεικίας.
 καθόλου δ' ἔγωγε νομίζω πολλῶν καὶ καλῶν ἔργων
 ὑπ' Ἀλεξάνδρου συντετελεσμένων μηδὲν τούτων μείζον 20
 ὑπάρχειν μηδὲ μᾶλλον ἄξιον ἀναγραφῆς καὶ μνήμης
 ἱστορικῆς εἶναι. αἱ μὲν γὰρ τῶν πόλεων πολιορκίαι
 καὶ παρατάξεις καὶ τὰ ἄλλα τὰ κατὰ τὸν πόλεμον
 προτερήματα τὰ πλείονα διὰ τύχην ἢ δι' ἀρετὴν ἐπι-
 τυγχάνεται· ὁ δ' ἐν ταῖς ἐξουσίαις εἰς τοὺς ἑπται-
 189 κοτας ἔλεος μεριζόμενος διὰ μόνης τῆς φρονήσεως
 γίνεται. οἱ πλείστοι γὰρ διὰ τὴν εὐτυχίαν ἐπαίρονται
 μὲν ταῖς εὐπραξίαις, ὑπερήφανοι δ' ἐν ταῖς εὐτυ-
 χίαις γιγνόμενοι τῆς ἀνθρωπίνης καὶ κοινῆς ἀσθε-
 νείας ἐπιλανθάνονται· διὸ καὶ τοὺς πλείστους ὁρᾷν 30
 ἔστι τὴν εὐτυχίαν ὥσπερ τι βαρὺ φορτίον φέρειν
 ἀδυνατοῦντας. Ἀλέξανδρος μὲν οὖν, καίπερ πολλαῖς
 γενεαῖς προγεγονὼς τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου, τυγχανέτω
 καὶ παρὰ τῶν μεταγενεστέρων δικαίου καὶ πρέπον-
 τος ταῖς ἰδίαις ἀρεταῖς ἐπαίνου.

Δαρεῖος δὲ διανύσας εἰς Βαβυλῶνα καὶ τοὺς ἀπὸ 39
 τῆς ἐν Ἰσσοῦ μάχης διασωζομένους ἀναλαβὼν, οὐκ
 ἔπεισε τῷ φρονήματι, καίπερ μεγάλη περιπεπτοικῶς

συμφορᾷ, ἀλλὰ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἔγραψεν ἀν-
 θρωπίνως φέρειν τὴν εὐτυχίαν, καὶ τοὺς αἰχμαλώ-
 τους ἀλλάξασθαι χρημάτων πλήθος λαβόντα· προσε-
 τίθει δὲ καὶ τῆς Ἀσίας τὴν ἐντὸς Ἄλυσος χώραν
 καὶ πόλεις συγχωρήσειν, ἐὰν βουλευθῇ γενέσθαι φί-
 λος. ὁ δ' Ἀλέξανδρος συναγαγὼν τοὺς φίλους, καὶ
 τὴν μὲν ἀληθινὴν ἐπιστολὴν ἀποκρυψάμενος, ἐτέ-
 ραν δὲ γράψας ῥέπουσαν πρὸς τὸ ἑαυτῷ συμφέρον
 προσήνεγκε τοῖς συνέδροις, καὶ τοὺς πρέσβεις ἀπρά-
 10 κτους ἔξαπέστειλε. διόπερ ὁ Δαρεῖος ἀπογνοὺς τὴν
 διὰ τῶν ἐπιστολῶν σύνθεσιν παρασκευὰς μεγάλας
 ἐποιεῖτο πρὸς τὸν πόλεμον, καὶ τοὺς μὲν κατὰ τὴν
 τροπὴν ἀποβεβληκότας τὰς πανοπλίας καθώπλιζεν,
 ἄλλους δ' ἐπιλεγόμενος εἰς στρατιωτικὰς τάξεις κατέ-
 γραφε· τὰς δ' ἐκ τῶν ἄνω σατραπειῶν δυνάμεις,
 αἷς ἀπολελοιπῶς ἦν διὰ τὴν ὀξύτητα τῆς στρατείας,
 μετεπέμπετο. καὶ τέλος τοσαύτην εἰσηνέγκατο σπου-
 δὴν εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς δυνάμεως ὥστε διπλα-
 σίαν γενέσθαι τῆς ἐν Ἰσσοῦ παραταξαμένης. ὀγδοή-
 20 κοντα μὲν γὰρ μυριάδες πεζῶν, εἴκοσι δ' ἱππέων
 ἡθροίσθησαν, καὶ χωρὶς ἁρμάτων δρεπανηφόρων
 πλήθος. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν
 ἐνιαυτόν.

40 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Νικηράτου Ῥωμαῖοι
 κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Ἀτίλιον καὶ Μάρκον
 Οὐαλέριον, Ὀλυμπιάς δ' ἤχθη δευτέρα πρὸς ταῖς
 ἑκατὸν καὶ δέκα, καθ' ἣν ἐνίκα Γρύλος Χαλκιδεύς.
 ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλέξανδρος μετὰ τὴν ἐν Ἰσσοῦ νίκην
 τοὺς μὲν τελευτήσαντας ἔθαψεν, ἐν οἷς καὶ τῶν πο-
 80 λεμίων τοὺς ἐν ταῖς ἀνδραγαθίαις θαυμασθέντας·
 μετὰ δὲ ταῦτα τοῖς θεοῖς μεγαλοπρεπεῖς θυσίας
 συντελέσας, καὶ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ κατ' ἀρετὴν δια-
 φόρους γενομένους τιμήσας ταῖς ἀξίαις ἐκάστους
 δοῖραῖς, ἐφ' ἡμέρας τινας ἀνέλαβε τὴν δύναμιν.
 ἔπειτα προαγὼν ἐπ' Αἰγύπτου, καὶ καταντήσας εἰς
 τὴν Φοινίκην, τὰς μὲν ἄλλας πόλεις παρέλαβεν ἐτοί-
 μως τῶν ἐγχωρίων προσδεξαμένων αὐτόν· οἱ δὲ Τυ- 190
 ριοί, βουλομένου τοῦ βασιλέως τῷ Ἡρακλεῖ τῷ Τυ-

ρίῳ θῆσαι, προπετέστερον διεκώλυσαν αὐτὸν τῆς
 εἰς τὴν πόλιν εἰσόδου. τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου χαλεπῶς
 ἐνεγκόντος καὶ διαπειλησαμένου πολεμήσειν τὴν πό-
 λιν, οἱ Τύριοι τεθαρρηκότως ὑπέμενον τὴν πολιορ-
 κίαν, ἅμα μὲν Δαρείῳ χαριζόμενοι καὶ τὴν πρὸς
 αὐτὸν εὐνοίαν βεβαίαν τηροῦντες, καὶ νομίζοντες
 μεγάλας δωρεὰς ἀντὶ ταύτης τῆς χάριτος ἀντιλήψε-
 σθαι παρὰ τοῦ βασιλέως, ἐπισπώμενοι μὲν τὸν Ἀλέ-
 ξάνδρον εἰς πολυχρόνιον καὶ ἐπικίνδυνον πολιορκίαν,
 10 θιδόντες δ' ἄνεσιν τῷ Δαρείῳ πρὸς τὰς παρασκευάς· ἅ-
 μα δὲ καὶ πιστεύοντες τῇ τε ὀχυρότητι τῆς νήσου
 καὶ ταῖς ἐν αὐτῇ παρασκευαῖς, εἰ δὲ τοῖς ἀπογόνους
 αὐτῶν Καρχηδονίοις. ὁ δὲ βασιλεὺς ὁρῶν κατὰ θά-
 λατταν μὲν δυσπολιορκητον οὖσαν τὴν πόλιν διὰ τε
 τὴν παρασκευὴν τῶν κατὰ τὸ τεῖχος ἔργων καὶ τὴν
 ὑπάρχουσαν ἐν αὐτῇ δύναμιν ναυτικὴν, κατὰ δὲ γῆν
 σχεδὸν ἀπραγμάτευτον οὖσαν διὰ τὸ τέτταρσι στα-
 δίοις διειργεσθαι τῆς ἡπείρου, ὅμως ἔκρινε συμφέ-
 ρειν πάντα κίνδυνον καὶ πόνον ὑπομένειν ὑπὲρ τοῦ
 μὴ καταφρονηθῆναι τὴν τῶν Μακεδόνων δύναμιν
 20 ὑπὸ μιᾶς καὶ τῆς τυχεύσης πόλεως. εὐθύς οὖν κα-
 θαιρῶν τὴν παλαιὰν λεγομένην Τύρον, καὶ πολλῶν
 μυριάδων κομιζουσῶν τοὺς λίθους, χῶμα κατεσκευάζε
 δίπλεθρον τῷ πλάτει· πανδημεὶ δὲ προσλαβόμενος
 τοὺς κατοικοῦντας τὰς πλησίον πόλεις, ταχὺ διὰ τῆς
 πολυχειρίας ἤνυετο τὰ τῶν ἔργων.

Οἱ δὲ Τύριοι τὸ μὲν πρῶτον προσπλέοντες τῷ χώ- 41
 ματι κατεγέλων τοῦ βασιλέως, εἰ τοῦ Ποσειδῶνος ἑαυ-
 τὸν δοκεῖ περιέσεσθαι. μετὰ δὲ ταῦτα παραδόξως τοῦ
 χώματος αὐξομένου, τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς 30
 γεγηρακότας εἰς Καρχηδόνα διακομίζειν ἐψηφίσαντο,
 τοὺς δ' ἀκμάζοντας ταῖς ἡλικίαις ἐπέλεξαν πρὸς τὴν
 τειχομαχίαν, καὶ ναυμαχίαν ἐτοίμως κατεσκευάζον,
 ἔχοντες τριήρεις ὀγδοήκοντα. τέλος δὲ τῶν τέκνων
 καὶ γυναικῶν μέρος μὲν ἐφθασαν ὑπεκθέμενοι πρὸς
 τοὺς Καρχηδονίους, καταταχούμενοι δὲ ὑπὸ τῆς πο-
 λυχειρίας, καὶ ταῖς ναυσὶν οὐκ ὄντες ἀξιόμαχοι,
 συνηναγκάσθησαν ὑπομείναι πανδημεὶ τὴν πολιορ-

κλαν. ἔχοντες θε πολλὴν θαψίλειαν καταπελτῶν καὶ
 τῶν ἄλλων μηχανῶν τῶν πρὸς πολιορκίαν χρησίμων,
 ἑτέρας πολλαπλασίους κατεσκευάσαν ῥαδίως διὰ τῶν
 ἐν τῇ Τύρῳ μηχανοποιῶν καὶ τῶν ἄλλων τεχνιτῶν
 παντοδαπῶν ὄντων. διὰ δὲ τούτων τῶν ὀργάνων
 παντοδαπῶν καὶ ξένων ταῖς ἐπινοαῖς κατασκευαζο-
 μένων ἅπας μὲν ὁ περίβολος τῆς πόλεως ἐπληρώθη
 τῶν μηχανῶν, μάλιστα δὲ κατὰ τὸν τόπον τοῦτον ἐν
 ᾧ τὸ χῶμα συνήγγιζε τῷ τείχει. ὥς δ' εἰς τὴν ἄφε-
 10 σιν τοῦ βέλους διέτεινε τὸ κατασκευαζόμενον ὑπὸ
 τῶν Μακεδόνων ἔργον, καὶ παρὰ τῶν θεῶν τινα
 προσημαίνετο τοῖς κινδυνεύουσιν. ἐκ μὲν γὰρ τοῦ
 πελάγους ὁ κλύθων προσεπέλασε τοῖς ἔργοις κῆτος
 ἄπιστον τὸ μέγεθος, ὃ προσπεσὼν τῷ χώματι κακὸν 191
 μὲν οὐδὲν εἰργάσατο, τῷ δὲ ἑτέρῳ μέρει τοῦ σώμα-
 τος προσανακεκλιμένον ἐπὶ πολὺν χρόνον ἔμενε, καὶ
 πολλὴν κατάπληξιν παρείχετο τοῖς θεοιμένοις τὸ πα-
 ράδοξον· πάλιν δ' εἰς τὸ πέλαγος νηξάμενον εἰς δει-
 σιδαιμονίαν ἀμφοτέρους προηγάγετο. ἑκάτεροι γὰρ
 20 ὥς τοῦ Ποσειδῶνος αὐτοῖς βοηθήσειν μέλλοντος διέ-
 κρινον τὸ σημεῖον, ῥέποντες ταῖς γνώμας πρὸς τὸ
 ἴδιον συμφέρον. ἐγένετο δὲ καὶ ἄλλα σημεῖα παρά-
 δοξα, δυνάμενα διατροπὴν καὶ φόβον τοῖς ὄχλοις
 παρασχέσθαι. κατὰ γὰρ τὰς τροφὰς παρὰ τοῖς Μα-
 κεδόσιν οἱ διακλῶμενοι τῶν ἄρτων αἱματσειδῆ τὴν
 πρύσσωψιν εἶχον. ἐωρακέναι δὲ τις ἔφησεν ὄψιν καθ'
 ἣν ὁ Απόλλων ἔλεγε μέλλειν ἑαυτὸν ἐκλιπεῖν τὴν πό-
 λιν. τοῦ δὲ πλήθους ὑπονοήσαντος ὅτι πεπλακῶς εἴη
 τὸν λόγον χαριζόμενος Ἀλεξάνδρῳ, καὶ διὰ τοῦτο
 30 τῶν νεωτέρων ὀρμησάντων ἐπὶ τὸ λιθοβολῆσαι τὸν
 ἄνθρωπον, οὗτος μὲν διὰ τῶν ἀρχόντων κλαπείς καὶ
 καταφυγὼν εἰς τὸ τοῦ Ἡρακλέους ἱερόν, διέφυγε
 τὴν τιμωρίαν διὰ τὴν ἱερίαν· οἱ δὲ Τύριοι δεισι-
 δαιμονήσαντες χρυσαῖς σειραῖς προσέδησαν τὸ τοῦ
 42 Ἀπόλλωνος ξόανον τῇ βάσει, ἐμποδίζοντες, ὥς ὦντο,
 τοῦ θεοῦ τὸν ἐκ τῆς πόλεως χωρισμόν. μετὰ δὲ
 ταῦτα οἱ μὲν Τύριοι τὴν αὐξήσιν τοῦ χώματος
 εὐλαβηθέντες, ἐπλήρωσαν πολλὰ τῶν ἐλατιόνων

σκαφῶν ὀξυβελῶν τε [καὶ] καταπλιτῶν καὶ τοξοτῶν
 καὶ σφενδονητῶν ἀνδρῶν, καὶ προσπλεύσαντες τοῖς
 ἐργαζομένοις τὸ χῶμα πολλοὺς μὲν κατέτρωσαν, οὐκ
 ὀλίγους δὲ ἀπέκτειναν. εἰς ἀνόπλους γὰρ καὶ πυκνοὺς
 πολλῶν καὶ παντοίων βελῶν φερομένων, οὐδεὶς ἡμάρ-
 τανεν, ἐτοίμων καὶ ἀφυλάκτων τῶν σκοπῶν κειμέ-
 νων. συνέβαινε γὰρ οὐ μόνον κατὰ πρόσωπον τὰ φε-
 ρόμενα βέλη προσπίπτειν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ νῶτα τῶν
 ἀντιπροσώπων ὄντων ἐν στενῷ χώματι διικνεῖσθαι,
 καὶ μηδὲνα δύνασθαι διαφυλάξασθαι τοὺς ἐξ ἀμφοτέ- 10
 ρων τῶν μερῶν κατατιτρώσκοντας. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος
 τὸ παράλογον τῆς συμφορᾶς βουλόμενος ὀξέως διορ-
 θώσασθαι, πληρώσας πασας τὰς ναῦς καὶ καθηγού-
 μενος αὐτὸς ἔπλει κατὰ σπουδὴν ἐπὶ τὸν λιμένα τῶν
 Τυρίων, καὶ τὴν ἰπάνοδον τῶν Φοινίκων ὑπετέμεντο.
 οἱ δὲ βαρβαροὶ φοβηθέντες μήποτε κυρεύσας τῶν λι-
 μένων καταλάβηται τὴν πόλιν ἔρημον οὔσαν στρα-
 τιωτῶν, κατὰ πολλὴν σπουδὴν ἀνέπλεον εἰς τὴν Τύρον.
 ἑμφοτέρων δὲ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς φιλοτιμίας ταῖς
 εἰρεσίαις πυκναῖς χρωμένων, καὶ τῶν Μακεδόνων ἤδη 20
 πλησιαζόντων τοῖς λιμέσιν, οἱ Φοινῖκες παρ' ὀλίγον
 μὲν ἤλθον τοῦ πάντες ἀπολέσθαι, παρειαυσόντες δ'
 ὁμῶς τῇ βίᾳ καὶ τὰς τελευταίας ναῦς ἀποβαλόντες
 διεσώθησαν εἰς τὴν πόλιν. ὁ δὲ βασιλεὺς μεγάλης
 ἐπιβολῆς ἀποτυχῶν, πάλιν προσεκαρτέρει τῷ χώματι,
 καὶ τῷ πλήθει τῶν νεῶν παρείχειο τοῖς ἐργαζομέ-
 192 νοις τὴν ἀσφάλειαν. τῶν δ' ἔργων πλησιαζόντων τῇ
 πόλει, καὶ τῆς ἀλώσεως προσδοκωμένης, ἀργέστης
 ἄνεμος μέγας ἐπεγένετο καὶ τοῦ χώματος πολὺ μέ-
 ρος ἐλυμνηματο. ὁ δ' Ἀλέξανδρος εἰς ἀμνηχανίαν 30
 ἐμπίπτων διὰ τὴν αὐτόματον τῶν ἔργων φθορὰν
 μετεμέλετο μὲν ἐπὶ τῇ τῆς πολιορκίας ἐπιβολῇ, ὁμῶς
 δὲ τῇ φιλοτιμίᾳ προαγόμενος, ἐκ τῆς ὀρεινῆς ἐκκό-
 πτων ὑπερμεγέθη δένδρα παρεκόμεζε, καὶ σὺν αὐ-
 τοῖς τοῖς κλάδοις ἐγχώσας ἐνέφραξε τὴν βίαν τοῦ
 κλύδωνος· ταχὺ δ' ἀποκαταστήσας τὰ πεπονηκότα
 τοῦ χώματος, καὶ τῇ πολυχειρίᾳ προκόψας εἰς βέ-
 λους ἄφεισιν, ἐπέστησε τὰς μηχανὰς ἐπ' ἄκρον τὸ

χῶμα. καὶ τοῖς μὲν πετροβόλοις κατέβαλλε τὰ τείχη,
 τοῖς δ' ὀφθαλμοῖς ἀνείργε τοὺς ἐπὶ τῶν ἐπαλξεων
 ἐφειστώτας· συνηγωνίζοντο δὲ τούτοις οἳ τε τοξόται
 καὶ σφενδονῆται, καὶ πολλοὺς τῶν ἐν τῇ πόλει πα-
 43 ραβοηθοῦντας κατετίτρωσκον. οἱ δὲ Τύριοι, ἄλκι-
 ῖοι τεχνίταις καὶ μηχανοποιούς, κατεσκεύασαν
 φιλότεχνα βοηθήματα. πρὸς μὲν γὰρ τὰ καταπελτικά
 βέλη τροχοὺς κατεσκεύασαν διελημμένους πυκνοῖς
 διαφράγμασι· τούτους δὲ διὰ τινος μηχανῆς διενέον-
 10 τες τὰ μὲν συνέτριβον τὰ δὲ παρέσυρον τῶν βε-
 λῶν, πάντων δὲ τὴν ἐκ τῆς βίας φορὰν ἐξέλκον·
 τοὺς δ' ἐκ τῶν πετροβόλων φερομένους λίθους δεχό-
 μενοι μαλακαῖς τισι καὶ συνενδιδούσαις κατασκευαῖς
 ἐπράυνον τὴν ἐκ τῆς ὀργανικῆς βίας δύναμιν. ὁ δὲ
 βασιλεὺς ἅμα τῇ κατὰ τὸ χῶμα προσβολῇ παντὶ τῷ
 στόλῳ περιέπλει τὴν πόλιν, καὶ τὰ τείχη περιε-
 σκέπτετο καὶ φανερόν ἦν πολιορκήσων τὴν πόλιν κατὰ
 γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν. τῶν δὲ Τυρίων ἀντα-
 ναχθῆναι μὲν τῷ στόλῳ μηκέτι τολμώντων, τρισὶ
 20 δὲ ναυσὶν ὁρμούντων πρὸ τοῦ λιμένος, ὁ βασιλεὺς
 ἐπιπλεύσας αὐταῖς, καὶ πάσας συντρίψας, ἐπανῆλθεν
 ἐπὶ τὴν ἰδίαν στρατοπεδείαν. οἱ δὲ Τύριοι βουλόμενοι
 διπλασιάσαι τὴν ἀπὸ τῶν τειχῶν ἀσφάλειαν, ἀπο-
 στήσαντες πέντε πήχεις ἕτερον τεῖχος ὀφικοδόμουν
 δέκα πηχῶν τὸ πλάτος, καὶ τὴν ἀνὰ μέσον τῶν
 τειχῶν σύριγγα λίθων καὶ γῶματος ἐπληροῦν. ὁ δ'
 Ἀλέξανδρος τὰς τριήρεις ζευγνύων καὶ μηχανὰς
 παντοδαπὰς αὐταῖς ἐπιστήσας κατέβαλεν ἐπὶ πλῆθρον
 τοῦ τεύχους· καὶ διὰ τοῦ πτώματος εἰσέπιπτον εἰς
 30 τὴν πόλιν. οἱ δὲ Τύριοι τοὺς εἰσβιαζομένους πυκνοῖς
 βέλεσι βάλλοντες μόγις ἀπετρίψαντο, καὶ τὸ πεπτω-
 κὸς μέρος τοῦ τεύχους ἀνωκοδόμησαν νυκτὸς ἐπιλα-
 βούσης. μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ χῶματος συνάψαντος τῷ
 τεῖχει, καὶ τῆς πόλεως χερρόνησον γενομένης, πολ-
 195 λούς καὶ μεγάλους ἀγῶνας συνέβαινε γίνεσθαι κατὰ
 τὴν τειχομαχίαν, οἱ μὲν γὰρ τὸ δεινὸν ἔχοντες ἐν
 ὀφθαλμοῖς, καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀλώσεως συμφορὰν ἀνα-
 λογιζόμενοι, ταῖς ψυχαῖς οὕτω παρέστησαν πρὸς τὸν

κίνδυνον ὥστε τοῦ θανάτου καταφρονῆσαι τῶν γὰρ
Μακεδόνων προσαγαγόντων πύργους ὑψηλοὺς ἴσους
τοῖς τείχεσι, καὶ δια τούτων τὰς ἐπιβάθρας ἐπι-
βαλλόντων καὶ θρασείως ταῖς ἐπάλξεσιν ἐπιβαίνον-
των, οἱ μὲν Τύριοι διὰ τὴν ἐπίνοιαν τῶν ὀργανο-
ποιῶν πολλὰ πρὸς τὴν τεichoμαχίαν εἶχον βοηθήμα-
τα. χαλκυσάμενοι γὰρ εὐμεγέθεις τριόδοντας παρηγ-
κιστρωμένους τούτοις εὐπτου ἐκ χειρὸς τοὺς ἐπὶ
τῶν πύργων καθιστάσας. ἐμπηγνυμένων δὲ εἰς τὰς
ἀσπίδας τούτων, καὶ κάλους ἔχοντων προσδεδεμέ- 10
τους, εἰλον πρὸς ἑαυτοὺς ἐπιλαμβανόμενοι τῶν κά-
λων. ἀναγκαῖον οὖν ἦν ἢ προῖεσθαι τὰ ὄπλα, καὶ
γυμνουμένους τὰ σώματα κατατιτρώσκεισθαι πολλῶν
φερομένων βελῶν, ἢ τηροῦντας τὰ ὄπλα διὰ τὴν
αἰσχύνην ἥπτειν ἀφ' ὑψηλῶν πύργων καὶ τελευτᾶν.
ἄλλοι δ' ἀλευτικά δίκτυα τοῖς ἐπὶ τῶν ἐπιβαθρῶν
διαμαχομένοις ἐπιρρίπτουντες, καὶ τὰς χεῖρας ἀχρή-
στους ποιοῦντες, κατέσπων καὶ περιεκύλιον ἀπὸ τῆς
ἐπιβάθρας ἐπὶ τὴν γῆν. ἕτερον δ' ἐπενόησαν εὖρεμα 44
φιλότεχνον κατὰ τῆς τῶν Μακεδόνων ἀνδρείας, δι' 20
οὗ τοὺς ἀρίστους τῶν πολεμίων ἀμηχάνους καὶ δει-
ναῖς περιέβαλον τιμωρίας. κατασκευάσαντες γὰρ ἀσπί-
δας χαλκᾶς καὶ σιδηρᾶς, καὶ ταύτας πληρώσαντες
ἄμμος, φλογὶ πολλῇ συνεχῶς ὑπέκαλον καὶ διάπυρον
κατεσκεύαζον τὴν ἄμμον. ταύτην δὲ διὰ τινὸς μη-
χανῆς τοῖς θρασύτατα μαχομένοις ἐπερρίπτουν, καὶ
ταῖς ἱσχάταις συμφοραῖς περιέβαλλον τοὺς ὑποπεσόν-
τας. διὰ γὰρ τῶν θωράκων καὶ τῶν ὑποδυτῶν
παρεισπίπτουσα ἡ ἄμμος, καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν
τῆς θερμασίας λυμαινομένη τὰς σάρκας, ἀβοήθητον 30
ἐποίει τὸ αὐτῆς. διὸ καὶ παραπλησίως τοῖς βα-
σανιζομένοις πᾶσαν δεητικὴν φωνὴν προῖέμενοι, τοὺς
μὲν ἐπικουρήσοντας οὐκ εἶχον, αὐτοὶ δὲ διὰ τὴν δει-
νότητα τοῦ πάθους εἰς μανιώδεις διαθέσεις ἐμπί-
πτοντες ἐτελεύτων, ἐλεεινῶ καὶ ἀμηχάνῳ πάθει πε-
ριπίπτοντες. ἅμα δὲ καὶ πῦρ ἐπερρίπτουν καὶ σαν-
νία καὶ λίθους ἐπέβαλλον οἱ Φοίνικες καὶ τῶν πλή-
θει τῶν βελῶν κατεπόνουν τὰς ἀρετὰς τῶν ἀντι-

σταμένων, καὶ ταῖς μὲν δρακοντοφόροις κεραίαις τὰς
 τῶν κριῶν ὀρμιοστηρίαις ὑποτέμνοντες ἄχρηστον τὴν
 τῶν ὀργάνων βίαν ἐποίουν, ταῖς δὲ πυρφόροις μύ- 194
 θροὺς μεγάλους διαπύρους ἐπέβαλλον εἰς τὸ πλῆθος
 τῶν πολεμίων, καὶ διὰ τὴν πυκνότητα τῶν ἀνδρῶν
 οὐχ ἡμάρτανον τῶν σκοπῶν, τοῖς δὲ κόραξι καὶ ταῖς
 σιδηραῖς χερσὶν ἀνῆρπαζον τοὺς τοῖς θωρακίοις ἐφε-
 στώτας. τῇ δὲ πολυχειρίᾳ πάσας τὰς μηχανὰς ἐνερ-
 γεῖς ποιοῦντες πολλοὺς τῶν βιαζομένων ἀπέκτεινον.
 45 ἀνυπερβλήτου δὲ τῆς ἐκπλήξεως οὐσης καὶ τῆς ἐν
 τοῖς ἀγῶσι δεινότητος ἀνυποστάτου γινομένης, οὐδ'
 ὥς ἔληθον τῆς τόλμης οἱ Μακεδόνες, ἀλλὰ τοὺς αἰὲ
 πίπτοντας ὑπερβαίνοντες οὐκ ἐνουθετοῦντο ταῖς τῶν
 ἄλλων συμφοραῖς. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἐπιστήσας [ἐπὶ]
 τοὺς πετροβόλους καταπέλτας καὶ λίθους μεγάλους
 ἀφιεῖς ἰσαλεψε τὰ τεῖχη, τοῖς δ' ὄξυβελέσιν ἀπὸ τῶν
 πύργων τῶν ξυλίων ἐκβάλλων βελῶν παντοδαπῶν
 πλῆθος δεινῶς κατετίτρωσκε τοὺς ἐφεστώτας τοῖς
 τεύχεσιν. ἀντιμηχανώμενοι δὲ πρὸς ταῦτα οἱ Τύριοι
 20 πρὸ μὲν τῶν τευχῶν μαρμαρίνους τροχοὺς ἵστανον,
 καὶ διὰ τινων ὀργάνων τοὺτους διενέοντες τὰ φε-
 ρόμενα βέλη καταπελτικὰ συνέτριβον, καὶ εἰς τὰ
 πλάγια μέρη παράγοντες ἀπράκτους ἐποίουν τὰς τῶν
 ἀφιεμένων πληγὰς. πρὸς δὲ τούτοις βύρας καὶ δι-
 πλᾶς διφθέρας πεφυκωμένας καταρῥάπτοντες, εἰς
 ταύτας ἀπεδέχοντο τὰς ἀπὸ τῶν πετροβόλων πληγὰς
 καὶ μαλακῆς τῆς ἐνδόσεως γινομένης ἐξελύετο τῶν
 φερομένων πετρῶν ἡ βία. καθόλου δὲ οἱ Τύριοι
 πάντα τρόπον εὐρώστας ἀμυνόμενοι καὶ κατευπο-
 30 ροῦντες τοῖς βοηθήμασι κατεθάρρῃσαν τῶν πολε-
 μίων, καὶ τὸ τεῖχος καὶ τὰς ἐντὸς τῶν πύργων στά-
 σεις ἀπολιπόντες ἐπ' αὐτὰς ὠθοῦντο τὰς ἐπιβάθρας,
 καὶ ταῖς τῶν πολεμίων ἀνδραγαθίαις ἀνέταττον
 τὰς ἑαυτῶν ἀρετάς. διὸ καὶ συμπλεκόμενοι τοῖς πο-
 λεμίοις καὶ τὴν μάχην ἐκ χειρὸς συνιστάμενοι μέγαν
 ἀγῶνα τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος συνίσταντο· καὶ τινες
 πέλεκεσι τῶν ἀπαντῶντων τὸ προσπεσὸν μέρος τοῦ
 σώματος ἀπέκοπτον· ἐνθα δὲ τῶν παρὰ τοῖς Μακε-

ὅσιν ὁχεμόνων τις, ἄτομα μὲν Ἀδμητος, διαφέρων
 δὲ ἀνδρεία καὶ σώματος φώμη, τεταρθέως τὴν
 βίαν τῶν Τυρίων ἀπέστη, καὶ πληγὴς πέλεκυ μέσῃν
 τὴν κεφαλὴν παρακρήμα κατέστρεψε τὸν βίον ἥρω-
 κῶς. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ὄρων τῇ μάχῃ τῶν Τυρίων
 κατασχυνομένων τοὺς Μακεδόνας, ἀνικαλέσατο τῇ
 σὺλπιγγι τοὺς στρατιώτας νυκτὸς ἤδη γενομένης. καὶ
 τὸ μὲν πρῶτον ἐβρινε λῦσαι τὴν πολιορκίαν, καὶ
 τὴν στρατείαν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον ποιῆσθαι· μετα-
 τοήσας δὲ πάλιν, καὶ νομίσας αὐτοὺς εἶναι παρα-
 195 χωρῆσαι Τυρίοις τῆς κατὰ τὴν πολιορκίαν δόξης,
 καὶ τῶν φίλων ἓνα μόνον ὁμαγνωμονοῦντα λαβάν
 Ἀμύνταν τὸν Ἀνδρομένους, πάλιν πρὸς τὴν πό-
 λεωρκίαν ἐτρέπετο. παρακαλέσας δὲ τοὺς Μακεδόνας 46
 ἐαυτοῦ μὴ λειψαθῆναι κατ' ἀνδρείαν, ἀπάσας τοὺς
 τοὺς πολεμικῶς κατασκευάσας προσέβαλλε τοῖς τεί-
 χεσιν ἐκθύμως κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν.
 κατανοήσας δὲ περὶ τὰ νεώρια τὸ τεῖχος ἀσθενέστε-
 ρον ὑπάρχον, ταῦτα προσήγαγε τὰς τρηγῆρας ἐξευγμέ-
 νας καὶ φερούσας τὰς ἀξιολογώμεναις μηχαναῖς. ἐν 20
 ταύταις δὲ ἐιόλμησεν ἐπιτελέσασθαι πρᾶξιν οὐδὲ αὐ-
 τοῖς τοῖς ὄρῳσι πιστευομένην· ἐπιβάθραν γὰρ ἀπὸ
 τοῦ θυλλοῦ πυργοῦ τοῖς τῆς πόλεως τεῖχεσιν ἐπι-
 βαλεῖν, διὰ ταύτης μόνος ἐπέβη τῷ τείχει, οὔτε τὸν
 ἀπὸ τῆς τύχης φθόνον εὐλαβηθεὶς οὔτε τὴν τῶν Τυ-
 ρίων δεινότητι καταπταγείς, ἀλλὰ τὴν καταγωνισα-
 μένην τοὺς Πέρσας δύναμιν ἔχων θεωρῶν τῆς ἰδίας
 ἀνδραγαθίας τοῖς μὲν ἄλλοις Μακεδόσιν ἀκολουθεῖν
 προσέταξεν, αὐτὸς δὲ καθηρούμενος τῶν εἰς χεῖρας
 βιαζομένων τοὺς μὲν τῷ ὄρατι τοὺς δὲ τῇ μαχαίρᾳ 30
 τύπτειν ἀπέκτεινεν· ἐνίοις δ' αὐτῇ τῇ περιφερείᾳ
 τῆς ἀσπίδος ἀνατρέπων, ἐπὶ σκεῖν τοῦ πολλοῦ θρά-
 σους ἐποίησε τοὺς πολεμίους. ἅμα δὲ τούτοις πρᾶ-
 νομένοις καθ' ἕτερον μέρος ὁ κριὸς τύπτων κατέβαλε
 πολὺ μέρος τοῦ τεύχους· διὰ δὲ τοῦ πτώματος εἰς-
 πεσόντων τῶν Μακεδόνων, καὶ τῶν περὶ τοῦ Ἀλέ-
 ξανδρον διὰ τῆς ἐπιβάθρας διαδάντων ἐπὶ τὸ τεῖχος,
 ἡ μὲν πόλις κατελήχτο, αἱ δὲ Τύριοι πρὸς αἰκλήν

τραπέντες καὶ παρακαλέσαντες ἀλλήλους, ἐπέφραξαν τοὺς στενωποὺς, καὶ μαχόμενοι πλὴν ὀλίγων ἀπαντες κατεκόπησαν, ὄντες πλείους τῶν ἐπιτακισχιλίων. ὁ δὲ βασιλεὺς τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας ἐξηνδραποδίσαιτο, τοὺς δὲ νέους ἀπαντας, ὄντας οὐκ ἐλάττους τῶν τρισχιλίων, ἐκρέμασε. σώματα δ' αἰχμάλωτα τοσαῦτα τὸ πλῆθος εὗρέθη ὥστε τῶν πλείστων εἰς Καρχηδόνα κεκομισμένων τὰ ὑπολειφθέντα γενέσθαι πλείω τῶν μυρίων καὶ τρισχιλίων. Τύριοι μὲν οὖν 10 γενναιότερον μᾶλλον ἢ φρονιμώτερον ὑποστάντες τὴν πολιορκίαν τοσαύταις περιέπεσον συμφοραῖς, πολιορκηθέντες μῆνας ἑπτά. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦ μὲν Ἀπόλλωνος τὰς χουσαῖς σειρὰς καὶ τὰ δεσμεῖα περιέλομενος, παρηγγίλειν ὀνομάζειν τὸν θεόν τοῦτον Ἀπόλλω φιλαλέξανδρον τῷ δὲ Ἡρακλεῖ μεγαλοπρεπεῖς θυσίας συντελέσας, καὶ τοὺς ἀνδραγαθήσαντας τιμήσας, εἰ δὲ τοὺς τετελευτηκότας μεγαλοπρεπεῖς θάψας, τῆς μὲν Τυρίων πόλεως κατέστησε βασιλεῖα τὸν ὀνομαζόμενον Βαλλώνυμον, περὶ οὗ τὰ κατὰ 196 20 μέρος οὐκ ἄξιον παραλιπεῖν διὰ τὸ τῆς περίπετείας παρὰδόξον.

47 Τοῦ γὰρ προὔπαρχοντος βασιλέως Στρατῶνος διὰ τὴν πρὸς Δαρσίον φιλίαν ἐκπεσόντος ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὁ Ἀλέξανδρος ἔδωκεν ἐξουσίαν Ἡφαιστίῳ καταστῆσαι βασιλεῖα τῆς Τύρου τῶν ἰδιοξένων ὃν ἂν προμειρῆται. τὸ μὲν οὖν πρῶτον οὗτος εὐδοκήσας τῷ ξένῳ παρ' ᾧ τὴν ἐπισταθμίαν ἐπεποίητο κεχαρισμένως, τοῦτον ἐπεβάλετο κύριον ἀναγορεύσαι τῆς πόλεως· ὁ δὲ πλούτης μὲν καὶ θόξῃ διαφέρειν τῶν 30 πολιτῶν, οὐδεμίαν δὲ συγγένειαν ἔχων πρὸς τοὺς γεγονότας βασιλεῖς, οὐκ ἔδεδετο τὴν δωρεάν· τοῦ δὲ Ἡφαιστίωνος ἐπιτρέψαντος αὐτῷ τὴν ἐκλογὴν ποιήσασθαι ἐκ τοῦ γένους τῶν βασιλέων, ἔφησεν εἶναι τινα τῆς βασιλικῆς οἰκίας ἀπόγονον, τὰ μὲν ἄλλα σώφρονα καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα, πένητα δὲ καθ' ὑπερβολήν. συγχωρησάντος δὲ τοῦ Ἡφαιστίωνος τοῦτο τὴν δυναστείαν, ὁ λαβὼν τὴν ἐπιτροπὴν κατήγετο ἐπὶ τὸν ὀνομαζόμενον μετὰ βασιλείᾳς ἐσθῆτος, καὶ

κατέλαβεν αὐτὸν ἐν τινὶ κήπῳ μισθοῦ μὲν ἀντλοῦν-
 τα, ῥακεσι δὲ τοῖς τυχοῦσιν ἐσθῆτι χρωμένον. δηλώ-
 σας δὲ τὴν περιπέτειαν καὶ περιθείς τὴν βασιλικὴν
 στολὴν καὶ τὸν ἄλλον τὸν ἀρμόζοντα κόσμον, ἀνῆ-
 γαγεν αὐτὸν εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ ἀπέδειξε βασιλεία
 τῶν Τυρίων. ἀσμένως δὲ τοῦ πλήθους προσδεξαμέ-
 νου καὶ τὸ παράδοξον τῆς τύχης θαυμάσαντος, οὐ-
 πος μὲν φίλος γενόμενος Ἀλεξάνδρῳ τὴν βασιλείαν
 ἔσχε παραδειγμα τοῖς ἀγνοοῦσι τὴν τῆς τύχης πα-
 ράδοξον μεταβολὴν.

Ἡμεῖς δὲ ἐπεὶ τὰ περὶ τὸν Ἀλεξάνδρον διήλθομεν,
 μεταληφόμεθα τὴν διήγησιν. κατὰ γὰρ τὴν Εὐρώπην 48
 ἄγχι μὲν ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς τῶν ἐκ τῆς
 ἐν Ἰσσοῦ μάχης διασωθέντων μισθοφόρων ἀναλαβὼν
 ὀκτακισχιλίους νεωτέρων πραγμάτων ἀντείχετο, χα-
 ριζόμενος Δαρείῳ. προσλαβὼν δὲ παρὰ τούτου καὶ
 ταῦς καὶ χρηματίων πλῆθος, ἐπλευσεν εἰς Κρήτην, καὶ
 τῶν πόλεων τὰς πλείους χειρωσάμενος ἠνάγκασε τὰ
 Περσῶν αἰρεῖσθαι. Ἀμύντας δὲ ὁ φυγὼν ἐκ Μακεδο-
 νίας καὶ πρὸς Δαρεῖον ἀναβάς συνηγωνίσαιτο μὲν τοῖς 20
 Πέρσαις ἐν τῇ Κιλικίᾳ, διασωθεὶς δ' ἐκ τῆς ἐν Ἰσσοῦ
 παρατάξεως μετὰ τετρακισχιλίων μισθοφόρων, καὶ πρὸ
 τῆς Ἀλεξάνδρου παρουσίας διανύσας εἰς Τρίπολιν
 τῆς Φοινίκης, ἐπέλεξεν ἐκ τοῦ παντὸς στόλου τὰς
 ἀρκούσας ναῦς εἰς τὸν πλοῦν τοῖς ἰδίοις στρατιώταις,
 τὰς δ' ἄλλας ἐνέπρησε. διαπλεύσας δ' εἰς τὴν Κύ-
 προν, καὶ προσλαβόμενος στρατιώτας καὶ ναῦς, διέ-
 197 πλευσεν εἰς τὸ Πηλούσιον. τῆς δὲ πόλεως ἐγκρατὴς
 γενόμενος ἀπέφαινε αὐτὸν ὑπὸ Δαρείου τοῦ βα-
 σιλέως ἀπεσταλτάι στρατηγὸν διὰ τὸ τὸν ἡγούμενον 30
 τῆς Αἰγύπτου σατραπὴν συναγωνιζόμενον ἐν Ἰσσοῦ
 τῆς Κιλικίας πέπτωκεναι. ἀναπλεύσας δ' εἰς Μέρφιν,
 το μὲν πρῶτον πρὸ τῆς πόλεως παραταξάμενος τοῖς
 ἐγχωρίοις ἐνίκησε· μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς ὑρπαγὴν τῶν
 στρατιωτῶν τραπέντων ἐπεξελθόντες ἐκ τῆς πόλεως
 ἐπέθεντο τοῖς αἰάκτοις διαρπάζουσι τὰς ἐπὶ τῆς χώ-
 ρας κτήσεις, καὶ τὸν τε Ἀμύνταν ἀπέκτειναν καὶ
 τοὺς μετ' αὐτοῦ πάντας ἄρδην ἀνέϊλαν. Ἀμύντας

μὲν οὖν μεγάλας ἐπιβολαῖς ἐγχειρήσας, καὶ παρ' ἐλπίδα σφαλεῖς, τοιοῦτον ἔσχε τοῦ βίου τὸ τέλος. ὁμοίως δὲ τούτῳ καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων καὶ στρατηγῶν τινες ἐκ τῆς ἐν Ἰσῳ μάχης μετὰ στρατιωτῶν διασωθέντες ἀντίτελλοντο τῶν Περσικῶν ἐλπίδων. οἱ μὲν γὰρ πόλεις ἐπικαίρους καταλαμβάνόμενοι διαφύλαττον ταύτας τῷ Δαρείῳ, οἱ δ' ἔθνη προσάγονται καὶ δυνάμεις περὶ αὐτοὺς κατασκευαζόμενοι τὰς ἀρμοζούσας χρεῖας τοῖς ὑποκειμένῃς καιροῖς

10 παρείχοντο. οἱ δὲ συνέδροι τῶν Ἑλλήνων ἐψηφίσαντο πέμψαι πρέσβεις πεντεκαίδεκα στέφανον φέροντας χρυσοῦν παρὰ τῆς Ἑλλάδος ἀριστεῶν Ἀλεξάνδρῳ καὶ συνησθησομένους τῇ κατὰ Κιλικίαν νίκῃ. Ἀλέξανδρος δὲ στρατεύσας ἐπὶ Γάζαν φρουρουμένην ὑπὸ Περσῶν, καὶ δίμηνον προσεδρεύσας, εἶλε κατὰ κράτος τὴν πόλιν.

- 49 Ἐπ' ἄρχοντας δ' Ἀθήνησιν Ἀριστοφάνους ἐν Ῥώμῃ κατεστάθησαν ὑπάτοι Σπούριος Ποστούμιος καὶ Τίτος Οὐετιούριος. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλέξανδρος ὁ
- 20 βασιλεὺς τὰ περὶ τὴν Γάζαν διοικήσας, Ἀμύνταν μὲν μετὰ δέκα νεῶν εἰς Μακεδονίαν ἐξέπεμψε, προσταξάς τῶν νεῶν τοὺς ἐνθέτους ἐπιλέξαι πρὸς τὴν στρατείαν· αὐτὸς δὲ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως παρήλθεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ παρέλαβε πάσας τὰς ἐν αὐτῇ πόλεις χωρὶς κινδύνων. οἱ γὰρ Αἰγύπτιοι, τῶν Περσῶν ἡσθενηκότων εἰς τὰ ἱερά καὶ βιαίως ἀρχόντων, ἄσμενοι προσεδέξαντο τοὺς Μακεδόνας. καταστήσας δὲ τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον προῆλθεν εἰς Ἀμμωνος, βουλούμενος χρήσασθαι τῷ θεῷ. κατὰ μέσην δὲ τὴν ὁδὸν
- 30 ἀπήντησαν αὐτῷ πρέσβεις παρὰ Κυρηναίων στέφανον κομίζοντες καὶ μεγαλοπρεπῆ δῶρα, ἐν οἷς ἦγον ἵππους πολεμιστὰς τριακοσίους καὶ πέντε τέθριππα τὰ κράτιστα. ὁ δὲ τούτους μὲν ἀποδεξάμενος φίλιαν καὶ συμμαχίαν συνέθειο πρὸς αὐτοὺς, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν συναποδημούντων προῆγεν ἐπὶ τὸ ἱερόν· καὶ διανύσας ἐπὶ τὴν ἔρημον καὶ ἄνυδρον, ὕδρευ-
- 198 σάμενος διήει τὴν χώραν ἔχουσαν ἄμμου μέγας κέκλιον. ἐν ἡμέραις δὲ τέσσαρα ἐξανταλωθέντων τῶν

κομιζομένων ὑδάτων εἰς δεινὴν ἀπάνιν παρεγίνοντο· εἰς ἀθυμίαν οὖν πάντων ἑμπεσόντων ἄφνω πολὺς ὄμβρος ἐξ οὐρανοῦ κατερέαγε, τὴν ὑπάρχουσαν τῶν ἡγρῶν ἔνδειαν παράδοξως διορθούμενος· διὸ καὶ τὸ συμβαῖν ἔδοξεν ἀνελπιδίως σωθεῖσι θεῶν προνοίᾳ γαγονέαι. ὑδρευσάμενος δ' ἐκ τινος κοιλάδος, ἐπὶ τέτταρας ἡμέρας ἔχοντες ἀρκοῦσαν τὴν βοήθειαν, καὶ διελθόντες ἡμέρας τέτταρας, διεξέπεσον τὴν ἀνδροκ. αἰδήλου δὲ τῆς ὁδοῦ καθεστῶσης διὰ τὸ πλῆθος τῆς 10 ὤμιμου οἱ καθηγούμενοι τῆς ὁδοῦ προσήγγειλαν τῷ βασιλεῖ διὰ τὴν κόρακις θεξιοὶ κλαζόντες τὴν τρίβυν τῆς ἐπὶ τὸ ἱερὸν φέρουσης ἀτραπτοῦ προσημαίνουσιν. οἰωνισάμενος δὲ τὸ συμβαῖνον ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ θαλαβῶν δέχεσθαι τὸν θεὸν ἀσμένως τὴν παρουσίαν αὐτοῦ, προῆγε κατὰ σπουδὴν, καὶ τὸ μὲν πρῶτον κατήντησεν ἐπὶ τὴν πικρὰν καλουμένην λίμνην, μετὰ δὲ ταῦτα πορευθεὶς σταδίους ἑκατὸν παρήλλαξε τὰς ἐπικαλουμένας Ἀμμωνος πόλεις· ἐντεῦθεν δὲ ἑδοικτορήσας μίαν ἡμέραν, ἀνῆγγισε τῷ τέμενει.

Ἡ δὲ περὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο γῶφυ περιέχεται ὑπὸ 50 ἑρήμου καὶ ἀνδρῶν τῆς ἀμμοῦδος, πάσης φιλαφραπίας ἐστειρημένης. αὕτη δ' ἐπὶ μῆκος καὶ πλάτους ἐπὶ σταδίους πεντήκοντα παρήκουσα πολλοῖς μὲν καὶ καλοῖς ὕδασι ναμαπκαίοις διαρρέειται, δένδρων δὲ παντοδαπῶν καὶ μάλιστα καρπίμων πλήθει· καὶ τὸν μὲν αἶρα τῇ κράσει παραπλήσιον ἔχει ταῖς ἑαριναῖς ὥραις, τόποις δὲ καυματωδέσιν περιεχομένη μόνη παρηλλαγμένην παρέχεται τοῖς ἐνδιατρίβουσι τὴν εὐκρασίαν. τὸ μὲν οὖν τέμενος φασὶν ἰδρῦσασθαι Δαταὸν τὸν Αἰγύπτιον· τὴν δὲ ἱερὰν τοῦ θεοῦ χώ- 30 ραν περιωικοῦσι κατὰ μὲν τὴν μεσημβρίαν καὶ δυσὶν Αἰθίοπες, κατὰ δὲ τὴν ἄρκτον Λιβύων νομαδικὸν ἔθνος, καὶ τὸ πρὸς τῇ μεσόγειον ἀνῆκον τὸ τῶν Νασαμῶνων ὀνομαζομένων ἔθνος. τῶν δ' Ἀμμωνίων κωμηδὸν οἰκούντων κατὰ μέσσην αὐτῶν τὴν χώραν ἀκρόπολις ὑπάρχει τριπλοῖς ὠχυρωμένη τοῖς τεύχεσι· καὶ ταύτης ὁ μὲν πρῶτος περίβολος ἔχει τῶν ἀρχαίων δυναστῶν βασιλεία, ὁ δ' ἕτερος τὴν γυναικω-

- γένει αὐλὴν καὶ τὰς τῶν τέκνων καὶ γυναικῶν καὶ
 συγγενῶν οἰκίσεις καὶ φυλακτήρια τῶν τόπων, ἐτι
 δὲ τὸν τοῦ θεοῦ σηκὸν καὶ τὴν ἱερὰν κρήνην, ἀφ'
 ἧς τὰ τῷ θεῷ προσφερόμενα τυγχάνει τῆς ἀγνείας· 199
 ὁ δὲ τρίτος τὰς τῶν δορυφόρων καταλύσεις καὶ καὶ
 φυλακτήρια τῶν τὸν τύραννον δορυφερούντων· κα-
 θίδρυται δὲ τῆς ἀκροπόλεως ἐκτὸς οὐ μακρὰν ἑτε-
 ρος ναὸς Ἀμμωνος πολλοῖς καὶ μεγάλοις δένδροις
 σύσκιος· τούτου δὲ πλησίον ὑπάρχει κρήνη διὰ τὸ
 10 συμβεβηκὸς ὀνομαζομένη ἡλίον κρήνη· αὕτη δὲ τὸ
 ὕδωρ ἔχει συμεταβαλλόμενον αἰὶ ταῖς ἡμεριναῖς
 ὥραις παραδόξως· αἱ μὲν ἡμέραι γὰρ ἐξίησι τὴν πηγήν
 χλιαράν, προθεύσας δὲ τῆς ἡμέρας τῇ προσθείσει
 τῶν ὡρῶν ἀνάλογον καταψύχεται, τοῦ μεσημβρινοῦ
 δὲ καύματος ἀκμάζει τῇ ψυχρότητι· πάλιν δὲ ἀνά-
 λογον ἀπολήγει πρὸς τὴν ἑσπέραν, καὶ τῆς νυκτὸς
 ἐπιλαβούσης ἀναθερμαίνεται μέχρι μέσων νυκτῶν,
 καὶ τὸ λοιπὸν ἀπολήγει, μέχρις ἂν ἄμα τῷ φωτὶ
 πρὸς τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀποκατασταθῇ τάξιν· τὰ δὲ τοῦ
 20 θεοῦ ξόανον ἐκ σμαράγδων καὶ τινων ἄλλων περιέχε-
 ται, καὶ τὴν μαντείαν ἰδιαίτους παντελῶς ποιεῖται.
 ἐπὶ νεῶς γὰρ περιφέρεται χουστῆς ὑπὸ ἱερέων ὀρχομή-
 κοντα· οὗτοι δ' ἐπὶ τῶν ὤμων φέροντες τὸν θεὸν
 προάγουσιν αὐτομάτως ὅπου ποτε ἂν ἄγῃ τὸ τοῦ
 θεοῦ νεῦμα τὴν πορείαν· συνακολουθεῖ δὲ πλῆθος
 παρθένων καὶ γυναικῶν παιᾶνας ᾄδουσῶν κατὰ πᾶ-
 σαν τὴν ὁδὸν καὶ πατρίων καθυμνουσῶν ὡδῇ τὸν
 θεόν.
- 51 Τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου διὰ τῶν ἱερέων εἰσαχθέντος
 30 εἰς τὸν νεὼν καὶ τὸν θεὸν κατανοήσαντος, ὁ μὲν
 προσφητεύων ἀνὴρ πρεσβύτερος τὴν ἡλικίαν προσελ-
 θὼν αὐτῷ, Χυῖρε, εἶπεν, ὦ παῖ· καὶ ταύτην παρὰ
 τοῦ θεοῦ ἔχε τὴν πρόσρησιν· ὁ δ' ὑπολαβὼν Λέχο-
 μαι, φησὶν, ὦ πάτερ, καὶ τὸ λοιπὸν κεκλήσομαι
 σός· ἀλλ' εἰ μοι δίδως τὴν ἀπάσης γῆς ἀρχήν· τοῦ
 δ' ἱερέως προσελθόντος τῷ σηκῷ, καὶ τῶν ἀνδρῶν
 τῶν αἰρόντων τὸν θεὸν κινηθέντων ταταχμένους τισὶ
 τῆς φωνῆς συμβόλοις, ὁ μὲν ἀνείκε βεβαίως αὐτῷ

διδόναι τὸν θεὸν τὴν αἴτησιν, ὃ δ' Ἀλέξανδρος
 ὑπολαβὼν Τὸ λοιπὸν, εἶπεν, ὦ δαῖμον, ἀπόφηκαί
 μοι τῶν ζητούμενων, εἰ πάντας ἤδη μετελήλυθα
 τοὺς γενομένους φονεῖς τοῦ πατρός, ἢ τινες διαλε-
 λήθασιν. ὃ δὲ προφήτης ἀνέβησεν Εὐφῆμει· οὐδένα
 γὰρ ἀνθρώπων ὑπάρχειν τὸν θυνησόμενον ἐπιβου-
 λέυσαι τῷ γεννήσαντι αὐτόν· τοὺς δὲ τοῦ Φιλίππου
 φονεῖς ἀπαντας τετυχέναι τιμωρίας, τεκμήρια δ'
 εἶσεσθαι τῆς ἐκ τοῦ θεοῦ γενέσεως τὸ μέγεθος τῶν
 ἐν ταῖς πράξεσι κατορθωμάτων· καὶ γὰρ πρότερον, 10
 200 αἰτήτητον αὐτὸν γεγονέναι καὶ μετὰ ταῦτ' εἶσεσθαι
 δια παντὸς ἀνίκητον. ὃ δ' Ἀλέξανδρος ἤθεις τοῖς
 περησμάδεσσι, καὶ τὸν θεὸν μεγαλοπρεπέειν ἀνα-
 θήμασι τιμῆσας, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Κρίνας δ' ἐν ταύτῃ πόλιν μεγάλην κτίσας, προε- 52
 ταξε τοῖς ἐπὶ τὴν ἐπιμέλειαν ταύτην καταλειπομένοις
 ἀνὰ μέσον τῆς τε λίμνης καὶ τῆς θαλάττης οἰκίσαι
 τὴν πόλιν. διαμετρήσας δὲ τὸν τόπον καὶ ὄρυγο-
 μήσας φιλοτέχνως τὴν πόλιν, ἀφ' ἑαυτοῦ προσηγό-
 ρησεν Ἀλεξανδρείαν, εὐκαιρότατα μὲν κειμένην πλη- 20
 εῖον τοῦ Φάρου λιμένος, εὐστοχίᾳ δὲ τῆς ὄρυγο-
 μίας ποιήσας διαπνεῖσθαι τὴν πόλιν τοῖς ἐτησίοις
 ἀνέμοις· καὶ τούτων πνεόντων μὲν διὰ τοῦ μεγίστου
 πελάγους, καταψυχόντων δὲ τὸν κατὰ τὴν πόλιν
 αἶρα, πολλὴν τοῖς κατοικοῦσιν εὐκρασίαν καὶ ὑγίειαν
 ἔτεσκεν. καὶ τὸν μὲν περίβολον αὐτῆς ὑπεστή-
 σατο τῷ τε μεγέθει διαφέροντα καὶ κατὰ τὴν ὀχυ-
 ρότητα θαυμάσιον· ἀνὰ μέσον γὰρ οὐσα μεγάλης
 λίμνης καὶ τῆς θαλάττης δύο μόνον ἀπὸ τῆς γῆς
 ὁδὸς στενὰς ἔχει καὶ παντελῶς εὐφυλάκτους. τὸν δὲ 30
 τύπον ἀποτελοῦσα χλαμῦδι παραπλήσιον ἔχει πλα-
 τεῖαν μέσσην σχεδὸν τὴν πόλιν τέμνουσαν καὶ τῷ τε
 μεγέθει καὶ καλλεὶ θαυμαστήν· ἀπὸ γὰρ πύλης ἐπὶ
 πύλην διήκουσα τετταράκοντα μὲν σταδίων ἔχει τὸ
 μῆκος, πλέθρου δὲ τὸ πλάτος, οἰκῶν δὲ καὶ ἱερῶν
 πολυτελεῖσι κατασκευαῖς πᾶσα κεκόσμηται. προσέταξε
 δ' ὁ Ἀλέξανδρος καὶ βασιλείᾳ κατασκευάσαι θαυ-
 μαστὰ κατὰ τὸ μέγεθος καὶ βάρος τῶν ἔργων. οὐ

- νῆτιν αὐλὴν καὶ τὰς τῶν τέκνων καὶ γυναικῶν καὶ
 συγγενῶν οἰκῆσεις καὶ φυλακτήρια τῶν τόπων, ἐτι
 δὲ τὸν τοῦ θεοῦ σηκὸν καὶ τὴν ἱερὰν κρήνην, ἀφ'
 ἧς τὰ τῷ θεῷ προσφερόμενα τυγχάνει τῆς ἀγνείας· 199
 ὁ δὲ τρίτος τὰς τῶν δορυφόρων καταλύσεις καὶ καὶ
 φυλακτήρια τῶν τὸν τύραννον δορυφορούντων· κα-
 θίδρυται δὲ τῆς ἀκροπόλεως ἐκτὸς οὐ μακρὸν ἑτε-
 ρος ναὸς Ἀρμωνος πολλοῖς καὶ μεγάλοις δένδρεσι
 σύσκιος. τούτου δὲ πλησίον ὑπάρχει κρήνη διὰ τὸ
 10 συμβεβηκὸς ὀνομαζομένη ἧλτον κρήνη· αὕτη δὲ τὸ
 ὕδωρ ἔχει συμεταβαλλόμενον αἰὶ ταῖς ἡμεριναῖς
 ὥραις παραδόξως. αἱ μὲν ἡμέραι γὰρ ἐξίησι τὴν κρήνην
 χλιαράν, προΐουσης δὲ τῆς ἡμέρας τῇ προσθέσει
 τῶν ὠρῶν ἀνάλογον καταψύχεται, τοῦ μεσημβρινοῦ
 δὲ καύματος ἀκμαίξει τῇ ψυχρότητι· παλιν δὲ ἀνά-
 λογον ἀπολήγει πρὸς τὴν ἑσπέραν, καὶ τῆς νυκτὸς
 ἐπιλαβούσης ἀναθερμαίνεται μέχρι μέσων νυκτῶν,
 καὶ τὸ λοιπὸν ἀπολήγει, μέχρις ἂν ἅμα τῷ φωτὶ
 πρὸς τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀποκατασταθῇ τάξιν. τὰ δὲ τοῦ
 20 θεοῦ ξόανον ἐκ σμαράγδων καὶ τινων ἄλλων περιέχε-
 ται, καὶ τὴν μαντείαν ἰδαίεουσιν παντελῶς ποιεῖται.
 ἐπὶ νεὼς γὰρ περιφέρεται χρουσῆς ὑπὸ ἱερέων ὀρχομή-
 κοντα· οὗτοι δ' ἐπὶ τῶν ὤμων φέροντες τὸν θεὸν
 προάγουσιν αὐτομάτως ὅπου ποτε ἂν ἄγῃ τὸ τοῦ
 θεοῦ νεῦμα τὴν πορείαν. συνακολουθεῖ δὲ πλῆθος
 παρθένων καὶ γυναικῶν παιᾶνας ᾄδουσῶν κατὰ πᾶ-
 σαν τὴν ὁδὸν καὶ πατέρες καθυμνουσῶν ὡδῇ τὸν
 θεόν.
- 51 Τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου διὰ τῶν ἱερέων εἰσαχθέντος
 30 εἰς τὸν νεὼν καὶ τὸν θρόνον κατανοήσαντος, ὁ μὲν
 προφητεύων ἀνὴρ πρεσβύτερος τὴν ἡλικίαν προσελ-
 θὼν αὐτῷ, Χαῖρε, εἶπεν, ὦ παῖ· καὶ ταύτην παρὰ
 τοῦ θεοῦ ἔχε τὴν πρόσρησιν. ὁ δ' ὑπολαβὼν Δίχο-
 μαι, φησὶν, ὦ πάτερ, καὶ τὸ λοιπὸν κεκλήσομαι
 σός. ἀλλ' εἰ μοι δίδως τὴν ἀπάσης γῆς ἀρχήν. τοῦ
 δ' ἱερέως προσελθόντος τῷ σηκῷ, καὶ τῶν ἀνδρῶν
 τῶν αἰρόντων τὸν θεὸν κινηθέντων τεταγμένους τιθεῖ
 τῆς φωνῆς συμβόλοις, ὁ μὲν ἀνείκε βεβαίως αὐτῷ

δίδοναι τὸν θεὸν τὴν αἴτησιν, ὃ δ' Ἀλέξανδρος
 ὑπολαβὼν τὸ λοιπὸν, εἶπεν, ὦ δαῖμον, ἀπόφηκαί
 μοι τῶν ζητούμενων, εἰ πάντας ἤδη μετελήλυθα
 τοὺς γενομένους φονεῖς τοῦ πατρός, ἢ τιτες διαλε-
 λήθασιν. ὃ δὲ προφήτης ἀνεβόησεν Εὐφήμει· οὐδένα
 γὰρ ἀνθρώπων ὑπάρχειν τὸν θυνησόμενον ἐπιβου-
 λεύσαι τῷ γενήσαντι αὐτόν· τοὺς δὲ τοῦ Φιλίππου
 φονεῖς ἅπαντας τετευχέναι τιμωρίας, τεκμήρια δ'
 εἶσεσθαι τῆς ἐκ τοῦ θεοῦ γενέσεως τὸ μέγεθος τῶν
 ἐν ταῖς πράξεσι κατορθωμάτων· καὶ γὰρ πρότερον¹⁰
 200 ἀήττητον αὐτὸν γεγονέναι καὶ μετὰ ταῦτ' εἶσεσθαι
 δια παντὸς ἀνίκητον. ὃ δ' Ἀλέξανδρος ἤθελεις τοῖς
 περρησμάσθαι, καὶ τὸν θεὸν μεγαλοπρεπέσιν ἀνα-
 θήμασι τιμῆας, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Κρίνας δ' ἐν ταύτῃ πόλιν μεγάλην κτίσαι, πράξι- 52
 ταξε τοῖς ἐπὶ τὴν ἐπιμέλειαν ταύτην καταλειπομένοις
 ἀνὰ μέσον τῆς τε λίμνης καὶ τῆς θαλάττης οἰκίσαι
 τὴν πόλιν. διαμετρήσας δὲ τὸν τόπον καὶ ὁυμοτο-
 μήσας φιλοτέχνως τὴν πόλιν, ἀφ' ἑαυτοῦ προσηγό-
 ρησεν Ἀλεξανδρείαν, εὐκαιρότατα μὲν κειμένην πλη- 20
 σίον τοῦ Φάρου λιμένος, εὐστοχίᾳ δὲ τῆς ὁυμοτο-
 μίας ποιήσας διαπνεῖσθαι τὴν πόλιν τοῖς ἔτησιν
 ἀνέμοις· καὶ τούτων πνεόντων μὲν διὰ τοῦ μεγίστου
 πελάγους, καταψυχόντων δὲ τὸν κατὰ τὴν πόλιν
 αἶρα, πολλὴν τοῖς κατοικοῦσιν εὐκρασίαν καὶ ὑγίειαν
 ὑπεσκεύασε. καὶ τὸν μὲν περίβολον αὐτῆς ὑπεστή-
 σατο τῷ τε μεγέθει διαφέροντα καὶ κατὰ τὴν ὀχυ-
 ρότητα θαυμάσιον· ἀνὰ μέσον γὰρ οὖσα μεγάλης
 λίμνης καὶ τῆς θαλάττης δύο μόρον ἀπὸ τῆς γῆς
 ἔδους στενὰς ἔχει καὶ παντελῶς εὐφυλάκτους. τὸν δὲ 30
 τύπον ἀποτελούσα γλυμῦδι παραπλήσιον ἔχει πλα-
 τεῖαν μέσην σχεδὸν τὴν πόλιν τέμνουσαν καὶ τῷ τε
 μεγέθει καὶ καλλεῖ θαυμαστήν· ἀπὸ γὰρ πύλης ἐπὶ
 πύλην διήκουσα τετταράκοντα μὲν σταδίων ἔχει τὸ
 μῆκος, πλέθρου δὲ τὸ πλάτος, οἰκιῶν δὲ καὶ ἱερῶν
 πολυτέλει κατασκευαῖς πᾶσα κεκόσμηται. προσέταξε
 δ' ὁ Ἀλέξανδρος καὶ βασιλείᾳ κατασκευάσαι θαυ-
 μαστὰ κατὰ τὸ μέγεθος καὶ βάρος τῶν ἔργων. οὐ

μόναν δ' ὁ Ἀλέξανδρος ἀλλὰ καὶ οἱ μετ' αὐτὸν βασιλεύσαντες Αἴγυπτου μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου σχεδὸν ἅπαντες πολυτελεῖσι κατασκευαῖς ἠϋξήσαν 201
 αὐτὰ τὰ βασίλεια. καθόλου δὲ ἡ πόλις τοσαύτην ἐπίδοσιν ἔλαβεν ἐν ταῖς ὑστερον χρόνοις ὥστε παρὰ πολλοῖς αὐτὴν πρώτην ἀριθμείσθαι τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην. καὶ γὰρ κάλλει καὶ μεγέθει καὶ προσόδων πλήθει καὶ τῶν πρὸς τρυφὴν ἀνηκόντων πολὺ διαφέρει τῶν ἄλλων. τὸ δὲ τῶν κατοικούντων οἰκητόρων αὐτὴν πληθὸς ὑπερβάλλει τοὺς ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν οἰκήτορας· καθ' ὃν γὰρ ἡμεῖς παρεβάλομεν χρόνον εἰς Αἴγυπτον ἔφασαν οἱ τὰς ἀναγραφὰς ἔχοντες τῶν κατακούντων εἶναι τοὺς ἐν αὐτῇ διατρέποντας ἑλευθέρους πλείους τῶν τριάκοντα μυριάδων, ἢ τε τῶν προσόδων τῶν κατ' Αἴγυπτον λαμβάνειν τὸν βασιλεὺς πλείω τῶν ἑξακισχιλίων ταλάντων. ὁ δ' οὖν βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἐπιστήσας τινὰς τῶν φίλων ἐπὶ τὴν κατασκευὴν τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ διοικήσας ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον, ἐπανῆλθε μετὰ 20 τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Συρίαν.

53. Δαρεῖος δὲ πυθόμενος αὐτοῦ τὴν παρουσίαν, συνηθροαίει μὲν τὰς πανταχόθεν δυνάμεις, καὶ πάντα τὰ πρὸς τὴν παράταξιν χρῆσιμα κατεσκευάστο. τὰ μὲν γὰρ ξίφη καὶ τὰ ξυστὰ πολὺ μείζω τῶν προγεγενημένων ἐποίησε διὰ τὸ δοκεῖν διὰ τούτων πολλὰ τὸν Ἀλέξανδρον ἐν τῇ περὶ Κιλικίαν μάχῃ πεπλέονεκτικῆναι· κατεσκευάσε δὲ καὶ ἄρματα δρεπανηφόρα διακόσια πρὸς κατάπληξιν καὶ φόβου τῶν πολεμίων εὐθίως ἐπινενοημένα. τούτων γὰρ ἕκαστον παρ' 20 ἑκάτερον τῶν σειροφόρων ἵππων ἐξέκειτο προσηλωμένα τῷ ζυγῷ ξυστρα παραμήκη τρισπίδαμα, τὴν ἐπιστροφὴν τῆς ἀκμῆς ἔχοντα πρὸς τὴν κατὰ πρόσωπον ἐπιφάνειαν, πρὸς δὲ ταῖς κατακλίσεσι τῶν ἀξέων ἐπ' εὐθείας ἄλλα δύο, τὴν μὲν τομὴν ὁμοίαν ἔχοντα πρὸς τὴν κατὰ πρόσωπον ἐπιφάνειαν τοῖς πρότερον, τὸ δὲ μήκος μείζω καὶ πλατύτερα· ἀνὴρ μαστο. δὲ ταῖς τούτων ἀρχαῖς δρέπανα. πᾶσαν δὲ τὴν δύναμιν ἐν τε ὅπλοις ἐπισήμοις καὶ ἡγεμόνων

ἀρισταῖς κοσμήσας, ἀνέβηεν ἐκ τῆς Βαβυλῶνος, ἔχων πεζοὺς μὲν περὶ ὀγδοήκοντα μυριάδας, ἵππους δ' οὐκ ἐλάττους τῶν ἑξοσι μυριάδων. κατὰ δὲ τὴν ὁδοιπορίαν δεξιὸν μὲν ἔχων τὸν Τίχριν, ἀριστερὸν δὲ τὸν Εὐφράτην, προῖει διὰ χώρας εὐδαίμονος καὶ δυναμένης τοῖς κτηνεσι θαψιλῇ χορτάσματα παρασχέσθαι τῷ τε πλήθει τῶν στρατιωτῶν ἱκανὰς τροφὰς χορηγεῖν. ἐπέμπε γὰρ περὶ τὴν Νινὸν ποιήσασθαι τὴν παράταξιν, εὐθειωτάτων ὄντων τῶν περὶ αὐτὴν πεδίων καὶ πολλὴν εὐρυχωρίαν παρεχομένων τῷ μεγέθει τῶν ἡθροισμένων ὑπ' αὐτοῦ δυνάμεων. κατεστρατοπεδεύσας δὲ παρὰ κώμην τὴν ὀνομαζομένην Ἀρβηλα, τὰς δυνάμεις ἐνταῦθα καθ' ἡμέραν ἐξέταττε καὶ τῇ συνεχεῖ διατάξει καὶ μελέτῃ κατεσκευασέν εὐπειθεῖς. σφόδρα γὰρ ἡγωνία μήποτε πρὸς αὐτῶν καὶ ἀσυνμφώνων ἔθνων ἡθροισμένων ταῖς διαλέκτοις ταραχὴ τις γένηται κατὰ τὴν παράταξιν.

Περὶ δὲ διαλύσεως καὶ πρότερον μὲν ἐξέπεμψε 54
πρεσβευτὰς πρὸς Ἀλέξανδρον, ἐκχωρῶν αὐτῷ τῆς
ἐντὸς Ἄλφους ποταμοῦ χώρας, καὶ προσεπηγγέλλετο 20
δοῖσιν ἀργυρίου τάλαντα διςχίλια. ὡς δ' οὐ προσεί-
χεν αὐτῷ, πάλιν ἐξέπεμψε ἄλλους πρέσβεις, ἑκα-
τῶν μὲν αὐτὸν ἐπὶ τῷ καλῶς κεχηρῆσθαι τῇ τε μητρὶ
καὶ τοῖς ἄλλοις αἰχμαλώτοις, ἀξίων δὲ φίλον γενέ-
σθαι, καὶ λαβεῖν τὴν ἐντὸς Εὐφράτου χώραν καὶ
τάλαντα ἀργυρίου τριςχίλια καὶ τὴν ἑτέραν τῶν ἐαν-
τοῦ θυγατέρων γυναῖκα, καθόλου δὲ γενόμενον
χαμβρόν καὶ τάξιν υἱοῦ λαβόντα καθάπερ κοινὸν
γενέσθαι τῆς ὅλης βασιλείας. ὁ δ' Ἀλέξανδρος εἰς
τὸ συνέδριον παραλαβὼν πάντας τοὺς φίλους καὶ 30
περὶ τῶν προτιθεμένων αἰρέσεων ἀνακοινώσάμενος,
ἡξίου τὴν ἰδίαν γνώμην ἕκαστον μετὰ παύσεως
ἀποφῆναι. τῶν μὲν οὖν ἄλλων οὐδεὶς εἰδόμα συμ-
βουλευσάαι διὰ τὸ μέγεθος τῆς ὑποκειμένης ζητήσεως,
Παρμενίων δὲ πρῶτος εἶπεν Ἐγὼ μὲν ἂν Ἀλέξαν-
δρος ἔλαβον ἂν τὰ διδόμενα καὶ τὴν σύνθεσιν ἐποι-
σάμην. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ὑπολαβὼν εἶπε Κάγω, εἰ
Παρμενίων ἦν, ἔλαβον ἂν. καθόλου δὲ καὶ ἄλλοις

μεγαλοφύχοις λόγους χρησάμενος, καὶ τοὺς μὲν λό-
γους τῶν Περσῶν ἀποδοκιμάσας, προτιμήσας δὲ τὴν
εὐδοξίαν τῶν προτεινομένων θωρεῶν, τοῖς μὲν πρέ-
σβεισιν ἀπόκρισιν ἔδωκεν αἰς οὗθ' ὃ κόσμος θυεῖν
ἡλίων ὄντων τηρῆσαι δύναται τὴν ἰδίαν διακόσμησιν 203
τε καὶ τάξιν, οὗθ' ἡ οἰκουμένη δύο βασιλείων ἔχον-
των τὴν ἡγεμονίαν ἀταράχως καὶ ἀστασιάστως δια-
μένειν ἂν δύναίτο. διόπερ ἀπαγγέλλειν αὐτοὺς ἐκέλευσε
τῷ Δαρείῳ, εἰ μὲν τῶν πρωτείων ὀρέγεται, διαμά-
10 χισθαι πρὸς αὐτὸν περὶ τῆς τῶν ὅλων μοναρχίας·
εἰ δὲ δόξης καταφρονῶν προκρίνει τὴν λυσικτείαν
καὶ τὴν ἐκ τῆς ῥασιωνῆς τρυφήν, αὐτὸς μὲν Ἀλε-
ξάνδρῳ ποιείτω τὸ προσταττόμενον, ἄλλων δὲ ἄρχων
βασιλευέτω, συγχωρουμένης αὐτῷ τῆς ἐξουσίας ὑπὸ
τῆς Ἀλεξάνδρου χρησιότητος. τὸ δὲ συνέδριον δια-
λυσας καὶ τὴν δύναμιν ἀναλαβὼν, προῆγεν ἐπὶ τὴν
τῶν πολεμίων στρατοπεδείαν. ἅμα δὲ τούτοις πρᾶτ-
τομένοις τῆς τοῦ Δαρείου γυναικὸς ἀποθανουσης,
ὁ Ἀλέξανδρος ἔθαπεν αὐτὴν μεγαλοπρεπῶς.

55 Δαρείος δὲ τῶν ἀποκρίσεων ἀκούσας, καὶ τὴν
διὰ τῶν λόγων σύνθεσιν ἀπογνούς, τὴν μὲν δύναμιν
καθ' ἡμέραν συνέταττε καὶ πρὸς τὴν ἐν τοῖς πεν-
θύνοις εὐηκοῖαν ἐτοίμην κατεσκευάζε· τῶν δὲ φίλων
Μαζαῖον μὲν μετὰ στρατιωτῶν ἐπιλέκτων ἑξαπέ-
στειλε παραφυλαξόντα τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ
καὶ τὸν πόρον προκαταληψόμενον· ἑτέρους δ' ἐξέ-
πεμψε τὴν χώραν πυρπολήσοντας δι' ἧς ἀναγκαῖον
ἦν διαλθεῖν τοὺς πολεμίους· ἐνόμιζε γὰρ τῷ μὲν ρεύ-
ματι τοῦ ποταμοῦ προβλήματι χρῆσθαι πρὸς τὴν
20 ἑξέσδοον τῶν Μακεδόνων. τούτων δ' ὁ μὲν Μαζαῖος
ὄρων ἀδιάβατον ὄντα τὸν ποταμὸν διὰ τε τὸ βάθος
καὶ τὴν σφοδρότητα τοῦ ρεύματος, τῆς μὲν τούτου
φυλακῆς ἡμέλησε, τοῖς δὲ τὴν χώραν πυρπολοῦσι
συνεργήσας, καὶ πολλὴν χώραν διαφθείρας, ὑπέλα-
βεν ἄβατον ἔσεσθαι τοῖς πολεμίοις διὰ τὴν σπάνιν
τῆς τροφῆς. ὁ δ' Ἀλέξανδρος παραγενόμενος πρὸς
τὴν διάβασιν τοῦ Τίγρεως ποταμοῦ, καὶ τὸν πόρον
ὑπὸ τινων ἐγχωρίων μαθὼν, διεβίβασε τὴν δύναμιν

οὐ μόνον ἐπικόνως ἀλλὰ καὶ παντελῶς ἐπικινδύνως. τοῦ γὰρ πόρου τὸ μὲν βάθος ἦν ὑπὲρ τῶν μαστῶν, τοῦ δὲ ρεύματος ἡ ὀξύτης πολλοὺς τῶν διαβαίνοντων παρίσχυε καὶ τὴν βίαν τῶν σκελῶν παρηρσιτο, τό τε ρεῦμα τοῖς ὕπλοισι ἐμπέπτεν πολλοὺς τε παρίφερε καὶ τοῖς ἰσχυέτοις κινδύνους περιέβαλλεν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος πρὸς τὴν σφοδρότητα τοῦ ρεύματος ἀντιμνηχανόμενος παρήγγειλε πᾶσι τὰς χεῖρας ἀλλήλοις συμπλέκειν, καὶ τὴν ὅλην τῶν σωματων πιπνύοντα ποιεῖν ζεύγματι παραπλησίαν. παραβόλου δὲ γενομέ- 10
νης τῆς διαβάσεως, καὶ τῶν Μακεδόνων μόγισ διασφθάντων, τὴν μὲν ἡμέραν ταύτην προσεκέλαβε τὴν δύναμιν, τῇ δ' ὑστεραίᾳ συνεταγμένην ἔχων τὴν στρατιὰν προῆγεν ὑπὸ τοὺς πολεμίους, καὶ σύνταγνός γενομένος τῶν Περσῶν καταστρατοπέδωσεν.

Ἀναλογιζόμενος δὲ τὸ πλήθος τῆς τῶν Περσῶν 56
204 δυνάμεως καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἐπικείμενων κινδύνων, εἰς δὲ τὴν περὶ τῶν ὅλων [ἀγώνων] κρίσιν ἐν χερσὶν οὔσαν, διηρῦπνυσεν τὴν νύκτα συνεχόμενος τῇ περὶ τοῦ μέλλοντος φροντίδι· ὑπὸ δὲ ἐωθινὴν φυ- 20
λακὴν τραπεῖς εἰς ὕπνον οὕτως ἐκοιμήθη βαθείως ὥστε τῆς ἡμέρας ἐπαγενομένης μὴ δύνασθαι διεγερθῆναι. τὸ μὲν οὖν πρῶτον οἱ φίλοι τὸ συμβᾶν ἡδέως ἑώραν, νομίζοντες τὸν βασιλεῖα πρὸς τὸν ὑποκείμενον κίνδυνον εὐτονώτερον ἔσεσθαι, τεταυχότα πολλῆς ἀνέσεως· ὡς δ' ὁ μὲν χρόνος προέβαιεν, ὁ δ' ὕπνος συνείχε τὸν βασιλεῖα, Παρμινίων πρεσβύτατος ὢν τῶν φίλων ἀφ' ἑαυτοῦ πρὸς ταχμα διέδωκε τοῖς πλήθεσιν ἐτοιμάζεσθαι τὰ πρὸς τὴν μάχην. οὐκ ἀνιέμενου δ' αὐτοῦ προσελθόντες οἱ φίλοι μόγους 30
διηγείραν τὸν Ἀλέξανδρον. θαυμάζοντων δ' ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι πάντων, καὶ τὴν αἰτίαν ἀκούσας βουλευμένων, ἔφησεν ὁ Ἀλέξανδρος Δαρεῖον εἰς ἓνα τόπον ἡθροικότα τὰς δυνάμεις ἀπολελυμέναι πάσης ἀγωνίας αὐτόν. μὲν γὰρ ἡμέρᾳ κριθέντα περὶ τῶν ὅλων παύσεσθαι τῶν πόνων καὶ πολυχρονίων κινδύνων. οὐ μὲν ἀλλὰ παρακάλεσας τοὺς ἡγεμόνας τοῖς οἰκείοις λόγοις καὶ πρὸς τοὺς ἐπιφερομένους

κινδύνους ὑψιστοῦς καταστήσας, προῆγε τὴν δύνα-
 μιν συντεταγμένην ἐπὶ τοὺς βαρβάρους, τῆς τῶν
 πεζῶν γάλαγγος τὰς τῶν ἵππων ἱλας προιάσας.
 57 ἐπὶ μὲν οὖν τὸ δεξιὸν κέρας ἔταξε τὴν βασιλικὴν ἰκμήν,
 ἧς εἶχε τὴν ἡγεμονίαν Κλεῖτος ὁ μέλας ὀνομαζόμενος.
 ἔχομένους δὲ ταύτης τοὺς ἄλλους ἑταίρους, ὧν
 ἤγετο Φιλώτας ὁ Παρμενίωνος, ἐξῆς δὲ τὰς ἄλλας
 ἱκπαρχίας ἐπὶ τεταγμένας ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἡγεμόνα.
 ὀπισθεν δὲ τούτων ὑπετάχθη τὸ τῶν ἀργυρασπίδων
 10 πεζῶν τάγμα, διαφέρον τῇ τε τῶν ὅπλων λαμπρό-
 τητι καὶ τῇ τῶν ἀνδρῶν ἀρετῇ, καὶ τούτων ἤγετο
 Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος. ἔχομένην δὲ τούτων ἔστησε
 τὴν Ἑλιμιῶτιν καλουμένην στρατίαν, ἧς Κοῦθος
 ἤγετο, ἐξῆς δὲ τὴν τῶν Ὀρεσσιῶν καὶ Λυγαρησιῶν
 τάξιν ἔστησε, Περδίκκω τὴν στρατηγίαν ἔχοντας.
 καὶ τὴν μὲν ἔχομένην στρατηγίαν Μελέαγρος εἶχε,
 τὴν δὲ συνεχὴ ταύτης Πολυσπέρχων, τεταγμένων ὑπὸ
 αὐτὸν τῶν ὀνομαζομένων Στυμφαίων. Φίλιππος
 δ' ὁ Βαλάνου τὴν συναγῆ ταύτης στρατηγίαν ἐπέλη-
 20 ρου, καὶ τῆς μετὰ ταύτην Κρατερὸς ἤγετο. τῶν δὲ
 προειρημένων ἵππων τὴν συνεχὴ τάξιν ἀπεπλήρουν
 οἱ ἀπὸ Πελοποννήσου καὶ Ἀχαιᾶς συστρατεύσαντες
 ἵππεῖς, καὶ Φθιώται καὶ Μαλιεῖς, ἔτι δὲ Λοκροὶ
 καὶ Φωκεῖς, ὧν ἤγετο Ἐρίγνιος ὁ Μυτιληναῖος.
 ἐξῆς δ' εἰστήκεισαν Θειταῖοι, Φίλιππον μὲν ἔχοντες 205
 ἡγεμόνα, ἀνδρείῳ δὲ καὶ τῇ τῶν ἱλῶν ἱκπασίᾳ πολὺ
 προέχοντες τῶν ἄλλων. ἔχομένους δὲ τούτων τοὺς ἐκ
 Κρήτης τοξότας ἔταξε καὶ τοὺς ἐκ τῆς Ἀχαιᾶς μι-
 σθοφοροὺς. ἐφ' ἑκατέρου δὲ τοῦ κέρατος ἐπικάρμιον
 30 ἐποίησε τάξιν, ὅπως μὴ δύνανται κυκλοῦν οἱ πολέ-
 μιοι τῷ πλήθει τῶν στρατιωτῶν τὴν ὀλιγότητα τῶν
 Μακεδόνων. πρὸς δὲ τὰς τῶν δρεπανηφόρων ἀρμά-
 των ἐπιφορὰς μηχανώμενος ὁ βασιλεὺς παρήγγειλε
 τοῖς ἐν τῇ γάλαγγι πεζοῖς, ὅταν πλησιασῇ τὰ τί-
 θριππα, συνασπίσαι καὶ ταῖς σαρίσσαις τὰς ἀσπίδας
 τυπρεῖν, ὅπως διὰ τὸν ψόφον πετυρόμενα τὴν εἰς
 τοῦπίσω ποιήσεται φορὰν, τοῖς δὲ βιαζομένοις διδό-
 και διαστήματα, δι' ὧν ποιήσονται τὴν διέξοδον ἀκιν-

δύνον τοῖς Μακεδόσιν· αὐτὸς δὲ τοῦ δεξιᾶν μέρους
ἡγούμενος, καὶ λοξὴν τὴν τάξιν ποιοῦμενος, δι' ἐκ-
τοῦ τὴν ὅλην κρίσιν τοῦ κινδύνου ποιεῖσθαι διγνώκει.

Ὁ δὲ Δαρεῖος κατὰ τὰς τῶν ἑθνῶν περιοχάς 58
τὴν ἑκταξιν πεποιημένος, κατὰ πρὸν Ἀλέξανδρον
τεταγμένος, προῆγεν εἰς τοὺς πολέμους. ὡς δ' ἐπλη-
είαζον ἀλλήλους αἱ δυνάμεις, οἱ μὲν ἀσπληγταὶ παρ'
ἐμφατέροις ἐσημαίνον τὸ πολεμικόν, καὶ δ' αὖθις
μετὰ πολλῆς βοῆς ἀλλήλοις ἐπεφέροντο. καὶ πρῶτον
τὰ δρεπανηφόρα τῶν ἀρμάτων ἀπὸ κράτους ἐλαυνό- 10
μενα πολλὴν ἐκπλήξιν καὶ φόβον τοῖς Μακεδόσιν
ἐπέσκησε. καὶ γὰρ Μαζαῖος ὁ τῶν ἵππεων ἡγούμενος
πυκναῖς ταῖς ἡλαῖς σὺν τοῖς δρεπανηφόροις ἐπὶ ἡλυνε,
καταπληκτικώτερον ποιοῦν τὴν ἐπιφοράν τῶν δρεπα-
νηφόρων. τῆς δὲ φάλαγγος συνασπίζουσης κατὰ τοὺς
τοῦ βασιλείως παραγγέλους καὶ ταῖς σαρίσσαις πύκ-
των τυπιδόντων τὰς ἀσπίδας, συνέβαινε ψόφου πα-
λὺν γίνεσθαι. διόπερ' αὐτὰ πολλὰ τῶν ἀρμάτων πευ-
ρομένων τῶν ἵππων ἐστρέφετο, καὶ τὴν φύμην ἀνα-
τασχεῖον ποιοῦντα πρὸς τοὺς ἰδίους βιαίως ἀντί- 20
στρεφε· τῶν δ' ἄλλων προσπεσόντων τῇ φάλαγγι,
καὶ τῶν Μακεδόνων ποιοῦντων ἀξιόλογα δεαστήματα,
διὰ τούτων τὰ φερόμενα τὰ μὲν συνηκοντίσθη τὰ δὲ
διεξέπεσαν, ἕνια δὲ τῇ βίᾳ τῆς φύμης φερόμενα καὶ
ταῖς τῶν σιδήρων ἀῆμαῖς ἐνεργῶς χρώμενα πολλὰς
καὶ ποικίλας διαθέσεις θανάτων ἀπειργάζετο. τοι-
αύτη γὰρ ἦν ἡ ὁξύτης καὶ βία τῶν κεχαλκευμένων
πρὸς ἀπώλειαν ὀπλῶν ὥστε πολλῶν μὲν βραχίονας
σὺν αὐταῖς ταῖς ἀσπίσιν ἀποκόπτεσθαι, οὐκ ὀλίγων δὲ
τραχήλους παρασύρεσθαι, καὶ τὰς κεφαλὰς πίπτειν 30
ἐπὶ τὴν γῆν βλέπόντων ἔτι τῶν ὁμμάτων καὶ τῆς
τοῦ προσώπου διαθέσεως διαφυλάττομένης, ἑλίων
δὲ τὰς πλευρὰς ἐπικαιρίοις τομαῖς ἀναφύητάντων
καὶ θανάτους ὀξεῖς ἐπιφερόντων. ὡς δ' ἤγγισαν ἀλλή- 59
λαις αἱ δυνάμεις, καὶ διὰ τῶν τόξων καὶ σφενδονῶν
εἰς δὲ τῶν ἀκοντιζομένων σφυρίων τὰ ῥυπτύμενα
βέλη παρηνήλωτο, πρὸς τὴν ἐκ χειρὸς μάχην κἀν-
τησαν. καὶ πρῶτον τῶν ἵππεων συστήσασμένων ἀγῶ-

οὐ καὶ τῶν Μακεδόνων τῇ δεξιᾷ κέρατι διαγωνιζο-
 μένων, ὁ μὲν Δαρεῖος τοῦ λαιοῦ κέρματος ἡγούμενος
 συναγωνιστάς εἶχε τοὺς συγγενεῖς, ἱππεῖς ἐπιλέκτους
 ταῖς ἀρεταῖς καὶ ταῖς εὐνοίαις, χιλίους ἐν μιᾷ περι-
 ελημμένους ἴλη. οὗτοι δὲ θεατὴν ἔχοντες τῆς ἰδίας
 ἀνδραγαθίας τὸν βασιλεῖα τὸ πλήθος τῶν ἐπ' αὐτὸν
 φερομένων βλαῶν προθύμως ἐξεδέχοντο. συνῆσαν δὲ
 τοῦτοις οἱ τε μνηοφόροι, πολλοὶ ταῖς ἀνδραγαθίας
 καὶ κατὰ τὸ πλήθος, πρὸς δὲ τοῦτοις Μάρδοι καὶ
 10 Κοσσαῖοι, ταῖς τε τῶν σωμάτων ὑπεροχαῖς καὶ ταῖς
 λαμπρότησι τῶν ψυχῶν θαυμαζόμενοι. συνηγωνί-
 ζοντο δὲ τοῦτοις οἱ τε περὶ τὰ βασιλεῖα διατρέβοντες
 καὶ τῶν Ἰνδῶν οἱ ἀριστοὶ κατ' ἀνδρείαν οὗτοι μὲν
 οὖν μετὰ πολλῆς βοῆς ἐπορεύσαντες τοῖς πολεμίοις
 ἐκθύμως ἡγωνίζοντο καὶ τῷ πλήθει κατεκόνουν τοὺς
 Μακεδόνας. Μαζαῖος δὲ τὸ δεξιὸν ἔχων κέρας, καὶ
 μετὰ τῶν ἀρίστων ἱππέων διαγωνιζόμενος, εὐθύς
 κατὰ τὴν πρώτην ἐφοδὸν τῶν ἀνθεστῶτων ἀνέϊκεν
 οὖν ὀλίγους· διςχιλίους δὲ Καδουσίους καὶ χιλίους
 20 Σκυθῶν ἱππεῖς ἐπιλέκτους ἐξέπεμψε, προσταξάς
 περιπνεῦσαι τὸ κέρας τὸ τῶν πολεμίων, καὶ προσ-
 ελασάντας τῇ παρεμβολῇ τῆς ἀποσκευῆς κυριεύσαι.
 ὧν ὅξως ποιησάντων τὸ προσταχθὲν καὶ παρειαπ-
 σόντων εἰς τὴν στρατοπεδείαν τῶν Μακεδόνων, τῶν
 αἰχμαλώτων τινὲς ἀρπάσαντες ὅπλα συνήρουν τοῖς
 Σκύθαις καὶ διήρπαζον τὰς ἀποσκευάς· βοή δ' ἦν
 καὶ ταραχὴ διὰ τὸ παράδοξον καθ' ὅλην τὴν πα-
 ρεμβολήν. αἱ μὲν οὖν ἄλλαι τῶν αἰχμαλωτῶν πρὸς
 τοὺς βαρβάρους ἀπεχώρουν, ἡ δὲ μητιρ τοῦ Δαρείου
 30 Σισυγαμβρὶς παρακαλουσῶν αὐτὴν τῶν αἰχμαλωτι-
 δων οὐ προσέσχεν, ἀλλ' ἐφ' ἡσυχίας ἔμεινε φιλο-
 φρόνως, οὔτε τῷ παραλόγῳ τῆς τύχης πιστεύουσα.
 οὔτε τὴν πρὸς Ἀλέξανδρον εὐχαριστίαν λυμαινομένην.
 τέλος δὲ οἱ Σκύθαι πολλὴν τῆς ἀποσκευῆς διαρπά-
 σαντες ἀφῆκεπυσαν πρὸς τοὺς περὶ τὸν Μαζαῖον,
 καὶ τὴν εὐμερίαν ἀπήγγειλαν. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν
 περὶ Δαρεῖον τεταγμένων ἱππέων τινὲς καταπονή-
 σαντες τῷ πλήθει τοὺς ἀνθεστῶτας Μακεδόνας φέ-

γεν ἡνάγκασαν. δευτέρου δὲ προτερήματος τοῖς ἡέ- 60
 ραῖς γενομένου, ὁ μὲν Ἀλέξανδρος σπεύδων δι' αὐτοῦ
 τὴν ἡταν διορθώσασθαι τῶν ἰδίων, μετὰ τῆς βασιλ-
 κῆς ἰλῆς καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπιφανιστάτων ἱππέων
 ἐπ' αὐτὸν ἤλκυε τὸν Δαρεῖον. ὁ δὲ τῶν Περσῶν βα-
 σιλεὺς δεξιὰς τὴν ἐπιφύραν τῆς πολέμου, αὐτὰς
 μὲν ἐφ' ἄρματος ἀγωνιζόμενος ἠκούσισεν εἰς τοὺς
 ἐπιφερομένους ποταμῶν ὁ αὐτὸς συναγασσόμενον,
 207 καὶ τῶν βασιλέων ἐπ' ἀλλήλους ἱεμένων, ὁ μὲν
 Ἀλέξανδρος ἀκούσας ἐπὶ τὸν Δαρεῖον τοῦτον μὲν 10
 ἤραρτε, τοῦ δὲ παριστάτος ἠνόχου τοῦ βασιλέως
 κατατυχὴν κατέβαλε. τῶν δὲ περὶ τὸν Δαρεῖον ἀνα-
 βαλόντων, οἱ πορρώτερον ὑφιστημένους ὑπέκβαλον
 αὐτοὺς τὸν βασιλεὺς πεποιμέναι· καὶ τῶν τῆς φυ-
 γῆς ἀρξάμενων οἱ συνεχεῖς συνείποντο, καὶ πρὸς συν-
 εστάς τῶν Δαρείων συντάγμα κατ' ὀλίγον αἰὲ παρὰ
 φέγγυτο. διὰ καὶ τῆς ἑτέρας πλευρᾶς παραγυμνωθεί-
 σης τῶν συναγασσόμενων καὶ αὐτοὺς κατακλιγείς
 πρὸς φυγὴν ἔωρθε. τούτων δὲ οὕτως φευγόντων, καὶ
 τοῦ κομποῦ τῶν ἱππέων πρὸς ὕψος κίρσινους, 20
 καὶ τῶν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐκ ποδῶς ἐπομένους,
 διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν πυκνότητα τοῦ κομποῦ συν-
 ὀδεῖν μὲν οὐκ ἦν τὸν Δαρεῖον ὅπου ποιεῖται τὴν
 φυγὴν, στεταγμὸς δὲ τῶν κινδυνεύοντων ἀνδρῶν καὶ
 κτυπος τῶν ἱππῶν, ἔτι δὲ τῶν μαστήρων συνεχῆς
 ὄψος ἐγίνετο. ὅρα δὲ ταῦτοις πραττομένοις Μα-
 ζαῖος ὁ τοῦ δεξιοῦ κέραιος ἡγούμενος πλείστους ἔχων
 καὶ κρατίστους ἱππεῖς βαρὺς ἐπέκειτο τοῖς κατ' αὐ-
 τὸν πεταγμένοις Παρμενίων δὲ μετὰ τῶν Θετταλῶν
 ἱππέων καὶ τῶν ἄλλων τῶν μετ' αὐτοῦ κινδυνεύοντων 30
 ὑπέστη τοὺς πολέμιους. τὸ μὲν οὖν πρῶτον λαμπρῶς
 ἀγωνιζόμενος διὰ τὰς αἰετὰς τῶν Θετταλῶν ἐπρωτέρει·
 τῶν δὲ περὶ τὸν Μαζαῖον τῶν τε πλῆθει καὶ βίῃ τοῦ
 συστήματος ἐγκειμένων, κατεπίονετο τὸ τῶν Μακε-
 δόνων ἱππικόν, πολλοῦ δὲ φόνον γινόμενου καὶ τῆς
 τῶν βαρβάρων βίας δυσυποστάτου γινόμενης, ὁ
 Παρμενίων ἐξέπεμψε τινας τῶν περὶ αὐτὸν ἱππέων
 πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, λέγον κατατὰ τάχος βοηθῆσαι.

ὅξιν δὲ τούτων τὸ παρὰ γαλθὲν πραττόντων, καὶ
 τὸν Ἀλέξανδρον πιθομένους πολὺ τῆς τάξεως ἀπε-
 σπασθαι κατὰ τὸν διωγμὸν, οὗτοι μὲν ἐπανήλθον
 ἄπρακτοι· ὁ δὲ Παρμενίων ταῖς τῶν Θευταλῶν ἰλαίς
 χρώμενος ἀμειρότατα καὶ πολλοὺς καταβαλεῖν, μόγας
 περιψάκε· τοὺς βαρβάρους, φαλιστὰς κατακλαγέοντας
 61 τῇ κατὰ τὸν Μακεδόνων φυγῇ· ὁ δὲ Δαρεῖος τῇ στρα-
 τηγικῇ διαφέρων καὶ συνιστοῦν ἔχων τὸ πλῆθος τοῦ
 κονιστοῦ, τὴν ἀποχώρησιν οὐχ ὁμοίαν τοῖς ἄλλοις
 10 βαρβαροῖς ἐποίητο, εἰς τὸν κονιστὸν δὲ μέρος ὀρή-
 σας, καὶ ἀρπυτομένην ἔχων διὰ τὸν ἐξαιρούμενον
 κονιστοῦν αὐτὴν ἰδίαν ἀποχώρησιν, ἀκινδύνως αὐτὸς
 καὶ διέφυγε· τοὺς τε μεθ' αὐτοῦ πάντας εἰς τὰς πε-
 τὰς κατέκρινε· τῶν Μακεδόνων κόμας διέσωσε· πῶλος
 δὲ πάντων τῶν βαρβάρων πρὸς φυγὴν ὀρητοῦνταν,
 καὶ τῶν Μακεδόνων πούς· ἐσχάτους αἰεὶ κτεινόντων,
 ταχὺ πᾶς ὁ πλησίον τοῦ πεδίου τόπος νεκρῶν ἐπλη-
 ρωθεῖ· διὸ καὶ τῶν βαρβάρων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ
 κατακόπησαν· οἱ πάντες ἰππεῖς τε καὶ περὶ πλείους
 20 τῶν ἐννέα μυριάδων· τῶν δὲ Μακεδόνων ἀνηρέθη-
 σαν μὲν εἰς πεντακοσίους, τραυματίαι δ' ἐγένοντο
 πεμπληθεῖς, καὶ ἐν οἷς καὶ τῶν ἐπιφανιστάτων ἡγεμό-
 νων· Ἑφαιστίων μὲν εἰς τὸν βραχίονα ξυστῶ· Βλη-
 θαῖς ἀπώθη, τῶν σωματοφυλάκων ἡγούμενος, τῶν
 δὲ στρατηγῶν Παρδίκκας καὶ Κρίνος, ἔτι δὲ Μενίδας
 καὶ τινες ἕτεροι τῶν ἐπιφανῶν ἡγεμόνων· ἡ μὲν οὖν 203
 περὶ Ἀρβηλα γενομένη παράταξις τοιοῦτον ἔαχε τὸ
 πῶρος.

62. Ἐν ἄρχοντος δ' Ἀθηναίων Ἀριστοφάντος ἐν
 80 Ῥώμῃ διέδεξαντο τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν· Γαῖος Δομί-
 τιος καὶ Ἀῖλος Κορκήμιος· ἐπὶ δὲ ταύτων εἰς τὴν
 Ἑλλάδα τῆς περὶ Ἀρβηλα μάχης διηδοθείσης πολ-
 λαὶ τῶν πόλεων, ὑφορούμεναι τὴν αὐξήσιν τῶν Μα-
 κεδόνων, ἐγνωσαν ὥς ἐτι τὰ Περσῶν πράγματα δια-
 μέναι τῆς ἐλευθερίας ἀντέχεσθαι· βοηθήσειν γὰρ αὐ-
 τοῖς Δαρεῖον, καὶ χρημάτων τε πλῆθος χορηγήσειν
 πρὸς τὸ διώσθαι· ξενικὰς μεγάλαις δυνάμεις συνί-
 στασθαι, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον μὴ δυχεῖσθαι δια-

ραῖν τὰς δυνάμεις· εἰ δὲ περιέσονται τοὺς Πέρσας
 καταπολεμηθέντας, μονωθήρεσθαι τοὺς Ἕλληνας
 καὶ μηκέτι δυνήσεσθαι φροντίσαι τῆς ἐαυτῶν ἐλευ-
 θερίας. προκαλέσας δὲ πρὸς τὴν ἀπόστασιν τοὺς
 Ἕλληνας καὶ ὁ περὶ τὴν Θράκην νειωτερισμὸς κατὰ
 τοὺς ὑποκειμένους καιροὺς γινόμενος. Μένωνι γάρ
 ὁ καθιεσταμένος στρατηγὸς τῆς Θράκης, ἔχων δύ-
 ναμιν καὶ φρονήματος ὦν πλήρης, ἀνέσσειαί μὲν
 τοὺς βαρβάρους, ἀποστατῆς δὲ γινόμενος τοῦ Ἀλε-
 ξάνδρου καὶ ταχὺ μεγάλης δυνάμεως κυριεύσας φα-
 10 νερώς ἀπεκαλύψατο πρὸς τὸν πόλεμον, διότι Ἀν-
 τίπατρος πᾶσαν ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν προῆλθε διὰ
 Μακεδονίας εἰς Θράκην, καὶ διεπολέμει πρὸς τὸν
 Μένωνα. τούτου δὲ περὶ ταῦτ' ὄντος οἱ Λακεδαι-
 μόνιοι καιρὸν ἔχειν ὑπὸ λαβόντες τοῦ παρασκευάσαι-
 σθαι τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, παρεκάλουν τοὺς Ἕλ-
 λήνας συμφρονῆσαι περὶ τῆς ἐλευθερίας. Ἀθηναῖοι
 μὲν οὖν, παρὰ πάντας τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ὑπὲρ
 Ἀλεξάνδρου προτιμώμενοι, τὴν ἡσυχίαν ἤγον· Πε-
 λοποννησίων δ' οἱ πλείους καὶ τῶν ἄλλων τινὲς συμ-
 20 φρονήσαντες ἀπεγράψαντο πρὸς τὸν πόλεμον, καὶ
 κατὰ δύναμιν τῶν πόλεων καταγράφοντες τῶν νέων
 τοὺς ἀρίστους κατέλεξαν στρατιώτας πεζοὺς μὲν
 οὐκ ἐλάττους τῶν διεμυρίων, ἵππεῖς δὲ περὶ δις χι-
 λίους. τὴν δ' ἡγεμονίαν ἔχοντες Λακεδαιμόνιοι παρ-
 30 ἡμει πρὸς τὸν ὑπὲρ τῶν ἄλλων κίνδυνον ὤρμησαν,
 Ἄγιδος τοῦ βασιλέως τὴν πάντων ἔχοντος ἡγεμονίαν.
 Ἀντίπατρος δὲ πυθόμενος τὴν τῶν Ἑλλήνων συνη-
 63 δρομήν, τὸν μὲν ἐν τῇ Θράκῃ πόλεμον ὥς ποτ' ἦν
 δυνατόν διελύσεν, εἰς δὲ τὴν Πελοπόννησον ἦκε με-
 30 τὰ πάσης τῆς δυνάμεως, προσλαβόμενος δὲ καὶ παρὰ
 τῶν συμμαχούντων Ἑλλήνων στρατιώτας, ἡθροισά-
 τους ἅπαντας οὐκ ἐλάττους τῶν τετρακισμυρίων. γε-
 νομένης δὲ παρατάξεως μεγάλης ὁ μὲν Ἄγας μαχό-
 μενος ἔπεσεν, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι πολὺν μὲν ἐκθύ-
 μως χρόνον ἀγωνιζόμενοι διεκαρτέρουν· τῶν δὲ συμ-
 μάχων βιασθέντων, καὶ αὐτοὶ τὴν ἀναχώρησιν εἰς
 τὴν Σπάρτην ἐποιήσαντο. ἀνηρέθισαν δ' ἐν τῇ

μάχη τῶν μὲν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων
 πλείους τῶν πεντακισχίλων καὶ τριακοσίων, τῶν
 δὲ μετ' Ἀντιπάτρου τρισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι. ἴδιον
 δὲ τι συνέβη καὶ περὶ τὴν τοῦ Ἀγιδος τελευτὴν γε-
 γέσθαι. ἀγωνισάμενος γὰρ λαμπρῶς καὶ πολλοῖς
 τραύμασιν ἐναντίοις περιπεσὼν, ὑπὸ τῶν στρατιω-
 τῶν τις τὴν Σπάρτην ἀπεκομίσθη· περικατάληπτος
 δὲ γερόμενος καὶ τὰ καθ' ἑαυτὸν ἀπογονούς, τοῖς μὲν
 ἄλλοις στρατιώταις προσέταξεν ἀπιέναι τὴν ταχί-
 16 στήν, καὶ διασώζειν αὐτοὺς εἰς τὴν τῆς πατρίδος
 χρεῖαν, αὐτὸς δὲ καθοπλισθεὶς καὶ εἰς γόνυ διανα-
 στάς ἡμύνατο τοὺς πολεμίους, καὶ τινὰς καταβαλὼν
 καὶ συνακοντισθεὶς, κατέστρεψε τὸν βίον, ἄρξας
 ἔτη ἑννέα. ἡμεῖς δὲ διελθελυθότες τὰ πραχθέντα κατὰ
 τὴν Εὐρώπην ἐν μέρει τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν συντε-
 λεσθέντα δεξιμέν.

ΤΗΣ ΕΠΤΑΚΑΙΔΕΚΑΤΗΣ ΤΩΝ ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΒΙΒΛΩΝ

Ἡ ΔΕΥΤΕΡΑ ΒΙΒΛΟΣ Ἡ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΤΜΗΜΑ.

64 Δαρεῖος μὲν γὰρ ἡττηθεὶς ἐν τῇ περὶ Ἀρβηλα πα-
 ρατάξει τὴν φυγὴν ἐπὶ τὰς ἄνω σατραπείας ἐποιή-
 σαι, σπεύδων τῷ διαστήματι τῶν ἰσπάν λαβεῖν
 ἀναστροφὴν καὶ χρόνον Ἰάνδον εἰς παρασκευὴν δυ-
 ναμῆναι. τὸ μὲν οὖν πρῶτον εἰς Ἐκβάταναι τῆς Μη-
 δίας διανίστας, ἐνταῦθα διέτριβε, καὶ τοὺς μὲν ἐν
 7 τῆς φυγῆς ἀνασωζομένους ἀνιδέχεται, τοὺς δὲ ἀπό-
 πλους καθώπλιζε. μετεπέμπετο δὲ καὶ στρατιώτας ἐκ
 τῶν πλησιοχώρων ἔθνων, καὶ πρὸς τοὺς ἐν Βάκτροις
 καὶ ταῖς ἄνω σατραπείαις σατράπας καὶ στρατηγούς
 80 διεπέμπετο, παρακαλῶν διαφυλάττειν τὴν πρὸς αὐ-
 τὸν εὐνοίαν. Ἀλέξανδρος δὲ μετὰ τὴν νίκην θάψας
 τοὺς τετελευτηκότας ἐπέβαλε τοῖς Ἀρβήλοις, καὶ
 πολλὴν μὲν εὐρεν ἀφθονίαν τῆς τροφῆς, οὐκ ὀλίγον
 δὲ κόσμον καὶ γάξαν βαρβαρικὴν, ἀργυρίου δὲ τά-
 λαντα τρισχίλια. συλλογισάμενος δὲ τὴν μέλλουσαν
 ἔσσεσθαι φθορὰν τοῦ περιέχοντος αἵρος δια τὸ πλή-

θος τῶν νεκρῶν, εὐθὺς ἀνέβη, καὶ κατήντησεν
 μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως εἰς Βαβυλῶνα. τῶν δ'
 ἐγχωρίων προθύμως υποδεξαμένων αὐτὸν καὶ κατὰ
 τὰς ἐπισταθμίας λαμπρῶς ἐστιώντων τοὺς Μακεδό-
 νας, ἀνέλαβε τὴν δυνάμιν ἐκ τῆς προγεγενημένης
 τάλαιπωρίας. πλείους δὲ τῶν τριακόντα ἡμερῶν ἐν-
 διέτριψε τῇ πόλει διὰ τὴν θαψίλειαν τῶν ἐπιτη-
 θείων καὶ τὴν φιλοξενίαν τῶν ἐγχωρίων. μετὰ δὲ
 ταῦτα τὴν μὲν ἄκραν παρέδωκε τηρεῖν Ἀγαθῶνι τῷ
 Ψυδναίῳ, συστήσας αὐτῷ Μακεδόνας στρατιώτας ἰσ-
 ῥοῦς ἐπτακοσίους. Ἀπολλόδωρον δὲ τὸν Ἀμφιπολίτην καὶ
 Μένητα τὸν Πελλαῖον ἀπέδειξε στρατηγοὺς τῆς τε
 210 Βαβυλῶνος καὶ τῶν σατραπειῶν μέχρι Κιλικίας.
 δοὺς δὲ αὐτοῖς ἀργυρίου τέλαντα χίλια, προσέταξε
 ξενολογεῖν στρατιώτας ὡς πλείστους. Μισθρήνῃ δὲ
 τῷ παραδόντι τὴν ἐν Σάρδεσιν ἄκραν Ἀρμενίαν
 ἔδωκεν. ἐκ δὲ τῶν ληφθέντων χρημάτων τῶν μὲν
 ἱππέων ἑκάστῳ ἑξὺς μνᾶς ἔδωκ' ἑκάστον, τῶν δὲ συμμά-
 χων πέντε, τῶν δ' ἐκ τῆς φύλαγγος Μακεδόνων δύο.
 τοὺς δὲ ξένους διμήνοις μισθοφοραῖς ἐτίμησε πάντας. 20
 Τοῦ δὲ βασιλέως ἀναζεύξαντος ἐκ τῆς Βαβυλῶ- 65
 νος καὶ κατὰ τὴν πορείαν ὄντος, ἤκουσεν πρὸς αὐτὸν
 παρὰ μὲν Ἀντιπάτρου πεμφθέντες ἱππεῖς μὲν Μα-
 κεδόνες πεντακόσιοι, πεζοὶ δὲ ἑξακισχίλιοι, ἐκ δὲ
 Θράκης ἱππεῖς μὲν ἑξακόσιοι, Τραλλεῖς δὲ τριςχι-
 λιοὶ καὶ πεντακόσιοι, ἐκ δὲ Πελοποννήσου πεζοὶ μὲν
 τετρακισχίλιοι, ἱππεῖς δὲ βραχὺ λείποντες τῶν χι-
 λίων, ἐκ δὲ τῆς Μακεδονίας τῶν φίλων τοῦ βασι-
 λέως υἱοὶ πεντήκοντα πρὸς τὴν σωματοφυλακίαν ὑπὸ
 τῶν πατέρων ἀπεσταλμένοι. ὁ δὲ βασιλεὺς τούτους 30
 παραλαβὼν προῆγε, καὶ κατήντησεν ἐκταῖος εἰς τὴν
 Σιτακηνὴν ἐπαρχίαν. τῆς δὲ χώρας ταύτης πολλὴν
 ἀφθονίαν ἐχούσης τῶν ἐπιτηθειῶν πάντων, ἐν ταύτῃ
 πλείους ἡμέρας ἔμεινεν, ἅμα μὲν σπεύδων ἐκ τῆς
 κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν τάλαιπωρίας ἀναλυθεῖν τὴν δύ-
 ναμιν, ἅμα δὲ τῆς στρατιωτικῆς τάξεως διανοού-
 μενος ἐπιμεληθῆναι, καὶ τὰς ἡγεμονίας ἀναβιβάσαι,
 καὶ τὴν δυνάμιν ἰσχυροποιῆσαι τῷ τε πλήθει καὶ

ταῖς ἀρεταῖς τῶν ἡγεμόνων. συνταλίσας δὲ τὰ δε-
 δαγμένα, καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας περὶ τῶν ἀρι-
 στείων κρίσιν ποιησάμενος, καὶ πολλοὺς ἀπὸ τῆς
 μεγάλης ἡγεμονίας ἐπὶ μεγάλας ἐξουσίας ἀναβιβά-
 σας, πάντας τοὺς ἡγεμόνας εἰς ἀξίωμα μείζον καὶ
 σιτοργὴν ἰσχυράν πρὸς ἑαυτὸν προήγαγεν. ἐπιμελήθη
 δὲ καὶ τῆς ἰδιωτικῆς τῶν στρατιωτῶν διατάξεως, καὶ
 πολλὰ πρὸς τὴν εὐχρηστίαν ἐπινοησάμενος ἐπὶ τὸ
 κρεῖττον διορθώσατο. κατασκευάσας δὲ πᾶσαν τὴν
 19 στρατιὰν εὐνοία τε πρὸς τὸν ἡγοούμενον διαφέρουσαν
 καὶ πρὸς τὰ παραγγελλόμενα πειθαρχοῦσαν, ἔτι δὲ
 ταῖς ἀνδραγαθίαις ὑπερβάλλουσαν, ἐπὶ τοὺς ὑπο-
 λειπομένους ἀγῶνας ὤρμησεν. εἰς δὲ τὴν Σουσιανὴν
 καταντήσας ἀκινδύνως παρέλαβε τὰ περιβόητα ἐν
 Σούσοις βασίλεια, ἐκουσίως Ἀβουλῆτου τοῦ σατρά-
 που παραδόντος αὐτῷ τὴν πόλιν, ὡς μὲν ἔνιοι γε-
 γραφασί, προστάξαντος Δαρείου τοῖς πεπιστευμένοις
 ὑπ' αὐτοῦ· τοῦτο δὲ πρᾶξαι τὸν βασιλεῦ τῶν Περ-
 σῶν, ὅπως ὁ μὲν Ἀλέξανδρος εἰς περισπασμούς 211
 20 ἀξιολόγους καὶ παραλήψεις ἐπιφανεστάτων πόλεων
 καὶ θησαυρῶν μεγάλων ἐμπεσὼν ἐν ἀσχολίαις ὑπάρ-
 χη, ὁ δὲ Δαρεῖος τῇ φυγῇ λαμβάνη χρόνον εἰς τὴν
 τοῦ πολέμου παρασκευὴν.

66 Ὁ δ' Ἀλέξανδρος πυρλαβὼν τὴν πόλιν καὶ
 τοὺς ἐν τοῖς βασιλείοις θησαυρούς, εὗρεν ἀσήμου
 χρυσοῦ καὶ ἀργύρου πλείω τῶν τετρακισμυρίων τα-
 λάντων. ταῦτα δὲ ἐκ πολλῶν χρόνων οἱ βασιλεῖς
 ἀθίκτα διατήρησαν, πρὸς τὰ παράλογα τῆς τύχης
 ἀπολιπόντες αὐτοῖς καταφυγὰς. χωρὶς δὲ τούτων
 20 ὑπῆρχεν ἐννυκισχίλια τάλαντα χρυσοῦ, χαρὰ κτῆρα
 δαρεικὸν ἔχοντα. ἴδιον δὲ τι συνέβη γενέσθαι τῷ
 βασιλεῖ κατὰ τὴν παράληψιν τῶν χρημάτων. καθί-
 σαντος γὰρ αὐτοῦ ἐπὶ τὸν βασιλικὸν θρόνον, καὶ
 τούτου μείζονος ὄντος ἢ κατὰ τὴν συμμετρίαν τοῦ
 σώματος, τῶν παίδων τις ἰδὼν τοὺς πόδας ἀπολεί-
 ποντας πολὺ τοῦ κατὰ τὸν θρόνον ὑποβάθρου, βα-
 σιάσας τὴν Δαρείου τράπεζαν ὑπέθηκε τοῖς ποσὶν
 αἰωρουμένοις. ἀρμολύτης δὲ γενομένης, ὁ μὲν βασι-

λέως ἀπεδέξατο τὴν ταῦ πράξαντες εὐστοχίαν· τῶν
 δὲ παριστώτων τις τῷ θρόνῳ ἐννοῦχος κινήθει·
 τὴν ψυχὴν τῇ μεταβολῇ τῆς τύχης ἐδάκρυσεν. ὃν
 ἰδὼν ὁ Ἀλέξανδρος ἤρετο τί κακὸν ἰδὼν γεγονός
 κλαίεις; ὁ δὲ εὐναῦχος ἔφησε. Νῦν μὲν σὸς εἰμι δοῦ-
 λος, πρότερον δὲ Δαρείου, καὶ φύσει φιλαδέσποτος
 εἰμι, ἤλληκα ἰδὼν τὸ παρ' ἐκείνῳ μάλιστα τιμώμενον
 νῦν ἄτιμα γεγονὸς σκῆψας. ὁ δὲ βασιλεὺς διὰ τῆς
 ἀποκρίσεως λαβὼν ἔννοιαν τῆς ὅλης κατὰ τὴν Περ-
 σικὴν βασιλείαν μεταβολῆς, υπέλαβεν ἑαυτὸν ὑπερή-
 10 φανὸν τε πεποιηκέναι καὶ τῆς πρὸς τὰς αἰχμαλωτι-
 φας ἐπεικίης ἀλλοτριώτατον. διόπερ προσκαλεσάμε-
 νος τὸν Θάκτα τὴν τράπεζαν ἐπέταξεν ἄραι πάλιν.
 ἔκταυθα παρῆστος Φιλώτας. Ἀλλ' οὐχ ὕβρις ἐστίν,
 εἶπε, τὸ μὴ ὑπὸ σοῦ προσταχθῆν ἄλλα δαίμονός τε-
 κος ἀγάθου προνοία καὶ βουλήσει. ὁ δὲ βασιλεὺς
 οἰωνισάμενος τὸ ῥηθέν, προσέταξεν ἑὴν κειμένην
 ὑπὸ τῷ θρόνῳ τὴν τράπεζαν.

Μετὰ δὲ ταῦτα τὴν μὲν Δαρείου μητέρα καὶ τὰς 67
 θυγατέρας καὶ τὸν υἱὸν ἀπέλειπεν ἐν Σούσοις, καὶ 29
 παροκατέστησε τοὺς διδάξοντας τὴν Ἑλληνικὴν διά-
 λεκτον, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἀναστρέψας τε-
 ταρταῖος ἐπὶ τὸν Τίγριν πταμόν ἀφίκετο. ὃς ῥέων
 212 ἀπὸ τῆς Οὐξίων ὀρεινῆς τὸ μὲν πρῶτον φέρεται
 διὰ χώρας τραχείας καὶ χαράδραις μεγάλαις διελημ-
 μένης ἐπὶ σταδίοις χίλους· ἔπειτα διαρρεῖ χώραν
 πεδίαδα, πραννόμενος αἰεὶ μᾶλλον· καὶ διελθὼν στα-
 δίους ἑξακοσίους ἐξήλθεν εἰς τὴν κατὰ Πέρσας θά-
 λατταν. διαβάς δὲ τὸν Τίγριν προῆγεν ἐπὶ τὴν Οὐ-
 ξίων χώραν, οὖσαν πανθορεὴν καὶ θαψιλέαν ὕδασι 30
 διαρρεομένην καὶ πολλοὺς καὶ παντοδαποὺς ἐκφέρου-
 σιν καρπὺς· διὸ καὶ τῆς αἰρήμου ξηραίνομένης ὀπώ-
 ρας παντοδαπὰ πλάσματα χρησιμα πρὸς ἀπόλαυσιν
 οἱ τὸν Τίγριν πλείοντες ἔμποροι καταγούσιν εἰς τὴν
 Βαβυλωνίαν. καταλαβὼν δὲ τὰς παρόδους φυλαττο-
 μένας ὑπὸ Μαδέτου, συγγενοὺς μὲν ὄντας Δαρείου,
 δυνάμει δὲ ἔχοντος ἀξιόλογον, κατεσκέψατο τὴν ὀχυ-
 ρότητα τῶν τόπων. ἀπαροδεύτων δ' ὄντων κρημνῶν,

τῶν ἐγγχωρίων τις ἀνὴρ, Οὐξίος μὲν τὸ γένος, ἐμπειρος δὲ τῶν τόπων, ἐπηγγείλατο τῷ βασιλεῖ διὰ τινος στενῆς ἀτρυκτοῦ καὶ παραβόλου ἄξιον τοὺς στρατιώτας, ὥστε ὑπερδεξιούς γενέσθαι τῶν πολεμίων. ὁ δ' Ἀλέξανδρος πρὸςδεξιόμενος τοὺς λόγους, αὐτῷ μὲν συναπέστειλε τοὺς ἱκανοὺς στρατιώτας, αὐτὸς δὲ τὴν διόδον κατασκευάσας ἐφ' ᾧ ἦν ἐνδεχόμενον προσέβαλε τοῖς ἐπὶ τῶν παρόδων ἐφεστηκόσιν. ἐκ διαδοχῆς δὲ ἐνεργῶς τοῦ κινδύνου συνε-
 10 στώτος, καὶ τῶν βαρβάρων περισπωμένων περὶ τὸν ἀγῶνα, παραδόξως οἱ πεμφθέντες ἐφάνησαν ὑπερδεῖς τοῖς τὴν πάροδον φυλάττουσι. καταπλάγέντων δὲ τῶν βαρβάρων καὶ πρὸς φυγὴν ὁρμηθέντων, ἐγκρατὴς ἐγένετο τῆς διεξόδου καὶ ταχέως πασῶν τῶν κατὰ τὴν Οὐξίαν τὴν πόλεων.

68 Ἐντεῦθεν δ' ἀναλεύσας προῆγεν ἐπὶ τὴν Περσίδα, καὶ πεμπταῖος ἦκεν ἐπὶ τὰς Σουσιάδας καλουμένης πέτρας. ταύτας δὲ προκατειληφώς ἦν ὁ Ἀριοβαρζάνης μετὰ στρατιωτῶν πεζῶν μὲν δις μυρίων καὶ
 20 πεντακισχιλίων, ἱππέων δὲ τριακισίων. ὁ δὲ βασιλεὺς δόξας τῇ βίᾳ κρατῆσαι τῆς πύλης, προῆγε διὰ τόπων στενῶν καὶ τραχέων οὐδενὸς παρενοχλοῦντος. οἱ δὲ βάρβαροι μέχρι μὲν τινος εἰὼν αὐτὸν διαπορεύεσθαι τὰς παρόδους, ἐπεὶ δὲ εἰς μέσας τὰς δυσχωρίας ἦκον, ἄφνω τὴν ἐπίθεσιν ἐποιοῦντο, καὶ πολλοὺς μὲν ἀμαξιαλοὺς λίθους θηπέκυσαν, οἱ προσπίπτοντες ἄφνω τοῖς Μακεδόσιν ἀθρόοι πολλοὺς διεφθειρον, οὐκ ὀλίγοι δ' ἀπὸ τῶν κρημνῶν ἀκοντίζοντες εἰς πεπυκνωμένους οὐκ ἀπεινύγχανον τῶν τε-
 30 πῶν ἄλλοι δ' ἐκ χειρὸς ταῖς λίθοις βάλλοντες τοὺς βιαζομένους τῶν Μακεδόνων ἀνέστελλον. πολλὰ δ' αὐτοῖς τῆς δυσχωρίας συντρογύσης ἐπλεονέκιστον, καὶ συχνούς μὲν ἀπέκτεινον, οὐκ ὀλίγους δὲ κατετίτρωσκον. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τῇ θειότητι τοῦ πάθους ἀδυνατῶν βοηθεῖν, καὶ θεωρῶν μηδένα τῶν πολε-
 213 μίων μῆτε τεθνηκότα μῆθ' ὅλως τετρωμένον, τῶν δὲ ἰδίων ἀπολωλότας μὲν πολλοὺς, κατατετρωμένους δὲ σχεδὸν ἅπαντας τοὺς προσβαλόντας, ἀνεκαλέσαστο

ἢ σάλπιγγι τοὺς στρατιώτας ἀπὸ τῆς μάχης. ἀνα-
 χωρήσας δὲ ἀπὸ τῶν παρόδων σταδίους τριακοσίους
 κατεστρατοπέδευσε, καὶ παρὰ τῶν ἐγγυρίων ἐπυν-
 θάνετο μὴ τις ἑτέρα ἐστὶ διαβολή. πάντων δ' ἀπο-
 φαινομένων διόδον μὲν μηδεμίαν ἄλλην ὑπάρχειν,
 περίοδον δὲ εἶναι πολλῶν ἡμερῶν, αἰσχρὸν εἶναι νο-
 μίσας ἀτάφους ἀπολιπεῖν τοὺς τεταλευτηκότας, καὶ
 τὴν αἴτησιν τῶν νεκρῶν οὖσαν ὄρων ἀσχήμονα καὶ
 περιέχουσαν ἥττης ὁμολόγησιν, προσέταξεν ἀναγα-
 γεῖν ἀπαντας τοὺς αἰχμαλώτους. ἐν δὲ τούτοις ἦκεν 10
 ἀπαγόμενος ἀνὴρ διγλωττος, εἰδὼς τὴν Περσικὴν
 διάλεκτον· οὗτος δὲ ἑαυτὸν ἀπεφαίνετο Λύκιον μὲν
 εἶναι τὸ γένος, αἰχμαλώτον δὲ γενόμενον παμαίνειν
 κατὰ τὴν ὑποκειμένην ὄρεινὴν ἔτη πλείω· δι' ἣν αἰ-
 τίαν ἔμπερον γενέσθαι τῆς χώρας, καὶ δύνασθαι
 τὴν δύναμιν ἀγαγεῖν διὰ τῆς καταθέδρου, καὶ κα-
 τόπῳ ποιῆσαι τῶν τηρούντων τὰς παρόδους. ὃ δὲ
 βασιλεὺς μεγάλας δωρεαῖς τιμήσειν ἐπαγγεिलाμένος
 τὸν ἄνδρα, τούτου καθηγρυμένου διετλήεν ἐπιτόνως
 τὴν ὄρεινὴν νυκτός, πολλὴν μὲν πατήσας χιόνα, 20
 πᾶσαν δὲ κρημνώδη χώραν περάσας, χαράδραις βα-
 θείαις καὶ πολλαῖς φάραγξι διελημμένην. ἐπιφανεῖς
 δὲ ταῖς προφυλακαῖς τῶν πολεμίων, τοὺς μὲν πρω-
 τούς κατέκοψε, τοὺς δ' ἐπὶ τῆς δευτέρας φυλακῆς
 τεταγμένους ἐξώγησε, τοὺς δὲ τρίτους τρεψάμενος
 ἔκρατσε τῶν παρόδων, καὶ τοὺς πλείστους τῶν
 περὶ τὸν Ἀριοβαρζάνην ἀπέκτεινε.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ τὴν Περσέπολιν προάγων, 69
 κατὰ τὴν ὁδὸν ἐπιστολὴν ἐκομίσατο παρὰ τοῦ κυ-
 ρεινόντος τῆς πόλεως Τιριδάτου. ἐν αὐτῇ δ' ἦν γε- 30
 γραμμένος, εἰς παραγεγόμενος φθάσῃ τοὺς ἐπιβαλ-
 λομένους διατηρῆσαι Δαρείῳ τὴν Περσέπολιν, κύ-
 ριος ἐστὶ ταύτης ὑπ' αὐτοῦ παραδοθείσης. διόπερ
 ὁ Ἀλέξανδρος κατὰ σπουδὴν ἤγε τὴν δύναμιν, καὶ
 τὸν Ἀράξην ποταμὸν ζεύξας διεβίβασε τοὺς στρα-
 τιώτας. προάγοντος δὲ τοῦ βασιλέως θέαμα παρά-
 δοξον καὶ δεινὸν ὤφθη, μισοπονῆριαν μὲν περιέχον
 κατὰ τῶν πραξάντων, ἔλεον δὲ καὶ συμπάθειαν ἐπε-

φέρον πρὸς τοὺς ἀνήκεστα πεπονθότας. ἀπήντησαν
 γὰρ αὐτὰς μεθ' ἱκετηριῶν Ἕλληνες, ὑπὸ τῶν πρότε-
 ρον βασιλέων ἀκρίστοι γεγενημένοι, ὅκακόςτις μὲν
 σχεδὸν τῶν ἀριθμὸν ὄντες, ταῖς δ' ἡλικίαις οἱ πλεῖ-
 στοι μὲν γεγενημένοι, ἡκρωτηριασμένοι δὲ πάντες,
 οἱ μὲν χεῖρας, οἱ δὲ πόδας, οἱ δὲ ὦτα καὶ ῥίνας·
 τῶν δ' ἐπιστήμας ἢ τέχνας εἰδόντων, καὶ ἐν παιδείᾳ
 προκεκοφόντων τὰ μὲν ἄλλα τῶν ἡκρωτηρίων ἀπέ-
 κοπτον, αὐτὰ δὲ μόνα τὰ συνεργοῦντα πρὸς τὰς 214
 10 ἐπιστήμας ἀπελέλειπτο· ὥστε πάντας ἄρῶντας τὰ
 τῆς ἡλικίας ἀξιώματα καὶ τὰς περιεχούσας τὰ σώ-
 ματα συμφορὰς ἐλαττωτάς τυχας τῶν ἀκλῆρουνται,
 μάλιστα δὲ αὐτῶν τὸν Ἀλέξανδρον, συμπαθεῖ γενέ-
 σθαι τοῖς ἡτυχηκέσθαι καὶ μὴ δύνασθαι κατασχεῖν τὰ
 δάκρυα· ἀναβοησάντων δὲ ἅμα πάντων καὶ τὸν
 Ἀλέξανδρον ἀξιούντων ἀμύναι ταῖς ἰδίαις συμφο-
 ραῖς, ὁ μὲν βασιλεὺς προσκαλεσάμενος τοὺς πρεσβη-
 τήτας ἐπηγγείλατο πολλὴν πρόνοιαν ποιήσασθαι, καὶ
 20 ποιήσασθαι τῆς ἐπ' οἶκον ἀνακομιδῆς. οἱ δὲ συνέλ-
 θόντες καὶ βουλευσάμενοι, προέκριναν τὴν αὐτόφθι-
 μονίην τῆς εἰς οἶκον ἀνακομιδῆς· ἀνασωθέντες μὲν
 γὰρ αὐτοὺς διασπαρήσεσθαι κατ' ὀλίγους, καὶ πε-
 ριμόντας ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπονείδιστον μὲν ἔξαι τὴν
 ἐκ τῆς τύχης ἐπήρεσαν· μετ' ἀλλήλων δὲ βιβούσας
 τὴν ὁμοίαν συμφορὰν ἔχοντας, παραμύθιον ἔξαι
 τῆς ἰδίας ἀκλῆριαι τὴν τῶν ἄλλων τῆς ἀκλῆριαι
 ὁμοιότητα. διὸ καὶ πάλιν ἐντυγχόντες τῷ βασιλεῖ, καὶ
 τὴν ἰδίαν κρίσιν δηλώσαντες, εἶδόντο πρὸς ταύτην
 30 τὴν ὑπόστασιν οἰκίαν παρέχεσθαι τὴν βοήθειαν.
 ὁ δὲ Ἀλέξανδρος συγκαταθέμενος τοῖς δεδογμένοις
 τριεχίλιας μὲν ἐκάστῳ δραχμας ἰδωρήσατο καὶ στο-
 λας ἀνδρείας πέντε καὶ γυναικείας ἴσας, ζεύγη δὲ
 βοικὰ δύο καὶ πρόβατα πεντήκοντα καὶ πυρῶν με-
 δίμνους πεντήκοντα· ἐποίησε δὲ καὶ ἀτελεῖς αὐτοὺς
 παντὸς βασιλικοῦ φόρου, καὶ τοῖς ἐπιστάταις προσέ-
 ταξε φροντίζειν ὅπως μὴδ' ὑφ' ἐνὸς ἀδικῶνται. Ἀλέ-
 ξανδρος μὲν οὖν ἀκολουθῶν τῇ καθ' αὐτὸν ἐπιτελείᾳ

τῶν αὐτῶν εὐεργεσίαις τὰς τῶν ἡτυχηκότων συμφορὰς διωροθώσάτο.

Τὴν δὲ Περσέπολιν, μητρόπολιν οὖσαν τῆς Περ- 70
σῶν βασιλείας, ἀπέδειξε τοῖς Μακεδόσι πολεμίαν
τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεων, καὶ τοῖς στρατιώταις
ἔδωκεν εἰς διαρπαγὴν χωρὶς τῶν βασιλείων, πλου-
σιωτάτης δ' οὐσης τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον, καὶ τῶν
ιδιωτικῶν οἴκων πεπληρωμένων ἐκ πολλῶν χρόνων
παντοίας εὐδαιμονίας, οἱ Μακεδόνες ἐπήεσαν τοὺς
μὲν ἄνδρας πάντα φονεύοντες, τὰς δὲ κτήσεις διωρ- 10
πάζοντες, πολλὰς μὲν τοῖς πλήθουσιν ὑπαρχούσας,
κατασκευῆς δὲ καὶ κόσμου παντοίου γεμούσας. ἔνθα
δὴ πολὺς μὲν ἄργυρος διεφορεῖτο, οὐκ ὀλίγος δὲ
χρυσὸς δηρπάζετο, πολλὰ δὲ καὶ πολυτελεῖς ἐσθῆ-
τες, αἱ μὲν θαλαττίαις πορφύραις αἱ δὲ χρυσοῖς
ἐνυδάσμασι πεποικιλμέναι, τοῖς κρατοῦσιν ἐπαθλα
καθίσταντο. τὰ δὲ μεγάλα καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν αἰ-
κουμένην περιβόητα βασίλεια πρὸς ὕβριν καὶ παν-
τέλῃ φθορὰν ἀπεδέδεικτο. οἱ δὲ Μακεδόνες ἐνημε-
ρεῦσαντες ταῖς ἀρπαγαῖς τὴν ἀπληστον τοῦ πλείονος 20
215 ἐπιθυμίαν οὐκ ἔδυναντο πληρῶσαι. τοσαύτη γὰρ
ἦν τῆς πλεονεξίας ὑπερβολὴ κατὰ τὰς τούτων ἀρπα-
γὰς ὥστε καὶ πρὸς ἀλλήλους διαμάχεσθαι, καὶ πολ-
λοὺς μὲν ἀναιρεῖν τῶν τὰ πολλὰ τῆς ἀρπαγῆς ἐξι-
δοσποιοῦμένων· τινὲς δὲ τὰ πολυτελέστατα τῶν εὐ-
ρισκομένων τοῖς ξίφεσι διακόπτοντες τὰς ἰδίας ἀπε-
κόμιζον μερίδας· ἔνιοι δὲ τὰς τῶν ἐπιβαλλόντων τοῖς
ἀμφισβητουμένοις χεῖρας ἀπέκοπτον συνεκφερόμενοι
τοῖς θυμοῖς. τὰς δὲ γυναῖκας σὺν αὐτοῖς τοῖς κό-
σμοις πρὸς βίαν ἀπῆγον, τὴν αἰχμαλωσίαν δουλαγω- 30
γῶντες. ἡ μὲν αὖν Περσέπολις ὅσῳ τῶν ἄλλων πό-
λεων ὑπερεῖχεν εὐδαιμονία, τοσούτον ὑπερεβάλετο
τὰς ἄλλας τοῖς αὐτήμασιν.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος παρελθὼν εἰς τὴν ἄκραν πα- 71
ρέλαβε τοὺς ἐν αὐτῇ θησαυροὺς. οὗτοι δὲ, ἀπὸ Κύ-
ρου τοῦ πρώτου Περσῶν βασιλεύσαντος μέχρι τῶν
ὑποκειμένων καιρῶν ἡθροισμένων τῶν προσόδων,
ἔγχεμον ἄργυρον τε καὶ χρυσόν. εὐρέθησαν γὰρ ἐν

αὐτοῖς δῶδεκα μυριάδες ταλάντων, εἰς ἀργυρίου λό-
 γον ἀγομένου τοῦ χρυσίου. βουλόμενος δὲ τῶν χρη-
 μάτων ἃ μὲν μεθ' ἑαυτοῦ κομίζειν πρὸς τὰς εἰς τὸν
 πόλεμον χρείας, ἃ δ' εἰς Σούσα καταθέσθαι καὶ
 φυλάττειν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, μετεπέμψατο ἐκ Βα-
 βυλῶνος καὶ Μεσοποταμίας εἰς δὲ ἐκ Σούσων ἡμιό-
 νων πλῆθος τῶν μὲν ἀχθοφόρων τῶν δὲ ζευγιστῶν,
 πρὸς δὲ τούτοις καμήλους ἀχθοφόρους, τριςχίλιας,
 καὶ διὰ τούτων πάντα ἀπέκόμισεν εἰς τοὺς προαχ-
 10 θέντας τόπους. σφόδρα γάρ ἄλλοτρίως ἔχων πρὸς
 τοὺς ἐγγυρίους ἠπίσται τε αὐτοῖς καὶ τὴν Περσέ-
 πολιν εἰς τέλος ἔσπευδε καταφθεῖραι. οὐκ ἀνοίκειον
 δ' εἶναι νομίζομεν περὶ τῶν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει βασι-
 λείων διὰ τὴν πολυτέλειαν τῆς κατασκευῆς βραχέα
 διελθεῖν. οὗσης γὰρ ἄκρας ἀξιολόγου περιεῖληπεν
 αὐτῇ περικλοῦν τεῖχος, οὗ τὸ μὲν πρῶτον ἀναλημ-
 ματι πολυδαπάνῃ κατεσκευάσθη καὶ τὸ ὕψος εἶχε πη-
 χῶν ἑκαίδεκα ἐπάλξεσι κεκοσμημένον. τὸ δὲ δεύτε-
 ρον τὴν μὲν ἄλλην κατασκευὴν ὁμοίαν ἔχει τῷ προει-
 20 ρημένῳ, τὸ δ' ὕψος διπλάσιον. ὁ δὲ τρίτος περίβο-
 λος τῷ σχήματι μὲν ἐστὶ τετράπλευρος, τὸ δὲ τούτου
 τεῖχος ὕψος ἔχει πηχῶν ἑξήκοντα, λίθῳ σκληρῷ
 καὶ πρὸς διαμονὴν αἰώνίαν εὖ πεφυκότι κατεσκευα-
 σμένον. ἐκάστη δὲ τῶν πλευρῶν ἔχει πύλας χαλκᾶς,
 καὶ παρ' αὐτὰς σταυροὺς χαλκοὺς εἰκοσιπήχεις, οὓς
 μὲν πρὸς τὴν ἐκ τῆς θείας κατάπληξιν ὥς δὲ πρὸς
 ἀσφάλειαν ἡρμοσμένας. ἐν δὲ τῷ πρὸς ἀνατολὰς
 μέρει τῆς ἄκρας τέτταρα πλείθρα διεστηκὸς ὄρος
 ἐστὶ τὸ καλούμενον βασιλικόν, ἐν ᾧ τῶν βασιλέων
 30 ὑπῆρχον οἱ τάφοι. πέτρα γὰρ ἦν κατεξαμμένη, καὶ
 κατὰ μέσον οἶκους ἔχουσα πλείονας, ἐν οἷς σηκοὶ
 τῶν τετελευτηκότων ὑπῆρχον, πρὸς βασιν μὲν οὐδε-
 μίαν ἔχοντες χειροποίητον, ὑπ' ἀρχάνων δὲ τιναῶν 216
 χειροποιήτων ἐξαιρομένων τῶν νεκρῶν δεχόμενοι τὰς
 ταφάς. κατὰ δὲ τὴν ἄκραν ταύτην ἦσαν καταλύσεις
 βασιλικαὶ καὶ στρατηγικαὶ πλείους πολυτελεῖς ταῖς
 κατασκευαῖς καὶ θησαυροὶ πρὸς τὴν τῶν χρημάτων
 παραφυλακὴν εὐθέτως κατεσκευασμένοι.

ὡς δ' Ἀλέξανδρος ἐπινίκια τῶν κατορθωμάτων 72
 ἐπτελοῖν θυσίας τε μεγαλοπρεπεῖς τοῖς θεοῖς συνε-
 τέλεσε καὶ τῶν φίλων λαμπράς ἐστιάσεις ἐποίησατο.
 καὶ δὴ ποιε τῶν ἐταίρων εὐωχουμένων, καὶ τοῦ μὲν
 πότου προβαίνοντας, τῆς δὲ μέθης προϊούσης, κα-
 τέσχε λυτὰ ἐπὶ πολὺ τὰς ψυχὰς τῶν οἰνωμένων.
 ὅτε δὴ καὶ μία τῶν παρούσων γυναικῶν, ὄνομα μὲν
 Θαῖς, Ἀττικὴ δὲ τὸ γένος, εἶπε κάλλιστα Ἀλεξάν-
 δρῳ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν πεπραγμένων ἰσασθαι,
 εἰς πωμάσας μετ' αὐτῶν ἐμπρήσῃ τὰ βασίλεια, καὶ 10
 τὰ Περσῶν περιβόητα γυναικῶν χεῖρες ἐν βραχεῖ
 καιρῷ ποιήσωσιν ἄφαντα. τοῦτων δὲ ῥηθέντων εἰς
 ἄνδρας νέους καὶ διὰ τὴν μέθην ἀλόγως μεττωρε-
 ζομένους, ὡς εἰκός, ἄγειν τὰς ἀνεβόησε, καὶ δᾶδας
 ἀπειν καὶ τὴν εἰς τὰ τῶν Ἑλλήνων ἱερὰ παρανο-
 μίαν ἀμύνασθαι παρεκλεύετο. συνεπυφηνούντων δὲ
 καὶ ἄλλων, καὶ λεγόντων μόνον τὴν πράξιν ταύτην
 προσήκειν Ἀλεξάνδρῳ, καὶ τοῦ βασιλέως συνεξαρ-
 θέντος τοῖς λόγοις, πάντες ἀνεπήδησαν ἐκ τοῦ πό-
 του, καὶ τὸν ἐπινίκιον κῶμον ἄγειν Διονύσω παρήγ- 20
 γειλαν. ταχὺ δὲ πλήθους λαμπάδων ἀθροισθέντος,
 καὶ γυναικῶν μουσουργῶν εἰς τὸν πότον παρελημ-
 μένων, μετ' ὧδης καὶ αὐλῶν καὶ συρίγγων προῆγεν
 ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν κῶμον, καθηγούμενης τῆς πρά-
 ξιας Θαιῆος τῆς ἐταίρας. αὕτη δὲ μετὰ τὸν βασιλέα
 πρώτη τὴν δᾶδα καιομένην ἠκόντισεν εἰς τὰ βασί-
 λεια· καὶ τῶν ἄλλων ταυτὰ πραξάντων ταχὺ πᾶς
 ὁ περὶ τὰ βασίλεια τόπος κατεφλέχθη διὰ τὸ μέγε-
 θος τῆς φλογός, καὶ τὸ πάντων παραδοξότατον, τὸ
 ἕρξον τῆς Περσῶν βασιλείας γεγόμενον ἀσέβημα 30
 περὶ τὴν ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηναίων μία γυνὴ πολί-
 τις τῶν ἀδικηθέντων ἐν παιδίᾳ πολλοῖς ὕστερον ἔτεσι
 μετήλθε τοῖς αὐτοῖς πάθεσιν.

Ἀλέξανδρος δὲ ἀπὸ τούτων γεγόμενος τὰς κατὰ 73
 τὴν Περσίδα πόλεις ἐπήλθε, καὶ τὰς μὲν βίᾳ χειρω-
 σαμενος, τὰς δὲ διὰ τὴν ἰδίαν ἐπιείκειαν προσαγα-
 γόμενος, ἀνέλευξεν ἐπὶ τὸν Δαρεῖον. οὗτος δ' ἐπεβά-
 λτω μὲν καθορίζων τὰς ἐκ τῆς Βακτριανῆς καὶ τῶν

- ἄλλων σατραπειῶν δυνάμεις, καταταχόμενος δὲ καὶ
 μετὰ τρισμυρίων Περσῶν τε καὶ μισθοφόρων Ἑλλή-
 νων τὴν φυγὴν εἰς τὰ Βάκτρα ποιούμενος ὑπὸ
 Βήσσου τοῦ Βάκτρων σατραπείου κατὰ τὴν ἀναγκή-
 ρησιν συλληφθεὶς ἐδολοφονήθη. ἄρτι δ' αὐτοῦ τετε-
 λευτηκότος, Ἀλέξανδρος μετὰ τῶν ἱππέων ἐπιδεδού-
 κων, καὶ τὸν Δαρείον τετελευτηκῶτα καταλαβὼν, 217
 τῆς βασιλικῆς ταφῆς ἠξίωσεν. ὥς δ' ἐνδοι γεγραφαί-
 σιν, ἔμπρουν ἔτι καταλαβὼν, τοῖς μὲν αἰνυμένοι
 10 αὐτοῦ συνήλθησε, παρακληθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ Δαρείου
 μετελθεῖν τὸν φόνον, καὶ καθομολογήσας, ἐδίωξε
 τὸν Βήσσον. ἐκείνου δὲ πολὺ προσηλυφότος, καὶ
 συμφυγόντος εἰς τὴν Βακτριανήν, ἐπανήλθεν, ἀπο-
 γνοὺς τὸν τῶν πολεμίων διωγμόν. καὶ τὰ μὲν κατὰ
 τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν. κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην
 Λακεδαιμόνιοι μὲν ἑπτακῶτες μεγάλη παρατάξει,
 διὰ τὴν συμφορὰν ἠναγκάσθησαν διαπρεσβεύεσθαι
 πρὸς Ἀντίπατρον· ἐκείνου δὲ ἐπὶ τὸ κοινὸν τῶν
 Ἑλλήνων συνέδριον τὴν ἀπόκρισιν ἀποστείλαντος,
 20 οἱ μὲν σύμβουλοι συνήχθησαν εἰς Κόρινθον, καὶ πολ-
 λῶν ῥηθέντων λόγων πρὸς ἑκάτερον μέρος ἔδοξεν
 αὐτοῖς ἀκέραιον τὴν κρίσιν ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἀνα-
 πέμψαι. ὁ μὲν οὖν Ἀντίπατρος ὁμήρους ἔλαβε τοὺς
 ἐπιφανεστάτους τῶν Σπαρτιατῶν πενήνηκοντα· οἱ δὲ
 Λακεδαιμόνιοι πρέσβεις ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Ἀσίαν,
 ἀξιοῦντες αὐτοῖς δοῦναι συγγνώμην ἐπὶ τοῖς ἡγνοη-
 μένοις.
- 74 Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελλυθότος Ἀθηνῆσι μὲν
 ἦρχε Κηφισοφῶν, ἐν Ρώμῃ δὲ κατεστάθησαν ὑπα-
 30 τοι Γάϊος Οὐαλέριος καὶ Μάρκος Κλωδίος. ἐπὶ δὲ
 τούτων Βήσσος μὲν μετὰ τὴν Δαρείου τελευτὴν μετὰ
 Ναβαρζάνου καὶ Βαρξάντος καὶ πολλῶν ἄλλων δια-
 φυγῶν τὰς Ἀλεξάνδρου χεῖρας διήνυσσε μὲν εἰς τὴν
 Βακτριανήν, ἀποδεδειγμένος δὲ ταύτης σατραπείας
 ὑπὸ Δαρείου, καὶ τοῖς πλήθεσι γεγόνως γνωρισθεὶς
 διὰ τὴν ἀρχήν, παρεκάλει τὰ πλήθη τῆς ἐλευθερίας
 ἀντέχεσθαι. ἀπεδείκνυε δὲ τὴν χώραν αὐτοῖς πολλὰ
 συνεργήσασιν οὖσαν δυσείσβυλον καὶ πληθος ἱκανὸν

ἔχουσιν ἀνδρῶν εἰς κατάκτησιν τῆς αὐτονομίας·
 ἐπαγγελλόμενος δὲ καθηγήσεσθαι τοῦ πολέμου, καὶ
 τὸ πλῆθος ἱκανῶς πείσας, ἀνέδειξεν ἑαυτὸν βασι-
 λεύ. οὗτος μὲν οὖν στρατιώτας τε κατέγραφε καὶ
 πλῆθος ὧπων κατεσκεύαζε καὶ τὰ ἄλλα φιλοτιμῶς
 πρὸς τὴν κατεπείγουσαν χρεῖαν παρεσκευάζετο. Ἀλέ-
 ξανδρος δ' ὕρῳν τοὺς Μακεδόνας τέλος τῆς στρα-
 τείας τὴν Δαρείου τελευταίην τάττοντας καὶ μετεώρους
 ὄντας πρὸς τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον, τούτους
 μὲν ἀθροίσας εἰς ἐκκλησίαν, καὶ λόγοις οἰκειοῖς πα- 10
 ρορμήσας, εὐπειθεῖς πρὸς τὴν ὑπολειπομένην στρα-
 τεῖαν παρεσκεύασε· τοὺς δ' ἀπὸ τῶν Ἑλληνίδων πό-
 λεων συμμαχήσαντας συναγαγὼν, καὶ περὶ τῶν πε-
 πραγμένων ἐπιδειξάσας, ἀπέλυσε μὲν τῆς στρατείας,
 ἔδωκε δὲ τῶν ἵππων ἑκάστῳ τάλαντον,
 τῶν δὲ πεζῶν μὲν δέκα, χωρὶς δὲ τούτων τοὺς τε
 ὀφειλομένους μισθοὺς ἀπέλυσε καὶ τοὺς κατὰ τὴν
 ἀνακομιδὴν μέχρι τῆς εἰς τὰς πατρίδας καθόδου
 προσέθηκε. τῶν δ' ἐλομένων ἐν τῇ στρατιᾷ τῇ μετὰ
 218 τοῦ βασιλέως μένειν ἔδωκεν ἑκάστῳ τρία τάλαντα. 20
 μεγάλας δὲ δωρεὰς ἐτίμησε τοὺς στρατιώτας ἅμα
 μὲν φύσει μεγαλόψυχος ὢν, ἅμα δὲ τῇ διαύξει τοῦ
 Δαρείου πολλῶν χρημάτων κεκυριευκώς. παρὰ μὲν
 γὰρ τῶν γαστροφυλακούντων παρέλαβεν ὀκτακισχίλιον
 τάλαντων ἀριθμόν, χωρὶς δὲ τούτων τὰ νεμηθέντα
 τοῖς στρατιώταις σὺν τῷ κόσμῳ καὶ τοῖς ἐκπώμασιν
 ὑπῆρχε μύρια καὶ τριςχίλια τάλαντα, τὰ δὲ διακλα-
 πέντα καὶ ἀρπαχθέντα πλείω τῶν εἰρημένων ὑπενόεῖτο.
 Ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἀναστύξας ἐπὶ τὴν Ἰρμανίαν 75
 τριταῖος κατεστρατοπέδευσε πλησίον πόλεως τῆς ὀνο- 80
 μαζομένης Ἑκατονταπύλου. εὐδαίμονος δ' αὐτῆς οὐ-
 σης, καὶ πάντων τῶν πρὸς ἀπόλαυσιν ἀνηκόντων
 πολλῆς ἀφθονίας ὑπαρχούσης, ἐνταῦθα τὴν δύνα-
 μιν ἀνέλαβεν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας. διελθὼν δὲ σταδίους
 ἑκατὸν καὶ πενήκοντα κατεστρατοπέδευσε πλησίον
 πέτρας μεγάλης· ὑπὸ δὲ τὴν ῥίζαν αὐτῆς ἄντρον
 ὑπῆρχε θεοπρεπές, ἐξ οὗ μέγας ποταμὸς ἐξέπτεν
 ὁ καλούμενος Στεβοίτης· οὗτος δὲ λάβρων τῶν ρεύματι

φερόμενος ἐπὶ τρεῖς σταδίους σκίζεται διπλοῦς περὶ
 τινα πέτραν μαστοειδῆ, ἔχουσαν ὑφ' αὐτὴν χάσμα
 γῆς παμμέγεθες· εἰς δὲ τοῦτο καταράττων μετὰ πολ-
 λου ψόφου, καὶ γιγνώμενος ἀφρώδης διὰ τῆς πρὸς
 τὴν πέτραν πληγῆς, φέρεται ὑπὸ γῆν σταδίους τρια-
 κοσίους, ἔπειτα πάλιν ἀνοίγει τὰς ἐκβολάς. ὁ δ'
 Ἀλέξανδρος μετὰ τῆς δυνάμεως ἐμβαλὼν εἰς τὴν
 τῶν Ἵρκανῶν χώραν πάσας τὰς ἐν αὐτῇ πόλεις
 ἐχειρώσατο μέχρι τῆς Κασπίας καλουμένης θαλάτ-
 10 τος, ἣν Ἵρκανίαν τινὲς ὀνομάζουσιν. ἐν ταύτῃ δὲ
 φασὶ πολλοὺς μὲν καὶ μεγάλους ὄφεις γεννᾶσθαι,
 ἰχθυὺς δὲ παντοδαποὺς πολὺ τῇ χροίᾳ τῶν παρ' ἡμῖν
 διαλλάτταντας. διεξιὼν δὲ τὴν Ἵρκανίαν κατήντησε
 πρὸς τὰς καλουμένας εὐδαίμονας καὶ πρὸς ἀληθείαν
 εὐσας κόμας· πολὺ γὰρ ταῖς καρποῖς ἡ χώρα τού-
 των ὑπεράγει τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις. τῶν μὲν γὰρ
 ἀμπέλων φασὶν ἐκάστην μετρητὴν φέρειν οἴνου, τῶν
 δὲ συκίνων δένδρων ἓνια καρποφορεῖν ἰσχάδων ξη-
 ρῶν μεδίμνους δέκα. τὸν δ' ἐν τῇ θειρισμῷ παρα-
 20 λειφθέντα σῖτον ἐπὶ τὴν γῆν πεσόντα βλαστάνειν
 ἄσπορον ὄντα καὶ πρὸς τὸ τέλος ἄγειν δαψιλῇ
 καρπὸν. ἔστι δὲ καὶ δένδρον παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις
 παραπλήσιον δρυὶ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, ἀπὸ δὲ
 τῶν φύλλων ἀπολεῖβον μέλι· καὶ τοῦτό τινες συνά-
 χοντες δαψιλῇ τὴν ἀπόλαυσιν αὐτοῦ ποιοῦνται. ἔστι
 δὲ καὶ ζῶον κατὰ τὴν χώραν ἐπιτερωμένον, ὃ καλεῖ-
 ται μὲν ἀνθρηδών, λειπόμενον δὲ μεγέθει μελίττης 219
 μεγίστην ἔχει τὴν ἐπιφάνειαν· ἐπινεμοσμενον γὰρ τὴν
 ὄρεινὴν ἀνθὴ παντοῖα δρέπεται, καὶ ταῖς κοιλίαι
 30 πέτραις καὶ τοῖς κεραυνοβόλοις τῶν δένδρων ἐνδια-
 τρήβον κηροπλαστεῖ, καὶ κατασκευάζει χύμα διάφο-
 ρον τῇ γλυκύτητι, τοῦ παρ' ἡμῖν μέλιτος οὐ πολὺ
 λειπόμενον.

76 Ἀλέξανδρος δὲ τὴν Ἵρκανίαν καὶ τὰ συντρέχοντα
 τῶν ἐθνῶν ταύτῃ τῇ χώρᾳ προσηγάγετο· καὶ πολ-
 λοι τῶν συμπεφευγόντων ἡγεμόνων τῷ Δαρείῳ παρέ-
 δωκαν αὐτοὺς· οἷς ἐπιεικῶς προσενεχθεὶς μεγάλην
 δόξαν ἐπιεικείας ἀπηνέγκατο. εὐθύς γὰρ οἱ Δαρείῳ

ἐνπεσόντες τῶν Ἑλλήνων, ὄντες περὶ χίλους
 καὶ πεντακοσίους, ἀδρεῖα τε διαφέροντες, παρέδο-
 σαν ἑαυτοὺς Ἀλεξάνδρῳ καὶ συγγνώμης ἀξιοθίν-
 τες κατετάχθησαν εἰς τὰς τάξεις ἐπὶ ταῖς αὐταῖς
 μαθοφθαλαῖς. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπελθὼν τὴν παρα-
 θαλάττιον τῆς Τρκαντίας ἐνέβαλεν εἰς τὴν χώραν
 τῶν ὀνομαζομένων Μάρδων. οὗτοι γὰρ ἀλκῇ διαφέ-
 ροντες, ὑπεριφρόνησαν τὴν αὐξήσιν τοῦ βασιλείας,
 καὶ οὐδεμιᾶς ἐντεύξεως ἢ τιμῆς ἡξίωσαν αὐτόν. προ-
 καταλαβόμενοι δὲ τὰς εἰσβολὰς στρατιώταις ὀκτανίς-10
 χίλοις τεθαρρήκως τὴν τῶν Μακεδόνων ἔφοδον
 ὑπέμενον. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπιμένων αὐτοῖς καὶ συνά-
 ψας μάχην, τοὺς πλείους μὲν κατέκοψε, τοὺς δὲ
 λοιποὺς εἰς τὰς δυσχωρίας κατεδίωξε. πυρπολοῦντος
 δ' αὐτοῦ τὴν χώραν, καὶ τῶν τοὺς βασιλικοὺς ἵπ-
 πους ἀκόντων παιδῶν βραχὺ τοῦ βασιλείας χωρι-
 σθέντων, ἐπιβαλόντες τινὲς τῶν βαρβάρων ἀφηρε-
 πασαν τὸν ἀριστον τῶν ἵππων. οὗτος δ' ἐδόθη δώ-
 ρον μὲν ὑπὸ Δημαράτου τοῦ Κορινθίου, συνηγάνιστο
 δὲ τῷ βασιλεῖ πάντας τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν ἀγῶ-20
 νας. γυμνὸς δ' ὢν ἔτε τὸν πώλοδμαστήν μόνον προσ-
 εδίχετο, τυχαῖν δὲ τῆς βασιλικῆς σκευῆς οὐδὲ τοῦ-
 τον ἔτι προσέλετο, μόνον δὲ Ἀλεξάνδρῳ παρίστατο
 καὶ συγκαθίει τὸ σῆμα πρὸς τὴν ἀνάβασιν. ὁ δὲ
 βασιλεὺς διὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ ζώου δυσφορήσας, τὴν
 μὲν χώραν δεινροτορεῖν προσέταξε, διὰ δὲ τῶν ὁμο-
 φώνων τοῖς ἐγχωρίοις κηρύττειν ὥς ἂν μὴ τὸν ἵπ-
 πον ἀποδώσι, τὴν τε χώραν εἰς τέλος ὄψονται κα-
 τεσθαρμένην τοὺς τ' ἐνοικοῦντας πανδημεὶ κατε-
 σφαγμένους. τῶν δ' ἀπειλῶν ὀξέως ἐπιτελουμένων,30
 καταπληγέντες οἱ βαρβάροι τὸν ἵππον ἀποκατέστη-
 σαν, καὶ μετ' αὐτοῦ πολυτελέστατα δῶρα προσέκο-
 μισαν πρὸς δὲ τοῦτοις καὶ πεντήκοντ' ἄνδρας ἀπέ-
 στελλαν, δέοντες τυχεῖν συγγνώμης. ὁ δ' Ἀλεξάν-
 δρος τοὺς μὲν ἀξιολογωτάτους τῶν ἀνδρῶν ἔλαβεν
 ὁμήρους.

220 Ἐπενδύσας δ' αὐτοῦ πάλιν εἰς τὴν Τρκαντίαν, 77
 ἦκε πρὸς αὐτὸν ἡ βασίλισσα τῶν Ἀμαζόνων, ὄνομα

μὲν Θάληστρις, βασιλεύουσα δὲ τῆς μετὰ τὸν Φά-
 σιδος καὶ Θερμῶντος χώρας. ἦν δὲ τῷ τε κάλλει
 καὶ τῇ τοῦ σώματος ῥώμῃ διαφέρουσα, καὶ παρὰ
 τοῖς ὁμογενέσι θαυμάσιμη καὶ ἀνδρείαν, καὶ τὸ
 μὲν πλῆθος τῆς στρατίας ἐπὶ τῶν ὄρων τῆς Ἀρμε-
 νίας ἀπολειπομένη, μετὰ δὲ τριακασίων Ἀμαζονίδων
 πεπονημένων πολεμικοῖς ὅπλοις παραγενομένη. τοῦ
 δὲ βασιλέως θαυμάζοντος τὸ τε παράδειγμα τῆς πα-
 ρουσίας καὶ τὸ ἀξίωμα τῶν γυναικῶν, καὶ τὴν Θά-
 10 ληστριν ἐρομένου τίνα χρείαν ἔχουσα παρέστιν, ἀπε-
 φαίνεται παιδοποιίας ἕνεκεν ἦκειν. ἐκείνον μὲν γὰρ
 τῶν ἀπάντων ἀνδρῶν δια τὰς πράξεις ἀριστον ὑπάρ-
 χειν, αὐτὴν δὲ τῶν γυναικῶν ἀλκιῇ τε καὶ ἀνδρείᾳ
 διαφέρειν. εἰκὸς οὖν τὸ γεννηθὲν ἐκ δυοῖν γονέων
 πρωτεύοντων ὑπερῆξειν ἀρετῇ τῶν ἄλλων ἀνθρώ-
 πων. καὶ πέρας ἥσθεις ὁ βασιλεὺς καὶ προσδεξαμέ-
 νος τὴν ἔντευξιν αὐτῆς, καὶ συμπεριελαχθεὶς ἡμέρας
 τρεῖς καὶ δέκα, τιμήσας τε ἀξιολογαῖς δώροις, ἐξαπέ-
 στειλεν εἰς τὴν οἰκίαν. μετὰ δὲ ταῦτα δοῦσας ἤδη
 20 κεκρατημέναι τῆς ἐπιβολῆς καὶ τὴν βασιλείαν ἀδή-
 ριτον ἔχειν, ἤρξατο ζηλοῦν τὴν Περσικὴν τρυφήν
 καὶ τὴν πολυτέλειαν τῶν Ἀσιανῶν βασιλέων. καὶ
 πρῶτον μὲν περὶ τὴν αὐτὴν εἶχε βαθυδύχους Ἀσια-
 γενεῖς, ἔπειτα τοὺς ἐπιφανέστατους τῶν ἀνδρῶν δε-
 ρυφορεῖν ἔταξεν, ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ Δαρείου ἀδελφὸς
 Ὀξάρτης. εἴτα τὸ τε Περσικὸν διάδημα περιέθετο
 καὶ τὸν διάλεγκον ἐνεδέσαστο χιτῶνα καὶ τὴν Περσι-
 κὴν ζώνην καὶ τὰλλα πλὴν τῶν ἀναξυρίδων καὶ τοῦ
 κἀνδρός. δέδωκε δὲ καὶ τοῖς ἐταῖραις περιπορεῖν-
 30 ρους στολάς, καὶ τοῖς ἵπποις Περσικὰς σκευὰς πε-
 ριέθηκε. πρὸς δὲ τούτοις τὰς παλλακίδας ὁμοίως τῇ
 Δαρείῳ περιέθηκε, τὸν μὲν ἀρχιδμὸν αὐτὰς οὐκ ἐλάτ-
 τους πλήθει τῶν κατὰ τὸν ἐκαστὸν ἡμερῶν, κάλλει
 δὲ διαπρεπεῖς, ὡς ἂν ἐξ ἀπασῶν τῶν κατὰ τὴν
 Ἀσίαν γυναικῶν ἐπιλεγμένας. αὐταὶ δὲ ἐκάστης
 νυκτὸς περιήεσαν τὴν κλίνην τοῦ βασιλέως, ἵνα τὴν
 ἐκλογὴν αὐτὸς ποιήσῃται τῆς μελλούσης αὐτῇ συνί-
 ναι. τούτοις μὲν οὖν τοῖς ἐθισμοῖς Ἀλέξανδρος

ὑπενόως ἐχρήσατο, τοῖς δὲ προὔπαρχουσιν κατὰ τὸ
 πλεῖστον ἐνδιέτριβε, φοβούμενος τὸ προσκόπτειν
 τοῖς Μακεδόσιν. ὅμως δὲ πολλῶν αὐτῷ μεμψι-
 μοιρούντων, τοὺτους μὲν ταῖς δωρεαῖς ἐθεράπευεν,
 αὐτὸς δὲ πυνθόμενος τὸν μὲν Δαρειοῦ σατράπην 78
 Σατιβαρζάνην ἀνηρῆκεναι μὲν τοὺς κατεileγμένους
 ὑπὸ αὐτοῦ στρατιώτας, συμφρονεῖν δὲ Βῆσσῳ καὶ
 πεποιθέναι μετ' αὐτοῦ διαπολεμεῖν Μακεδόσιν, ἐστρά-
 τευσεν ἐπ' αὐτόν. ὁ δὲ Σατιβαρζάνης τὴν μὲν δύ-
 221 ναμιν ἤθροισεν εἰς Χορτάκανα πόλιν ἐπιφανεστάτην 10
 τῶν ἐν τούτοις τοῖς τόποις καὶ φυσικῇ διαφέρουσάν
 ὀχυρότητι. τοῦ δὲ βασιλέως ἐπιστάντος κατεπλάγη
 τὸ τε μέγεθος τῆς δυνάμεως καὶ τὰς διαβεβοημένας
 τῶν Μακεδόσων ἀνδραγαθίας. διόπερ αὐτὸς μὲν μετὰ
 διςχιλίων ἱππέων ἐξίπτευσεν πρὸς Βῆσσον, παρακα-
 λέσων βοηθεῖν κατὰ τάχος· τοῖς δ' ἄλλοις παρήγ-
 γειλε καταφυγεῖν εἰς ὄρος τὸ καλούμενον* ἔχον πολ-
 λὰς θυρῳρίας καὶ φυγὰς εὐθέτους τοῖς μὴ τολμῶσι
 κατὰ στόμα διακινδυνεύειν. ὧν πραξάντων τὸ πα-
 ραγγελθὲν, ὁ βασιλεὺς τῇ συνήθει φιλοτιμίᾳ χρη- 20
 σάμενος καὶ τοὺς καταφυγόντας εἰς τινὰ πέτραν
 ὀχυράν καὶ μεγάλην πολιορκήσας ἐνεργῶς, ἠνάγκασεν
 ἑαυτοὺς παραδοῦναι. μετὰ δὲ ταῦτα πάσας τὰς κατὰ
 τὴν σατραπείαν ταύτην πόλεις ἐν τριάκονθ' ἡμέραις
 κατακτησάμενος, προῆγεν ἐκ τῆς Ἰρκανίας, καὶ
 διανύσας εἰς τὰ βασίλεια τῆς Ἀραγγινῆς, ἐνταῦθα
 διέτριβε καὶ τὴν δύναμιν ἀνελάμβανε.

Κατὰ δὲ τοὺτους τοὺς καιροὺς περιέπεσε πρῶ- 79
 ξαι μαχθῆσα καὶ τῆς ἰδίας χρηστότητος ἀλλοτριᾷ.
 τῶν γὰρ φίλων τις τοῦ βασιλέως ὄνομα Δίμων, 30
 πεμφθεὶς πρὸς τὸν βασιλεῖ περὶ τῶν κατὰ τὸ θυμῷ
 προσπεσάντων, ἐπιβουλήν συνεστήσατο κατ' αὐτοῦ· ἔχων
 δὲ ἐρωμέσων Νικόμαχον, τοῦτον ἔπεισε κοινωνήσαι
 τῆς ἐπιβουλῆς. οὗτος δὲ νέος ὢν παντελῶς ἀνεκοι-
 νῶσατο τὴν πρᾶξιν τῷ ἀδελφῷ Κεβαλίῳ. ὁ δὲ φο-
 βηθεὶς μὴ φθάσῃ τις τῶν συνεδόντων καὶ δηλώσῃ
 τὴν ἐπιβουλήν τῷ βασιλεῖ, αὐτὸς ἔαρινε μὲνῦσαι·
 παρελθὼν οὖν ἐπὶ τὴν αὐλὴν καὶ συντυχὼν Φιλώτῃ

καὶ διαλεχθεὶς, παρεκκλήνυτο τὴν ταχίστην ἀπαργαί-
 λαι τῷ βασιλεῖ τὴν πράξιν. ὁ δὲ Φιλώτας εἶτε καὶ
 διὰ τὸ κοινωνεῖν τῆς ἐπιβουλῆς εἶτε καὶ διὰ ῥαθυ-
 μίαν τὸν ῥηθέντα λόγον ἀργῶς ἐδέξατο, καὶ παρελ-
 θὼν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ πολλῆς καὶ παντο-
 δαπνῆς κεινολογίας μετασχών, αὐδὲν τῶν ὑπὸ Κεβα-
 λίνου ῥηθέντων ἀπήγγειλεν. ἐξελθὼν δὲ πρὸς τὸν
 Κεβαλῖνον εἶπεν ὅτι καιρὰν ἐπιτήδειαν αὐκ ἔαρε δια-
 σαφῆσαι, ἐπηγγέλλετο δὲ τῇ ὑστεραίᾳ συντενέξεσθαι
 10 μόνῳ τῷ βασιλεῖ καὶ πάντα δηλώσειν τὰ ῥηθέντα.
 τὸ δὲ αὐτὸ πράξαντος τοῦ Φιλώτου καὶ τῇ ὑστε-
 ραίᾳ, ὁ Κεβαλῖνος εὐλαβηθεὶς μὴ δι' ἐτέρου μὴνύ-
 σεως γενομένης αὐτὸς κινδυνεύσῃ, τὸν μὲν Φιλώταν
 παρέπεμψε, τῶν δὲ βασιλικῶν τινι παῖδαν προσέλ-
 θων καὶ τὰ κατὰ μέρος ἀπεγγέλλας, ᾗξίωσα τὴν τα-
 χίστην ἀπαγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ τὸν μὲν Κεβα-
 λῖνον εἰς τὴν ὀπλοθήκην εἰσαγαγὼν ἀπέκρινεν, αὐ-
 τὸς δὲ τῷ βασιλεῖ μεταξὺ λουομένων προσελθὼν ἀπήγ-
 γειλε τὰ ῥηθέντα, καὶ διότι τὸν Κεβαλῖνον παρ
 20 ἑαυτῷ φυλάττει. ὁ δὲ βασιλεὺς καταπλαγίς, εὐθύς
 τὸν τε Δίμνον συνέλαβε, καὶ μαθὼν ἅπαντα μετέ-
 πεμψατο τὸν τε Κεβαλῖνον καὶ τὸν Φιλώταν. ἀνα-
 κρινόμενων δ' ἀπαργῶν καὶ τῆς πράξεως ἐξεταζομέ-
 νης, ὁ μὲν Δίμνος ἑαυτὸν κατέσφαξε, τοῦ δὲ Φιλώ-
 του ῥαθυμίαν μὲν ἑαυτοῦ προσομολογήσαντος, τὴν
 δ' ἐπιβουλὴν ἀπαρνησμένου, τὴν κρίσιν ὑπὲρ τούτου
 80 τοῖς Μακεδόσιν ἐπέτρεψε. πολλῶν δὲ ῥηθέντων λό-
 γων οἱ Μακεδόνες κατέγνωσαν τοῦ Φιλώτου καὶ τῶν
 κατατιταθέντων θάνατον. ἐν οἷς ὑπῆρχε Ἰταρμανίας
 80 ὁ πρῶτος εἶναι δοκῶν τῶν Ἀλεξάνδρου φίλων, τάς τε
 δὲ οὐ παρὰ, ἀλλὰ δόξας διὰ τοῦ ἰδίου μίᾳ Φιλώ-
 του πεποιθήσασθαι τὴν ἐπιβουλὴν. ὁ μὲν οὖν Φιλώτας,
 βασανισθεὶς πρότερον καὶ ὁμολογήσας τὴν ἐπιβου-
 λήν, κατὰ τὸ πῶν Μακεδόνων ἔθος μετὰ τῶν συγ-
 καταγνωσθέντων ἐθανατώθη. ὁμοίως δὲ τούτῳ καὶ
 ὁ Λυγκηστῆς Ἀλέξανδρος αἰτίαν ἔχων ἐπαβεβουλευ-
 κέναι τῷ βασιλεῖ τριετὴ μὲν χρόνον ἐν φυλακῇ τη-
 ρούμενος διετέλεσε, διὰ τὴν πρὸς Ἀχιλῆον οἰκείω-

τητα τελευτῶς ἀπαβλήης, τότε δ' εἰς τὴν τῶν Μακεδόνων κρίσιν παραχθείς, καὶ κατὰ τὴν ἀπολογίαν ἀπορηθεὶς λόγων, ἐθανατώθη. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἐκπέμψας τινὰς ἐπὶ δρομάων καμήλων, καὶ φθάσας τὴν φήμην τῆς περὶ τὸν Φιλώταν τιμωρίας, τὸν πατέρα τοῦ Φιλώτου Παρμενίωνα ἐδολοφόνησε, τεταγμένον μὲν τῆς Μηδίας ἄρχοντα, πεπιστευμένον δὲ τοὺς βασιλέως θησαυροὺς ἐν Ἐμβατάνοις, ἔχοντας ταλάντων ὀκτωκαίδεκα μυριάδας. ὁ δ' Ἀλέξανδρος, ἐπιλεξάμενος ἐκ τῶν Μακεδόνων τοὺς ἄλλο- 10 τρίας κατ' αὐτοῦ προϊεμένους φωνὰς καὶ τοὺς ἡγανακτικότες ἐπὶ τῷ τοῦ Παρμενίωνος θανάτῳ, πρὸς δὲ τοῦτοις τοὺς ἐν ταῖς ἀποσταλείσαις εἰς Μακεδονίαν ἐπιστολαῖς ἀλλότριόν τι γεγραφότας τοῖς οἰκείοις περὶ τῶν τῷ βασιλεῖ συμφερόντων, εἰς ἓν κατέλεξε σύστημα, καὶ προσηγόρευσεν αὐτάκτων τάγμα, ὅπως μὴ διὰ τὰς τούτων ἀκαίρους φωνὰς καὶ παρόρησίας τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν Μακεδόνων συνδιαφθείρηται.

Ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος καὶ τὰ κατὰ τὴν 81 Δραγγινὴν καταστήσας, ἀνέβευξε μετὰ τῆς δυνάμεως 20 ἐπὶ τοὺς πρότερον μὲν Ἀρμασποὺς νῦν δ' Εὐεργέτας ὀνομαζομένους διὰ ταιαντας τινὰς αἰτίας. Κύρος ὁ τὴν Μηδῶν ἀρχὴν μεταστήσας εἰς Πέρσας ἐν τινὶ στρατείᾳ περικληθεὶς ἐν ἐρήμῳ χώρῳ καὶ πάσῃ σπάνει τῶν ἀναγκαίων, ἤλωδε μὲν ἐπὶ τοὺς ἐσχάτους κινδύνους, διὰ τὴν ἐνδειαν τῆς τροφῆς ἀναγκαζομένων τῶν στρατιωτῶν ἀλλήλους σαρκοφαγεῖν, τῶν δ' Ἀρμασπῶν τριςμυρίας ἀμάξας σίτου γεμούσας παρα- 228 κομισάντων σωθεὶς παραδόξως ἀτελείαις τε καὶ ἄλλαις θωρεαῖς ἐτίμησε τὸ ἔθνος, καὶ τὴν προῦπαρ- 30 χουσαν προσηγορίαν ἀφελόμενος προσηγόρευσεν Εὐεργέτας. τότε δὲ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν τούτων χώραν στρατεύσας, καὶ τῶν ἐγχωρίων φιλοφρόνως αὐτὸν προσδεξαμένων, ἐτίμησε τὸ ἔθνος ταῖς ἀρμοζούσαις θωρεαῖς. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῶν ὁμόρων τῶν ὀνομαζομένων Κεδρωσίων ποιησάκτων, καὶ τούτους ταῖς προποιούσαις χάρισιν ἡμείψατο. ἀμφοτέρων δὲ τῶν εἰρημένων ἔθνων τὴν στρατηγίαν Τιριδάτη παρέ-

δωκε. περὶ ταῦτα δὲ αὐτοῦ διατρίβοντος, ἡκόν τινας ἀπαγγέλλοντες ὅτι Σατιβαρζάνης ἐκ τῆς Βακτριανῆς μετα δυνάμεως πολλῆς ἱππικῆς παραγεγόμενος εἰς τὸ τῶν Ἀρίων ἔθνος ἀπέστησε τοὺς ἐγγωρίους ἀπ' Ἀλεξάνδρου. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας τὸ φηγόν, ἀπέστειλεν ἐπ' αὐτὸν μέρος τῆς δυνάμεως, στρατηγούς ἐπιστήσας Ἐρίνιον καὶ Σιασάνορα, αὐτὸς δὲ τὴν Ἀραχωσίαν καταστρεψάμενος ὀλίγαις ἡμέραις ὑπήκουον ἐποίησε.

- 82 Τοῦ δ' ἐνιαυτοῦ χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν ἴρχεν Εὐθύκριτος, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διεδέξαντο Λεύκιος Πλώτιος καὶ Λεύκιος Παπίριος, Ὀλυμπιάς δ' ἤχθη τρίτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν δέκα. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλεξάνδρος ἐστράτευσεν ἐπὶ τοὺς ὀνομαζομένους Παροπαμισάδας. ἡ δὲ τούτων χώρα κεῖται μὲν ὑπ' αὐτὰς τὰς ἄρκτους, χιονοβολεῖναι δὲ πᾶσα καὶ ταῖς ἄλλοις ἔθνεσι δυσεπίβατος ἐστὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ ψύχους. ἡ πλείστη δὲ πεδιάς οὖσα καὶ ἄξιλος πολλαῖς κώμαις διεῖληπται.
- 20 αὗται δὲ τὰς τῶν οἰκιῶν στέγας ἔχουσιν ἐκ πλίνθων εἰς ὅξυ συνηγμένων ἔχουσας καμάραν· κατὰ δὲ μέσσην τὴν ὀροφὴν ἀπολελειμμένης διαυγείας, διὰ ταύτης δ' καπνὸς ἐκφέρεται, καὶ πανταχόθεν τῆς οἰκοδομίας περιεχούσης οἱ κατοικοῦντες πολλῆς σκέπης τυγχάνουσιν. οἱ δ' ἐγγώριοι διὰ τὸ πλῆθος τῆς χιόνος τὸ πλεῖον μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ ταῖς οἰκίαις ἐνδιατρίβουσι, παρεσκευασμένους ἔχοντες τὰς ἰδίας τροφάς· τὰς δ' ἀμπέλους καὶ τὰ καρποφόρα τῶν δένδρων περιχεύσαντες καὶ τὴν τοῦ χειμῶνος ὥραν
- 80 ἑάσαντες, πάλιν ἀναστέλλουσι τὴν γῆν κατὰ τὸν τοῦ βλαστοῦ καιρὸν. ἅπαντα δ' ἡ τῆς χώρας φύσις οὔτε χλωρὰν οὐδ' ἡμερον ἔχει πρόσοψιν, ἀλλὰ λευκὴν καὶ ἀνταυγὴ τῆς χιόνα καὶ τὸν ἐν αὐτῇ πηγνύμενον κρύσταλλον· διόπερ οὐτ' ὀρνέου προσκαθίζοντος οὔτε θηρίου διοδεύοντος ἄξενα καὶ ἀνεπίβατα πάντα τὰ μέρη τῆς χώρας ὑπῆρχεν. ἀλλ' ὅμως ὁ βασιλεὺς τούτων ἀπαντων ἀντιπραττόντων τῇ στρατιᾷ τῇ συνήθει τόλμῃ καὶ καρτερίᾳ τῶν Μακεδόνων περιελ-

224 νειδὲ τῆς τοῦ αὐτοῦ συνετραπέλειας. οὗδ' οὐ πολλοὶ τῶν
 στρατιωτῶν καὶ τῶν ἐκτὸς τῆς τάξεως συνακολου-
 θούντων ἔξαδονατοῦντες ἀπελείποντο· ἐνίοις δὲ διὰ
 τῆς τῆς χροῆς ἀνταγείας καὶ σκληρότητα τῆς ἀνα-
 βαλλομένης ἀνακλάσεως ἐφθείροντο. σάφες δ' οὐδὲν
 ἐκ δικοσμημάτων ἦν ἰδεῖν, ἀλλὰ μόνον τῶν κατενόη-
 ῶντων τῶν κατὰ ἐλαβανόν οἱ Μακεδόνες οὐ
 κατεδικοσμοῦν ἐπιστάμενοι· τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τῶν
 κατὰ ἀλλοκομένων, καὶ τῶν στρατιωτῶν τῷ πλῆ-
 θει τῆς ἀφελείας διορθωμένων τὴν κακοκίθειαν, 10
 ταχὺ πάντων τῶν ἐγγυρῶν ὁ βασιλεὺς ἐκύρηνσε.
 Μετὰ δὲ ταῦτα παρίκθων πλῆθλον τοῦ Κανκά- 83
 σον κρεστρατοπένδυσεν, ὃ τινες Παροπαμισον ὄρος
 πρὸς ἀγρόρευσον· τὸ δ' ὄρος τοῦτο κατὰ πλάτος διελ-
 θὼν ἐν ἡμέραις ἑκατὸν πόλιν ἐκτίσεν κατὰ τὴν
 εἰς βόλην τὴν γέγραμμεν εἰς τὴν Μηδικήν, ἥ ἀνόμε-
 νος Ἀλεξανδρείαν· κατὰ δὲ μέσσην τὸν Κανκάσον
 ἔσθ' πέτρα δέκα σταδίων ἔχουσα τὴν περιμετρὸν, τέτ-
 τάρων δὲ σταδίων τὸ ὕψος, ἐν ἣ καὶ τὸ Προμη-
 θεῖας σπήλαιον ἔδεικνυτο· ὑπὸ τῶν ἐγγυρῶν καὶ ἡ 20
 εὐθὺς μυθολογηθέντος αἰτοῦ κοίτη καὶ τὰ τῶν δεσμῶν
 ὀγκῶν· ὁ δ' Ἀλέξανδρος καὶ ἄλλην πόλιν ἐκτίσεν,
 ἡμέρας ὁδὸν ἀπέχουσαν τῆς Ἀλεξανδρείας· κατόικισεν
 δ' εἰς αὐτὰς τῶν μὲν βαρβάρων ἐπακτιστῶν, τῶν
 δὲ ἐκτὸς τάξεως συνακολουθούντων ἐπίσχυλιδες καὶ
 τῶν μισθοφόρων τοὺς βυλόμενους· αὐτὸς δὲ ἀνα-
 λαβὼν τὴν δύναμιν προῆγεν εἰς τὴν Βακτριανήν,
 ἀκούων τὸν Βῆσσαν διαδῆμα τε ἀνείληφέναι καὶ θυ-
 κάμεις ἀθροίζειν· καὶ τὰ μὲν περὶ Ἀλέξανδρον ἐν
 τούτοις ἦν· οἱ δ' εἰς τὴν Ἀγέαν ἀπεσταλμένοι στρα- 80
 τῆροι καταλαβόντες τοὺς ἀφροσμητάς δυνάμεις ἀξιο-
 λόγους ἡθροικίας, καὶ στρατηγὸν ἔχοντας Ἐπιβαρ-
 ζάνην, ἀνδρᾶ στρατηγὴ καὶ ἀνδρείᾳ διαφέροντι,
 κατεστρατοπένδυσαν πλῆθλον τῶν πολεμίων, γινόμε-
 νοις δὲ πολλὰς ἀκροβολισμῶν, μέχρι μὲν τινος
 μάχαι καὶ ὀλίγους ἐγένοντο, μετὰ δὲ ταῦτα παρα-
 τάξεως γενομένης, καὶ τῶν βαρβάρων ἰσχυρῶς
 πρὸς τὸν κίνδυνον, ὁ τῶν ἀπὸστατῶν στρατῶν

γὰρ Σατιβαρζάνης ἀφελὼν ταῖς χερσὶ τὸ περὶ τὴν
 κεφαλὴν κρανὸν, καὶ δείξας αὐτὸν ὅς ἦν, παρακαλε-
 σάτο τὸν βουλομένον τῶν στρατηγῶν μάνομαιχῆσαι.
 ὑπακούσας δὲ τοῦ Ἑριγυλίου, καὶ γενομένης μά-
 χης ἥρωικῆς, συνέβη νικῆσαι τὸν Ἑριγυλίου. οἱ δὲ
 βάρβαροι διὰ τὸν τοῦ στρατηγοῦ θάνατον καταπλα-
 γνύντες, καὶ λαβόντες τὴν ἀσφάλειαν, παρέδωκαν
 ἑαυτοὺς τῷ βασιλεῖ. Βῆσσος δὲ ἑαυτὸν ἀγαδεδείχας
 βασιλέα τοῖς θεοῖς ἔδωκε, καὶ τοὺς φίλους παραλαβὼν
 εἰς τὴν εὐωχίαν κατὰ τὸν ποταμὸν διηγεῖτο. 225
 πρὸς τινα τῶν ἐταίρων, ὄνομα Βαγωδάρην, τῆς δὲ
 φιλοτιμίας ἐπὶ πλέον προελθούσης, ὃ μὲν Βῆσσος
 παροξυνθεὶς ἐπεβάλετο τὴν Βαγωδάρην ἀκλινῇ, καὶ
 ὑπὸ τῶν φίλων πεισθεὶς μετέστη. ὃ δὲ τὸν κιν-
 δυνὸν ἐκφυγὼν νυκτὸς ἔφυγε πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον.
 τῇ δὲ τούτου σωτηρίᾳ καὶ ταῖς ἀσκηθεύουσιν ὑπὲρ
 Ἀλεξάνδρου δωρεαῖς προκληθέντες οἱ μέγιστοι τῶν
 ἡγεμόνων συνεφρόνησαν, καὶ συλλαβόντες τὸν Βῆσ-
 σον ἀπήγαγον πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον. ὃ δὲ βασιλεὺς
 20 τούτους μὲν ἐτίμησεν ἀξιολόγοις δωρεαῖς, τὸν δὲ
 Βῆσσον παρέδωκε τῷ ἀδελφῷ τοῦ Λαρτείου καὶ ταῖς
 ἄλλοις συγγενείαις εἰς τιμωρίαν. οἱ δὲ πᾶσαν ὕβριν
 καὶ αἰκίαν προσενεγκάμενοι, καὶ τὸ σῶμα καταλε-
 πτόν συγκόψαντες, τὰ μέλη διασφενδόνησαν.
 84 * Ἐπὶ δὲ ταῦτοις γενομένοις τῶν ὅρκων, ἡ μὲν βασι-
 λισσα τὴν μεγαλοψυχίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου θαυμάσασα
 δῶρά τε κράτιστα ἐξέπεμψε καὶ πᾶν τὸ προστατόμε-
 νον ποιήσῃ ἐπηγγέλλατο. * οἱ δὲ μισθοφόροι παρα-
 χρῆμα κατὰ τὰς ὁμολογίας ἐκ τῆς πόλεως ἀπελθόντες,
 80 καὶ σταδίους ὀχδοήκοντα προελθόντες, ἀνεπικωλύτως
 κατέστρατοπέδευσαν, οὐδεμίαν ἐννοιαν λαμβάνοντες
 τοῦ μέλλοντος. ὃ δὲ Ἀλέξανδρος ἀμετάθετον ἔχων
 τὴν πρὸς τοὺς μισθοφόρους αλλοτριότητα, δεικνύ-
 σμένην ἔχων τὴν δύναμιν ἐπηκολούθησε τοῖς βαρ-
 βάροις καὶ προσπεσὼν αὐτοῖς ἄφνω πολὺν ἐποίη-
 σεν φόνον. οἱ δὲ μισθοφόροι τὸ μὲν πρῶτον ἔβδων παρὰ
 τοὺς ἄρκους αὐτοὺς πολεμῆσθαι, καὶ τοὺς ἀσεβοῦ-
 μένους ὑπὲρ αὐτῶν θεοῖς ἐπεκαλοῦντο. ὃ δὲ Ἀλέξαν-

προς μεγάλη τῇ φωνῇ πρὸς αὐτοὺς ἀνεδόξασεν ὅτι
 συνεχώρησεν αὐτοῖς ἐκ τῆς πόλεως ἀπελθεῖν, αὐ-
 φίλους εἶναι διὰ παντὸς Μακεδόνων. οἱ δὲ μισθοφό-
 ροι τὸ μέγεθος τῶν κινδύνων οὐ καταπλαγέντες
 συνεφρόνισαντο, καὶ τὴν ὅλην τάξιν ποιήσαντες κυκλο-
 τερεῖν τὰ τε τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας εἰς μέσον ἀπέ-
 λαβον, αἵτε πανταχόθεν τοῖς προσμαχόμενοις ἀσφα-
 λῶς ἀντιτάσσονται. ἀπορονηθέντων δ' αὐτῶν καὶ διὰ
 τὴν τόλμαν καὶ διὰ τὴν ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἀρετὴν ἐσχυ-
 ρὰν μάχην συστήσαντων, καὶ τῶν Μακεδόνων φιλο-
 τιμουμένων μὴ λειφθῆναι τῆς τῶν βαρβάρων ἀν-
 δραγαθίας, μεγάλην κατάπληξιν εἶχεν ὁ κίνδυνος. ἐκ
 χειρὸς γὰρ τῆς μάχης οὐσης, καὶ συμπλεκόμενων τῶν
 ἀγωνιζομένων ἀλλήλοις, πολλὰ καὶ παντοῖαι διαθέ-
 σεις θανάτων καὶ τραυμάτων ἐγίνοντο. οἱ γὰρ Μα-
 κεδόνες ταῖς σαρίσσαις ἀναρρήττοντες τὰς τῶν βαρ-
 226.βάρων πέλτας τὰς ἀκμὰς τοῦ σιδήρου τοῖς πνεύ-
 μασιν ἐνήρειδον· οἱ δὲ μισθοφόροι τὰς λόγχας ἀκον-
 τίζοντες εἰς ἀθρόους τοὺς πολεμίους οὐχ ἡμάρτανον,
 συνεγγυς κεκείμενον τοῦ σκοποῦ. διὸ καὶ πολλῶν μὲν 20
 τραυματιζομένων, οὐκ ὀλίγων δὲ τελευτῶντων, αἱ
 γυναῖκες τὰ τῶν πεσόντων ὅπλα λαμβάνουσαι συνη-
 γαίνοντο τοῖς ἀνδράσιν. ἡ γὰρ ἄεϋτης τοῦ κινδύνου
 καὶ τὸ τῆς ἐντογείας δεινὸν ἠνάγκαζεν αὐτὰς παρὰ
 φύσιν τρέπεσθαι πρὸς ἀλκὴν. διὸ καὶ τινὲς μὲν αὐ-
 τῶν καθοπλισθεῖσαι συνήσπιζον τοῖς ἰδίοις ἀνδράσι,
 πυνὲς δὲ ἄνευ ὅπλων ἐμπίπτουσαι τῶν ἀσπίδων ἐπε-
 λαμβάνοντο καὶ πολλὰ τοὺς πολεμίους ἐνεπόδιζον.
 τέλος δὲ πάντες μετὰ τῶν γυναικῶν ἀγωνισάμενοι καὶ
 κατακοπέντες ὑπὸ τοῦ πλήθους τὴν ἐνδοξον θάνατον 20
 τῆς ἀγεννοῦς φιλοξωίας ἠλλάξαντο. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος
 τὸν τε ἀχρεῖον καὶ ἄνοπλον ὄχλον καὶ τῶν γυναικῶν
 τὰς ὑπολειφθείσας ἀπάγων τοὺς ἵππεῖς συνεπέστησε.
 Πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας πόλεις ἐκπολιορκήσας καὶ 85
 τοὺς ἀντιταττομένους ἀνελών, προῆγεν ἐπὶ τὴν πέ-
 τραν τὴν Ἀορνον καλουμένην. εἰς γὰρ ταύτην οἱ
 περιλειφθέντες τῶν ἐγχωρίων διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς
 ὀχυρότητος κατεπεφευγείσαν, λέγεται γὰρ τὸ παλαιὸν

Ἰσραὴλῆα ταύτην τὴν πέτραν ἐπιβαλόμενον πολιορκῶ-
 μέν ἀποστήται διὰ τινὰς ἐπιγενομένους μεγάλους
 σεισμούς καὶ διοσημείας. ὁ δ' Ἀλέξανδρος πυθόμε-
 νος περὶ τούτων, εἰ μᾶλλον παρωξύνθη πολιορκῆ-
 σαι τὸ ὄχυρμα καὶ διαμυλληθῆναι τῇ τοῦ θεοῦ
 δόξῃ. ἣ δὲ πέτρα τὸν μὲν περίβολον εἶχε σταδίων
 ἑκατὸν, τὸ δ' ὕψος ἑκαίδεκα, τὴν δ' ἐπιφάνειαν
 ὁμαλὴν καὶ πάντῃ περιφερῇ. καὶ τὸ μὲν πρὸς με-
 σημβρίαν μέρος αὐτῆς προσέκλυεν ὁ Ἰνδὸς ποτα-
 20 μὸς, μέγιστος ὢν τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικήν, τὰ δ' ἄλλα
 μέρη περιείχετο φάραγξι βαθυταῖς καὶ κρημνοῖς
 ἀπρόσιτοις. τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου κατασκευασμένου τὴν
 δυσχωρίαν, καὶ τὴν ἐκ βίας ἄλωσιν ἀπογνόντος, ἤκέ-
 τις πρὸς αὐτὸν πρεσβυτῆς μετὰ θυοῦν υἱῶν. οὗτας
 δ' ὢν πένης παντελῶς καὶ πολὺν χρόνον ἐντεθραμ-
 μένος τοῖς τόποις, κατοίκει μὲν ἐν τινὶ σπηλαίῳ τρεῖς
 σιβάδας ἔχοντι κατὰ τὴν πέτραν ἐντετμημένας, ἐν
 αἷς ὁ γέρων μετὰ τῶν υἱῶν ἐναυλιζόμενος ἐμπερίαν
 περιεπεποίητο τῶν τόπων. οὗτος οὖν προσελθὼν τῷ
 20 βασιλεῖ καὶ τὰ περὶ ἑαυτὸν δηλώσας ἐπηγγείλατο
 καθηγήσεσθαι διὰ τῆς δυσχωρίας καὶ ποιήσεν αὐ-
 τὸν ὑπερδξίον γενέσθαι τῶν κατελημμένων τὴν πέ-
 τραν βαρβάρων. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπαγγεिलाμένος
 μεγάλας δωρεὰς δώσειν, καὶ τῷ πρεσβύτῃ χρησάμε-
 νος ὁδηγῶν, πρῶτον μὲν τὴν πύροδον τὴν εἰς τὴν
 πέτραν φέρουσαν κατελάβετο, καὶ μηδεμιᾶς οὐσῆς
 ἄλλης ἐξόδου συνέκλεισε τοὺς βαρβάρους εἰς ἀβοη-
 θητὸν πολιορκίαν. ἔπειτα τῇ πολυχειρίᾳ χώσας τὴν 227
 φάραγγα καὶ τὴν ῥίξαν τῆς πέτρας, προσελθὼν
 30 ἐνεργῇ πολιορκίαν συνεστήσατο, συνεχῶς ἐφ' ἡμέρας
 ἑπτὰ καὶ τὰς ἰσὰς νύκτας ἐκ διαδοχῆς τὰς πρῶσβο-
 λὰς ποιούμενος. τὸ μὲν οὖν πρῶτον οἱ βαρβάροι διὰ
 τὰς τῶν τόπων ὑπεροχὰς ἐπρωτέρουν καὶ πολλοὺς
 ἀνῆρθεν τῶν προπειτῶς βιαζομένων. τοῦ δὲ χώματος
 συνελεσθέντος, καὶ τῶν ὀξυβελῶν καταπελτῶν καὶ
 τῶν ἄλλων ὀργάνων ἐπισταθέντων, πρὸς δὲ τούτοις
 τοῦ βασιλέως φανεροῦ καθεστῶτος ὡς οὐκ ἀποστή-
 σεται τῆς πολιορκίας, οἱ μὲν Ἰνδοὶ κατεπλήγησαν,

ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐμφρόνως ἀντιδίδόμενος τὰ μέλλον,
 ἐξέλιπε τὴν ἐν τῇ παρόδῳ καταλημμένην φυλακὴν,
 δίδους ἔξοδον τοῖς βαυλεμένοις ἐκ τῆς πέτρας ἀνα-
 χαρεῖν. οἱ δὲ βαρβαροὶ φοβηθέντες τὰς τε τῶν Μα-
 κεδόνων ἀρετὰς καὶ τὴν τοῦ βασιλέως φιλοτιμίαν,
 συνκῶς ἐξέλειπον τὴν πέτραν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ταῖς 86
 κεναῖς τοῦ πεδίου καταστρατηγήσας τοὺς Ἰνδοὺς
 χωρὶς κινδύνου ἐκυρίευσεν τῆς πέτρας. καὶ τῷ μὲν
 ὀδηγήσαντι τὰς ὁμολογημένας δωρεὰς ἀπέδωκεν,
 αὐτὰς δὲ ἀνέβη μετὰ τῆς δυνάμεως. καὶ ὃν καὶ Ἰο-
 ράν Ἀφρική τις Ἰνδός, ἔχων μὲν στρατιώτας ὡς
 μυρίους, ἐλέφαντας δὲ πεντεκαίδεκα, διακρίβε στή-
 ταν τάπον. ταῦτα δὲ τινες ἀνέλκοντες καὶ τὴν νεφά-
 λην αὐτοῦ πρὸς Ἀλέξανδρον ἐνέγκαντες δια ταύτης
 τῆς ἐνέργειας περιεσώθησαν τὰς ἰδίας σάκεας,
 ὁ δὲ βασιλεὺς τούτους τε προσηγάγετο καὶ πῶς ἐλάτ-
 φαντων πλατωμένων κατὰ τὴν χώραν ἐκυρίευσεν. αὐ-
 τὸς δὲ παρελθὼν ἐκὰ τῶν Ἰνδῶν ποταμόν, καὶ κατα-
 λαβὼν τὰς τε τριακοντῶρους κατασκευασμένας καὶ
 τὸν πόρον ἐβευγμένον, τριακόντα μὲν ἡμέρας ἐκέ- 87
 λαβε τὴν δύναμιν, καὶ τοῖς θεοῖς μέγαλοπρεπῆς συν-
 τελέσας θυσίαις διεβίβασεν τὴν στρατίαν, καὶ περιέ-
 ρεθε παραδόξῳ περικετείῳ. Ταξίλου γὰρ τοῦ βασι-
 λέως προτεταλευτηκόου υἱοῦ αὐτοῦ Μῶφιδι διαδεξά-
 μενος τὴν ἀρχὴν διεπέμψασθαι καὶ πρῶτον πρὸς
 Ἀλέξανδρον ἐν τῇ Σογδιανῇ διατρίβοντα, ἐπαγγελ-
 λόμενος αὐτῷ συστρατεύσειν ἐπὶ τοὺς ἀντιστατῆ-
 ρας τῶν Ἰνδῶν, καὶ τότε πρέσβεις ἀποστείλας ἄφη-
 σεν αὐτῷ παραδίδοναι τὴν βασιλείαν, ἀποσχόντος δὲ
 πετταρένοτα ἀταβίου τοῦ βασιλέως ἐκτάξας τὴν 88
 δύναμιν, ὡς εἰς πόλεμον καὶ τοὺς ἐλέφαντας κοσμή-
 σας, ἀπῆντα μετὰ τῶν φίλων. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ὁρῶν
 προσιοῦσαν μεγάλην δύναμιν ἐκτεταγμένην πολεμικῶς,
 καὶ δόξας τὸν Ἰνδὸν ἐπιβούλως πεποιησθαι τὰς
 ἐπαγγελίας, ὅπως ἀπαρσενέοις τοῖς Μακεδόσιν ἐπί-
 θηται, τοῖς μὲν σαλπικηταῖς παρεκλεύσατο σημα-
 σκεῖν τὸ πολεμικόν, τοὺς δὲ στρατιώτας ἐκτάξας 89
 ἀπῆντα τοῖς Ἰνδοῖς. ὁ δὲ Μῶφιδι ἄρῶν τὴν παρεχὴν

τῶν Μακεδόνων καὶ τὸ γεγονός συλλογιζόμενος, τὴν μὲν δύναμιν κατέλιπεν, αὐτὸς δὲ μετ' ἁλίγων προῖπ- 228 πεύσας καὶ τὴν ἄγνοιαν τῶν Μακεδόνων διορθωσάμενος παρέδωκεν ἑαυτὸν τε καὶ τὴν δύναμιν τῷ βασιλεῖ. ἡσθεὶς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος τὴν τε βασιλείαν ἀπέδωκεν αὐτῷ καὶ τὸ λοιπὸν διετέλει τούτῳ φίλος καὶ συμμάχῳ χροόμενος, καὶ μετωνόμασεν αὐτὸν Ταξι- λην. ταῦτα μὲν οὖν ἐπρέχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἑναιαυτὸν.

- 87 Ἐκ' ἀρχόντος δ' Ἀθήνησι Χρῆμης Ρωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Πόπλιον Κορνήλιον καὶ Αὔλον Πλοστούμιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλέξανδρος ἐν τῇ Ταξιλλαν χώρᾳ πρὸς ἀναλαβὴν τὴν δύναμιν ἐστρατεύσεν ἐπὶ Πῶρον τὸν τῶν πλησιοχώρων Ἰνδοῦν βασιλέα. αὗτος δ' εἶχε περὶ πέντε μὲν πλείους τῶν πεντακισμυρίων, ἵππεῖς δὲ περὶ τρις χίλους, ἄρματα δὲ πλείους τῶν χιλίων, ἐλέφαντας δὲ ἑκατὸν καὶ τριάκοντα. ἐπεκρίθη δὲ καὶ ἕτερον τῶν πλησιοχώρων βασιλεὺς σύμμαχον, ὃς ὠνομάζετο Εὐβίσταρος, εἶχε δὲ δύναμιν τοῦ παλὺν λειπομένην τῆς τοῦ Πῶρου. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀκούσας τοῦτον τὸν βασιλέα τετρακοσίους ἀπέχειν σταδίων, ἔκρινε πρὸ τῆς τούτου παρουσίας ἐπὶ βαλεῖν τῷ Πῶρῳ. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ τοῖς Ἰνδοῖς ὁ Πῶρος πυθόμενος πλησίον εἶναι τοὺς πολεμίους, εὐθὺς ἐξέταξε τὴν δύναμιν, καὶ τοὺς μὲν ἵππεῖς ἐπὶ τὰ κέρατα διεμέρισε, τοὺς δ' ἐλέφαντας καταπληκτικῶς νεκροσμημένους κατὰ μέτωπον ἐν ῥοαῖς διαστήματιν ἔστησεν. ἀνὰ μέσον δὲ τῶν θηρίων τοὺς λοιποὺς ὀπλίτας ἔταξεν, οἷς συνεταρπένον ἦν παραβοηθεῖν τοῖς θηρίοις καὶ διακωλύειν ἐκ τῶν πλεονεχόντων ἐκασκοντίζειν. ἡ μὲν οὖν ὅλη συνταγὴ αὐτῶν ὑπῆρχε πόλει παραπλήσιος τὴν πρόσοψιν· ἡ μὲν γὰρ τῶν ἐλεφάντων στάσις τοῖς πύργαις, οἱ δὲ ἀνὰ μέσον τούτων στρατιῶται τοῖς μεσοπυργίοις ὁμοίωτο. ὁ δ' Ἀλέξανδρος κατανοήσας τὴν τῶν πολεμίων τάξιν, πρὸς ταύτην τὴν διακόσμησιν οἰκίως ἐξέταξε 88 τὴν δύναμιν. γενόμενης δὲ μάχης τὰ μὲν πρῶτον τοῖς ἵππευσιν, ἀπαντὰ σχεδὸν τε ἄρματα τῶν Ἰν-

δῶν διεσθάρη· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν ἐλεφάντων ταῖς
 τε τῶν σωμάτων ὑπεροχαῖς καὶ ταῖς ἀλκαῖς δεόντως
 χρημένων, οἱ μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων συμπατούμενοι
 μετὰ τῶν ὀπλῶν θραυομένων τῶν ὀστέων ἀπώλλυντο,
 οἱ δὲ ταῖς προνομαῖαις περιλαμβανόμενοι καὶ πρὸς
 ὕψος ἔξαρθέντες πάλιν πρὸς τὴν γῆν ἤραττοντο καὶ
 δεινοῖς θανάτοις περιέπιπτον· πολλοὶ δὲ τοῖς ὁδοῦσι
 συγκεντούμενοι καὶ δι' ὅλων τῶν σωμάτων τιτρωσκό-
 μενοι παραχοῆμα τοῦ ζῆν ἐστερίσκοντο. τῶν δὲ
 Μακεδόνων εὐρώστως ὑπομενόντων τὸ δεινόν, καὶ 10
 τοὺς ἀνὰ μέσον τῶν θηρίων ταῖς σαρίσσαις ἀναιρούν-
 των, ἰσορρόπος ἦν ἡ μάχη· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν θη-
 ρίων συνακοντιζομένων καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν τραυ-
 μάτων περιωδύνων γινομένων, οἱ μὲν περιβεβηκότες
 αὐτοῖς Ἰνδοὶ κρατεῖν τῆς ὁρμῆς τῶν ζώων οὐκ ἴσχυον
 ἔκνεύοντα γὰρ εἰς τοὺς ἰδίους ταῖς ὁρμαῖς ἀκατασχέ-
 229 τως ἐφέρετο καὶ τοὺς φίλους συνεπάτει. ταραχῆς δὲ
 πολλῆς γενομένης ὁ Πῶρος, συνιδὼν τὸ γινόμενον,
 καὶ τεταγμένος ἐπὶ τοῦ κρατίστου τῶν ἐλεφάντων,
 ἤθροισε περὶ αὐτὸν τειταράκοντα τῶν θηρίων τὰ 20
 μήπω τεταραγμένα, καὶ τῷ βάρει τῶν ἐλεφάντων
 ἐπιβαλὼν τοῖς πολεμίοις πολὺν ἐποίει φόνον, ἅτε
 καὶ τῇ ῥώμῃ τοῦ σώματος πολὺ προέχων τῶν συ-
 στρατευομένων· τὸ γὰρ μήκος ἦν πηγῶν πέντε, τὸ
 δ' εὖρος ὑπῆρχεν ὁ θώραξ αὐτοῦ διπλάσιος τῶν ἄλ-
 λων τῶν εὐρωστία διαφερόντων. διόπερ τὰ βαλλόμενα
 σπανία τοιαύτην εἶχε δύναμιν ὥστε μὴ πολὺ λείπεσθαι
 τῶν καταπελτικῶν βελῶν. τῶν δ' ἀντιτεταγμένων Μα-
 κεδόνων καταπεπληγμένων τὴν ἀνδραγαθίαν τοῦ Πῶ-
 ρου, ὁ Ἀλέξανδρος μεταπεμψάμενος τοὺς τοξότας καὶ 30
 τὰ ψελικά τῶν ταγμάτων προσέταξεν ἅπαντας βάλλειν
 ἐπὶ τὸν Πῶρον· ταχὺ δὲ τῶν στρατιωτῶν πραξάντων
 τὸ παραγγελθέν, καὶ βελῶν ἅμα πολλῶν ἐνεχθέντων
 ἐπὶ τὸν Ἰνδόν, καὶ πάντων ἐπιτυγχανόντων διὰ τὸ μέ-
 γεθος τοῦ σκοποῦ, ὁ μὲν Πῶρος ἡρωικῶς ἀγωνισά-
 μενος, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν τραυμάτων γενόμενος
 ἔξαιμος, ἐλειποφύχησε καὶ περικλασθεὶς περὶ τὸ θη-
 ρίον πρὸς τὴν γῆν κατηνέχθη· διαδοθείσης δὲ φήμης

- ὅτι τετελεύτηεν ὁ βασιλεὺς, τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν
 Ἰνδῶν πρὸς φυγὴν ὤρμησεν. ἐν δὲ τῇ φυγῇ πολλοῦ
 89 φόνου γενομένου, ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἐπιφανεῖ μάχῃ
 νικήσας ἀνεκαλέσατο τῇ σάλπιγγι τοὺς στρατιώτας.
 ἔπεισον δ' ἐν τῇ μάχῃ τῶν Ἰνδῶν πλείους τῶν μυ-
 ρίων καὶ διαχιλίων, ἐν οἷς ὑπῆρχον καὶ δύο υἱοὶ
 τοῦ Πῶρου καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ ἐπιφανέστατοι
 τῶν ἡγεμόνων. ζῶντες δὲ ἄνδρες ἐάλωσαν ὑπὲρ τοὺς
 ἑννακισχιλίους, ἐλέφαντες δὲ ὀγδοήκοντα· αὐτὸς δὲ
 10 ὁ Πῶρος ἔμπνους ὢν παρεδύθη τοῖς Ἰνδοῖς πρὸς
 τὴν θεραπείαν. τῶν δὲ Μακεδόνων ἔπεισον μὲν ἱππεῖς
 διακόσιοι καὶ ὀγδοήκοντα, πεζοὶ δὲ πλείους τῶν ἑπτα-
 κοσίων. ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς μὲν τετελευτηκότας ἔθα-
 ψε, τοὺς δὲ ἀνδραγαθήσαντας κατὰ τὴν ἀξίαν ἐτί-
 μησεν, αὐτὸς δὲ ἡλίω ἔθυσεν, ὥς δεδοκότε τὰ πρὸς
 ἀνατολὴν μέρη καταστρέψασθαι. τῆς δὲ πλησίον
 ὄρεινῆς ἐχούσης πολλὴν μὲν ἐλάτνην εὐτροφον, οὐκ
 ὀλίγην δὲ κέδρον καὶ πεύκην, ἔτι δὲ τῆς ἄλλης ὕλης
 ναυπηγησίμου πλῆθος ἀφθονον, κατεσκευάσε ναῦς
 20 ἱκανάς. διενοεῖτο γὰρ ἐπὶ τὸ τέρμα τῆς Ἰνδικῆς πα-
 ραγενόμενος καὶ πάντας τοὺς ἐγγχωρίους καταστρε-
 ψάμενος διὰ τοῦ ποταμοῦ καταπλεῖν εἰς τὸν Ὠκεα-
 νόν. ἔκτισε δὲ δύο πόλεις, τὴν μὲν πέραν τοῦ πο-
 ταμοῦ καθ' ὃν τόπον αὐτὸς διέβη, τὴν δ' ἄλλην ἐν
 ᾧ τόπῳ τὸν Πῶρον ἐνίκησε. ταχὺ δὲ τῶν ἔργων κα-
 κασκευασθέντων διὰ τὴν πολυχειρίαν, τὸν μὲν Πῶ-
 ρον θεραπευθέντα βασιλεῖα κατέστησε διὰ τὴν ἀρε-
 τὴν ἧς πρότερον ἦρχε χώρας· τὴν δὲ δύναμιν ἐπὶ
 30 τριάκοντα ἡμέρας ἀνέλαβε, πολλῆς ἀφθονίας αὐτῆς
 90 τῶν ἐπιτηδείων. Ἰδιον δὲ τι καὶ κατὰ τὴν ὄρεινὴν τὴν πλησίον 230
 ὑπῆρχε. χωρὶς γὰρ τῆς πρὸς ναυπηγίαν ὕλης εἶχεν
 ἡ χώρα πολλοὺς καὶ παρηλλαγμένους τοῖς μεγέθεσιν
 ὄφεις, ὄντας ἐκκαϊδεκαπῆχεις, πιθήκων τε γένη πολ-
 λά καὶ τοῖς μεγέθεσι διαλλάττοντα, ὢν τὴν τέχνην
 τῆς θήρας αὐτὸ τὸ ζῶον ὑψηλεῖτο, μμητικὸν γὰρ
 ὑπάρχον πάσης πράξεως βίᾳ μὲν οὐ ῥαδίως χειρου-
 νεται διὰ τε τὴν ἰσχὺν τῶν σωμάτων καὶ διὰ τὴν

τῆς ψυχῆς ἀγχίνοισαν· τῶν δὲ κυνηγῶν οἱ μὲν μέλειε
 τοὺς ὀφθαλμοὺς αἰεῖφονται, οἱ δὲ βλεπόντων τῶν
 θηρίων ὑποδοῦνται, τινὲς δὲ ταῖς κεφαλαῖς κατόπτρα
 περιτιθέασιν· καὶ τοῖς μὲν ὑποδήμασι παραθέντες
 δισμούς ἀπολαμβάνουσιν, ἀντὶ δὲ τοῦ μέλτος ἔξον ὑπο-
 βάλλουσι, τοῖς δὲ κατόπτροις ἐπίσπαστρα καθάπτουσι.
 διόπερ ὅταν βούλωνται τὰ ζῷα τὰς πράξεις τῶν ὀρα-
 θέντων ἐπιτελεῖν, ἀδυνατεῖ, τῶν μὲν βλέφαρων κα-
 κολλημένων, τῶν δὲ ποδῶν δεδεμένων, τῶν δὲ σω-
 μάτων κατεχομένων· ὅθεν εὐχείρωτα πρὸς τὴν θή- 10
 ραν γίνεται. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὸν ὑπερηκότα τῆς
 τοῦ Πῶρου συμμαχίας βασιλεῖα ὄνομα Ἐμβισαρον
 καταπληξάμενος ἠπαγκασε ποιεῖν τὸ προσταττόμενον·
 αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως περάσας τὸν ποταμὸν
 προῆγε διὰ χώρας ἀρετῇ διαφερούσης. δένδρων γὰρ
 εἶχε γένη διαλλάττοντα, καὶ τὸ μὲν ὕψος ἔχοντα
 πηγῶν ἐβδομήκοντα, τὸ δὲ πᾶχος μόγις ὑπὸ τεττά-
 ρων ἀνδρῶν περιλαμβανόμενα, τριῶν δὲ πλήθρων
 σκιὰν ποιοῦντα. εἶχε δὲ καὶ ἡ χώρα ὄφρων πληθός,
 μικρῶν μὲν τοῖς μεγέθεσι, ταῖς δὲ ποικιλίαις ἐξηλ- 20
 λαγμένοι. οἱ μὲν γὰρ χαλκοειδεῖς ῥάβδους ἐπέφαι-
 νον, οἱ δὲ τὴν λόφην θασεῖαν εἶχον τριχῶδη, διὰ τε
 τῶν θημάτων ὅξεϊς θανάτους ἀπειργάζοντο. τὸν δὲ
 πληγέντα πόνοι δεινοὶ συνεῖχον καὶ ῥύσις ἰδρωτός
 αἵματοειδοῦς κατεῖχε. διόπερ οἱ Μακεδόνες, δεινῶς
 ὑπὸ τῶν θημάτων ἀπαλλάττοντες, τὰς κλῖνας ἀπὸ
 τῶν δένδρων ἐξήρτων καὶ τὸ πλεῖστον τῆς νυκτὸς
 διηγρύπνουσαν. μετὰ δὲ ταῦτα παρὰ τῶν ἐγχωρίων
 μαθόντες τὴν ἀντιφάρμακον ῥίζαν, ἀπελύθησαν τῶν
 δεινῶν.

80

Προϊόντος δὲ αὐτοῦ μετὰ τῆς δυνάμεως ἡκόν 91
 τινες ἀπαγγέλλοντες ὅτι Πῶρος ὁ βασιλεὺς, ἀνεψιὸς
 231 ὦν τοῦ καταπεπολεμημένου Πῶρου, τὴν βασιλείαν
 ἀπολιπὼν πέφευγεν εἰς τὸ τῶν Γανδαριδῶν ἔθνος.
 ὁ δὲ Ἀλέξανδρος παροξυνθεὶς Ἡφαιστίωνα μὲν ἐξέ-
 πεμψεν εἰς τὴν τοῦτου χώραν μετὰ δυνάμεως, καὶ
 προσέταξε τὴν βασιλείαν παραδοῦναι τῷ μεθ' αὐτοῦ
 Πῶρῳ. αὐτὸς δ' εἰς τὸ τῶν Ἀδρησιῶν καλουμένων

VOL. III.

I

ἔθνος σπορένους, καὶ τῶν πόλεων ἄς μὲν βίᾳ χθα-
 ρώσαμενος ἄς δὲ πειθοῖ προσάγαγόμενος, εἰς τὴν
 τῶν Καθαίων χώραν παρεγένετο. παρὰ δὲ τούτοις
 νόμιμον ἦν τὰς γυναῖκας τοῖς ἀνδράσι συγκαταναίε-
 σθαι. τοῦτο δ' ἐκυρώθη τὸ δόγμα παρὰ τοῖς βαρ-
 θάρους δαδὲ μίαν γυναῖκα φερμακούς ἀναλοῦσαν τὰν
 ἀνδρα. ὁ δ' οὗν βασιλεὺς τὴν μεγαλήτην καὶ ὀχυρο-
 ταίην πόλιν μετὰ πολλῶν κινδύνων ἐκπολιορκήσας
 ἐνέπρησεν. ἄλλην δ' ἀξιόλογον πολιορκούντος αὐτῶν
 10 καὶ μεθ' ἱκετηριῶν δαηθέντων τῶν Ἰνδῶν, ἀπέλυσε
 τῶν κινδύνων αὐτούς. μετὰ δὲ ταῦτ' ἐστράτευσεν
 ἐπὶ τὰς ὑπὸ Σωπεΐθην τεταγμένους πόλεις, εὐκομου-
 μένας καθ' ὑπερβολήν. τὰ τε γὰρ ἄλλα πρὸς δόξαν
 πολιτενεύονται καὶ τοὶ κάλλος παρ' αὐτοῖς τιμωτάταν
 φενόρισται. διόπερ' ἐκ νηπίου κατ' αὐτοῖς τὰ βράβη
 διακρίνεται, καὶ τὰ μὲν ἄρτια καὶ τὴν φύσιν ἔχον-
 τα πρὸς εὐπρέπειαν καὶ ἰσχύν εὐθετον τρέφεται,
 τὰ δὲ καταδεῆ τοῖς σώμασιν ἀνάξια τροφῆς ἡγούμε-
 νοι διαφθείρουσιν. ἀκολουθῶς δὲ τούτοις καὶ τοὺς
 20 γάμους ποιοῦνται προικὸς μὲν καὶ τῆς ἄλλης πολυ-
 τελείως ἀφροντιστοῦντες, κάλλους δὲ καὶ τῆς τοῦ
 σώματος ὑπεροχῆς μόνον φροντίζοντες. διόπερ' αἱ
 πλείστοι τῶν ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι κατοικούντων
 διαφέρουσι τῶν ἄλλων ἀξιώμασι. παρὰ δὲ πάντα
 ὁ βασιλεὺς Σωπεΐθης περίβλεπτος ὢν ἐπὶ τῷ κάλλει,
 καὶ τῷ μήκει τοὺς τέτταρας πῆχας ὑπεράγων,
 προῆλθε μὲν ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἔχουσας τὰ βασι-
 λεία, παραδοὺς δ' αὐτὸν καὶ τὴν βασιλείαν Ἀλεξάν-
 δρῳ, πάλιν ταύτην ἀπέλαβε διὰ τὴν τοῦ κρατοῦντος
 30 ἐπιείκειαν. ὁ δὲ Σωπεΐθης μετὰ πολλῆς προθυμίας
 τὴν μὲν δύναμιν ἀπάσαν ἐπὶ τῆς ἡμέρας λαμπρῶς
 92 εἰστίασε. τῷ δ' Ἀλεξάνδρῳ πολλὰ καὶ μεγάλα δῶμα
 παραστήσας κύνας ἔδωκεν ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα
 τοῖς μεγέθεσι καὶ ταῖς ἀλκαῖς καὶ τοῖς ἄλλοις προ-
 τερήμασι θαυματομένους, οὓς ἔφασαν ταῖς τίγρεσιν 232
 ἐπιμεμίσχθαι. βουλόμενος δὲ τὸν Ἀλέξανδρον διὰ τῶν
 ἔργων λαβεῖν πείραν τῆς τῶν κυνῶν ἀρετῆς, εἰσῆ-
 γαγεν εἰς τι περίφραγμα λέοντα τέλειον, καὶ τῶν

δοθέντων κυνῶν δύο τοὺς εὐτελεσιτάτους προέβαλε
τῷ λέοντι· τούτων δὲ κατισχυομένων ὑπὸ τοῦ θη-
ρίου δύο ἐτέρους ἀφῆκε. τῶν δὲ τετάρων περιγι-
νομένων τοῦ λέοντος, πέμψθεις τις ὑπ' αὐτοῦ μετὰ
κυχυίρας ἀφῆρει τὸ δεξιὸν σκέλος ἑνὸς τῶν κυνῶν.
τοῦ δὲ βασιλέως ἀναβοήσαντος, καὶ τῶν σωματοφυ-
λάκων ἡρδεδραμόντων καὶ τῆς τοῦ Ἰνδοῦ χειρὸς ἐπι-
λαβομένων, ὃ μὲν Σωπείθης τρεῖς ἀντὶ τούτου δαΐ-
σειν ἐπηγγέλлатο, ὃ δὲ κυνηγὸς ἐπιλαβόμενος τοῦ
σκέλους ἐτεμνεν ἡσυχῇ κατ' ὀλίγον. ὃ δὲ κύων οὔτε¹⁰
κλαγγὴν οὔτε μυγμὸν προέμενος, ἀλλὰ τοὺς ὀδόντας
ἐμπειρικῶς, ἔμενεν ἕως ὅτου γενόμενος ἑξαιμος ἐνα-
πέθατε τῷ θηρίῳ.

Ἄμα δὲ τούτοις πράττομένους ἦκεν Ἡφαιστίων⁹³
μετὰ τῆς δυναστευταμένης δυνάμεως πολλὴν τῆς
Ἰνδικῆς καταπεπολεμηκώς· τοῦτον μὲν οὖν διὰ τὰς
ἀνδραγαθίας ἐπήνεσεν· αὐτὸς δὲ εἰς τὴν Φηγέως
δυναστείαν ἐμβάλων, καὶ τῶν ἐγγχωρίων ἀσμένως τὴν
τῶν Μακεδόνων παρουσίαν προσδεξαμένων, καὶ τοῦ
Φηγέως μετὰ δώρων πολλῶν ἀπαντήσαντός, τὴν τε²⁰
βασιλείαν ἔχειν συνέχωρησε καὶ ξενισθεὶς μετὰ τῆς
δυνάμεως ἐπὶ δύο ἡμέρας λαμπρῶς ἐπὶ τὸν Ἰππὸν
ποταμὸν προῆγεν, ὃδ' τὸ μὲν πλάτος ἦν σταδίων
ἑπτὰ, τὸ δὲ βάθος ἕξ ὀργυῶν, τὸ δὲ ρεῦμα σφοδρὸν
καὶ δυσδιάβατον. ἀκούσας δὲ τοῦ Φηγέως περὶ τῆς
πέρας τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ χώρας ὅτι δώδεκα μὲν
ἡμέρων ἔχει διόδον ἔρημον, μετὰ δὲ ταύτην εἶναι
ποταμὸν τὸν ὀνομαζόμενον Γάγγην, τὸ μὲν πλάτος
εἰκοσὶν καὶ δυοῖν σταδίων, τὸ δὲ βάθος μέγιστον
τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικήν, πέραν δὲ τούτου κατοικεῖν³⁰
τὸ τε τῶν Πραισίων καὶ Γανδαριδῶν ἔθνος, τού-
των δὲ βασιλεύειν Σανδράμην, ἔχοντα δις μυριάδας
μὲν ἵππεῖς, πεζῶν δὲ εἴκοσι μυριάδας, ἄρματα δὲ
δις χίλια, ἐλέφαντας δὲ πολεμικῶς κεκοσμημένους τε-
τρακισχιλίους, ἀπιστήσας δὲ τοῖς λεγομένοις, προσε-
καλέσατο τὸν Πῶρον, καὶ περὶ τῶν προσαγγελλομέ-
νων τὰκριβὲς διεπυνθάνετο. ὃ δὲ τὰλλα μὲν ὑπάρ-
χειν ἅπαντα ἀληθῆ διεβεβαίουτο, τὸν δὲ βασιλέα

τῶν Γανδαριδῶν ἔφησεν εὐτελεῖ παντελῶς εἶναι καὶ
 ἄδοξον, ὥς ἂν κουρέως υἱὸν νομιζόμενον εἶναι. εὐ- 233
 πρεπῆ γὰρ ὄντα τὸν τούτου πατέρα μεγάλως ὑπὸ
 τῆς βασιλείσης ἀγαπηθῆναι· καὶ τοῦ βασιλέως διὰ
 τῆς γυναικὸς δολοφονηθέντες εἰς τοῦτον περιστῆναι
 τὴν βασιλείαν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος, καίπερ ὁρῶν δυσε-
 πίτευκτον τὴν ἐπὶ τοὺς Γανδαρίδας στρατείαν αὐ-
 σαν, ὅμως οὐκ ἀφίστατο τῆς φιλοτιμίας, ἀλλὰ
 πιστεύων ταῖς τῶν Μακεδόνων ἀρεταῖς καὶ τοῖς
 10 χρησιμοῖς, ἐλπίδας εἶχε κρατῆσειν τῶν βαρβάρων·
 τὴν μὲν γὰρ Πυθίαν ἀνίκητον αὐτὸν ἀνομακίνας,
 τὸν δ' Ἀμμωνα συγκειχωρηκέναι τὴν ἀπάσης τῆς
 γῆς ἐξουσίαν.

94 Ὅρῶν δὲ τοὺς στρατιώτας ταῖς συνεχεῖς στρα-
 τεύειν καταπεπονημένους καὶ σχεδὸν ὀκταετῇ χρό-
 νον ἐν πόνοις καὶ κινδύνοις τεταλαιπωρηκότας, υπέ-
 λαβεν ἀναγκαῖον εἶναι τὰ πλήθη τοῖς ἀρμόζουσιν λό-
 γοις προτρέψασθαι πρὸς τὴν ἐπὶ τοὺς Γανδαρίδας
 στρατείαν. πολλὴ μὲν γὰρ φθορὰ τῶν στρατιωτῶν
 20 ἐγγόνει, καὶ λύσις οὐδεμία τῶν πολέμων ἤλπίζετο·
 καὶ τῶν μὲν ἵππων διὰ τὴν συνέχειαν τῆς ὁδοπο-
 ρίας τὰς ὀπλὰς ὑποτετριῖσθαι συνέβαινε, τῶν δὲ
 ὀπλῶν τὰ πλείστα κατεξάνθαι· καὶ τὸν μὲν Ἑλλη-
 νικὸν ἱματισμὸν ἐκλελοιπέναι, συναναγκάζεσθαι δὲ
 βαρβαρικοῖς ὑφάσμασι χρῆσθαι· ἀντεμόντας τὰ
 τῶν Ἰνδῶν περιβλήματα. κατὰ τύχην δὲ καὶ χειμῶ-
 νες ἄγριοι κατεβράχυσαν ἑφ' ἡμέρας ἐβδομηκοντα
 καὶ βρονταὶ συνεχεῖς καὶ κεραυνοὶ κατέσκηπτον. ὁ
 δὲ λογιζόμενος ἐναντιοῦσθαι ταῖς ἰδίαις ἐπιβολαῖς,
 30 μίαν εἶχεν ἐλπίδα τῆς ἐπιθυμίας, εἰ τοὺς στρατιώ-
 τας διὰ τῆς εὐεργεσίας εἰς εὐνοίαν μεγάλην προσε-
 γάγοιτο. διόπερ λεηλατεῖν μὲν αὐτοῖς συνεχώρησε
 τὴν πολεμίαν χώραν, χέμουσαν παντοίας ἀφελείας.
 ἐν αἷς δ' ἡμέραις ἡ δύναμις περὶ τὴν προνομίην
 ἡσυχολεῖτο, συναγαγὼν τὰς γυναῖκας τῶν στρατιωτῶν
 καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν γεγονότας παῖδας, ταύταις μὲν
 συνεστήσατο κατὰ μῆνα δίδόναι σῖτον, τοῖς δὲ παι-
 σὶν ἐπιφορὰς ταγματικὰς ἀπένειμα κατὰ τοὺς τῶν

πατέρων συλλογισμούς. ὡς δ' ἐπαγγέλθον οἱ στρατιώ-
ται πολλῶν πλήθος ἀγαθῶν ἐκ τῆς προνομῆς εὐρη-
κότες, συνῆγε πάντας εἰς ἐκκλησίαν. διελθὼν δὲ λο-
γὸν πεφροντισμένον περὶ τῆς ἐπὶ τοὺς Γανδαρίδας
στρατείας, καὶ τῶν Μακεδόνων οὐδαμῶς συγκατα-
θεμένων, ἀπέστη τῆς ἐπιβολῆς.

Κρίνας δ' ἐπὶ ταύτης τοὺς ὄρους θέσθαι τῆς 95
στρατείας, πρῶτον μὲν τῶν δαΐδεκα θεῶν βωμοὺς
πεντήκοντα πηχῶν ᾠκοδόμησεν, ἔπειτα τριπλασίαν
τῆς προὔπαρχούσης στρατοπεδείαν περιβαλόμενος, 10
ᾠρυξε τάφρον τὸ μὲν πλάτος πενήκοντα ποδῶν, τὸ
δὲ βάθος τετταράκοντα· τὴν δ' ἀναβολὴν ἐντὸς τῆς
τάφρου σωρεύσας τεῖχος ἀξιώλογον ᾠκοδόμησε.
προσέταξε δὲ τοῖς μὲν πεζοῖς κατασκηνώσεις ἐκάστη
δύο στιβάδας πενταπήχεις οἰκοδομῆσαι, τοῖς δ' ἵπ-
πεῦσι πρὸς ταύταις καὶ δύο φάτνας τῶν εἰθισμένων
διπλασίας, ἀκολουθῶς δὲ καὶ τᾶλλα τὰ καταλείπε-
σθαι μέλλοντα τοῖς μεγέθεσιν αὐξῆσαι. ταῦτα δὲ
πράττειν ἤμελλεν, ἅμα μὲν ἡρωικὴν βουλόμενος
ποιήσασθαι στρατοπεδείαν, ἅμα δὲ τοῖς ἐγχωρίοις 20
ἀπολιπεῖν σημεῖα μεγάλων ἀνδρῶν ἀποφαίνοντα
ῥώμας σωματῶν ὑπερφυεῖς. ἀπὸ δὲ τούτων γενό-
μενος μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ταῖς αὐταῖς ὁδοῖς
πορευθεὶς ἀνέκαμψεν ἐπὶ τὸν Ἀκσίνην ποταμὸν·
* καταλαβὼν δὲ τὰ σκάφη νεναυπηγημένα, καὶ ταῦ-
τα καταρτίσας, ἕτερα προσεναυπηγήσατο. κατὰ δὲ
τοῦτον τὸν χρόνον ἦκον ἐκ τῆς Ἑλλάδος σύμμαχοι
καὶ μισθοφόροι διὰ τῶν στρατηγῶν ἡγμένοι πεζοὶ
μὲν πλείους τρισμυρίων, ἵππεῖς δ' οὐ πολὺ λείπον-
τες τῶν ἑξακισχιλίων. ἐχομίσθησαν δὲ καὶ πανοπλῖαι 30
διαπρεπεῖς πεζοῖς μὲν διςμυρίοις καὶ πεντακισχιλίοις,
φαρμάκων δ' ἱατρικῶν ἑκατὸν τάλαντα. ταῦτα μὲν
οὖν διέδωκε τοῖς στρατιώταις. τῆς δὲ ναυτικῆς πα-
ρασκευῆς συντελεσθείσης, καὶ διακοσίων μὲν ἀφρά-
κτων ἡτοιμασμένων, ὀκτακοσίων δὲ ὑπηρετικῶν, τὰς
μὲν παρὰ τὸν ποταμὸν κτισθείσας πόλεις ὠνόμασε,
τὴν μὲν διὰ τὸ τῇ πολέμῳ κρατῆσαι Νίκαιαν, τὴν
δ' ἀπὸ τοῦ τελευτήσαντος ἵππου κατὰ τὴν πρὸς

- 96 Πῶραν μάχην Βουκεφάλαν. αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν φίλων ἐμβας εἰς τὰς ναῦς τὰν διὰ τοῦ ποταμοῦ πλοῦν ἐπὶ τὸν Ῥιέανὸν τὸν κατὰ μεσημβρίαν ἐποιεῖτο. τὸ δὲ πολὺ μέρος τῆς δυνάμεως παρα τὸν ποταμὸν ὠδοποροῖ προηγουμένου Κρατεροῦ καὶ Ἡφαιστίωνος. ὡς δ' ἦλθον ἐπὶ τὴν Ἀκσίλῳ καὶ Ἰθάσῃ συμβολήν, ἐκβιβάσας τοὺς στρατιώτας προῆγεν ἐπὶ τοὺς ὀνομαζομένους Σίβους. τοῦτους δὲ φασιν ἀποχόρας εἶναι τῶν μετ' Ἡρακλέους ἐπὶ τὴν Ἀσρὸν πέτραν Πατραευσάντων, καὶ τῆς μὲν παλιορκίας ἀπαιτυχόντων, ἐν τούτῳ δὲ τῷ τόπῳ κατοικισθέντων ὑφ' Ἡρακλέους. τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου καταστρατοπεδεύσαντος πλοσίαν ἐπιφανεστάτης πόλεως, προῆλθον οὐ τῇ δόξῃ πραιεύτες τῶν πολιτῶν. ἐντυχόντες δὲ τῷ βασιλεῖ καὶ τῇ συγγένειαι ἀναγκασάμεναι, πάντα ποιῆσαι ἔφεσαν μετὰ προθυμίας, ὡς ἔν συγγενεῖς ἄνθρωποι, καὶ δῶρα προσεκόμισαν μεγαλοπρεπῆ. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀποδεξάμενος αὐτῶν τὴν εὐνοίαν, καὶ τὰς πάλεις ἀποδείξας ἐλευθέρως, προῆγεν ἐπὶ τὰς Παντορρίζοντα τῶν ἐθνῶν, καταλαβαῖν δὲ τοὺς ὀνομαζομένους Ἀγαλασσεῖς ἠθροικίρας πελοὺς μὲν τετρακισμυρίους, ἱππεῖς δὲ τριςχίλους, συνάρας αὐτοῖς μάχην καὶ νικήσας, τοὺς μὲν πλείους κατέκοψε, τοὺς δὲ λοιποὺς συμφυγόντας εἰς τὰς πλησίον πόλεις ἐκπολιορκήσας ἐξηνδραποδίσατο. τῶν δὲ ἄλλων ἐγγυρῶν συναθροισθέντων, διςμυρίους μὲν καταφυγόντας εἰς πόλιν μεγάλην κατὰ κράτος εἶλε. τῶν δ' Ἰνδῶν διαφραζάντων τοὺς στενωπούς, καὶ ἀπὸ τῶν αἰκῶν μαχομένων εὐρωστως, βιαζόμενος ἀπέβαλε τῶν Μακεδανῶν οὐκ ὀλίγους. δια δὲ τῶν ὀργῶν ἐμπρήσας τὴν πόλιν συνατέκωψε τοὺς πελείτους, τῶν δ' ἐγγυρῶν τῶν ὑπολειπομένων εἰς τριςχίλους συμφυγόντας εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ μετ' ἰκετηριῶν δόξαν ἀπέλυσεν. αὐτὸς δὲ πάλιν μετὰ τῶν φίλων ἐμβας εἰς τὰς ναῦς διὰ τοῦ ποταμοῦ τὰν πλοῦν ἐποιεῖτο μέχρι τῆς συμβολῆς τῶν προειρημένων ποταμῶν καὶ τοῦ Ἰνδοῦ. μεγάλων δὲ ρείθρων εἰς ἕνα τόπον ἀμείβαντο. ἕλκοντες πολλὰ καὶ φασίαν
- 97

συνίσταντο, καὶ τὰ σκάφη συστρέφουσai διέφθειρον. τῆς δὲ τοῦ θεύματος βίας ὀξείας καὶ σφοδρᾶς οὐσης, καὶ τῆς τῶν κυβερνητῶν τέχνης κατισχυομένης, δύο μὲν μακροὶ ναῦς κατέδυσαν, τῶν δὲ ἄλλων πλοίων οὐκ ὀλίγα πρὸς τὴν γῆν ἐξέπεσε. τῆς δὲ ναυαρχίδος κατασφάκτη μεγάλῃ περιπεσούσης, ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν ἔσχατον ἤλθε κινδύνον. διὸ καὶ τοῦ θανάτου πρὸ ὀφθαλμῶν ὄντος, ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἀποθέμενος τὴν ἑσθῆτα γυμνῷ τῷ σώματι τῆς ἐνδεχομένης ἀντείχετο βοηθείας· οἱ δὲ φίλοι παρενή- 10 χοντο, σπεύδοντες ὑποδέξασθαι περικυβεπομένης τῆς νεὸς τὸν βασιλέα. πολλῆς δὲ ταραχῆς περὶ τὴν ναῦν οὖσης, καὶ τῶν μὲν ἀνδρῶν ἀνταταττομένοις τῇ τοῦ θεύματος βίᾳ, τοῦ δὲ ποταμοῦ κατισχύοντος πᾶσαν ἀνθρωπίνην ἐπίνοιάν τε καὶ δύναμιν, μόγις ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ τῶν νεῶν εἰς τὴν γῆν ἐξέπεσε. σωθεὶς δὲ παραδύσως, τοῖς θεοῖς ἔθυσεν, ὡς μεγίστους ἐκπεφευγὼς κινδύνους καὶ πρὸς ποταμὸν ὁμοίως Ἀχιλλεὶ διαγωνισάμενος.

Μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύσας ἐπ' Ὀξυδράκας καὶ 93 τοὺς ὀνομαζομένους Μαλλοὺς, ἔθνη πολυάνθρωπα καὶ μάχιστα, κατέλαβε τοὺς ἐγγχωρίους ἡθροικώτας πέσους μὲν πλείους τῶν οὐτακισμυρίων, ἱππεῖς δὲ μυρίους, ἄρματα δὲ ἑπτακόσια. οὗτοι πρὸ μὲν τῆς 236 Ἀλεξάνδρου παρουσίας ἐπολέμουν ἀλλήλοις, ὡς δ' ὁ βασιλεὺς ἤγγισε τῇ χώρᾳ, συνεφρόνησαν, καὶ μυρίας παρθένους δόντες καὶ λαβόντες διὰ τῆς ἐπιγαμίας ταύτης διηλλάγησαν. οὐ μὴν συγκατέβησαν εἰς παρτάταξιν, ἀλλὰ πάλιν στασιάσαντες ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας εἰς τὰς συνέγγυς πόλεις ἀπεχώρησαν. ὁ δ' Ἀλέ- 80 ξανδρος τῇ πρώτῃ πόλει πλησιάσας, ἐξ ἐφόδου διενεῖτο πολιορκεῖν ταύτην. ἔνθα δὴ τῶν τερατοσκοπῶν τις Δημόφων ὄνομα προσελθὼν αὐτῷ διὰ τινων οἰωνῶν ἔφη προδηλοῦσθαι τῷ βασιλεῖ μέγαν κινδύνον ἐκ τραύματος ἐσόμενον ἐν τῇ πολιορκίᾳ. διόπερ ἡξίου τὸν Ἀλέξανδρον ἀφεῖναι μὲν ταύτην τὴν πόλιν ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἐφ' ἑτέρας δὲ πράξεις ἐπιβάλλειν τὸν νοῦν. ὁ δὲ βασιλεὺς τούτῳ μὲν ἐπέπληξεν ὡς

ἐμποδίζοντι τὴν ἀρετὴν τῶν ἀγωνιζομένων, αὐτὸς δὲ
 διατάξας τὰ περὶ τὴν πολιορκίαν πρῶτος ἡγεῖτο πρὸς
 τὴν πόλιν, φιλοτιμούμενος αὐτὴν διὰ τῆς βίας χει-
 ρώσασθαι. τῶν δὲ μηχανικῶν ὀργάνων ὑστερούντων,
 πρῶτος διακόψας πυλίδας καὶ παριεπαύων εἰς τὴν
 πόλιν, πολλοὺς μὲν κατέβαλε, τοὺς δὲ λοιποὺς τρε-
 ψάμενος συνεδίωξεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν. τῶν δὲ Μα-
 κεδόνων περὶ τὴν τειχομαχίαν ἐπὶ διακριβόντων, ἄρ-
 पासας κλίμακα καὶ τοῖς τῆς ἄκρας τείχεσι προσερί-
 10 σας καὶ τὴν πέλτην ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἔχων προσα-
 νέβαινε. τῆς δὲ κατὰ τὴν ἐνέργειαν ὀξύτητος φθα-
 ρούσης τοὺς προμαχομένους τῶν βαρβαρῶν, ταχέως
 ἐπέβη τῷ τείχει. τῶν δ' Ἰνδῶν εἰς χεῖρας μὲν ἔλ-
 θεῖν οὐ τολμῶντων, ἐκ διαστήματος δὲ ἀκοντιζόντων
 καὶ τοξεύοντων, ὁ μὲν βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ πληθους
 τῶν βελῶν κατεπονείτο, οἱ δὲ Μακεδόνες, δύο κλί-
 μακας προσθέντες, διὰ τούτων προανεβαίνον ἀδρόσι,
 καὶ συντριβειῶν ἀμφοτέρων ἐπὶ τὴν γῆν κατηνέ-
 99 χθησαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐρημωθείς πάσης βοηθείας
 20 εἰτόλμησεν ἐπιτελέσαι πράξιν παράδοξον καὶ μνήμης
 ἀξίαν. τὸ γὰρ ἀπὸ τοῦ τείχους ἀπελθεῖν ἀπρακτον
 πρὸς τοὺς ἰδίους ἀνάξιον κρίνας ὑπάρχειν τῆς ἰδίας
 ευπραξίας, καθήλατο μετὰ τῶν ὅπλων μόνος εἰς
 τὴν πόλιν. συνδραμόντων δ' ἐπ' αὐτὸν τῶν Ἰνδῶν
 ὑπέστη τεθαρόνηκός τις τὴν τῶν βαρβαρῶν ἐπιφορὰν
 προβαλλόμενος δ' ἐκ τῶν δεξιῶν δένδρον τι παρ'
 αὐτὸ τὸ τεῖχος ἐρρίζωμένον, ἐκ δὲ τῶν εὐωνύμων
 αὐτὸ τὸ τεῖχος, ἤμυνε τοὺς Ἰνδοὺς, τούτῳ τῷ
 θυμῷ παραστάς ὥς ἂν τις βασιλεὺς τηλικούτων ἤδη
 30 ἀπειργασμένων ἀνδραγαθήσειε τὴν ἐσχάτην τοῦ
 βίου καταστροφὴν ευκλειστάτην γενέσθαι φιλοτιμού-
 μενος. πολλὰς μὲν γὰρ εἰς τὸ κράτος ἐλάμβανε πλη-
 γὰς, οὐκ ὀλίγας δὲ εἰς τὴν πέλτην ἰδέετο· τέλος 257
 δὲ τοξευθεὶς ὑπὸ τὸν μαγτὸν ἔπεσεν εἰς τὸ γόνυ,
 κατισχυθεὶς ὑπὸ τῆς πληγῆς. εὐθύς δ' ὁ μὲν τοξεύ-
 σας Ἰνδὸς καταφρονήσας προσέδραμε, καὶ καταφέ-
 ροντος αὐτοῦ πληγὴν ὁ Ἀλέξανδρος ὑπέθηκε τῇ λα-
 γόνι τὸ ξίφος, καὶ καιρίου γενομένου τοῦ τραύματος

ὁ μὲν βαρβαρος ἔπεισεν, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπιλαβόμενος τοῦ πλησίον κλάδου καὶ διαναστάς, προκαλεῖτο τῶν Ἰνδῶν τοὺς βουλομένους διαγωνίσασθαι. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Πευκίστης εἰς τῶν ὑπασπιστῶν δι' ἑτέρας κλίμακος προσανάβας πρῶτος ὑπερήσπισε τὸν βασιλέα· μετὰ δὲ τοῦτον ἕτεροι πλείους ἐπιφανέστες, καὶ καταπληξάμενοι τοὺς βαρβάρους, διέσωσαν τὸν Ἀλεξάνδρον. τῆς δὲ πόλεως αἰούσης κατὰ κράτος, οἱ μὲν Μακεδόνες διὰ τὸν ὑπὲρ τοῦ βασιλέως θυμὸν πάντας τοὺς περιευχόντας ἀνήρουν, καὶ 10 τὴν πόλιν νεκρῶν ἐπλήρωσαν. ἐπὶ πολλὰς δὲ ἡμέρας τοῦ βασιλέως ἀσχοληθέντος περὶ τὴν θεραπείαν, οἱ κατὰ τὴν Βακτριανὴν καὶ Σογδιανὴν κατοικισθέντες Ἕλληνες ἐκ πολλοῦ μὲν τὸν ἐν τοῖς βαρβάροις κατοικισμὸν χαλεπῶς ἔφερον, τότε δὲ φήμης προσπεσούσης αὐτοῖς ὅτι τραθεῖς ὁ βασιλεὺς τετελευτήκει, ἀπίστησαν ἀπὸ τῶν Μακεδόνων. ἀθροισθέντες δὲ εἰς τρισχέλιους, κατὰ τὴν εἰς οἶκον ἀνακομιδὴν πολλὰ ποτήσαντες ὕστερον ὑπὸ τῶν Μακεδόνων κατεκόπησαν μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτήν. 20

Ὁ δὲ Ἀλεξάνδρος διασωθεὶς ἐκ τοῦ τραύματος, 100 καὶ θύσας τοῖς θεοῖς σωτήρια, μεγάλας ἐστιάζεις τῶν φίλων ἐποίητο. παρὰ δὲ τὸν πότον ἰδίον τε συνέβη γενέσθαι καὶ μνήμης ἄξιον. ἐν γὰρ τοῖς ἑταίροις παραληφθεὶς τις Μακεδὼν, ὄνομα Κόραγος, ῥώμῃ σώματος διαφέρειν καὶ πολλὰκις ἐν ταῖς μάχαις ἠνδραγαθηκώς, παροξυνθεὶς ὑπὸ τῆς μέθης προκαλέσατο μονομαχῆσαι Διωξίππου τὸν Ἀθηναῖον, ἀθλητὴν ἄνδρα καὶ ταῖς ἐπιφανεστάταις νίκαις ἐστεφανωμένον. τῶν δὲ παρακεκλημένων ἐπὶ τὸν πότον, 30 οἷς εἰκός, συνεπιλαβομένων τῆς φιλοτιμίας, καὶ τοῦ μὲν Διωξίππου συγκαταθεμένου, τοῦ δὲ βασιλέως ἡμέραν τῆς μάχης ταῖσαντος, ὡς ὁ τῆς μονομαχίας χρόνος ἦκε, πολλαὶ μυριάδες ἀνδρῶν συνήχθησαν ἐπὶ τὴν θέαν. καὶ τῶν μὲν Μακεδόνων ὁμοεθνῶν ὄντων τῷ Κόραγι καὶ τοῦ βασιλέως συμφιλοτιμουμένων, τῶν δὲ Ἑλλήνων τῷ Διωξίππῳ συναγωνιώντων, προῆλθεν εἰς τὸν ἀγῶνα ὁ μὲν Μακεδὼν πο-

ἀνταίειν ὄπλοις κεκοσμημένος, ὃ δ' Ἀθηναῖος γυ-
 μνός ὑπαλλήλιμμένος, ἔχων πῖλον ἀμμιτρον. ἀμφο-
 κέρων δὲ τῇ τε τοῦ σώματος ῥώμῃ καὶ τῇ τῆς αλ- 238
 κῆς ὑπεραγῇ θαυματομένῳ, ρίαιε τίς θεομαχία
 μέλλουσα γίνεσθαι, προσεδάκθη. ὃ μὲν γὰρ Μακε-
 δων, διὰ τε τὴν φύσιν τοῦ σώματος καὶ τὴν λαμπρό-
 τητά τῶν ὀπλῶν μεγάλην ἐπιφάνειαν κατὰπληξεν. Ἀρεῖ
 προεμφερὲς ὑπελαμβάνεται, ὃ δὲ Διωξίππος ὑπερέχων
 τε τῇ ῥώμῃ, καὶ διὰ τὴν ἐκ τῆς ἀθλήσεως μελέτην
 10 ἔτι, δὲ διὰ τὴν περὶ τὸ ῥόπαλον ἰδιότητα, τὴν
 πρόσοψιν Ἡρακλεωτικὴν εἶχεν. ὥς δ' ἐκύγρον ἀλλή-
 λους, ὃ μὲν Μακεδὼν ἐκ συμμέτρος δεσποῦσατος
 λόγῳ ἠκόντισεν, ὃ δ' ἕτερος, βραχὺ παρεγκλίνας
 τὴν ἐπιφερομένην πληγὴν ἐξένευσεν. εἶθ' ὃ μὲν τὴν
 Μακεδονικὴν σαρκοσαν προβεβλημένος ἐπεπορεύετο,
 ὃ δ' ἐγκύαντος αὐτοῦ τοῦ ῥοπάλου πατάξας τὴν σά-
 ρκα ἀπεθράυσεν, ὃ δὲ θύειν ἐλαττώματα περιπε-
 θῶν ἐπὶ τὴν ἀπὸ τοῦ ξίφους μάχην κατήντησε. μέλ-
 λους δ' αὐτοῦ σπᾶσθαι τὴν μαχαιρὰν ἔφθασε προ-
 20 πηδῆσας, καὶ τῇ μὲν ἐναντίῳ κατέλαβε τὴν ἔλκου-
 σάν τὰ ξίφος χεῖρα, τῇ δ' ἄλλῃ κινήσας ἐκ τῆς βα-
 σίως τὸν ἀντίπαλον ὑπέσχετο τὰ σκέλη. ριφέντος δ'
 ἐπὶ τὴν γῆν ἐπιβάς ἐπὶ τὸν τραχήλου τῷ ποδὶ καὶ
 τῷ ῥόπαλῳ ἀνατεινόμενος ἀνέβλεψεν ἐπὶ τοὺς θεω-
 101 μένους. ἀναβοήσαντος δὲ τοῦ πλήθους διὰ τε τὰ
 παράδοξον καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀνδραγαθίας, ὃ
 μὲν βασιλεὺς προσέταξεν ἀφίνειν, καὶ τὴν θείαν δια-
 λύσας ἀπηλλάγη δυσφορῶν ἐπὶ τῇ τοῦ Μακεδόνα ἡττῇ.
 ὃ δὲ Διωξίππος ἀφείς τὸν πεπτωκότα καὶ περιβύητον
 30 νύκην ἀπενεγκάμενος, ἀπῆε ταινιούμενος ὑπὸ τῶν ὁμο-
 φύλων, ὥς κοινὴν πᾶσι τοῖς Ἕλλησι παρεσχημένος εὐ-
 δοξίαν. οὐ μὲν ἡ τύχη γε εἶασεν ἐπὶ πολὺν χρόνον
 κωχήσασθαι τὸν ἄνδρα τῇ νίκῃ. ὃ τε γὰρ βασιλεὺς
 ἀλλοτριώτερον αἰεὶ διετέθη πρὸς αὐτόν, οἳ τε φίλοι
 τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ πάντες οἱ περὶ τὴν αὐλὴν Μα-
 κεδόνες φθαροῦντες αὐτοῦ τῇ ἀρετῇ, ἐπεισαν μὲν τὸν
 ἐπὶ τῆς διακονίας τεταγμένον ὑποβαλεῖν ὑπὸ τὸ προσ-
 κεφάλαιον χρυσοῦν ποτήριον, αὐτοὶ δὲ κατὰ τὸν ἐξῆς

πότον κατακτασάμενοι κλοπὴν καὶ ποτήριον εὐρηκέ-
 ναι προσποιηθέντες, εἰς αἰσχύνην καὶ ἀδοξίαν ἤγαγον
 τὸν Διόξιππον. ὁ δὲ θεωρῶν τὴν ἐπ' αὐτὸν συνδρο-
 μὴν τῶν Μακεδόνων, τότε μὲν ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ πό-
 του, μετ' ὀλίγον δὲ ἐπὶ τὴν ἰδίαν κατάλυσιν παρα-
 γένόμενος, καὶ γράψας πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἐπι-
 στολὴν περὶ τῶν καθ' αὐτοῦ μεμηχανημένων, ταύ-
 την μὲν ἐνείειλατο τοῖς ἰδιοῖς δοῦναι τῷ βασιλεῖ, αὐ-
 τὸν δ' ἐκ τοῦ ζῆν μετέστησεν, ἀβούλως μὲν εἰς τὴν
 μονομαχίαν συγκαταβάς, πολὺ δ' ἀφρονεστέρα 10
 τοῦ βίου καταστροφὴν ποιησάμενος. διὸ καὶ πολλοὶ
 239 τῶν καταμεφομένων αὐτοῦ τὴν αἰοίαν ἐπιπλήτ-
 τοντες ἔφασαν χαλεπὸν εἶναι δυνάμιν μὲν σώματος
 εἶναι μεγάλην, νοῦν δὲ μικρόν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνα-
 γνούς τὴν ἐπιστολὴν, χαλεπῶς μὲν ἠνεγκεν ἐπὶ τῇ
 τάνδρὸς τελευτῇ, καὶ πολλάκις ἐπεζήτησε τὴν ἀρε-
 τὴν αὐτοῦ· καὶ παρόντι μὲν οὐ χρησάμενος, ἀπόντα
 δὲ ἐπιποθήσας ὅτε οὐδὲν ὄφελος, ἔγνω τὴν καλο-
 κάγαθίαν τάνδρὸς ἐκ τῆς τῶν διαβαλόντων κακίας.
 Ὁ δ' οὖν Ἀλέξανδρος τὴν μὲν στρατιὰν προσέ- 102
 ταξεν ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἀντιπαράγειν ταῖς ναυσίν,
 αὐτὸς δὲ τὸν διὰ τοῦ ποταμοῦ κατὰ τὸν Ὠκεανὸν
 πλοῦν ποιούμενος κατήρην εἰς τὴν χώραν τῶν ὀνο-
 μαζομένων Σαμβαστῶν. οὗτοι δὲ τῷ τε πλήθει τῶν
 ἀνδρῶν καὶ ταῖς ἀρεταῖς οὐδενὸς τῶν Ἰνδικῶν ἐθνῶν
 λείπονται· οἰκοῦντες δὲ πόλεις δημοκρατουμένας, καὶ
 τὴν ἔφοδον τῶν Μακεδόνων πυνθανόμενοι, στρα-
 τιώτας ἠθροισαν πεζοὺς μὲν ἑξακισμυρίους, ἱππεῖς
 δὲ ἑξακισχιλίους, ἄρματα δὲ πεντακόσια. τοῦ δὲ σιό-
 λου πλεόντος, τῷ ξένῳ καὶ παραδόξῳ τῆς παρουσίας 30
 πτοηθέντες, καὶ τὴν διαβεβοημένην δόξαν τῶν Μα-
 κεδόνων καταπλαγέντες, ἔτι δὲ τῶν πρεσβυτέρων
 συμβουλευσάντων μὴ διαγωνίζεσθαι, πεντήκοντα τοὺς
 ἐπιφανεστάτους πρεσβευτὰς ἔξαπέστειλαν, αἰτιῶντες
 φιλανθρωπῶς αὐτοῖς προσενεχθῆναι. ὁ δὲ βασιλεὺς
 ἐπαινεσας τοὺς ἄνδρας, καὶ συγχωρήσας τὴν εἰρή-
 νην, δωρεαῖς τε μεγάλας καὶ τιμαῖς ἥρωικαῖς ὑπὸ
 τῶν ἐγχωρίων ἐτιμήθη. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς παρὰ

τὸν ποταμὸν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν κατοικοῦντας, ὀνομαζομένους δὲ Σόδρας καὶ Μασσανούς, προσήγαγετο. περὶ δὲ τούτους τοὺς τόπους ἐκτίσε πόλιν Ἀλεξάνδρειαν κατὰ τὸν ποταμὸν, μυρίους καταλίξας οἰκήτορας. μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὴν Μουσιάνου τοῦ βασιλέως χώραν καταντήσας, τὸν τε δυνάστην ὑποχείριον λαβὼν ἀπέκτεινε καὶ τὸ ἔθνος ὑποχείριον ἐποίησεν. ἐξῆς δ' εἰς τὴν Πορτικάνου δυναστείαν ἐμβαλὼν, δύο μὲν ἐξ ἐφόδου πόλεις ἐξεπολιόρκησε, 10 καὶ τοῖς στρατιώταις ἐφεῖς διαρπάσαι τὰς οἰκίας ἐνέπρησεν· αὐτὸν δὲ τὸν Πορτικάνον εἰς χωρίον ὄχυρόν καταφυγόντα χειρωσάμενος ἀπέκτεινε μαχόμενον. τὰς δὲ πόλεις ἀπάσας τὰς ὑπὸ τοῦτον τεταγμένας ἐκπολιορκήσας κατέσκαψε, καὶ πολὺν φόβον τοῖς πλησιχώροις ἐπέστησεν. ἐξῆς δὲ τὴν τοῦ Σάμβου βασιλείαν ἐξεπάρθησε καὶ τὰς πλείους πόλεις ἑξαδραποδισάμενος καὶ κατασκάψας κατέκοψε τῶν βαρβάρων ὑπὲρ τὰς ὀκτὼ μυριάδας. τὸ μὲν οὖν ἔθνος τῶν ὀνομαζομένων Βραχμάνων τοιαύταις πε20 ριέπεσε συμφοραῖς· τῶν δὲ λοιπῶν μεθ' ἐκτετριῶν δεηθέντων τοὺς αἰτιωτάτους κολάσας τοὺς λοιποὺς ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων, ὃ δὲ βασιλεὺς Σάμβος μετὰ τριάκοντα ἐλεφάντων φυγὰν εἰς τὴν πέραν τοῦ 240

103 Ἰνδοῦ χώραν διεφυγε τὸν κίνδυνον. τῆς δ' ἐσχάτης τῶν Βραχμάνων πόλεως, ἣν ὀνομάζουσιν Ἀρματήλια, πεφρονηματισμένης ἐπ' ἀνδρεία καὶ δυσχωρίαις, ἀπέστειλεν ὀλίγους τῶν φίλων, προστάξας ἑξαπτεσθαι τῶν πολεμίων, καὶ ἐὰν ἐπεξίσωιν, υποφευγεῖν. οὐτοι μὲν οὖν ὄντες πεντακάσιοι καὶ πρῶσμαχόμενοι 30 τοῖς τέλχεσι, κατεφρονήθησαν. ἐπεξελθόντων δ' ἐκ τῆς πόλεως στρατιωτῶν τρισελλίων, προσποιηθέντες καταπεπληγθαι πρὸς φυγὴν ὤρμησαν. ὃ δὲ βασιλεὺς μετ' ὀλίγων ὑποστάς τοὺς διώκοντας τῶν βαρβάρων, καὶ μάχην καρτερῶν συστήσάμενος, οὓς μὲν ἀπέκτεινε τῶν βαρβάρων οὓς δ' ἐξώγησε. τῶν δὲ μετὰ τοῦ βασιλέως οὐκ ὀλίγοι τραπέντες εἰς τοὺς ἐσχάτους ἦλθον κινδύνους. ὃ γὰρ τῶν βαρβάρων σῶηρος κηχρισμένοις ἦν φαρμακὸν θανασίμον δυνάμει, ἥ πε-

ποιθότες κατέβησαν εἰς τὴν διὰ τῆς μάχης κρίσιν.
 κατεσκεύαστα δὲ ἡ τοῦ φαρμάκου δύναμις ἐκ τινων
 ὄφειων θηρευομένων καὶ τούτων εἰς τὸν ἥλιον νεκρῶν
 τιθεμένων. τῆς δ' ἐκ τοῦ καύματος θερμασίας τηκού-
 σης τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν ἰδρώτας ἐκπίπτειν συνέβαι-
 νε, καὶ διὰ τῆς νοτίδος ἐκκρίνεσθαι τὸν τῶν θηρίων
 ἰὼν. διὸ καὶ τοῦ τρωθέντος εὐθύς ἐνάρχα τὸ σῶμα,
 καὶ μετ' ὀλίγον ὀξείαι συνηκολούθουν ὀδύνη, καὶ
 σπασμός καὶ τρόμος τὸν ὅλον ὄγκον κατεῖχεν, ὃ τε
 χρῶς ψυχρὸς καὶ πελιδνὸς ἐγίνετο, καὶ διὰ τῶν ἐμέ- 10
 των ἐξέπιπτε χολή, πρὸς δὲ τούτοις ἀπὸ τοῦ τραύ-
 ματος μέλας ἀφρὸς ἀπέρρεε καὶ σηπεδῶν ἐγεννᾶτο.
 αὕτη δὲ γενομένη ταχέως ἐπέτρεχε τοῖς κυρίοις τό-
 ποις τοῦ σώματος, καὶ δεινούς θανάτους ἀπειργά-
 ζετο. διὸ συνέβαινε τὰ ἴσα τοῖς μεγάλα τραύματα εἰ-
 ληφόσι καὶ τοῖς μικρὰν καὶ τὴν τυχοῦσαν ἀμυχήν
 ἀναδεξαμένοις. τοιαύτη δ' ἀπωλεία τῶν τρωθέντων
 ἀπολλυμένων, ἐπὶ μὲν τοῖς ἄλλοις οὐχ οὕτως ὁ βα-
 σιλεὺς ἐλυπήθη, ἐπὶ δὲ Πτολεμαίῳ τῷ ὑσπερρον μὲν
 βασιλεύσαντι, τότε δὲ ἀγαπωμένῳ, μεγάλως ἠχθέσθη. 20
 ἴδιον δὲ τι καὶ παράδοξον συνέβη γενέσθαι περὶ τὸν
 Πτολεμαῖον, ὃ τινες εἰς θεῶν πρόνοιαν ἀνέπεμπον.
 ἀγαπώμενος γὰρ ὑφ' ἀπάντων διὰ τε τὴν ἀρετὴν καὶ
 ὑπερβολὴν τῆς εἰς πάντας εὐεργεσίας, οἰκείας τῆς
 φιλανθρωποῦ βοηθείας ἔτυχεν. ὁ γὰρ βασιλεὺς εἶδεν
 ὄψιν κατὰ τὸν ὕπνον καθ' ἣν ἔδοξεν ὁρᾶν δράκοντα
 241 βοτάνην ἐν τῷ στόματι κρατεῖν, καὶ δεῖξαι ταύτης
 τὴν φύσιν καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὸν τόπον ἐν ᾧ φύε-
 ται. ἐγερόθεις οὖν ὁ Ἀλέξανδρος καὶ τὴν βοτάνην
 ἀναζητήσας καὶ τρεῖσας, τό τε σῶμα τοῦ Πτολεμαίου 30
 κατέπλασε, καὶ πιεῖν δούς ὑγίη κατέστησε. γνωσθεί-
 σης δὲ τῆς εὐχρηστίας καὶ οἱ λοιποὶ τυχόντες τῆς
 ὁμοίας θεραπείας διεσώθησαν. τὴν δὲ πόλιν τῶν
 Ἀρματηλίων, οὖσαν ὄχυράν καὶ μεγάλην, ἐπεβάλετο
 μὲν πολιορκεῖν, τῶν δ' ἐγχωρίων ἀπαντησάντων μετ'
 ἱκετηριῶν καὶ παραδόντων ἑαυτοὺς, ἀπέλυσεν αὐτοὺς
 τῆς τιμωρίας.

- 104· Αὐτὸς δὲ κατὰ πλεύσας εἰς τὸν Ὠκεανὸν μετὰ
τῶν φίλων, καὶ δύο νῆσους ἐνταῦθα κατιδὼν, εὐθὺς
ἐν αὐταῖς τοῖς θεοῖς μεγαλοπρεπῶς ἔκτισε καὶ με-
γάλα μὲν κατὰ πόλιν ἐκπώματα χροῦσά κατέβητο, τὰ
ταῖς ὑπονοῦσιν συναγέλλει, ῥωμῶν δὲ Τηθύος καὶ
Θεκτανὸν κατὰ σκευὰς, ὅτε κλυεῖ τετελευτηκέναι τῇ
προκχευρίσμετῃ στρατείᾳ· ἀναστρέψας δ' ἐντεῦθεν
εἰς τοῦ Πισῶ δια τοῦ ποταμοῦ παρέπλευσεν εἰς τὰ
Τακά, πόλιν ἐπίσημον. αὕτη δὲ τὴν πολιτείαν εἶχε
10 διατετάγμεν, ὁμοίως τῇ Σπάρτῃ. ἀπὸ δύο γὰρ δι-
κῶν ἐν αὐτῇ διεδέχοντο δύο βασιλεῖς· αἱ, τῶν κατὰ
πόλεμον ἡγούμενοι πραιτομένων· τῶν δὲ γεροντίων
ἀρχεῶν τῶν ὅλων προεδιέκει. ὁ δ' ὕδην Ἀλεξάνδρου
τὰ πεπόνηκότι τῶν σκαφῶν ἐνέπρησε, τὸ δὲ λοιπὸν
στόλον παραδοὺς Νεάρχῳ καὶ τισὶν ἄλλοις τῶν φίλων
προέταξε τὴν πύραλίαν· πᾶσαν· καθάπλευσαι, δὲ
Ὠκεανῷ, καὶ πάντα κατὰ σκευαμένους ἀπαντᾶν ἐπὶ
ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ· αὐτὸς δὲ ἀνα-
λαβὼν τὴν δύναμιν ἐπῆλθε πολλὴν χροῖαν, καὶ τοὺς
20 μὲν ἐναντιούμενους κατέπολεμησε, τοὺς δὲ πειθὺν
χοῦντας φιλανθρωπίᾳ προσεδέχετο. τοὺς μὲν γὰρ
Ἀρβίτας ὀνομαζομένους καὶ τοὺς τὴν Κερδωσίαν
ὀικουντας χωρὶς κινδύνων προσηγάγετο· μετὰ δὲ ταῦτα
πολλὴν μὲν ἀνδρῶν, ὅκ ὀλίγην δὲ ἔρημον διέλθων,
ἐπὶ τὰ Ὠρίτιδος ὄρια κατήντησεν. εἰς τρία δὲ μέρη
τὴν δύναμιν διελόμενος, τοῦ μὲν πρώτου μέρους ἀπέ-
δειξεν ἡγεμόνα Πτολεμαῖον, τοῦ δὲ δευτέρου Μέν-
32 νάτον. καὶ τὴν μὲν παραθαλαττίαν λεηλατεῖν ἄρως
ἔταξε Πτολεμαῖον, τὴν μέσασθιον δὲ κατακτεῖν Ἀλέ-
30 νατον, τὴν δ' ὑπώρειαν καὶ τὴν ὀρεινὴν αὐτὸς ἐκδρᾶ-
σθαι. ἀρὰ δ' ὅφ' ἔθα καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν
πολλῆς χώρας δηνουμένης, ἔγεμε πᾶς τόπος πυρὸς
καὶ διασπογῆς καὶ πολλῶν φόνων· διόπερ ταχέως 242
οἱ μὲν στρατιῶται πολλῆς λείας ἐκυρίευσαν, τῶν δ'
ἀναιριθέντων σωμάτων ἀριθμὸς ἔγένετο πολλῶν μυ-
ριάδων. τῇ δὲ τῶν ἔσθων τούτων ἀπωλέῃ πάντες δι-
πλησιόχωροι περίφοβοι γενομένοι προσεχώρησαν τῷ
βασιλεῖ ὁ δ' Ἀλέξανδρος παρὰ θαλαττίαν ἐφιλοτι-

μήθη κτίσαι πόλιν· λιμένα μὲν· εὐρύν· ἀκρόστον·
 πλησίον δ' αὐτοῦ τόπον· εὐθατόν· ἔκτισεν ἐν αὐτῷ
 πόλιν· Ἀλεξάνδρειαν· εἰς δὲ τὴν τῶν Ὀρειτῶν γῆν· 105
 θῶν διὰ τῶν παρόδων παρελαθὼν ταχέως ἀπίσσαν·
 ἐπὶ ἤκουσεν ἐπαύσατο· αἰὶ δὲ Ὀρεῖται· τὰ μὲν ὕλιν· πτω-
 ραπλήσια τοῖς Ἰνδαῖς ἔχουσιν· ἐν δὲ ἑξηλαγμένον
 καὶ παντελῶς ἀπίστον· τῶν γὰρ τελευτήσαντων παρὰ
 φητοῖς τὰ σῶματα φέρουσιν· οἱ σιγγαγεῖς γυμνοὶ
 λαγχὰς ἔχοντες· εἰς δὲ τοὺς ἐπὶ τῆς χώρας θρυμνοὺς
 θέντες τὸ σῶμα, τὰ μὲν περικείμενον τῷ νεκρῷ ὡς
 κόσμον περιαιροῦνται· τὸ δὲ σῶμα τοῦ τελευτή-
 κότες καταλείπουν· βορὰν τοῖς θηρίοις· τὰς δ' ἐσθῆ-
 τας· θελόμενα· θύουσιν· καὶ κατὰ γῆν ἡρώσι καὶ τῶν
 οὐρανῶν ὑποδοχὴν πορῶται· μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ Ἀλέ-
 ξανδρος προῆγεν ἐπὶ τὴν Κεδρωσίαν, παρὰ θάλασ-
 σαν τὴν πορτίαν ποιοῦμενος, καὶ κατήντησεν εἰς
 ἔθνος ἄξενον καὶ παντελῶς θηριώδες· τοὺς τε γὰρ
 ἄνθρωπος οἱ τῆδε κατοικοῦντες ἐκ γενετῆς αὖξουσα
 μέχρι γῆρας· καὶ τὸ πρὶ χωρὶ πεπλωμένον ἔωδι, τὸ
 δὲ χροῖμα διὰ τὴν τοῦ ἡλίου θερμότητα κατεκακώθη·
 οἱ μὲν ἔχουσιν, καὶ δασύς· θηρίων περιβέβληται· οἱ
 τῶντα δὲ τὰ ἐκβαλλόμενα κήτη σαρκοφάγοντες
 καὶ τὰς οἰκῆσεις κατασκευάζουσι· τοὺς μὲν τοῖχους
 ἀνοικοδομοῦντες, τὰς δ' ὀροφὰς ἐν τῶν τοῦ κήτους
 πλευρῶν, ἐξ αὐτῶν ἐκτροκαδεκαπήγεις δοκοὶ κατηγι-
 ζοντο· ὡς δὲ τῶν κεράμων ταῖς φολίσαι τῶν ζώων
 ταῖς στέγας κατεκαλύπτου· ὁ δ' Ἀλέξανδρος διελθὼν
 τοῦτο τὸ ἔθνος ἐπιπύκτως· θαυ· σπάνιν τροφῆς ἐνέβα-
 λεν· εἰς χώραν ἔρημον· καὶ πάντων τῶν εἰς τὸ ζῆν
 χρησίμων· σπανίζουσα· πολλῶν δὲ διὰ τὴν ἐνθεῖαν
 διαφθειρομένων, ἢ τε δυνάμεις τῶν Μακεδόνων ἡθύ-
 μησε καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐνέπεσεν οὐκ εἰς τὴν τυχοῦ-
 σαν λύπην τε καὶ φροντίδα· δεινὸν γὰρ ἐφαίνετο
 τοῦς ἀρετῇ καὶ τοῖς ὅπλοις ἅπαντας ὑπερβαλομένους
 ἐν ἐρήμῳ· χώρα πάντων σπανίζοντας ἀκλεῶς ἀπό-
 λυσθαι· διαπερὺς εὐζώνους ἄνδρας· ἐξέπεμψεν εἰς τὴν
 Παρθυαίαν καὶ Δραγγινὴν καὶ Ἀρλίαν καὶ τὰς ἄλ-
 λας τὰς πλησιοχώρους τῇ ἐρήμῳ, προσταῖας ταχέως

ἀγαγεῖν ἐπὶ τὰς ἐμβολὰς τῆς Καρμανίας δρομάδας καμήλους καὶ τὰ ναυτοφορεῖν εἰσθότα τῶν φορτίων, χερμακτας εἶπεν καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων. οὗτος μὲν οὖν ὁξείας διανύσαντες πρὸς τοὺς σατραπίας τούτων τῶν ἐπαρχιῶν ἐποίησαν παρακομισθῆναι 243 πολλὴν αἰγοράν ἐπὶ τὸν ὠρισμένον τόπον. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τὸ μὲν πρῶτον δια τὴν ἀβοήθητον ἔνδειαν πολλοὺς ἀπέβαλε τῶν στρατιωτῶν· μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ τὴν πορείαν ὄντος αὐτοῦ τῶν Ὀριτῶν τινες 10 ἐπιθάμενοι τοῖς περὶ τὸν Λεόννατον τεταγμένοις, καὶ συγχρὺς καταβαλόντες, ἀπέφυγον εἰς τὴν ἐσπέραν.

106 Μόγισ δὲ περάσας τὴν ἔρημον ἦεν εἰς χώραν οἰκουμένην καὶ πάντων τῶν χρησίμων εὐποροῦσαν. ἐν ταύτῃ δὲ προσαναλαβὼν τὴν δύναμιν ἐφ' ἑπτά μὲν ἡμέρας προΐει κενωσκημένη τῇ δυνάμει πανηγυρικῶς, καὶ Διονύσιον κῶμον ἤγαγεν ἐορταῖων καὶ μέθῃ καὶ πάτοις χρώμενος κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν. ἀπὸ τούτων δὲ γενόμενος, ἀκούσας τε ὅτι πολλοὶ 20 τῶν βιαιῶς καὶ ὑβριστικῶς κερημένων ταῖς ἐξουσίαις παραννομήκασι, πολλοὺς τῶν τε σατραπῶν καὶ στρατηγῶν τιμωρίας ἤξιωσε. τῆς δ' εἰς τοῦδε παραννομηκότας ἡγεμόνας μισοπενηρίας διαβολῆσεως, πολλοὶ τῶν στρατηγῶν, συνειδότες ἐαυτοῖς ὑβρεῖς καὶ παρανομίας, εἰς φόβον ἐνέπιπτον· καὶ τινες μὲν μισθοφόρους ἔχοντες ἀφίσταντο τοῦ βασιλέως, τινες δὲ χρήματα συσκευασάμενοι δρασηνὲς ἐποιοῦντο. ταῦτα δὲ πυνθανόμενος ὁ βασιλεὺς πρὸς πάντας τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν στρατηγοὺς καὶ σα- 30 τραπίας ἔγραψεν, ἐπειδὴν ἀναγνώσει τὴν ἐπιστολήν, παραχρῆμα πάντας τοὺς μισθοφόρους ἀπολύσαι. κατὰ δὲ ταῦτον τὸν καιρὸν τοῦ βασιλέως διατρίβοντος ἐν τινι παραθαλάττιῳ πόλει ὀνομαζομένην Σαλμοῦντι, καὶ σκηνικοὺς ἀρχῶτας ἐν τῷ θεάτρῳ ποιῶντος, κατέπλευσαν οἱ δὲ Ὠκεανοῦ πλεῖν τὴν παραθαλάττιον ἀπισταλμένοι, καὶ παραχρῆμα εἰς τὸ θέατρον παρελθόντες τὸν τε Ἀλέξανδρον ἡσπᾶσαντο καὶ περὶ τῶν πεπραγμένων ἀπήγγειλαν. οἱ δὲ Μυ-

κεδόντες ἡσθέντες τῇ παρουσίᾳ τῶν ἀνδρῶν κρότῳ
 μεγάλῳ τὸ γεγονός ἐπεσημήναντο, καὶ πᾶν τὸ θεία-
 τρον μεστὸν ἦν χαρᾶς ἀνυπερβλήτου. οἱ δὲ καταπε-
 πλευκότες ἀπήγγελλον ἀμπώτεις τε καὶ πλήμας πα-
 ραδόξους γίνεσθαι κατὰ τὸν Ὠκεανόν, καὶ κατὰ μὲν
 τὰς ἀμπώτεις παραδόξως νήσους τε ὁρᾶσθαι μεγά-
 λας καὶ πολλὰς ἐπ' ἁκρας τῆς παραθαλαττίου χώ-
 ρας, κατὰ δὲ τὰς πλήμας ἅπαντας τοὺς προειρημέ-
 νους τόπους κατακλύζεσθαι, πολλοῦ καὶ βιαίου πνεύ-
 ματος φερομένου πρὸς τὴν χέρσον, τῆς δ' ἐπιφα- 10
 νείας ἀφρῶ πολλῶν λευκαιομένης· τὸ δὲ παραδοξό-
 τατον, κήτεσι πολλοῖς καὶ τὸ μέγεθος ἀπίστοις συγ-
 κεκρωμέναι. ταῦτα δὲ φοβηθέντας αὐτοὺς τὸ μὲν
 πρῶτον ἀπελπίσαι τὸ ζῆν, ὥς αὐτίκα μάλα μετὰ
 τῶν σκαφῶν διαφθαρησομένους, μετὰ δὲ ταῦτα ἐξ
 ἁπάντων μίας φωνῆς γιγνομένης καὶ διὰ τῶν ὑπλῶν
 244 πολλοῦ συντελουμένου ψόφου, πρὸς δὲ ταῦτοις τῶν
 σαλπίγγων ἐνιεμένων, τῷ παραδόξῳ πτοηθῆναι τὰ
 θηρία καὶ δύναι πρὸς βυθόν.

Ὁ δὲ βασιλεὺς περὶ τούτων διακούσας, τοῖς μὲν 107
 ἡγουμένοις τοῦ στόλου παρήγγειλεν ἐπὶ τὸν Εὐφρά-
 την καταπλεῦσαι, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως πολ-
 λὴν χώραν διελθὼν συνῆψε τοῖς Σουσιανοῖς ὄροις.
 περὶ δὲ τοὺς καιροὺς τοὺτους Κάλανος ὁ Ἰνδός, ἐν
 φιλοσοφίᾳ μεγάλην ἔχων προκοπὴν καὶ τιμώμενος
 ὑπ' Ἀλεξάνδρου, παράδοξον ἐποίησατο τὴν τοῦ βίου
 καταστροφὴν. βεβιωκὼς γὰρ ἔτη τρία πρὸς τοῖς
 ἑβδομήκοντα, καὶ πάντα τὸν χρόνον ἀπείρατος γε-
 γονώς ἀρόωστιας, ἔκρινεν ἑαυτὸν ἐκ τοῦ ζῆν μετα-
 στήσαι, ὡς τὸ τέλειον τῆς εὐδαιμονίας παρὰ τε τῆς 30
 φύσεως καὶ τῆς τύχης ἀπειληφώς. καταπειρωθεὶς δ'
 ὑπ' ἀρόωστιας, καὶ καθ' ἡμέραν αἰεὶ μᾶλλον βαρυ-
 νόμος, ἡξίωσε τὸν βασιλέα πυρὰν αὐτῷ μεγάλην
 κατασκευάσαι, καὶ προσαναβάντος ἐπὶ ταύτην αὐτοῦ
 προστάξαι τοῖς ὑπηρέταις πῦρ ἐνεῖναι. ὁ δ' Ἀλέ-
 ξανδρος τὸ μὲν πρῶτον αὐτὸν ἀποτρέπειν ἐπειράτο
 ταύτης τῆς ἐπιβολῆς, ὡς δ' οὐχ ὑπήκουσεν, ὡμο-
 λόγησε συντελέσειν περὶ ὧν ἡξιωκὼς ἦν. διαγγελ-

θείσης, δὲ τῆς προΰσεως, ἥ μὲν πυρὰ κατεσκευάσθη, τὸ δὲ πλῆθος κατήντησεν ἐπὶ τὴν παράδοξον θεάν. ὁ δὲ Κάλανος ἀκολουθήσας τοῖς ἰδοῖς δόγμασι τε-
θαρόηκότως ἐπέστη τῇ πυρᾷ, καὶ μετὰ ταύτης κα-
ταπλεχθεὶς ἐτελεύτησε. τῶν δὲ παρόντων οἱ μὲν μα-
τίαν αὐτοῦ κατέγνωσαν, οἱ δὲ κερδοβολάν ἐπὶ καρ-
τερία, τινὲς δὲ τὴν εὐφυλίαν καὶ τὴν τοῦ θανάτου
κατάφρόνησιν ἐθαύμαζον. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦτον κεν
ἐθαύμα πομπτελῶς, αὐτὸς δὲ παρελθὼν εἰς Σοῦσα
10 τὴν μὲν προσφυτέραν τῶν Λαρείου θυγατέρων Στά-
τειραν ἐγγήμε, τὴν δὲ νεωτέραν Ἑφαιστίδαν συνή-
κισε Δρυπητὴν· ἐπεισὲ δὲ καὶ τοὺς ἐπιφανέστατους
τῶν φίλων γῆμαι, καὶ συνῳκίσεν αὐτοῖς τὰς εὐγε-
νεστάτας παρθένους Περσίδας.

- 108 Κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἦγον εἰς τὰ Σοῦσα
τοῖς ἐνύοιοι τῶν Περσῶν, νεοὶ μὲν παντελῶς ταῖς
ἡλικίαις, ἐπιτελεγμένοι δὲ ταῖς τῶν σωματίων εὐπρε-
πέαις τε καὶ ῥωμαῖς. κατὰ δὲ τινὰς ἐντολάς τοῦ
βασιλέως ἠθροισμένοι, χρόνον ἱκανὸν ἐπιστάτας καὶ
20 διδασκάλους ἐσχηκότας τῶν πολεμικῶν ἔργων, πάν-
τες δὲ Μακεδονικαῖς παροπλίαις πομπτελῶς κεκοσμη-
μένοι, παρεμβολὴν μὲν ἐποίησαντο πρὸ τῆς πόλεως
ἐπιθεῖσθαι μὲν οὐκ ἐβόλυντο, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ὅπλοις ἄσκη-
σιν καὶ μελετῇ, ἐπιμελήθησαν διαφερόντως. τῶν γὰρ
245 Μακεδόνων πρὸς τὴν τοῦ Γάγγου ποταμοῦ διαβάσιν
ἀντειπόντων, καὶ πολλάκις ἐν ταῖς ἐκκλησίαις κατα-
βοῶντων καὶ τὴν ἐξ Ἀμμωνος γενέσειν διασυρόντων,
τοῦτο τὸ σύστημα κατεσκεύασεν ἐκ μιᾶς μὲν ἡλικίας
τῶν Περσῶν καὶ ὁμοίας συνεισθηκός, δυνάμενον δὲ
30 ἀντιτάγμα γενέσθαι τῇ Μακεδονικῇ φάλαγγι. καὶ τὰ
μὲν περὶ Ἀλέξανδρον ἐν τούτοις ἦν. Ἀρπάλος δὲ
τῶν ἐν Βαβυλῶνι Θησαυρῶν καὶ τῶν προσόδων τὴν
φυλακὴν πεπιστευμένος, ἐπειδὴ τὰ χεῖστα ὁ βασιλεὺς
εἰς τὴν Ἰνδικὴν ἐστράτευσεν, ἀπέγνω τὴν ἐπανοδὸν
αὐτοῦ· οὖν· ὁ ἑαυτὸν εἰς τρυφήν, καὶ πολλῆς γῶ-
ρας ἀποδεδειγμένος σαυράνης, τὸ μὲν πρῶτον εἰς
ὕβρεις γυναικῶν καὶ παθαρμόνους ἑρωτας βαρβαρῶν
ἐξέτραπεν, καὶ πολλὰ τῆς γᾶς ἀκρατεσιταῖς ἡσού-

ταῖς κατηγάλασεν· ἀπὸ δὲ τῆς ἐρυθρῆς θαλάττης
 πύλῃ διάστημα κορίζων ἰχθύων πλήθος, καὶ θιατῶν
 πολυδάπανον ἐκιστάμενος, ἐβλασφημεῖτο· μετὰ δὲ
 ταῦτ' ἐκ τῶν Ἀθηναίων τὴν ἐπαφανεστάτην τῶν ἐκα-
 τῶν ὄνομα Πυθουλῆν μετεπεμψάμενος, καὶ εἰδὼς ὅτι
 αὐτὴν βασιλικαῖς δαίταις ἐδίδουσαν καὶ μετὰ δαίμονας
 ἔδαιρε· πάλιν αὖτις καὶ τῶρον παρὰ τὴν Ἀττικὴν ἐπὶ
 τὴν κενάσαν ἀπαλόμενον· μετὰ δὲ ταῦτα ἄλλην ἐκα-
 τῶν Ἀττικὴν· πῦρ τε Ἰλίου πῦρ τε μετεπεμψάμενος ἐν
 ὑπερβαλλούσῃ τρυφῇ καὶ πολυδάπανον δακτύλιματι
 διεξήγε· εἰς δὲ τὰ παραλογα τῆς εὐχῆς καταφυγὰς
 ποριζόμενος, εὐεργετῇ τὸν πῶν Ἀθηναίων δῆμον.
 τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου μετὰ τὴν εἰς Ἰνδοὺς ἐπ' ἀνόδον
 πολλοὺς τῶν παλαιῶν καθηγορηθέντας ἀνελόντως
 φοβηθεὶς τὴν τιμωρίαν, καὶ συνεκνωσάμενος ἄρχον-
 τῶν· μὲν τὰ λαντα· σπαστικιστάς, καὶ μεθοσφόρους
 αἰθεροίους, ἐκ κισχίλοις καταπῆραν ἐκ τῆς ἰστίας καὶ
 κατέπλευσεν εἰς τὴν Ἀττικὴν· ἄνδρος δ' αὐτοῦ πρὸς
 ἔχαντος, τοὺς μὲν μεθοσφόρους ἀπέλιπε περὶ Ἰλίου
 πύργου· τῆς Λακωνικῆς, αὐτὸς δὲ μέρος τῶν χρημάτων
 τῶν ἀναλαβῶν· ἐκείνης ἔχοντα τοῦ δῆμου ἐξαιτούμε-
 νος δὲ ἐπὶ ἡγετῶν τοῦ καὶ Ὀλυμπιάδος, καὶ πολλὰ
 χρήματα· διαδοὺς ποῖς· ἤγε αὐτοῦ δημηγοροῦντος ῥή-
 σιν,· διείδρα, καὶ κατέσεν εἰς Κανίαν· πρὸς τοὺς
 μεθοσφόρους ἐκείθεν δὲ πλεῖστας εἰς Κρήτην ὑπὸ
 Θίβρωνος ἐπὶ τῶν φίλων ἰδολοφορήθη. οἱ δ' Ἀθη-
 ναῖοι τῶν τοῦ Ἀρπύλου χρημάτων λόγον ἀναζητούν-
 τες, Δημοσθέτην καὶ ἄλλους τινὰς τῶν ρητόρων
 ἀπέκλησαν, οἷς ἐλάφρατος τῶν Ἀρπύλου χρημάτων
 γινώσκων· Ἀλεξάνδρος τῶν Ὀλυμπίων ὅσων ἐκ τῶν
 246 ῥήσεων Ὀλυμπίων τοὺς φυγάδας πάντας ταῖς πόσιν
 παρὰ τῆς καί τινος πληρῆς τῶν ἱερῶν ἑλάν· καὶ φονεῖν
 αὐτοὺς δ' ἀπὸ τῆς τοῦ προσηγορεύοντος τῶν πόλεων
 ἀπέλυσε τῆς στρατείας, ὄντας ὡς μυρίους· κινδυνεύ-
 μενος δὲ πολλοὺς αὐτῶν εἶναι καταδανείους, ἐν ἡμέρᾳ
 μὲν τὰ δάνεια βραχὺ· λείπονται τῶν μυρίων τὰ λαν-
 τῶν· διείδρα πῶν δὲ ἀπολειπόμενων· Ἀλεξάνδρος
 τῶν ἱερῶν ἐπὶ τῶν καὶ κατὰ τὴν ἐκκλησίαν καταβάν-
 τας

των, παροξυνθεὶς κατηγόρησεν αὐτῶν τεθαρρῆκαί-
τως. καταπληξάμενος δὲ τὸ πλῆθος ἐτόλμησεν αὐ-
τὸς καταβὰς ἀπὸ τοῦ βήματος τοὺς αἰτιωτάτους
τῆς ταραχῆς ταῖς ἰδίαις χερσὶ παραδούναι τοῖς ὑπη-
ρέταις πρὸς τὴν τιμωρίαν. ἐπὶ πολὺ δὲ τῆς διαφο-
ρᾶς αὐξομένης, ὁ μὲν βασιλεὺς ἐκ τῶν ἐκλελεγμένων
Περσῶν ἡγεμόνας κατέστησε, καὶ τούτους προῆγαν
ἐπὶ τὸ πρῶτον· οἱ δὲ Μακεδόνες μετανεήσαντες,
καὶ πολλὰ μετὰ θυμῶν δεηθέντες, μόγις ἐπεισαν τὸν
10 Ἀλέξανδρον αὐτοῖς διαλλαγῆται.

- 110 Ἐπ' ἄρχοντας δ' Ἀθηναίων Ἀντικλέους Ῥω-
μαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Κορνήλιον καὶ
Κοῖντον Ποπλίλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλέξανδρος τὸν
τῶν ἀπολελυμένων ἀριθμὸν ἀνεπλήρωσεν ἐκ τῶν
Περσῶν, καὶ χιλίους αὐτῶν εἰς τοὺς περὶ τὴν αὐλὴν
ἔταξεν ὑπασπιστάς, καὶ τὸ σύνολον οὐκ ἥττους εἰς
πίστιν τῶν Μακεδόνων ὑπέλαβεν. ἦκε δὲ κατὰ τοῦ-
τον τὸν καιρὸν καὶ Πευκίστης, ἄγων Πέρσας τοξό-
τας καὶ σφενδόνητας διεμνύον· καταμῖξας δὲ τού-
τους τοῖς προϋπάρχουσι στρατιώταις, τῇ καινότητι
τῆς καινοτομίας κατεσκέπασε τὴν ὅλην δύναμιν κα-
ραμίνην καὶ ἀρμόζουσαν τῇ ἰδίᾳ προαιρέσει. τῶν
δὲ Μακεδόνων ἐκ τῶν αἰχμαλωτῶν γεγεννηκότων
υἱούς, τὸν ἀριθμὸν τῶν παιδῶν ἀκριβῶς ἐσκέφατο.
ἔντων δ' αὐτῶν ἀχάδων μυρίων, ἅπασι τὰς ἀρμो-
ζούσας πρὸς τροφήν ἐλευθέριον συντάξεις ἀπομερί-
σας, τούτοις μὲν παιδεύτας ἐπέστησε τοὺς διδάσκον-
τας τὴν ἀρμόζουσαν παιδείαν. αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν
τὴν δύναμιν προῆγεν ἐκ τῶν Δούρων· καὶ διαβὰς
20 τὸν Τίγριν ἐν ταῖς Κάραις καλουμέναις κόμαις
κατεστρατοπέδευσεν. ἔξῃς δ' ἐν ἡμέραις τέτταρσι τὴν
Σίτταν διανύσας ἦκεν εἰς τὰ καλούμενα Σάμβανα.
ἔκταῦθα δὲ μείνας ἡμέρας ἑπτὰ καὶ προσαναλαβὼν
τὴν δύναμιν, τριταῖος εἰς τοὺς Κέλωνας προσγο-
ρευομένους ἦκεν, ἐν ᾗ μέχρι νῦν διαμένει γένος
Βοιωτῶν, κατὰ μὲν τὴν Ξέρξου στρατιάν ἀναστα-
τον γεγὼνός, μεμνημένον δ' ἐπὶ τῶν πατρίων νόμων.
ὅτις γὰρ οὗτοι δίφωροι, τῇ μὲν ἑτέρᾳ διαλέκτῃ 217

ἔξωμοιῶθησαν τοῖς ἔγχωρίοις, τῇ δ' ἑτέρᾳ πλείους
 τῶν Ἑλληνικῶν λέξεων διετήρουν, καὶ τῶν ἐπιτη-
 δευμάτων ἓνα διεφύλαττον. τέλος δὲ προσμείνας ἡμέ-
 ρας ἀνέβη, καὶ παρεγκλίνας τὴν ὑποκειμένην οἰκὸν
 θάλασσαν ἦλθεν εἰς τὴν ὀνομαζομένην Βαγυστά-
 νην, θεοπροπυστάτην τε χώραν οὖσαν καὶ πλήρη
 καρπύμων δένδρων καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων τῶν
 πρὸς ἀπόλαυσιν ἀνηκόντων. μετὰ δὲ ταῦτα παρελθὼν
 εἰς τινὰ χώραν δυναμένην ἐντρέφειν ἀγέλας παμπλη-
 θεῖς ἵππων, ἐν ᾗ τὸ παλαιὸν ἔφασαν ἑκακίδεκα μυ- 10
 ριάδας ἵππων γεγονέναι φορβάδων, κατὰ δὲ τὴν
 Ἀλεξάνδρου παρουσίαν ἔξ μόναι μυριάδες ἡριθμή-
 θησαν, ἐνταῦθα διαμείνας ἡμέρας τριάκοντα ἔβδο-
 μαῖος διήνυσεν εἰς Ἐκβάτανα τῆς Μηδίας. ταύτης
 δὲ φασὶ διακοσίων μὲν καὶ πενήκοντα σταδίων τὴν
 περίμετρον ὑπάρχειν, βασιλεὺς δ' ἔχειν τῆς ὅλης Μη-
 δίας καὶ θησαυροὺς πολλῶν χρημάτων. ἐνθα δὲ
 χρόνον τινὰ τὴν δύναμιν ἀναλαβεῖν, ἀγῶνάς τε θυ-
 ρεμικούς ἐπαίει καὶ πότους συνεχεῖς τῶν φίλων, ἐν
 οἷς Ἑφαιστίων ἀκαίροις μίθαις χρησάμενος, καὶ 20
 περιπεσὼν ἀρρώστια, τὸν βίον ἐξέλειπεν. ὁ δὲ βασι-
 λεὺς χαλεπῶς ἐνέγκας τὰ συμβάν, τὸ σῶμα τοῦ τε-
 τελευτηκότος Περδίκκα παρέδωκεν εἰς Βαβυλῶνα κα-
 ρίσαι, βουλόμενος ἐπιφανεστάτην αὐτοῦ ποιήσασθαι
 τὴν ταφὴν.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ τὴν Ἐ- 111
 λάδα ταραχαὶ συνίσταντο καὶ πραγμάτων καινῶν
 κινήσεις, ἐξ ὧν ὁ Λαμιακὸς πόλεμος κληθεὶς ἔλαβε
 τὴν ἀρχήν, ἐκ τοιαύτης τινὸς αἰτίας. τοῦ βασιλέως
 προσταξάτος τοῖς σατραπαῖς ἅπασιν ἀπομίσθους 30
 ποιῆσαι τοὺς μισθοφόρους, καὶ τούτων τὸ πρὸς-
 ταγμα συντελεσάντων, πολλοὶ τῆς στρατείας ἀπολε-
 λυμένοι ξένοι διέτρεχον καθ' ὅλην τὴν Ἀσίαν πλα-
 νώμενοι καὶ τὰς ἀναγκαίας τροφὰς ἐκ τῶν προνο-
 μῶν ποριζόμενοι. μετὰ δὲ ταῦτα πανταχόθεν διῆραν
 ἐπὶ Ταίναρον τῆς Λακωνικῆς. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν
 Περσικῶν σατραπῶν καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων οἱ
 περιλειφθέντες χρήματά τε καὶ στρατιώτας ἀθροί-

- ἡρώεσσι ἐπὶ τὸν Τάινρον καὶ κοστήν δύναμιν
 ἤθροισαν· τὸ δὲ τελευταῖον Λεωσθένην τὸν Ἀθη-
 ναῖον, ἄνδρα ψυχῆς λαμπρότητι διάφορον καὶ μύ-
 λιστα ἀντικείμενον τοῖς Ἀλέξανδρου πρῆγμασιν, ἐξ-
 λόντα στρατηγὸν αὐτοκράτορα· οὗτος δὲ τῇ βουλῇ
 διαλεχθεὶς ἐν ἀπορρήτῃς πεπληκέντα μὲν ἔλαβε
 πύλαντες πρὸς τὴν μισθοδοσίαν, ὅπλων δὲ πλήθος
 ἐκείνῳ πρὸς τὰς κατεπαγούσας χρεῖας, πρὸς δὲ Αἰ- 248
 τωλοὺς ἀλλοτρίως ἔχοντας πρὸς τὸν βασιλέα περὶ
 10 συμμαχίας διεπρεσβεύσατο, καὶ πάντα τὰ πρὸς τὸν
 πόλεμον παρεσκευάσθη· Λεωσθένης μὲν οὖν προ-
 ράμενος τὰ μέγεθος τοῦ πολέμου περὶ ταῦτα διέτρι-
 βεν· ὁ δ' Ἀλέξανδρος τῶν Κοσσαίων ἀπειθούντων
 ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτοὺς ἐξώων τῇ δυνάμει· τοῦτο
 δὲ τὸ ἔθνος ἀλλήῃ διαφέρειν κατοικεῖ μὲν τῆς Μη-
 θίας τὴν ὄρεινὴν, πεποιθὸς δὲ τῇ τῶν τόπων δυσ-
 χωρίᾳ καὶ ταῖς κατὰ πόλεμον ἀρεταῖς οὐδέποτε δε-
 σπότην ἔπλην προεδέδεκτο, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν τῶν
 Περσῶν βασιλείαν διέμεινεν ἀνάλευτον, καὶ τότε πε-
 20 φρονηματισμένον οὐ κατεπλάγχθη τὴν τῶν Μακεδόνα
 ἀρετῇ· ὁ δὲ βασιλεὺς προκαταλαβόμενος τὴς παρό-
 δους καὶ τῆς Κοσσαίας τὴν πλείστην πόρθησιν
 καὶ κατὰ πάσας τὰς συμπλοκὰς πρότερον, πολλοὺς
 μὲν ἀπέκτετε τῶν βαρβάρων, πολλὰ πλοσίους δ'
 ἐξώγησεν· οἱ δὲ Κοσσαῖοι πάντῃ νικώμενοι καὶ διὰ
 τὸ πλῆθος τῶν ἐαλωκότων χαλεπῶς φέροντες, ἡναγ-
 κάσθησαν τῆς τῶν αἰχμαλώτων σωτηρίας τὴν δου-
 λείαν ἀλλάξασθαι· διὸ καὶ τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐπιτρέ-
 ψαντες ἐτύγγαον εἰρήνης· αὐτὸν τοῖς ποιεῖν τὸ πρῶ-
 30 τὰτόμενον τῷ βασιλεῖ· ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἐν ἡμέραις
 ταῖς πάσις τετραράκοντα καταπολεμήσας τοῦ ἔθνους,
 καὶ πόλεις ἀξυλόγους ἐν ταῖς δυσχωρίαις κτίσας,
 ἀνέλαβαν τὴν δυνάμιν.
- 112 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Σωσικλέους ἐν Ρώ-
 μη κατεστάθησαν ὑπάτοι Λεύκιος Κορνήλιος Λέν-
 τλος καὶ Κόιντος Ποπλίλιος· ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλέξαν-
 δρος καταπεπολεμηκώς τὸ τῶν Κοσσαίων ἔθνος ἀνέ-
 ξευξε μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ προῆγεν ἐπὶ τῆς Βα-

βυβλῶνες ἐπὶ αὐτῇ καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ οὐδεὶος διακρίσαντες
 καὶ τὴν δυνάμειν ἀναλαμβάνων· ἡσυχῇ προὐχεν· ἀπέ-
 χοντος δὲ αὐτοῦ τριενασίαν· σταδίου τῆς Βαβυ-
 λῶνος, οἱ Χαλδαῖοι κληρόμενοι, μέγιστον μὲν δόξαν
 ἐν ἀστρολογίᾳ περιτρίπτωμένοι, διὰ δὲ τοῦ σπουδαίου
 σκεπτικῆς πρὸς τὸν προλέγοντα εἰρηθότες τὰ μέλλουσα, προσ-
 χειρίσαντο, μὲν ἔξ ἐκείνων τὸν ἀρχιερεὶν τοῦ βασι-
 λείου ἐμπροσθεν ἔχοντα, διὰ δὲ τῆς τῶν ἀστέρων
 μαγείας γινόντες τὴν μέλλουσαν γίνεσθαι τοῦ βασι-
 λείου τελευτήν ἐν Βαβυλῶνι, προσέειπον, μηδὲν τῇ
 βασιλεῖ τὸν κίνδυνον, καὶ παραρκευάσασθαι μηδὲν
 προῖον, τὴν εἰς τὴν πόλιν εἰσελθόντα ποιήσασθαι, δε-
 χασθαι δὲ αὐτῶν ἐκφυγεῖν πῶν κινδύνων, εἰν ἀνέ-
 ιστήσῃ τὰν καθηρομένην ὑπὸ Περσῶν τοῦ Βήλου
 τάφου, καὶ τὴν βεβουλευμένην ὁδὸν ἐπισησας πε-
 ιρῶν τὴν πόλιν, τῶν δὲ ἀσφαλεμένων Χαλδαίων
 προδιδόντες, ὄναμα Βαλφάτης, τῶν μὲν βασιλεῖ συ-
 ελθεῖν εἰς λόγους, αὐτὸν δὲ ἐτόλμησε διὰ τὸν φόβον, Αλ-
 εάρχῃ δ' ἐνὶ τῶν Αλεξάνδρου φίλων κατ' ἰδίαν ἐντε-
 249 χαιν καὶ τὰ κατὰ μέρος ἀπαγγέλλας, ἡδὲ δὴ δηλώσαι
 τῷ βασιλεῖ, ὅτι Αλεξάνδρος ἀκούσας, σπουδῇ τοῦ
 Νεάρχου τὴν τοῦ Χαλδαίου προσησιν κατεπλάγῃ,
 καὶ μάλιστα αὐτὴν ἀγγέλοιαν τῶν καθ' αὐτὴν καὶ δόξαν
 ἀναλογιζόμενος ἐταράκτετο, τὴν κινῆσιν πάλαι δὲ τὰς
 πολλοὺς τῶν φίλων ἀποστείλας εἰς τὴν πόλιν, αὐτὸς
 εἰς ἄλλην ἀτραπὸν παρήλαξε, πρὶν Βαβυλῶνα, καὶ
 καταστρατοπεδεύσας ἀπὸ σταδίων διακοσίων ἡσυχίαν
 εἶχε, πάντων δὲ θαυμάζοντων ἦσαν, πρὸς αὐ-
 τὸν ἄλλοι τε πλείους τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν φιλοσό-
 φων, οἱ περὶ τὸν Ἀνάξαρχον, οὐκ αὖτε μεθόντες
 τὴν αἰτίαν, καὶ τοῖς ἐκ φιλοσοφίας λόγοις χαρτά-
 ρηται ἐκφορῶν, κοδοῦνται μετέδθηκαν αὐτὸν ὥστε κα-
 ταφρονῆσαι μὲν πάσης μαγικῆς, μάλιστα δὲ τῆς
 παρὰ τοῖς Χαλδαίοις προτιμωμένης, διόπερ ὁ βασι-
 λεύς, ὡς παρὲι τετρωμένος τὴν ψυχὴν καὶ τοῖς τῶν
 φιλοσόφων λόγοις ὑγιασθεὶς, εἰς τὴν Βαβυλῶνα με-
 τὰ τῆς δυνάμεως εἰσῆλθε, τῶν δὲ ἐγγυρίων καθάπερ
 καὶ πρότερον φιλανθρώπως ὑπαδεχομένων τοὺς στρα-

τιώτης, ἅπαντες ἄρμησαν πρὸς ἄντιον καὶ τρυφήν, πολλῆς τῶν ἐπιτηδείων παρεσκευασμένης θαυφιλίας. ταῦτα μὲν οὖν ἐπραχθῆ κατὰ τοῦτον τὸν ἑαυτὸν.

- 113 Ἐκ ἄρχοντος δ' Ἀθηναίων Ἀθησίου Ρωμαῖος κατέστησαν ὑπάτους Γάϊον Ποιτηλίον καὶ Παιπύριον, Ὀλυμπιάς δ' ἤχθη τετάρτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν καὶ δέκα, καθ' ἣν εἶκα στάδιον Μικῆας Ρόδιος. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον ἐξ ἀπάσης σχεδὸν τῆς οἰκουμένης ἦσαν πρέσβεις, οἱ μὲν συγκαίροντες ἐπὶ 10 τοῖς κατορθώμασιν, οἱ δὲ στεφανοῦντες, ἄλλοι δὲ φιλίας καὶ συμμαχίας τιθέμενοι, πολλοὶ δὲ δωρεὰς μεγαλοπρεπεῖς κομίζοντες, τινὲς δὲ ὑπὲρ τῶν ἐγκαλουμένων ἀπολογούμενοι. χωρὶς γὰρ τῶν ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰθυνῶν καὶ πόλειων, ἔτι δὲ δυναστῶν, πολλοὶ καὶ τῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης καὶ Λιβύης κατήντησαν, ἐκ μὲν Λιβύης Κυρηθόνιοι καὶ Λιβυφοίνικες καὶ πάντες οἱ τὴν παράλιον οἰκοῦντες μέχρι τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, ἐκ δὲ τῆς Εὐρώπης αἱ τε τῶν Ἑλλήνων πόλεις ἐξέπεμψαν καὶ Μακεδόνες, ἔτι δὲ Ἰλλυριοὶ καὶ τῶν περὶ τὸν Ἀδρίαν οἰκούντων οἱ πλείους, 20 αἱ τε Θράκεια γένη καὶ τῶν πλησιοχώρων Γαλατῶν, ὧν τότε πρῶτον τὸ γένος ἐγνώσθη παρὰ τοῖς Ἕλλησιν. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀπογραφὴν λαβὼν τῶν πρέσβεων διέταξε τοῖς μὲν πρώτοις διδόναι τὰς ἀποκρίσεις, καὶ τοῖς ἐξῆς ἀπάσι. καὶ πρώτοις μὲν ἐχηματίσας τοῖς ὑπὲρ τῶν ἱερῶν παραγεγενημένοις, δευτέρους δὲ τοῖς περὶ τῶν δωρεῶν ἤκουσιν, ἐξῆς δὲ τοῖς ἀμφισβητήσας ἔχουσι πρὸς τοὺς ὁμόρους, τετάρτους δὲ τοῖς περὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἡμῶσι, πέμ- 30 πτοις δὲ τοῖς ἀντιλέγουσι περὶ τῆς καθέσου τῶν φυγάδων. τοῖς μὲν οὖν Ἕλλησις πρώτοις ἐχηματίσας, εἰτ' Ἀμμωνιεῦσι καὶ Αἰλφοῖς καὶ Κορινθίοις, ἔτι δὲ Ἐπιδαυρίοις καὶ τοῖς ἄλλοις, κατὰ τὴν δόξαν τῶν 250 ἱερῶν προκρίνων τὰς ἐντεύξεις. πάσαις δὲ ταῖς πρεσβείαις φιλοτιμηθεὶς κεχαρισμένας δοῦναι τὰς ἀποκρίσεις, εὐαρεστονύμενας ἀπέλυσε κατὰ τὸ δυνατόν.
- 114 Ἀπολύσας δὲ τὰς πρεσβείας περὶ τὴν ταφὴν ἐγένετο τοῦ Ἡφαιστίωνος. τοσαύτην δὲ σπουδὴν

ἐποιήσατο πρὸς τὴν τῆς ἐκφορᾶς ἐπιμέλειαν ὥστε μὴ μόνον τὰς προγεγενημένας παρ' ἀνθρώποις ταφὰς ὑπερβαλέσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐσομένοις μηδεμίαν ὑπέρθεσιν καταλιπεῖν. καὶ γὰρ ἠγάπησεν αὐτὸν τῶν ἐν στοργῇ φίλων δοξαζομένων, καὶ μετὰ τὴν τελευταίαν ἐτίμησεν αὐτὸν ἀνυπερβλήτως. ζῶντα μὲν γὰρ προετίμησε πάντων τῶν φίλων, καίπερ Κρατεροῦ φίλον ἔχοντος ἐνάμιλλον. ἐπεὶ γάρ τις τῶν ἐταίρων εἶπε μηδὲν καταδείστερον Ἑφαιστίωνος τὸν Κρατερὸν σιέρεσθαι, ἐπεφθέγγατο Κρατερὸν μὲν εἶναι φιλοβασιλέα, 10 Ἑφαιστίωνα δὲ φιλαλέξανδρον. τῆς δὲ Δαρείου μητρὸς κατὰ τὴν πρώτην ἐντευξεν διὰ τὴν ἄγνοιαν προσκυνοῦσης τὸν Ἑφαιστίωνα ὡς ὄντα βασιλέα, καὶ μετὰ τὴν ἐπίγνωσιν διατρεπομένης, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Μηδὲν φροντίσης, ὦ μήτηρ· καὶ γὰρ οὗτος Ἀλέξανδρος. καθόλου γὰρ ὁ Ἑφαιστίων τοσαύτης ἔξουσίας καὶ φιλικῆς ἐκοινώνει παρῴησις ὡς τῆς Ὀλυμπιάδος ἀλλοτρίως ἐχούσης πρὸς αὐτὸν διὰ τὸν φθόρον, καὶ κατὰ τὰς ἐπιστολάς ἐπιτιμώσης αὐτῷ σκληρότερον καὶ ἀπειλούσης, τὰ τε ἄλλα γράψαι πρὸς 20 αὐτὴν ἐπιπληκτικῶς καὶ κατὰ τὴν ἐπιστολὴν ἐπὶ τελευταίᾳ θεῖναι ταῦτα· Καὶ πρὸς ἡμᾶς παύου διαβαλλομένη καὶ μὴ χαλέπαινε μηδὲ ἀπείλει· εἰ δὲ μή, μετρίως ἡμῖν μελήσει. οὔδε γὰρ ὅτι Ἀλέξανδρος κρείττων ἀπάντων. ὁ δ' οὖν βασιλεὺς τὰ πρὸς τὴν ἐκφορὰν παρασκευαζόμενος, ταῖς μὲν πλησίον πόλεσι προσέταξε κατὰ δύναμιν συμβάλλεσθαι πρὸς τὸν αἰῆς ἐκφορᾶς κόσμον. πᾶσι δὲ τοῖς κατὰ τὴν Ἀσίαν οἰκοῦσι προσέταξε τὸ παρὰ τοῖς Πέρσαις ἱερὸν πῦρ καλῶμενον ἐπιμελῶς σβέσαι, μέχρι ἂν τελέσῃ τὴν 30 ἐκφορὰν. τοῦτο δὲ εἰσέθεισαν οἱ Πέρσαι ποιεῖν κατὰ τὰς τῶν βασιλέων τελευταίς. τὸ δὲ πλῆθος χαλεπὸν οἰωνὸν ἐτίθετο τὸ πρόσταγμα, καὶ τὸ θεῖον ὑπέλαμβανον προσημαίνειν τὸν τοῦ βασιλέως θάνατον. ἐγένετο δὲ καὶ ἄλλα σημεῖα παραδόξα, προδηλοῦντα τὴν Ἀλεξάνδρου τελευταίαν, περὶ ᾧ μικρὸν ὕστερον ἐροῦμεν, ὅταν τὸν περὶ τῆς ἐκφορᾶς λόγον ἀποδῶμεν.

115 Τῶν γὰρ ἡγεμόνων καὶ φίλων ἕκαστος στοχα-
 ζόμενος τῆς τοῦ βασιλέως ἀρεσκείας κατεσκεύαζεν
 εἰδωλὰ δι' ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 θαυμαζομένων παρ' ἀνθρώποις· αὐτὸς δὲ τοὺς ἀρχι-
 τέκτονας ἀθροίσας καὶ λεπτυργῶν πλῆθος τοῦ μὲν
 τεύχους καθεῖλεν ἐπὶ δέκα σταδίους, τὴν δ' ὀπτὴν
 πλίνθον ἀναλεξάμενος, καὶ τὸν θεχόμενον τὴν πυρὰν
 τόπον ὁμαλὸν κατασκευάσας, ὠκοδόμησε τετράπλευ- 251
 ρον πυρὰν, σταδιαίας οὔσης ἐκάστης πλευρᾶς. εἰς
 10 τετράκοντα δὲ δόμους διελόμενος τὸν τόπον, καὶ κα-
 ταστρώσας τὰς ὀροφὰς φοινίκων στελέχεσι, τετρά-
 γωνον ἐποίησε πᾶν τὸ κατασκευάσμα. μετὰ δὲ ταῦτα
 περιετίθει τῷ περιβόλῳ παντὶ κόσμον, οὗ τὴν μὲν
 κρηπίδα χρυσαῖ πεντηρικαὶ πρῶραι συνεπλήρουν,
 οὔσαι τὸν ἀριθμὸν διακόσιαι τετταράκοντα, ἐπὶ δὲ
 τῶν ἐπωτίδων ἔχουσαι δύο μὲν τοξότας εἰς γόνυ κα-
 καθικότας τετραπήχεις, ἀνδριάντας δὲ πενταπήχεις
 καθωπλισμένους, τοὺς δὲ μεταξύ τόπους φοινικίδες
 ἀνεπλήρουν πύλαι. ὑπεραναι δὲ τούτων τὴν δευ-
 20 τέραν ἐπανεῖχον χώραν δᾶδες πεντεκαίδεκαπήχεις,
 κατὰ μὲν τὴν λαβὴν ἔχουσαι χρυσοὺς στεφάνους,
 κατὰ δὲ τὴν ἐκφλόγωσιν αἰετοὺς διαπεπετακότας τὰς
 πτέρυγας καὶ κάτω νεύοντας, παρὰ δὲ τὰς βάσεις
 δράκοντας ἀφορῶντας τοὺς αἰετοὺς. κατὰ δὲ τὴν τρί-
 την περιφορὰν κατεσκεύαστο ζῶων παντοδαπῶν πλῆ-
 θος κυνηγουμένων. ἔπειτα ἡ μὲν τετάρτη χώρα κεν-
 ταυρομαχίαν χρυσοῦν εἶχεν, ἡ δὲ πέμπτη λέοντας καὶ
 ταύρους ἐναλλαξὶ χρυσοὺς. τὸ δ' ἀνώτερον μέρος
 ἐπεπλήρωτο Μακεδονικῶν καὶ βαρβαρικῶν ὀπλῶν,
 30 ὧν μὲν τὰς ἀνδραγαθίας, ὧν δὲ τὰς ἡττας σημα-
 νόντων. ἐπὶ πᾶσι δὲ ἐφεισπτήκεισαν Σειφῆνες διακοί-
 λοι καὶ δυνάμεναι λεληθότως δέξασθαι τοὺς ἐν αὐ-
 ταῖς ὄντας καὶ ἄδοντας ἐπικηδίων θρῆνον τῷ τετε-
 λευτηκότι. τὸ δ' ὕψος ἦν ὅλου τοῦ κατασκευασματος
 πῆχεις πλείους τῶν ἑκατὸν τετράκοντα. καθόλου δὲ
 τῶν τε ἡγεμόνων καὶ τῶν στρατιωτῶν ἀπάντων καὶ
 τῶν πρέσβειων, ἔτι δὲ τῶν ἐγγυωρίων, φιλοτιμηθέν-
 των εἰς τὸν τῆς ἐκφορᾶς κόσμον, φασὶ τὸ πλῆθος

τῶν ἀναλωθέντων χρημάτων γεγονέναι πλείω τῶν μυρίων καὶ διςχιλίων ταλάντων. ἀκολουθῶς δὲ ταύτῃ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ τῶν ἄλλων γενομένων κατὰ τὴν ἐκφορὰν τιμῶν τὸ τελευταῖον προσέταξεν ἅπασιν θύειν Ἑφαιστίῳ θεῷ παρέδρω. καὶ γὰρ κατὰ τύχην ἦκεν εἰς τῶν φίλων Φίλιππος, χρησμὸν φέρων παρ' Ἀμμωνος θύειν Ἑφαιστίῳ θεῷ. διόπερ γενόμενος περιχαρὴς ἐπὶ τῷ καὶ τὸν θεὸν κεκυρωκέναι τὴν αὐτοῦ γνώμην, πρῶτος τὴν θυσίαν ἐπετέλεσε, καὶ τὸ πλῆθος λαμπρῶς ὑπεδέξατο, μύρια τὸν ἀρι- 10
θμὸν θύσας ἱερεῖα παντοδαπά.

Μετὰ δὲ τὴν ἐκφορὰν εἰς ἀνέσεις καὶ πανηγυ- 116
ρικὸν βίον ἐκτραπέντος τοῦ βασιλέως, δοκοῦντες ἰσχύειν τότε πλείστον καὶ μάλιστα εὐδαιμονεῖν, ἡ πέπρωμένη συνήρει τὸν ὑπὸ τῆς φύσεως αὐτῷ ἀνγκεχωρημένον τοῦ ζῆν χρόνον. εὐθύς δὲ καὶ τὸ θεῖον ἐσημαιοῖ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ, πολλῶν καὶ παραδόξων οἰωνῶν καὶ σημείων συντελουμένων. τοῦ γὰρ βασιλείῳς ἀλειφομένου, καὶ τῆς βασιλικῆς ἐσθῆτος 252 καὶ διαδήματος ἐπὶ τινος θρόνου τεθέντος, τῶν 20
ἐγγωρίων τις δεδεδεμένος ἐλύθη τὰς πίδαας αὐτομάτως, καὶ λαθὼν τοὺς φύλακας διῆλθε διὰ τῶν τῆς αὐλῆς θυρῶν ἀνεπικωλύτως. προσελθὼν δὲ τῷ θρόνῳ καὶ τὴν βασιλικὴν ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα καὶ τὸ διαδήμα περιθέμενος, ἐκάθισεν ἐπὶ τὸν θρόνον, καὶ τὴν ἡσυχίαν ἤγε. γνωσθείσης δὲ τῆς πράξεως ὁ βασιλεὺς καταπλαγεὶς τὸ παραδόξον προσῆλθε τῷ θρόνῳ, καὶ χωρὶς καταπλήξεως ἡσυχῇ τὸν ἄνθρωπον ἀνέκραγε τίς ὢν καὶ τί βουλόμενος τοῦτο ἐπραξε. τοῦ δὲ εἰπόντος μηδὲν ἀπλῶς γνώσκων, τοῖς μάντεσι προσ- 30
αναθέμενος περὶ τοῦ σημείου, τοῖτον μὲν κατὰ τὴν ἐκείνων κρίσιν ἀπέκτεινεν, ὅπως τὰ σημαινόμενα δυσχερῇ εἰς ἐκείνον τρέπηται, αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὴν ἐσθῆτα, καὶ θεοῖς ἀποτροπαίοις θύσας, ἐν ἀγωνίᾳ καθειστήκει, καὶ τῆς τῶν Χαλδαίων προρρήσεως ἐμνημόνευσε, καὶ τοὺς μὲν συμπείσαντας φιλοσόφους παρελθεῖν εἰς τὴν Βαβυλῶνα κατεμήμε-
το, τὴν δὲ τέχνην τῶν Χαλδαίων καὶ τὴν τῶν ἀνδρῶν

ἀγγίνοικαν ἰθαύμαζε, καθόλου δὲ τοὺς ταῖς εὐρεσιλο-
 γίαις κατασοφισζομένους τὴν δύναμιν τῆς πεπρωμένης
 ἐβλασφήμει. μετ' ὀλίγον δὲ ἄλλο σημεῖον αὐτῷ περὶ
 τῆς βασιλείας τὸ δαιμόνιον ἐπέστησεν. βαυλομένου γάρ
 αὐτοῦ διάσασθαι τὴν περὶ τὴν Βαβυλωνίαν λίμνην,
 καὶ πλεόντος μετὰ τῶν φίλων ἐν τισιν ἀκάτοις, ἐφ'
 ἡμέρας μὲν τινὰς ἀποσχισθείσης τῆς νεῶς ἀπὸ τῶν
 ἄλλων σκαφῶν ἐπλανήθη μόνος, ὥστε καὶ τὴν σω-
 τηρίαν ἀπογνῶναι. ἔπειτα διὰ τινος αὐλῶνος στε-
 10 νοῦ καὶ συμπεπυκασμένου δένδρεος διαπλέοντος, καὶ
 τῶν μὲν ὑπερκειμένων, τοῦ δὲ διαδήματος ὑπὸ τού-
 των ἀρθέντος, καὶ πάλιν εἰς τὴν λίμνην πεσόντος,
 εἰς τῶν ἑρειῶν προσνηξάμενος, καὶ βουλόμενος ἀσφα-
 λῶς σῶσαι τὸ διαῆγμα, προσέθετο τῇ κεφαλῇ, καὶ
 προσενήξατο τῷ πλοίῳ. τρεῖς δὲ ἡμέρας καὶ τὰς ἰσὰς
 νύκτας διαπλανηθεὶς διεσώθη, καὶ τὸ διαῆγμα περι-
 θέμενος ἀνελπίστως, πάλιν τοῖς μάντεσι προσανέ-
 117 φερε περὶ τῶν προσημαινομένων. τούτων δὲ [πάλιν]
 παρακλυομένων θυσίας ἐπιτελεῖν ταῖς θεοῖς με-
 γαλοπρεπεῖς μετὰ πάσης σπουδῆς, παρεκλήθη πρὸς
 τένα τῶν φίλων Μῆδιον τὸν Θετταλὸν ἐπὶ κῶμον ἐλ-
 θεῖν· καὶ κεῖ πολὺν ἄκρατον ἐμφορηθεὶς, ἐπὶ τελευ-
 τῆς Ἡρακλέους μέγα ποτήριον πληρώσας ἐξέπιεν.
 ἄφνω δὲ ὥσπερ ὑπὸ τινος πληγῆς ἰσχυρᾶς πεπληγμέ-
 νος ἀνιστάμενος μέγα βοήσας, καὶ ὑπὸ τῶν φίλων
 ἀπηλλάττετο χειραγωγούμενος. εὐθὺς δ' οἱ μὲν περὶ 253
 τὴν θεραπείαν ἐκδεξάμενοι κατέκλιναν αὐτὸν καὶ
 προσήδρευον ἐπιμελῶς. τοῦ δὲ πάθους ἐπιτείνοντος,
 καὶ τῶν ἰατρῶν συκληθέντων, βοηθῆσαι μὲν οὐ-
 30 δυνήθη, πολλοῖς δὲ πόνοις καὶ δειναῖς ἀλγη-
 δοσι αἰσχεθεὶς, ἐπειδὴ τὸ ζῆν ἀπένγω, περιελόμενος
 τὸν δακτύλιον ἔδωκε Περδίκκᾳ. τῶν δὲ φίλων ἐπερω-
 τώτων Τὴν τὴν βασιλείαν ἀπολείπεις; εἶπε Τῷ
 κρατίστῳ, καὶ προσεφθέγγετο, ταύτην τελευταίαν
 φωνὴν προέμενος, ὅτι μέγαν ἀγῶνα αὐτῷ ἐπιτάφιον
 συστήσονται πάντες οἱ πρωτεύοντες τῶν φίλων. οὗ-
 τος μὲν οὖν τὸν προειρημένον τρόπον ἐτελεύτησε, βα-
 σιλεύσας ἔτη δώδεκα καὶ μῆνας ἑπτὰ, πράξεις δὲ

μεγίστας κατεργασάμενος οὐ μόνον τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλευσάντων, ἀλλὰ καὶ τῶν ὕστερον ἐσομένων μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου.

Ἐπεὶ δὲ τινες τῶν συγγραφέων περὶ τῆς τελευ-
τῆς τοῦ βασιλέως τούτου διαπεφωνήκασιν, ἀποφα-
νόμενοι διὰ φαρμάκου θανασίμου γεγονέναι τὸν θά-
νατον, ἀναγκαῖον ἡγούμεθα δεῖν μὴ παραλιπεῖν αὐ-
τῶν τοὺς λόγους. φασὶ γάρ. Ἀντίπατρον ἐπὶ τῆς 118
Εὐρώπης στρατηγὸν ὑπὲρ αὐτοῦ καταλειφθέντα δι-
νεχθῆναι πρὸς Ὀλυμπιάδα τὴν μητέρα τοῦ βασι- 10
λέως, καὶ τὸ μὲν πρῶτον καταφρονεῖν αὐτῆς διὰ τὸ
μὴ προσδέχεσθαι τὸν Ἀλέξανδρον τὰς κατ' αὐτοῦ
διαβολὰς· ὕστερον δ' αἰεὶ τῆς ἐχθρας αὐξομένης,
τοῦ βασιλέως διὰ τὸ πρὸς τὸ θεῖον εὐσεβὲς πάντα
βουλομένου τῇ μητρὶ χαρίζεσθαι, πολλὰς ἐμφάσεις
θιδόναι τῆς πρὸς αὐτὸν ἀλλοτριότητος· πρὸς δὲ τού-
τοις τῆς Παρμενίωνος καὶ Φιλώτου σφαγῆς φρίκην
ἐμποιοῦσης τοῖς φίλοις διὰ τοῦ ἰδίου υἱοῦ τεταγμέ-
νου περὶ τὸν κῆαθον δοῦναι πιεῖν θανασίμον φάρ-
μακον τῷ βασιλεῖ. μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν πλείστον 20
ἰσχύσαντος τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην, καὶ μετὰ ταῦτα
Κασσάνδρου τοῦ υἱοῦ διαδεξαμένου τὴν βασιλείαν, πολ-
λοὺς συγγραφεῖς μὴ τολμᾶν γράψαι περὶ τῆς φαρμα-
κείας. φανερὸν δὲ γεγονέναι Κασσάνδρον δι' αὐτῶν
τῶν πράξεων ἀλλοτριώτατα διακείμενον τοῖς Ἀλεξάν-
δρου πράγμασι. τὴν τε γὰρ Ὀλυμπιάδα φονεύσαντα
ἄταφον ῥῖπαι καὶ τὰς ὑπὲρ ἐκείνου κατασκαφείσας Θή-
βας οἰκίσαι μετὰ πολλῆς σπουδῆς. μετὰ δὲ τὴν τοῦ
βασιλέως τελευτὴν καὶ Σισύγαμβρος ἡ Δαρείου μήτηρ,
πολλὰ καταθρηνήσασα τὴν τε Ἀλέξανδρον τελευτὴν 30
καὶ τὴν ἑαυτῆς ἐρημίαν, ἐπὶ τῆς ἐσχάτης τοῦ βίου
254 γραμμῆς ἐγκατετήρησασα πεμπταία κατέστρεψε τὸν
βίον, ἐπιλύπως μὲν οὐκ ἀκλεῶς δὲ προεμένη τὸ ζῆν.
ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν παρόντες
κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ τῆς βίβλου πρόθεσιν τὰς τῶν δια-
δεξαμένων πράξεις ἐν ταῖς ἐπομέναις βίβλοις πειθα-
σόμεθα διεξέναι.

ΤΩΝ ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΒΙΒΛΩΝ.

- α'. Ἡ γενομένη ταραχή καὶ στάσις μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτήν ἐν ταῖς δυνάμεσι.
- β'. Περδίκου παράληψις τῆς κατὰ τὴν βασιλείαν ἐπιμελείας καὶ διαφρεσὶς τῶν σατραπειῶν.
- γ'. Απόστασις τῶν ἐν ταῖς ἄνω σατραπείαις Ἑλλήνων, καὶ ἀποστολὴ στρατηγοῦ Πύθωνος ἐπ' αὐτούς.
- δ'. Ἀπαγγέλια τῆς κατὰ τὴν Ἀσίαν θύσεως καὶ τῶν ἐν αὐτῇ σατραπειῶν.
- ε'. Ὡς Πύθων κατεπολέμησε τοὺς ἀποστάτας Ἕλληνας.
- ς'. Ὡς Ἀθηναῖοι πόλεμον ἐξήνεγκαν πρὸς Ἀντίπατρον τὸν ἐνταυρομένην Λαμιακόν.
- ζ'. Ὡς Λεωσθένης ἀναδειχθεὶς στρατηγὸς καὶ συστησόμενος δυνάμει, ἐνέκησε μάχην τὸν Ἀντίπατρον καὶ συνέκλεισεν εἰς πόλιν Λάμιαν.
- η'. Λεωσθένους τοῦ στρατηγοῦ τελευτὴ καὶ ἐπιτάφιος.
- θ'. Παράληψις τῶν σατραπειῶν ὑπὸ τῶν μεμερισμένων αὐτῶν.
- ι'. Ἱππομαχία τῶν Ἑλλήνων πρὸς Λεόννατον καὶ νίκη τῶν Ἑλλήνων.
- ια'. Ὡς Ἀντίπατρος Λεοννάτου σφαγέντος ἐν τῇ μάχῃ παρέλαβε τὴν Λεοννάτου δύναμιν.
- ιβ'. Ὡς Κλέτος ὁ τῶν Μακεδόνων ναύαρχος ἐνέκησε δυοὶ ναυμαχίας τοὺς Ἕλληνας.
- ιγ'. Ὡς Περδίκας Ἀριαράθην τὸν βασιλέα παρατάξει μεγάλην νικήσας, ἐξώγησε τὸν βασιλέα μετὰ καὶ πολλῶν ἄλλων.
- ιδ'. Ὡς Κρατέρους βοηθήσας Ἀντιπάτρῳ ἐνέκησε τοὺς Ἕλληνας καὶ κατέλυσε τὸν Λαμιακὸν πόλεμον.

- ι'. *Περὶ τῶν ὑπ' Ἀντιπάτρου κραθέντων πρὸς Ἀθηναίους καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας.*
- ιι'. *Περὶ τῶν κραθέντων ἐν τῷ κατὰ Κυρήνην τόπῳ Πτο-256 λεμαίῳ.*
- ιγ'. *Ὡς Περδίκκας ἐμβαλὼν εἰς τὴν Πισιδίαν Λαρυτδοῖς μὲν ἐξηνδραποδίσατο, Ἰσαυρεῖς δὲ πολιορκήσας ἠνάγκασεν ἑαυτούς τε κατασφύζειν καὶ τὴν πόλιν ἐμπρῆσαι.*
- ιδ'. *Ἀντιπάρχου καὶ Κρατεροῦ στρατεία εἰς Αἰτωλίαν.*
- ιε'. *Κατακομιδὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου σώματος ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ τῆς κατὰ τὴν ὑρμάμαξον πολυτελείας ἀπαγγελλὰ.*
- ις'. *Ὡς Εὐμένης παρατάξει νικήσας Κρατερόν κατέσφαξεν ἐν τῇ μάχῃ καὶ Νεοπτόλεμον.*
- ιζ'. *Ὡς Περδίκκας εἰς Αἴγυπτον στρατεύσας ὑπὸ τῶν φίλων ἀνῆρέθη.*
- ιη'. *Ὡς τῶν βασιλέων ἐπιμελητῆς ἤρθετο Εὐθων, καὶ μετ' αὐτοῦ Ἀρρίδαῖος, ὅστερον δ' Ἀντίκατρος.*
- ιθ'. *Ὡς Ἀντίκατρος ἡγεμὼν κατασταθεὶς τῶν ὅλων ἐπεμερίσατο τὰς σιταραιάς ἐξ ἄρχῃς ἐν τῇ παραδείῳ τῆς Συρίας.*
- κ'. *Ὡς Ἀντίγονος ὑπ' Ἀντιπάρχου κατασταθεὶς στρατηγὸς κατεπολέμησε τὸν Εὐμένην.*
- κβ'. *Περὶ Εὐμένους καὶ τῶν περὶ αὐτὸν γεγεμένων παραδόξων μεταβολῶν.*
- κγ'. *Ὡς Πτολεμαῖος τὴν τε Φοινίκην καὶ τὴν κοίλην Συρίαν προσεκτήσατο.*
- κδ'. *Ὡς Ἀντίγονος Ἀλέξανδρον ἐνίκησεν ἐκπανεῖ παρατάξει.*
- κε'. *Ἀντιπάρχου θάνατος καὶ τῆς βασιλικῆς δυνάμεως παράληψις ὑπὸ Πολυσπέρχοντος.*
- κς'. *Ὡς Ἀντίγονος μετεωρισθεὶς ἐπὶ τε τῇ Ἀντιπάρχου τελευτῇ καὶ τοῖς ὑφ' αὐτοῦ κατειργασμένοις ἀντεποιήσατο τῆς βασιλείας.*
- ζ'. *Εὐμένους αὔξισις παράδοξος καὶ παράληψις τῆς τε τῶν βασιλέων ἐπιμελείας καὶ τῆς Μακεδονικῆς δυνάμεως.*
- ζα'. *Κασσάνδρου αὔξισις καὶ πόλεμος πρὸς Πολυσπέρχοντα τὸν ἐπιμελητὴν τῶν βασιλέων καὶ κοινοπραγία πρὸς Ἀντίγονον.*

- λβ. Ὡς Εὐμένης ἐν Κιλικίᾳ τοὺς ἀργυράσπιδας παραλαβὼν
ὡς τὰς ἄνω σατραπείας ἀπῆλθε καὶ δύναμιν ἀξιόλογον
παρεσκευάσατο.
- λγ. Περὶ τῆς Εὐμένηους ἀγχινόας καὶ στρατηγίας καὶ τῶν ὑπὲρ
αὐτοῦ πραχθέντων μέχρι τῆς τελευτῆς.
- λδ. Τὰ συμβάντα περὶ Κασσανδρον κατὰ τὴν Ἀστυνὴν καὶ
Νικάνορα τὸν φρουροῦντα τὴν Μουνυχίαν.
- λε. Φωκίωνος τοῦ χρηστοῦ προσαγορευθέντος θάνατος.
- λς. Ὡς Πολυσπέρχων Μεγαλοπολίτας πολιορκήσας καὶ πολλὰ
πυθὼν καὶ δράσας, ἄπρακτος ἐπανῆλθεν.
- λς. Ὡς Κλεῖτος ὁ Πολυσπέρχοτος ναύαρχος ἐνέκησε ναυμαχίᾳ
Νικάνορα τὸν Κασσάνδρου ναύαρχον.
- λη. Ὡς Ἀντίγονος ἐπιφανῶς νικήσας ναυμαχίᾳ τὸν Κλεῖτον
ἐθλαττοκράτησεν.
- λθ. Ὡς Εἰμένης ὑπὸ Σελεύκου περὶ τὴν Βαβυλῶνά συγκλει-
σθεὶς εἰς τοὺς ἰσχυροὺς κινδύνους ἐσώθη διὰ τὴν ἰδίαν
ἀγχινόαν.
- μ. Ὡς Πολυσπέρχων καταφρονηθεὶς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ
ταπεινωθεὶς διεπολέμει πρὸς Κασσανδρον.

**ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΟΣ ΟΚΤΩΚΑΙΔΕΚΑΤΗ.**

- 1 Πυθαγόρας ὁ Σάμιος καὶ τινες ἕτεροι τῶν πα- 257
λαιῶν φυσικῶν ἀπεφήναντο τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώ-
πων ὑπάρχειν ἀθανάτους· ἀκολουθῶν δὲ τῷ δόγματι
τούτῳ καὶ προγγινώσκειν αὐτὰς τὰ μέλλοντα καθ'
ὃν ἂν καιρὸν ἐν τῇ τελευτῇ τὸν ἀπὸ τοῦ σώματος
χωρισμὸν ποιῶνται. τούτοις δὲ ἔθηκε συμφωνεῖν καὶ
ὁ ποιητὴς Ὅμηρος, παρειαγὼν τὸν Ἑκτορα κατὰ
τὸν τῆς τελευτῆς καιρὸν προλέγοντα τῷ Ἀχιλλεῖ τὸν
μέλλοντα συντόμως αὐτῷ συνακολουθήσειν θάνατον.
- 10 ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἐπὶ πολ-
λῶν καταστρεφόντων τὸν βίον ἱστορεῖται γεγονέναι
τὸ προειρημένον, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς Ἀλεξάνδρου
τοῦ Μακεδόνης τελευτῆς. οὗτος γὰρ ἐν Βαβυλῶνι
μεταλλάττων τὸν βίον κατὰ τὴν ἐσχάτην ἀναπνοὴν
ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τῶν φίλων τίμιν τὴν βασιλείαν ἀπο-
λείπει εἶπε Ταῖς ἀρίστα· προσορῶμαι γὰρ ἐπιτάφιον
μέγαν ἀγῶνα γεγησόμενόν μοι τῶν φίλων. ὅπερ καὶ
πρὸς ἀλήθειαν ἐξέβη. οἱ γὰρ ἐπιφανέστατοι τῶν φί-
λων ὑπὲρ τοῦ πρωτείου διενεχθέντες πολλοὺς πολέ-
20 μους καὶ μεγάλους ἀγῶνας συνεστήσαντο μετὰ τὴν
Ἀλεξάνδρου τελευτήν. τὰς δὲ συντελεσθείσας ὑπ'
αὐτῶν πράξεις ἡ βίβλος αὕτη περιέχουσα ποιήσει

φανερὸν τὸ ῥηθὲν τοῖς φιλαναγνωστοῦσιν. ἡ μὲν γὰρ πρὸ ταύτης συντελεσθεῖσα βίβλος τὰς Ἀλεξάνδρου πράξεις ἀπάσας περιεῖληφε μέχρι τῆς τελευτῆς αὐτῇ δὲ τὰ τοῖς διαδεξαμένοις τὴν τούτου βασιλείαν πεπραγμένα περιέχουσα τελευτὴν μὲν ἔχει τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν τῆς Ἀγαθοκλέους τυραννίδος, περιεῖληφε δ' ἔτη ἑπτὰ.

Ἐπ' ἄρχοντας γὰρ Ἀθήνησιν Κηφισοδώρου Ῥω- 2
μαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Φούριον καὶ
Δεκίμιον Ἰούνιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλεξάνδρου τοῦ
βασιλέως τετελευτηκότος ἄπαιδος ἀναρχία καὶ πολλή 10
258 στάσις ἐγένετο περὶ τῆς ἡγεμονίας. ἡ μὲν γὰρ τῶν
πεζῶν φάλαγξ Ἀρρίδαϊον τὸν Φιλίππου μὲν υἱόν,
ψυχικοῖς δὲ πάθεισι συνεχόμενον ἀνιάτοις, προῆγεν
ἐπὶ τὴν βασιλείαν· οἱ δὲ μέγιστον ἔχοντες ἀξίωμα
τῶν φίλων καὶ σωματοφυλάκων συνεδρεύσαντες καὶ
προσλαβόμενοι τὸ τῶν ἱππέων τῶν ἐταίρων ὀνομα-
ζομένων σύστημα, τὸ μὲν πρῶτον διαγωνίζεσθαι
τοῖς ὅπλοις πρὸς τὴν φαλαγγα διέγνωσαν, καὶ πρέ-
σβεις ἀπέστειλαν πρὸς τοὺς πεζοὺς ἐκ τῶν ἀξίωμα 20
ἐχόντων ἀνδρῶν, ὧν ἦν ἐπιφανέστατος Μελέαγρος,
ἀξιοῦντες πειθαρχεῖν αὐτοῖς. ὁ δὲ Μελέαγρος ὡς ἦκε
πρὸς τοὺς πεζοὺς φαλαγγίτας, τῆς μὲν πρεσβείας
συνεμίαν ἐποίησατο μνείαν, τουναντίον δ' ἐπαινέσας
αὐτοὺς ἐπὶ τοῖς δεδομένοις παρῴξυνε κατὰ τῶν
ἐναντιουμένων. διόπερ οἱ Μακεδόνες ἡγεμόνα κατα-
στήσαντες ἑαυτῶν τὸν Μελέαγρον προῆγον πρὸς τοὺς
ἀντιλέγοντας μετὰ τῶν ὅπλων. τῶν δὲ σωματοφυλά-
κων ἀποχωρησάντων ἐκ τῆς Βαβυλωνος καὶ παρα-
σκευαζομένων εἰς πόλεμον, οἱ χαριέστατοι τῶν ἀν- 30
δρῶν ἐπεισαν αὐτοὺς ὁμονοῆσαι. εὐθὺς δὲ βασιλεῖα
κατέστησαν τὸν Φιλίππου υἱὸν Ἀρρίδαϊον, καὶ
μετωνόμασαν Φίλιππον, ἐπιμελητὴν δὲ τῆς βα-
σιλείας Περδίκκαν, ᾧ καὶ ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύ-
λιον τελευτῶν ἐδεδώκει, τοὺς δὲ ἀξιολογωτάτους
τῶν φίλων καὶ σωματοφυλάκων παραλαβεῖν τὰς σα-
τραπείας, καὶ ὑπακούειν τῷ τε βασιλεῖ καὶ τῷ Περ-
δίκκᾳ.

- 3 Οὗτος δὲ παραλαβὼν τὴν τῶν ὅλων ἡγεμονίαν καὶ συνεδρεύσας μετὰ τῶν ἡγεμόνων Πτολεμαῖον μὲν τῷ Λαῶν τὴν Αἴγυπτον ἔδωκε, Λαομέδοντι δὲ τῷ Μυτιληναίῳ Συρίαν, Φιλῶτα δὲ Κιλικίαν, καὶ Πύθωνα μὲν Μηδίαν, Εὐμένει δὲ Παφλαγονίαν καὶ Καππαδοκίαν καὶ πάσας τὰς συνοριζούσας ταύταις χώρας, ἃς Ἀλέξανδρος οὐκ ἐπῆλθεν ἐκκλεισθεὶς ὑπὸ τῶν καιρῶν, ὅτε διεπολέμει πρὸς Δαρεῖον, Ἀντιχόνῳ δὲ Παμφυλίαν καὶ Λυκίαν καὶ τὴν μεγάλην 10 καλουμένην Φρυγίαν, μετὰ δὲ ταῦτα Ἀσάνδρῳ μὲν Καρίαν, Μελιάρῳ δὲ Λυδίαν, Λεοννάτῳ δὲ τὴν ἐφ' Ἑλληςπόντῳ Φρυγίαν. αὗται μὲν οὖν αἱ σατραπείαι τοῦτον τὸν τρόπον ἐμερίσθησαν. κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπῃν Λυσιμάχῳ μὲν ἐδόθη Θράκη καὶ τὰ συνορίζοντα τῶν ἔθνων παρὰ τὴν Ποντικὴν θάλατταν, ἣ δὲ Μακεδονία καὶ τὰ πλησιόχωρα τῶν ἔθνων Ἀντιπάτρῳ προσηρίσθη· τὰς δὲ κατὰ τὴν Ἀσίαν παραλελειμμένας σατραπείας ἔδοξε μὴ κινεῖν, ἀλλ' 259 ἔαν ὑπὸ τοῦς αὐτοὺς ἡγεμόνας τεταγμέναις. τούτων 20 δὲ τὴν συνορίζουσαν σατραπείαν τοῖς περὶ Ταξίλῃν βασιλεῦσι συνεχώρησε· τὴν δὲ παρὰ τὸν Καύκασον κειμένην, ὀνομαζομένην δὲ Παροπαμισαδῶν, προσηύρισεν Ὀξυάρτῃ τῷ Βακτριανῷ [βασιλεῖ], οὗ τὴν θυγατέρα Ῥωξάνην γεγαμηκαὶς ἦν Ἀλέξανδρος. καὶ Σιβυρτίῳ μὲν ἔδωκεν Ἀραχωσίαν καὶ Κεδρωσίαν, Στασάνορι δὲ τῷ Σολίῳ τὴν Ἀρείαν καὶ Δραγγινὴν, Φιλίππῳ δὲ προσηύρισε Βακτριανὴν καὶ Σογδιανὴν, Φραταφέρνην δὲ Παρθυαίαν καὶ Τοκανίαν, καὶ Πενκίστῃ μὲν Περσίδα, Τληπολέμῳ δὲ Καρμανίαν, 30 Ἀτροπάτῃ δὲ Μηδίαν, Ἀρχωνί δὲ τὴν Βαβυλωνίαν, Ἀρκεσίλῳ δὲ Μεσοποταμίαν. Σέλευκον δ' ἔταξεν ἐπὶ τὴν ἱππαρχίαν τῶν ἐταίρων, οὐσαν ἐπιφανεστάτην. ταύτης γὰρ Ἡφαιστίων μὲν πρῶτος ἡγήσατο, μετὰ δὲ τοῦτον Περδίκκας, τρίτος δ' ὁ προειρημένος Σέλευκος. ὁμοίως δὲ καὶ Ταξίλῃν καὶ Πῶρον κυρίους εἶκαι τῶν ἰδίων βασιλειῶν, καθάπερ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἦν τεταχώς. ἐπὶ δὲ τὴν κατακομιδὴν τοῦ σώματος καὶ τὴν κατασκευὴν τῆς ἀρμαμάξης

τῆς μελλούσης κομίζειν τὸ σῶμα τοῦ τετελευτηκότος
 βασιλέως εἰς Ἀμμωνα ἔταξαν Ἀργεῖδαϊον. Κρατερὸς 4
 δὲ τῶν ἐπιφανεστάτων ὑπάρχων εὖτε προαπεσταλ-
 μένος εἰς Κιλικίαν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου μετὰ τῶν ἀπο-
 λυθέντων τῆς στρατείας, ὄντων μυρίων. ἅμα δ' εἰ-
 ληφώς ἦν ἐντολὰς ἐγγράπτους, ὥς ἔδωκε μὲν ὁ βα-
 σιλεὺς αὐτῷ συντελέσαι, μεταλλάξαντος δὲ Ἀλεξάν-
 δρου τοῖς διαδόχοις ἔδοξε μὴ συντελεῖν τὰ βεβουλευ-
 μένα. ὁ γὰρ Περδίκκας παραλαβὼν ἐν τοῖς ὑπομνή-
 μασι τοῦ βασιλέως τὴν τε συντέλειαν τῆς Ἡφαι- 10
 στίωνος πυρᾶς πολλῶν δεομένην χρημάτων, τὰς τε
 λοιπὰς αὐτοῦ ἐπιβολὰς πολλὰς καὶ μεγάλας οὐσας
 καὶ δαπάνας ἀνυπερβλήτους ἐχούσας, ἔκρινε συμφέ-
 ρειν ἀκέρους ποιῆσαι. ἵνα δὲ μὴ δόξη [πάνυ] δια-
 τῆς ἰδίας γνώμης καθαιρεῖν τι τῆς Ἀλεξάνδρου δό-
 ξης, διὰ τούτο ἐπὶ τὸ κοινὸν τῶν Μακεδόνων πλη-
 θος ἀνήνεγκε τὴν περὶ τούτων βουλήν. ἦν δὲ τῶν
 ὑπομνημάτων τὰ μέγιστα καὶ μνήμης ἄξια τάδε. χι-
 λίας μὲν ναῦς μακρὰς μείζους τριήρων ναυπηγήσα-
 σθαι κατὰ τὴν Φοινίκην καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν 20
 καὶ Κύπρον πρὸς τὴν στρατείαν τὴν ἐπὶ Καρχηδο-
 νίους καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρὰ θάλατταν κατοι-
 κούντας τῆς τε Αἰβύης καὶ Ἰβηρίας καὶ τῆς ὀρόρου
 260 χώρας παραθαλαττίου μέχρι Σικελίας· ὁδοποιῆσαι
 δὲ τὴν παραθαλάττιον τῆς Αἰβύης μέχρι στηλῶν
 Ἡρακλείων· ναοὺς τε κατασκευάσαι πολυτελεῖς ἔξ,
 ἀπὸ τάλαντων χιλλῶν καὶ πεντακοσίων ἕκαστον·
 ἀκολουθῶς δὲ τῷ τηλικαύτῳ στόλῳ λιμένας καὶ νεώ-
 ρια κατασκευάσαι κατὰ τοὺς ἐπισηαίρους τῶν τόπων·
 πρὸς δὲ τούτοις πόλεων συνοικισμοὺς καὶ σωματίων 30
 μεταγωγὰς ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ κατὰ
 τὸνναντιον ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν, ὅπως
 τὰς μεγίστας ἡπείρους ταῖς ἐπιγαμίαις καὶ ταῖς οἰ-
 κειώσεσιν εἰς κοινὴν ὁμόνοιαν καὶ συγγενικὴν φιλίαν
 καταστήσῃ. τοὺς δὲ προσηρημένους ναοὺς ἔδει κα-
 τασκευασθῆναι ἐν Ἀθῶν καὶ Δελφοῖς καὶ Δωδωνῇ,
 κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν ἐν Δίῳ μὲν τοῦ Διὸς, ἐν
 Ἀμφιπόλει δὲ τῆς Ταυροπόλου, ἐν Κύρρῳ δὲ τῆς

Ἀθηναῖς ὁμοίως δὲ καὶ ἐν Ἑλλάδι ταύτης τῆς θεᾶς κατασκευασθῆναι ναὸν ὑπερβολὴν ἑτέρῳ μὴ καταλείποντα. τοῦ δὲ πατρὸς Φιλίππου τάφον πυραμίδος παραπλήσιον μίαν τῇ μεγίστῃ κατὰ τὴν Αἴγυπτον, ὥς ἐν τοῖς ἐπὶ τινες μεγίστοις ἔργοις καταριθμοῦσιν. ἀναγνωσθέντων δὲ τῶν ὑπομνημάτων, οἱ Μακεδόνες, καίπερ ἀποδεδεγμένοι καλῶς τὸν Ἀλέξανδρον, ὅμως ὑπερόγκους καὶ δυσεφίκτους τὰς ἐπιβολὰς ὁρῶντες, ἔκριναν μηδὲν τῶν εἰρημένων συντε-
 10 λῆν. Περδίκκας δὲ τὸ μὲν πρῶτον τοὺς ταραχώδεις τῶν στρατιωτῶν καὶ μάλιστα ἀλλοτριῶς ἔχοντας τὰ πρὸς αὐτὸν ἀπέκτεινεν, ὄντας τριάκοντα. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ Μελίαγρον ἐν τῇ στάσει καὶ προσειλὰ προδότῃν γεγεννημένον, ἐπιλαβόμενος οἰκείας διαβολῆς καὶ κατηγορίας, ὡς ἐπαβουλήν κατ' αὐτοῦ πεποιημένον, ἐκόλασεν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐν ταῖς ἄνω σατραπείαις τῶν κατοικισθέντων Ἑλλήνων ἀποστάντων, καὶ δύναμιν ἀξιόλογον συστησαμένων, ἓνα τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν ἐξέπεμψε Πύθωνα διαπολεμήσοντα πρὸς
 20 αὐτούς.

5 Ἡμεῖς δὲ πρὸς τὰς μελλούσας ἱστορεῖσθαι πράξεις οἰκεῖον εἶναι νομίζομεν ἐκθεῖναι πρότερον τὰς αἰτίας τῆς ἀποστάσεως καὶ τῆς ὅλης Ἀσίας τὴν θέσιν καὶ τῶν σατραπειῶν τὰ μεγέθη καὶ τὰς ιδιότητας. οὕτω γὰρ μάλιστα εὐπαρακολούθητος τοῖς ἀναγινώσκουσιν ἡ διήγησις ἔσται, πρὸ ὀφθαλμῶν τεθείσης τῆς ὅλης τοποθεσίας καὶ τῶν διαστημάτων. ἀπὸ τρίτου τοῦ κατὰ Κιλικίαν Ταύρου συνεχὲς ὅρος δι' ὅλης τῆς Ἀσίας διήκει μέχρι τοῦ Κανκάσου καὶ
 30 τοῦ πρὸς ἀνατολὰς Ὠκεανοῦ. τοῦτο δὲ παντοδαποῖς ἀναστήμασι λόφων διηλεκμένον ἰδίας καθ' ἑαστὸν ἔχει προσηγορίας. τοῦτο δὲ τὸν τρόπον εἰς δύο μέρη διαιρουμένης τῆς Ἀσίας, τὸ μὲν πρὸς τὰς ἄρκτους αὐτῆς νέμευκε, τὸ δὲ πρὸς τὴν μεσημβρίαν. ἀκολουθῶς δὲ τούτοις τοῖς κλίμασι τῶν ποταμῶν τὰς ῥοαίς ἔχοντων ἀντιπροσώπους, οἱ μὲν εἰς τὴν Κασπίαν θάλατταν, οἱ δὲ εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον, ἔνιοι δ' εἰς τὸν ὑπὸ τὰς ἄρκτους Ὠκεανὸν ἐξερεῖ-

γονται. οἱ δ' ἀντικείμενοι τούτοις, οἱ μὲν εἰς τὸν
 261 κατὰ τὴν Ἰνδικήν, οἱ δ' ἐπὶ τὸν συνεχὴ τῆς ἡπεί-
 ρου ταύτης κείμενον Ὠκεανὸν ἐκβάλλουσιν, ἔτιοι δ'
 εἰς τὴν καλουμένην ἐρυθρὰν θάλατταν καταφέρον-
 ται. ὁμοίως δὲ τούτοις διειλημμένων τῶν σατρα-
 πειῶν, αἱ μὲν ἐπὶ τὴν ἄρκτον, αἱ δὲ ἐπὶ τὴν με-
 σημβρίαν ἔχουσι τὰς κλίσεις. καὶ πρώτη μὲν τῶν
 πρὸς τὴν ἄρκτον ἐστραμμένων κῆται παρὰ τὸν Τά-
 ναϊν ποταμὸν Σογδιανὴ καὶ Βακτριανή, καὶ τούτων
 ἔχομένη Ἀρεία καὶ Παρθυαία, δι' ἧς συμβαίνει 10
 περιέχεσθαι τὴν Ἰσκανίαν θάλατταν, οὖσαν καθ'
 αὐτὴν· μετὰ δὲ ταῦτα Μηδία, πολλὰς μὲν ἔχουσα
 τόπων προσηγορίας, μεγίστη δ' οὖσα πασῶν τῶν
 σατραπειῶν· ἐξῆς δ' Ἀρμενία καὶ Λυκαονία καὶ
 Καππαδοκία, πᾶσαι τὸν αἶρα δυσχεόμερον ἔχουσαι·
 ταύταις δὲ συνορίζουσαι κατ' εὐθείαν μὲν ἡ τε με-
 γάλῃ Φρυγία καὶ ἡ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ κειμένη, ἐκ δὲ
 τῶν πλαγίων Λυδία καὶ Καρία· ὑπερδέξιός δὲ τῆς
 Φρυγίας καὶ παράλληλος ἡ Πισιδικὴ, καὶ ταύτης
 ἔχομένη Λυκία. ἐν δὲ τοῖς παρὰ θάλατταν τόποις 20
 τούτων τῶν σατραπειῶν αἱ τῶν Ἑλλήνων πόλεις κα-
 θίδρυνται, ὧν τὰς προσηγορίας γράφειν οὐκ ἀναγκ-
 αῖον πρὸς τὴν ὑποκειμένην ὑπόθεσιν. αἱ μὲν οὖν
 πρὸς τὴν ἄρκτον ἐστραμμέναι σατραπεῖαι τὸν εἰρη-
 μένον τρόπον καθίδρυνται. τῶν δὲ πρὸς μεσημ- 6
 βρίαν ἐστραμμένων πρώτη μὲν παρὰ τὸν Καυκασὸν
 ἐστὶν Ἰνδική, βασιλεία μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος,
 οἰκουμένη δ' ὑπὸ πλείονων Ἰνδικῶν ἔθνων, ὧν ἐστὶ
 μέγιστον τὸ τῶν Γανδαριδῶν ἔθνος, ἐφ' οὓς διὰ τὸ
 πλῆθος τῶν παρ' αὐτοῖς ἐλεφάντων οὐκ ἐπιστρά- 30
 τευσεν ὁ Ἀλέξανδρος. ὁρίζει δὲ τὴν χώραν ταύτην
 καὶ τὴν ἐξῆς Ἰνδικὴν ποταμὸς ὁ μέγιστος ὧν τῶν
 περὶ τοὺς τόπους καὶ τὸ πλάτος ἔχων σταδίων τρια-
 κοντα. ἔχομένη δὲ ταύτης ἡ λοιπὴ τῆς Ἰνδικῆς, ἣν
 κατεπολέμησεν ὁ Ἀλέξανδρος, παραποταμίους ὕδασι
 κατάρρυντος καὶ κατὰ τὴν εὐδαιμονίαν ἐπιφανεστάτη,
 καθ' ἣν ὑπῆρχε σὺν ἄλλαις πλείοσι βασιλείαις ἡ τε
 τοῦ Πώρου καὶ Ταξίλου δυναστεία, δι' ἧς συμβαίνει

δεῖν τὸν Ἰνδὸν ποταμόν, ἀφ' οὗ τὴν προσηγορίαν
 ἔσχεν ἡ χώρα. ἐχομένη δὲ τῆς Ἰνδικῆς ἀφώριστο σα-
 τραπείας Ἀραχωσία καὶ Κεδρωσία καὶ Καρμανία·
 πρὸς δὲ ταύταις Περσίς, ἐν ἣ τὴν Σουσιανὴν καὶ
 Σιτακηνὴν κεῖσθαι συμβέβηκεν· ἐξῆς δὲ Βαβυλωνία
 μέχρι τῆς κατὰ τὴν Ἀραβίαν ἀοικήτου· ἐκ δὲ θα-
 τέρου μέρους, ἀφ' οὗ ποιούμεθα τὴν ἀνάβασιν, Με-
 σοποταμία περιελημμένη δυσὶ ποταμοῖς, τῷ τε Εὐ-
 φράτῃ καὶ Τίγριδι, δι' οὓς τέτευχε ταύτης τῆς
 10 προσηγορίας· ἐχομένη δὲ τῆς Βαβυλωνίας Συρία ἡ
 ἄνω καλουμένη, καὶ αἱ συνεχεῖς ταύτῃ παραθαλάτ-
 τιοι Κιλικία καὶ Παμφυλία, καὶ ἡ κοίλη Συρία,
 καθ' ἣν ἡ Φοινίκη περιεληπταί· παρὰ δὲ τὰ πέρα-
 τα τῆς κοίλης Συρίας καὶ τὴν συνεχῶς κειμένην
 ἔρημον, καθ' ἣν ὁ Νεῖλος φερόμενος ὁρίζει Συρίαν
 τε καὶ τὴν Αἴγυπτον, ἀπεδέδεικτο σατραπεία πασῶν
 ἀρίστη καὶ προσόδους ἔχουσα μεγάλης, Αἴγυπτος. 262
 πᾶσαι δ' αὐταὶ καυματοῦδες εἰσὶν, ὡς ἀντιπεπον-
 θότος τοῦ κατὰ μεσημβρίαν ἄερος τῷ πρὸς ἄρκτους
 20 καθήκοντι· αἱ μὲν οὖν ὑπ' Ἀλεξάνδρου καταπολεμη-
 θεῖσαι σατραπείαι τὸν εἰρημένον τρόπον κείμενας
 διμερίασθησαν τοῖς ἀξιολογωτάτοις τῶν ἀνδρῶν.

7 Οἱ δ' ἐν ταῖς ἄνω καλουμέναις σατραπείαις κατοκ-
 τισθέντες Ἕλληνες ὑπ' Ἀλεξάνδρου, ποθοῦντες μὲν
 τὴν Ἑλληνικὴν ἀγωγὴν καὶ διαίταν, ἐν δὲ ταῖς
 ἑσχατιαῖς τῆς βασιλείας ἐξεργαζόμενοι, ζῶντος μὲν
 τοῦ βασιλέως ὑπέμενον διὰ τὸν φόβον, τελευτήσαντος
 δὲ ἀπέστησαν. συμφρονησάντες δὲ καὶ ἐλόμενοι στρα-
 τηγὸν Φίλωνα τὸν Αἰνιᾶνα δύναντα ἀξιόλογον συνε-
 30 στήσαντο. πεζοὺς μὲν γὰρ εἶχον πλείους τῶν διςμυ-
 ρίων, ἱππεῖς δὲ τρισεχιλοὺς, πάντας δὲ τῶν κατὰ
 τὸν πόλεμον ἀγῶνων πολλάκις πείραν εἰληφότας καὶ
 διαφόρους ταῖς ἀνδραγαθίαις. Περδίκκας δὲ πυθό-
 μνος τὴν τῶν Ἑλλήνων ἀπόστασιν, ἐκλήρωσεν ἐκ
 τῶν Μακεδόνων πεζοὺς μὲν τρισεχιλοὺς, ἱππεῖς δὲ
 ὀκτακοσίους. τοῦ δὲ πλήθους ἐλόμενος στρατηγὸν
 Πύθωνα, τὸν σώματοφύλακα μὲν Ἀλεξάνδρου γιγο-
 νότα, φρονήματος δὲ πλήρη καὶ δυνάμενον στρατη-

γείν, παρέδωκε τούτῳ τοῦτ' ἀποκληρώσθεις. δούς
 δ' αὐτῷ πρὸς τοὺς σατραπᾶς ἐπιστολὰς ἐν αἷς γε-
 γραμμένον ἦν στρατιώτας δοῦναι τῷ Πύθωνι μυ-
 ρίους μὲν πεζοὺς, ἱππεῖς δὲ ὀκτακισχίλους, ἐξαπέ-
 στειλεν ἐπὶ ταύς ἀποσπᾶντας. ὁ δὲ Πύθων, μεγα-
 λεπίβολος ὢν, ἀσμένως ὑπέκουνεν εἰς τὴν στρατείαν,
 διακρούμενος τοὺς μὲν Ἕλληνας ταῖς φιλανθρωπίαις
 προσάγεσθαι, τὴν δὲ δύναμιν τῇ τούτων συμμαχίᾳ
 μεγάλην ποιήσας ἰδιοπραγεῖν καὶ τῶν αὐτοῦ σατρα-
 πικῶν δυναστεύειν. ὁ δὲ Περδίκκας ὑπορωόμενος αὐ- 20
 τοῦ τὴν ἐπιβολήν, δεκτελεύσατο καταπολεμήσαντα
 τοὺς ἀφεστηκότας ἅπαντας ἀποκτείνειν καὶ τὰ λά-
 φυρα διαδοῦναι τοῖς στρατιώταις. ὁ δὲ Πύθων ἀνα-
 ζεύξας μετὰ τῶν δεδομένων αὐτῷ στρατιωτῶν, καὶ
 παρὰ τῶν σατραπῶν προσλαβόμενος τοὺς συμμα-
 χους, ἦκε μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐπὶ τοὺς ἀφε-
 στηκότας. διὰ δὲ τιος Αἰνιᾶνος διαφθίρας Λιπό-
 δωρον, ἐπὶ τρισχίλιων στρατιωτῶν παρὰ τοῖς ἀπό-
 σταταῖς τεταγμένον, τοῖς ἄλλοις ἐπροτέρησε. γινομέ-
 νης γὰρ τῆς παρατάξεως καὶ τῆς νίκης ἀμφιδοξου- 30
 μένης, ὁ προδότης ἐγκαταλιπὼν τοὺς συμμαχους
 αἰλόως ἀπῆλθεν ἐπὶ τινα λόφον ἔχων τρισχίλους.
 οἱ δὲ ἄλλοι δόξαντες ταύτους πρὸς φυγὴν ωρμηκέναι,
 διαταράχθησαν καὶ τραπέντες ἔφυγον. ὁ δὲ Πύθων
 νικήσας τῇ μάχῃ διεκηρύξατο πρὸς τοὺς ἡττημέ-
 νους, κτελεῶν τὰ μὲν ὄπλα καταθέσθαι, αὐτοὺς δὲ
 τὰ πιστὰ λαβόντας ἐπὶ τὰς ἰδίας κατοικίας ἀναχω-
 263 ρῆσαι. γενομένων δ' ἐπὶ τούτοις ὅρκων, καὶ τῶν
 Ἑλλήνων ἀναμιχθέντων τοῖς Μακεδόσιν, ὁ μὲν Πύ-
 θων περιχαρὴς ἦν, κατὰ τοῦν αὐτῷ προχωροῦντων 30
 τῶν πραγμάτων, οἱ δὲ Μακεδόνας, μνησθέντες μὲν
 τῆς τοῦ Περδίκκου παραγγελίας, οὐδὲν δὲ φροντίσαν-
 τες τῶν γεγενημένων ὅρκων, παρεσπόνδθησαν τοὺς Ἕλ-
 ληνas. ἀπροσδοκῆτως γὰρ αὐτοῖς ἐπιθήμενοι καὶ λα-
 βόντες ἀφυλακτους, ἅπαντας κατηκόντισαν καὶ τὰ χρή-
 ματα διηρπασαν. ὁ μὲν οὖν Πύθων διαψευσθεὶς τῶν
 ἐλπίδων ἀπῆλθε μετὰ τῶν Μακεδόνων πρὸς τὸν Περ-
 δίκκην. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

8 Κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην Ῥόδιον μὲν ἐκβαλόντες τὴν Μακεδονικὴν φρουρὰν ἡλευθέρωσαν τὴν πόλιν, Ἀθηναῖοι δὲ πρὸς Ἀντίπατρον πόλεμον ἐξημέκων τὸν ὀνομασθέντα Λαμιακόν. τούτου δὲ τὰς αἰτίας ἀναγκαῖον ἐστὶ προεκθέσθαι χάριν τοῦ σαφερέστερας μινέσθαι τὰς ἐν αὐτῷ συντελεσθείσας πράξεις. Ἀλέξανδρος γὰρ βραχεὶ χρόνῳ πρότερον τῆς τελευταῖας ἔκρινε καταγείναι ἅπαντας τοὺς ἐν ταῖς Ἑλληνίσαι πόλεσι φυγάδας, ἅμα μὲν δόξης ἔνεπεν, ἅμα δὲ βου-
 10 λόμενος ἔχειν ἐν ἑκάστη πόλει πολλοὺς ἰδίους ταῖς εὐνοίαις πρὸς τοὺς νεωτερισμοὺς καὶ τὰς ἀπρστάσεις τῶν Ἑλλήνων. διόπερ ὑπογύων ὄντων τῶν Ὀλυμπίων ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα Νικάνορα τὸν Σταγειρίτην, δούς ἐπιστολὴν περὶ τῆς καθόδου. ταύτην δὲ προσέταξεν ἐν τῇ πανηγύρει διὰ τοῦ κηρύσαντος κήρυκος ἀναγνωσθῆναι τοῖς πλήθεσι. τοῦτου δὲ ποιήσαντος τὸ προσταχθέν, λαβὼν ὁ κήρυξ ἀκόντω τὴν ἐπιστολὴν τήνδε. Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ποῖς ἐκ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων φυγάσι. Τοῦ μὲν φεύγειν ὑμᾶς θούχ ἡμεῖς αἰτῶι γεγόναμεν, τοῦ δὲ κατελθεῖν εἰς τὰς ἰδίας πατρίδας ἡμεῖς ἐσόμεθα, πλὴν τῶν ἐναγῶν. γεγράφαμεν δὲ Ἀντιπάτρῳ περὶ τούτων, ὅπως τὰς μὴ βουλόμενας τῶν πόλεων κατέγειν ἀναγκάσῃ. κηρυχθέντων δὲ τούτων μεγάλῳ κρότῳ ἐπεσήμεναι τὸ πλῆθος ἐποδεδάμενοι γὰρ οἱ κατὰ τὴν πανηγυρὶν τὴν χάριν τοῦ βασιλέως διὰ τῆς χαρᾶς ἡμείβοντο τὴν εὐεργεσίαν τοῖς ἐπαίνοις. ἦσαν δ' οἱ φυγάδες ἀπληντηκότες ἅπαντες ἐπὶ τὴν πανηγυριν, ὄντες πλείους τῶν δεσφυρίων. οἱ μὲν οὖν παλλοὶ τὴν καθο-
 20 δον τῶν φυγάδων ὡς ἐκ ἀγαθῶν γινομένην ἀπεδέχοντο, Αἰτωλοὶ δὲ καὶ Ἀθηναῖοι δυσχεραίνοντες τῇ πράξει χαλεπῶς ἔφερον. Αἰτωλοὶ μὲν γὰρ τοὺς Οἰκιάδας ἐκβαβληκότες ἐκ τῆς πατρίδος προσεδόκων τὴν ἐπὶ τοῖς παρανομήμασιν ἐπακολουθοῦσαν κόλασιν· καὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς ἠπειληκῶς ἦν ὡς οὐκ Οἰνιαδῶν παῖδες ἀλλ' αὐτὸς ἐπιθήσει τὴν δίκην αὐτοῖς. ὁμοίως δὲ τούτοις Ἀθηναῖοι τὴν Σάμον κατακεκλήρουχῃκότες οὐδαμῶς τὴν νῆσον ταύτην προΐεντο· οὐκ

ὄντες δ' ἀξιόμαχοι ταῖς τούτου δυνάμεσι, κατὰ μὲν
 264 τὸ παρὸν ἡσυχίαν ἤγον, ἐπιτηροῦντες καιρὸν εὖθε-
 τον, ὃν ἡ τύχη ταχέως αὐτοῖς παρεσκεύασε. μετ' 9
 ὀλίγον γὰρ τελευτήσαντος Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς βα-
 σιλείας υἱοὺς διαδόχους οὐκ ἐχούσης, ἐτόλμησαν ἀν-
 τιλαβεσθαι τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς κοινῆς τῶν Ἑλ-
 λήνων ἡγεμονίας. ἀφορμὰς δ' ἔσχον εἰς τὸν πόλεμον
 τὸ τε πλῆθος τῶν καταλειφθέντων ὑφ' Ἀρπάλου
 χρημάτων, περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν τῇ πρὸ ταύ-
 τῆς βίβλου διήλθομεν, ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς κατὰ τὴν 10
 Ἀσίαν ἀμίσθους γενομένους ὑπὸ τῶν σατραπῶν
 μισθοφόρους, ὄντας μὲν ὀκτακισχιλίους, διατρίβον-
 τας δὲ περὶ Ταίναρον τῆς Πελοποννήσου. διὸ καὶ
 τούτους προσέταξαν ἐν ἀπορρήτοις Λεωσθένει τῷ
 Ἀθηναίῳ τὸ μὲν πρῶτον ἀναλαβεῖν αὐτούς, ὥς ἰδια-
 πραγούντα χωρὶς τῆς τοῦ δήμου γνώμης, ὅπως ὁ μὲν
 Ἀντίπατρος ῥαθυμώτερον διατεθῇ πρὸς τὰς παρα-
 σκευὰς, καταφρονῶν τοῦ Λεωσθένους, οἱ δ' Ἀθη-
 ναῖοι σχολὴν λάβωσι καὶ χρόνον προκατασκευάσαι τι
 τῶν εἰς τὸν πόλεμον χρησίμων. διὸ καὶ Λεωσθένης 20
 μετὰ πολλῆς ἡσυχίας μισθωσάμενος τοὺς προειρημέ-
 νους παραδόξως ἐτοίμην ἔσχε πρὸς τὰς πράξεις ἀξιό-
 λογον δύναμιν. ἐστρατευμένοι γὰρ κατὰ τὴν Ἀσίαν
 πολὺν χρόνον, καὶ πολλῶν καὶ μεγάλων ἀγώνων
 μετεσχηκότες, ἀθληταὶ τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων
 ἐγεγνήντο. ταῦτα μὲν οὖν οὕτως ἐπράττετο μήπω
 καλῶς ἐγνωσμένης τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς. ἐπεὶ
 δὲ τινες ἐκ Βαβυλῶνος ἤκον αὐτόπται γεγονότες τῆς
 τοῦ βασιλέως μεταλλαγῆς, τότε φανερῶς ὁ δῆμος
 ἀπεκαλύψατο πρὸς τὸν πόλεμον, καὶ τῶν μὲν Ἀρ- 30
 πάλου χρημάτων μέρος ἐξέπεμψε τῷ Λεωσθένει καὶ
 πανοπλίας οὐκ ὀλίγας, καὶ παρήγγειλε μηκέτι παρα-
 κρύπτειν, ἀλλὰ φανερῶς πράττειν τι τῶν συμφερόν-
 των. ὁ δὲ διαδοὺς τοῖς μισθοφόροις τὰς συντάξεις,
 καὶ καθοπλίσας τοὺς ἀνόπλους, παρήλθεν εἰς Αἰ-
 τωλίαν, συνθησόμενος κοινοπραγίαν. ἀσμένως δὲ
 τῶν Αἰτωλῶν συνυπακουσάντων, καὶ διδόντων αὐτῷ
 στρατιώτας ἑπτακισχιλίους, ὁ μὲν Λεωσθένης δια-

πεμπόμενος πρὸς τε τοὺς Λοκροὺς καὶ Φωκεῖς καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς πλησιοχώρους παρεκάλει τῆς αὐτονομίας ἀντέχεσθαι καὶ τῆς τῶν Μακεδόνων δεσποτείας ἐλευθερώσαι τὴν Ἑλλάδα.

- 10 Ὁ δὲ δῆμος τῶν Ἀθηναίων, τῶν μὲν κτηματικῶν συμβουλευόντων τὴν ἡσυχίαν ἄγειν, τῶν δὲ δημοκράτων ἀνασειόντων τὰ κλήθη καὶ παρακαλούντων ἔρρωμένως ἔχεσθαι τοῦ πολέμου, πολὺ τοῖς πλήθεσιν ὑπερᾷχον οἱ τὸν πόλεμον αἰρούμενοι καὶ τὰς
- 10 τροφὰς εἰσθότες ἔχειν ἐκ τοῦ μισθοφορεῖν· οἷς ποτ' 265 ἔφησεν ὁ Φίλιππος τὸν μὲν πόλεμον εἰρήνην ὑπάρχειν, τὴν δὲ εἰρήνην πόλεμον. εὐθύς οὖν οἱ μὲν ῥήτορες τὰς τῶν δημοτικῶν ὁρμὰς σωματοποιοῦντες, ἔγραψαν ψήφισμα τῆς κοινῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας φροντίσαι τὸν δῆμον, καὶ τὰς μὲν φρουρουμένας πόλεις ἐλευθερώσαι, ναὺς δὲ παρασκευάσαι τριήρεις μὲν τετταράκοντα, τετρήρεις δὲ διακοσίας· στρατεύσασθαι δὲ πάντας Ἀθηναίους τοὺς μέχρις ἐτῶν
- 20 τετταράκοντι, καὶ τρεῖς μὲν φυλάς τὴν Ἀττικὴν παραφυλάττειν, τὰς δ' ἐπτά πρὸς τὰς ὑπερῶριους
- στρατείας ἐτοίμους εἶναι. ἐκπέμψαι δὲ καὶ πρέσβεις τοὺς ἐπικλευσομένους τὰς Ἑλληνίδας πόλεις καὶ δαξόντας ὅτι καὶ πρότερον μὲν ὁ δῆμος τὴν Ἑλλάδα
- πᾶσαν κοινὴν εἶναι πατρίδα κρίνων τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἐπὶ δουλείᾳ στρατευσαμένους βαρβάρους ἡμῶν τε κατὰ θάλατταν, καὶ νῦν οἶεται δεῖν ὑπὲρ τῆς κοινῆς τῶν Ἑλλήνων σωτηρίας καὶ σώμασι καὶ χρήμασι καὶ ναυδὶ προκινδυνεύειν. κυρωθέντος δὲ τοῦ ψηφίσματος προχειρότερον ἢ συνέφερεν, οἱ μὲν συνέσει
- 30 διαφέροντες τῶν Ἑλλήνων ἔφασαν τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων τὰ μὲν πρὸς εὐδοξίαν εὖ βεβουλευσθαι, τοῦ δὲ συμφέροντος δημαρτηκέναι. προεξανίστασθαι γὰρ αὐτὸν τῶν καιρῶν, καὶ πρὸς ἀνικήτους καὶ μεγάλας δυνάμεις ἐπιβάλλεσθαι διακινδυνεύειν μηδεμιᾶς ἀνάγκης κατεπειγούσης, καὶ φρονήσει δοκοῦντα διαφέρειν μηδὲ ταῖς περιβολήταις τῶν Θηβαίων συμφοραῖς νενουθετηῆσθαι. οὐ μὲν ἄλλα τῶν πρέσβεων ἐπιπαρευομένων τὰς πόλεις, καὶ τῇ συνήθει τῶν λό-

γων δεινότητι παρορμώντων πρὸς τὸν πόλεμον, αἱ
 πλεῖσται μὲν συνέθεντο τὴν συμμαχίαν, αἱ μὲν κατ'
 ἔθνος, αἱ δὲ κατὰ πόλιν. τῶν δ' ἄλλων Ἑλλήνων οἱ 11
 μὲν πρὸς Μακεδόνας ἀπέκλιναν, οἱ δὲ τὴν ἡσυχίαν
 ἔλλοντο. Αἰτωλαὶ μὲν οὖν ἅπαντες πρῶτοι συνέθεντο
 τὴν συμμαχίαν, καθάπερ προέφηται, μετὰ δὲ τού-
 τους Θετταλοὶ μὲν πάντες πλήν Πελοποννησίων, Οἰταῖοι
 δὲ πλήν Ἡρακλεωτῶν, Ἀχαιοὶ δὲ Φθιώται πλήν
 Θηβαίων, Μηλιεῖς δὲ πλήν Μαλέων, ἐξῆς δὲ Λω-
 ριεῖς ἅπαντες καὶ Λοκροὶ καὶ Φωκεῖς, ἔτι δὲ Αἰνιᾶ- 10
 νες καὶ Ἀλυζαῖοι καὶ Δόλοπες, πρὸς δὲ τούτοις
 Ἀθαμᾶνες καὶ Λευκάδιοι καὶ Μολοσσῶν οἱ περὶ
 Ἀρρυπταίων· οὗτος δ' ὕψουλόν συμμαχίαν συνθέμε-
 νος ὕστερον διὰ προδοσίας ἀνήγγησε τοῖς Μακε-
 δόσι. τῶν τ' Ἰλλυριῶν καὶ Θρακῶν ὀλίγοι συνέθεντο
 συμμαχίαν διὰ τὸ πρὸς τοὺς Μακεδόνας μῖσος. ἐξῆς
 δὲ συνελάβοντο τοῦ πολέμου Καρύστιοι μὲν ἐξ Εὐ-
 266 βόιας, τελευταῖοι δὲ τῶν Πελοποννησίων Ἀργεῖοι,
 Σικυώνιοι, Ἠλεῖοι, Μεσσήνιοι καὶ οἱ τὴν Ἀκτὴν
 κατοικοῦντες. οἱ μὲν οὖν συμμαχίαν συνθέμενοι τῶν 20
 Ἑλλήνων ὑπῆρχον οἱ προειρημένοι. ὁ δὲ δῆμος ἀπέ-
 στέλλε στρατιωτὰς τῷ Λεωσθένει βοηθήσοντας πο-
 λιτικούς μὲν πεζοὺς πεντακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ πεν-
 τακοσίους, μισθοφόρους δὲ διςχιλίους. τούτων δὲ
 πορευομένων διὰ τῆς Βοιωτίας, ἀλλοτρίους συνέβαι-
 νεν εἶναι τοὺς Βοιωτοὺς τοῖς Ἀθηναίοις διὰ ταιαύ-
 τας τινὰς αἰτίας. Ἀλέξανδρος Θήβας κατασκάψας
 τὴν χώραν τοῖς περιοικοῦσι Βοιωτοῖς ἔδωκεν. οὗτοι
 δὲ κατακληρουχῆσαντες τὰς τῶν ἡτυχηκότων κτήσεις
 ἐν τῇς χώρας μεγάλας ἐλάμβανον προσόδους. διόπερ 30
 εἰδότες ὅτι κρατήσαντες Ἀθηναῖοι τῷ πολέμῳ τοῖς
 Θηβαίοις ἀποκαταστήσουσι τὴν τε πατρίδα καὶ τὴν
 χώραν, ἀπέκλιναν πρὸς τοὺς Μακεδόνας. στρατοπε-
 δεύοντων δ' αὐτῶν περὶ τὰς Πλαταιάς, ὁ Λεωσθέ-
 νης μέρος τῆς ἰδίας δυνάμεως ἀναλαβὼν ἦκεν εἰς
 τὴν Βοιωτίαν. μετὰ δὲ τῶν Ἀθηναίων παραταξά-
 μενος πρὸς τοὺς ἑγχωρίους μάχῃ τε ἐνίκησε καὶ
 τρόπαιον στήσας ταχέως ἐπανῆλθεν εἰς Πύλας· ἐν-

ταῦθα γὰρ διατρέψων χρόνον τινὰ προκατελλήπητο
τὰς παρόδους καὶ τὴν τῶν Μακεδόνων δύναμιν ἀνε-
δέχετο.

- 12 Ἀντίπατρος δ' ἀπολελειμμένος ὑπ' Ἀλεξάνδρου
στρατηγὸς τῆς Εὐρώπης ὡς ἐπύθετο τὴν τε τοῦ βα-
σιλέως ἐν Βαβυλῶνι τελευτὴν τὴν τε τῶν σατραπειῶν
διαίρεσιν, πρὸς μὲν Κρατερὸν εἰς Κιλικίαν διεπέμπε-
το, παρακαλῶν τὴν ταχίστην βοηθῆσαι· οὗτος γὰρ
προαπεσταλμένος εἰς Κιλικίαν ἡμελλε κατάγειν εἰς
10 Μακεδονίαν τοὺς ἀπολελυμένους τῆς στρατείας Μα-
κεδόνας, ὄντας ὑπὲρ τοὺς μυρίους· πρὸς δὲ Φιλώ-
ταν τὸν εἰληφότα σατραπείαν τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντου
Φρυγίαν, ὁμοίως ἀξίων καὶ τοῦτον βοηθῆσαι, καὶ
μὴν τῶν ἑαυτοῦ θυγατέρων συνοικεῖν ἐπαγγελλόμε-
νος. πυθόμενος δὲ τὴν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων συνδρο-
μὴν ἐπ' αὐτὸν γεγενημένην, τῆς μὲν Μακεδονίας
ἀπέλιπε στρατηγὸν Σίππαν, δοὺς στρατιώτας τοὺς
ικανοὺς καὶ παραγγέλλας στρατολογεῖν ὡς πλείστους.
αὐτὸς δ' ἀναλαβὼν Μακεδόνας μὲν μυρίους καὶ τρις-
20 χίλους, ἵππεῖς δὲ ἑξακοσίους, ἐσπάνιξε γὰρ ἡ Μα-
κεδονία στρατιωτῶν πολιτικῶν διὰ τὸ πλῆθος τῶν
ἀπεσταλμένων εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπὶ διαδοχὴν τῆς στρα-
τιᾶς, ἀνέβηξεν ἐκ τῆς Μακεδονίας εἰς Θετταλίαν,
συμπαρὰ πλείοντος αὐτῷ τοῦ στόλου παντός, ὃν ἀπε-
σταλκώς ἦν Ἀλέξανδρος παραπέμψοντα πλῆθος χρη-
μύτων ἐκ τῶν βασιλικῶν θησαυρῶν εἰς τὴν Μακε-
δονίαν, οὐσῶν πασῶν τῶν τριήρων ἑκατὸν καὶ δέκα.
οἱ δὲ Θετταλοὶ τὸ μὲν πρῶτον συμμαχοῦντες τῷ Ἀν-
τιπάτρει πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἵππεῖς ἐξέπεμψαν αὐ-
30 τῷ ὕστερον δ' ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων μεταπεισθέντες
ἀφίππευσαν πρὸς Λεωσθένην, καὶ μετὰ τῶν Ἀθη-
ναίων ταχθέντες διεπολέμονν ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλή- 267
νων ἐλευθερίας. μεγάλης δὲ δυνάμειος ταύτης τοῖς
Ἀθηναίοις προσγεγεννημένης, οἱ μὲν Ἕλληνες ἐκρά-
τουν πολὺ τῶν Μακεδόνων ὑπερέχοντες· ὁ δὲ Ἀν-
τίπατρος μάχῃ λειφθεὶς καὶ τὸ λοιπὸν οὔτε παρα-
τάξασθαι τολμῶν οὔτ' εἰς τὴν Μακεδονίαν ἐπανελ-
θεῖν ἀσφαλῶς δυνάμενος, κατέφυγεν εἰς πόλιν Λά-

μαν. ἐν ταύτῃ δὲ τὴν δύναμιν συνέχων καὶ τὰ τεῖχη
 κατεσκευάζων, ἔτι δὲ παρασκευὰς ὀπλῶν καὶ κατα-
 πελτῶν καὶ σίτου παιούμενος, ἐκαραδόκει τοὺς ἀπὸ
 τῆς Ἀσίας συμμάχους. Λεωσθένης δὲ μετὰ πάσης 13
 τῆς δυνάμεως παρὰ λιβῶν πλησίον τῆς Λαμίας, καὶ
 τὴν παρεμβολὴν ὀχυρῶσάμενος τάφρον βαθεῖα καὶ
 χάρακι, τὸ μὲν πρῶτον ἐκτάξας τὴν δύναμιν πρὸς ἡ-
 γε τῇ πόλει καὶ τοὺς Μακεδόνας εἰς μάχην προηκα-
 λείτο. μὴ τολμώντων δὲ αὐτῶν διαγωνίσασθαι, προσ-
 βολὰς καθ' ἡμέραν τοῖς τεῖχεσιν ἐκ διαδοχῆς ἐποιεῖτο. 10
 ἀμυνομένων δὲ τῶν Μακεδόνων εὐρώστωρ, πολλοὶ
 τῶν προπετιῶς βιαζομένων Ἑλλήνων ἀπέλλυντο· δυ-
 νάμεως γὰρ ἀξιολογῶν κατὰ τὴν πόλιν οὕσης καὶ
 βελῶν παρτοδαπῶν ἀφθονίας, ἔτι δὲ τεῖχους πολυ-
 τελοὺς κατεσκευάσμενον, φρόνως οἱ πολιορκούμενοι
 περιεγίνοντο. ὁ δὲ Λεωσθένης ἀπογνοὺς τὴν ἐκ βίας
 ἄλωσιν τῆς πόλεως, τὰς ἀγομένας εἰς αὐτὴν ἀγορὰς
 παρηρῆετο, νομίζων φρόνως καὶ σιτοδεία καταπολε-
 μήσειν τοὺς ἐγκεκλεισμένους ἐν τῇ πόλει. κατεσκευάζε
 δὲ καὶ τεῖχος καὶ τάφρον ὥρυτε μεγάλην καὶ βα- 20
 θεῖαν, εὐγων τοὺς πολιορκουμένους ἀπὸ τῆς ἐξόδου.
 μετὰ δὲ ταῦτα Αἰτωλοὶ μὲν ἀξιώσαντες τὸν Λεωσθέ-
 νην διὰ τινὰς ἐθνικὰς χρείας κατὰ τὸ παρὸν ἀπελ-
 θεῖν ἐπ' οἴκου, πάντες ἐπανήλθον εἰς τὴν Αἰτωλίαν.
 οὕτω δὲ τῶν περὶ Ἀντίπατρον καταπονηθέντων καὶ
 τῆς πόλεως κινδυνευούσης αἰῶσαν διὰ τὴν προσδο-
 κωμένην σιτοδείαν, ἡ τύχη τὸ παράδοξον ἀπένειμε
 τοῖς Μακεδόσιν εὐκλήρομα. τοῦ γὰρ Ἀντίπατρου
 τοῖς τὰς τάφρους ὀρυκτοῦσιν ἐπιθεμένου, καὶ συμ-
 πλοκῆς γενομένης, ὁ μὲν Λεωσθένης παραβηθὼν 30
 ταῖς ἰδίαις, καὶ πληγεὶς εἰς τὴν κεφαλὴν λίθῳ, πα-
 ραχρήμα ἐπίπε, καὶ λεπτοψυχήσας εἰς τὴν παρεμβο-
 λὴν ἀπεκομίσθη. τῇ τρίτῃ δ' ἡμέρᾳ τελευτήσαντος
 αὐτοῦ καὶ ταφέντος ἡρώικῶς διὰ τὴν ἐν τῷ πολέμῳ
 δόξαν, ὁ μὲν ὄμιλος τῶν Ἀθηναίων τὸν ἐπιτάφιον
 ἔπαινον εἰπεῖν προσέταξεν Ἰππερίδῃ τῷ πρωτεύοντι
 τῶν ῥητόρων τῇ τοῦ λόγου δεινότητι καὶ τῇ κατὰ
 τῶν Μακεδόνων ἀλλοτριότητι· κατ' ἐκείνον γὰρ τὸν

καιρὸν δ' μὲν κορυφαῖος τῶν Ἀθηνησὶ ρητόρων Δη-
μοσθένης ἐπιφεύγει, καταδικασμένος ὡς εἰληφώς
τῶν Ἀρπαλέων χρημάτων· ἀντὶ δὲ τοῦ Λεωσθένης
κατεστάθη στρατηγὸς Ἀντίφιλος, ἀπὸ συνείσεως στρα-
τηγικῇ καὶ ἀνδρείᾳ διαφέρων. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν
Βαρώπην ἐν τούτοις ἦν.

- 14 Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν τῶν μεμερισμένων τὰς σα-
τραπείας Πτολεμαῖος μὲν ἀκινδύνως παρέλαβε τὴν
Αἴγυπτον, καὶ τοῖς μὲν ἐγχωρίοις φιανθρώποις
10 προσεφέρετο, παραλαβὼν δὲ ὀκτακισχίλια τάλαντα 268
μισθοφόρους ἡθροῖς καὶ δυνάμεις παρεσκευάζετο·
συνέτρεχε δὲ καὶ φίλων πλῆθος πρὸς αὐτὸν διὰ τὴν
ἐπιείκειαν. πρὸς δὲ Ἀντίπατρον διαπρεσβευόμενος
κοινοπραγίαν συνέθετο, σαφῶς εἰδὼς ὅτι Περδίκκας
ἐπιβαλεῖται παρελθεῖναι τὴν τῆς Αἰγύπτου σατρα-
πείαν. Αὐσίμαχος δ' ἐπιβαλὼν τῷ κατα τὴν Θρά-
κην τόποις, καὶ καταλαβὼν Σεύθην τὸν βασιλέα
κατεστρατοπεδευκότα πεζοῖς μὲν διςμυρίοις, ἵππεῦσαι
δ' ὀκτακισχίλοις, οὐ κατεπλάγη τὸ μέγεθος τῆς
20 δυνάμεως. ἔχων δὲ τοὺς σύμπαντας πεζοὺς μὲν οὐ
πλείους τῶν τετρακισχιλίων, ἵππεῖς δὲ διςχιλίους,
συνῆψε μάχην τοῖς βαρβάροις. ταῖς μὲν οὖν ἀνδρα-
γαθίαις προῖχεν αὐτῶν, τοῖς δὲ πλήθεσι λιπόμα-
νος καρτεράν μάχην συνεστήσατο, καὶ πολλοὺς μὲν
τῶν ἰδίων ἀποβαλὼν, πολλαπλασίους δ' ἀποκτείνας,
ἐπανῆλθεν εἰς τὴν στρατοπεδεῖαν ἀμφίδοξον ἔχων
τὴν νίκην. τότε μὲν οὖν ἐχωρίσθησαν ἐκ τῶν τόπων
αἱ παρ' ἀμφοτέροις δυνάμεις, καὶ παρασκευὰς μεί-
ζους ἐποιούντο πρὸς τὴν τῶν ὅλων διαθεσιν. Λεόν-
30 νατος δέ, παραγενομένου πρὸς αὐτὸν Ἐκαταίου
πρεσβευτοῦ καὶ δεομένου βοηθῆσαι τὴν ταχίστην
Ἀντιπάτρω καὶ Μακεδόσιν, ἐπηγγεῖλατο συμμαχή-
σειν. διαβάς οὖν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ καταντήσας
εἰς Μακεδονίαν, προσελάβετο πολλοὺς στρατιώτας
Μακεδόνας· ἄθροίσας δὲ τοὺς ἅπαντας πεζοὺς μὲν
πλείους τῶν διςμυρίων, ἵππεῖς δὲ διςχιλίους καὶ πεν-
τακισίους, προῆγε διὰ τῆς Θετταλίας ἐπὶ τοὺς πο-
15 λεμίους. οἱ δὲ Ἕλληνες λύσαντες τὴν πολιορκίαν καὶ

τὴν στρατοπεδεῖαν ἔμπρησαντες, τὸν μὲν ἀχρεῖον εἰς
 παρθάξιν ὄχλον καὶ τὰς παρασκευὰς εἰς Μελίτειαν
 πόλιν ἐξέπεμψαν, αὐτοὶ δ' εὖζωνοι καὶ πρὸς μάχην
 ὄντες ἔτοιμοι προῆγον ἀπαντήσοντες τοῖς περὶ Λεόν-
 νατον πρὸ τοῦ τῶν Ἀντίπατρον συμμιῆσαι καὶ τὰς
 δυνάμεις ἀμφοτέρας εἰς ἓνα τόπον συνελθεῖν. εἶχον
 δὲ τοὺς συμπαντας πεζοὺς μὲν δις μυρίους καὶ δις-
 χιλίους· οἱ γὰρ Αἰτωλοὶ πάντες προαπηλλαχότες
 ἦσαν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων οὐκ
 ὀλίγοι κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ὑπῆρχον εἰς τὰς πα- 10
 τρίδας κεχωρισμένοι· ἱππεῖς δὲ συνεστρατεύοντο
 πλείους τῶν τρισεκλίων καὶ πεντακοσίων, ὧν ἦσαν
 Θετταλοὶ δις χίλιοι διάφοροι ταῖς ἀρεταῖς, ἐν οἷς εἶ-
 χον μάλιστα τὰς τῆς νίκης ἐλπίδας. γενομένης δὲ
 ἱππομαχίας ἰσχυρᾶς ἐπὶ πολὺν χρόνον, καὶ τῶν Θετ-
 τालῶν διὰ τὰς ἀρετὰς ἐπικρατούντων, ὁ μὲν Λεόν-
 νατος λαμπρῶς ἀγωνισάμενος, καὶ διακλεισθεὶς εἰς
 τόπον τελευτῶν, τοῖς ὅλοις ἡλαττοῦτο· πολλοῖς δὲ
 τραύμασι περιπεσὼν, καὶ τελευτήσας, ὑπὸ τῶν ἰδίων
 ἦρθη καὶ πρὸς τὴν ἀποσκευὴν ἀπηνέχθη τετελευ- 20
 τηκώς. τῇ δ' ἱππομαχίᾳ λαμπρῶς τῶν Ἑλλήνων νε-
 νικηκότων Μένωνος ἱππαρχοῦντος τοῦ Θετταλοῦ,
 εὐθύς ἢ τῶν Μακεδόνων φάλαγξ φοβουμένη τοὺς
 ἱππεῖς ἀπεχώρησεν ἐκ τοῦ πεδίου πρὸς τὰς ὑπερ-
 κειμένας δυσχωρίας, καὶ τῇ τῶν τόπων ὀχυρότητι
 269 τὴν ἀσφάλειαν περιποιήσατο. τῶν δὲ Θετταλῶν ἱπ-
 πέων προσμαχομένων, καὶ διὰ τὴν δυσχωρίαν ἀπρά-
 κτων γινομένων, οἱ μὲν Ἕλληνες τρόπαιον στήσαντες
 καὶ τῶν νεκρῶν κυρίευσαντες, ἀπηλλάγησαν ἐκ τῆς
 μάχης. τῇ δ' ὑστεραίᾳ παραγεννηθέντος Ἀντιπάτρου 30
 μετὰ τῆς δυνάμεως καὶ συμμιξαντος τοῖς ἡττημένοις,
 μίαν οἱ πάντες Μακεδόνες ἐποίησαντο τὴν στρα-
 τοπεδεῖαν, καὶ τὴν τῶν ὅλων στρατηγίαν παρέλαβεν
 Ἀντίπατρος. οὗτος δὲ κρίνας ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡσυ-
 χίαν ἔχειν, καὶ θεωρῶν τοὺς πολεμικοὺς ἱπποκρα-
 τοῦντας, τὴν μὲν διὰ τῶν ὀπλων προσχώρησιν ἀπέγνω,
 διὰ δὲ τῆς δυσχωρίας προάγων, καὶ τοὺς ὑπερδεξιούς
 τόπους προκαταλαμβάνόμενος, ἀπεχώρησεν ἐκ τού-

- των τῶν τόπων. Ἀντίφιλος δὲ ὁ τῶν Ἑλλήνων στρα-
τηγὸς ἐπιφανεῖ μάχῃ νικήσας τοὺς Μακεδόνας, ἐφή-
δρευε περὶ Θετταλίαν διατρίβων καὶ παραδοκῶν τὴν
τῶν πολεμίων ὁρμὴν. καὶ τὰ μὲν κατὰ τοὺς Ἑλλη-
νας ἐν τοιαύταις εὐημερίαις ὑπῆρχε. τῶν δὲ Μακε-
δόνων θαλαττοκρατούντων οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς ταῖς
ὑπαρχούσαις ναυσὶν ἄλλας κατεσκεύασαν, ὥστε γε-
νέσθαι τὰς πάσας ἑκατὸν ἐβδομήκοντα. τῶν δὲ Μα-
κεδονικῶν οὐσῶν νεῶν διακοσίων καὶ τετταράκοντα
10 τὴν ναυαρχίαν εἶχε Κλεῖτος. οὗτος δὲ ναυμαχήσας
πρὸς Ἡετίωνα τὸν Ἀθηναίων ναύαρχον ἐνίκησε δυοὶ
ναυμαχίας καὶ συχνὰς τῶν πολεμίων νεῶν διέφθειρε
-περὶ τὰς καλουμένας Ἐχινάδας νήσους.
- 16 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Περδίκκας ἔχων
μεθ' ἑαυτοῦ τὸν τε βασιλέα Φίλιππον καὶ τὴν βασι-
λικὴν δύναμιν ἐστράτευσεν ἐπὶ Ἀριαράθην τὸν Καπ-
παδοκίας δυνάστην. οὗτος γάρ οὐ προσέχων τοῖς
Μακεδόσιν ὑπὸ μὲν Ἀλεξάνδρου παρεωράθη διὰ
τοὺς περὶ Ἀργεῖον ἀγῶνας καὶ περισπασμούς, ἀνα-
20 στροφὴν δὲ πολυχρόμιον ἔσχε, κυριεύων τῆς Καπ-
παδοκίας. διὸ καὶ πολλὰ μὲν ἐκ τῶν προσόδων χρή-
ματα ἤθροισε, δυνάμεις δ' ἐγχωρίους καὶ ξενικὰς
μεγάλας συνεστήσατο. διὸ καὶ βασιλείας ἀντιποιού-
μενος ἔτοιμος ἦν πρὸς τὸν Περδίκκαν διαγωνίζε-
σθαι, πεζοὺς μὲν ἔχων τρισμυρίους, ἵππεῖς δὲ μυ-
ρίους πεντακισχιλίας. ὁ δὲ Περδίκκας συνάψας αὐ-
τῷ μάχην, καὶ τῇ παρατάξει νικήσας, ἀνείλε μὲν
εἰς τετρακισχιλίους, ἐξώγησεν δὲ ὑπὲρ τοὺς πεντα-
κισχιλίους, ἐν οἷς ἦν καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριαράθης. τοῦ-
30 τον μὲν αὖν καὶ τοὺς συγγενεῖς αὐτῷ πάντας αἰκί-
σάμενος ἀνестаύρωσε τοῖς δ' ἡττηθεῖσι συγχωρήσας
τὴν κοσμίαν, καὶ καταστήσας τὰ κατὰ τὴν Καπ-
παδοκίαν, παρέδωκε τὴν σπαρταρίαν Εὐμένει τῷ
Καρδιανῷ, καθάπερ ἐξ ἀρχῆς ἦν μεμερισμένος. ὑπὸ
δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς καὶ Κρατερὸς ἐκ Κιλικίας
ἀναστέξας ἦκεν εἰς Μακεδονίαν βοηθήσων ταῖς περὶ
τὸν Ἀντίπατρον καὶ διορθωσόμενος τὰς γεγενημένας
ἥτας τῶν Μακεδόνων. ἦγε δὲ πεζοὺς μὲν τῶν εἰς

Ἀσίαν Ἀλεξάνδρῳ συνδιαβεβηκότων ἑξακισχιλίους, τῶν δὲ ἐν παρόδῳ προσειλημμένων τετρακισχιλίους, Πέρσας δὲ τοξότας καὶ σφενδονήτας χιλίους, ἵππεῖς 270 δὲ χιλίους καὶ πεντακοσίους. παρελθὼν δ' εἰς τὴν Θερραλίαν, καὶ τοῦ πρωτείου παραχωρήσας ἑκουσίως Ἀντιπάτρῳ, κοινῇ μετ' αὐτοῦ κατεστρατοπέδευσε παρὰ τὸν Πηνειὸν ποταμόν. οἱ δὲ πάντες ἡθροισθησαν σὺν ταῖς μετὰ Λεοννάτου παραγεγενημένοις πεζοὶ μὲν πλείους τῶν τετρακισμυρίων ἐν τοῖς βαρέσιν ὅπλοις, τοξόται δὲ καὶ σφενδονῆται τρισχίλιοι, ἵππεῖς 10 δὲ πεντακισχιλιοι.

Οἱ δὲ Ἕλληνες κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἀντε-17, στρατοπέδευσαν πολὺ τοῖς πλήθεσι λειπόμενοι. πολλοὶ γὰρ αὐτῶν διὰ τὰς προγεγενημένας εὐημερίας καταφρονοῦντες τῶν πολεμίων εἰς τὰς πατρίδας ἦσαν ἀπειληλυθότες πρὸς τὴν τῶν ἰδίων ἐπίσκεψιν. δι' αἷς αἰτίας [πολλοὶ] τῶν στρατιωτῶν αἰτακούντων, ὑπολοίπους εἶχον ἐν τῇ παρεμβολῇ πεζοὺς μὲν διςμυρίους καὶ πεντακισχιλίους, ἵππεῖς δὲ τρισχιλίους καὶ πεντακοσίους, ἐν οἷς μάλιστα εἶχον τὰς τῆς νίκης 20 ἑλπίδας διὰ τε τὰς τῶν ἀνδρῶν ἀρετὰς καὶ διὰ τὸ πεδινὴν ὑποκειῖσθαι χώραν. τέλος δὲ τῶν περὶ Ἀντίπατρον καθ' ἡμέραν προαγόντων τὰς δυνάμεις καὶ προκαλουμένων εἰς μάχην, τὸ μὲν πρῶτον ἀνέμενον τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων παραγενησομένους τῶν δὲ καιρῶν κατεπειγόντων ἠναγκάζοντο συγκαταβαίνειν εἰς τὸν ὑπὲρ τῶν ὅλων κίνδυνον. ἐκτάξαντες δὲ τὴν δύναμιν καὶ σπεύδοντες διὰ τῶν ἱππέων κρῖναι τὸν πόλεμον, τούτους πρὸ τῆς τῶν πεζῶν φάλαγγος ἔστησαν. γενομένης δὲ ἵππομαχίας, καὶ τῶν Θερρα-30 λῶν ἱππέων πλεονεκτούντων διὰ τὰς ἀρετὰς, οἱ περὶ τὸν Ἀντίπατρον ἐπήγαγον τὴν ἰδίαν φάλαγγα, καὶ τοῖς πεζοῖς τῶν πολεμίων ἐπιρρώξαντες πολὺν ἐποιούντο φόνον. οἱ δ' Ἕλληνες τὸ βάρος καὶ τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων οὐ δυνάμενοι φέρειν, εὐθύς ἀπεχώρησαν πρὸς τὰς δυσχωρίας, τηροῦντες τὰς τάξεις ἐπιμελῶς. διὸ καὶ δραξάμενοι τόπων ὑπερδεξίων ῥαδίως ἡμύναντο τοὺς Μακεδόνας, ὑπερδέξιον ἔχον-

τες τὴν στάσιν. οἱ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἱππεῖς ἐπὶ τοῦ
 προτερήματος ὄντες, ὡς ἔγνωσαν τὴν τῶν πεζῶν
 ἀποχώρησιν, εὐθὺς πρὸς ἐκείνους ἀφίππευσαν. τότε
 μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον ἀγωνισάμενοι διελύθη-
 σαν, ῥεπούσης τῆς νίκης πρὸς τοὺς Μακεδόνας.
 ἀπέθανον δ' ἐν τῇ μάχῃ τῶν μὲν Ἑλλήνων πλείους
 τῶν πεντακοσίων, τῶν δὲ Μακεδόνων ἑκατὸν καὶ
 τριάκοντα. τῇ δ' ὑστεραίᾳ Μένων μὲν καὶ Ἀντίφε-
 λος οἱ τῶν Ἑλλήνων ηγεμόνες συνεδρεύσαντες ἐβου-
 10 λεύσαντο πότερον ἀναμείναντες τοὺς ἀπὸ τῶν πό-
 λεων συμμαχοὺς καὶ καταστάντες ἀξίωμαχοι περὶ
 τῶν ὅλων διακρίνωσθαι, ἢ τῇ παρόντι καιρῷ συνεί-
 ξαντες πρεσβεύωνται περὶ διαλύσεως. ἔδοξεν οὖν
 ἀποστέλλειν κήρυκας περὶ τῆς τοῦ πολέμου καταλύ-
 σεως. πραξάντων δ' αὐτῶν τὸ δᾶξαν ἀπεκρίθησαν
 οἱ περὶ τὸν Ἀντίπατρον κατὰ πόλεις πρεσβεύειν 271
 οὐδενὶ γὰρ τρόπῳ κοινὴν σύλλυσιν ποιήσασθαι. τῶν
 δὲ Ἑλλήνων οὐ προσδεχομένων τὰς κατὰ πόλιν δια-
 λύσεις, οἱ μὲν περὶ τὸν Ἀντίπατρον καὶ Κρατερόν
 20 ἐπολιόρκουν τὰς ἐπὶ Θερραλίαν πόλεις, καὶ κατὰ
 κράτος ἤρουν, μὴ δυναμένων τῶν Ἑλλήνων βοηθεῖν.
 διὸ καὶ τῶν πόλεων περιφόβων οὓσων, καὶ κατ'
 ἰδίαν ἐκάστης πρεσβευούσης περὶ διαλύσεως, πάσαις
 συγχωρῶν τὴν εἰρήνην ἐπεικῶς προσεφέρετο. διόπερ
 ἐμπεισούσης ὁρμῆς εἰς τὰς πόλεις ἰδίᾳ πορίζεσθαι
 τὴν σωτηρίαν, ταχὺ πάσαι τῆς εἰρήνης ἔτυχον. αἱ
 δ' ἄλλοτριώτατα διακείμεναι πρὸς τοὺς Μακεδόνας
 Αἰτωλοὶ καὶ Ἀθηναῖοι, συμμαχῶν ὄντες ἔρημοι,
 μετὰ τῶν ἰδίων στρατηγῶν ἐβουλευόντο περὶ τοῦ
 30 πολέμου.

18 Ἀντίπατρος δὲ διὰ ταύτης τῆς στρατηγίας δια-
 λύσας τὸ σύστημα τῶν Ἑλλήνων, ἤγαγε τὴν δύναμιν
 πᾶσαν ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους. ὁ δὲ ἄσχυρος ἔρημωθεὶς
 τῆς τῶν συμμαχῶν βοηθείας ἐν ἀπορίᾳ πολλῇ καθει-
 στήκει· πάντων δὲ καταφερομένων ἐπὶ τὸν Δημάδην,
 καὶ βοώντων τοῦτον ἐκπέμπειν πρεσβευτὴν πρὸς Ἀν-
 τίπατρον ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, οὗτος μὲν καλούμενος
 σύμβουλος οὐχ ὑπήκουσεν. ἦν γὰρ τρεῖς ἡλικίᾳ πα-

ραυόμενων, καὶ διὰ τοῦτο γεγονώς ἄτιμος, καὶ κωλυ-
 μένος ὑπὸ τῶν νόμων συμβουλευεῖν· ἀπολαβὼν δὲ
 τὴν ἐπιτιμίαν ὑπὸ τοῦ δήμου, παραχρῆμα ἐξεπέμφθη
 πρεσβευτῆς μετὰ Φωκίωνος καὶ τινων ἐτέρων. τοῦ
 δ' Ἀντιπάτρου διακούσαντος τῶν λόγων, καὶ δόν-
 τος ἀπόκρισιν ὡς ἄλλως οὐ μὴ συλλύσῃται τὸν πρὸς
 Ἀθηναίους πόλεμον, εἰν μὴ τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐπι-
 τρέψωσιν αὐτῷ· καὶ γὰρ ἐκείνους συγκλείσαντας εἰς
 Λάμιαν τὸν Ἀντίπατρον τὰς αὐτὰς ἀποκρίσεις πε-
 ποιῆσθαι πρεσβεύσαντος αὐτοῦ περὶ τῆς εἰρήνης· 10
 ὁ δὲ δῆμος, οὐκ ὢν ἀξιόμαχος, ἠναγκάσθη τὴν
 ἐπιτροπὴν καὶ τὴν ἐξουσίαν πᾶσαν Ἀντιπάτρει δοῦ-
 ναι περὶ τῆς πόλεως. ὁ δὲ φιланθρωπῶς αὐτοῖς
 προσενεχθεὶς συνεχώρησεν ἔχειν τὴν τε πάλιν καὶ
 τὰς κτήσεις καὶ τᾶλλα πάντα· τὴν δὲ πολιτείαν
 μετέστησεν ἐκ τῆς δημοκρατίας καὶ προσέταξεν ἀπὸ
 τιμήσεως εἶναι τὸ πολίτευμα, καὶ τοὺς μὲν κекτημέ-
 νους πλείω τῶν διςχιλίων δραχμῶν κυρίους εἶναι
 τοῦ πολιτεύματος καὶ τῆς χειροτονίας, τοὺς δὲ κατω-
 τέρω τῆς τιμήσεως ἅπαντας ὡς ταραχώδεις ὄντας 20
 καὶ πολεμικοὺς ἀπῆλασε τῆς πολιτείας, καὶ τοῖς
 βουλομένοις χώραν ἔδωκεν εἰς κατοίκησιν ἐν τῇ
 Θράκῃ. οὗτοι μὲν οὖν ὄντες πλείους τῶν μυρίων καὶ
 διςχιλίων μετεστάθησαν ἐκ τῆς πατρίδος· οἱ δὲ τὴν
 ὠρισμένην τήμην εἶχοντες περὶ ἑννακισχιλίου ἀπε-
 δείχθησαν κύριοι τῆς τε πόλεως καὶ τῆς χώρας, καὶ
 κατὰ τοὺς Σόλωνος νόμους ἐπολιτεύοντο· πάντες δὲ
 272 τὰς οὐσίας εἰάθησαν ἔχειν ἀναφαιρέτους. φρουρά-
 χον δὲ Μένυλλον καὶ φρουρὰν ἠναγκάσθησαν δεῖξα-
 σθαι τὴν οὐκ ἐπιτρέψουσιν οὐδενὶ νεωτερίζειν. περὶ 30
 δὲ τῆς Σάμου τὴν ἀναφορὰν ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς ἐποιή-
 σαντο. Ἀθηναῖοι μὲν οὖν παρ' ἑλπίδα φιλανθρω-
 πευθέντες ἔτυχον τῆς εἰρήνης, καὶ τὸ λοιπὸν ατα-
 ράχως πολιτευόμενοι καὶ τὴν χώραν ἀδεῶς καρπού-
 μενοι ταχὺ ταῖς οὐσίαις προγανέδραμον. ὁ δ' Ἀν-
 τίπατρος ἐπανελθὼν εἰς τὴν Μακεδονίαν τὸν μὲν
 Κρατερόν ταῖς ἀρμοξούσαις τιμαῖς τε καὶ δωρεαῖς
 ἐκόσμησε, καὶ τῶν θυγατέρων μίαν συνδίκισας αὐτῇ·

τὴν πρεσβυτάτην Φίλαν, τὴν εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπ' ἀνὸ-
δον συγκατεσκεύασεν. ὁμοίως δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις Ἑλ-
ληνίσαι πόλεσιν ἐπεικῶς προσεγεχθείς, καὶ τὰ πολι-
τεύματα συναγαγὼν καλῶς καὶ καταστήσας, ἐπαίνων
καὶ στεφάνων ἔτυχεν. ὁ δὲ Περδίκκας ἀποκαταστή-
σας τοῖς Σαμίοις τὴν τε πόλιν καὶ χώραν κατήγαγεν
αὐτοὺς εἰς τὴν πατρίδα, πεφευγότας ἔτη τρισὶ πλείω
τῶν τετταράκοντα.

- 19 Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰς κατὰ τὸν Λαμιακὸν πόλεμον
10 ἐπιτέλεισθέλας πράξεις διήλθομεν, μεταβησόμεθα
πρὸς τὸν ἐν τῇ Κυρῆνῃ γενομένον πόλεμον, ἵνα μὴ
μακρὰν τοῖς χρόνοις ἀποπλανῶμεν τὸ συνεχές τῆς
ἱστορίας. ἀναγκαῖον δ' ἐστὶ βραχὺ τοῖς χρόνοις
πρὸς ἀναδραμεῖν, ὅπως σαφεστέρως ποιήσωμεν τὰς
κατὰ μέρος πράξεις. Ἀρπαλὸν γάρ τὸν ἐκ τῆς
Ἀσίας δρασμὸν ποιησάμενον, καὶ καταπλεύσαντος
εἰς Κρήτην μετὰ τῶν μισθοφόρων, καθάπερ ἐν τῇ
πρὸ ταύτης βίβλῃ δεδηλώκαμεν, Θίβρων εἰς τῶν
φίλων νομιζόμενος δολοφονήσας τὸν Ἀρπαλὸν κύριος
20 ἐγένετο τῶν τε χρημάτων καὶ τῶν στρατιωτῶν, ὄν-
των ἑπτακισχιλίων. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν νεῶν ἐγκρα-
της γενόμενος, καὶ τοὺς στρατιώτας εἰς ταύτας θέ-
μενος, κατέπλευσεν εἰς τὴν χώραν τῶν Κυρηναίων.
ἀνειληφῶς δὲ μεθ' αὐτοῦ τοὺς ἐκ τῆς Κυρῆνης φυ-
γάδας, καὶ τούτους ἔχων καθηγουμένους τῆς ἐπι-
βολῆς διὰ τὴν τῶν τόπων ἐμπειρίαν, ἀπαντησάντων
τῶν Κυρηναίων, καὶ μάχης γενομένης, ὁ Θίβρων
νικήσας πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινεν, οὐκ ὀλίγους δ' ἐξώ-
γησε. κυριεύσας δὲ τοῦ λιμένος καὶ πολιορκήσας καὶ
30 καταπληξάμενος τοὺς Κυρηνάους, ἠνάγκασεν ὁμο-
λογίαν ποιήσασθαι, ὥστε αὐτοὺς δοῦναι ἀργυρίου
τάλαντα πεντακόσια, τῶν δὲ ἀρμάτων τὰ ἡμίση
πρὸς τὰς στρατείας συνεκπέμπειν. διεπρεσβεύσατο δὲ
καὶ πρὸς τὰς ἄλλας πόλεις, ἀξίων συμμαχεῖν, οἷς
μέλλοντος αὐτοῦ τὴν πλησιόχωρον Λιβύην καταστρέ-
φεισθαι. διήρπασε δὲ καὶ τῶν ἐμπόρων τὰ καταλη-
φθέντα χρήματα ἐν τῷ λιμένι, καὶ τοῖς στρατιω-
ταῖς εἰς διώρυγαν ἔδωκεν, ἐκκαλούμενος αὐτῶν τὰς

προθυμίας εἰς τὸν πόλεμον. οὕτω δὲ τῶν πραγμάτων 20
τῷ Θίβρωνι προχωρούντων, ἡ τύχη ταχὺ μεταβα-
λοῦσα ἐταπείνωσεν αὐτὸν διὰ τοιαύτας αἰτίας. τῶν
ἡγεμόνων τῶν παρ' αὐτῷ τις Κρής μὲν τὸ γένος,
ὄνομα δὲ Μνασικλῆς, ἐμπειρίαν δ' ἔχων τῶν πολε-
μικῶν πράξεων, διηνέχθη πρὸς αὐτὸν, ἐγκαλέσας
μὲν περὶ τοῦ μερισμοῦ τῶν λαφύρων, καὶ φύσει τα-
ραχώδης ὢν καὶ θρασὺς ἠντομόλησε πρὸς τοὺς Κυ-
ρηναίους. κατηγορήσας δὲ πολλὰ τοῦ Θίβρωνος εἰς
ωμότητα καὶ ἀπιστίαν, ἔπεισε λῦσαι τὰς ὁμολογίας 10
καὶ τῆς ἐλευθερίας ἀντέχεσθαι· διὸ καὶ ταλάντων
ἑξήκοντα μόνων ἀποδοδόμενων, τῶν δὲ λοιπῶν χρη-
μάτων οὐ δεδομένων, ὁ μὲν Θίβρων ἐγκαλέσας τοῖς
ἀφιστηνοῦσι συνέλαβε τῶν Κυρηναίων τοὺς παρόν-
τας ἐν τῷ λιμένι, ὄντας περὶ ὀγδοήκοντα. εὐθύς δὲ
τὴν δύναμιν ἐπαγαγὼν ἐπὶ τὴν πόλιν ἐπολιόρκει τὴν
Κυρήνην· οὐδὲν δὲ δυνάμεως πράξας, πάλιν πρὸς
τὸν λιμένα ἐπανῆλθε. τῶν δὲ Βαρκαίων καὶ τῶν
Ἑσπεριῶν συμμαχούντων τῷ Θίβρωνι, Κυρηναῖοι
μέρος μὲν τῆς δυνάμεως ἀπέλιπον ἐν τῇ Κυρήνῃ, 20
τῷ μέρει δὲ στρατεύσαντες ἐπάρθουν τὴν τῶν ἀστυ-
μεϊτόνων χώραν. τούτων δ' ἐπικαλεσάμενων βοηθεῖν
τὸν Θίβρωνα, ἅπαντας τοὺς στρατιώτας ἐξήγαγεν
ἐπὶ τὴν συμμαχίαν. καθ' ὃν δὴ χρόνον ὁ Κρῆς συλ-
λογισάμενος τὴν ἐορμίαν τοῦ λιμένος ἔπεισε τοὺς ἐν
Κυρήνῃ καταλειφθέντας ἐπιθέσθαι τῷ λιμένι. ὑπα-
κουσάντων δ' εὐθύς αὐτὸς καθηγούμενος ἐπέθετο
τῷ λιμένι, καὶ διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ Θίβρωνος ῥα-
δίως ἐγκρατὴς γενόμενος τὰ περιλειπόμενα τῶν φορ-
τίων ἀποκατέστησε τοῖς ἐμπύροισι καὶ τὸν λιμένα 30
φιλοτίμως ἐτήρει. ὁ δὲ Θίβρων τῷ μὲν πρῶτον ἀδύ-
μως εἶχεν, ἀπολωλεκὼς τόπον ἐπικρατοῦν καὶ τὰς τῶν
στρατιωτῶν ἀποσκευάς· μετὰ δὲ ταῦτα θαρσύνσας,
καὶ τὴν πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Τεύχειρα ἐκπολιορ-
κῆσας, ἀνέδραμε ταῖς ἐλπίσι. μετ' ὀλίγον δὲ πάλιν
αὐτὸν συνέβη περιήσσειν μεγάλοις ἐλαττώμασιν. οἱ
γὰρ ἐν ταῖς ναυσὶν ὄντες τοῦ λιμένος ἰσπερημένοι,
τροφῆς δὲ ἀπορροῦντες, εἰσθυσαν καθ' ἡμέραν ἐπὶ

τὴν χώραν ἐξιέναι καὶ τὰς τροφὰς ἐκ ταύτης πορί-
 ζεσθαι· οἱ δὲ Λίβυες ἐνεδρεύσαντες αὐτοὺς πλατω-
 μένους κατὰ τὴν χώραν, πολλοὺς μὲν ἀπέκτειναν,
 οὐκ ὀλίγους δ' ἐξώγρησαν· οἱ δὲ περιλειφθέντες ἐκ
 τοῦ κινδύνου καταφυγόντες εἰς τὰς ναῦς ἀπέπλεον
 εἰς τὰς συμμαχίδας πόλεις. ἐπιγενομένου δὲ μεγά-
 λου πνεύματος, αἱ πλείους μὲν ὑπὸ τῆς θαλάττης
 κατεποντίσθησαν, τῶν δ' ἄλλων αἱ μὲν εἰς Κυ-
 21 προν αἱ δ' εἰς Αἴγυπτον ἀπερρίφησαν. ὁ δὲ Θίβρων 274
 10 τηλικαύτῃ συμφορᾷ περιπεσὼν ὅμως ἀνείχετο τοῦ
 πολέμου· προχειρισάμενος δὲ τῶν φίλων τοὺς εὐθέ-
 τους ἔπεμψεν εἰς τὴν Πελοπόννησον ἀναληφομένους
 τῶν ξένων τοὺς ἐνδιατρίβοντας περὶ Ταίναρον. ἔτι
 γὰρ τῶν ἀμισθίων γενομένων πολλοὶ διεπλανῶντο
 ζητοῦντες τοὺς μισθοδοτήσαντας, καὶ τότε περὶ
 Ταίναρον ὑπῆρχον πλείους τῶν διςχλίων καὶ πεν-
 τακοσίων. τούτους δὲ οἱ πεμφθέντες ἀνέλαβον, τὸν
 δὲ εἰς Κυρήνην πλοῦν ἐποιούντο. ἐν δὲ τῇ τού-
 των ἀπουσίᾳ οἱ μὲν Κυρηναῖοι θαρσύναντες τοῖς
 20 γεγονόσι προτερήμασι μάχην συνῆψαν, καὶ νικήσαν-
 τες τὸν Θίβωνα πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀπέκτει-
 ναν. διὰ δὲ τὰς ἐλαττώσεις ὁ Θίβρων ἀπογινώσκων
 ἤδη τὰ κατὰ τὴν Κυρήνην παραδόξως πάλιν ἐθάρ-
 ῆσε. τῶν γὰρ ἀπὸ Ταϊνάρου στρατιωτῶν καταπλευ-
 σάντων, καὶ μεγάλης αὐτῷ χειρὸς προσγενομένης,
 εὐελπὶς ἐγένετο τῇ ψυχῇ. οἱ δὲ Κυρηναῖοι πάλιν
 θεωροῦντες τὸν πόλεμον αὐξόμενον, μετεπέμψαντο
 τὴν συμμαχίαν παρὰ τῶν πλησιοχώρων Λιβύων καὶ
 παρὰ τῶν Καρχηδονίων. ἄθροίσαντες δὲ τοὺς ἅπαν-
 30 τας μετὰ τῶν πολιτικῶν στρατιώτας τριεμυρίους,
 ἡτοιμάζοντο παρατάξει περὶ τῶν ὅλων διακριθῆναι.
 γενομένης δὲ παρατάξεως μεγάλης, ὁ μὲν Θίβρων
 νικήσας τῇ μάχῃ καὶ πολλοὺς ἀνελών, περικαρῆς ἦν,
 ὡς αὐτίκα μάλα κυριεύσων τῶν πλησίων πόλεων. οἱ
 δὲ Κυρηναῖοι τῶν στρατηγῶν ἀπάντων ἀνηρημένων
 ἐν τῇ μάχῃ τὸν Κρήτα Μνάσικλην μεθ' ἑτέρων εἴ-
 λοντο στρατηγόν. Θίβρων δ' ἐπαρθεὶς τῇ νικῇ τὸν
 λιμένα τῶν Κυρηναίων ἐπολιορκῆσε καὶ τῇ Κυρήνῃ

καθ' ἡμέραν προσβολὰς ἐποιεῖτο. χρονίζοντας δὲ τοῦ πολέμου Κυρηναῖοι μὲν σπανίζοντες τῆς τροφῆς ἐστίασαν πρὸς ἀλλήλους· ἐπικρατούντων δὲ τῶν δημοτικῶν καὶ τοὺς κτηματικούς ἐκβαλλόντων, οἱ τῆς πατρίδος στερηθέντες ἔφυγον οἱ μὲν πρὸς Θίβρωνα οἱ δ' εἰς Αἴγυπτον. οὗτοι δὲ πείσαντες τὸν Πτολεμαῖον κατὰγειν αὐτούς, ἤκον ἄγοντες δύναμιν ἀξιόλογον πεζικὴν τε καὶ ναυτικὴν καὶ στρατηγὸν Ὀφέλλαν· ὧν τὴν παρουσίαν ἀκούσαντες οἱ παρὰ τῷ Θίβρωνι φυγάδες, νυκτὸς ἐπιχειρήσαντες πρὸς τοὺς 10 τοὺς ἀπιέναι λάθρα, φωραθέντες ἅπαντες κατεκόπησαν. οἱ δὲ τῆς Κυρήνης στρατηγοῦντες δημοτικοί, φοβηθέντες τὴν τῶν φυγᾶδων κάθοδον, διεκλύσαντο πρὸς τὸν Θίβρωνα, καὶ κοινῇ πολεμεῖν πρὸς τὸν Ὀφέλλαν παρεσκευάζοντο. Ὀφέλλας δὲ καταπολεμήσας τὸν Θίβρωνα καὶ ζωγρήσας, ἔτι δὲ τῶν πόλεων ἐγκρατὴς γενόμενος, παρέδωκε τὰς τε πόλεις καὶ τὴν χώραν Πτολεμαῖον τῷ βασιλεῖ. οἱ μὲν οὖν Κυρηναῖοι καὶ αἱ περιοικοῦσαι πόλεις τοῦτον τὸν τρόπον ἀποβαλοῦσαι τὴν ἐλευθερίαν ὑπὸ τὴν Πτολεμαϊ- 20 κὴν βασιλείαν ἐτάχθησαν.

Περδίκκας δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς Φίλιππος καταπε- 22
275 πολεμηκότες Ἀριαράθην, καὶ τὴν σατραπείαν αὐτοῦ Εὐμένει παραδόντες, ἐχωρίσθησαν ἐκ τῆς Καππαδοκίας. καταντήσαντες δὲ εἰς τὴν Πισιδικὴν ἔκριναν ἀναστάτους ποιῆσαι δύο πόλεις, τὴν τε τῶν Λαρανθέων καὶ τὴν τῶν Ἰσαυρέων. αὗται γὰρ ἔτι ζώντος Ἀλεξάνδρου Βάλακρον τὸν Νικάνερος ἀπέκτειναν, ἀποδεδειγμένον στρατηγὸν ἅμα καὶ σατράπην. τὴν μὲν οὖν τῶν Λαρανθέων πόλιν ἐξ ἐφόδου χειρωσά- 30
μενοί, καὶ τοὺς ἡβῶντας κατασφάξαντες, τοὺς δ' ἄλλους ἐξανδραποδισάμενοι, κατέσκαψαν· τὴν δὲ τῶν Ἰσαυρέων, οὖσαν ὄχυράν καὶ μεγάλην, ἔτι δὲ πλήθουσιν ἀλκίμων ἀνδρῶν, ἐπὶ μὲν ἡμέραις δύο πολιορκήσαντες ἐνεργῶς, καὶ πολλοὺς τῶν ἰδίων ἀποβαλόντες, ἀνεχώρησαν. οἱ γὰρ ἐγγώριοι βελῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν πρὸς πολιορκίαν ἀνηκόντων εὐποροῦντες, ἔτι δὲ ταῖς ψυχαῖς ὑπομένοντες τὸ δεινὸν

- παραστατικῶς, ἐτοίμως ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀπέ-
 θνησκον. τῇ δὲ τρίτῃ πολλῶν μὲν ἀνηρημένων, τῶν
 δὲ τειχῶν ἑλλειπεῖς ἔχοντων τὰς φυλακὰς διὰ τὴν
 σπάνιν τῶν ἀνδρῶν, ἐπετελέσαντο πρᾶξιν οἱ κατὰ
 τὴν πόλιν ἡρωικὴν καὶ μνήμης ἀξίαν. ὄρῶντες γὰρ
 ἀπαραίτητον οὔσαν τὴν κατ' αὐτῶν τιμωρίαν, καὶ
 δύναμιν οὐκ ἔχοντες ἀξιόχρεων τὴν ἀμυνομένην, τὸ
 μὲν ἐγχειρίσαι τὴν πόλιν καὶ τὰ κατ' αὐτοὺς ἐπι-
 τρέψαι τοῖς πολεμίοις οὐκ ἔκριναν, ἐμφανοῦς οὔσης
 10 τῆς μεθ' ὕβρεως τιμωρίας· νυκτὸς δ' ὁμοθυμαδὸν
 πρὸς τὸν εὐγενῆ θάνατον ὁρμήσαντες, τέκνα μὲν
 καὶ γυναῖκας καὶ γονεῖς εἰς τὰς οἰκίας ἐγκλείσαντες
 ἐνέπρησαν, κοινὸν θάνατον καὶ τάφον διὰ τοῦ πυρὸς
 ἐλόμενοι. τῆς δὲ φλογὸς ἄφνω πρὸς ὕψος αἰρομέ-
 νης, οἱ μὲν Ἰσαυρεῖς τὰ κτήματα καὶ πάντα τὰ δυν-
 νάμενα τοῖς κρατούσιν ὠφελείας παρέχεσθαι τῷ πυρὶ
 παρέβαλον· οἱ δὲ περὶ τὸν Περδίκκην θαυμάσαντες
 τὸ γεγόμενον περιέστησαν τὴν δύναμιν καὶ κατὰ
 πάντα τόπον ἐβιάζοντο παραιρεῖσθαι εἰς τὴν πόλιν.
 20 τῶν δ' ἐγγωρίων ἀπὸ τῶν τειχῶν ἀμυνομένων, καὶ
 πολλοὺς τῶν Μακεδόνων καταβαλλόντων, εἰ μᾶλλον
 ὁ Περδίκκας καταπληττόμενος ἐξήτεε τὴν αἰτίαν
 δι' ἣν οἱ τὰς οἰκίας καὶ τὰ λοιπὰ πάντα τῷ πυρὶ
 παραδεδωκότες φιλοτίμως τὰ τεῖχη φυλάττουσι. τέλος
 δὲ τοῦ Περδίκκου καὶ τῶν Μακεδόνων ἀπὸ τῆς πό-
 λεως ἀποχωρησάντων, οἱ Ἰσαυρεῖς εἰς τὸ πῦρ ἐαυ-
 τοὺς ῥίψαντες ἐν ταῖς οἰκίαις συνετάφησαν τοῖς οἰ-
 κείοις. Περδίκκας δὲ νυκτὸς διελθούσης ἔδωκε τοῖς
 στρατιώταις τὴν πόλιν εἰς διαρπαγὴν. οὗτοι δὲ τὴν
 30 φλόγα κατασβέσαντες πολὺν ἄργυρον τε καὶ χρυσὸν
 εὔρον, ὥς ἂν πόλεως γεγενημένης εὐδαίμονος ἐκ πολ-
 λῶν χρόνων.
- 23 Μετὰ δὲ τὴν ἀπώλειαν τῶν πολεμίων ἦγον δύο
 γυναῖκες εἰς συνοικισμόν τῷ Περδίκκᾳ, Νικαίᾳ τε
 ἡ Ἀκτιπάτρου θυγαῖτη, ἣν αὐτὸς ὁ Περδίκκας ἦν
 μεμνηστευκώς, καὶ Κλεοπάτρα ἡ Ἀλεξάνδρου μὲν
 ἀδελφῇ γνησίᾳ, θυγαῖτη δὲ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου. 276
 ὁ δὲ Περδίκκας πρότερον μὲν ἦν κεκρικῶς κοινο-

πραγίαν Ἀντίπατρω, καὶ διὰ τοῦτο τὴν μνησιεῖαν ἐπεποίητο, μήπω τῶν κατ' αὐτὸν πρυγμάτων βεβαίως ἐστερωμένων· ὥς δὲ παρέλαβε τὰς τε βασιλικὰς δυνάμεις καὶ τὴν τῶν βασιλέων προστασίαν, μετέπεσε τοῖς λογισμοῖς. ὀρεγόμενος γὰρ βασιλείας, ἔσπευδε τὴν Κλεοπάτραν γῆμαι, νομίζων διὰ ταύτης προτρέψεσθαι τοὺς Μακεδόνας συγκατασκευάζειν αὐτῷ τὴν τῶν ὅλων ἐξουσίαν. οὐπω δὲ βουλόμενος ἀποκαλύψασθαι πρὸς τὴν ἐπιβολήν, κατὰ μὲν τὸ παρὸν ἔχε τὴν Νικαίαν, ὅπως μὴ τὸν Ἀντίπατρον ἀλλό-10 τριον ἔχη ταῖς ἰδίαις ἐπιβολαῖς· μετὰ δὲ ταῦτα Ἀντιγόνου τὴν προαίρεσιν αὐτοῦ κατανοήσαντος, καὶ φίλον ἔχοντος πρὸς Ἀντίπατρον, εἰς δὲ οὗτος τοῦ ἀνθρώπου τούτου πρακτικωτάτου τῶν ἡγεμόνων, ἔκρι-
νεν αὐτὸν ἐκποδῶν ποιήσασθαι. ἐπιβαλὼν οὖν αὐτῷ διαβολὰς ψευδεῖς καὶ κατηγορίας ἀδίκους φανερός ἦν ἀναιρήσων αὐτόν. ὁ δ' Ἀντιγόνος συνέσει καὶ τόλμῃ διαφέρων, φανερώς μὲν ἀπιφαίνεται βούλεσθαι περὶ τῶν ἐγκαλουμένων ἀπολογήσασθαι, λάθρα δὲ παρασκευασάμενος τὰ πρὸς τὸν θρασυόν, ἔλαθε μετὰ 20 τῶν ἰδίων φίλων καὶ τοῦ υἱοῦ Δημητρίου νυκτὸς εἰσβάς εἰς τὰς Ἀττικὰς ναῦς. ἐν δὲ ταύταις κομισθεὶς εἰς τὴν Εὐρώπην προῆγε συμμίζων Ἀντίπατρω.

Κατὰ δὲ τούτους τοὺς καιροὺς Ἀντίπατρος καὶ 24 Κρατερὸς ἐπὶ τοὺς Αἰτωλοὺς ἐστράτευσαν, ἔχοντες πεζοὺς μὲν τρισμυρίους, ἵππεις δὲ διςχιλίους καὶ πεντακοσίους· οὐταὶ γὰρ τῶν ἐν τῷ Λαμιακῷ πολέμῳ διαπολεμησάντων ὑπόλοιποι διέμενον ἀχείρωτοι. οἱ δὲ Αἰτωλοὶ, τηλικούτων δυνάμεων ἐπ' αὐτοὺς 80 ὠρμημένων, οὐ κατεπλάγησαν ταῖς ψυχαῖς, ἀλλὰ τοὺς μὲν ἀκμαῖζοντας ταῖς ἡλικίαις ἀθροίσαντες εἰς μυρίους κατέφυγον εἰς τοὺς ὄρεινους καὶ τραχεῖς τόπους, εἰς οὓς τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς γεγηρακώτας καὶ τὸ τῶν χρημάτων πλῆθος ἀπέθιστο· καὶ τὰς μὲν ἀνωχύρους πόλεις ἐξέλιπον, τὰς δὲ ὀχυρότην διαφερούσας φρουραῖς ἀξιολόγοις διαλαβόντες εὐτόλμως ὑπέμενον τὴν τῶν πολεμίων ἐφοδον. οἱ δὲ 25

περὶ τὸν Ἀντίπατρον καὶ Κρατερόν εἰσβαλόντες εἰς τὴν Αἰτωλίαν καὶ τὰς εὐχειρώτους πόλεις ὀρώντες ἐρήμους, ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς ἀνακεχωρηκότας εἰς τὰς δυσχωρίας. τὸ μὲν οὖν πρῶτον οἱ Μακεδόνες πρὸς τόπους ὀχυροὺς καὶ τραχεῖς βιαζόμενοι πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλον· ἡ γὰρ κόλμα τῶν Αἰτωλῶν προσλαβοῦσα τὴν ἐν τοῖς τόποις ὀχυρότητα ῥαδίως ἡμύνετο τοὺς διὰ τὴν προπέτειαν εἰς ἀδυσθότους κινδύνους προσπίπταντας· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν περὶ

- 10 Κρατερόν στεγνὰ κατασκευασάντων, καὶ ἀναναγκαζόντων τοὺς πολεμίους μένειν τὸν χειμῶνα καὶ διακατερεῖν ἐν τοῖς χροαβολουμένοις, καὶ τροφῆς ἐνδεεῖς, εἰς τοὺς ἐσχατοὺς ἤλθον κινδύνους. ἀκαγαίαν γάρ ἦν ἡ καταβάντας ἀπὸ τῶν ὀρέων διαγωνίσασθαι πρὸς δυνάμεις πολλαπλασίας καὶ στρατηγούς ἐπιφανεῖς, ἡ μένοντας ὑπ' ἐνδείας καὶ κρυμοῦ διαφθαρήναι. ἤδη δ' αὐτῶν ἀπογινωσκόντων τὴν σωτηρίαν αὐτόματος τις λύσις τῶν κακῶν ἐφάνη, καθάπερ θεῶν τιнос ἑλθοῦτος αὐτῶν τὴν εὐψυχίαν. Ἀντί-
- 20 γονος γὰρ ὁ πεφηνγώς ἐκ τῆς Ἀσίας συμμελας ταῖς περὶ τὸν Ἀντίπατρον εἰδίδας αὐτοὺς περὶ τῆς ὅλης ἐπιβουλῆς τοῦ Περδίκκου, καὶ διότι τὴν Κλεοπάτρην χαμήλας εὐθὺς ἤξει μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Μαιναδίαν ὡς βασιλεὺς, καὶ τὴν ἡγεμονίαν αὐτῶν παραρρήσεται. οἱ δὲ περὶ τὸν Κρατερόν καὶ Ἀντίπατρον διὰ τὸ παραδόξον τῆς προσαγγελίας καταπλαγέντες, συνήδρευσαν μετὰ τῶν ἡγεμόνων. προτεθείσης οὖν βουλῆς περὶ τούτων ἔδασεν ὁμογνωμόνως πρὸς μὲν Αἰτωλοὺς ἐφ' οἷς ἦν δυνατόν διαλυθῆναι, τὰς δὲ δυνάμεις κατὰ τάχος περαιῶν εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ τῷ μὲν Κρατερῷ τὴν τῆς Ἀσίας ἡγεμονίαν περιτιθέναι, τῷ δ' Ἀντιπάτρῳ τὴν τῆς Εὐρώπης· προσβύειν δὲ καὶ πρὸς Πτολεμαῖον περὶ κοινοπραγίας, ὄντα τοῦ μὲν Περδίκκου παντελῶς ἀλλότριον, ἑαυτοῖς δὲ φίλον, κοινῇ δὲ ἐπιβουλευόμενον. εὐθὺς οὖν πρὸς μὲν Αἰτωλοὺς διάλυσιν ἐποίησαντο, διεγνωκότες ὕστερον αὐτοὺς καταπολεμῆσαι καὶ μεταστῆσαι πανοικίους ἅπαντας εἰς τὴν ἐρημίαν καὶ προῖοιτάτω τῆς Ἀσίας

κειμένην χώραν· αὐτοὶ δὲ δόγμα γράψαντες ἀκόλου-
 θον τοῖς προειρημένοις παρεσκευάζοντο τὰ πρὸς
 τὴν στρατείαν. Περδίκκας δὲ τοῖς τε φίλοις καὶ τοῖς
 ἡγεμόνας ἀθροίσας προσέθηκε βουλὴν· πότερον ἐπὶ
 τὴν Μακεδονίαν χρὴ στρατεύειν ἢ πρότερον ἐπὶ τὸν
 Πτολεμαῖον ὁρμήσαι. παρῶν δ' ἐπεκχεθέντων ἐπὶ
 τὸ πρότερον καταπολεμήσαι τὸν Πτολεμαῖον, ὅπως
 μὴδὲν ἐμπόδιον ἔχουσι τῆς κατὰ τὴν Μακεδονίαν ὁρ-
 μῆς, Εὐμένης μὲν ἐξέπεμψε μετὰ δυνάμεως ἀξιολό-
 γου, προσταξας ἐφεδρεύειν καὶ περὶ τὸν Ἑλλήσπον- 10
 τον κόποις καὶ τὴν διάβασιν καίμειν· αὐτὸς δὲ ἀνα-
 λαβὼν ἐκ τῆς Μισιθιῆς τὴν πορείαν ἐπὶ τὴν Αἰ-
 γύπτου ἐπαΐτο. ταῦτα μὲν οὖν ἐπραχθῆ κατὰ τοῦ-
 τον τὸν ἐνιαυτόν.

Ἐπ' ἀρχοντας δ' Ἀθήνησιν Φιλοκλείους ἐν Ρώμῃ 26
 κατεστάθησαν ὑπάτοι Γάιος Σουλπίκιος καὶ Γάιος
 Αἴλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρριδαῖος ὁ κατασταθεὶς ἐπὶ
 τὴν κατακομιδὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου σώματος, συνε-
 τέλειως τὴν ἀρμάμαξαν ἐφ' ἧς ἔδει κατακομισθῆναι
 τὸ βασιλικὸν σῶμα, παρεσκευάζοντα τὰ πρὸς τὴν νό- 20
 μῶν. ἐπεὶ δὲ τὸ κατασκευασθῆν ἐργὸν ἀξιόλογον
 ὑπαρχοῦ τῆς Ἀλεξάνδρου δόξης οὐ μόνον κατὰ τὴν
 δαπάνην διήνεκε τῶν ἄλλων, οὐδ' ἀπὸ πολλῶν τα-
 λαντων κατασκευασθῆν, ἀλλὰ καὶ τῇ κατὰ τὴν τέ-
 χνην περιττότητι περιβόητων ὑπῆρξε, καλῶς ἔχον
 278 ὑπολαμβάνομεν ἀναγράψαι περὶ αὐτοῦ. πρῶτον μὲν
 γὰρ τῇ σῶματι κατεσκευάσθη χρυσῶν σφυρίλατον
 ἀρμόζον, καὶ τοῦτ' ἀνὰ μέτρον ἐπλήρωσαν ἀρωμάτων
 τῶν ἅμα δυνάμενων τὴν εὐωδίαν καὶ τὴν διαμονὴν
 παρέχεσθαι τῷ σῶματι. ἐπάνω δὲ τῆς θήκης ἐπέτι- 30
 θετο καλυπτὴρ χρυσοῦς, ἀρμόζων ακριβῶς καὶ πε-
 ριλαμβάνων τὴν ἀνωτάτω περιφέρειαν. ταύτης δ'
 ἐπάνω περιέκειτο φοινικίς διαπρεπῆς χρυσοποίκιλος,
 παρ' ἣν ἔθεσαν τὰ τοῦ μετῆλλαχότος ὅπλα, βουλό-
 μεναί συνοικεῖν τὴν ὅλην φαντασίαν τοῖς προ-
 κατειργασμέναις πράξεσι. μετὰ δὲ ταῦτα παρίστη-
 σαν τὴν τοῦτο κομιούσαν ἀρμάμαξαν, ἧς κατε-
 σκεύαστο κατὰ μὲν τὴν κορυφὴν καμάρα χρυσοῦ,

ἔχουσα φολίδα λιθοκάλυπτον, ἥς ἦν τὸ μὲν πλάτος
 οκτώ πηγῶν, τὸ δὲ μήκος δώδεκα, ὑπὸ δὲ τὴν ὑπο-
 ροφίαν παρ' ἑλκὸς τὰ ἑργὰ φρούρας χρυσοῦς τῷ σχή-
 ματι τετραγωνός, ἔχων τροπελάσφακι προτομας ἐκ-
 τύπους, ἐξ ὧν ἤρτητο κρέκει χρυσοῦ διπάλαιστοι,
 δι' ὧν κατεπεκρέμαστο στέμμα πομπικόν, χρῶμα δὲ
 παντοδαποῖς διαπρεπὲς κατηρτισμένον. ἐπὶ δὲ τῶν
 ἄκρων ὑπῆρχε θύσανος δακτυλώτος, ἔχων εὐμεγέθεις
 κώδωνας, ὥστε ἐκ πολλοῦ διαστήματος προσπίπτειν
 10 τὸν φόφον τοῖς ἐγγίζουσι κατὰ δὲ τὰς τῆς καμάρας
 γωνίας ἐφ' ἑκάστης ἦν πλευρὰς νίκη χρυσῇ τροπαιο-
 φόρος· τὰ δ' ἐνδοχόμετον τὴν καμάραν περιστυλὸν
 χρυσοῦν ὑπῆρχεν, ἔχων ἰωνικὰς κιονόκρυτας· ἐντὸς δὲ
 τοῦ περιστυλοῦ δίκτυον ἦν χρυσοῦν τὸ πάχος τῇ
 πλοκῇ δακτυλίου, καθ' ὅσοντας παραλλήλους ζο-
 27 γόρους τέτταρας ἑκάς· τοῖς τοίχοις ἔχον· τούτων
 δ' ὁ μὲν πρῶτος ἦν ἔχων ὄμμα τοριστὸν καὶ καθή-
 μετον ἐπὶ τούτου τὸν Ἀλέξανδρον μετὰ χεῖρας ἔχον-
 τα· σκῆπτρον διαπρεπὲς· περὶ δὲ τὸν βασιλεῖα μία
 20 μὲν ὑπῆρχε φερπετὶα καθωπλισμένη Μακεδόνα, ἄλλη
 δὲ Περσῶν μηλοφόρων, καὶ πρὸ τούτων ὀπλοφόροι·
 ὁ δὲ δεύτερος εἶχε ταῦς ἐπακολουθοῦντας τῇ θερα-
 πείᾳ ἐλευθέρους κεκοσμημένους πολεμικῶς, ἀναβάτας
 ἔχοντας ἐκ μὲν τῶν ἐμπροσθεν Ἰνδοὺς, ἐκ δὲ τῶν
 ὀπισθεν Μακεδόνας καθωπλισμένους τῇ συνήθει
 σκευῇ· ὁ δὲ τρίτος ἱππέων ἱλας μιμουμένας τὰς ἐν-
 ταῖς παρατάξεσι συναγωγὰς· ὁ δὲ τέταρτος ναὺς κε-
 κοσμημένας πρὸς ναυμαχίαν, καὶ παρὰ μὲν τὴν εἰς
 τὴν καμάραν εἰσόδον ὑπῆρχον ἑσπεῖς χρυσοῖ δεδο-
 30 κόταις πρὸς τοὺς εἰσπορευομένους· ἀνὰ μέσον δὲ ἑκά-
 στευ τῶν κίονων ὑπῆρχε χρυσοῦς ἀκαρθος ἀνατεί-
 λων ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον μέχρη τῶν κίονοράων·
 ἱπῶνοι δὲ τῆς καμάρας κατὰ μέσην τὴν κορυφὴν 279
 φαινικὴς ὑπῆρχεν ὑπαίθριος, ἔχουσα χρυσοῦν στέ-
 φανον ἐλαφίας εὐμεγέθης, πρὸς ἧς ὁ ἥλιος προσβαλ-
 λων τὰς ἀκτῖνας κατεσκέπασε τὴν αὐγὴν ἀποσιλ-
 βουσαν καὶ σκεομένην, ὥστε ἐκ μακροῦ διαστήματος
 ὁρᾶσθαι τὴν πρόσωπον ἀστραπὴν παραπλησίαν, ἥ δ'

ὑπὸ τὴν καμάραν καθέδρα δύο εἶχεν ἄξονας, οὗς περ
 ἐδίνεον τροχοὶ Περσικοὶ τέτταρες, ὧν ὑπῆρχε τὰ
 μὲν πλάγια καὶ αἱ κνημίδες κατακεχυσασμέναι, τὸ
 δὲ προσπίπτον τοῖς ἐδάφεισι μέρος σιδηροῦν. τῶν δ'
 ἁξόνων τὰ προέχοντα χρυσαῖα κατεσκευαστο, προτο-
 μὰς ἔχοντα λεόντων σιβύνην ὁδαῖς κατεχούσας. κατὰ
 δὲ μέσον τὸ μῆκος εἶχον πόλον ἐνηρμοσμένον κηχα-
 νικῶς ἐν μέσῃ τῇ καμάρᾳ, ὥστε δύνασθαι διὰ τού-
 του τὴν καμάραν ἀσάλευτον εἶναι κατὰ τοὺς σεισμοὺς
 καὶ ἀνωμάλους τόπους. τεττάρων δ' ὄντων ῥυμῶν, 10
 ἑκάστῳ τετραστοιχία ζευγῶν ὑπέβηκτο, τεττάρων
 ἡμιόνων ἑκάστῳ ζεύγει προσδεδεμένων, ὥστε τοὺς
 ἅπαντας ἡμιόνους εἶναι ἑξήκοντα καὶ τέτταρας ἐπι-
 λελεγμένους ταῖς τε ῥώμασι καὶ τοῖς ἀκαστήμασιν
 ἕκαστος δὲ τούτων ἐστεφάνωτο κεχυσασμένη στεφά-
 νῳ, καὶ παρ' ἑκατέρᾳ τῶν σιαγόνων εἶχεν ἐξηρτημέ-
 νον κώδωνα χρυσοῦν, περὶ δὲ τοὺς τραχήλους χλι-
 δοῦνας λιθοκολλήτους. ἡ μὲν οὖν ἀρμάμαξα, τοιαύτην 28
 ἔχουσα τὴν κατασκευὴν, καὶ διὰ τῆς ἀράσεως μᾶλλον
 ἢ τῆς ἀπαγγελίας φαινομένη μεγαλοπρεπεστέρα, πολλοὺς 20
 ἐπεσπᾶτο θεωροὺς διὰ τὴν περιβόητον δόξαν. οἱ γὰρ
 ἐκ τῶν πόλεων καθ' ἃς αἰεὶ γένοιντο πανδημεῖ συνήν-
 των, καὶ πάλιν προσέπεμπον, οὐκ ἐμπιπλάμενοι τῆς
 κατὰ τὴν θεωρίαν τέρψεως. ἀκολουθῶς δὲ ταύτῃ τῇ
 μεγαλοπρεπέει παρηκολούθει πλῆθος ὁδοποιῶν καὶ
 τεχνιτῶν, ἔτι δὲ τῶν στρατιωτῶν παραπεμπόντων.
 Ἀρρίδαϊος μὲν οὖν σχεδὸν ἔτη δύο ἀναλώσας περὶ τῆς
 κατασκευῆς τῶν ἔργων, ἀπεκόμισε τὸ σῶμα τοῦ βα-
 σιλέως ἐκ Βαβυλωνος εἰς Αἴγυπτον. Πτολεμαῖος δὲ
 τιμῶν τὸν Ἀλέξανδρον ἀπῆντησε μετὰ τῆς δυνάμεως 30
 μέχρι τῆς Συρίας, καὶ παραλαβὼν τὸ σῶμα τῆς με-
 γίστης φροντίδος ἡξίωσεν. ἔκρινε γάρ ἐπὶ τοῦ παρόν-
 τος εἰς μὲν Ἀμμωνα μὴ παρακομίζειν, κατὰ δὲ τὴν
 ἐκτισμένην ὑπ' αὐτοῦ πόλιν, ἐπιφανεστάτην οὖσαν
 σχεδὸν τι τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, ἀποθέσθαι
 κατεσκευάσειν οὖν τέμενος κατὰ τὸ μέγεθος καὶ κατὰ
 τὴν κατασκευὴν τῆς Ἀλεξάνδρου δόξης ἄξιον, ἐν ᾧ
 κηδεύσας αὐτὸν καὶ θυοίαις ἡρωικαῖς καὶ ἀγῶσι

μεγαλοπρεπέσι τμήσας, οὐ παρ' ἀνθρώπων μόνον ἀλλὰ καὶ παρὰ θεῶν καλὰς ἀμοιβὰς ἔλαβεν. οἱ μὲν γὰρ ἄνθρωποι διὰ τὸ τῆς ψυχῆς εὐχάριστον καὶ 280 μεγαλόψυχον συνέτρεχον πάντοθεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ προθύμως ἑαυτοὺς εἰς τὴν στρατείαν παρείχοντο, καίπερ τῆς βασιλικῆς δυνάμεως μελλούσης πολεμῆν πρὸς Πτολεμαῖον, καὶ κινδύνων προδήλων καὶ μεγάλων ὄντων ὁμοῖς ἅπαντες τὴν τοῦτου σωτηρίαν τοῖς ἰδίοις κινδύνοις ἐκουσίως περι-
10 ποιήσαντο. οἱ δὲ θεοὶ διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ εἰς πάντας τοὺς φίλους ἐπιείκειαν ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων παραδόξως αὐτὸν διέσωσαν.

- 29 Περδίκκας γὰρ ὑφορώμενος αὐτοῦ τὴν αὔξησιν, αὐτὸς μὲν ἐκρίνε μετὰ τῶν βασιλέων τῷ πλείστῳ μέρει τῆς δυνάμεως στρατεῦν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον, Εὐμένη δ' ἐξέπεμψε ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον κωλύσοντα τοὺς περὶ τὸν Ἀντίπατρον καὶ Κρατερὸν διαβαίνειν εἰς τὴν Ἀσίαν, δούς αὐτῷ τὴν ἀρμόζουσαν δύναμιν. συνέξεπεμψε δὲ καὶ τῶν ἀξιολόγων ἡγεμόνων τοὺς 20 ἱκανοὺς, ὧν ἦσαν ἐπιφανέστατοι Ἀλκίτας ὁ ἀδελφὸς καὶ Νεοπτόλεμος, καὶ τοῦτοις παρεκελεύσατο πάντα πειθαρχεῖν Εὐμένει διὰ τε τὴν στρατηγίαν αὐτοῦ καὶ διὰ τὴν τῆς πίστεως βεβαιότητα. ὁ δ' Εὐμένης μετὰ τῆς δοθείσης δυνάμεως παρελθὼν ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ προσκατασκευασάμενος ἐκ τῆς ἰδίας σαραπείας ἱππων πλήθος, ἐκόσμησε τὴν στρατιάν ἑλληνικῇ καθεστῶσαν κατὰ τοῦτο τὸ μέρος. τῶν δὲ περὶ Κρατερὸν καὶ Ἀντίπατρον περαιωσάντων τὰς 30 δυνάμεις ἐκ τῆς Εὐρώπης, ὁ μὲν Νεοπτόλεμος φθογῆσας τῷ Εὐμένει, καὶ περὶ αὐτὸν ἔχων Μακεδονικὴν δύναμιν ἀξιόλογον, λάθρα διεπρεσβεύσατο πρὸς τοὺς περὶ τὸν Ἀντίπατρον, καὶ συνθέμενος κοινοπραγίαν ἐπεβούλευσε τῷ Εὐμένει. καταφανὴς δὲ γεγόμενος, καὶ συναναγκασθεὶς μάχην συνάψαι, αὐτὸς τε ἐκινδύνευσεν ἀναρεθῆναι καὶ τὴν δύναμιν σχεδὸν ἅπασαν ἀπέβαλεν. ὁ γὰρ Εὐμένης νικήσας καὶ πολλοὺς ἀνελὼν, τὸ λοιπὸν τε πλήθος τῶν στρατιωτῶν προσηγάγετο, καὶ τὴν δύναμιν τὴν ἰδίαν οὐ μόνον

διὰ τῆς νίκης ἐπηύξησεν, ἀλλὰ καὶ προσλαβόμενος
Μακεδόνων ἀγαθῶν ἀνδρῶν πλῆθος. Νεοπτόλεμος
μὲν οὖν μετὰ τριακοσίων ἱππέων διασωθεὶς ἐκ τῆς
παρατάξεως, ἀφίππευσε μετὰ τούτων πρὸς τοὺς
περὶ τὸν Ἀντίπατρον. οὗτοι δὲ συνεδρεύσαντες περὶ
τοῦ πολέμου διέγνωσαν τὰς δυνάμεις εἰς δύο μέρη
διελεῖν, καὶ τὸ μὲν ἕτερον Ἀντίπατρον ἀναλαβόντα
προάγειν ἐπὶ Κιλικίας διαπολεμήσοντα πρὸς Περδίκ-
καν, τὸ δὲ ἄλλο μέρος ἔχοντα Κρατερὸν ἐπιβαλεῖν
τοῖς περὶ τὸν Εὐμένην, καὶ τούτους καταπολεμήσαντα 10
καταναῖν πρὸς Ἀντίπατρον, ὅπως εἰς ταῦτό συνα-
χθεῖσιν τῶν δυνάμεων, καὶ τοῦ Πτολεμαίου προσ-
ληφθέντος εἰς τὴν συμμαχίαν, δυνατοὶ γέγονται
περιγενέσθαι τῶν βασιλικῶν δυνάμεων.

Εὐμένης δὲ πυνθανόμενος προάγειν ἐπ' αὐτὸν 30
τοὺς πολεμίους, ἠθροίσε πανταχόθεν τὰς δυνάμεις,
καὶ μάλιστα τὴν ἱππικὴν. τοῖς γὰρ πεζοῖς οὐ δυνά-
μενος ἐξισωθῆναι τῇ Μακεδονικῇ φάλαγγι, κατε-
σκεύαζεν ἀξιόλογον οὐκίτημα τῶν ἱππέων, δι' ὧν ἤλ-
πιζε κρατήσειν τῶν ἐναντίων. ὡς δ' ἤγγισαν ἀλλή- 20
281 λαις αἱ δυνάμεις, ὁ μὲν Κρατερὸς συναγαγὼν εἰς
ἐκκλησίαν τὸ πλῆθος καὶ παρορμήσας εἰς τὸν ἀγῶνα
τοῖς οἰκείοις λόγοις, ἔφησε διδόναι τοῖς στρατιώταις,
εἰάν κρατήσωσι τῇ μάχῃ, διαρπάσαι τῶν πολεμίων
πάσας τὰς ἀποσκευάς. πάντων δὲ προθύμων γενο-
μένων ἔταξε τὴν δύναμιν, τοῦ μὲν δεξιοῦ κέρατος
αὐτὸς ἡγούμενος, τοῦ δ' εὐωνύμου τὴν ἡγεμονίαν
παραδούς Νεοπτόλεμῳ. εἶχε δὲ τοὺς σύμπαντας πε-
ζοὺς μὲν δισμυρίους, ὧν ἦσαν οἱ πλείους Μακεδό-
νων, διαβεβοημένοι ταῖς ἀνδραγαθίαις, ἐν οἷς εἶχε 30
μάλιστα τὰς ἐλπίδας τῆς νίκης· ἱππεῖς δὲ συνήκο-
λούθουν πλείους τῶν δισχιλίων. Εὐμένης δ' εἶχε
πεζοὺς μὲν δισμυρίους παντοδαπούς τοῖς γένεσιν,
ἱππεῖς δὲ πεντακισχιλίους, δι' ὧν τὸν κίνδυνον κρί-
νειν διεγνώκει. ἀμφοτέρων δὲ τοὺς ἱππεῖς διελόμε-
νων ἐπὶ τὰ κέρατα, καὶ πολὺ πρὸ τῆς φάλαγγος
προῖππευσάντων, ὁ μὲν Κρατερὸς πρῶτος μετὰ τῶν
ἐπιλέκτων ἐπυρράξας τοῖς πολεμίους ἠγωνίσατο μὲν

παραβλέπτως, σφαλέντως δὲ τοῦ ἵππου ἔπεσεν ἐπὶ τὴν
 γῆν. διὰ δὲ τὸν θυρμὸν καὶ τὴν πυκνότητα τῶν
 ἐφειππευόντων ἀγνοηθεὶς ὃς ἦν συνεπατήθη καὶ τὸν
 βίον ἀλόγως κατέστρεψε. τῇ δὲ τούτου τελευταίᾳ τῶν
 πολέμων ἐκπρόθυμον, καὶ τῷ πλήθει πανταχόθεν
 παραχαρμένον, πόλιν ἐγένετο φόνος. καὶ τὸ μὲν δεξιὸν
 πέρας τοῦτον τὸν τρόπον θλιβόμενον ἠναγκασθη κατὰ
 κράτος ἡττημένον καταφυγεῖν πρὸς τὴν τῶν πεδίων
 31 φάλαγγα. κατὰ δὲ τὸ εὐνοῦμενον Νεοπτόλεμον κατ'
 10 αὐτὸν τὸν Βωμένην τεταρμένον συνέστη φιλοτιμία
 μεγάλη τῶν ἡγεμόνων. ἐπὶ ἀλλήλους ὀρμησάντων
 γνωρισθέντες γὰρ ἀπὸ τοῦ τῶν ἵππων καὶ τῶν ἄλλων
 ἐπισυμῶν συνεπλάκησαν ἀλλήλους, καὶ τῇ καθ' αὐ-
 τοὺς μονομαχίᾳ τὴν νίκην ἐποίησαν ἀκολουθήσαι.
 τὸ μὲν οὖν πρῶτον τοῖς ἑσπερίαις ἀλλήλων καθιζόμενοι
 παραδοχὸν καὶ παντελῶς ἐξηλλεγμένην ροινομαχίαν
 ἀντιστήσαντο. ἐκφροδόμενοι γὰρ τῷ θυμῷ καὶ τῇ
 πρὸς ἀλλήλους θυμωμένῃ, ταῖς ἀριστεραῖς χερσὶν
 ἀφέντες τὰς ἡτέρας ἀλλήλων ἐδράζαντο. οὐ συμβάν-
 20 τος οἱ μὲν ἵπποι κατὰ τὴν ὀρμὴν ἐξέδραμον, αὐτοὶ
 δ' ἔπεσαν ἐπὶ τὴν γῆν. τῆς δ' ἐκωσσωτάτως διὰ τὴν
 ὀδύνην καὶ βίαν τοῦ τραύματος χαλεπῶς γενομένης
 ἀμφοτέρωθεν, αἵτε καὶ τῶν ὀπίσθεν ἐμπαδίζοντων τα-
 πώματα, ὁ μὲν Βωμένης ἐκ θανάτου πρότερος διανέ-
 στας, τοῦ Νεοπτόλεμου τὴν ἰγνὺν πατάξας. μεγάλης
 δὲ γενομένης διατρέσεως καὶ σφαλείσης τῆς βίσεως,
 ὁ μὲν πληγὴς παραλελυμένος ἔπετο, κωλυόμενος ὑπὸ
 τοῦ τραύματος διαναστήσαι. ὅμως δὲ τῆς εὐψυχίας
 υπεραγούσης τὴν τοῦ σώματος ἐλάττωσιν, ἐν γόνασι
 30 βεβηκώς, ἔτριψε τὸν ἀντίπαλον εἰς τὸ τὸν βραχίονα
 καὶ τοὺς μηρούς τριπλὴ πληγῇ. οὐδεμιᾶς δ' οὐσης
 πληγῆς κρείττον, καὶ τῶν τραυμάτων εἰς θερμὸν
 ὄγκων, ὁ Βωμένης δαυτέραν πληγὴν ἐπὶ τὸν τραχη-
 32 λον ἐπετέλνας ἀπέκτεινε τὸν Νεοπτόλεμον. ἅμα δὲ
 τούτοις πραττομένοις καὶ τὸ λοιπὸν πλήθος τῶν 282
 ἱππέων συμπεσόν, εἰς μάχην πολὺν ἐποίησε φόνον. οὗ
 καὶ τῶν μὲν πεπτόντων, τῶν δὲ τραυματιζομένων,
 τὸ μὲν πρῶτον ἐδρόφατος ἦν ὁ κλέωνος, μετὰ αὐ-

τα δὲ φανεράς γενομένης τῆς τοῦ Νεοπτολέμου τε-
 λευτῆς καὶ τῆς ἐπὶ θατέρου κέρατος τροπῆς, ἅπαν-
 τες πρὸς φυγὴν ὤρμησαν, καὶ καθάπερ πρὸς τείχος
 ὄχυρόν τὴν τῶν πεζῶν φάλαγγα κατέφυγον. ὁ δ' Εὐ-
 μένης ἀρκισθεὶς τῷ προτερήματι, καὶ τῶν στρατη-
 γικῶν σωμάτων ἀμφοτέρων κυριεύσας, ἀνικαλέσασθαι
 τῇ σάλπγγι τοὺς στρατιώτας. στήσας δὲ τρόπαιον
 καὶ τοὺς νεκροὺς θάψας, διπέμψατο πρὸς τὴν τῶν
 ἡττημένων φάλαγγα, παρακαλῶν ἑαυτῷ προσθέσθαι,
 καὶ διδοὺς ἐξουσίαν ἑκάστοις ὅποι βούλονται τὴν 10
 ἀποχώρησιν ποιήσασθαι. δεξαμένων δὲ τὰς διαλύσεις
 τῶν Μακεδόνων, καὶ δόντων τὰς διὰ τῶν ὄρκων
 πίστεις, ἔλαβον ἐξουσίαν ἔν τισι κώμασι πλησίον
 κειμέναις ἐπισιτίσασθαι, καὶ παρεκρούσαντο τὸν Εὐ-
 μένη. ἀναλαβόντες γὰρ ἑαυτοὺς καὶ τὰς τροφὰς πα-
 ρασκευασάμενοι νυκτὸς ἀπῆλλαγαν, καὶ λαθραίως
 ἀπεχώρουν πρὸς τὸν Ἀντίπατρον. ὁ δὲ Εὐμένης ἐπὶ-
 βάλετο μὲν κολάσαι τὴν ἀθεσίαν τῶν παραβεβηκό-
 των τοὺς ὄρκους καὶ διώκειν ἐκ ποδὸς τὴν φάλαγγα·
 οὐδὲν δὲ δυνάμενος πράξαι διὰ τε τὰς ἀρετὰς τῶν 20
 ἀποχωρούντων καὶ διὰ τὴν ἐκ τῶν τραυμάτων ἐλάτ-
 τωσιν, ἀπέγνω τὸν διωγμόν. οὗτος μὲν οὖν ἐπιφα-
 νεῖ μάχῃ νικῆσας καὶ δύο μεγάλους ἡγεμόνας ἀνε-
 λών, μεγάλης ἔτυχε δοξῆς.

Ἀντίπατρος δὲ τοὺς ἀπὸ τῆς φυγῆς διασωθέν- 33
 τας ἐνδεξάμενος καὶ προσαναλαβὼν, προῆγεν ἐπὶ Κι-
 λικίαν, σπειδὼν βοηθῆσαι τῷ Πτολεμαίῳ. Περδίκ-
 κας δὲ πυνθόμενος τὴν κατὰ τὸν Εὐμένη νίκην, πολ-
 λῶ θρασύτερος ἐγένετο πρὸς τὴν εἰς Αἴγυπτον στρα-
 τείαν. ὡς δ' ἔγγυς ἐγένετο τοῦ Νέλλου, κατὰστρατ- 30
 πέδευσεν οὐ μακρὰν πόλειος Πηλουσίου. ἐπιχειρήσας
 δὲ διώρυγὰ τινα παλαιὰν καθαιρεῖν, καὶ τοῦ πατα-
 μοῦ λάβρως ἐπραγέντος καὶ τὰ ἔργα λυμνηταμένου,
 πολλοὶ τῶν φίλων ἐγκαταλιπόντες ἀπεχώρησαν πρὸς
 τὸν Πτολεμαῖον. καὶ γὰρ φονικὸς ἦν καὶ τῶν ἄλλων
 ἡγεμόνων περιαιρούμενος τὰς ἐξουσίας, καὶ καθόλου
 πάντων βουλόμενος ἄρχειν βιαίως· ὁ δὲ Πτολεμαῖος
 τὸνναντίου εὐεργετικὸς καὶ ἐπιεικής· καὶ μεταδιδούς

πᾶσι τοῖς ἡγεμόσι τῆς παρῆσθας, πρὸς δὲ τοῦτοις
 διελθὼς πάντας τοὺς επικαιροτάτους Αἰγύπτου τό-
 πους φυλακαῖς ἀξιολόγοις καὶ βέλεσι παντοδαπαῖς,
 καὶ τοῖς ἄλλοις ἀπασιν εὖ κατεσκευασμένος. διὸ καὶ
 ἀπὸ τὰς ἐπιβολὰς κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπλεονέκτει,
 πολλοὺς ἔχων εὐνοοῦντας καὶ προθύμως διακινδυνεύ-
 οντας. ὁ δ' οὖν Περδίκκας διορθοῦμενος τὰς ἐλατ-
 τώσεις συνήγαγε τοὺς ἡγεμόνας, καὶ τοὺς μὲν δω-
 ρεῖς, τοὺς δ' ἐπαγγελίαις μεγάλαις, πάντας δὲ φι-
 10 λανθρώποις ὁμίλαις ἐξειδοποιήσάμενος, προετρέψατο
 πρὸς τοὺς ἐπαπερομένους κινδύνους· παραγγείλας δὲ
 ἐτοίμους εἶναι πρὸς ἀναξυγὴν, ὥρμησε μετὰ τῆς δυ-
 νάμεως ἀφ' ἑσπέρας, οὐδενὶ δηλώσας τὸν τόπον εἰς
 ᾧ διαγνώσκως ἦν καταστῆναι. τὴν δὲ νύκτα πᾶσαν²³³
 ὁδοιπορήσας ἐν τάχει κατεστρατοπέδευσε παρὰ τὸν
 Νεῖλον πλησίον φρουρίου τινὸς ὃ προσηγορέετο Κα-
 μήλων τεῖχος. διαφανούσης δὲ τῆς ἡμέρας διεβίβασε
 τὴν δύναμιν, ἡγουμένων τῶν ἐλεφάντων, ἐπακολου-
 θούντων δὲ τῶν ὑπασπιστῶν καὶ κλιμακοφόρων καὶ
 20 τῶν ἄλλων δι' ᾧν ἔμελλε τὴν τειχομαχίαν ποιεῖσθαι.
 ἐπὶ πᾶσι δὲ ἐπεβάλλοντο οἱ κρατιστοὶ τῶν ἱππέων,
 οὓς διεννοεῖτο ἐπιπέμπειν τοῖς περὶ τὸν Πτολεμαῖον,
 34 ἂν τύχῳσιν ἐπιφαινόμενοι. μεσοπορούντων δ' αὐ-
 τῶν ἐπεφάνησαν οἱ περὶ τὸν Πτολεμαῖον δρόμοι
 προσιόντες πρὸς τὴν τοῦ πολίσματος ἐπικουρίαν.
 φθασάντων δ' αὐτῶν καὶ παρειςπεσόντων εἰς τὸ χα-
 ρίον καὶ διὰ τε τῶν θαλίγγων καὶ βοῆς φανεράν
 ποιησάντων τὴν ἑαυτῶν παρουσίαν, οἱ μὲν περὶ τὸν
 Περδίκκαν οὐ κατεπλάγησαν, ἀλλὰ τολμηρῶς προς-
 30 ἦγον τοῖς τειχίσμασιν. εὐθύς δ' οἱ μὲν ὑπασπισταὶ
 προσθίμενοι τὰς κλίμακας ἀνέβαινον, οἱ δ' ἐπὶ τῶν
 ἐλεφάντων τὸν χάρακα διέσπων καὶ τὰς ἐπάλξεις
 ἐρρίπτουν. ὁ δὲ Πτολεμαῖος ἔχων περὶ αὐτὸν τοὺς
 ἀρίστους, καὶ βουλόμενος προτρέψασθαι τοὺς ἄλλους
 ἡγεμόνας καὶ φίλους προσιέναι τοῖς δεινοῖς, αὐτὸς
 ἀναλαβαὶν τὴν σάρισσαν, καὶ στὰς ἐπ' ἄκρου τοῦ
 προτειχίσματος, τὸν μὲν ἡγομέμαχον τῶν ἐλεφάντων
 ἐξετύφλωσεν, ὑπερδέξιν ἔχων τὴν στάσιν, τὸν δ'

ἐπικαθήμενον Ἰνδὸν τραυματίαν ἐποίησε· τοὺς δὲ
 διὰ τῆς κλίμακος ἀναβαίνοντας καταπεφρονηκότως
 τύπτων καὶ κατατραυματίζων περικύλισεν εἰς τὸν
 ποταμὸν μετὰ τῶν ὀπλῶν. ἀκολουθῶς δὲ τούτων καὶ
 τῶν φίλων τοῦ Πτολεμαίου διαγωνιζομένων, τὸ μὲν
 ἐχόμενον θηρίον κατακοντισθέντος τοῦ κυβερνήτου
 αὐτοῦ Ἰνδοῦ παντελῶς ἄχρηστον ἐγένετο. ἐπὶ πολὺν
 δὲ χρόνον τῆς τειχομαχίας συνεστῶσης, οἱ μὲν περὶ
 τὸν Περδίκκαν ἐκ διαδοχῆς προσβάλλοντες πᾶσαν
 σπουδὴν εἰσφέροντο κατὰ κράτος ἐλεῖν τὸ χωρίον· 10
 ὁ δὲ Πτολεμαῖος, αὐτὸς ἀριστεύων καὶ τοὺς φίλους
 παρακαλῶν ἐνδείξασθαι τὴν εὐνοίαν ἅμα καὶ τὴν
 ἀρετὴν, ἥρωικὸς ἀγῶνας συνεστήσατο. πολλῶν δ'
 ἀπολλυμένων παρ' ἀμφοτέροις διὰ τὴν ὑπερβολὴν
 τῆς τῶν ἡγεμόνων φιλοτιμίας, καὶ τῶν περὶ τὸν
 Πτολεμαῖον ταῖς ὑπεροχαῖς τῶν τόπων πλεονεκτούν-
 των, τῶν δὲ περὶ τὸν Περδίκκαν τοῖς πλήθεσιν
 ὑπερεχόντων, τὸ τελευταῖον ἀμφοτέρων διημερευσάν-
 των τοῖς κινδύνοις, ὁ μὲν Περδίκκας λύσας τὴν
 πολιορκίαν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἰδίαν στρατοπεδείαν. 20
 νυκτὸς δ' ἀναστρέψας λαθραῖαν ἐποιεῖτα τὴν πορείαν,
 καὶ κατήντησεν εἰς τὸν ἀπεναντίον τόπον τῆς Μέμ-
 φως, πρὸς ἣ συμβαίνει σχίζεσθαι τὸν Νεῖλον καὶ
 ποιεῖν νῆσον δυναμένην ἀσφαλῶς δεῖξασθαι στρατο-
 πεδείαν τε καὶ δύναμιν τὴν μεγίστην. εἰς ταύτην οὖν
 διεβίβασε τὴν δύναμιν, ἐπιπόνως τῶν στρατιωτῶν
 περαιουμένων διὰ τὸ βάθος τοῦ ποταμοῦ. μέχρι γὰρ
 τοῦ γενείου τὸ ρεῦμα προσπίπτον ἐσάλευε τὰ σώματα
 τῶν διαβαίνοντων, ἅτε καὶ τῶν ὀπλῶν ἐμποδιζόντων
 τοὺς ἄνδρας. 30

284 Ὁ δὲ Περδίκκας κατανοήσας τὴν δυσκολίαν τοῦ 35
 ρεῖθρου, τοὺς μὲν ἐλέφαντας τοῦ ποταμοῦ ἐκ τῶν
 εὐωνύμων ἐπέστησεν, ἐκδεχομένους τὴν καταφορὰν
 τοῦ ποταμοῦ καὶ καταπραΰνοντας τὸ ρεῖθρον· τοὺς
 δ' ἵππεῖς ἐκ τοῦ δεξιοῦ μέρους ἔταξε, δι' ὧν ἐξεδέ-
 χετο τοὺς παραφερομένους ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ
 διεσώζεν εἰς τὸ πέραν. ἴδιον δὲ τε καὶ παράδοξον συν-
 ἔβη γενέσθαι κατὰ τὴν διάβασιν τῆς δυνάμεως ταύ-

της. τῶν πρώτων γὰρ ἀσφαλῶς διαβάντων, οἱ μετὰ
ταῦτα περαιούμενοι μεγάλοις περᾶπιπτον κινδύνοις.
ὁ γὰρ ποταμὸς οὐδεμίας οὔσης αἰτίας φανερᾶς πολ-
λῷ βαθύτερος ἐγένετο, καὶ τῶν σωμάτων ὅλων κα-
ταδυομένων ἅπαντες εἰς πολλὴν ἀμνηχανίαν περιέπι-
πτον. τῆς δὲ κατὰ τὴν πλήρωσιν αἰτίας ἐπὶζητουμέ-
νης, τὸ μὲν ἀληθὲς ἀσυλλόγιστον ἦν, ἔφασαν δ' οἱ
μὲν ἐν τοῖς ἄνω τόποις ἐγκεχωσμένην διώρυγα πάλι-
ν ἐκφραχθῆναι, καὶ συμμιχθεῖσαν τῷ ποταμῷ βα-
10 θύτερον πεποιηκέναι τὸν πόρον, οἱ δ' ὄμβρους ἐν
τοῖς ἄνω τόποις γενομένους αὐξῆσαι τὸ μέγεθος τοῦ
Νεῖλου. τούτων δ' οὐδέτερον ἦν, ἀλλὰ τοῦ πόρου
τὴν μὲν πρώτην διάβασιν ἀσφαλεστέραν συνέβαινε
γεγονέναι, ἀκεραίου τῆς κατὰ τὴν διάβασιν ἄμμου
γεγενημένης, κατὰ δὲ τὰς ἄλλας ὑπὸ τῶν προδιαβε-
βηκότων ἵππων τε καὶ ἐλεφάντων, εἰ δὲ πεζῶν, τοῖς
μὲν ποσὶ τὴν ἄμμον πατουμένην καὶ κινουμένην
ὑπὸ τοῦ ρεῖθρου κατενεχθῆναι, καὶ διὰ τοῦτο και-
λωθέντος τοῦ πόρου βαθυτέραν γενέσθαι τὴν διά-
20 βασιν κατὰ μέσον τὸν ποταμόν. διὰ δὲ ταύτην τὴν
αἰτίαν ἀδυνατούσης τῆς λοιπῆς δυνάμεως διαβῆναι
τὸν ποταμόν, ὁ Περδίκκας εἰς πολλὴν ἀπορίαν ἐπέ-
πιπτε, τῶν μὲν διαβεβηκότων οὐκ ἀξιωμαχῶν ὄντων
τοῖς πολεμίοις, τῶν δ' ἐν τῷ πέραν μὴ δυναμένων
βοηθεῖν τοῖς ἰδίοις, προσέταξεν εἰς τοῦπίσω πάλιν
ἀπιέναι πάντας. διόπερ ἀναγκασθέντων ἁπάντων
περαιουῖσθαι τὸ ρεῖθρον, οἱ μὲν ἐπιστάμενοι καλῶς
νεῖν καὶ τοῖς σώμασιν ἰσχυρότατοι μετὰ πολλῆς κα-
κοπαθείας διενήξαντο τὸν Νεῖλον, πολλὰ τῶν ὅπλων
30 ἀποβαλόντες, τῶν δ' ἄλλων διὰ τὴν ἀπειρίαν οἱ μὲν
ὑπὸ τοῦ ρεῖθρου κατεπόθησαν, οἱ δὲ πρὸς τοὺς
πολεμίους ἐξέπεσον, οἱ πλείστοι δὲ παρενεχθέντες
ἐπὶ πολὺν χρόνον ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ποταμῷ θηρίων
36 κατεβρώθησαν. ἀπολομένων δὲ πλείονων ἢ διςχιλίων,
ἐν οἷς καὶ τῶν ἐπιφανῶν τινες ἡγεμόνων ὑπῆρχον,
ἄλλοτρίως τὸ πλῆθος ἔσχε πρὸς τὸν Περδίκκαν. ὁ δὲ
Πτολεμαῖος τὰ σώματα τῶν πρὸς αὐτὸν ἐκπεσόντων
καύσας καὶ τῆς ἀρμοζούσης κηδείας ἀξιώσας, ἀπέ-

στείλε τὰ ὄστα πρὸς τοὺς οὐμείους τε καὶ φίλους
 τῶν τετελευτηκότων. τούτων δὲ πραχθέντων, οἱ παρὰ
 τῷ Περδίκκῃ Μακεδόνες πρὸς μὲν τοῦτον πολλὰ
 μᾶλλον ἀπεθρηιώθησαν, πρὸς δὲ τὸν Πτολεμαῖον
 ἀπέκλιναν ταῖς εὐνοίαις. ἐπιγενομένης δὲ νυκτὸς
 πλήρης ἦν ἡ παρεμβολὴ κλαυθμαῦ καὶ πένθους, το-
 σούτων ἀνδρῶν ἀλόγως ἀπολωλότων ἀνευ πολέμιας
 285 πληγῆς, καὶ τούτων οὐκ ἐλαττόνων ἢ χιλίων θη-
 ριοβρωτῶν γεγονότων. πολλὰ μὲν τῶν ἡγεμόνων συν-
 ἴσταντο καὶ κατηγοροῦν τοῦ Περδίκκου, πᾶσα δ' ἡ 10
 φάλαγξ τῶν πεζῶν ἀπαλλοτριωθείσα φανερὰν δια-
 τῆς ἀπειλούσης φωνῆς τὴν ἰδίαν κατεσκεύασεν ἄλλο-
 τριότητα. διόπερ πρῶτοι τῶν ἡγεμόνων ἀπέστησαν
 ὡς ἑκατὸν, ὧν ἦν ἐπιφανέστατος Πύθων ὁ τοὺς
 ἀποστάτας Ἑλλήνας καταπολεμήσας, οὐδενὸς δὲ
 τῶν Ἀλεξάνδρου λειπόμενος φίλων ἀρετῇ τε καὶ δόξῃ.
 μετὰ δὲ ταῦτα, καὶ τῶν ἱππέων τις συμφρονήσαν-
 τες ἐπὶ τὴν σκηνὴν τοῦ Περδίκκου κατήντησαν, καὶ
 προσπεσόντες ἀθρόοι κατέσφαξαν τὸν Περδίκκην.
 τῇ δ' ὑστεραίᾳ γενομένης ἐκκλησίας ὁ Πτολεμαῖος 20
 καταβὰς καὶ τοὺς Μακεδόνας ἀσπασάμενος, περὶ τε
 τῶν καθ' αὐτὸν ἀπελογήσατο, καὶ τῶν ἐπιτηδεῶν
 ἐκλελοιπότων ἐχορήγησε σίτον τε θαιψιλὴ ταῖς δυνά-
 μεσι καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδεῶν ἐπλήρωσε τὴν παρεμ-
 βολήν. μεγάλης δὲ τυγχάνων ἀποδοχῆς, καὶ δυνά-
 μενος παραλαβεῖν τὴν ἐπιμέλειαν τῶν βασιλέων διὰ
 τὴν τοῦ πλήθους εὖνοιαν, τούτου μὲν οὐκ ὠρέχθη,
 τῷ δὲ Πύθωνι καὶ Ἀρρίδαίῳ χάριτας ὀφείλων συγ-
 κατεσκεύασε τὴν τῶν ὅλων ἡγεμονίαν. οἱ γὰρ Μακε-
 δόνες, βουλῆς προτεθείσης περὶ τῆς ἡγεμονίας, καὶ 30
 συμβουλευσάντος Πτολεμαίου, πάντες προθύμως εἴ-
 λοντο τῶν βασιλέων ἐπιμελητὰς αὐτοκράτορας Πύ-
 θωνα καὶ Ἀρρίδαϊον τὸν τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως
 κατακομίσαντα. Περδίκκας μὲν οὖν ἄρξας ἔτη τρεῖς
 τοῦτον τὸν τρόπον ἀπέβαλε τὴν ἡγεμονίαν ἅμα καὶ
 τὴν ψυχὴν.

Μετὰ δὲ τὴν τοῦτου τελευταίην εὐθὺς ἡκόν τινες 37
 ἀπαγγέλλοντες ὅτι παρατάξις γενομένης περὶ Καπ-

- παδοκίαν Εὐμένης νενίκηκε, Κρατερός δὲ καὶ Νεο-
πτόλεμος ἡττηθέντες ἀνήρηνται. τοῦτο δ' εἰ δυσὶ
πρότερον ἡμέραις ἐγένετο τῆς Περδίκκου τελευτῆς,
οὐδεὶς ἂν ἐτόλμησε τὰς χεῖρας Περδίκκα προσεγγε-
νῆν διὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐημερίας. οἱ δ' οὖν Μακε-
δόνες πυθόμενοι τὰ περὶ τὸν Εὐμένην, κατέγνωσαν
αὐτοῦ θάνατον καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἐπιφανῶν ἀν-
δρῶν πεντήκοντα, ἐν οἷς ἦν καὶ Ἀλκέτας ὁ ἀδελφὸς
τοῦ Περδίκκου. ἀπέκτειναν δὲ καὶ τῶν φίλων τοῦ
10 Περδίκκου τοὺς μάλιστα πιστοτάτους καὶ τὴν ἀδελ-
φὴν αὐτοῦ Ἀταλάντην, ἣν ἦν γεγαμηκὸς Ἄιταλος
ὁ τοῦ στόλου τὴν ἡγεμονίαν παρεληφώς. μετὰ δὲ
τὴν ἀναίρεσιν τοῦ Περδίκκου Ἄιταλος ὁ τοῦ στόλου
τὴν ἡγεμονίαν ἔχων διέτριβε μὲν περὶ τὸ Πηλούσιον,
ὡς δ' ἐπύθετο τὴν τῆς γυναικὸς ἀναίρεσιν καὶ τοῦ
Περδίκκου, τὸν στόλον ἀναλαβὼν ἐξέπλευσε καὶ κα-
τήντησεν εἰς Τύρον. ὁ δὲ τῆς πόλεως ταύτης φρου-
ραρχος Ἀρχέλαος, Μακεδὼν τὸ γένος, τὸν Ἄιταλον
φιλοφρόνως ὑπεδέξατο, καὶ τὴν τε πόλιν παρέδωκεν
20 αὐτῷ καὶ τὰ χρήματα, δεδομένα μὲν ὑπὸ τοῦ Περ-
δίκκου φυλάττειν, τότε δὲ δικαίως ἀποδοδομένα, τὸ
δὲ πλῆθος ὄντα ταλάντων ὀκτακοσίων. ὁ δ' Ἄιτα- 286
λος ἐν τῇ Τύρῳ διατρίβων ἀνελάμβανε τῶν Περ-
δίκκου φίλων τοὺς διασωζομένους ἐκ τῆς πρὸς τῇ
Μέμφει στρατοπεδείας.
- 38 Ἀντιπάτρου δ' εἰς τὴν Ἀσίαν διαβεβηκότος Ἀί-
τωλοι κατὰ τὰς πρὸς Περδίκκαν συνθήκας ἐστράτευ-
σαν εἰς τὴν Θερραλίαν, ἀντιπερισπάσαι βουλόμενοι
τὸν Ἀντίπατρον. εἶχον δὲ στρατιώτας πεζοὺς μὲν
30 μυρίους καὶ διςχιλίους, ἵππεῖς δὲ τετρακοσίους, ὧν
ἦν στρατηγὸς Ἀλέξανδρος Αἰτωλός. ἐν παρόδῳ δὲ
τοὺς Ἀμφισσεῖς Λοκροὺς πολιορκήσαντες τὴν τε
χώραν αὐτῶν κατέδραμον καὶ τινὰ τῶν πλησίων πό-
λισμάτων εἶλον. ἐνίκησαν δὲ μάχῃ τὸν Ἀντιπάτρου
στρατηγὸν Πολυκλῆν, καὶ τοῦτόν τε καὶ τῶν στρα-
τιωτῶν οὐκ ὀλίγους ἀνεῖλον· τῶν δὲ ζωρηθέντων
οὓς μὲν ἀπέθαντο, οὓς δὲ ἀπελύτρωσαν. μετὰ δὲ
ταῦτα εἰς Θερραλίαν ἔμβалόντες τοὺς πλείστους τῶν

Θετταλῶν ἔπεισαν κοινωνεῖν τοῦ πρὸς Ἀντίπατρον πολέμου· καὶ ταχέως ἠθροίσθησαν οἱ πάντες πεζοὶ μὲν δεσμύριοι καὶ πεντακισχίλιοι, ἵππεῖς δὲ χίλιοι πεντακόσιοι. τούτων δὲ προσαγομένων τὰς πόλεις, Ἀκαρναῆνες ἀλλοτριῶς ἔχοντες πρὸς Αἰτωλοὺς ἐνέβαλον εἰς τὴν Αἰτωλίαν, καὶ τὴν τε χώραν ἐδήουν καὶ τὰς πόλεις ἐπολιόρκουν. οἱ δὲ Αἰτωλοὶ πνθόμενοι τὰς ἰδίας πατρίδας διακινδυνεύειν, τοὺς μὲν ἄλλους στρατιώτας ἀπέλιπον ἐν Θετταλίᾳ, Μένωνα τὸν Φαρσάλιον ἐπιστήσαντες στρατηγόν, αὐτοὶ δὲ 10 τοὺς πολιτικούς ἀναλαβόντες ἦκον συντόμως εἰς τὴν Αἰτωλίαν, καὶ τοὺς Ἀκαρναῆνας καταπληξάμενοι τὰς πατρίδας ἠλευθέρασαν τῶν κινδύνων. τούτων δὲ περὶ ταῦτα ἀσχολουμένων Πολυδάρχων ὁ καταλειμμένος ἐν Μακεδονίᾳ στρατηγὸς ἦκεν εἰς τὴν Θετταλίαν μετὰ δυνάμεως ἀξιολόγου· νικήσας δὲ παρατάξει τοὺς πολεμίους, τὸν τε στρατηγόν Μένωνα ἀνείλε καὶ τῶν ἄλλων κατέκοψε τοὺς πλείστους, καὶ τὴν Θετταλίαν ἀνεκτήσατο.

Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν Ἀρρίδαϊος καὶ Πύθων οἱ 39 τῶν βασιλέων ἐπιμεληταὶ ἀγαστεύσαντες ἀπὸ τοῦ Νείλου μετὰ τῶν βασιλέων καὶ τῆς δυνάμεως ἦκον εἰς Τριπαράδεισον τῆς ἄνω Συρίας. ἐνταῦθα δὲ Εὐρυδίκης τῆς βασιλίσσης πολλὰ περιεργαζομένης, καὶ ταῖς τῶν ἐπιμελητῶν ἐπιβολαῖς ἀντιπραττούσης, οἱ μὲν περὶ τὸν Πύθωνα δυσχερηστούμενοι, καὶ τοὺς Μακεδόνας ὀρῶντες τοῖς ἐκείνης προστάγμασιν αἰεὶ μᾶλλον προσέχοντας, συνήγαγον ἐκκλησίαν, καὶ τὴν ἐπιμέλειαν ἀπέπαντο. οἱ δὲ Μακεδόνες ἐπιμελητὴν εἵλοντο τὸν Ἀντίπατρον αὐτοκράτορα. οὗτος δὲ μετ' 30 ὀλίγας ἡμέρας καταντήσας εἰς Τριπαράδεισον κατέλαβε τὴν Εὐρυδικὴν στασιάζουσαν καὶ τοὺς Μακεδόνας ἀπαλλοτριούσαν ἀπὸ τοῦ Ἀντιπάτρου. ταραχῆς δὲ μεγάλης οὔσης ἐν ταῖς δυνάμεσι, καὶ κοινῆς ἐκκλησίας συναχθείσης, ὁ μὲν Ἀντίπατρος διαλε-

287 χθεὶς τοῖς πληθεσι τὴν μὲν ταραχὴν κατέπαυσε, τὴν δ' Εὐρυδικὴν καταπληξάμενος ἔπεισε τὴν ἡσυχίαν ἄγειν. μετὰ δὲ ταῦτα τὰς σατραπείας ἐξ ἀρχῆς

ἐμερίσατο. καὶ Πτολεμαῖος μὲν τὴν προϋπάρχουσαν
 προσώρισεν· ἀδύνατον γὰρ ἦν τοῦτον μεταθεῖναι διὰ
 τὸ δοκεῖν τὴν Αἴγυπτον διὰ τῆς ἰδίας ἀνδρείας
 ἔχειν οἰονεῖ δορίκτητον. καὶ Λαομέδοντι μὲν τῷ Μυ-
 τιληναίῳ Συρίαν ἔδωκε, Φιλοξένῳ δὲ τὴν Κιλικίαν,
 τῶν δ' ἄνω σατραπειῶν Μεσοποταμίαν μὲν καὶ τὴν
 Ἀρβηλίτιν Ἀμφιμάχῳ, τὴν δὲ Βαβυλωνίαν Σελεύ-
 κῳ, Ἀντιγένοι δὲ τὴν Σουσιανὴν διὰ τὸ τοῦτον
 πρῶτον πεποιῆσθαι τὴν ἐπὶ τὸν Περδίκκαν ἐπίθε-
 10 σιν, Πευκέστῃ δὲ τὴν Περσίδα, Τηηπολέμῳ δὲ τὴν
 Καρμανίαν, Πύθωνι δὲ Μηδίαν, Φιλίππῳ δὲ τὴν
 Παρθυαίαν, Ἀρσίαν δὲ καὶ Δραγγινὴν Στασάνδρῳ
 τῷ Κυπρίῳ, τὴν δὲ Βακτριανὴν καὶ Σογδιανὴν Στα-
 σανορί τῷ Σολίῳ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ὄντι νήσου. Πα-
 ροπαμισάδας δὲ Ὀξυάρτη προσώρισε τῷ Ρωξάνης
 πατρὶ τῆς Ἀλεξάνδρου γυναικός, τῆς δὲ Ἰνδικῆς τὰ
 μὲν συνορίζοντα Παροπαμισάδαίς Πύθωνι τῷ Ἀγῆ-
 νορος, τὰς δ' ἐχομένας βασιλείας, τὴν μὲν παρὰ
 τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν Πώρῳ, τὴν δὲ παρὰ τὸν Ἰθά-
 20 σπην Ταξιλῇ· οὐ γὰρ ἦν τούτους τοὺς βασιλεῖς μετα-
 κινήσαι χωρὶς βασιλικῆς δυνάμεως καὶ ἡγεμονίας
 ἐπιφανοῦς· τῶν δὲ πρὸς τὴν ἄρκτον κεκλιμένων
 Καππαδοκίαν μὲν Νικάνορι, Φρυγίαν δὲ τὴν μεγά-
 λην καὶ Λυκίαν Ἀντιγόνῳ, καθάπερ πρότερον ἔσχε,
 Καρίαν δὲ Ἀσάνδρῳ, Λυδίαν δὲ Κλείτῳ, Φρυγίαν
 δὲ τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Ἀρβυδαίῳ. στρατηγὸν δὲ
 τῆς βασιλικῆς δυνάμεως ἀπέδειξεν Ἀντίγονον, ὃν
 προστεταγμένον ἦν καταπολεμῆσαι Εὐμένην τε καὶ
 Ἀλέξανδρον· παρέξεν δὲ τῷ Ἀντιγόνῳ χιλιάρχον τὸν
 30 υἱὸν Κάσσανδρον, ὅπως μὴ δύνηται διαλαθεῖν ἰδιο-
 πραγῶν. αὐτὸς δὲ τοὺς βασιλεῖς ἀναλαβὼν καὶ τὴν
 ἰδίαν δύναμιν προῆγεν ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, κατὰξων
 τοὺς βασιλεῖς ἐπὶ τὴν πατρίδα.
 40 Ἀντίγονος δ' ἐπὶ τῆς Ἀσίας ἀποδεδειγμένος
 στρατηγός, διαπολεμήσων πρὸς Εὐμένην ἠθροισεν ἐκ
 τῆς χειμασίας τὰς δυνάμεις. παρασκευασάμενος δὲ
 τὰ πρὸς τὴν μάχην προῆγεν ἐπὶ τὸν Εὐμένην δια-
 τρίβοντα περὶ Καππαδοκίαν. ὁ δ' Εὐμένης, ἀπο-

στάντος ἀπ' αὐτοῦ τινος τῶν ἐπιφανῶν ἡγεμόνος
 ὄνομα Περδίκκου, στρατοπεδεύοντος ἀπὸ τριῶν ἡμε-
 ρῶν ὁδοῦ μετὰ τῶν συναποστάντων στρατιωτῶν,
 πεζῶν μὲν τρισχιλίων, ἱππέων δὲ πεντακοσίων, ἐξε-
 πέμψεν ἐπ' αὐτὸν Φοίνικα τὸν Τενέδιον, ἔχοντα
 πεζοὺς μὲν ἐπιλέκτους τετρακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ χι-
 λίους. οὗτος δὲ νυκτοπορίᾳ συντόνῳ χρησάμενος
 προσέπεσε τοῖς ἀποστάταις ἀπροςδοκῆτως περὶ δυν-
 288 τέραν φυλακὴν νυκτερινήν· καταλαβὼν δ' αὐτοὺς
 ποιμομένους, τὸν τε Περδίκκον ἐξώγρησε καὶ τῆς 10
 δυνάμεως ἐγκρατὴς ἐγένετο. Εὐμένης δὲ τοὺς αἰτιω-
 τάτους τῆς ἀποστάσεως ἡγεμόνας ἐθανάτωσε· τοὺς
 δὲ στρατιώτας τοῖς ἄλλοις ἀναμίξας, καὶ φιλανθρω-
 πῶς προσενηχθεῖς, ἰδίους ταῖς εὐνοίαις ἐποίησατο.
 μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἀντίγονος διαπεμψάμενος πρὸς
 Ἀπολλωνίδην τινὰ τῶν ἱππέων ἀφηγούμενον παρ'
 Εὐμένει μεγάλας ἐπαγγελίας δι' ἀπορρήτων ἐποίησε
 προδότην γενέσθαι καὶ κατὰ τὴν μάχην αὐτομολῆ-
 σαι. τοῦ δ' Εὐμένους στρατοπεδεύοντος τῆς Καππα-
 δοκίας ἐν τισιν εὐθέτοις πεδίοις πρὸς ἵππομαχίαν, 20
 ἐπιβαλὼν ὁ Ἀντίγονος μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως
 κατελάβετο τὴν ὑπερκειμένην τῶν πεδίων ὑψώρειαν.
 εἶχε δ' ὁ μὲν Ἀντίγονος κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς
 πεζοὺς μὲν πλείους τῶν μυρίων, ὧν ἦσαν οἱ ἡμίσεις
 Μακεδόνες, θαυμαστοὶ κατὰ τὰς ἀνδραγαθίας, ἱπ-
 πῆς δὲ διςχιλίους, ἐλέφαντας δὲ τριάκοντα, ὁ δ'
 Εὐμένης πεζοὺς μὲν οὐκ ἐλάττους τῶν διςμυρίων,
 ἱππεῖς δὲ πεντακισχιλίους. γενόμενης δὲ μάχης ἰσχυ-
 ρᾶς, καὶ τοῦ Ἀπολλωνίδου μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἱπ-
 πέων ποιήσαντος ἀλόγως ἀπὸ τῶν ἰδίων διάστασιν, 30
 ἐνίκησεν ὁ Ἀντίγονος, καὶ ἀνείλε τῶν ἐναντίων εἰς
 ὀκτακισχιλίους. ἐκυρίευσεν δὲ καὶ τῆς ἀποσκευῆς ἀπά-
 σης, ὥστε τοὺς περὶ τὸν Εὐμένη στρατιώτας διὰ
 μὲν τὴν ἥταν καταπλαγῆναι, διὰ δὲ τὴν ἀπώλειαν
 τῆς ἀποσκευῆς ἀθυμῆσαι.

Μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ μὲν Εὐμένης ἐπεβάλετο φεύ- 41
 γειν εἰς τὴν Ἀρμενίαν, καὶ τῶν ἐν ταύτῃ κατοι-
 κούντων τινὰς πρὸς τὴν συμμαχίαν συλλαβεῖσθαι·

καταταχούμενος δὲ καὶ τοὺς στρατιώτας ὁρῶν ἀπο-
χωροῦντας πρὸς τὸν Ἀντίγονον, κατελάβετο χωρίον
ὄχυρόν ὃ προσηγορεύετο Νῶρα. ἦν δὲ τὸ φρούριον
τοῦτο παντελῶς μικρόν διὰ τὸ τὸν περίβολον ἔχειν
μὴ πλείω δυοῖν σταδίων, κατὰ δὲ τὴν ἐρυμνότητα
θαυμασιόν. ἐπὶ γὰρ πέτρας ὑψηλῆς εἶχε τὰς οἰκίας
συνωκοδομημένας, καὶ τὰ μὲν ὑπὸ τῆς φύσεως τὰ δ'
ὑπὸ τῆς ἐκ τῶν χειρῶν κατασκευῆς θαυμαστῶς ὠχύ-
ρωτο. εἶχε δὲ καὶ παραθέσεις οἴτου πολλοῦ καὶ ξύ-
10 λων καὶ τῶν ἄλλων, ὥστ' εἰς ἔτη πολλά δύνασθαι
χορηγῆσαι πάντα τοῖς εἰς αὐτὴν καταφυγοῦσι. συν-
έφυγον δὲ μετ' αὐτοῦ τῶν φίλων οἱ ταῖς εὐνοίαις
διαφέροντες καὶ κεκριότες συναποθνήσκειν αὐτῇ
κατὰ τοὺς ἐσχάτους κινδύνους· οἱ δὲ πάντες ὑπῆρ-
χον ἱππεῖς τε καὶ πεζοὶ περὶ ἑξακοσίους. Ἀντίγονος
δὲ παραλαβὼν τὴν μετ' Εὐμένους δύναμιν, καὶ τῶν
σατραπειῶν καὶ τῶν ἐν ταύταις προσόδων κύριος
γενόμενος, ἔτι δὲ παραλαβὼν πληθὺς χρημάτων,
μειζόνων πραγμάτων ὠρέγετο. οὐκέτι γὰρ οὐδεὶς τῶν
20 κατὰ τὴν Ἀσίαν ἡγεμόνων ἀξιόμαχον εἶχε δύναμιν
διαγωνίσασθαι πρὸς αὐτὸν περὶ τῶν πρωτείων. διὸ 289
καὶ πρὸς Ἀντίπατρον κατὰ μὲν τὸ παρὸν προσε-
ποιεῖτο φιλικῶς διακεῖσθαι, διεγνώκει δὲ τὸ καθ'
αὐτὸν ἀσφαλίσάμενος μηκέτι προσέχειν μήτε ταῖς
βασιλεῦσι μήτε Ἀντιπάτρῳ. τὸ μὲν οὖν πρῶτον
περιέλαβε τοὺς καταπεφυγότες εἰς τὸ φρούριον δι-
πλοῖς τοῖς τελέεσι καὶ τάφροις καὶ χαρακώμασι θαυ-
μαστοῖς· μετὰ ταῦτα δ' εἰς σύλλογον ἔλθων Εὐμένει,
καὶ τὴν προϋπάρχουσαν φιλίαν ἀνανεωσάμενος, ἔπει-
30 θεν αὐτὸν κοινοπραγεῖν. ὃ δὲ εἰδὼς τὴν τύχην ὀξέως
μεταβάλλουσαν, μείζονας ἦτι φιλανθρωπίας τῆς περὶ
αὐτὸν οὔσης περιστάσεως. ὦρετο γὰρ δεῖν αὐτῷ συγ-
χωρηθῆναι τὰς ἐξ ἀρχῆς δεδωμένας σατραπείας καὶ
τῶν ἐγκλημάτων ἀπάντων ἀπολυσιν. ὃ δὲ Ἀντίγονος
περὶ μὲν τούτων ἐπὶ τὸν Ἀντίπατρον τὴν ἀναφο-
ρὰν ἐποίησατο, τοῦ δὲ χωρίου τὴν ἱκανὴν φυλακὴν
ἀπολιπὼν ὥρμησεν ἐπὶ τοὺς ἐπιπορευομένους ἡγεμό-
νας τῶν πολεμίων καὶ δυνάμεις ἔχοντας, Ἀλκίταν

τε τὸν ἀδελφὸν τοῦ Περδίκκου καὶ Ἀσταλὸν τὸν τοῦ στόλου παντὸς κυριεύοντα.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Εὐμένης πρὸς τὸν Ἀντίπατρον 42
πρεσβευτὰς ἀπέστειλε περὶ τῶν ὁμολογῶν, ὧν ἦν
ἡγούμενος Ἰερώνυμος ὁ τὰς τῶν διαδόχων ἱστορίας
γεγραφώς. αὐτὸς δὲ πολλαῖς καὶ ποικίλαις κεχρημέ-
νος τοῦ βίου μεταβολαῖς, οὐκ ἐταπεινεῦτο τῷ φρο-
νήματι, σαφῶς εἰδὼς τὴν τύχην ὀξείας τὰς εἰς ἀμ-
φοτέρα τὰ μέρη ποιουμένην μεταβολάς. ἐώρα γὰρ
τοὺς μὲν τῶν Μακεδόνων βασιλεῖς κενὸν ἔχοντας τὸ 10
τῆς βασιλείας πρόσχημα, πολλοὺς δὲ καὶ μεγάλους
τοῖς φρονήμασιν ἄνδρας διαδεχομένους τὰς ἡγεμο-
νίας, πάντα δὲ ἰδιοπραγῶν βουλομένους. ἤλπιζεν
οὖν, ὅπερ ἦν πρὸς ἀλήθειαν, πολλοὺς αὐτοῦ χρεῖαν
ἔχειν διὰ τε τὴν φρόνησιν καὶ τὴν ἐμπειρίαν τῶν
πολεμικῶν, εἰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐν τῇ πίστει
βεβαιότητος. ὁρῶν δὲ τοὺς ἵππους, διὰ τὴν ἐν τῇ στε-
νοχωρίᾳ τραχύτητα μὴ δυναμένους γυμνάζεσθαι, πρὸς
τὴν ἐν ταῖς ἵππομαχίαις χρεῖαν ἀχρηστούς ἐσομέ-
νους, ἐπειροῦσάιό τινα ξένην καὶ παρηλλαγμένην τῶν 20
ἵππων γυμνασίαν. τὰς γὰρ κεφαλὰς αὐτῶν ταῖς σει-
ραῖς ἀναδεσμεύων ἐκ τινων δοκίμων ἢ παττάλων δύο
ἢ τρεῖς δοκίδας αἰωρήσας, καὶ συναναγκάζων τοῖς
ὀπισθίοις ποσὶν ἐπιβεβηκέναι, τοῖς δ' ἐμπροσθεν
μόνοις ψαύειν τῆς γῆς μικρὸν ἀπολείποντας· εὐθὺς
οὖν ὁ μὲν ἵππος βουλόμενος στηρίζεσθαι τοῖς ἐμπρο-
σθίοις διεπονεῖτο τῷ τε σώματι παντὶ καὶ τοῖς σκέ-
λεσι, συμπασχόντων ἀπάντων τῶν κατὰ τὸν ὄγκον
μελῶν· τοιαύτης δὲ γινομένης κινήσεως ἰδρῶς τε πο-
λὺς ἐκ τοῦ σώματος ἐξερχεῖτο καὶ τῇ τῶν πόνων ὑπερ- 30
βολῇ τὴν ἀκρότητα τῶν γυμνασίων τοῖς ζώοις περιε-
290 ποιεῖτο. τοῖς δὲ στρατιωταῖς ἅπασι τὰς αὐτὰς τρο-
φὰς παρελχετο, μετέχων αὐτὸς τῆς λιτότητος, καὶ
διὰ τῆς ὁμοίας συμπεριφορᾶς πολλὴν εὐνοίαν ἑαυτῷ,
τοῖς δὲ συμπεφευγόσι πᾶσιν ὁμόνοιαν συγκατέσχευάσε.
καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν Εὐμένην καὶ τοὺς συμπεφευγότας
εἰς τὴν πέτραν ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Αἴγυπτον Πτολεμαῖος παρεκάλεως 43

ἀποτετριμμένος τὸν τε Περδίκκων καὶ τὰς βασιλικὰς δυνάμεις, τὴν μὲν Αἴγυπτον ὥσανει τινα δορίπτητον εἶχεν. ὁρῶν δὲ τὴν τε Φοινίκην καὶ τὴν κοίλην ὀνομαζομένην Συρίαν εὐφυῶς κειμένας κατὰ τῆς Αἰγύπτου, πολλὴν εἰσεφέρειτο σπουδὴν κυριεῦσαι τούτων τῶν πόλεων. ἐξαπέστειλεν οὖν τὴν ἱκανὴν δύναμιν καὶ στρατηγόν, ἓνα τῶν φίλων προχειρισάμενος Νικάνορα. οὗτος δὲ στρατεύσας εἰς τὴν Συρίαν Λαομέδοντα μὲν τὸν σατράπην ἐξώρησε, τὴν
 10 δὲ Συρίαν ἅπασαν ἐχειρώσατο. ὁμοίως δὲ καὶ τὰς κατὰ τὴν Φοινίκην πόλεις προσαγαγόμενος καὶ ποιήσας ἔμφραυρους, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἀνταμον τὴν στρατείαν καὶ πρακτικὴν πεπονημένος.

44 Ἐπ' ἄρχοντας δ' Ἀθήνησιν Ἀπολλοδώρου Πρωμαῖοι κατέστησαν ὑπάρχους Κόϊντον Πτοπλίλιον καὶ Κῶϊντα Πέπλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀντίγονος κατακαπολεμηκῶς τοὺς περὶ τὸν Εὐμείνη, ἔκριε στρατεύειν ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον καὶ Ἀτταλον. οὗτοι γὰρ ὑπαλείποντο τῶν Περδίκκου φίλων καὶ οἰκείων ἡγεμόνες
 20 μὲν ἀξιώλογοι, στρατιώτας δ' ἔχοντες ἱκανοὺς ἀμφεβητῆσαι πραγμάτων. ἀναζεύξας οὖν μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐκ Καππαδοκίας προῆγεν ἐπὶ τὴν Πισιδιαν, ἐν ᾗ συνέβηκεν διατρίβειν τοὺς περὶ τὸν Ἀλέξανδρον. ὅξειαν δὲ καὶ παντελῶς ἐπιτεταμένην τὴν πορείαν παισάμενος ἐν ἡμέραις ἑπτὰ καὶ ταῖς ἰσῖαις νυξὶ διήνυσσε σταδίους διςχιλίους καὶ πεντακοσίους εἰς τὴν ὀνομαζομένην Κρητῶν πόλιν. λαθὼν δὲ τοὺς πολεμίους διὰ τὴν ὀξύτητα τῆς πορείας, καὶ γερόμαχος πλησίον αὐτῶν ἀγνοούντων τὴν παρουσίαν,
 30 ἐφθασεν ἀκρολοφίας τινὰς καὶ δυσχωρίας προκαταλαβόμενος. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον πυθόμενοι τὴν παρουσίαν τῶν πολεμίων, τὴν μὲν φάλαγγα ταχέως ἐξέταξαν, ταῖς δ' ἵππεὺς προσπεσόντες τοῖς τὴν ἀκρωρείαν προκατέχουσιν ἐφιλοτιμοῦντο βίᾳ κρατῆσαι καὶ ἀπὸ τῆς ἀκρολοφίας ἐκβαλεῖν. γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς, καὶ πολλῶν παρ' ἀμφοτέροις πεσόντων, ὁ μὲν Ἀντίγονος ἔχων ἵππεῖς ἐξακισχιλίους ἀπὸ κράτους ἤλαυνεν ἐπὶ τὴν τῶν ἐναντίων γὰ-291

λαγγα, σπεύδων ἀποκόψαι τῶν περὶ τὸν Ἀλκίταν
 τὴν ἐπὶ ταύτην καταφυγὴν. οὐ συντελεσθέντος οἱ
 μὲν ἐπὶ τῆς ἀκρωρείας ὄντες, πολὺ τοῖς τε πλήθεσιν
 ὑπερέχοντες καὶ τῇ δυσχωρίᾳ τῶν τόπων πλεονεκτοῦν-
 τες, ἐτρέψαντο τοὺς προμαχομένους. οἱ δὲ περὶ τὸν
 Ἀλκίταν τῆς μὲν ἐπὶ τοὺς πεζοὺς καταφυγῆς ἀποκε-
 κλεισμένοι, τῷ δὲ πλήθει τῶν πολεμίων εἰς μέσον
 ἀπειλημένοι, πρόδηλον εἶχον τὴν ἀπώλειαν. διὸ καὶ
 τῆς σωτηρίας δυσβοηθήτου γενομένης, ὁ μὲν Ἀλκί-
 τας πολλοὺς ἀποβαλὼν μόλις διεξέπεσε πρὸς τὴν τῶν 10
 πεζῶν φάλαγγα. ὁ δ' Ἀντίγονος ἔξ ὑπερδεξίων τό- 45
 πων ἐπαγαγὼν τοὺς τε ἐλέφαντας καὶ πᾶσαν τὴν
 δύναμιν κατεπλήξατο τοὺς πολεμίους πολὺ τοῖς πλή-
 θεσι λειπομένους. ἦσαν γὰρ οἱ σύμμαχοι πάντες πε-
 ζοὶ μὲν μύριοι καὶ ἑξακισχίλιοι, ἵππεῖς δ' ἑννακόσιοι,
 οἱ δ' Ἀντιγόνου χωρὶς τῶν ἐλεφάντων πεζοὶ μὲν
 πλείους τῶν τετρακισμυρίων, ἵππεῖς δὲ ὑπὲρ τοὺς
 ἑπτακισχιλίους. ἅμα δὲ τῶν ἐλεφάντων ἐπιόντων κατὰ
 μείωπον καὶ τῶν ἱππέων διὰ τὸ πλήθος πανταχῇ 20
 περιχεομένων, ἔτι δὲ τῶν πεζῶν πολλαπλασίων καὶ 20
 κρείττονων ὄντων ταῖς ἀρεταῖς, καὶ τὴν διάσιν ὑπερ-
 δεξίον ἔχοντων, πολὺς θόρυβος καὶ φόβος κατεῖχε
 τοὺς περὶ τὸν Ἀλκίταν. διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς
 ὀξύτητος καὶ ἐνεργείας οὐδ' ἑκτάξει καλῶς τὴν
 φάλαγγα κατίσχυσαν. τροπῆς δὲ παντελοῦς γενομέ-
 νης, Ἀτταλὸς μὲν καὶ Δόκιμος καὶ Πολέμων καὶ
 πολλοὶ τῶν ἀξιολόγων ἡγεμόνων ἐξωγρήθησαν, Ἀλ-
 κίτας δὲ μετὰ τῶν ἰδίων ὑπασπιστῶν καὶ τῶν παι-
 δων ἔφυγε μετὰ τῶν Πισιδῶν τῶν συστρατενομένων
 εἰς πόλιν Πισιδικὴν ὄνομα Τερμησιόν. ὁ δ' Ἀντί- 30
 γονος ταύτους μὲν καθ' ὁμολογίαν παραλαβὼν, τοὺς
 λοιποὺς εἰς τὰ ἴδια τάγματα κατέταξε, καὶ φιλαν-
 θρώπως αὐτοῖς χρησάμενος ἠΰξησε τὴν ἰδίαν δύνα-
 μιν οὐ μετρίως.

Οἱ δὲ Πισιδαὶ τὸν ἀριθμὸν ὄντες εἰς ἑξακισχι-
 λίους, καὶ ταῖς ἄλλαις διαφέροντες, παρεκάλουν τὸν
 Ἀλκίταν θαρρῆν, ἐπαγγελλόμενοι μηδενὶ τῷ τρόπῳ
 ἔγκαταλείπειν αὐτόν. διέκειντο γὰρ πρὸς αὐτὸν εὐ-

νοϊκῶς καθ' ὑπερβολὴν διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας.
 46 Ἀλέκτας μετὰ τὸν Περδίκκου θάνατον οὐκ ἔχων συμ-
 μάχους κατὰ τὴν Ἀσίαν, ἔκρινε τοὺς Πισίδας εὐε-
 γετεῖν, νομίζων ἔξειν συμμάχους πολεμικοὺς ἄνδρας 292
 καὶ χώραν ἔχοντας δυσέμβολον καὶ μέστην ὄχυρῶν
 φρουρῶν. διόπερ ἐν ταῖς στρατείαις παρὰ πάντας
 τοὺς συμμάχους ἐτίμα περιττότερον τούτους· καὶ τὰς
 μὲν ἐκ τῆς πολεμίας ὠφελείας ἐμέριζεν αὐτοῖς διδοὺς
 τῶν λαφύρων τὰ ἡμίση, κατὰ δὲ τὰς ὁμίλλας λόγοις
 10 φιλανθρωποῖς χρώμενος καὶ κατὰ τὰ σύνδειπνα καθ'
 ἡμέραν τοὺς ἀξιολογωτάτους ἐν μέρει παραλαμβάν-
 ων ἐπὶ τὰς ἐστιάσεις, ἔτι δὲ τιμῶν πολλοὺς δωρεαῖς
 ἀξιολόγοις, ἰδίους ταῖς εὐνοίαις κατεσκεύασε. διόπερ
 καὶ τότε τὰς ἐλπίδας ἔχοντας ἐν τούτοις Ἀλέκτου,
 τῶν ἐλπίδων αὐτὸν οὐ διεψεύσαντο. τοῦ γὰρ Ἀντί-
 γονου μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως πλησίον τῆς Τερ-
 μησσοῦ καταστρατοπεδεύσαντος καὶ τὸν Ἀλέκταν
 ἐξαιτοῦντος, ἔτι δὲ τῶν πρεσβυτέρων συμβουλευόν-
 των ἐκδοῦναι, συστραφέντες οἱ νεώτεροι πρὸς τοὺς
 20 Ὀγωναῖς διαστάντες ἐψηφίσαντο πᾶν ὑπομένειν δαῖνόν
 ἕνεκα τῆς τούτου σωτηρίας. οἱ δὲ πρεσβύτεροι τὸ
 μὲν πρῶτον πείθειν ἐπαγείρουσιν τοὺς νέους μὴ δι' ἑκ-
 Μακεδόνα περιιδεῖν τὴν πατρίδα γινομένην δορία-
 λαιον· ἐπεὶ δ' ἀμετάθετον αὐτῶν τὴν ὁρμὴν εἶδον,
 λάθρα συμφρονήσαντες ἐξέπαμψαν νυκτὸς πρεσβείαν
 πρὸς Ἀντίγονον, ἐπαγγελλόμενοι τὸν Ἀλέκταν ἢ
 ζῶντα παραδώσειν ἢ τετελευτηκότα. ἤξιον δ' αὐτὸν
 ἐφ' ἡμέρας τινὰς προσβάλλοντα τῇ πόλει καὶ δὲ
 ἀκροβολισμῶν ἐλαφρῶν προαγαχόμενον τοὺς ἐκ τῆς
 30 πόλεως ὑποχωρεῖν ὡς φεύγοντα. τούτου γὰρ γενομέ-
 νου, καὶ τῶν νεωτέρων περὶ τὴν μάχην ἐκτὸς τῆς πό-
 λεως ἀσχολουμένων, λήψεσθαι καιρὸν οἰκεῖον ταῖς
 ἰδίαις ἐπιβολαῖς. ὃ δ' Ἀντίγονος πεισθεὶς ὑπ' αὐ-
 τῶν, καὶ μακρὰν τῆς πόλεως μεταστρατοπεδεύσας,
 διὰ τῶν ἀκροβολισμῶν προεσπᾶτο τοὺς νέους εἰς τὸν
 ἐκ τῆς πόλεως ἀγῶνα. οἱ δὲ πρεσβύτεροι μεμονωμέ-
 νον ὁρῶντες τὸν Ἀλέκταν, καὶ τῶν τε θαύλων τοὺς
 πισιστάτους καὶ τῶν ἀκμαζόντων πολιτῶν ἐπιλέξαντες

τοὺς μὴ συστρατευομένους, τῷ Ἀλκίτα τὴν ἐπιθήσειν
 ἐποίησαντο κατὰ τὴν ἀπουσίαν τῶν νέων. ζωορῆσαι
 μὲν οὖν αὐτὸν οὐ κατίσχυσαν, ἔφθασε γὰρ αὐτὸν
 διαχειρισάμενος, ὅπως μὴ ζῶν ὑποχείριος γένηται
 τοῖς πολεμίοις, τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ θέντας ἐπὶ κλινί-
 διον καὶ συγκατακαλύψαντες εὐτελεῖ τρίβωνι κατὰ
 τὰς πύλας ἐξήνεγκαν, καὶ λαθόντες τοὺς ἀκροβολι-
 ζομένους παρέδωκαν Ἀντιγόνῳ. διὰ δὲ τῆς ἰδίας 47.
 ἐπινοίας ἐκ τῶν κινδύνων ἐξελόμενοι τὴν πατρίδα,
 τὸν μὲν πόλεμον ἀπετρίψαντο, τὴν δὲ πρὸς τοὺς 10
 νέους ἀλλοτριότητα φυγεῖν οὐ κατίσχυσαν. οὗτοι γὰρ
 ἀπὸ τῆς μάχης ἐπανελθόντες, καὶ τὸ πεπραγμένον
 ἀκούσαντες, πρὸς τοὺς ἰδίους ἀπηγριώθησαν διὰ
 τὴν πρὸς Ἀλκίταν ὑπερβολὴν τῆς εὐνοίας. καὶ τὸ
 μὲν πρῶτον καταλαβόμενοι μέρος τῆς πόλεως ἐψηφί-
 σαντο τὰς μὲν οἰκίας ἐμπρῆσαι, μετὰ δὲ τῶν ὀπλων
 ἐκχυθέντας ἐκ τῆς πόλεως καὶ τῆς ὀρεινῆς ἐχομέ-
 293 νους πορθεῖν τὴν ὑπὲρ Ἀντίγονον τεταγμένην χώραν·
 ὕστερον δὲ μετανόησαντες τοῦ μὲν ἐμπρῆσαι τὴν πό-
 λιν ἀπέσχοντο, δόντες δ' ἑαυτοὺς εἰς ληστείας καὶ 20
 καταδρομας πολλὴν τῆς πολεμίας χώραν κατέφθει-
 ραν. ὁ δ' Ἀντίγονος παραλαβὼν τὸ σῶμα καὶ κα-
 ταικισάμενος ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, καὶ τοῦ νεκροῦ σῆ-
 ψιν λαβόντος ἀφείς αὐτὸν ἄταφον, ἀνέξευξεν ἐκ τῆς
 Πισιδικῆς. οἱ δὲ τῶν Τερμησσέων νέοι φυλάττοντες
 τὴν πρὸς τὸν ἡκισμένον εὐνοίαν τὸ τε σῶμα ἀνέλ-
 λοντο καὶ λαμπρῶς ἐκήδευσαν. οὕτως ἡ τῆς εὐεργε-
 σίας φύσις, ἰδίον τι φίλτρον ἔχουσα πρὸς τοὺς εὐ-
 πεποιηκότας, ἀμετάθετον διαφυλάττει τὴν εἰς αὐ-
 τοὺς εὐνοίαν. ὁ δ' οὖν Ἀντίγονος ἀναξεύξας ἐκ τῆς 30
 Πισιδικῆς προῆγεν ἐπὶ Φρυγίας μετὰ πάσης τῆς
 δυνάμεως. ὡς δὲ κατήντησεν εἰς Κρητῶν πόλιν, ἦκε
 πρὸς αὐτὸν Ἀριστοδόημος ὁ Μιλήσιος ἀπαγγέλλων
 ὅτι Ἀντίπατρος μὲν τετελεύτηκεν, ἡ δὲ τῶν ὅλων
 ἡγεμονία καὶ τῶν βασιλέων ἡ ἐπιμέλεια μεταπέπτω-
 κεν εἰς Πολυαπέρχοντα τὸν Μακεδόνα. ἡσθεῖς δ' ἐπὶ
 τοῖς γεγονόσι μετέωρος ἦν ταῖς ἐλπίσι, καὶ διε-
 νοεῖτο τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἔχασθαι πραγμάτων,

καὶ τῆς κατ' αὐτὴν ἡγεμονίας μηδενὶ παραχωρεῖν.
καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν Ἀντίγονον ἐκ τούτοις ἦν.

- 48 Κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν Ἀντίπατρον περιπε-
σόντος ἀρρώστια βαρυτέρα, καὶ τοῦ γήρως συνερ-
χοῦντος πρὸς τὴν ἀπολύειν τοῦ βίου, Ἀθηναῖοι μὲν
ἐξέπεμψαν πρεσβευτὴν πρὸς Ἀντίπατρον Δημάδην,
δοξαῦντα καλῶς πολιτεύεσθαι τὰ πρὸς τοὺς Μακε-
δόνας, ἀξιούντες τὸν Ἀντίπατρον, καθάπερ ἦν ἐξ
ἀρχῆς ὡμολογηκώς, ἐξαγαγεῖν τὴν φρουρὰν ἐκ τῆς
10 Μουνυχίας. ὁ δ' Ἀντίπατρος τὸ μὲν πρῶτον εὐνοϊ-
κῶς διέκειτο πρὸς τὸν Δημάδην, ὕστερον δὲ Περ-
δίκκου τελευτήσαντος, καὶ τινων [βασιλικῶν] ἐπιστο-
λῶν ὠρεθείσων ἐν τοῖς βασιλικαῖς γραμμασίῃ ἐν οἷς
ἦν ὁ Δημάδης παρακαλῶν τὸν Περδίκκην κατὰ τὰ-
χος διαβαίνειν εἰς τὴν Εὐρώπην ἐπ' Ἀντίπατρον,
ἀπηλλοτριώθη πρὸς αὐτόν, καὶ κικρυμένην ἐτήρει
τὴν ἔχθραν. διόπερ τοῦ Δημάδου κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ
δήμου δεδομένας ἐντολάς ἀπαιτοῦντος τὴν ἐπαγγελίαν,
καὶ παρῆρσιωδέστερον ἀπειλήσαντος περὶ τῆς φρου-
20 ρᾶς, ὁ μὲν Ἀντίπατρος οὐδεμίαν δούς ἀπόκρισιν
παρέδωκε τοῖς ἐπὶ τὰς τιμωρίας τεταγμένοις αὐτόν
τε τὸν Δημάδην καὶ τὸν υἱὸν Δημέαν συμπρεσβεύον-
τα τῷ πατρί. οὗτοι μὲν οὖν ἀπαχθέντες εἰς τι οὐ-
κημα εὐτελὲς ἐθανατώθησαν διὰ τὰς προειρημένας
αἰτίας. ὁ δ' Ἀντίπατρος ἐσχάτως ἤδη διακείμενος
ἀπέδειξεν ἐπιμελητὴν τῶν βασιλέων Πολυσπέρχοντα
καὶ στρατηγὸν αὐτοκράτορα, πρεσβύτατον σχεδὸν
ὄντα τῶν τῷ Ἀλεξάνδρῳ συνεστρατευμένων καὶ τι-
μώμενον ὑπὸ τῶν κατὰ τὴν Μακεδονίαν, τὸν δ' υἱὸν
30 Κασσανδρου χιλιάρχον καὶ δευτερεύοντα κατὰ τὴν
ἐξουσίαν. ἡ δὲ τοῦ χιλιάρχου τάξις καὶ προαγωγή
τὸ μὲν πρῶτον ὑπὸ τῶν Περσικῶν βασιλέων εἰς ὄνο-
μα καὶ δόξαν προήχθη· μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ὑπ' 294
Ἀλεξάνδρου μεγάλῃς ἐτυχῇ ἐξουσίας καὶ τιμῆς,
ὅτε καὶ τῶν ἄλλων τῶν Περσικῶν νομίμων ζηλω-
τῆς ἐγένετο. διὸ καὶ Ἀντίπατρος κατὰ τὴν αὐτὴν
ἀγωγὴν τὸν υἱὸν Κασσανδρον ὄντα νέον ἀπέδειξε
χιλιάρχον.

Οὐ μὴν ὁ Κάσσανδρός γε τῇ τοῦ πατρὸς τάξει 49
 συνευδοκήθη, δεινὸν ἡγούμενος εἰ τὴν τοῦ πατρὸς
 ἡγεμονίαν ὁ μὴ προσήκων κατὰ γένος διαδέξεται,
 καὶ ταῦθ' υἱοῦ δυναμένου πραγμάτων ἡγεῖσθαι καὶ
 δεδοκὸτος ἤδη πείραν ἱκανὴν ἀρετῆς τε καὶ ἀνδρείας.
 τὸ μὲν οὖν πρῶτον εἰς ἀγρὸν βαδίσας μετὰ τῶν φί-
 λων, τούτοις [τε] διελέγετο πολλὴν ἔχων τὴν εὐκαι-
 ρίαν καὶ σχολὴν περὶ τῆς τῶν ὅλων ἡγεμονίας· ἔκα-
 στον δ' αὐτῶν ἐκλαμβάνων κατ' ἰδίαν προετρέπετο
 συγκατασκευάζειν αὐτῷ τὴν δυναστείαν, καὶ μεγά- 10
 λαις ἐπαγγελίαις πείσας ἐτιοίμους ἐποίησατο πρὸς
 τὴν κοινοπραγίαν. ἑξαπέστειλε δὲ καὶ πρὸς Πτολε-
 μαῖον λάθρα πρεσβευτάς, τὴν τε φιλίαν ἀνανεούμε-
 νος καὶ παρακαλῶν συμμαχεῖν αὐτῷ, καὶ ναυτικὴν
 δύναμιν πέμψαι τὴν ταχίστην ἐκ τῆς Φοινίκης ἐπὶ
 τὸν Ἑλλήσποντον. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους
 ἡγεμόνας καὶ πόλεις ἐξέπεμψε τοὺς προτρεψομένους
 ἑαυτῷ συμμαχεῖν. αὐτὸς δὲ κυνηγίαν ἐπὶ πολλὰς
 ἡμέρας συστησάμενος ἀνύποπτον ἑαυτὸν ἐπολεῖ τῆς
 ἀποστάσεως. Πολυσπέρων δὲ παραλαβὼν τὴν τῶν 20
 βασιλέων ἐπιμέλειαν, καὶ συνεδρεύσας μετὰ τῶν φί-
 λων, Ὀλυμπιάδα μὲν σὺν τῇ τῶν συνέδρων γνώμῃ
 μετεπέμπετο, παρακαλῶν τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ Ἀλε-
 ξάνδρου υἱοῦ παιδὸς ὄντος παραλαβεῖν καὶ διατρέ-
 βειν ἐν Μακεδονίᾳ τὴν βασιλικὴν ἔχουσαν προστα-
 σίαν· ἢ δ' Ὀλυμπιάς ἐν τοῖς ἐπ' αὐτῷ χρόνοις ἐτύχα-
 νεν εἰς Ἡπειρον πεφευγυῖα διὰ τὴν πρὸς Ἀντίπα-
 τρον ἀλλοτριότητα. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Μακεδο-
 νίαν ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν διαβοηθείσης τῆς Ἀντιπά- 50
 τρου τελευτῆς ἀρχὴ πραγμάτων καινῶν ἐγίνετο καὶ
 κινήσεις, τῶν ἐν ἐξουσίαις ὄντων ἰδιοπραγεῖν ἐπιβαλ-
 λομένων. τούτων δὲ πρῶτος μὲν ὁ Ἀντίγονος προ-
 νευρικῶς Εὐμένην περὶ Καππαδοκίαν καὶ τὰς μετ'
 αὐτοῦ δυνάμεις παρειληφώς, καταπεπολεμικῶς δ'
 Ἀλέξανδρον καὶ Ἀτταλον περὶ τὴν Πισιδικὴν καὶ τὰς
 δυνάμεις τὰς μετ' αὐτῶν ἀνείληφώς, πρὸς δὲ τού-
 τοις ὑπ' Ἀντιπάτρου τῆς Ἀσίας στρατηγὸς αὐτο-

κράτωρ ἡρημένος, ἅμα δὲ καὶ μεγάλῃς δυνάμεως
 ἡγεμῶν ἀποδεδειγμένος, πλήρης ἦν ὄγκου καὶ φρο-
 νήματος. περιβαλλόμενος δὲ ταῖς ἐλπίσι τὴν τῶν ὅλων
 ἡγεμονίαν, ἔγνω μὴ προσέχειν μήτε τοῖς βασιλεῦσι
 μήτε τοῖς ἐπιμεληταῖς αὐτῶν. ὑπελάμβανε γὰρ αὐτὸν
 κρείττω δυνάμειν ἔχοντά τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν θη-
 σαυρῶν κύριον ἔσεσθαι, μηδενὸς ὄντος τοῦ δυναμέ-
 νου πρὸς αὐτὸν ἀνταΐξασθαι. εἶχε γὰρ κατ' ἐκείνον
 τὸν χρόνον στρατιώτας πεζοὺς μὲν ἑξακισμυρίους,
 10 ἵππεις δὲ μυρίους, ἐλέφαντας δὲ τριάκοντα. χωρὶς δὲ
 τούτων ἐτοίμας ποιήσασθαι καὶ ἄλλας δυνάμεις ἤλ-
 πιζεν, ἃν ἢ χρεία, δυνάμενός τῃς Ἀσίας κορηγεῖν
 ἀνεκλείπτως τοῖς στρατολογουμένοις ξένοις τὰς μι- 295
 σθοφορίας. ταῦτα δὲ διανοηθεὶς Ἰερώνυμον μὲν τὸν
 τὰς ἱστορίας γράψαντα μετεπέμψατο, φίλον ὄντα
 καὶ πολίτην Εὐμένους τοῦ Καρδιανοῦ τοῦ συμπεφυ-
 γότος εἰς τὸ χωρίον τὸ καλούμενον Νῶρα. τούτου
 δὲ μεγάλαις θωρεαῖς προκαλεσάμενος ἐξαπέστειλε
 πρεσβευτὴν πρὸς τὸν Εὐμένην, παρακαλῶν τῆς μὲν
 20 περὶ Καππαδοκίαν μάχης γενομένης πρὸς αὐτὸν ἐπι-
 λαθέσθαι, γενέσθαι δὲ φίλον καὶ σύμμαχον αὐτῷ,
 καὶ λαβεῖν θωρεὰς πολλαπλασίους ὢν πρότερον ἢ
 ἰσχυρῶς καὶ σατραπείαν μεῖζονα, καὶ καθόλου πρω-
 τευοντα τῶν παρ' ἑαυτῷ φίλων κοινωνὸν ἔσεσθαι
 τῆς ὅλης ἐπιβολῆς. εὐθύς δὲ καὶ τῶν φίλων συνα-
 γαγῶν συνέδριον, καὶ περὶ τῆς τῶν ὅλων ἐπιβολῆς
 κοινωνασάμενος, διέγραψε τῶν ἀξιολόγων φίλων οἷς
 μὲν σατραπείας, οἷς δὲ στρατηγίας· πᾶσι δὲ μεγά-
 λας ἐλπίδας ὑποθεὶς προθυμοὺς κατεσκεύασε πρὸς
 30 τὰς ἰδίας ἐπιβολάς. διανοεῖτο γὰρ ἐπελθεῖν τὴν Ἀσίαν
 καὶ τοὺς μὲν προϋπάρχοντας σατράπης ἐκβαλεῖν,
 πρὸς δὲ τῶν ἑαυτοῦ φίλων καθιστάναι τὰς ἡγεμονίας.
 51 Τούτου δὲ περὶ ταῦτ' ὄντος Ἀρρίδιατος τῆς ἐφ'
 Ἑλληςπόντῳ Φρυγίας σατράπης γνούς αὐτοῦ τὴν
 ἐπιβολήν, ἔκρινεν ἀσφαλισάμενος τὰ κατὰ τὴν ἰδίαν
 σατραπείαν καὶ τὰς ἀξιολογωτάτας πόλεις φρουραῖς
 διαλαμβάνειν. οὕσης δὲ τῆς τῶν Κυζικηνῶν πόλεως
 ἐπικαιροιάτης καὶ μεγίστης, ἀνέβηκεν ἐπ' αὐτήν

ἔχων πέζους, μὲν μισθοφόρους πλείους τῶν μυρίων,
 Μακεδόνας δὲ χιλίους, Πέρσας δὲ τοξότας καὶ σφεν-
 δονήτας πεντακοσίους, ἵππεῖς δὲ ὀκτακοσίους, βέλη
 δὲ παντοδαπὰ καὶ καταπέλτας ὀξυβελεῖς τε καὶ πε-
 τροβόλους καὶ τὴν ἄλλην χορηγίαν πᾶσαν τὴν ἀνή-
 κουσαν πρὸς πολιορκίαν. ἄφνω δὲ προσπεσὼν τῇ πό-
 λει, καὶ τὸν πολὺν ὄχλον ἀπελαβὼν ἐπὶ τῆς χώρας,
 εἶχετο τῆς πολιορκίας, καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει κατα-
 πληξάμενος ἠνάγκασε δέχεσθαι φρουράν. οἱ δὲ Κυ-
 ζικηνοί, παραδόξαν τῆς ἐπιθέσεως γενομένης, καὶ 10
 τῶν μὲν πλείστων ἐπὶ τῆς χώρας ἀπειλημμένων,
 ὀλίγων δ' ὄντων τῶν ὑπολειμμένων, ἀπαρασκευοί
 παντελῶς ὑπῆρχαν πρὸς τὴν πολιορκίαν. ὅμως δὲ
 κρίναντες ἀντέχεσθαι τῆς ἐλευθερίας, φανερώς μὲν
 πρέσβεις ἐξέπεμψαν τοὺς διαλεξομένους τῷ Ἀρρί-
 δαίῳ λῦσαι τὴν πολιορκίαν· ποιήσειν γὰρ πάντα τὴν
 πόλιν Ἀρρίδαίῳ· πλην τοῦ δέξασθαι φρουράν· λα-
 θρα δὲ τοὺς νέους ἀθροίζοντες καὶ τῶν οἰκετῶν τοὺς
 εὐθέτους ἐπιλεγόμενοι καθώπλιζον, καὶ τὸ τεῖχος
 ἀνεπλήρουν τῶν ἀμυνομένων. τοῦ δ' Ἀρρίδαίου βια- 20
 ζομένου δέχεσθαι φρούραν, ἔφησαν βούλεσθαι τῷ
 δήμῳ προσανεγκεῖν περὶ τούτου. συγχωρηθέντος
 δὲ τοῦ σατραπῆ, λαβόντες ἀνοχὴν ταύτην τε τὴν
 ἡμέραν καὶ τὴν ἐπιούσαν νύκτα βέλτιον παρεσκευά-
 σαντο τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν. ὁ δ' Ἀρρίδαίος κα-
 ταστρατηγηθεὶς καὶ τὸν οἰκεῖον ἑαυτῷ προέμενος
 καιρὸν, διεσφαλὴ τῆς ἐλπίδος. οἱ γὰρ Κυζικηνοί,
 296 πόλιν ἔχοντες ὀχυρὰν καὶ παντελῶς εὐφύλακτον ἀπὸ
 τῆς γῆς διὰ τὸ χερρόνησον αὐτὴν εἶναι, καὶ θαλατ-
 τοκράτουῦντες, ῥαδίως ἡμύνοντο τοὺς πολέμιους. με- 30
 τεπέμποντο δὲ καὶ παρὰ Βυζαντίων στρατιώτας καὶ
 βέλη καὶ τᾶλλα τὰ χρήσιμα πρὸς τὴν πολιορκίαν·
 ὧν ἅπαντα συντόμως καὶ προθύμως χορηγήσαντων,
 ἀνέλαβον ἑαυτοὺς ταῖς ἐλπίσι, καὶ πρὸς τοὺς κινδύ-
 νους εὐθαρσεῖς κατέστησαν. εὐθύς δὲ καὶ μακρὰς
 ναῦς καθελκύσαντες παρέπλεον τὴν παραθαλάττιον,
 καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς χώρας ἀναλαμβάνοντες ἀπεκόμι-
 ζον εἰς τὴν πόλιν. ταχὺ δὲ στρατιωτῶν εὐπορήσαντες,

καὶ πολλοὺς τῶν πολιορκούντων ἀποκτείναντες, ἀπε-
 τρίψαντο τὴν πολιορκίαν. Ἀρβίδαῖος μὲν οὖν κατα-
 στρατηγηθεὶς ὑπὸ τῶν Κυζικηνῶν ἀπρακτος ἐπανῆλ-
 θεν εἰς τὴν ἰδίαν σατραπείαν.

- 52 Ἀντίγονος δὲ πυθόμενος τὴν τῶν Κυζικηνῶν πό-
 λιν πολιορκουμένην, εὖτε μὲν ἐν Κελαιναῖς διατρέ-
 βων· κρίνας δὲ τὴν κινδυνεύουσαν πόλιν ἰδίαν κα-
 τασκευάσασθαι πρὸς τὰς μελλούσας ἐπιβολάς, ἀπέ-
 λεξεν ἐξ ἀπάσης τῆς δυνάμεως τοὺς ἀρίστους, πε-
 10 ζοὺς μὲν δισμυρίους, ἵππεις δὲ τριςχιλίους. τούτους
 δὲ ἀναλαβὼν ἐν τάχει προῆγε βοηθήσων τοῖς Κυζι-
 κηνοῖς· βραχὺ δὲ τῶν κατῶν ὑπερῆσας, φανεράν
 μὲν ἔοχε τὴν εἰς τὴν πόλιν εὐνοίαν, τῆς δὲ ὅλης
 ἐπιβολῆς ἀπέτυχε. πρὸς δὲ Ἀρβίδαῖον ἐξέπεμψε
 πρεσβευτάς, ἐγκαλῶν ὅτι πρῶτον μὲν Ἑλληνίδα πό-
 λιν σύμμαχον οὖσαν καὶ μηδὲν ἀδικοῦσαν ἐτόλμησε
 πολιορκεῖν, ἔπειθ' ὅτι φανερός ἐστιν ἀποσιатиῶν
 καὶ τὴν σατραπείαν ἑαυτῷ δυναστείαν κατασκευάζο-
 20 μένος· τὸ δὲ τελευταῖον προσέταττε τῆς σατραπείας
 παραχωρεῖν, καὶ μίαν λαβόντα πόλιν εἰς καταβίω-
 σιν τὴν ἡσυχίαν ἄγειν. ὃ δ' Ἀρβίδαῖος διακούσας
 τῶν πρέσβεων, καὶ τὸ τῶν λόγων ὑπερήφανον κατα-
 μεμψάμενος, οὐκ ἔφη παραχωρήσειν τῆς σατραπείας,
 τὰς δὲ πόλεις φρουραῖς διαλαμβάνων πειρᾶσθαι τοῖς
 ὅπλοις διαγωνίζεσθαι πρὸς αὐτόν. ἀκολουθῶς δὲ ταῖς
 ἀποκρίσεισι τὰς πόλεις ἀσφαλισάμενος μέρος τῆς ду-
 νάμεως ἐξέπεμψε καὶ στρατηγὸν ἐπ' αὐτῆς. τούτῳ
 δὲ προσέταξε συνάπτειν τοῖς περὶ τὸν Εὐμένη καὶ
 30 λίκειν τὴν πολιορκίαν τοῦ φρουρίου, καὶ τὸν Εὐμένη
 τῶν κινδύνων ἀπαλλάξαντα ποιήσασθαι σύμμαχον.
 Ἀντίγονος δὲ σπεύδων ἀμύνασθαι τὸν Ἀρβίδαῖον,
 ἐξέπεμψεν ἐπ' αὐτὸν δύναμιν τὴν διαπολεμησούσαν.
 αὐτὸς δὲ τὴν ἱκανὴν στρατιὰν ἀναλαβὼν προῆγεν
 ἐπὶ Λυδίας, βουλόμενος ἐκβαλεῖν τὸν ἐν αὐτῇ σα-
 τραπῇ Κλεῖτον. ὃ δὲ προῖδμενος τὴν ἐφοδὸν αὐτοῦ,
 τὰς μὲν ἀξιολογωτάτας πόλεις φρουραῖς ἡσφάλισατο,
 αὐτὸς δὲ εἰς Μακεδονίαν ἐξέπλευσε, δηλώσων τοῖς
 τε βασιλεῦσι καὶ Πολυσπέρχοντι τὴν Ἀντιγόνου τόλ-

μαν καὶ ἀπόστασιν καὶ ἀξιώσων ἑαυτῶ βοηθεῖν. ὁ
 δ' Ἀντίγονος τὴν μὲν Ἐφεσον ἐξ ἐφόδου παρέλαβε,
 συνεργησάντων αὐτῷ τινων ἐκ τῆς πόλεως· μετὰ δὲ
 ταῦτα καταπλεύσας εἰς Ἐφεσον Δισχύλου τοῦ
 297 Ῥοδίου, καὶ νομίζοντος ἐκ Κιλικίας ἐν τέτταρσιν ναυ-
 σὶν ἀργυρίου τάλαντα ἑξακόσια ἀπεσταλμένα εἰς Μα-
 κεδονίαν πρὸς τοὺς βασιλεῖς, παρείλετο, φάσκων ἑαυ-
 τῷ χρεῖαν ἔχειν πρὸς τὰς τῶν ξένων μισθοφορίας.
 τοῦτο δὲ πράξας φανερὸς ἐγένετο πρὸς ἰδιοπραγίαν
 ὠρμημένος καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἐναντιούμενος. μετὰ¹⁰
 δὲ ταῦτα συμπολιορκήσας ἐπήει τὰς ἐξῆς πόλεις, ὥς
 μὲν βίᾳ χειρούμενος, ὥς δὲ πειθοῖ προσαγόμενος.
 Ἡμεῖς δὲ διεληλυθότες τὰ περὶ Ἀντίγονον μετα-⁵³
 βιβιάσομεν τὴν ἀναγραφὴν ἐπὶ τὰ συμβάντα περὶ
 Εὐμένη. οὗτος γὰρ μεγάλας καὶ παραδόξους μεταβο-
 λαῖς χρώμενος διετέλεσεν αἰεὶ παρ' ἐλπίδας ἀγαθῶν
 τε καὶ κακῶν μεταλαμβάνων. πρὸ μὲν γὰρ τούτων
 τῶν καιρῶν συναγωνιζόμενος Περδίκκᾳ τε καὶ τοῖς
 βασιλεῦσιν ἔλαβε σατραπείαν Καππαδοκίαν καὶ τοὺς
 συνορίζοντας ταύτῃ τόπους, ἐν οἷς μεγάλων δυνά-²⁰
 μεων καὶ πολλῶν χρημάτων κυριεύσας περιβόητον
 ἔσχε τὴν εὐτυχίαν. Κρατερόν μὲν γὰρ καὶ Νεοπτό-
 λεμον, διωνομασμένους ἡγεμόνας καὶ τὰς ἀνικήτους
 τῶν Μακεδόνων ἔχοντας δυνάμεις, ἐνίκησε παρατά-
 ξει καὶ αὐτοὺς κατὰ τὴν μάχην ἀνείλε. δόξας δὲ
 ἀνυπόστατος εἶναι, τηλικαύτης ἐπειράθη μεταβολῆς
 ὥστε ὑπ' Ἀντιγόμου μεγάλη παρατάξει λειφθῆναι,
 καὶ μετ' ὀλίγων φίλων ἀναγκασθῆναι καταφυγεῖν εἰς
 τι χωρίον παντελῶς μικρόν. εἰς τοῦτο δ' ἐγκλεισθεῖς,
 καὶ περιληφθεῖς ὑπὸ τῶν πολεμίων διπλοῖς τείχεσιν,³⁰
 οὐδένα βοηθὸν ἔσχε τῆς ἰδίας συμφορᾶς. ἐκτανύον
 δ' οὐσης τῆς πολιορκίας, καὶ τῆς σωτηρίας ἀπογι-
 νωσκομένης, ἄφνω παράδοξος λύσις ἐφάνη τῶν ἀτυ-
 χημάτων. ὁ γὰρ πολιορκῶν τὸν Εὐμένη καὶ σπεύδων
 ἀνελεῖν Ἀντίγονος ἐκ μεταβολῆς παρεκάλεσεν αὐτὸν
 πρὸς κοινοπραγίαν· καὶ λαβὼν διὰ τῶν ὄρκων τὰς
 πίστεις τῆς πολιορκίας ἀπελύθη. μετὰ δὲ τινα χρό-
 νον ἀνελπίστως διασωθεῖς, τότε μὲν περὶ τὴν Καπ-

παδοκίαν διέτριβεν ἀναλαμβάνων τοὺς προγεγονό-
 τας φίλους καὶ τοὺς κατὰ τὴν χώραν πλατωμένους
 τῶν συνεστρατευκόων αὐτῷ πρότερον. ἀγαπώμενος
 δὲ διαφερόντως, ταχὺ πολλοὺς ἔσχε κοινωνοὺς τῶν
 αὐτῶν ἐλπίδων καὶ πρὸς τὴν μετ' αὐτοῦ στρατείαν
 ὑπακούοντας. τέλος δὲ ἐν ὀλίγαις ἡμέραις χωρὶς τῶν
 ἐν τῷ φρουρίῳ συμπεπολιορκημένων φίλων πεντακο-
 σίων ἔσχε στρατιώτας ἐθέλοντι ὑπακούοντας πλείους
 τῶν διςχιλίων. τῆς τύχης δ' αὐτῷ συνεργούσης τη-
 10 λικαύτην ἔλαβεν αὐξήσιν ὥστε παραλαβεῖν τὰς βασι-
 λικὰς δυνάμεις καὶ προστῆναι τῶν βασιλείων πρὸς
 τοὺς καταλύειν αὐτῶν τὴν ἀρχὴν τετολμηκότας. ἀλλὰ
 ταῦτα μὲν μικρὸν ὕστερον ἀκριβέστερον διέξιμεν ἐν
 τοῖς οἰκείοις καιροῖς.

- 54 Νυνὶ δ' ἀρκούντως τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν διελη-
 λυθότες μεταβησόμεθα πρὸς τὰς κατὰ τὴν Εὐρώπην
 συντελεσθείσας πράξεις. Κάσσανδρος γὰρ ἀποστειν-
 χῶς τῆς κατὰ τὴν Μακεδονίαν ἡγεμονίας οὐκ ἔπη-
 ξεν, ἀλλ' ἔκρινεν ἀντέχεσθαι ταύτης, αἰσχροὺς εἶναι
 20 διαλαμβάνων τὴν τοῦ πατρὸς ἀρχὴν ὑφ' ἐτέρων 298
 διοικεῖσθαι. ὁρῶν δὲ τὴν τῶν Μακεδόνων ὁρμὴν κε-
 κλιμένην πρὸς τὸν Πολυσπέρχοντα, τῶν μὲν φίλων
 οἷς ἐπίστευε κατ' ἰδίαν προσδιαλεγόμενος ἐξέπεμπεν
 ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἀνυπόπτως, αὐτὸς δ' ἐφ' ἡμέ-
 ρας τινὰς σχολάσας ἐπὶ τῆς χώρας καὶ κυνήγια
 συνιστάμενος ἐγέννησε περὶ αὐτοῦ διάληψιν ὥς οὐκ
 ἀντιποιούμενος τῆς ἀρχῆς. ὥς δ' εὐρεπῆ πάντα ἦν
 αὐτῷ τὰ πρὸς τὴν ἀποδημίαν, ἔλαθεν ἀναξεύξας ἐκ
 τῆς Μακεδονίας. καταντήσας δ' εἰς τὴν Χερσόνησον,
 30 κατέκειθεν ἀναξεύξας, παρήλθεν εἰς Ἑλλήσποντον.
 διαπλεύσας δ' εἰς τὴν Ἀσίαν πρὸς Ἀντίγονον ἡξίου
 βοηθεῖν αὐτῷ, φήσας καὶ Πτολεμαῖον ἐπηγγέλλαι
 συμμαχήσειν. ὁ δ' Ἀντίγονος προθύμως αὐτὸν προσ-
 δεξάμενος ἐπηγγείλατο πάντα συμπράξειν προθύ-
 μοις αὐτῷ, καὶ δύναμιν παραχρῆμα δώσειν πεζικὴν
 τε καὶ ναυτικὴν. ταῦτα δ' ἔπραττε προσποιούμενος
 διὰ τὴν πρὸς Ἀντίπατρον φιλίαν συνεργεῖν, τῇ δ'
 ἀληθείᾳ βουλόμενος τοὺς περὶ Πολυσπέρχοντα πολέ-

μούς καὶ μεγάλους περισπασμούς ἔχειν, ὅπως αὐτὸς ἀκινδύνως τὴν Ἀσίαν ἐπέλθῃ καὶ τὴν τῶν ὅλων ἡγεμονίαν εἰς ἑαυτὸν περιστήσῃ.

Ἀμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ μὲν τὴν Μακεδονίαν Πολυσπέρχων ὁ τῶν βασιλέων ἐπιμελητὴς μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ Κασσάνδρου προσεώρα μὲν τὸ μέγεθος τοῦ πρὸς Κασσάνδρον ἔσομένου πολέμου, οὐδὲν δ' ἄνευ τῆς τῶν φίλων γνώμης κρίνων πράττειν, συνήγαγε τοὺς τε ἡγεμόνας ἀπαντας καὶ τῶν ἄλλων Μακεδόνων τοὺς ἀξιολογωτάτους. φανεροῦ δ' ὅντος ὅτι Κασσάνδρος μὲν σωματοποιηθεὶς ὑπ' Ἀντιγόνου τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεων ἀντιέξεται διὰ τὸ τὰς μὲν αὐτῶν πατρικαῖς φρουραῖς φυλάττεσθαι, τὰς δ' ὑπ' ὀλιγαρχιῶν διοικεῖσθαι, κυριευμένας ὑπὸ τῶν Ἀντιπάτρου φίλων καὶ ξένων, πρὸς δὲ τούτοις συμμαχήσῃ τῷ Κασσάνδρῳ Πτολεμαῖον τε τὸν Αἰγύπτου κρατοῦντα καὶ Ἀντίγονον τὸν φανερώς ἤδη γενόμενον ἀποστάτην τῶν βασιλέων, ἀμφοτέρους δὲ καὶ δυνάμεις μεγάλας καὶ χρημάτων ἔχειν πλῆθος, ἔτι δὲ πολλῶν ἔθνων καὶ πόλεων ἀξιολόγων κυριεῦειν προτεθείσης οὖν βουλῆς ποῖς τούτοις πολεμητέον ἐστὶ, καὶ πολλῶν καὶ ποικίλων λόγων περὶ τοῦ πολέμου ῥηθέντων, ἔδοξεν αὐτοῖς τὰς μὲν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεις ἐλευθεροῦν, τὰς δ' ἐν αὐταῖς ὀλιγαρχίας καθεσταμένας ὑπ' Ἀντιπάτρου καταλύειν. οὗτοι γὰρ αὖ μάλιστα τὸν μὲν Κασσάνδρον ταπεινώσειν, ἑαυτοῖς δὲ μεγάλην δόξαν καὶ πολλὰς συμμαχίας ἀξιολόγους περιποιήσῃν. εὐθύς οὖν τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων παρόντας πρεσβευτὰς προσκαλεσάμενοι, καὶ θαρρόειν παρακαλέσαντες, ἐπηγγείλαντο τὰς δημοκρατίας ἀποκαταστήσῃν ταῖς πόλεσι, καὶ τὸ κυρ-
 299 θέν δόγμα γράψαντες ἔδωκαν τοῖς πρεσβευταῖς, ὅπως κατὰ τάχος εἰς τὰς πατρίδας ἐπανελθόντες ἀπαγγείλωσι τοῖς δῆμοις τὴν τῶν βασιλέων καὶ τῶν ἡγεμόνων εἰς τοὺς Ἕλληνας εὖνοιαν· ἣν δὲ τὸ διάγραμμα τοιοῦτον. Ἐπειδὴ συμβέβηκε τοῖς προγόνοις ἡμῶν πολλὰ τοὺς Ἕλληνας εὐεργετημέναι, βουλόμεθα διαφυλάττειν τὴν ἐκείνων προαίρεσιν, καὶ πᾶσι φα-

νεράν ποιῆσαι τὴν ἡμετέραν εὐνοίαν ἣν ἔχοντες δια-
 τελοῦμεν πρὸς τοὺς Ἕλληνας. πρότερον μὲν οὖν,
 Ἀλεξάνδρου μεταλλάξαντος ἐξ ἀνθρώπων, καὶ τῆς
 βασιλείας εἰς ἡμᾶς καθηκούσης, ἡγούμενοι δεῖν ἐπα-
 ναγαγεῖν πάντας ἐπὶ τὴν εἰρήνην καὶ τὰς πολιτείας
 ἃς Φίλιππος ὁ ἡμέτερος πατὴρ κατέστησεν, ἐπεσιεῖ-
 λαμεν εἰς ἀπάσας τὰς πόλεις περὶ τούτων. ἐπεὶ δὲ
 συνέβη μακρὰν ἀπόντων ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων τινὰς
 μὴ ὀρθῶς γενώσκοντας πόλεμον ἐξεκινεῖν πρὸς Ἀλε-
 10 κεδόνας, καὶ κρατηθῆναι ὑπὸ τῶν ἡμετέρων στρα-
 τηγῶν, καὶ πολλὰ καὶ δυσχερῆ ταῖς πόλεσι συμβῆ-
 ναι, τούτων μὲν τοὺς στρατηγοὺς αἰτίους ὑπολάβετε
 γεγενῆσθαι· ἡμεῖς δὲ τιμῶντες τὴν ἐξ ἀρχῆς προαι-
 ρεσιν κατασκευάζομεν ὑμῖν εἰρήνην, πολιτείας δὲ τὰς
 ἐπὶ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἄλλα πράττειν
 κατὰ τὰ διαγράμματα τὰ πρότερον ὑπ' ἐκείνων γρα-
 φέντα. καὶ τοὺς μεταστάντας ἢ φεγόντας ὑπὸ τῶν
 ἡμετέρων στρατηγῶν ἐκ τῶν πόλεων ἀφ' ὧν χρόνῳ
 Ἀλεξάνδρος εἰς τὴν Ἀσίαν διέβη κατάγομεν, καὶ
 20 τοὺς ὑφ' ἡμῶν κατελθόντας πάντα τὰ αὐτῶν ἔχον-
 τας καὶ ὠστιασιάστους καὶ ἀμνησικακομένους ἐν ταῖς
 ἑαυτῶν πατρίσι πολιτεύεσθαι· καὶ εἴ τι κατὰ τούτων
 ἐψήφιστο, ἀνυρεῖν ἔστω, πλὴν εἴ τινες ἐφ' αἵματι
 ἢ κισβεῖα κατὰ νόμον πεφεύγασιν· μὴ κατέναι δὲ
 μηδὲ Μεγαλοπολιτῶν τοὺς μετὰ Πόλυκαινέτου ἐπὶ
 προδοσίᾳ φεύγοντας μηδ' Ἀμφισσειῶν μηδὲ Τρικκαίων
 μηδὲ Φαρκαδωνίων μηδὲ Ἡρακλειώτας. τοὺς δ' ἄλ-
 λους καταδεχέσθωσαν πρὸ τῆς τριακάδος τοῦ ξανθοῦ
 κοῦ μηνός. εἰ δὲ τινὰ τῶν πολιτευμάτων Φίλιππος
 30 ἢ Ἀλεξάνδρος ἀπέδειξαν ἑαυτοῖς ὑπεναντία, παρα-
 γινέσθωσαν πρὸς ἡμᾶς, ἵνα διορθωσάμενοι τὰ συμ-
 φέροντα καὶ ἡμῖν καὶ ταῖς πόλεσι πράττωσιν. Ἀθη-
 ναίοις δ' εἶναι τὰ μὲν ἄλλα καθάπερ ἐπὶ Φιλίππου
 καὶ Ἀλεξάνδρου, Ὠρωπὸν δὲ Ὠρωπίους ἔχειν, κα-
 θάπερ νῦν. Σάμον δὲ δίδωμεν Ἀθηναίοις, ἐπειδὴ
 καὶ Φίλιππος ἔδωκεν ὁ πατὴρ. ποιήσασθαι δὲ δόγμα
 πάντας τοὺς Ἕλληνας μηδένα μήτε στρατεύειν μήτε
 πράττειν ὑπεναντία ἡμῖν· εἰ δὲ μή, φεύγειν αὐτὸν

καὶ γενεὰν καὶ τῶν ὄντων στέρεσθαι. προστετάχαμεν
 δὲ καὶ περὶ τούτων καὶ τῶν λοιπῶν Πολυσπέρχοντα
 300 πραγματεύεσθαι. ὑμεῖς οὖν, καθάπερ ὑμῖν καὶ πρό-
 τερον ἔγραψαμεν, ἀκοίετε τούτου· τοῖς γὰρ μὴ
 ποιούσι τι τῶν γεγραμμένων οὐκ ἐπιτρέψομεν. τοῦ- 57
 του δὲ τοῦ διαγράμματος ἐκδοθέντος, καὶ πρὸς ἀπά-
 σας τὰς πόλεις ἀποσταλέντος, ἔγραψεν ὁ Πολυσπέρ-
 χων πρὸς τε τὴν Ἀργείων πόλιν καὶ τὰς λοιπὰς,
 προστατῶν τοὺς ἀφηγησαμένους ἐπ' Ἀντιπάτρου
 τῶν πολιτευμάτων φυγαδεῦσαι, τινῶν δὲ καὶ θάνα- 10
 τον καταγνῶναι καὶ δημεῦσαι τὰς οὐσίας, ὅπως
 ταπεινωθέντες εἰς τέλος μηδὲν ἰσχύσωσι συνεργεῖν
 Κασσάνδρῳ. ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς Ὀλυμπιάδα τὴν
 Ἀλεξάνδρου μητέρα διατρίβουσαν ἐν Ἠπείρῳ διὰ
 τὴν πρὸς Κασσανδρον ἔχθραν, ἵνα τὴν ταχίστην
 εἰς Μακεδονίαν καταντήσῃ, καὶ παραλαβοῦσα τὸ
 Ἀλεξάνδρου παιδίον ἐπιμέλειαν αὐτοῦ ποιῇται, με-
 χρὶς ἂν εἰς ἡλικίαν ἔλθῃ καὶ τὴν πατρῴαν βασιλείαν
 παραλάβῃ. ἐπεμψε δὲ καὶ πρὸς Εὐμένην, γράψας
 ἐπιστολὴν ἐκ τοῦ τῶν βασιλέων ὀνόματος, ὅπως πρὸς 20
 μὲν Ἀντίγονον μὴ διαλύσῃται τὴν ἀλλοτρεότητα,
 πρὸς δὲ τοὺς βασιλεῖς ἀποκλίνας, εἴτε βούλεται κα-
 ταντᾶν εἰς Μακεδονίαν καὶ μετ' αὐτοῦ κοινοπραγῶν
 ἐπιμελητὴς εἶναι τῶν βασιλέων, εἴτε μᾶλλον προαι-
 ρεῖται μένειν ἐπὶ τῆς Ἀσίας, καὶ λαβὼν δύναμιν
 καὶ χρήματα διαπολεμεῖν πρὸς Ἀντίγονον, φανερώς
 ἤδη γεγεννημένον ἀποστάτην τῶν βασιλέων. ἀποκα-
 θιστάνειν δ' αὐτῷ τοὺς βασιλεῖς τὴν τε σατραπείαν,
 ἣν ὁ Ἀντίγονος ἀφῆρηται, καὶ τὰς δωρεὰς ἀπάσας
 ὅσας πρότερον εἶχε κατὰ τὴν Ἀσίαν. τὸ δ' ὅλον 30
 ἀπεφαίνετο μάλιστα πάντων πρέπειν Εὐμένην τῆς
 βασιλικῆς οἰκίας κήδεσθαι καὶ φροντίζειν, ἀκολου-
 θοῦντα τοῖς ὑπ' αὐτοῦ πεπολιτευμένοις πρὸς τὴν
 βασιλικὴν οἰκίαν. εἰάν δὲ μείζονος δυνάμεως προσδέρ-
 ται, καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν βασιλέων ἀναξεύξῃ ἐκ
 Μακεδονίας μετὰ πάσης τῆς βασιλικῆς δυνάμεως.
 ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυ-
 τόν.

- 58 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀρχίππου Ῥωμαῖος κατέστησαν ὑπάτους Κόϊντον Αἴλιον καὶ Λεύκιον Παπίριον. ἐπὶ δὲ τούτων Εὐμένης μὲν ἄρτι τὴν ἐκ τοῦ φρουρίου πεποιημένους ἀποχώρησιν ἐκομίσατο τὰς ἐπιστολάς τὰς ἀποσταλείσας ὑπὸ Πολυσπέρχοντος, ἐν αἷς ἦν γεγραμμένον χωρὶς τῶν προειρημένων ὅτι πεντακόσια μὲν τάλαντα διδῶσιν αὐτῷ ὠρεᾶν οἱ βασιλεῖς εἰς ἐπανόρθωσιν τῶν γεγεννημένων περὶ αὐτῶν ἐλαττωμάτων, καὶ διότι γράμματα ἀπέστειλαν
- 10 οἱ βασιλεῖς πρὸς τοὺς ἐν τῇ Κιλικίᾳ στρατηγοὺς καὶ θησαυροφύλακας, ὅπως αὐτῷ τὰ πεντακόσια τάλαντα δῶσι καὶ τῶν ἄλλων χρημάτων ὅσα ἂν αἰτήσῃ πρὸς τε τὰς ξενολογίας καὶ τὰς ἄλλας τὰς κατεπιγούσας χρείας, τοὺς τε τῶν ἀργυρασπίδων Μακεδόνων τρισχίλων ἀφηγουμένους, ἵνα παραδῶσιν αὐτοὺς Εὐμένηι, καὶ τᾶλλα συμπράττωσι προθύμως, ὥς ἂν ἀποδεδειγμένῳ στρατηγῷ τῆς ὅλης Ἀσίας αὐτοκρά-
- 20 ἑαυτῇ· μόνον γὰρ ἐκείνον πιστότατον ἀπολείψαι τῶν φίλων καὶ θυνάμενον διορθώσασθαι τὴν ἐρημίαν τῆς βασιλικῆς οἰκίας. ἤξιον δ' αὐτὸν ἢ Ολυμπίας συμβουλευσαὶ πότμον αὐτῷ δοκεῖ συμφέρειν μένειν αὐτὴν ἐν Ἠπείρῳ καὶ μὴ πιστεύειν τοῖς αἰεὶ δοκοῦσι μὲν ἐπιμεληταῖς εἶναι, τῇ δὲ ἀληθείᾳ τὴν βασιλείαν εἰς ἑαυτοὺς μεθιστῶσιν, ἢ ἐπανερχεσθαι. ὁ δ' Εὐμένης πρὸς μὲν Ολυμπιάδα παραχρῆμα ἀνέκραψε, συμβουλευὼν κατὰ τὸ παρὸν μένειν ἐν Ἠπείρῳ, μέχρι ἂν ὁ πόλεμος λάβῃ τινὰ κρίσιν. αὐτὸς δ' αἰεὶ
- 30 τὴν εὐνοίαν βεβαιωτάτην πρὸς τοὺς βασιλεῖς τετηρηκὼς ἔκρινεν Ἀντιγόνῳ μὲν μὴ προσέχειν ἐξιδιάζομένῳ τὴν βασιλείαν, τοῦ δὲ Ἀλεξάνδρου παῖδες προσθεομένου βοηθείας διὰ τε τὴν ὀρφανίαν καὶ διὰ τὴν τῶν ἡγεμόνων πλεονεξίαν, διέλαβεν ἀρμόζειν ἑαυτῷ πάντα κίνδυνον ἀναδέχεσθαι τῆς τῶν βασιλέων
- 59 σωτηρίας ἕνεκα. εὐθύς οὖν παραγγέλλας τοῖς περὶ αὐτὸν ἀναξυγυνύειν προῆγεν ἐκ Καππαδοκίας, ἔχων ἱππεῖς μὲν περὶ πεντακοσίους, πεζοὺς δὲ πλείους τῶν

διςχιλίων. οὐ γὰρ ἔσχεν ἀναστροφὴν προσδέξασθαι
 τοὺς ἀφυστεροῦντας τῶν ἐπηγγελμένων συστρατεύ-
 σθαι διὰ τὸ προσάγειν παρ' Ἀντιγόνου δύναμιν
 ἀξιόλογον καὶ στρατηγούς τοὺς περὶ Μένανδρον,
 κωλύσοντας αὐτὸν ἐνδιατρίβειν τῇ Καππαδοκίᾳ, πο-
 λέμιον γεγόμενον τοῖς περὶ Ἀντίγονον. ἀλλὰ γὰρ ἡ
 δύναμις αὕτη τρισὶν ὕστερον ἡμέραις παραγενομένη,
 καὶ τῶν καιρῶν ὕστεροῦσα, ἐπεβάλετο μὲν διώκειν
 τοὺς μετ' Εὐμένους προάγοντας, οὐ δυναμένη δὲ
 καταλαβεῖν ἐπανῆλθεν εἰς Καππαδοκίαν. ὁ δ' Εὐ- 10
 μένης συντόνους τὰς ὁδοιπορίας ποιησάμενος καὶ
 ταχὺ τὸν Ταῦρον ὑπερβαλὼν, ἦκεν εἰς τὴν Κιλικίαν.
 οἱ δὲ τῶν ἀργυρασπίδων ἡγεμόνες Ἀντιγένης καὶ
 Τεύταμος πειθαρχοῦντες ταῖς παρὰ τῶν βασιλέων
 ἐπιστολαῖς ἀπάντησιν ἐποίησαντο τῷ Εὐμένει μετὰ
 τῶν φίλων ἐκ πολλοῦ διαστήματος. ἀσπασάμενοι δὲ
 φιλοφρόνως καὶ συγχαρύντες ἐπὶ τῷ διασεσῶσθαι
 παράδοξως αὐτὸν ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων, ἐπηγ-
 γέλλοντο πάντα συμπεράξειν αὐτῷ προθύμως· οἱ τε
 ἀργυράσπιδες Μακεδόνες ὄντες περὶ τρισχιλίους ὁμοίως 20
 ἀπήντησαν μετὰ φιλοφροσύνης τε καὶ ὁρμῆς. πάντες
 δ' ἐθαύμαζον τὸ τῆς τύχης εὐμετάβολον καὶ παρὰ-
 δοξον, ὁρῶντες τοὺς τε βασιλεῖς καὶ τοὺς Μακεδό-
 νας ὀλίγω μὲν χρόνῳ πρότερον κατεγνωκότας Εὐ-
 μένους καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ θάνατον, τότε δ' ἐπι-
 λαθομένους πῆς ἰδίας κρίσεως μὴ μόνον ἀθῶον ἀφει-
 κότας τῆς τιμωρίας, ἀλλὰ καὶ πύσης τῆς βασιλείας
 τὴν ἡγεμονίαν αὐτῷ παραδεδωκότας. καὶ τοῦτ' εὐ-
 λόγως ἐπασχον ἅπαντες οἱ τότε τὰς Εὐμένους ἐπι-
 σκοποῦμενοι περιπετείας. τίς γὰρ οὐκ ἂν λαβὼν 30
 302 ἔννοιαν τῆς κατὰ τὸν ἀνθρώπινον βίαν ἀνωμαλίας
 καταπλαγείῃ τὴν ἐπ' ἀμφοτέρω τὰ μέρη τῆς τύχης
 παλίσφοιαν; ἢ τίς ἂν ταῖς κατὰ τὴν εὐτυχίαν ἐξου-
 σίαις πιστεύσας ἀναλάβοι φρόνημα μείζον τῆς ἀν-
 θρωπίνης ἀσθενείας; ὁ γὰρ κοινὸς βίος ὥσπερ ὑπὸ
 θεῶν τινος οἰακίζόμενος ἐναλλαξ' ἀγαθοῖς τε καὶ κα-
 κοῖς κυκλεῖται πάντα τὸν αἰῶνα. διόπερ παράδοξόν
 ἔστιν οὐκ εἰ γέγονέ τι παράλογον, ἀλλ' εἰ μὴ πᾶν

ἔστι τὸ γινόμενον ἀνέλπιστον. διὸ καὶ τὴν ἱστορίαν
 προσηκόντως ἂν τις ἀποδέξαιτο· τῇ γὰρ τῶν πρά-
 ξων ἀνωμαλίᾳ καὶ μεταβολῇ διορθοῦται τῶν μὲν
 εὐτυχούντων τὴν ὑπερηφανίαν, τῶν δ' ἀκληρούντων
 60 τὴν αὐχλίαν. ἃ καὶ τότε διανοοῦμενος Εὐμένης ἐμ-
 φρόνως τὰ καθ' ἑαυτὸν ἠσφαλίσατο, προορώμενος
 τὴν τῆς τύχης καινοτομίαν. ὁρῶν γὰρ ἑαυτὸν μὲν
 ξένον ὄντα καὶ μηδὲν προσήκοντα βασιλικαῖς ἐξου-
 σίαις, τοὺς δ' ὑποταττομένους Μακεδόνας θάνατον
 10 αὐτοῦ προκατεγνωκότας, τοὺς δ' ἐν ταῖς στρατιωτι-
 καῖς ἡγεμονίαις διατρέβοντας φρονήματος πλήρεις
 ὑπάρχοντας καὶ μεγάλων πραγμάτων ὀρεγομένους,
 ὑπέλαβεν ἔσεσθαι περὶ αὐτὸν συντόμως καταφρόνη-
 σιν ἅμα καὶ φθόρον, καὶ τὸ τελευταῖον τὸν περὶ
 τοῦ ζῆν κίνδυνον. μηδένα γὰρ ποιήσειν ἔκουσίως τὸ
 προστατιόμενον ὑπὸ τῶν ἡττόνων εἶναι δοκούντων,
 μηδὲ καρτερήσιν δεσποζόμενον ὑπὸ τῶν ὀφειλόντων
 ἑτέροις ὑποταττεσθαι. δοὺς δὲ αὐτῷ περὶ τούτων λό-
 γον, πρῶτον μὲν διδομένων αὐτῷ τῶν πεντακοσίων
 20 ταλάντων κατὰ τὰς τῶν βασιλέων ἐπιστολὰς εἰς ἀνά-
 ληψιν καὶ κατασκευὴν, οὐκ ἔφησε λήψεσθαι· μὴ
 γὰρ προσδεῖσθαι τηλικαύτης δωρεᾶς, ὥς ἂν μηδε-
 μιᾶς αὐτοῦ σπεύδοντος τυχεῖν ἡγεμονίας. καὶ γὰρ νῦν
 οὐχ ἔκουσίως αὐτὸν ὑπακηκοέναι πρὸς ταύτην τὴν
 χρεῖαν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν βασιλέων συνηναγκάσθαι προσ-
 δεῖσθαι τὴν τοιαύτην λειτουργίαν. καθόλου γὰρ διὰ
 τὴν συνέχειαν τῆς στρατείας μηκέτι δύνασθαι γέρειν
 τὰς κακοπαθείας καὶ πλάνας, καὶ ταῦτα μηδεμιᾶς
 ὑποκειμένης ἀρχῆς ξένῳ καὶ τῆς ὁμοεθνοῦς τοῖς Μα-
 30 κεδόσιν ἐξουσίας κεχωρισμένῳ. ἀπεφαίνετο δὲ αὐτὸν
 ἑωρακέναι κατὰ τὸν ὕπνον ὅππιν παράδοξον, ἣν
 ἀναγκαῖον ἡγεῖσθαι δηλῶσαι πᾶσι. δοκεῖν γὰρ αὐτὴν
 πολλὰ συνεργήσῃν πρὸς τε ὁμόνοιαν καὶ τὸ κοινῇ
 συμφέρον. δόξαι γὰρ αὐτὸν κατὰ τὸν ὕπνον ὁρᾶν
 Ἀλέξανδρον τὸν βασιλέα ζῶντα καὶ τῇ βασιλικῇ σκευῇ
 κεκοσμημένον χρηματίζειν καὶ τὰ προσταγμάτων δι-
 δόναι τοῖς ἡγεμόσι, καὶ πάντα τὰ κατὰ τὴν βασι-
 λείαν διοικεῖν ἐνεργῶς. διόπερ οἶμαι δεῖν ἐκ τῆς βα-

σιλικῆς γάξης κατασκευάσαι χρυσοῦν θρόνον, ἐν ᾧ
 τεθέντος τοῦ διαδήματος καὶ σκήπτρου καὶ στεφάνου
 καὶ τῆς ἄλλης κατασκευῆς ἐπιθύειν ἅμ' ἡμέρᾳ πάν-
 805 τας αὐτῶν τοὺς ἡγεμόνας, καὶ πλησίον τοῦ θρόνου
 συνεδρεύειν, καὶ τὰ προστάγματα λαμβάνειν ἐκ τοῦ
 ἀνόματος τοῦ βασιλέως, ὡς ζῶντος καὶ προεστηκό-
 τος τῆς ἰδίας βασιλείας. πάντων δ' ἀποδεξαμένων 61
 τοὺς λόγους, ταχέως ἅπαντα κατασκευάσθη τὰ πρὸς
 τὴν χρεῖαν, ὡς ἂν πολυχρύσου τῆς βασιλικῆς οὐσης
 γάξης. εὐθύς οὖν κατασκευασθείσης μεγαλοπρεποὺς 10
 σκηνῆς ὃ τε θρόνος ἔχων τὸ διαῆμα καὶ τὸ σκῆ-
 πτρον ἐτέθη καὶ τὰ ὄπλα οἷς εἰώθει χρῆσθαι. καὶ
 κειμένης ἐσχάρας ἐχούσης πῦρ, ἐπέθυσον ἐκ κιβωτίου
 χρυσοῦ πάντες οἱ ἡγεμόνες τὸν τε λιβανωτὸν καὶ τῶν
 ἄλλων εὐωδῶν τὰ πολυτελέστατα, καὶ προσκύνουν
 ὡς θεὸν τὸν Ἀλέξανδρον. ἀκολουθῶν δὲ τούτοις
 δίφρουν πολλῶν κειμένων, ἐκάθισον ἐπὶ τούτων οἱ
 τὰς ἡγεμονίας ἔχοντες· καὶ συνεδρεύοντες ἐβουλευόντο
 περὶ τῶν αἰεὶ κατεπειγόντων. ὃ δ' Εὐμένης ἐν πᾶσι
 τοῖς χρηματιζομένοις ἴσον ἑαυτὸν τοῖς ἄλλοις ἡγεμό- 20
 σιν ἀποδεικνύειν, καὶ πάντας ταῖς φιλανθρωποτάταις
 ὁμιλίαις δημαγωγῶν, τὸν τε καθ' ἑαυτοῦ φθόνον
 ἀπετρίψατο καὶ πολλὴν εὐνοίαν ἐν τοῖς ἡγεμόσι πρὸς
 ἑαυτὸν κατεσκεύασεν. ἅμα δὲ καὶ τῆς κατὰ τὸν βα-
 σιλέα δεισιδαιμονίας ἐνισχυούσης, ἀγαθῶν ἐλπίδων
 ἅπαντες ἐπληροῦντο, καθάπερ θεοῦ τινος αὐτῶν
 ἡγουμένου. ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ πρὸς τοὺς ἀργυ-
 ράσπιδας Μακεδόνας πολιτευόμενος ἀποδοχῆς με-
 γάλης ἐτύγγανε παρ' αὐτοῖς, ὡς ἄξιός ᾤν τῆς τῶν
 βασιλέων φροντίδος. προχειρισάμενος δὲ τῶν φίλων 30
 τοὺς εὐθειωτάτους καὶ δοὺς χρήματα θαψιλῇ πρὸς
 τὴν ξενολογίαν ἐξέπεμψεν, ὁρίσας ἀξιολόγους με-
 σθοὺς. εὐθύς δ' οἱ μὲν εἰς τὴν Πισιδικὴν καὶ Λυ-
 κίαν καὶ τὴν πλησιοχωρον παρελθόντες ἐξενολογουν
 ἐπιμελῶς, οἱ δὲ τὴν Κιλικίαν ἐπεπορεύοντο, ἄλλοι
 δὲ τὴν κοίλην Συρίαν καὶ Φοινίκην, τινὲς δὲ τὰς
 ἐν τῇ Κύπρῳ πόλεις. διαβοηθείσης δὲ τῆς ξενολο-
 γίας, καὶ τῆς μισθοφορᾶς ἀξιολόγου προκειμένης,

πολλοὶ καὶ ἐν τῶν τῆς Ἑλλάδος πόλεων ἐθελοντὶ κατήντων καὶ πρὸς τὴν στρατείαν ἀπεγράφοντο. ἐν ὀλίγῳ δὲ χρόνῳ συνήχθησαν πεζοὶ μὲν πλείους τῶν μύριων, ἵππεῖς δὲ διςχίλιοι χωρὶς τῶν ἀργυρασπίδων καὶ τῶν μετ' Εὐμένους κατηντηκότων.

- 62 Παραδόξου δὲ καὶ ταχείας τῆς περὶ τὸν Εὐμένην γενομένης αὐξήσεως, Πτολεμαῖος μὲν μετὰ στόλου πλεύσας εἰς Ζεφύριον τῆς Κιλικίας διεπέμπετο πρὸς τοὺς τῶν ἀργυρασπίδων ἡγεμόνας, παρακαλῶν μὴ 10 προσέχειν τῷ Εὐμένει, καθ' οὗ πάντες Μακεδόνες θάνατον κατέγνωσαν. ὁμοίως δὲ πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν ἐν Κυῖνδοις φρουρίων τεταγμένους ἐξέπεμψε, διαμαρτυρόμενος μὴ δίδοναι μηδὲν τῶν χρημάτων Εὐμένει, καὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτοῖς ἐπηγγείλατο παρέξεσθαι. ἀλλὰ τούτῳ μὲν οὐδεὶς προσέχε διὰ τὸ τοὺς βασιλεῖς καὶ τὸν ἐπιμελητὴν αὐτῶν Πολυσπέρχοντα 304 ἔτι δὲ Ὀλυμπιάδα τὴν Ἀλεξάνδρου μητέρα γεγραφέναι πάντα ὑπηρετεῖν Εὐμένει, ὡς ὄντι τῆς βασιλείας αὐτοκράτορι στρατηγῷ. μάλιστα δ' Ἀντιγόνῳ 305 οὐδυσσέσται τότε τὰ περὶ τὴν Εὐμένους προαγωγὴν καὶ τὸ μέγεθος τῆς περὶ αὐτὸν συνισταμένης ἐξουσίας. ὑπελάμβανε γὰρ ὑπὸ τοῦ Πολυσπέρχοντος τοῦτον ἑαυτῷ κατεσκευασθαι μέγιστον ἀντίπαλον ἀποστάτη γεγονότι τῆς βασιλείας. διόπερ κρίνας ἐπιβουλήν συστήσασθαι κατ' αὐτοῦ, προτεχείριστο τῶν φίλων Φιλώταν. καὶ τούτῳ μὲν ἔδωκεν ἐπιστολὴν γεγραμμένην πρὸς τε τοὺς ἀργυράσπιδας καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς μετ' Εὐμένους Μακεδόνας. συνεξέπεμψε δὲ αὐτῷ καὶ ἄλλους τριάκοντα Μακεδόνας τῶν πε- 306 ριέργων καὶ λάλων, οἷς ἦν προστεταγμένον κατ' ἰδίαν ἐντυχεῖν τοῖς ἡγεμόσι τῶν ἀργυρασπίδων Ἀντιγένη καὶ Τευτάμῳ, καὶ διὰ τούτων συστήσασθαι τινα κατ' Εὐμένους ἐπιβουλήν, δωρεὰς τε μεγάλας ἐπαγγελλόμενος καὶ σατραπείας μείζονας. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀργυρασπίδων τοῖς γνωριζομένοις καὶ πολῖταις ἐντυγχάνειν καὶ διαφθείρειν δωρεαῖς πρὸς τὴν κατ' Εὐμένους ἐπιβουλήν. τῶν μὲν οὖν ἄλλων οὐδὲνα πείσαι κατίσχυσαν, Τεύταμος δὲ ὁ τῶν ἀργυρασπίδων

ἡγεμιῶν διαφθαρεῖς ἐπεβάλετο καὶ τὸν συνάροντα Ἀντιγένην πείσαι κοινωνῆσαι τῆς πράξεως. ὁ δ' Ἀντιγένης, συνέσει καὶ πίστει βαβυλώνητι διαφάρων, οὐ μόνον ἀπέτρεπε, ἀλλὰ καὶ μετέπεισε τὸν προδιφθαρμένον. εἰδὼς γὰρ αὐτὸν, συμφέρειν εἶναι τὸν Εὐμένην μᾶλλον ἢ τὸν Ἀντίγονον. ἐκείνον μὲν γὰρ εἰς πλείον ἰσχύσαντα παρελίσθαι τὰς σατραπείας αὐτῶν καὶ ἀντικαταστήσειν ἐκ τῶν ἑαυτοῦ φίλων. Εὐμένην δὲ ξάνον ὄντα μηδέποτε ἰδιοπραγῆσαι τολμήσειν, ἀλλὰ στρατηγὸν ὄντα φίλοις αὐτοῖς χρή-10 σασθαι, καὶ συμπράξαι φυλάξαι αὐτοῖς τὰς σατραπείας, τάχα δὲ καὶ ἄλλας προσδώσειν. οἱ μὲν οὖν τὰς κατ' Εὐμένους ἐπιβουλάς κατασκευάζοντες ἀπέτυχον τὸν προαιρημένον τρόπον.

Τοῦ δὲ Φιλαιτου τὴν κοινὴν ἐπιστολὴν ἀναδόντος 63 τοῖς ἡγεμόσι, συνήχθησαν οἱ τε ἀργυράσπιδες καὶ οἱ ἄλλοι Μακεδόνες καὶ ἰδίαν ἄνευ τοῦ Εὐμένους, καὶ τὴν ἐπιστολὴν προσέταξαν ἀναγνωσθῆναι. ἦν δ' ἐν αὐτῇ γεγραμμένη κατηγορία μὲν τοῦ Εὐμένους, παρακλήσεις δὲ τῶν Μακεδόνων συλλαβαῖν τὸν Εὐ-20 μένην ταχέως καὶ ἀποκτεῖναι· εἰ δὲ ταῦτα μὴ πράξωσιν, ὅτι μετὰ πάσης τῆς θυνάμεως ἥξει πολέμων αὐτοῖς, καὶ τοῖς μὴ πειθαρχοῦσι τὴν προσήκουσαν ἐπιθήσει τιμωρίαν. ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς ἐπιστολῆς εἰς πολλὴν ἀπορίαν ἐνέπεσον οἱ τε ἡγεμόνες καὶ οἱ Μακεδόνες πάντες. ἀναγκαῖον γὰρ ἦν 305 αὐτοὺς ἢ πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἀποκλίναντας ὑπὸ Ἀντιγόνου τιμωρίας τυχεῖν, ἢ πειθαρχήσαντας Ἀντιγόνῳ ὑπὸ Πολυσπέρχοντος καὶ τῶν βασιλέων κολασθῆναι. τοιαύτης δὲ συγχύσεως ἐπεχούσης τὰ πλή-30 θη ἦκεν ὁ Εὐμένης, καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἀναγνούς παρεκάλεσε τοὺς Μακεδόνας πράττειν τὰ τοῖς βασιλεῦσι δεδογμένα, τῷ δὲ ἀποστατῇ γεγονότι μὴ προσέχειν. πολλὰ δὲ διαλεχθεῖς οἰκτεῖα τῆς ὑποθέσεως οὐ μόνον αὐτὸς ἀπελύθη τῶν ἐνεστώτων κινδύνων, ἀλλὰ καὶ τὸ πλῆθος εἰς εὐνοίαν μείζονα τῆς προὔπαρχούσης παρεστήσατο. οὗτος μὲν οὖν πάλιν εἰς ἀνελπί-στους κινδύνους ἐμπεσὼν παραδόξως ἰσχυροτέραν

κατασκευάσας τὴν περὶ αὐτὸν δύναμιν. διὸ καὶ τοῖς στρατιώταις παραγγέλλας ἀναξυγνώειν προῆγεν ἐπὶ Φοινίκης, σπεύδων τὰς ναῦς ἐξ ἀπασῶν τῶν πόλεων ἀθροῖσαι καὶ στόλαν ἀξιόλογον κατασκευάσας, ὅπως Πολυσπέρχων μὲν προσλαβόμενος τὰς ἐκ τῆς Φοινίκης ναῦς θαλαττοκρατῇ, καὶ δύνηται διαβιβάζειν ἀσφαλῶς, ὅταν βούληται, τὰς ἐκ τῆς Μακεδονίας δυνάμεις εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπ' Ἀντίγονον. οὗτος μὲν οὖν ἐν Φοινίκῃ διέτριβε κατασκευαζόμενος τὴν
10 ναυτικὴν δύναμιν.

- 64 Ἄμα δὲ τοῖς πρᾶττομένοις Νικάνωρ ὁ τὴν Μουνυχίαν κατέχων, ἀκούων τὸν μὲν Κάσσανδρον ἐκ Μακεδονίας κειχωρίσθαι πρὸς Ἀντίγονον, τὸν δὲ Πολυσπέρχοντα προσδόκιμον εἶναι συντόμως ἤξειν εἰς τὴν Αἰτικὴν μετὰ τῆς δυνάμεως, ἡξίου τοὺς Ἀθηναίους διαφυλάττειν τὴν πρὸς τὸν Κάσσανδρον εὐνοίαν. οὐδενὸς δὲ αὐτῷ προσέχοντος, ἀλλὰ καὶ τὴν φρουρὰν πάντων οἰομένων δεῖν ἐξάγειν τὴν ταχίστην, τὸ μὲν πρῶτον παρακρουσάμενος τὸν δῆμον
20 ἐπεισεν ὀλίγας ἡμέρας ἐπισχεῖν· πράξειν γὰρ αὐτὸν τὰ συμφέροντα τῇ πόλει· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἡσυχίαν ἐχόντων ἔλαθε νυκτὸς κατ' ὀλίγους στρατιώτας εἰσάγων εἰς τὴν Μουνυχίαν, ὥστε γενέσθαι δύναμιν ἀξιόχρεων τηρεῖν τὴν φυλακὴν καὶ διαγωνίζεσθαι πρὸς τοὺς ἐπιβαλλομένους πολιορκεῖν τὴν φρουρὰν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι γνόντες τὸν Νικάνωρα μὴδὲν ὑγίης πράττοντα, πρὸς μὲν τὸν βασιλέα καὶ Πολυσπέρχοντα πρεσβείαν ἐξέπεμψαν, ἀξιούντες βοηθεῖν αὐτοῖς κατὰ τὸ διάγραμμα
30 τὸ γραφέν ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων αὐτονομίας· αὐτοὶ δὲ πλεονάκεις ἐκκλησίαν συναγαγόντες ἐβουλευόντο πῶς χρησιεὶς εἴη περὶ τοῦ πρὸς Νικάνωρα πολέμου. τούτων δ' ἔτι περὶ ταῦτ' ἀσχολουμένων ὁ Νικάνωρ πολλοὺς ἐξενολογηκὼς λάθρα νυκτὸς ἔξαγαγὼν τοὺς στρατιώτας κατελάβετο τὰ τεῖχη τοῦ Πειραιέως καὶ τοῦ λιμένος τὰ κλειῖθρα. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τὴν μὲν Μουνυχίαν οὐκ ἀπειληφότες, τὸν δὲ Πειραιέα προσαποβεβληκότες, χαλεπῶς ἔφερον. διόπερ ἐλθόντες

306 πρέσβεις τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν καὶ φίλων ἔχοντων
 πρὸς Νικάνωρα Φωκίωνα τῶν Φώκου καὶ Κόνωνα
 τὸν Τιμοθέου καὶ Κλέαρχον τὸν Ναυσικλέους ἐξα-
 πείσκειλαν ἐγκαλοῦντες μὲν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις,
 ἀξιοῦντες δὲ ἀποδοῦναι τὴν αὐτονομίαν αὐτοῖς κατὰ
 τὸ γεγενημένον διάταγμα. ὃ δὲ Νικάνωρ ἀπακρίσεις
 ἔδωκε πρεσβεῦειν αὐτοὺς πρὸς Κάσσανδρον ὑπ'
 ἐκείνου γὰρ καθεσταμένον φρούραρχον μηδαμῶς ἔχειν
 ἐξουσίαν ἰδιοπραγεῖν.

Κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν ἦκεν ἐπιστολὴ Νικά- 65
 τορι παρ' Ὀλυμπιάδος, ἐν ᾗ προσέτατεν ἀποδοῦ-
 ναι Ἀθηναίοις τὴν τε Μουνυχίαν καὶ τὸν Πειραιᾶ.
 ὃ δὲ Νικάνωρ ἀκούων ὅτι μέλλουσιν οἱ βασιλεῖς καὶ
 Πολυσπέρχων κατὰγειν εἰς Μακεδονίαν τὴν Ὀλυμπιά-
 δα, καὶ τοῦ τε παιδίου τὴν ἐπιμέλειαν ἐκείνη παρα-
 δίδόναι καὶ τὴν προϋπάρχουσαν ἀποδοχὴν καὶ τιμὴν
 Ἀλεξάνδρου ζῶντος ἀποκαθιστάναι Ὀλυμπιάδι, φο-
 βηθεὶς, ἐπηγγέλατο μὲν παραδώσειν, αἰεὶ δὲ προ-
 φάσεις τινὰς ποιούμενος παρήγε τὴν πράξιν. οἱ δ'
 Ἀθηναῖοι πεπολυωρηκότες ἐν τοῖς ἐμπροσθεν χρό- 20
 νοῖς τὴν Ὀλυμπιάδα, καὶ νομίσαντες τὰς μὲν ταύτη
 δεδοχμένας τιμὰς ὅπως γεγονέναι, τὴν δὲ ἀπόληψιν
 τῆς αὐτονομίας διὰ ταύτης ἐλπίζοντες ἀκινδυνῶς
 ἔασθαι, περιχαρεῖς ἦσαν. ἀπώλειαν δὲ τῶν ἐπαγ-
 γελῶν οὐσῶν ἦκεν Ἀλέξανδρος ὁ Πολυσπέρχοντος
 υἱὸς μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν Ἀστικὴν· οἱ μὲν οὖν
 Ἀθηναῖοι διέλαβαν αὐτὸν ἦκεν ἀποκαταστήσαντα
 τῷ δήμῳ τὴν τε Μουνυχίαν καὶ τὸν Πειραιᾶ, τὸ
 δ' ἀληθές οὐχ οὕτως εἶχεν, ἀλλὰ τοῦκανχίον αὐτὸς
 ἰδίᾳ παραληψόμενος ἀμφοτέρω πρὸς τὰς ἐν τῷ πο- 30
 λέμῳ χρείας. τῶν γὰρ Ἀντιπάτρῳ γεγρανένων φίλων
 σικέες, ὧν ὑπῆρχον καὶ οἱ περὶ Φωκίωνα, φοβούμενοι
 εἰς ἃ τῶν νόμων τιμωρίας ὑπῆντησαν τῷ Ἀλε-
 ξάνδρῳ, καὶ διδάξαντες τὸ συμφέρον ἐπεισαν αὐτὸν
 ἰδίᾳ κατέχειν τὰ φρούρια καὶ μὴ παραδίδόναι τοῖς
 Ἀθηναίοις, μέχρι ἂν ὁ Κάσσανδρος καταπολεμηθῇ.
 ὃ δὲ Ἀλέξανδρος πλησίον τοῦ Πειραιέως καταστρα-
 τοπεδεύσας τοὺς μὲν Ἀθηναίους οὐ παρελάμβανε

πρὸς τὰς ἐντεύξεις τὰς πρὸς τὸν Νικάνορα, ἰδίᾳ δὲ συνῶν εἰς λόγους καὶ ἐν ἀπορρήτοις διαπραττόμενος φανερὸς ἦν ἀδικεῖν μέλλων τοὺς Ἀθηναίους. ὁ δὲ δῆμος εἰς ἐκκλησίαν συνελθὼν τὰς μὲν ὑπαρχούσας ἀρχὰς κατέλυσεν, ἐκ δὲ τῶν δημοτικωτάτων τὰ ἀρχαῖα καταστήσας τοὺς ἐπὶ τῆς ὀλιγαρχίας γεγονότας ἄρχοντας κατεδίκασε τοὺς μὲν θανάτῳ, τοὺς δὲ φυγῇ καὶ δημεύσει τῆς οὐσίας· ἐν οἷς ἦν καὶ Φωκίων ὁ ἐπ' Ἀντιπάτρου τὴν τῶν ὅλων ἀρχὴν ἐσχηκώς.

- 66 Οὗτοι μὲν οὖν ἐκβληθέντες ἐκ τῆς πόλεως κατέφυγον πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν Πολυσπέρχοντα, καὶ διὰ τούτου τὴν σωτηρίαν ἑαυτοῖς πορίζειν ἐφιλοτιμούντο. προσδεχθέντες δὲ ὑπ' αὐτοῦ φιλοφρόνως γράμματα ἔλαβον πρὸς τὸν πατέρα Πολυσπέρχοντα, ὅπως μηδὲν παθῶσιν οἱ περὶ Φωκίωνα, τὰκείνου πεφρονηκότες καὶ νῦν ἐπαγγελλόμενοι πάντα συμπράξειν. ἀποστείλαντος δὲ καὶ τοῦ δήμου πρεσβείαν πρὸς τὸν Πολυσπέρχοντα τὴν κατηγοροῦσαν μὲν τῶν περὶ 807 Φωκίωνα, παρακαλοῦσαν δὲ τὴν Μουνυχίαν αὐτοῖς 20 δοῦναι μετὰ τῆς αὐτονομίας, ὁ Πολυσπέρχων ἑσπεύδῃ μὲν φρουρὰ κατέχειν τὸν Πειραιᾶ διὰ τὸ πολλὰ δύνασθαι χρησιμεύειν τὸν λιμένα πρὸς τὰς ἐν τοῖς πόλεμοις χρεῖας· αἰσχυρόμενος δ' ἐναντία πράττειν τῷ ὑφ' ἑαυτοῦ γεγραμμένῳ διαγράμματι, καὶ νομίζων ἄπιστος κριθήσεσθαι παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, εἰς τὴν ἐπιφανέστατην παρανομίην πόλιν, μετενόησε τῇ γνώμῃ. διακούσας δὲ τῶν πρέσβων, τοῖς μὲν παρα τοῦ δήμου πρεσβεύουσι φιλανθρώπους καὶ κεχαρισμένας ἔδωκεν ἀποκρίσεις· τοὺς δὲ περὶ Φωκίωνα 30 συλλαβὼν ἀπέστειλε δεσμίους εἰς τὰς Ἀθήνας, δίδους τὴν ἔξουσίαν τῷ δήμῳ εἴτε βούλεται θανατοῦν εἴτ' ἀπολῦσαι τῶν ἐγκλημάτων. συναχθείσης οὖν ἐκκλησίας ἐν ταῖς Ἀθήναις καὶ προτεθείσης κρίσεως τοῖς περὶ τὸν Φωκίωνα, πολλοὶ τῶν τε φυγάδων γεγονότων ἐπ' Ἀντιπάτρου καὶ τῶν ἀντιπολιτευομένων κατηγοροῦσαν αὐτῶν θανάτου. ἦν δ' ὁ σύμψας τῆς κατηγορίας λόγος, ὅτι οὗτοι παραίτιοι γεγέννηται μετὰ τὸν Ἀσιακὸν πόλεμον τῆς τε δουλείας τῇ πα-

τριῖδι καὶ τῆς καταλύσεως τοῦ δήμου καὶ τῶν νόμων.
 ὡς δὲ τοῖς ἀπολογουμένοις ὁ καιρὸς παρεδόθη τῆς
 ἀπολογίας, ὁ μὲν Φωκίων ἤρξατο ποιεῖσθαι τὸν
 ὑπὲρ ἑαυτοῦ λόγον, τὸ δὲ πλῆθος τοῖς θορύβοις
 ἐξέσεισε τὴν ἀπολογίαν, ὥστ' εἰς πολλὴν ἀπορίαν
 παραγενέσθαι τοὺς ἀπολογουμένους. λήξαντος δὲ τοῦ
 θορύβου πάλιν ὁ μὲν Φωκίων ἀπελογεῖτο, ὁ δὲ
 ὄχλος κατεβόα καὶ τὴν φωνὴν τοῦ κινδυνεύοντος
 ἐκώλυεν ἐξακούεσθαι. τὸ γὰρ πλῆθος τῶν δημοτι-
 κῶν ἀπεωσμένον τῆς πολιτείας καὶ παρ' ἐλπίδας τε- 10
 τυυχὸς τῆς καθόδου, πικρῶς διέκειτο πρὸς τοὺς
 ἀφηρημένους τὴν αὐτονομίαν. βιαζομένου δὲ τοῦ 67
 Φωκίανος καὶ πρὸς περίστασιν ἀπεγνωσμένην ὑπὲρ
 τοῦ ξὺν ἀγωνιζομένου, οἱ μὲν πλησίον ὄντες ἤκουον
 τῶν τῆς υποθέσεως δικαίων, οἱ δὲ μακρότερον δι-
 στηκότες διὰ τὸ μέγεθος τῆς κραυγῆς τῶν θορυ-
 βούντων ἤκουον μὲν οὐδέν, αὐτὴν δὲ μόνην ἐθεώ-
 ρουν τὴν τοῦ σώματος κίνησιν γινομένην ἐναγώνιον
 καὶ ποικίλην διὰ τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου. τέλος δὲ
 ἀπογνοὺς τὴν σωτηρίαν ὁ Φωκίων ἀνεβόησε, δεόμε- 20
 νος αὐτοῦ μὲν καταψηφίσασθαι τὸν θάνατον, τῶν
 δ' ἄλλων σφειδέσθαι. ἀμεταθέτου δὲ τῆς τοῦ πλῆ-
 θους ὁρμῆς καὶ βίας οὔσης, παρεπορεύοντό τινες
 τῶν φίλων συνηγορήσοντες τῷ Φωκίῳ, ὧν τὰς
 μὲν ἀρχὰς τῶν λόγων ἤκουον, ὅποτε δὲ προβαίνον-
 τες φανεροὶ καθίσταντο τὴν ἀπολογίαν διεξάοντες,
 ἐξεβάλλοντο τοῖς θορύβοις καὶ ταῖς ἐναντιουμέναις
 κραυγαῖς. τὸ δ' ἔσχατον πάνδημον φωνὴ καταχειρο-
 τονηθέντες εἰς τὸ δεσποτήριον ἤγοντο τὴν ἐπὶ θά- 30
 νάτῳ. συνηκολούθουν δὲ αὐτοῖς πολλοὶ τῶν σπου-
 δαίων ἀνδρῶν ὀδυρόμενοι καὶ συμπάσχοντες ἐπὶ τῷ
 μεγέθει τῶν ἀτυχημάτων. τὸ γὰρ πρωτεύοντος ἄν-
 δρας ταῖς δόξαις καὶ ταῖς εὐγενείαις, πολλὰ πεπρα-
 χότας ἐν τῷ ξὺν φιλάνθρωπα, μήτε λόγου μήτε
 308 κρίσεως δικαίας τυγχάνειν, πολλοὺς ἤγειν εἰς ἐπί-
 στασιν διανοίας καὶ φόβον, ἀσίστου καὶ κοινῆς
 ἀπάσῃ τῆς τύχης οὔσης. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν δημοτι-
 κῶν καὶ πικρῶς διακειμένων πρὸς αὐτὸν ἐλοιδοροῦν

τε ἀνηλεῶς καὶ πικρῶς ἀνέκδοξον αὐτῷ τὰς συμφο-
 ράς· τὸ γὰρ ἐν ταῖς εὐτυχίαις σιωπῶμενον μῖσος
 ὅταν ἐν μεταβολῇ ἐν ταῖς ἀτυχίαις ἐκραγῇ, ταῖς
 ἔργαῖς ἀποθηριούται πρὸς τοὺς μισουμένους. διὰ
 δὲ τῆς τοῦ Κασσίου πόσεως κατὰ τὸ πατριον ἔθος
 τὸν βίον καταλύσαντες ἐρρίψαν ἅταφοι πάντες ἐν
 τῶν τῆς Ἀττικῆς ὄρων. ὁ μὲν οὖν Φωκίων καὶ οἱ
 μετ' αὐτοῦ διαβληθέντες τοιαύτην ἔσχον τὴν τοῦ βίου
 καταστροφήν.

68. Κασσάνδρος δὲ παρ' Ἀντιγόνου λαβὼν ταύ-
 μακρὰς τριάκοντα καὶ πέντε, στρατιώτας δὲ τετρα-
 κισχιλίους, κατέπλευσεν εἰς τὸν Πειραιᾶ. πρὸς-
 θεγθεὶς δ' ὑπὸ Νικάνωρος τοῦ φρουράρχου παρέλαβε
 τὸν Πειραιᾶ καὶ τὰ κλειῖθρα τοῦ λιμένος· τὴν δὲ
 Μδυνυλίαν αὐτὸς ὁ Νικάνωρ κατεῖχεν ἔχων ἰδίους
 στρατιώτας ἱκανοὺς εἰς τὸ τῆρεῖν τὸ φρούριον. Πο-
 λυσπέρων δὲ μετὰ τῶν βασιλέων ἔτυχε πρὶν διατρί-
 βων περὶ τὴν Φωκίδα, πυθόμενος δὲ τὸν εἰς Πει-
 ραιᾶ κατὰπλουν τοῦ Κασσάνδρου, παρῆλθεν εἰς τὴν
 20 Ἀττικὴν, καὶ πλησίον τοῦ Πειραιῶς κατεστρατο-
 πέδευσεν. εἶχε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ στρατιώτας πεζοὺς
 μὲν Μακεδόνας δις μυρίους, τῶν δ' ἄλλων συμμάχων
 περὶ τετρακισχιλίους, ἵππεῖς δὲ χίλους, ἐλέφαντας
 δὲ ἑξήκοντα πέντε. ἐπεβάλτο μὲν οὖν πολιορκεῖν
 τοὺς περὶ τὸν Κασσάνδρου, σπανίζων δὲ τροφῆς, καὶ
 τὴν πολιορκίαν ὑπολαμβάνων εἰσεῖσαι πολυχρόνιον,
 ἠναγκάσθη μέρος τῆς δυνάμεως ἀπολιπεῖν κατὰ τὴν
 Ἀττικὴν τὸ δυνάμενόν ἔχειν τὴν τοῦ σίτου χορηγίαν,
 ἡγουμένου τοῦ υἱοῦ Ἀλεξάνδρου, αὐτὸς δὲ το πλεῖ-
 30 στον τῆς δυνάμεως ἀναλαβὼν παρῆλθεν εἰς Πελο-
 πόννησον, συναναγκάσων τοὺς Μεγαλοπολίτας περὶ τὰ
 χεῖν τοῖς βασιλεῦσιν, οἳ ἐτύχχανον μὲν τὰ Κασσάν-
 δρου φρονούντες καὶ διὰ τῆς ὑπ' Ἀντιπάτρου καθε-
 σταμένης ὀλιγαρχίας διακούμενοι.

69. Τοῦ δὲ Πολυσπέρωντος περὶ ταῦτα διατρίβον-
 τος ὁ Κασσάνδρος ἀναλαβὼν τὸν στόλον Αἰγινήτας
 μὲν προσηγάγετο, τοὺς δὲ Σαλαμίνιους ἀλλότρια
 φρονούντας εἰς πελοποννησίαν ἀνέειλε. καθ' ἡμέραν

δὲ συνεχεῖς ποιούμενος προσβολάς, καὶ βελῶν καὶ
 στρατιωτῶν εὐπορῶν, εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους
 ἤγαγε τοὺς Σαλαμινίους. κινδυνευούσης δὲ τῆς πό-
 λεως ἀλῶναι κατὰ κράτος ὁ Πολυσπέρχων ἐξέπεμψε
 δύναμιν ἀξιόλογον πεζικὴν τε καὶ ναυτικὴν τὴν ἐπι-
 θησομένην τοῖς πολιορκούσι. διόπερ ὁ Κάσσανδρος
 καταπλαγεὶς καὶ λύσας τὴν πολιορκίαν ἀπέπλευσεν
 εἰς τὸν Πειραιᾶ. Πολυσπέρχων δὲ βουλόμενος τὰ
 309 κατὰ τὴν Πελοπόννησον διοικῆσαι συμφερόντως,
 παρήλθε, καὶ συναγαγὼν ἐκ τῶν πόλεων συνέδρους 10
 διελέχθη περὶ τῆς πρὸς αὐτὸν συμμαχίας. ἐξέπεμψε
 δὲ καὶ πρὸς τὰς πόλεις πρεσβευτάς, προστάττων
 τοὺς μὲν δι' Ἀντιπάτρου καθιεσταμένους ἄρχοντας
 ἐπὶ τῆς ὀλιγαρχίας θανατῶσαι, τοῖς δὲ δήμοις ἀπο-
 δοῦναι τὴν αὐτονομίαν. πολλῶν δ' ὑπακουσάντων,
 καὶ κατὰ τὰς πόλεις φόνων γινομένων καὶ τινῶν
 φυγαδευομένων, οἱ μὲν Ἀντιπάτρου φίλοι διεφθάρ-
 ρησαν, τὰ δὲ πολιτεύματα τὴν ἐκ τῆς αὐτονομίας
 παρῶν ἀπέλαβον, καὶ συνεμάχουν τοῖς περὶ τὸν
 Πολυσπέρχοντα· μόνων δὲ τῶν Μεγαλοπολιτῶν δια- 20
 τηρούντων τὴν πρὸς Κάσσανδρον φιλίαν, ἔκρινε πο-
 λιορκῆσαι τὴν πόλιν αὐτῶν. οἱ δὲ Μεγαλοπολιταὶ 70
 γινόντες τὴν ἐπιβολὴν τοῦ Πολυσπέρχοντος, ἐψηφί-
 σαντο τὰ μὲν ἀπὸ τῆς χώρας καταγαγεῖν εἰς τὴν
 πόλιν τῶν δὲ πολιτῶν καὶ ξένων καὶ δούλων ἀρι-
 θμὸν ποιησάμενοι μυρίους καὶ πεντακισχιλίους εἶρον
 τοὺς δυνάμενους παρέχεσθαι τὰς πολεμικάς χρείας.
 εὐθύς οὖν τοὺς μὲν εἰς τάξεις κατελοχίζον, οὓς δὲ
 πρὸς τὰς ὑπηρεσίας τοῖς ἔργοις καθίστανον, οὓς δ'
 ἐπὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν τειχῶν ἔταττον. ὑφ' ἑνα δὲ 30
 καὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν οἱ μὲν περὶ τὴν πόλιν τάφρον
 ὠρυττον βαθεῖαν, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς χώρας χάρακα
 παρεκόμενον, τινὲς δὲ τὰ πεπονηκότα τῶν τειχῶν
 κατεσκευάζον, ἄλλοι δὲ περὶ τὰς ὀπλοποιίας καὶ τὴν
 κατασκευὴν τῶν ὀξυβελῶν [καὶ] καταπελιτῶν ἐγίγνον-
 το, πᾶσα δ' ἡ πόλις ἐν ἔργοις καθειστήκει διὰ τε
 τὴν προθυμίαν τῶν ἀνδρῶν καὶ διὰ τοὺς προσδοκω-
 μένους κινδύνους. διεβεβόητο γὰρ τὸ μέγεθος τῆς

βασιλικῆς δυνάμεως καὶ τὸ πλῆθος τῶν συνακολου-
 θούντων ἐλεφάντων καὶ δοκούτων ἀνυπόστατον ἔχειν
 τὴν τε αἰκὴν καὶ τὴν τοῦ σώματος ὁρμήν. ταχὺ δὲ
 πάντων εὐτρεπῶν γενομένων, ὁ μὲν Πολυπέρχων ἦκε
 μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως, καὶ πλησίον τῆς πόλεως
 ἑστρατοπέδευσε δύο θέμενος παρεμβολάς, τὴν μὲν
 τῶν Μακεδόνων, τὴν δὲ τῶν συμμαχῶν. κατασκευά-
 σας δὲ πύργους ξυλίνους ὑψηλοτέρους τῶν περὶ αὐ-
 τοὺς προσῆγε τῇ πόλει κατὰ τοὺς εὐθέτους τόπους, καὶ
 10 βέλη παντοδαπά καὶ τοὺς ἀγωνιζομένους ἐπιστήσας
 ἀνέστελλε τοὺς ἐπὶ τῶν ἐπαλξεων ἀντίτεταχμένους.
 ἅμα δὲ τοῦτοις πραττομένοις διὰ τῶν μεταλλευμάτων
 ὑπορύξας τὰ τεῖχη καὶ τὰς στήρυγας ἐμπρήσας
 κατέβαλε τρεῖς πύργους τοὺς μεγίστους καὶ μεσπύρ-
 γκα τὰ ἴσα. μεγάλου δὲ τοῦ πτώματος καὶ παραδό-
 ξου γενομένου, τὸ μὲν πλῆθος τῶν Μακεδόνων ἀν-
 βόησεν, οἱ δὲ κατὰ τὴν πόλιν διὰ τὴν θειωδύνην
 τῆς πράξεως κατεπλήγησαν. ἐνθα δὴ τῶν Μακεδό-
 των διὰ τοῦ πτώματος εἰσπιπτόντων εἰς τὴν πόλιν,
 20 οἱ Μεγαλοπολῖται διέκλον σφῆς αὐτούς, καὶ τῷ μὲν
 ἐνὶ μέρει τοὺς πολεμίους ὑποστάντας καὶ τὴν ἐν τῷ
 πτώματι δυσχωρίαν συνεργὸν ἔχοντες κατεράντημα-
 χην συνίσταντο, τῷ δ' ἑτέρῳ χάραν διελάμβανον τὸν 30
 ἐντὸς τοῦ πτώματος τόπον, καὶ ταχὺς ἑτέρων ἀν-
 ταχοδόμουν, συνεχῶς ἐργαζόμενοι καὶ μεθ' ἡμέραν
 καὶ νύκτωρ. ταχὺ δὲ τῶν ἔργων συντελουμένων, διὰ
 τε τὴν πολυχειρίαν καὶ τὸ πλῆθος τῆς εἰς ὅπαντας
 παρασκευῆς, τὸ μὲν διὰ τοῦ πτώματος ἐλάττωμα
 συντόμως οἱ Μεγαλοπολῖται διωρθώσαντο, πρὸς δὲ
 30 τοὺς ἐπὶ τῶν ξυλίνων πύργων ἀγωνιζομένους τοῖς
 τε ὀξυβελέσι καταπέλταις ἔχρωντο καὶ τοῖς σφενδο-
 νήταις καὶ τοξόταις πολλοὺς τῶν πολεμίων κατετί-
 71 τρωσκον. πολλοὺν δὲ σικτόντων παρ' ἀμφοτέροις καὶ
 κατατραυματιζομένων, καὶ τῆς νύκτος ἐπικαταλη-
 βούσης, ὁ μὲν Πολυπέρχων ἀνακαλεσάμενος τῇ
 σάλπιγγι τοὺς στρατιώτας ἐπαγγέλλεν ἐπὶ τὴν ἰδίαν
 στρατοπέδειαν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ τὸν τοῦ πτώματος
 τόπον ἀνακαθάρας ἐποίησε βασιμα τοῖς θηρίοις,

καὶ διανοεῖτο χρήσασθαι ταῖς τούτων ῥώμας πρὸς
τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως. οἱ δὲ Μεγαλοπολῖται Λα-
μίδος ἡγουμένου καὶ τούτου γεγονότος κατὰ τὴν
Λοίαν μετ' Ἀλεξάνδρου, καὶ περὶ πᾶς φύσεως καὶ
χρείας τῶν ἐλεφαντῶν ἐμπειρίαν ἔχοντες, οὐ μετρίως
ἐπρατίευνσαν. οὗτος γὰρ τὴν ἰδίαν ἐπίνοιαν ἀντί-
ταγμα τῇ τῶν θηρίων βίᾳ κατασκευάσας ἀχρηστους
ἐποίησε τὰς τῶν σωματῶν ῥώμας. θυράς γὰρ μεγά-
λας πλείονας ἤλοις ὀξέσι καταπυκνώσας, καὶ ταύτας
ἐν ὀρύγμασι ταπεινοῖς καταστρώσας, καὶ τὰς ἐξοχὰς 10
τῶν κέντρων ἐπικρυψάμενος, κατέλιπε διὰ τούτων
διόδον εἰς τὴν πόλιν· καὶ κατὰ μέτωπον μὲν οὐδέναι
τῶν στρατιωτῶν ἔστησεν, ἐκ δὲ τῶν πλαγίων ἔταξε
πληθὺς ἀκοκτιστῶν καὶ τοξοτῶν καὶ πῶν καταπελι-
κῶν βελῶν. τοῦ δὲ Πολυσπέρχοντος ἀνακαθίστατος
πάντα τὸν τόπον τοῦ πτώματος, καὶ τοῖς θηρίοις
ἀθρόοις διὰ τούτου τὴν ἐφοδὸν ποιούμενου, παρά-
δοξος ἐγένετο πράξις περὶ τοὺς ἐλέφαντας. οὐδεὶς γάρ
ἀπαντῶντος κατὰ στόμα τοῖς θηρίοις, οἱ μὲν
Ἰνδοὶ σικκηνάγκασον εἰσπίπτειν εἰς τὴν πόλιν, οἱ δ' 20
ἐλέφαντες τῇ ῥύμῃ προσπίπτοντες ἐνέπιπτον εἰς τὰς
κατακεκέντρωμένας θύρας. τραυματίζομενοι δὲ τοὺς
πόδας ὑπὸ τῶν ἤλων καὶ διὰ τὸ βάρος περιπειρό-
μενοι τοῖς κέντροις, οὔτε προΐεναι πορρωτέρην οὔτε
ἀναστρέφειν διὰ τὴν δυσκινήσιαν ἠδύναντο. ἀρα δὲ
καὶ βελῶν παντοδαπῶν ἐκ πλαγίων φερομένων, οἱ
μὲν ἀπέθνησκαν τῶν Ἰνδῶν, οἱ δὲ κατατραυματι-
ζόμενοι τῆς ἐνδεχομένης χρείας ὑστασάμενοι. τὰ δὲ
θηρία ἰδὲ τὰ τὰ πληθὺς τῶν βελῶν καὶ διὰ τὴν
ἰδωτῆτα τῆς τῶν ἤλων πληγῆς περιώδυνον γινόμενα 30
τὴν διὰ πῶν φέλων ἐπιστροφὴν ἐποιούντα, καὶ πολ-
λοὺς αὐτῶν κατεπάτουν. τέλος δὲ τὰ μὲν ἀνδρείοτα-
τον αὐτῶν καὶ πλείστην ἔχον κατάπληξιν ἔπεσε, τῶν
δὲ ἄλλων τὰ μὲν ἄχρηστα παντελῶς ἐγένετο, τὰ δὲ
πολλοῖς τῶν ἰδίων θάνατον ἐπήνεγκε. μετὰ δὲ τὴν
811 εὐημερίαν ταύτην οἱ μὲν Μεγαλοπολῖται ταῖς ψυχαῖς
ἐθάρρυνσαν, ὁ δὲ Πολυσπέρχων μετανοηθεὶς ἐπὶ τῇ 72
πολιορκίᾳ, καὶ πολὺν χρόνον ἐπιμένειν οὐ δυνάμενος,

ἐπὶ μὲν τῆς πολιτικῆς ἀπέληπε μέρος τῆς δυνάμεως, αὐτὸς δ' ἐφ' ἑτέρας ἀναγκαιοτέρας πράξεις ἐτρέπετο. καὶ Κλεῖτον μὲν τὸν ναύαρχον μετὰ τοῦ στόλου παντὸς ἐξέπεμψε, προστάξας ἐπεδρῶναι τοῖς περὶ τὸν Ἑλλήσποντον τόποις, καὶ κωλύειν τὰς ἐκ τῆς Ἀσίας διαβιβαζομένας δυνάμεις εἰς τὴν Εὐρώπην· προσλαβέσθαι δὲ καὶ Ἀρβιδαῖον τὸν συμπεφευγότα μὲν μετὰ τῶν στρατιωτῶν εἰς τὴν τῶν Κιανῶν πόλιν, ἐχθρὸν δ' ὄντα τοῖς περὶ τὸν Ἀντίχονον. τοῦ-
 10 του δὲ κλεύσαντος ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ προσαγαγομένου τὰς ἐν τῇ Προποντίδι πόλεις, εἴτε δὲ προσδεξαμένου τὴν μετ' Ἀρβιδαίου δύναμιν, κατέπλευσεν εἰς τοὺς τόπους ἐκείτους Νικάνωρ ὁ τῆς Μουσυχίας φρουράρχος, ἐξαπεσταλμένος ὑπὸ Κασσάνδρου μετὰ παντὸς τοῦ στόλου· προσελάβετο δὲ καὶ τὰς παρ' Ἀντιγόνου ναῦς, ὥστε τὰς πάσας ἔχειν πλείους τῶν ἑκατὸν· γενομένης δὲ ναυμαχίας οὐ μακρὰν τῆς τῶν Βυζαντίων πόλεως, ἐνῆκα ὁ Κλεῖτος, καὶ κατέδυσα μὲν τῶν ἐναντίων ναῦς ἑπτακαίδεκα, εἴλε δὲ σὺν αὐ-
 20 τοῖς τοῖς ἀνδράσιν οὐκ ἐλάττω τῶν τετραράκοντα· αἱ δὲ λοιπαὶ κατέφυγον εἰς τὸν τῶν Χαλκηδονίων λιμένα. τοιαύτης δ' εὐημερίας γενομένης τοῖς περὶ τὸν Κλεῖτον, οὗτος μὲν ὑπέλαβε μηκέτι ταλμῆσθαι τοὺς πολέμιους ναυμαχῆσθαι διὰ τὸ μέγεθος τῆς ἡττης· ὁ δ' Ἀντίγονος παρόντων καὶ περὶ τὸν στόλον ἐλαττωτήματα, παραδόξως διὰ τῆς ἰδίας ἀρχιτελείας καὶ ἀρχιτελείας ἀνεμαχέσατο τὰ γεγονότος ἐλαττωμα. παρὰ γὰρ τῶν Βυζαντίων μεταπεμφάμενος σκῆτος ναὺς ὑπερετιμᾷς, ταύταις μὲν διεβίβασεν εἰς τὰ πέραν τοξότος
 30 τε καὶ σφενδόνητας καὶ τῶν ἄλλων τῶν φηλακῶν ταγμάτων τοὺς ἱκανοὺς. οὗτοι δὲ πρὸ ἡμῶν ἐπιθέμενοι τοῖς ἐν τῶν πολέμιων ναῶν ἀποβεβηκόσιν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ περὶ κατεστρατοπεδευκόσι κατεπλήξαντο τοὺς περὶ τὸν Κλεῖτον. ταχὺ δὲ πάντων διὰ τὸν φόβον τετραραγμένων, καὶ εἰς τὰς ναῦς ἐμπηδώντων, πολὺς ἐγένετο θόρυβος διὰ τε τὰς ἀποσκευὰς καὶ τὰ πλήθος τῶν αἰχμαλώτων. ἐν τούτῳ δὲ Ἀντίγονος ἐξαρτίσας τὰς μακρὰς ναῦς καὶ τῶν αἰχμηωτάτων

πεζῶν πολλοὺς ἐπιβάτας ἐπιστήσας ἀπέστειλε· πα-
 ρακαλέσας τεθαρρήκτως ἐπιθέσθαι τοῖς πολεμίοις,
 ὡς πάντως καθ' ἑαυτοὺς ἰσχυμένον τοῦ νικήματος.
 τοῦ δὲ Νικάντορος νυκτὸς ἀναχθέντος, καὶ διαφω-
 σκούσης τῆς ἡμέρας, οὗτοι μὲν ἐπιπεσόντες ἄφρονι
 τοῖς πολεμίοις τεθρουβημένοις εὐθὺς κατὰ τὸν προῶ-
 τον ἐκίπλουν ἑτρείπαντο καὶ τὰς μὲν τοῖς ἐμβόλοις
 τύπτοντες ἀνέρρηκτον, ὧν δὲ τοὺς τάρσους παρέσυ-
 812 ρον, ὧν δὲ αὐτάνδρων παραδιδόμενων ἀκινδύνως
 ἐκυρίευν. τέλος δὲ πλὴν μιᾶς τῆς ναυαρχίδος τῶν 10
 λοιπῶν πασῶν αὐτάνδρων ἐκυρίευσαν. ὁ δὲ Κλεῖτος
 φυγῶν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ καταλιπὼν τὴν ναῦν, ἐπε-
 βάλετο μὲν διὰ Μακεδονίας ἀνασώζεσθαι, περιπε-
 σὼν δὲ στρατιώταις τισὶ τοῦ Λυσιμάχου διαφθάρη.
 Ἀντίγονος μὲν οὖν τηλικαύτη συμφορὰ περιβα- 73
 λὼν τοὺς πολεμίους μεγάλην ἐπὶ στρατηγίᾳ καὶ
 συνέσει δόξαν ἀπηνέγκατο. θαλασσοκρατῆσας δὲ
 ἔσπευδε καὶ τὴν τῆς Ἀσίας ἡγεμονίαν ἀδήριτον πε-
 ριποιήσασθαι. διόπερ ἐξ ἀπάσης τῆς δυνάμεως ἐπι-
 λέξας εὐζώνους πεζοὺς μὲν δισμυρίους, ἵππεῖς δὲ 20
 τετρακισχιλλοὺς, προῆγεν ἐπὶ Κιλικίας, σπεύδων τοὺς
 περὶ τὸν Εὐμένην κατακόψαι πρὸ τοῦ δύναμιν ἄδρο-
 τέραν ἀθροίζειν. Εὐμένης δὲ πυθόμενος τὴν ὁρμὴν
 τῶν περὶ τὸν Ἀντίγονον, ἐπεβάλετο μὲν τὴν Φοι-
 νίκην ἀνακτᾶσθαι τοῖς βασιλεῦσι, κατεिल्μημένην
 ἀδίκως ὑπὸ Πτολεμαίου, καταταχόμενος δ' ὑπὸ
 τῶν καιρῶν ἀνέβλεψεν ἐκ τῆς Φοινίκης, καὶ διὰ τῆς
 κοίλης Συρίας προῆγε μετὰ τῆς δυνάμεως, σπεύδων
 τῶν ἄνω λεγομένων σατραπειῶν ἄψασθαι. περὶ δὲ
 τὸν Τίγριν ποταμὸν ἐπιθεμένων αὐτῷ τῶν ἐγχωρίων 30
 νυκτὸς, ἀπέβαλε τινὰς τῶν στρατιωτῶν· παραπλη-
 σίως δὲ καὶ κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν ἐπιθεμένου τοῦ
 Σελεύκου παρὰ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, ἐκινδύνευσεν
 μὲν ἅπασαν ἀποβαλεῖν τὴν δύναμιν, διώρυγός τινος
 φάγελος καὶ τῆς στρατοπέδου ὅλης συγκλυσθείσης,
 ὅμως δὲ διὰ τῆς ἰδίας στρατηγίας ἐπὶ τι χῶμα κα-
 ταφυγὼν καὶ τὴν διώρυγα πάλιν ἀποστρέψας, διέ-
 σωσεν αὐτὸν τε καὶ τὴν δύναμιν. παραδόξως δὲ τὰς

τοῦ Σελεύκου χεῖρας διαφυγῶν δάηνασεν αἰς τὴν Περσίδα μετὰ τῆς δυνάμεως, ἔχων πεζοὺς μὲν μί-
 ρίους καὶ πεντακισχιλίους, ἵππεις δὲ χίλιους καὶ
 τριακασίους. ἀναλαβὼν δὲ τοὺς στρατιώτας ἐκ τῆς
 κακοπαθείας διεπέμπετο πρὸς τε τοὺς σατράπης, καὶ
 στρατηγοὺς τοὺς ἐν ταῖς ἄνω σατραπείαις, μετα-
 πεμπόμενος στρατιώτας τε καὶ χρήματα. καὶ τὰ μὲν
 κατὰ τὴν Ἀσίαν μέχρι τούτων προέβη τούτων τὸν
 ἐνιαυτὸν.

- 74 Κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην Πολυσπέρχοτος διὰ τὴν
 ἐλάττωσιν τῆς κατὰ τοὺς Μεγαλοπολίτας πολιαρχίας
 καταφρονηθέντος αἱ πλείους τῶν Ἑλληνιδῶν πό-
 λεων ἀφιστάμεναι τῶν βασιλέων πρὸς Κάσσανδρον
 ἀπέκλιναν. Ἀθηναίων δὲ μὴ δυναμένων ἀποτρίψαι
 σθαι τὴν φρουρὰν μήτε διὰ Πολυσπέρχοτος μήτε
 δι' Ὀλυμπιάδος, ἀπετόλμησέ τις τῶν ἐπαινουμένων
 πολιτῶν εἰπεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ διότι συμφέρει πρὸς
 Κάσσανδρον διαλύσασθαι. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐγέ-
 νετο θόρυβος, τῶν μὲν ἀντιλεγόντων τῶν δὲ συγ-
 20 κατατιθεμένων τοῖς λόγοις· ὡς δὲ ἀνεθεωρήθη τὸ
 συμφέρον, ἔδοξε τοῖς πᾶσι πρεσβεῦειν πρὸς Κάσσαν-
 δρον καὶ τίθεσθαι τὰ πρὸς αὐτὸν ὡς ἂν ἡ δυνά- 313
 τὸν. γενομένων δὲ πλείονων ἐντεύξεσιν συνέθεντο
 τὴν εἰρήνην ὥστε τοὺς Ἀθηναίους, ἔχειν πόλιν αἶ-
 καὶ χώραν καὶ προσόδους καὶ ναῦς καὶ τᾶλλα πάντα
 φίλους ὄντας καὶ συμμάχους Κάσσανδρου, τὴν δὲ
 Μουνυχίαν κατὰ τὸ παρὸν κρατεῖν Κάσσανδρον, ὥς
 ἂν διαπολεμήσῃ πρὸς τοὺς βασιλεῖς· καὶ τὸ πολί-
 τευμα διοικεῖσθαι ἀπὸ τιμήσεων ἄχρι μνῶν δέκα·
 30 καταστῆσαι δ' ἐπιμελητὴν τῆς πόλεως ἓνα ἄνδρα
 Ἀθηναῖον ὃν ἂν δόξῃ Κάσσανδρον· καὶ ἤρθε Ἀθ-
 ηνῆτριος ὁ Φαληρεὺς. οὗτος δὲ παραλαβὼν τὴν ἐπι-
 μέλειαν τῆς πόλεως ἤρχεν εἰρηνικῶς καὶ πρὸς τοὺς
 πολίτας φιλανδρῶντως.

- 75 Μετὰ δὲ ταῦτα Νικάνορος καταπλεύσαντος εἰς
 τὸν Πειραιᾶ κεκοσμημένῳ τῷ στόλῳ τοῖς ἀπὸ τῆς
 νίκης ἀκροστολοῖς, τὸ μὲν πρῶτον ἀποδοχῆς αὐτὸν
 ἡξίωσε μεγάλης ὁ Κάσσανδρος διὰ τὰς εὐημερίας,

μετὰ δὲ ταῦτα ὄρων αὐτὸν ὄγκου πλήρη καὶ πεφρο-
νηματισμένον, ἔτι δὲ τὴν Μουνυχίαν διὰ τῶν ἑαυ-
τοῦ στρατιωτῶν φρουροῦντα, κρίνας αὐτὸν ἀλλότρια
φρονεῖν, ἐδολοφόνησεν. ἐστράτευσε δὲ καὶ εἰς Μα-
κεδονίαν καὶ πολλοὺς ἔσχε τῶν ἑγχωρίων ἀφισταμέ-
νους πρὸς αὐτόν. ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὰς Ἑλληνίδας
πόλεις ἐνέπεσέ τις ὁρμὴ τῆς Κασσάνδρου συμμαχίας.
ὁ μὲν γὰρ Πολυσπέρχων ἀργῶς ἐδόκει καὶ ἀφρόνως
προστατεῖν τῆς τε βασιλείας καὶ τῶν συμμάχων, ὁ
δὲ Κασσάνδρος ἐπιεικῶς προσφερόμενος πᾶσι καὶ 10
κατὰ τὰς πράξεις ἐνεργὸς ὢν, πολλοὺς εἶχεν αἰρε-
τιστὰς τῆς αὐτοῦ δυναστείας. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸν ἐπό-
μενον ἐνιαυτὸν Ἀγαθοκλῆς ἐγένετο τύραννος τῶν
Συρακοσίων, ταύτην μὲν τὴν βίβλον αὐτοῦ περι-
γράψομεν κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν· τῆς δ' ἐχο-
μένης τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς Ἀγαθοκλέους τυραννίδος
ποιησάμενοι διεξιμεν τὰς οἰκείας τῇ γραφῇ πράξεις.

ΤΩΝ ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΒΙΒΛΩΝ.

- α'. Περὶ τῶν ἀφορμῶν αἷς χρησάμενος Ἀγαθοκλῆς τύραννος
ἐγένετο τῶν Συρακουσίων.
- β'. Ὡς οἱ Κροτωνιατῶν φυγάδες ἐπιστρατεύσαντες ἐπὶ τὴν
πατρίδα πάντες ἀνῆλθον.
- γ'. Ὀλυμπιάδος μετὰ τοῦ παιδὸς κάθοδος ἐπὶ τὴν βασιλείαν.
- δ'. Εὐρυδίκης καὶ Φιλίππου τοῦ βασιλέως ἀλώσις καὶ θάνατος.
- ε'. Ὡς Εὐμένης ἔχων τοὺς ἀργυράσπιδας ἀνέβη μὲν εἰς τὰς
ἄνω σκαταπέλας, ἀντήγαγε δὲ τοὺς τε σκατάκας καὶ τὰς
δυνάμεις εἰς τὴν Πελοίδα.
- ς'. Ὡς Ἀκταλὸς καὶ Πολέμων μετὰ τῶν συνεπιθεμένων τῇ
φυλακῇ ληφθέντες ἀνῆλθον.
- ζ'. Ὡς Ἀντίγονος διώξας Εὐμένην περὶ τὸν Κορινθίων πεταμὸν
ἡλαττώθη.
- η'. Ὡς εἰς Μηδίαν ἀναΐευσσε ἐν ταῖς παρόδοις πολλοὺς ἀπέ-
βαλε τῶν στρατιωτῶν.
- θ'. Παράταξις Ἀντιγόνου πρὸς Εὐμένην καὶ τοὺς ἀσπράκας ἐν
Παρατάκοις.
- ι'. Ἀποχώρησις Ἀντιγόνου μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Μηδίαν
πρὸς χειμασίαν.
- ια'. Κασσάνδρου στρατεία εἰς Μακεδονίαν καὶ πελοποννησίαν Ὀλυμ-
πιάδος ἐν Πύδνῃ.
- ιβ'. Ἀντιγόνου πορεία διὰ τῆς ἐρήμου ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ
ἐπίθαισι τοῖς ἐν τῇ παραχειμασίᾳ θηρίοις.
- ιγ'. Ὡς κατεστρατήγησεν Εὐμένης τοὺς περὶ τὸν Ἀντίγονον διὰ
τῆς ἐρήμου πορευομένους.

- ιδ. Ὡς παρατάξεις γενομένης Ἀντίγονος ἐκυρέυσε πάσης τῆς τῶν ἀντιπαχθέντων δυνάμεως.
 ιε. Ὡς Εὐμένη καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων τοὺς ἄλλοτρίως πρὸς αὐτὸν διατεθέντας ἀνείλεν.
 ιϛ. Ὁ γεγόμενος ἐν Ρόδῳ κατακλυσμὸς καὶ τὰ συμβάντα περὶ 315 τὴν πόλιν ἀτυχήματα.
 ιζ. Πύθωνος ὑπ' Ἀντιγόνου θάνατος καὶ τῶν δι' αὐτὸν ἀποστάντων εἰς τὴν Μηδίαν ἀναλρεσις.
 ιη. Ὁλοκαυτίδος ἄλωσης ἀπὸ Κασσάνδρου καὶ θάνατος.
 ιθ. Ὡς Κασσάνδρος Θεσσαλονίκην ἔγρηψε τὴν Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου, ἐπώνυμον δ' ἑαυτοῦ πόλιν ἔκτισεν ἐπὶ τῆς Παλλήνης.
 κ. Ὡς Πολυσπέρχων ἀπογνοὺς τὰ πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἔφυγεν εἰς τὴν Αἰτωλίαν.
 κα. Ὡς Κασσάνδρος τὴν τῶν Θηβαίων πόλιν ὑπ' Ἀλεξάνδρου κατεσκαρμένην ἀποκατέστησε.
 κβ. Περὶ τῶν ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις συμβάντων τῇ πόλει τῶν Θηβαίων, καὶ ποσῆς ἀνάστατος ἔγενετο.
 κγ. Περὶ τῶν πρᾶχθέντων Κασσάνδρῳ κατὰ Πελοπόννησον.
 κδ. Ἀντιγόνου μετὰ τῆς δυνάμεως κατάβασις ἐπὶ Θυλατταν καὶ φυγὴ Σελεύκου πρὸς Πτολεμαῖον εἰς Αἰγύπτου.
 κε. Σύνθεσις Πτολεμαίου καὶ Σελεύκου καὶ Κασσάνδρου πρὸς τοὺς τούτοις καὶ Ἀντιγόνου πρὸς τὸν κατ' Ἀντιγόνου πόλεμον.
 κς. Ὡς Ἀντίγονος ναὺς τε πολλὰς ἐναυπηγήσατο καὶ στρατηροὺς ἀπέστειλεν εἰς τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Πόντον.
 κζ. Ὡς πρὸς Ἀλεξάνδρον τὸν Πολυσπέρχοντος φίλιαν συνέθετο, καὶ Τύρον ἐξεδιόκησεν, καὶ ὡς Ἀλεξάνδρος μετέθετο πρὸς Κασσάνδρον.
 κη. Ὡς Πολύκλειτος ὁ Πτολεμαῖον παθάρχος ἐποίησε τοῖς Ἀντιγόνου στρατηγοῖς καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν.
 κθ. Περὶ τῆς Ἀγαθοκλέους στρατείας ἐπὶ Μεσσηνίου καὶ τῆς μεσιτευθείσης εἰρήνης ὑπὸ Καρχηδονίων.
 λ. Νουκερίας ἀπόστασις ἀπὸ Ῥωμαίων.
 λα. Τὰ πρᾶχθέντα τοῖς Ἀντιγόνου καὶ Κασσάνδρου στρατηγοῖς περὶ τὴν Ἑλλάδα.
 λβ. Κασσάνδρου στρατεία εἰς τὴν Αἰτωλίαν καὶ τοὺς κατὰ τὸν Ἀδρίαν τόπους.

λγ'. Ἄλως περὶ Κερκίαν αἷς ἀποσταλείας ὑπὸ Κασσιάνδρου.
δυνάμειος.

λδ'. Ὡς αἱ φαγίδες τῶν Συρακουσίων Ἀκραγαγεῖνους πεί-
σαντες πολεμῖν Ἀγαθοκλεῖ στρατηγὸν ἐν Λακεδαίμονος
Ἀκρότατον μετεπέμψαντο.

λε'. Ὡς οὗτος μὲν παραλαβὼν τὴν ἡγεμονίαν, καὶ τυραννικῶς
ἄρχων ἀειγέμετα, αἱ δ' Ἀδρυαντίνοι τὴν εἰρήνην ἐποιή-
σαντο πρὸς τὸν δυνάστην.

λς'. Τὰ πραχθέντα Ῥωμαίοις περὶ τὴν Ἰαπωνίαν.

λζ'. Καλλατιανῶν ἀπόστασις ὑπὸ Λυσιμάχου καὶ τὰ συμβάντα
τοῖς ἐπὶ τὴν βοήθειαν ἀποσταλεῖσιν ὑπ' Ἀντιγόνου.

λη'. Ὡς Φίλιππος ἀποσταλεῖς ὑπὸ Κασσιάνδρου στρατηγὸς
εἰς τὴν Αἰτωλίαν ἐνίκησεν Αἰτωλοὺς ἅμα καὶ τοὺς
Ἡπειρώτας.

λθ'. Ὡς Ῥωμαῖοι μάχῃ νικήσαντες Σαμνίτας μετ' ὀλίγον
Καμπανοὺς ἀποστάντας προσηγάγοντο.

μ'. Ὡς Ἀντίγονος Πολέμωνα στρατηγὸν ἐξαπέστειλε μετὰ δυ-
νάμειος ἐλευθερώσοντα τοὺς Ἕλληνας, καὶ τὰ πραχθέντα
περὶ τὴν Ἑλλάδα.

μα'. Ἀπόστασις Κυρηναίων καὶ ἄλως, ἔτι δὲ Πτολεμαίου
στρατεία εἰς Κύπρον καὶ Συρίαν.

μβ'. Μάχῃ Δημητρίου πρὸς Πτολεμαῖον καὶ νίκη Πτολεμαίου.

μγ'. Ἀπόστασις Τελεσφόρου τοῦ στρατηγοῦ ἀπὸ Ἀντιγόνου.

μδ'. Τὰ περὶ τὴν Ἡπειρον καὶ τὸν Ἀδρίαν πραχθέντα Κασ-
σιάνδρῳ.

με'. Ὡς Σέλευκος παρὰ Πτολεμαίου λαβὼν δύναμιν ὀλίγην
ἐκράτησε Βαβυλῶνος, καὶ τὴν προϋπάρχουσαν αὐτῷ σα-
τραπείαν ἀνεσώσατο.

μς'. Ὡς Ἀντίγονος ἀκινδύνως παραλαβὼν κολλήν Συρίαν δύ-
ναμιν ἐξεπέμψεν εἰς τὴν Ἀραβίαν.

μζ'. Περὶ τῶν νομίμων οἷς χρῆται τὰ ἔθνη τῶν Ἀράβων.

μη'. Περὶ τῆς καλουμένης Ἀσφαλτίτιδος λίμνης.

μθ'. Ὡς Ἀντίγονος τὸν υἱὸν Δημήτριον ἐξαπέστειλε μετὰ τῆς
δυνάμειος εἰς τὴν Βαβυλῶνα.

ν'. Περὶ τῶν πραχθέντων Ῥωμαίοις καὶ Σαμνίταις.

να'. Ὡς Ἀγαθοκλῆς Μεσσηνίους παρακρουσάμενος τῆς πόλεως
ἐκυρίευσεν.

νβ. Ὡς τοὺς ἀντιτιξαμένους Μιασήνιων καὶ Ταυρομενιτῶν ἔτι
 δι Κεντοριπίνων ἀπέσφαξεν.

νγ. Ὡς Ἀγαθουλήης Διανοκράτη καὶ τοὺς φυγάδας περὶ Γαλα-
 ρίας ἐνέλεσσε.

νε. Ρωξάνης καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως θάνατος.

νε. Τὰ πρᾶχθέντα Ῥωμαίοις κατὰ τὴν Ἰταλίαν.

νε. Περὶ τῆς γενάρσεως τοῖς Καρχηδόνιους ταυκῆτος.

νε. Ὡς Καρχηδόνιοι περὶ τὸν Ἰμάριον Ἀγαθουλήα παρατάξει
 νικήσαντες συνέλαβον εἰς τὴν Συρακοῦσιν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΣ ΕΝΝΕΑΚΑΙΔΕΚΑΤΗ.

317 **Π**αλαιός τις παραδέδοται λόγος ὅτι τὰς δημοκρατίας ἰ-
οὔχ οἱ τυχόντες τῶν ἀνθρώπων ἀλλ' οἱ τὰς ὑπερ-
χαῖς προέχοντες καταλύουσι· διὸ καὶ πᾶν πόλει
εἶναι τοὺς ἰσχύοντας μάλιστα τῶν πολιτευόμενων
ὑποπιεῦσαι καθάρισται αὐτῶν τὰς ἐπιφανείας·
σύνεγγυς γὰρ ἡ μεταβασίς εἶναι δοκεῖ ταῖς ἐν ἔξου-
σίᾳ μένουσιν ἐπὶ τὴν τῆς πατρίδος καταδουλείαν,
καὶ δυσχερὲς ἀποσχέσθαι μοναρχίας καὶ δὲ ὑπερ-
χὴν τὰς τοῦ κρατήσεω ἐλπίδας περιπεποιημένους·
ἐμφυτον γὰρ εἶναι τὸ πλεονεκτεῖν τοῖς μαιζόνων ὄρε- 10
γομένοις καὶ τὰς ἐπιθυμίας ἔχει ἀτεματιστοῦς·
τοιγαροῦν Ἀθηναῖοι μὲν διὰ ταύτας τὰς αἰτίας τοὺς
πρωτεύοντας τῶν πολιτῶν ἐφυγάδευσαν, τὸν λεγό-
μενον παρ' αὐτοῖς ἑξοστρακισμὸν νομοθετήσαντες·
καὶ τοῦτ' ἐπραττον οὐχ ἵνα τῶν προγεγενημένων
ἀδικημάτων λήθωσι τιμωρίαν, ἀλλ' ὅπως ταῖς δυνα-
μίσι παραγομὲν ἑξουσία μὴ γένηται κατὰ τῆς πα-
τρίδος ἑξαμαρτεῖν· τῆς γὰρ Σόλωνος φωνῆς ὡς περ
χρησμοῦ τινος ἐμνημόνευον, ἐν οἷς περὶ τῆς Παισι-
στράτου τυραννίδος προλέγων ἔθηκε τόδε τὸ ἐλεγχεῖον 20
ἀνδρῶν ἐκ μεγάλων πόλις ὄλλυται, εἰς δὲ τυράννου
δῆμος αἰδρὴν δουλосύνην ἔπεισιν.

μάλιστα δὲ πάντων ἐπεπόλασεν ἡ πρὸς τὰς μοναρχίας ὁρμὴ περὶ τὴν Σικελίαν πρὸ τοῦ Ῥωμαίου κυριεῦσαι ταύτης τῆς νήσου. αἱ γὰρ πόλεις ταῖς δημογωγίαις ἐξαπαταίμεναι μέχρι τούτου τοὺς ἀσθενεῖς ἰσχυροὺς κατεσκεύαζον ἕως δεσπόται γένοιοντο τῶν ἐξαπατηθέντων. ἰδιαιτάτα δὲ πάντων Ἀγαθοκλῆς ἐτυράννησε τῶν Συρακουσίων, ἀφορμαῖς μὲν ἐλαχίσταις χρησάμενος, ἀτυχήμασι δὲ μεγίστοις περιβα- 317
 λῶν οὐ τὰς Συρακούσας μόνον ἀλλὰ καὶ πᾶσαν Σι-
 10 κελίαν καὶ Αἰβύνην. δι' ἐπορίαν γὰρ βίον καὶ πραγμάτων ἀσθενείαν τὴν κεραιμευτικὴν τέχνην μεταχειρισάμενος εἰς τοῦτο προῆλθε δυνάμειος ἄμα καὶ μισοφονίας ὥστε καταδουλώσασθαι μὲν τὴν μεγίστην καὶ καλλίστην πασῶν νήσων, κατακτείνεσθαι δὲ χρόνον τινὰ τῆς τε Λιβύης τὴν πλείστην καὶ μέρη τῆς Ἰταλίας, ὕβρεως δὲ καὶ σφαγῆς ἐμπλήσαι τὰς
 15 κατὰ Σικελίαν πόλεις· οὐδαὶ γὰρ τῶν πρὸ τούτου τυράννων ἐπέτελέσατο τι τοιούτον, οὐδὲ τοιαύτην ἀμώτητα κατὰ τῶν ὑποτεταγμένων ἔσχε. τοὺς μὲν
 20 γὰρ ὀφειλάς ἐκόλαζε πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἀποσφάττων, παρὰ δὲ τῶν πόλεων τὰς εὐθύνas ἐλάμβανεν ἡβηδὸν μισοφονῶν, καὶ δὲ ὅλῃρος τῶν ἐγκατακλιμένων τοὺς πολλοὺς καὶ μὴ ὄντων ἀδικησάν-
 25 τας ἀναγκάζει τὴν αὐτὴν ἀναδέχεσθαι συμφορὰν πανθήμεναι τῶν πόλεων θάνατον κατεγνώσκον. ἀλλὰ γὰρ τῆς βίβλου ταύτης σὺν τοῖς ἄλλοις περιχεύσης καὶ τὴν τυραννίδα τὴν Ἀγαθοκλείους, ἀφίμενοι τοὶ
 30 περὶ ταύτης προλέγουσι· συνεχὴ τοῖς προειρημένους προσθήσομεν, παραθέτες πρότερον τοὺς οἰκίους
 τῇ γραφῇ χρότους. ἐκ μὲν οὖν τοῖς προειρημένους ἀποσπείδοντες βίβλοις ἀνέγραψαμεν τὰς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων πράξεις τὰς γεγενημένας ἐν ταῖς
 35 γυμνοδομένοις μέρεσι τῆς οἰκουμένης ἐφ' ὅσον ἡμῶν δύναμις ἄλλοι πρὸς τοὺς ἐνταύτῃ τῶν πρὸ τῆς Ἀγαθοκλείους τυραννίδος, εἰς ὃν ἀπὸ Τροίας ἄλ-
 40 σεαις ἔτη συνάχεται ὀκτακόσια· ἐξήκοντα ἔτι ἐν δὲ ταύτῃ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς δυναστείας ταύτης ποιησάμενοι καταλήξομεν εἰς τὴν ἐφ' ἡμέρᾳ μᾶ-

χην Ἀγαθοκλεῖ πρὸς Καρχηδονίους, ἔση ἐπὶ περι-
λαβόντες.

Ἐπ' ἄρχοντας γὰρ Ἀθηνοὶ Δημογένηος Περ- 2
μαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Πλατίον καὶ
Μάνιον Φούλβιον, Ἀγαθοκλῆς δ' ὁ Συρακούσιος τυ-
ραννος ἐγένετο τῆς πόλεως. ἕνεκα δὲ τοῦ σαφεστεράς
τὰς κατὰ μέρος πράξεις γενέσθαι βραχέα προανα-
ληψόμεθα περὶ τοῦ προειρημένου ὀργανιστοῦ. Καρ-
κίνος ὁ Πηγίνος φυγὰς γινόμενος ἐκ τῆς πατρίδος
κατοίκησεν ἐν Θέρμοις τῆς Σικελίας, τεταγμένης τῆς 10
πόλεως ταύτης ὑπὸ Καρχηδονίους. ἐμπλακείς δὲ τῶν
ἐγχωρίων τινὶ γυναικὶ καὶ ποιήσας αὐτὴν ἄγνιστον,
συνεχῶς κατὰ τοὺς ὕπνους ἐταράττειτο, διόπερ ὑπνω-
τιῶν ὑπὲρ τῆς παιδοποιίας ἔδωκεν ἐντολὰς Καρχη-
δοσίοις τισὶ θεωροῖς ἀναγαμένοις εἰς Δελφοὺς ἐπε-
ρωτῆσαι τὸν θεὸν περὶ τοῦ γενησομένου βρέφους.
ὧν ἐπιμελῶς τὸ παρακληθὲν πραξάντων ἐξέπεσε
χρησμὸς ὅτι μεγάλων ἀνυχημάτων ὁ γενηθεὶς αἴτιος
ἔσται Καρχηδονίοις καὶ πάσῃ Σικελίᾳ. αἱ δὲ πυνθό- 20
μενος καὶ φοβηθεὶς, ἐξέθηκε τὸ σπαιδίον δημοσίᾳ,
καὶ τοὺς τηρήσαντας ὡς τελευτήσῃ παρακατέστησε.
διελθουσῶν δὲ τινῶν ἡμερῶν τὸ μὲν οὐκ ἀπέθνησκειν,
319 οἱ τεταγμένοι δ' ἐπὶ τῆς φυλακῆς ὠλεώσονται. καθ'
ὧν δὴ χρόνον ἢ μήτηρ νεκρὸς παρελθούσα λάθρα
τὸ παιδίον ἀνέλετο, καὶ πρὸς αὐτὴν μὲν οὐκ ἀπή-
νεγκε, φοβουμένη τὸν ἄνδρα, πρὸς δὲ τὸν ἀδελφὸν
Ἡρακλείδην καταθεμένη προσηγόρευεν. Ἀγαθοκλέα,
τὴν ὁμωνυμίαν εἰς τὴν ἑαυτῆς ἀνιένεκασα πατέρα.
παρ' ᾧ τροφόμενος ὁ παῖς ἐξέβη τὴν τε ὄψιν εὐ-
πρεπῆς καὶ τὸ σῶμα εὐρωστος πολὺ μᾶλλον ἢ κατὰ 30
τὴν ἡλικίαν. ἑπταετίους δ' ὄντος αὐτοῦ παρακλη-
θεὶς ὁ Καρκίνος ὑφ' Ἡρακλείδου πρὸς τινὰ θυ-
σίαν, καὶ θεασάμενος τὸν Ἀγαθοκλέα παίζοντα μετὰ
τετῶν ἡλικιωτῶν, ἐθαύμαζε τὸ τε κάλλος καὶ τὴν
φώμην. τῆς τε γυναικὸς εἰπούσης ὅτι τηλικούτος ἂν
ἦν ὁ ἔκτεθείς, εἴπερ ἔτράφη, μεταμέλεισθαι τε ἔφη
τοῖς πραχθεῖσι καὶ συνεχῶς ἐδάκρυεν. εἰδ' ἡ μὲν
γνοῦσα τὴν ὁρμὴν ταῦδρος συμφωνοῦσαν τοῖς πε-

πραγμένοις, ἐξέθηκε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ὁ δ' αἰσέντως προσδεξάμενος τοὺς λόγους, τὸν μὲν νῆδον ἀπέλαβε, τοὺς δὲ Καρχηδονίους φοβούμενος μετώκησεν εἰς Συρακούσας πανόλιον· πένης δ' ὢν, εἰδάσχε τὸν Ἀγαθοκλέα τὴν κεραμευτικὴν τέχνην εἰς πᾶσα τὴν ἡλικίαν ὄντα. καθ' ὃν δὴ χρόνον Τιμολέων μὲν ὁ Κορίνθιος νικήσας τὴν ἐπὶ τῷ Κριμισσῷ μάχην τοὺς Καρχηδονίους μετέδωκε τῆς ἐν Συρακούσαις πολιτείας πᾶσι τοῖς βουλομένοις. ὁ δὲ Καρκίνος μετ' Ἀγαθοκλέους πολιτογραφηθεὶς, καὶ μετὰ ταῦτα ὀλίγον βιώσας χρόνον, ἐτελεύτησεν. ἡ δὲ μήτηρ ἀνέθηκε λιθίνην εἰκόνα τοῦ παιδὸς ἐν τινι τεμένει, πρὸς τῇ μελιττῶν ἑσμός προσκαθίσας ἐκηροπλάστησεν ἐπὶ τῶν ἰσχυίων τοῦ δὲ σημείου προσενεχθέντος τοῖς περὶ ταυτ' ἀσχολουμένοις, ἀπεφθίνατο πάντες κατὰ τὴν ἀκμὴν ἥξειν αὐτὸν εἰς μεγάλην ἐπιφάνειαν· ὅπερ καὶ συνετελέσθη.

3 Δάμας γάρ τις τῶν ἐνδόξων ἀριθμούμενος ἐν Συρακούσαις ἑρμηνεικῶς ἀνέστη πρὸς τὸν Ἀγαθοκλέα, καὶ τὸ μὲν πρῶτον θαυσιλῶς ἅπαντα χορηγῶν αὐτὸς ἐγένετο σύμμετρον αὐτὸν οὐσίαν συλλέξασθαι, μετὰ δὲ ταῦτα αἰρεθείς ἀπ' Ἀφράξαντα στρατηγός, ἐπειδὴ τῶν χιλιάρχων τις ἀπέθανε, ταῦτον εἰς τὸν ἀμύνου τόπον κατέστησεν. ὁ δὲ καὶ πρὸ τῆς στρατείας μὲν ἦν πολὺ σεμνὸς διὰ τὸ μέγεθος τῶν ὀπλῶν· ἐπετήδευσε γὰρ ἐν ταῖς ἐξοπλισίαις φέρειν πανοπλίαν τηλικαύτην τὸ μέγεθος ὥστε μηδένα τῶν ἄλλων δύνασθαι ὁρᾶν ὡς χρῆσασθαι τῇ βάρει τῶν ὀπλῶν, πολὺ δ' ἔτι μᾶλλον γενόμενος χιλιάρχος περιέποι-
80 ῆσατο δόξαν, φιλακίνδυνος μὲν ὢν καὶ παρὰ βολός ἐν ταῖς μάχαις, ἱταμὸς δὲ καὶ πρόχειρος ἐν ταῖς δηρηγορίαις. τοῦ δὲ Δάμαντος νόσφ' ἐτελεύτησας, καὶ τὴν οὐσίαν καταλιπόντος τῇ γυναικί, ταύτην ἔγχευ, καὶ τῶν πλουσιωτάτων εἰς ἡριθμῶντα μετὰ δὲ ταῦτα Κροτωνιάταις πολιορκουμένοις ὑπὸ Βρεττίων οἱ Συρακόσιαι δυνάμει ἀδραν' ἐπεμψαν, ὡς ἱστρητέον. μὲν μετ' αἰτέρων Ἀνταδρόος ὁ Ἀγαθοκλέους ἀδελφός, τῶν δ' ὅλων εἶχον τὴν

320 ἡγεμόνων Ἡρακλείδης καὶ Σωσίστρατος, ἄνδρες
 ἐν ἐπιβουλαῖς καὶ φόβοις καὶ μεγάλοις ἀσεβή-
 μασι γεγονότες τῶν πλεῖσιν τοῦ βίου περὶ ὧν τὰ
 κατὰ μέρας ἢ πρὸ ταύτης περιέχει βιβλός. συνεστρα-
 τεύετο δ' αὐτοῖς καὶ Ἀγαθοκλῆς, ἐγνωσμένος ὑπὸ
 τοῦ δήμου καὶ τεταγμένος ἐπὶ χιλιαρχικῆς ἡγεμο-
 νίας, ὅς τὸ μὲν πρῶτον ἐν ταῖς πρὸς τοὺς βαρβά-
 ρους μάχαις γεγόμενος κράτιστος ὑπὸ τῶν περὶ
 Σωσίστρατον ἀφηρέθη τὴν τῶν ἀριστῶν τιμὴν διὰ
 τὸν φόβον. ἐφ' οἷς περιαιγής γενόμενος αὐτοὺς 10
 διεγερκότες ἐπιθέσθαι τυραννίδι κατηγόρησεν ἐν
 τῷ δήμῳ. οὐ προερχόμενοι δὲ τῶν Συρακουσίων ταῖς
 διαβολαῖς, οἱ μὲν περὶ Σωσίστρατον ἐδυνάστευσαν
 τῆς πατρίδος μετὰ τὴν ἐκ Κρότωνος ἐπάνοδον. ὁ δ' 4
 Ἀγαθοκλῆς ἀλλοτριῶς ἔχων τὰ πρὸς αὐτοῖς, τὸ
 μὲν πρῶτον κατέμενεν ἐν Ἰταλίᾳ μετὰ τῶν κοινο-
 πραγούντων, καὶ καταλαμβάνεσθαι τὴν τῶν Κρο-
 ταινιατῶν πόλιν ἐπιχειρήσας ἐξέπεσε, καὶ μετ' ὀλίγων
 εἰς Τάραντα διεσώθη. ταχθεὶς δὲ παρὰ τοῖς Τα-
 ραντινοῖς ἐν τῇ τῶν μισθοφόρων τάξει, καὶ πολλὰς 20
 καὶ παραβόλοις ἐρχεῶν πράξειςιν, εἰς ὑποψίαν
 ἦλθε καίητο μεῖν. διόπερ' ἀπολυθεὶς καὶ ταύτης τῆς
 στρατείας συνήθροισε τοὺς κατὰ τὴν Ἰταλίαν φυγα-
 δας, καὶ Ρηγίνοις πολεμουμένοις ὑπὸ τῶν περὶ τὸν
 Ἡρακλείδην καὶ Σωσίστρατον ἐβοήθησεν. ἔπειτα τῆς
 ἐν Συρακούσαις δυναστείας καταλυθείσης καὶ τῶν
 περὶ τὸν Σωσίστρατον φυγόντων, κατήλθεν εἰς τὴν
 πατρίδα. συνεκπεσόντων δὲ τοῖς δυνάταις πολλῶν
 ἐνδόξων ἀνδρῶν, ὡς ἂν τῆς ὀλιγαρχίας κεκοινωνη-
 νότων ἑξακοσίων τῶν ἐπιφανεστάτων, ἐνέστη πόλι- 30
 μος τοῖς φυγάσι πρὸς τοὺς ἀνταγομένους τῆς δημο-
 κρατίας. συμμαχούντων δὲ τῶν Καρχηδονίων τοῖς
 περὶ τὸν Σωσίστρατον φυγάσιν, ἐγίνοντο κίνδυνοι
 συνεχεῖς καὶ παρατάξεις ἀδρῶν δυνάμεων, ἐν αἷς
 Ἀγαθοκλῆς, ποτὲ μὲν ἰδιώτης ὢν, ποτὲ δὲ ἐφ' ἡγε-
 μονίας τεταγμένος, ὑπελήφθη δραστηκὸς εἶναι καὶ
 φιλότιχος ἐκ τοῦ πρὸς ἕκαστον τῶν καιρῶν ἐπι-
 νοεῖσθαι τι τῶν χρησίμων· ὧν ἐν ἔπραξε καὶ μάλα

ἀνήκης ἄξιον. στρατοπέδουόντων γὰρ ποτε τῶν Συ-
 ρακοσίων πλησίον τῆς Γέλας, αὐτοὺς μὲν νυκτὸς πα-
 ρεῖπεσαν εἰς τὴν πόλιν μετὰ χιλιῶν στρατιωτῶν,
 οἱ δὲ περὶ τὸν Σωσίστρατον ἐπιφανέντες μετὰ μεγά-
 λης καὶ τεταγμένης δυνάμεως ἐκράσαντο τοὺς πα-
 ρεῖς πεπρωκότας καὶ κατέβαλον εἰς τριακοσίους. τῶν
 δ' ἄλλων ἐπιβαλομένων μὲν φεύγειν διὰ τινος στενοῦ
 τόπου καὶ τὴν σωτηρίαν ἀπεγνωκότων, παραδόξως
 αὐτοὺς Ἀγαθοκλῆς ἐκ τῶν κινδύνων ἐρρύσαστο. αὐ-
 10 τὸς μὲν γὰρ λαμπρότατα πάντων ἀγωνισάμενος ἐπὶ τὰ
 τραυμασι περὶέπεσε, καὶ διὰ τὸ πλήθος τοῦ θύεν-
 τος αἵματος τὸ σῶμα παρελύετο· τῶν δὲ πολεμίων
 ἐπικειμένων παρήγγειλε [καὶ] τοῖς σαλπικιταῖς ἐπὶ
 ἀμφότερα τὰ μέρη τοῦ τεύχους παρελθόντας σημαί-
 νειν τὸ πολεμικόν. ὧν ταχέως τὸ ῥηθὲν πραξάντων
 οἱ προσβοηθήσαντες ἐκ τῆς Γέλας τὸ μὲν ἀληθὲς
 διὰ τὸ σκότος οὐκ ἠδύναντο συνιδεῖν, ὑπολαβόντες 321
 δὲ τὴν ἄλλην δύναμιν τῶν Συρακοσίων κατ' ἀμφο-
 τέρα τὰ μέρη παρεῖς πεπρωκέαι, τοῦ μὲν ἔτι διώ-
 20 κειν ἀπέστησαν, διελόμενοι δὲ τὰς τάξεις διχῇ τα-
 χέως ἐβόηθον, συντρέχοντες πρὸς τὸν ἦχον τῶν
 σαλπικιτῶν. ἐν τοσούτῳ δὲ τυχόντες ἀνοχῆς οἱ περὶ
 τὸν Ἀγαθοκλῆα μετὰ πάσης ἀσφαλείας διεσώθησαν
 εἰς τὸν χάρακα. ἐνταῦθα μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρό-
 πον καταστρατηγήσας τοὺς πολεμίους οὐ μόνον τοὺς
 σὺν αὐτῷ παραδόξως ἔσωσεν ἀλλὰ καὶ τῶν συμμα-
 χῶν ἑπτακοσίους ἄνδρας.

- 5 Μετὰ δὲ ταῦτα ἐν ταῖς Συρακούσαις αἰρεθέντος
 Ἀκιστορίδου τοῦ Κορινθίου στρατηγοῦ δόξας ἐπι-
 30 θέσθαι τυραννίδι διὰ τὴν σύνεσιν ἐξέφυγε τὸν κιν-
 δυνόν. ὁ μὲν γὰρ Ἀκιστορίδης εὐλαβηθεὶς τὴν στά-
 σιν, καὶ διὰ τοῦτο οὐ βουλόμενος αὐτὸν φανερώς
 ἀνελθεῖν, ἐκέλευεν ἐκ τῆς πόλεως μεταστῆναι, καὶ
 τοὺς νυκτὸς κατὰ τὴν ὁδὸν ἀποκτενοῦντας ἐξαπέ-
 στειλεν. Ἀγαθοκλῆς δὲ καταστοχασάμενος πιθανῶς
 τὴν ἐπίνοιαν τοῦ στρατηγοῦ, τῶν παίδων ἐξελέξατο
 τὸν ἐαυτῷ μάλιστα ὁμοῖοτα καὶ κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ
 σώματος καὶ κατὰ τὴν ὄψιν· τούτῳ δὲ δοὺς τὴν

αὐτοῦ πανοπλίαν καὶ τὸν ἵππον, ἔτι δὲ τὴν ἰσθίαν,
 παρεκρούσατο τοὺς ἐπὶ τὴν ἀντίρρουν ἀποσταλέντας.
 κύριος δὲ ῥάκη περιβαλόμενος ἀνοδίᾳ τὴν ὁδοπαρίαν
 ἐποίησατο. ἐκείνοι δὲ ἀπὸ τῶν ὅπλων καὶ τῶν ἄλλων
 συνσήμων ὑπολαβόντες εἶναι τὸν Ἀγαθοκλέα, καὶ
 τὰκριβὲς διὰ τὸ σκότος αὐ. συνιδόντες, τὸν μὲν φό-
 ρον ἐπετέλεσαν, τῆς δὲ προκαταρτισμένης πράξεως
 διήμαρτον. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Συρακοσίων καταδεξα-
 μένων τοὺς μὲν Σωισιστράτου φυγάδας, καὶ πρὸς
 Καρχηδονίους εἰρήνην συνθεμένων, Ἀγαθοκλῆς φυ-
 γὰς ὢν ἰδίαν δύναμιν ἐν τῇ μεσογείῳ συνεστῆσατο.
 γεγνημένος δὲ φοβερός οὐ μόνον τοῖς πολίταις ἀλλὰ
 καὶ τοῖς Καρχηδονίοις, ἐπείσθη κατελθεῖν εἰς τὴν
 πατρίδα, καὶ παραχθὲς εἰς τὴν τῆς Ἀθήνης ἰσθμὸν
 ὑπὸ τῶν πολιτῶν ὡμοσα μὴδὲν ἐγκατωθήσεσθαι τῇ
 δημοκρατίᾳ. πρὸςποιηθεὶς δὲ τῆς δημοκρατίας προΐ-
 στασθαι, καὶ δημαγωγῆσας ποικίλως τὰ πλῆθη,
 στρατηγὸς κατεστάθη καὶ φύλαξ τῆς εἰρήνης, μέχρι
 ἂν γνησίως ὁμονοήσωσιν οἱ συνεληλυθότες εἰς τὴν
 πόλιν. εἰς πολλὰ γὰρ μέρη συνέβαινε διαιρεῖσθαι τας
 ἐταιρίας τῶν συνήκτων, καὶ πρὸς ἑλληνοὺς ἑκάστοις
 εἶναι μεγάλας διαφοράς· μέγιστον δ' ἦν ἀντικείμενον
 τοῖς περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα τὸ τῶν ἑξακοσίων συνέ-
 δριον, κατὰ τὴν ὀλιγαρχίαν ὑφηγημένον τῆς πόλεως·
 οἱ προέχοντες γὰρ τῶν Συρακοσίων καὶ ταῖς δόξαις
 καὶ ταῖς οὐσίαις ἐν τούτοις ὑπῆρχον καταλελεγμένοι.
 ὁ δ' οὖν Ἀγαθοκλῆς ἐπιθυμητὴς ὢν δυναστείας, 6
 πολλὰς ἀφορμὰς ἔαχεν εἰς τὸ συντελεῖναι τὸ βουλευ-
 θέν. οὐ μόνον γὰρ στρατηγὸς ὢν κύριος τῆς δυνά-
 μεως ἦν, ἀλλὰ καὶ παραγγελλόμενος, ὅτι τιγὲς τῶν 30
 ἀποστατῶν ἐν τῇ μεσογείῳ πρὸς Ἑρβίτην ἀνάγουσι
 δύναμιν ἐξουσίαν ἔλαβεν ἀνυπόπτως καταγράφειν
 οὓς προαιροῖτο στρατιώτας. διὸ καὶ πρὸςποιηθεὶς
 322 στρατεύειν ἐπὶ τὴν Ἑρβίταν κατέλεξεν εἰς τάξεις
 τοὺς τε ἐκ Μοργαντίνης, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν τῇ
 μεσογείῳ πόλεων τοὺς αὐτῷ πρότερον συμπορευθέν-
 τας πρὸς Καρχηδονίους. οὗτοι γὰρ πάντες πρὸς
 Ἀγαθοκλέα μὲν εὐνούστατα διέκεικτο, πολλὰ προεuer-

γετημένοι κατὰ τὰς στρατίας, πρὸς δὲ τοὺς ἐν Συ-
 ρακούσαις ὀλιγαρχίας κεκοινωνηκότας ἑξακοσίους αἰ-
 πολεμικῶς εἶχον, καὶ καθόλου τὸν δῆμον ἐμίσουν,
 ἀναγκαζόμενοι ποιεῖν τὸ προστατιζόμενον. τουτῶν δ'
 ὄντων μὲν τὸν ἀριθμὸν εἰς τριεχίλους, ταῖς δ' ὁρ-
 μαῖς καὶ ταῖς προαιρέσεσιν εὐθενοτάτοις πρὸς τὴν
 κατάλυσιν τῆς δημοκρατίας, προσεπiléξατο καὶ τῶν
 πολιτῶν τοὺς διὰ πέναν καὶ φθόρον ἐναντιουμένους
 ταῖς τῶν ἰσχυόντων ἐπιφανείαις. αἷς δ' αὐτῷ πάντ'
 10 ἦν εὐτρεπῇ, τοῖς μὲν στρατιώταις παρήγγειλεν ἀπα-
 τᾶν αἱ ἡμέρᾳ εἰς τὸ Τυμολέοντον· αὐτὸς δὲ μετα-
 πεμπόμενος τοὺς περὶ Τίσσαρχον καὶ Διοχλέα τὰς
 δοκοῦντας προσιέναι τῆς τῶν ἑξακοσίων ἐταιρίας,
 ὥς περὶ τῶν κοινῇ συμφερόστων διαλεξόμενος, ἐπε-
 δὴ παρεγένοντο παραλαβάντες τῶν φίλων εἰς τέτα-
 ράκοντα, προσποιηθεὶς ἑαυτὸν ἐπιβουλευέσθαι συν-
 ελάμβανεν ἅπαντας, καὶ κατηγορήσει μὲν αὐτῶν ἐν
 τοῖς στρατιώταις, φήσας ὑπὸ τῶν ἑξακοσίων ἀρπά-
 ζεσθαι διὰ τὴν πρὸς τὸν δῆμον εὐνοίαν, καὶ κατω-
 20 δύρετό τὴν περὶ αὐτὸν τύχην, παροξυνάμενος δὲ ταῦ
 πλήθους, καὶ βοῶντας μηκέτι μέλλειν ἀλλ' ἐκ χειρὸς
 ἐπιθεῖναι τοῖς ἀδικήσασιν τῇ δημοκρατίᾳ, ταῖς μὲν σάλ-
 πιγγαῖς παρήγγειλε σημαίνειν τὸ πολεμικόν, ταῖς δὲ
 στρατιώταις ἀναγρῖν τοὺς αἰτίους καὶ διαρπάξαι
 τὰς κτήσεις τῶν ἑξακοσίων καὶ τῶν τούτοις κοινῶ-
 πραγούντων. ὀρμησάντων δὲ πάντων ἐπὶ τὴν ἀρπα-
 γὴν ἡ πόλις ἐπληρώθη ταραχῆς καὶ μεγάλων ἄτο-
 χημάτων· οἱ μὲν γὰρ χαριέστατος τῶν πολιτῶν
 ἀγνοοῦντες τὸν καθ' αὐτῶν κενωρόμενον ὄλεθρον
 30 ἐξεπήδων ἐκ τῶν οἰκίων εἰς τὰς ὁδοὺς, μαθεῖν σπεί-
 δοντες τὸν θόρυβον· οἱ δὲ στρατιῶται, τὰ μὲν διὰ
 τὴν πλεονεξίαν τὰ δὲ διὰ τὸν θυμὸν ἡγριωμένοι τὰς
 ψυχάς, ἀνῆρουν τοὺς διὰ τὴν ἄγνοιαν γυμνά τὰ σώ-
 7 ματα τῶν ἀμυνομένων ὅπλων παρεχομένους. διαλη-
 φθέντων δὲ τῶν στενωπῶν κατὰ μέρος ὑπὸ τῶν
 στρατιωτῶν, οἱ μὲν κατὰ τὰς ὁδοὺς, οἱ δ' ἐν ταῖς
 οἰκίαις ἐφονεύοντο. πολλοὶ δ' οὖν καὶ τῶν μηδ' ὅτεσιν
 διαβεβλημένων ἀνῆροῦντο, ὁδοῖς μαθεῖν τὴν αἰ-

τίαν τῆς ἀπωλείας. καθωπλισμένον γὰρ πλῆθος ἔξου-
 σίαν προσλαβὼν οὐ διεκρίνε φίλον ἢ πολέμιον, ἀλλὰ
 παρ' οὐ πλέον ὠφελήθησέσθαι διειλήφει, τοῦτον
 ἐχθρὸν ἡγεῖτο. διὸ καὶ παρῇν ὄραν πᾶσαν τὴν πό-
 λιν πεπληρωμένην ὕβρεως καὶ φόνων καὶ παντοίων
 ἀνομημάτων. οἱ μὲν γὰρ διὰ τὰς προὔπαρχούσας
 ἐχθρας οὐδεμιᾶς ἐπηρείας ἀπείχοντο κατὰ τῶν μι-
 σουμένων, ἔχοντες ἔξουσίαν διατιθέναι πᾶν τὸ κε-
 χαρισμένον τῷ θυμῷ· οἱ δὲ ταῖς τῶν εὐπόρων σφα-
 γαῖς οἰόμενοι τὰς ἰδίας ἀπορίας ἐπανορθώσασθαι, 10
 πᾶν ἐμηχανῶντο πρὸς τὸν κατ' αὐτῶν ὄλεθρον. οἱ
 328 μὲν γὰρ τὰς αὐλείους θύρας ἐξέκοπτον, οἱ δὲ διὰ
 κλιμάκων ἐπὶ τὰς ὀροφὰς προσανέβαινον, ἄλλοι δὲ
 διηγωνίζοντο πρὸς τοὺς ἀπὸ τῶν στεγῶν ἀμυνομέ-
 νους. οὐ μὴν οὐδὲ τοῖς εἰς τὰ τεμένη καταφυγοῦσιν
 ἢ τῶν θεῶν ἱκετεία παρείχετο τὴν ἀσφάλειαν, ἀλλ'
 ἢ πρὸς θεοὺς εὐσέβεια ἐνικᾶτο πρὸς ἀνθρώπων. καὶ
 ταῦτ' εἰτόλμων ἐν εἰρήνῃ καὶ πατρίδι παρανομεῖν
 Ἕλληνες κατ' Ἑλλήνων, οἰκεῖοι κατὰ συγγενῶν, οὐ
 φύσιν, οὐ σπονδὰς, οὐ θεοὺς ἐντροπέμενοι, ἐφ' οἷς 20
 οὐχ ὅτι φίλος, ἀλλὰ καὶ παντελῶς ἐχθρὸς, μετρίως
 γε τὴν ψυχὴν, οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν τὴν τῶν πα-
 σχόντων τύχην ἐλεήσειε. πᾶσαι μὲν γὰρ αἱ πύλαι 8
 τῆς πόλεως ἐκλείσθησαν, πλείους δὲ τῶν τετρακίς-
 χιλίων ἀνῆρέθησαν αὐθημερόν, τοῦτο μόνον ἐγκλη-
 θέντες ὅτι χαριέστεροι τῶν ἄλλων ἦσαν. τῶν δὲ φυ-
 γόντων οἱ μὲν ἐπὶ τὰς πύλας ὀρμήσαντες συνελή-
 φθησαν, οἱ δὲ κατὰ τῶν τειχῶν ῥίπτοντες ἑαυτοὺς
 εἰς τὰς ἀστυγείτονας πόλεις διεσώθησαν, τινὲς δὲ
 διὰ τὸν φόβον ἀπρονοήτως ἀλλόμενοι κατεκρημνί- 30
 σθησαν. τὸ δὲ πλῆθος ἦν τῶν ἐκπεσόντων ἐκ τῆς
 πατρίδος ὑπὲρ τοὺς ἑξακισχιλίους, ὧν οἱ πλείστοι
 κατέφυγον πρὸς τοὺς Ἀκραγαντίνους, κακῇ τῆς κα-
 θηκούσης ἐπιμελείας ἡξιώθησαν. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀγα-
 θοκλέα διημερεύσαντες ἐν τοῖς τῶν πολιτῶν φόνοις
 οἰδὲ τῆς εἰς γυναῖκας ὕβρεως καὶ παρανομίας ἀπέ-
 σχοντο, ἀλλὰ παρὰ τῶν ἐκπεφευγόντων τὸν θάνατον
 ἱκανὴν ὑπελάμβανον λήψεσθαι τιμωρίαν τὴν εἰς τοὺς

συγγενεῖς ἐπήρειαν· δεινότερα γὰρ θανάτου τοὺς μὲν ἄνδρας καὶ πατέρας εἰκὸς ἦν πείσεσθαι γυναικῶν ὕβρεις καὶ παρθένων αἰσχύνας ἀναλογιζομένους. ἀφ' ὧν ἡμῖν περιαιρετέον ἐστὶ τὴν ἐπίθεται καὶ συνήθη τοῖς συγγραφεῦσι τραγωδίαν μάλιστα μὲν διὰ τὸν τῶν παθόντων ἔλεον, ἔπειτα καὶ διὰ τὸ μηδὲνα τῶν ἀναγινωσκόντων ἐπιζητεῖν ἀκοῦσαι τὰ κατὰ μέρος, ἐν ἐτοίμῳ τῆς γνώσεως οὔσης. οἱ γὰρ μεθ' ἡμέραν ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ κατὰ τὴν ἀγορὰν σφάττειν τολμῶντες τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας οὐ προσδέοντες τοῦ δηλώσαντος τί νύκτωρ ἔπραττον καθ' αὐτοὺς ἐν ταῖς οἰκίαις, καὶ πῶς προσεφέροντο παρθένοις ὀρφαναῖς καὶ γυναῖξιν ἐρήμοις μὲν οὔσαις τῶν βοηθούντων, πεπτωκυῖαις δ' ὑπὲρ ἐξουσίαν αὐτοκράτορα τῶν ἐχθίστων. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς δυοῖν ἡμερῶν διελθουσῶν, ἐπειδὴ ποτ' ἐπληρώθη τοῦ κατὰ τῶν πολιτῶν φόβου, τοὺς ζωγρηθέντας ἀθροίσας Δεινοκράτην μὲν ἀφῆκε διὰ τὴν προγεγενημένην φιλίαν, τῶν ἄλλων δὲ τοὺς μὲν αλλοτριώτατα διακειμένους ἀνείλε, τοὺς 20 δὲ λοιποὺς ἐφυγάδευσε.

9 Μετὰ δὲ ταῦτα συναγαγὼν ἐκκλησίαν κατηγόρησε μὲν τῶν ἐξακοσίων καὶ τῆς ὑπὲρ αὐτῶν προγεγενημένης ὀλιγαρχίας· καθαρὰν δὲ φήσας τὴν πόλιν πεποιηκέναι τῶν δυναστεύειν ἐπιχειρούντων, ἀπεφαίνετο τῷ δήμῳ τὴν αὐτονομίαν εἰλικρινῇ παραδιδόναι, καὶ βούλεσθαι ποτε τῶν πόνων ἀπολυθεῖς ἰδιωτεύειν ἴσος ὦν πᾶσι. καὶ ταῦτα λέγων τὸ μὲν χλαμύδιον ἑαυτοῦ περιέσπασε, τὸ δ' ἱμάτιον μετα- 324 λαβὼν ἀπῆει, τῶν πολλῶν ἑαυτὸν ἀποδείξας ἕνα. 30 ταῦτα δ' ἔπραττε τὸν δημοτικὸν ὑποκρινόμενος, καὶ σαφῶς εἰδὼς τοὺς πλείους τῶν ἐκκλησιαζόντων μετῃ σκηκώτας τῶν ἀσεβημάτων, καὶ διὰ τοῦτο μηδέποτε ἂν βουλευθέντας ἄλλω τὴν στρατηγίαν ἐγχειρίσαι. εὐθύς γοῦν οἱ διαπεφορηκότες τὰ τῶν ἡτυχηκότων ἔβδων μὴ καταλαπεῖν ἑαυτούς, ἀλλὰ προσδέξασθαι τὴν τῶν ὅλων ἐπιμέλειαν. ὁ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἡσυχίαν εἶχεν, εἶτα τοῦ πλήθους βιαίωτερον ἐγκειμένου προσδέξασθαι μὲν ἔφησε τὴν στρατηγίαν, μὴ μέντοι

γε μετ' ἄλλων ἄρξειν. οὐ γὰρ ὑπομενεῖν ὦν ἂν ἔτε-
 ροι παρανομήσωσι τούτων αὐτὸν συνάροντα λόγον
 ἀποδιδόναι κατὰ τοὺς νόμους. συγχωρήσαντος δὲ τοῦ
 πλήθους μοναρχεῖν, οὗτος μὲν ἐχειροτονήθη στρα-
 τηγὸς αὐτοκράτωρ, καὶ τὸ λοιπὸν φανερώς ἐδυνά-
 στευε καὶ τῆς πόλεως ἐπιμέλειαν ἐποιεῖτο. τῶν δ'
 ἀκεραίων Συρακοσίων οἱ μὲν διὰ τὸν φόβον ἡναγκά-
 ζοντο καρτερεῖν, οἱ δὲ ὑπὸ τοῦ πλήθους κατισχυό-
 μενοι τὴν ἐχθραν εἰς κενὸν οὐκ ἐτόλμων ἐνδείκνυ-
 σθαι· πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἀπόρων καὶ ἀτάχτων 10
 ἄσμενοι τὴν μεταβολὴν προσεδέξαντο. ἐπηγγέλλετο
 γὰρ Ἀγαθοκλῆς κατὰ τὴν ἐκκλησίαν καὶ χρεῶν ἀπο-
 κοπὰς ποιήσασθαι καὶ τοῖς πένησι χώραν δωρήσα-
 σθαι. ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος τοῦ μὲν ἔτι φρονεῖν
 ἢ κολάζειν τινὰς ἀπέστη, μεταβαλόμενος δ' εἰς τοῦν-
 αντίον εὐγνωμόνως τοῖς πλήθεσι προσεφέρετο, καὶ
 πολλοὺς μὲν εὐεργετῶν, οὐκ ὀλίγους δ' ἐπαγγελίαις
 μετεωρίζων, πάντας δὲ λόγοις φιλανθρωποῖς δημα-
 γωγῶν, οὐ μετρίως ἀποδοχῆς ἐτύχανεν. ἔχων δὲ τη-
 λικαυτήν δυναστείαν οὔτε διάδημα ἀτέλαβεν οὔτε 20
 δορυφόρους εἶχεν οὔτε δυσεντευξίαν ἐξήλωσεν, ἅπερ
 εἰώθασι ποιεῖν σχεδὸν ἅπαντες οἱ τύραννοι. ἐπεμε-
 λήθη δὲ καὶ τῶν προσόδων καὶ τῆς τῶν ὀπλων καὶ
 βελῶν παρασκευῆς, ἔτι δὲ πρὸς ταῖς ὑπαρχούσαις
 μακραῖς ναυσὶν ἑτέρας ἐναυπηγήσατο. προσελάβετο
 δὲ καὶ τῶν ἐν τῇ μεσογείῳ χωρίων καὶ πόλεων τὰς
 πλείστας. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι μὲν ἑνατον ἔτος 10
 ἤδη διεπολέμουν πρὸς Σαμνίτας, καὶ κατὰ μὲν τοὺς
 ἔμπροσθεν χρόνους μεγάλας δυνάμεις ἦσαν διηγω-
 νισμένοι, τότε δὲ εἰς τὰς πολεμίας εἰσβολὰς ποιού-
 μενοι χώρας μέγα μὲν οὐδὲν οὐδὲ μνήμης ἄξιον διε-
 πρῆξαντο, διετέλουν δὲ τοῖς τε φρουραῖς προσβολὰς
 ποιούμενοι καὶ τὴν χώραν λεηλατοῦντες. ἐπόρθησαν
 δὲ καὶ τῆς Ἀπουλίας τὴν Δαννίαν πᾶσαν, καὶ
 προσαγαγόμενοι Κανυσίους ὁμήρους παρ' αὐτῶν
 ἔλαβον. προσέθηκαν δὲ καὶ δύο φυλας ταῖς προῦ-
 παρχούσαις τὴν τε Φαλεργίαν καὶ τὴν Ὠφεντίναν.

ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Κροτωνιάται προδὲς μὲν
 Βρεττίους διελύσαντο, προδὲς δὲ τοὺς ἐκπεπτωκότας 325
 τῶν πολιτῶν ὑπὸ τῆς δημοκρατίας διὰ τὴν πρὸς
 Ἡρακλείδην καὶ Σωσίστρατον κοινωνίαν, περὶ ἧς ἐν
 τῇ πρὸ ταύτης βίβλῳ τὰ κατὰ μέρος διήλθομεν,
 δευτέρον ἔτος ἤδη πολεμοῦντες, Πάρωνα καὶ Μενέ-
 δημον ἄνδρας ἐπιφανεῖς στρατηγούς ἐχειροτόνησαν.
 οἱ δὲ φυγάδες ἐκ Θουρίων ὀρμήσαντες καὶ προσλα-
 βόντες μισθοφόρους τριακοσίους ἐπεχείρησαν μὲν
 10 κυκτὸς παρειαπίπτειν εἰς τὴν πατρίδα, ἀποκρυσθέν-
 τες δ' ὑπὸ τῶν Κροτωνιατῶν κατεστρατοπέδευσαν
 ἐπὶ τῶν μεθορίων τῆς Βρεττίων χώρας· μετ' ὀλίγον
 δὲ τῆς πολιτικῆς δυνάμεως ἐπελθούσης πολλαπλασίον,
 πάντες μαχόμενοι κατεσφάγησαν.

Ἡμεῖς δὲ ἐπεὶ τὰ περὶ Σικελίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν
 διελήλυθάμεν, διαβιβάζομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰ λοιπὰ
 11 μέρη τῆς Εὐρώπης. κατὰ γὰρ τὴν Μακεδονίαν Εὐρυ-
 δίκη τῆς βασιλείας προεστηκυῖα καὶ πυνθανομένη τὴν
 Ὀλυμπιάδα παρασκευάζεσθαι πρὸς τὴν ἀπόδοσιν, πρὸς
 20 μὲν Κάσσανδρον εἰς Πελοπόννησον ἀπέστειλε βιβλια-
 φόρον, ἀξιούσα βοηθεῖν τὴν ταχίστην. τῶν δὲ Μακε-
 δόνων τοὺς πρακτικωτάτους ἀνακαλουμένη δωρεαῖς
 καὶ μεγάλας ἐπαγγελίας ἰδίους ταῖς εὐνοίαις κατε-
 σκεύαζε. Πολυσπέρχων δὲ δύναμιν ἤθροισε προσλα-
 βόμενος Αἰακίδην τὸν Ἡπειρώτην, καὶ κατήγεν
 Ὀλυμπιάδα μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου παιδὸς ἐπὶ τὴν
 βασιλείαν. ἀκούων οὖν Εὐρυδίκη ἐν Εὐβοίᾳ τῆς
 Μακεδονίας οὖσαν μετὰ τῆς δυνάμεως, ὥρμησεν ἐπ'
 αὐτήν, ἀπεύδων μιᾷ μάχῃ κρῖναι τὰ πράγματα.
 30 ἀντιταχθέντων δ' ἀλλήλοις τῶν στρατοπέδων ὁ
 Μακεδὼν, ἐντραπέντες τὰ τῆς Ὀλυμπιάδος ἀξίωμα
 καὶ τῶν εὐεργεσιῶν ἀναμνησκόμενοι τοῦ Ἀλε-
 ξάνδρου, μετεβόλοντο. Φίλιππος μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς
 εὐθύς ἦλθ' ἐν τῇ θεραπείᾳ, ἡ δ' Εὐρυδίκη μετὰ
 Παλυκλέους ἐνὸς τῶν συμβούλων εἰς Ἀμφίπολιν
 ἀποχωροῦσα συνελήφθη. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον Ὀλυμ-
 πίας τῶν βασιλικῶν σωματίων κυριεύσασα, καὶ χω-
 ρὶς κινδύνων τὴν βασιλείαν παραλαβοῦσα, τὴν εὐτυ-

χίαν οὐκ ἤνεγκεν ἀνθρωπίνως, ἀλλὰ τὴν τ' Εὐρυδί-
 κην καὶ τὸν ἄνδρα Φίλιππον τὸ μὲν πρῶτον εἰς
 φυλακὴν καταθεμένη κακουχεῖν ἐπεχείρησε· περιου-
 κοδομήσασα γὰρ αὐτῶν ἐν βραχεὶ τόπῳ τὰ σώματα
 διὰ μιᾶς στενῆς ὑποδοχῆς ἐχορήγει τὰ ἀναγκαῖα.
 ἐπὶ πολλὰς δ' ἡμέρας παρανομήσασα τοὺς ἡτυ-
 χηκότας, ἐπειδὴ παρὰ τοῖς Μακεδόσιν ἠδόξει διὰ
 τὸν πρὸς τοὺς πάσχοντάς ἔλεον, τὸν μὲν Φίλιππον
 προσέταξε Θραξί τῶν ἐκκλιτῆσαι, βασιλέα γεγενη-
 μένον ἔξ ἑτῆ καὶ μῆνας τέσσαρες, τὴν δ' Εὐρυδίκεν 10
 παρῶνσιαζομένην, καὶ βοῶσαν αὐτῇ μάλλον προσηκείν
 ἥπερ Ὀλυμπιάδι τὴν βασιλείαν, ἔκρινα μείζονος
 ἀξιῶσαι τιμωρίας. εἰσέπεμψεν οὖν αὐτῇ ξίφος καὶ
 βρόχον καὶ κώνειον, καὶ συνέταξε τοῦτων ᾧ βού-
 λαντο καταχρήσασθαι, πρὸς τὸν θάνατον, οὔτε τὸ
 326 προγεγεννημένον ἀξίωμα τῆς παρανομουμένης ἐντρα-
 πείσα τὸ παράπαν οὔτε τῆς κοινῆς τύχης εἰς οἴ-
 κτιον ἔλθοῦσα. τοιμαρὸν τῆς ὁμοίας μεταβολῆς τυ-
 χούσα τῆς ὁμόκτητος ἀξίαν ἔσχε τὴν τοῦ βίου κα-
 ταστροφὴν. Εὐρυδικὴ μὲν γὰρ κατευξαμένη παρὸν- 20
 τος τοῦ νομίσαντος τῶν ὁμάλων δωρεῶν Ὀλυμπιάδα
 τυχεῖν, τὸν μὲν ἄνδρα περιέστειλεν, ἐπιμεληθεῖσα
 τῶν τραυματίων ὥς παθ' ὁ καιρὸς συνεχαίρει, ἑαυ-
 τὴν δ' ἀνακρημίσασα τῇ ζωῇ κατέστρεψε τὸν βίον,
 οὔτε θαυμάσασα τὴν ἑαυτῆς τύχην οὔτε τῶ μεγέθει
 τῶν συμπτωμάτων ταπεινωθεῖσα. Ὀλυμπίας δὲ τοῦ-
 των διαφθαρέντων ἀνέλε μὲν τὸν Νικάνορα τὸν
 ἀδελφὸν τοῦ Κασσάνδρου, κατέσκαψε δὲ τὸν Ἰόλλου
 τάφον, μετερχομένη, καθάπερ ἔφησε, τὸν Ἀλεξάν-
 δρου θάνατον. ἐπέλεξε δὲ καὶ τῶν Κασσάνδρου φί- 30
 λων τοὺς ἐπιφανεστάτους ἑκατὸν Μακεδόνας, οὓς
 ἀπάντας ἀπέσφαξεν. ἐν ταιούτοις δὲ παρανομήμασι
 πληρῶνσα τὸν ἑαυτῆς θυμὸν ταχὺ πολλοὺς τῶν Μα-
 κεδόνων ἐπαίησε μισῆσαι τὴν ὁμότητα. πάντες
 γὰρ ἀντιμνήσκοντο τῶν Ἀντιπάτρου λόγων, ὃς
 καθάπερ χρησάμενός ἐστι τῆς τελευταίας παρεκλεύ-
 σαιτο μηδέποτε συγχωρῆσαι γυναικὶ τῆς βασιλείας
 προστατῆσαι. τὰ μὲν οὖν κατὰ Μακεδονίαν τοῦ-

τον τὸν τρόπον διοικηθέντα πρόδηλον εἶχε τὴν ἰσο-
μένην μεταβολήν.

- 12 Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν Εὐμένης μὲν ἔχων τοὺς ἀρ-
γυράσπιδας Μακεδόνας καὶ τὸν ἀφηγούμενον αὐ-
τῶν Ἀντιγένην παρεχίμασε μὲν τῆς Βαβυλωνίας
ἐν ταῖς ὀνομαζομέναις Καρῶν κώμας, πρὸς δὲ Σέ-
λευκον καὶ Πύθωνα πρέσβεις ἀπέστειλεν, αἰτῶν βοή-
θειν τοῖς βασιλεῦσι καὶ μετ' αὐτοῦ συναγωνίσασθαι
πρὸς Ἀντίγονον. τούτων δ' ὁ μὲν Πύθων τῆς Μη-
10 οδίας, ὁ δ' ἕτερος τῆς Βαβυλωνίας σατραπῆς ἀπέ-
δέδεικτο καθ' ὃν καιρὸν ἡ δευτέρα διαίρεσις ἐγενήθη
τῶν σατραπειῶν ἐν Τριπαραδείσῳ. οἱ δὲ περὶ Σέ-
λευκον τοῖς μὲν βασιλεῦσιν ἔφασαν βούλεσθαι παρέ-
χεσθαι χρήμας, Εὐμένει μὲντοι γὰρ μηδέποθ' ὑπομι-
νεῖν ποιοῦντας τὸ προσταττόμενον, οὐ Μακεδόνας
συνελθόντες κατέγνωσαν θάνατον· πολλὰ δὲ πρὸς
ταύτην τὴν προαίρεσιν διαλεχθέντες συνεξέπεμψαν
παρ' αὐτῶν πρεσβευτὴν πρὸς Ἀντιγένην καὶ τοὺς
ἀργυράσπιδας, αἰδυντες ἀφιστάναι τῆς ἡγεμονίας
20 Εὐμένη. τῶν δὲ Μακεδόνων οὐ προσεχόντων τοῖς λό-
γοις Εὐμένης ἐπαινέσας αὐτῶν τὴν προθυμίαν
ἀνέβηξε μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ παραγεννηθεὶς ἐπὶ
τὸν Τήγριν ποταμὸν κατεστρωτοπέδευσε τῆς Βαβυ-
λῶνος ἀπέχων σταδίους τριακοσίους· καὶ πρόθεσιν
μὲν εἶχεν εἰς Σοῦσα ποιεῖσθαι τὴν πορείαν, δια-
νοούμενος τὰς ἐκ τῶν ἄνω σατραπειῶν δυνάμεις
μεταπέμπεσθαι, καὶ τοῖς βασιλικοῖς θησαυροῖς χρή-
σασθαι πρὸς τὰς κατεπιγούσας χρείας. ἡναγκαζέτο
δὲ τὸν ποταμὸν διαβαίνειν διὰ τὸ τὴν μὲν κατώτιν
30 χώραν προνομιεῦσθαι, τὴν δὲ πέραν ἀνέραιον εἶναι
καὶ θαυλεῖς δύνασθαι παρέχεσθαι τροφὰς τῇ στρα-
τοπέδῳ. συναγαγόντες οὖν αὐτοῦ πλοῖα πανταχόθεν 827
πρὸς τὴν διαβάσιν οἱ περὶ Σέλευκον καὶ Πύθωνα
κατέπλευσαν δυσὲ μὲν τριήρεσι, κοντωτοῖς δὲ πλείο-
σιν· ἔτι γὰρ τὰ σκάφη ταῦτα περιῆν ἐκ τῶν ὑπὸ
13 Ἀλεξάνδρου ναυπηγηθέντων περὶ Βαβυλῶνα· ταῦτα
δὲ προαγαγόντες πρὸς τὴν ἑμβασιν πάλιν ἐπιχείρουν
τοὺς Μακεδόνας πείθειν ἀποσιῆσαι τὸν Εὐμένη τῆς

στρατηγίας, καὶ μὴ προάγειν καθ' αὐτῶν ἄνδρα ξέ-
 νον καὶ πλείστους Μακεδόνας ἀνηρηκότα. οὐδενὶ δὲ
 τρόπῳ τῶν περὶ τὸν Ἀντιγένην πειθομένων οἱ περὶ
 Σέλευκον προσπλεύσαντες πρὸς τινα διώρυγα πα-
 λαιὰν ἀνέροῦσαν τὴν ἀρχὴν αὐτῆς, ὑπὸ τοῦ χρόνου
 συγκεχωσμένην. περικλυθείσης δὲ τῆς τῶν Μακεδό-
 νων στρατοπεδείας, καὶ πάντῃ τοῦ συνεχοῦς τόπου
 λιμνάσαντος, ἐκινδύνευσεν ἅπαν ἀπολέσθαι τὸ στρα-
 τοπέδον ὑπὸ τῆς πλήμης. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέ-
 ραν ἔμειναν ἐφ' ἡσυχίας, ἀπορούμενοι πῶς χρηστέον¹⁰
 τοῖς πράγμασι· τῇ δ' ὕστεραία παρασημασμένοι τὰ
 κοντωτὰ πλοῖα περὶ τριακόσια τὸν ἀριθμὸν ὄντα
 διεβίβασαν τὸ κράτιστον τῆς δυνάμεως οὐδενὸς
 παρενοχλοῦντος κατὰ τὴν ἔκβασιν· οἱ γὰρ περὶ Σέ-
 λευκον ἱππεῖς μόνον εἶχον, καὶ τούτους πολὺ τοῖς
 ἀριθμοῖς λειπομένους τῶν ἐναντίων. νυκτὸς δὲ ἤδη
 καταλαμβανούσης Εὐμένης μὲν ἀγωνιῶν ὑπὲρ τῆς
 ἀποσκευῆς πάλιν εἰς τοῦπίσω διεβίβασε τοὺς Μακε-
 δόνας. εἰσηγησαμένου δὲ τινος τῶν ἐγχωρίων ἐπε-
 βάλετό τινα τόπον ἀνακαθαίρειν, δι' οὗ ῥάδιον ἦν²⁰
 ἀποστρέψαι τὴν διώρυγα, καὶ βάσιμον κατασκευάσαι
 τὴν πλησίον χώραν. ἃ δὲ συνιδόντες οἱ περὶ Σέλευ-
 κον, καὶ βουλόμενοι τὴν ταχίστην αὐτοὺς ἐκ τῆς
 ιδίας σατραπείας ἀπαλλάξαι, πρέσβεις ἀπέστειλαν
 ὑπὲρ ἀνοχῶν, συγχωρήσαντες τὴν διάβασιν. εὐθὺς
 δὲ καὶ βιβλιαφόρους ἀπέστειλαν πρὸς Ἀντίγονον εἰς
 Μεσοποταμίαν, ἀξιοῦντες ἡκεῖν τὴν ταχίστην μετὰ
 τῆς δυνάμεως, πρὶν ἢ καταβῆναι τοὺς σατράπας
 μετὰ τῶν δυνάμεων. Εὐμένης δὲ διαβάς τὸν Τίγριν,
 καὶ παραγενόμενος εἰς τὴν Σουσιανήν, εἰς τρία μέρη³⁰
 διέειλε τὴν δύναμιν διὰ τὴν τοῦ σίτου σπάνιν. ἐπιπο-
 ρευόμενος δὲ τὴν χώραν κατὰ μέρος σίτου μὲν παν-
 τελῶς ἐσπάνιζεν, ὄρουσαν δὲ καὶ σήσαμον καὶ φοί-
 νικα διέδωκε τοῖς στρατιώταις, θαψιλῶς ἐχούσης
 τῆς χώρας τοὺς τοιούτους καρπούς. πρὸς δὲ τοὺς ἐν
 ταῖς ἀνω σατραπείαις ἡγεμόνας ἦν μὲν καὶ πρότερον
 ἀπεσταλκῶς τὰς παρὰ τῶν βασιλέων ἐπιστολάς, ἐν
 αἷς ἦν γεγραμμένον πάντα πειθαρχεῖν Εὐμένει, καὶ

τὸτε δὲ βιβλιαφόρους ἀπέστειλεν, ἀξιῶν ἀπαντᾶν εἰς τὴν Σουσιανὴν ἅπαντας μετὰ τῶν ἰδίων δυνάμεων. καθ' ὃν δὴ χρόνον συνέβη κακέλινους ἡθροικέναι τὰ στρατόπεδα καὶ συνδεδραμηκέναι πρὸς ἀλλήλους δι' ἐτέρας αἰτίας, ὑπὲρ ὧν ἀναγκαῖον προειπεῖν.

- 14 Πύθων σατράπης μὲν ἀπεδεδείκτο Μηθίας, στρατηγὸς δὲ τῶν ἄνω σατραπειῶν ἀπασῶν γενόμενος Φίλιππον μὲν τὸν προϋπάρχοντα Παρθυαίας 328
στρατηγὸν ἀπέκτεινε, τὸν δὲ αὐτοῦ ἀδελφὸν Εὐδαμον
10 ἀντὶ τούτου κατέστησεν. οὗ γενομένου συνέδραμον οἱ λοιποὶ σατράπαι πάντες, φοβηθέντες μὴ τὸ παραπλήσιον πάθωσιν, ὄντος τοῦ Πύθωνος κινητικοῦ καὶ μεγάλα τῷ ἐπιβολαῖς περιβαλλομένου. περιγενομένοι δὲ αὐτοῦ μάχῃ, καὶ πολλοὺς τῶν συναγωνισαμένων ἀνελόντες, ἐξήλασαν ἐκ τῆς Παρθυαίας. κακεῖνος τὸ μὲν πρῶτον ἀνεχώρησεν εἰς Μηθίαν, μετ' ὀλίγον δ' εἰς τὴν Βαβυλῶνα παραγεγόμενος παρεκάλει τὸν Σέλευκον βοηθεῖν αὐτῷ καὶ κοινωνεῖν τῶν αὐτῶν ἐλπίδων. διὰ δὴ ταύτας τὰς αἰτίας τῶν ἄνω
20 σατραπειῶν συνηθροικῶτων εἰς τὸ αὐτὸ τὰ στρατόπεδα, παρῆσαν οἱ παρ' Εὐμένους βιβλιαφόροι πρὸς ἐτοίμας τὰς δυνάμεις. ἦν δὲ τῶν ἡγεμόνων ἐπιφανέστατος μὲν καὶ κοινῷ δόγματι πάντων τὴν στρατηγίαν παραλαβὼν Πευκέστης, γεγεννημένος Ἀλεξάνδρου σωματοφύλαξ καὶ προηγμένος ὑπὸ τοῦ βασιλέως δι' ἀνδρείαν. σατραπειὰν δ' εἶχεν ἔτη πλείονα τῆς Περσίδος, καὶ μεγάλης ἀποδοχῆς ἐτύγγανε παρὰ τοῖς ἑγχωρίοις. δι' αἷς αἰτίας φασὶ καὶ τὸν Ἀλέξανδρον αὐτῷ μόνῳ Μακεδόνων συγχωρῆσαι Περσικὴν φο-
30 ρεῖν στολήν, χαρίζεσθαι βουλόμενον τοῖς Πέρσαις καὶ διὰ τούτου νομίζοντα κατὰ πάντα ἕξειν τὸ ἔθνος ὑπήκαον. εἶχε δὲ τότε Πέρσας τοξοτάς μὲν καὶ σφενδονήτας μυρίους, τοὺς δ' εἰς τὴν Μακεδονικὴν τάξιν καθωπλισμένους παντοδαποὺς τρισχιλίους, ἵππεῖς δὲ Ἕλληνας μὲν καὶ Θράκας ἑξακοσίους, Πέρσας δὲ πλείους τῶν τετρακοσίων. Πολέμων δ' ὁ Μακεδῶν, Καρμανίας σατράπης ἀποδεδειγμένος, εἶχε πεζοὺς μὲν χίλιους πεντακοσίους, ἵππεῖς δὲ ἑπτα-

κασίους. καὶ Σιβύργτιος μὲν τῆς Ἀραχωσίας ἡγούμενος παρήγατο πεζοὺς μὲν χιλίους, ἵππεῖς δὲ δέκα πρὸς ταῖς ἑκατὸν ἑξ. Ἀνδροβαζας δ' ἐκ Παροπαμισαδῶν, τοῦ Ὀξυάρτου κυριεύοντος τῆς σατραπείας, ἀπέσταλτο μετὰ πεζῶν μὲν χιλίων καὶ διακοσίων, ἵππεων δὲ τετρακοσίων. Στάσανδρος δ' ὁ τῆς Ἀρείας καὶ Δραγγινῆς σατραπείας προσετληφώς καὶ τοὺς ἐκ τῆς Βακτριανῆς εἶχε πεζοὺς μὲν χιλίους πεντακοσίους, ἵππεῖς δὲ χιλίους. ἐκ δὲ τῆς Ἰνδικῆς Εὐδαμος παρεγένετο μεθ' ἵππεων μὲν πεντακοσίων, πεζῶν δὲ 10 τρισχιλίων, ἐλεφαντῶν δὲ ἑκατὸν εἴκοσι· τὰ δὲ θηρία ταῦτα παρέλαβε μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν δολοφονήσας Πῶρον τὸν βασιλέα. οἱ δὲ πάντες μετὰ τῶν σατραπῶν ἠθροίσθησαν πεζοὶ μὲν πλείους τῶν μυρίων ὀκτακισχιλίων ἑπτακοσίων, ἵππεῖς δὲ τετρακισχίλιοι ἑξακόσιοι.

Ἐπεὶ δὲ παρεγνήθησαν εἰς τὴν Σουσιανὴν πρὸς 15 τοὺς περὶ τὸν Εὐμένη, συνήγαγον ἐκκλησίαν κοινὴν, ἐν ᾗ πολλὴν συνέβη γενέσθαι φιλοτιμίαν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας. Πευκίστης μὲν γὰρ διὰ τε τὸ πλῆθος 20 τῶν συναγωνιζομένων καὶ διὰ τὴν παρ' Ἀλεξάνδρου 329 προαγωγὴν ἑαυτὸν ᾔετο δεῖν ἔχειν τὴν τῶν πάντων ἡγεμονίαν. Ἀντιγόνης δὲ τῶν ἀργυρασπίδων Μακεδόνων στρατηγῶν ἔφη δεῖν δοθῆναι τὴν ἐξουσίαν τῆς αἰρέσεως τοῖς μετ' αὐτοῦ Μακεδόσι, συγκαταπεπολημηκόσιν Ἀλεξάνδρῳ τὴν Ἀσίαν καὶ γεγονόσι διὰ τὰς ἀρετὰς ἀμικητοῖς. Εὐμένης δὲ φοβούμενος μὴ διὰ τὴν πρὸς ἀλλήλους στάσιν εὐχέλρωται κατασταθῶσιν Ἀντιγόνῃ, συνεβούλευεν ἓνα μὲν μὴ καθιστᾶν ἡγεμόνα, πάντας δὲ τοὺς προκεκριμένους ὑπὸ 30 τοῦ πλῆθους σατραπᾶς καὶ στρατηγούς εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν συνιόντας καθ' ἡμέραν βουλευέσθαι κοινῇ περὶ τῶν συμφερόντων. ἔστατο γὰρ Ἀλεξάνδρῳ τετελευτηηκότι σκηνή, καὶ κατὰ ταύτην θρόνος, πρὸς ᾧ θύοντες εἰσώθεισαν συνεδρεῖν περὶ τῶν κατεπειγόντων. πάντων δὲ διασημαινομένων τὸ ῥηθὲν ὡς συμφέρον εἰρημένον, συνῆγε καθ' ἡμέραν συνέδριον οἷόν τινος δημοκρατουμένης πόλεως. μετὰ

δὲ ταῦτα παρελθόντων αὐτῶν εἰς Λαύσα παρὰ τῶν
 θησαυροφυλακούντων Εὐμένης ἔλαβε χρημάτων πλη-
 θος ὅσον ἦν ἱκανὸν εἰς τὰς χρείας· μόνον γὰρ τοῦτο
 διὰ τῶν ἐπιστολῶν οἱ βασιλεῖς συνετεταχέωσαν διδό-
 ναι καθότι ἂν αὐτὸς προαιρήται. μισθοδοτήσας
 δὲ τοὺς Μακεδόνας εἰς ἑξ μῆνας Εὐδάμων τῷ τοὺς
 ἐλέφαντας καταγαγόντι ἐκ τῆς Ἰνδικῆς ἔδωκε διακό-
 σια τάλαντα, τῷ μὲν λόγῳ πρὸς τὰς τῶν θηρίων
 θαπάνας, τῷ δὲ ἔργῳ διὰ τῆς θαρρείας ταύτης θε-
 10 ραπειῶν τὸν ἄνδρα· ὃ γὰρ [αὐτὸς] τῶν στασιαζόντων
 οὗτος προσθοῖτο, μεγίστην ἐποκίτο ῥοπήν, κατα-
 πληκτικῆς οὕσης τῆς τῶν θηρίων χρείας. τῶν δ' ἄλ-
 λων σατραπῶν ἕκαστος ἔτρεφε τοὺς ἐκ τῆς ὑφ' ἑαυ-
 τὸν χώρας συνηκολουθηκότας. Εὐμένης μὲν οὖν ἐν
 τῇ Λαυσιανῇ διατρίβων ἀνελάμβανε τὴν δύναμιν.
 Ἀντίγονος δὲ παραχειμάσας ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, τὰ
 μὲν πρῶτον διενενοήθη τοὺς περὶ τὸν Εὐμένη διώκειν
 ἐκ ποδός, πρὶν αὐξήσθηναι· ὥς δ' ἤκουσε τοὺς σα-
 τράπας καὶ τὰς μετ' αὐτῶν δυνάμεις συνεληλυθίας
 20 τοῖς Μακεδόσιν, ἐπέσχε τὴν σπουδὴν, καὶ τὴν τε
 δύναμιν ἀνελάμβανε καὶ προσκατέγραφε στρατιώτας·
 ἴσῳ γὰρ τὸν πόλεμον μεγάλων στρατοπέδων καὶ
 παρασκευῆς οὐ τῆς τυχούσης προσδεόμενον.
 16 Ἄμα δὲ τούτοις πραγματοποιέοις Ἀντίπατρος καὶ Πο-
 λέμων καὶ Δόκιμος ἐπὶ δὲ Ἀντίπατρος καὶ Φιλί-
 τας οἱ μετὰ τῆς Ἀλέξανδρου ἀγκάμεως ἀλόπτες ἡγεμό-
 νες ἐφυλάττοντο μὲν ἐν τῷ φρουρίῳ καθ' ὑπερβο-
 λὴν ὀχυρῶ, ἀκούσαντες δὲ τοῖς περὶ τὸν Ἀντίγονον
 εἰς τὰς ἄνω σατραπείας ποιῆσθαι τὴν πορείαν, νο-
 30 μίζοντες εὐθαιον ἔχειν καιρὸν, ἐπεισάν τινας τῶν
 τηρούντων αὐτοὺς λύσαι· κυριεύσαντες δ' ὅπλων ἐπέ-
 θεντο τῇ φυλακῇ περὶ μέσας νύκτας. ἀντὶ μὲν οὖν
 ὀκτῶ τὸν ἀριθμὸν ὄντες, τηρούμενοί δὲ ὑπὸ στρα-
 τιωτῶν τετρακοσίων, διαφέροντες δὲ ταῖς τόλμας
 καὶ ταῖς εὐχειρίαις διὰ τὴν μετ' Ἀλεξάνδρου στρα-
 τείαν, Ξενοπίδη μὲν τὸν φρουράρχον ἀνναρπάσαν-
 τες ὑπὲρ τὸ τεῖχος ἔρριψαν, σταδιαῖον ἐχθρόσης τῆς 330
 πέτρας ὕψος, τῶν δ' ἄλλων τοὺς μὲν κατασφάζαντες

τοὺς δ' ἐμβολάντες ἐκπύριζαν τὰς οἰκίας· τῶν δ' ἔξωθεν παραδοκούντων πρόσελάβοντο τὸν ἀριθμὸν εἰς πενήκοντα. τοῦ δὲ φρουρίου σίτου τε πλήθος καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων ἔχοντας, ἐβουλευόντο πό-
τερον χρῆ μένειν καὶ χρῆσθαι τῇ τῶν τόπων ὀχυ-
ρωτηὶ παραδοκούντας τὴν παρ' ἑυμέναν βοήθειαν,
ἢ φεύγοντας τὴν ταχίστην ἀλασθίαν· κατὰ τὴν χώ-
ραν καιροτηροῦντας τὰς μεταβολὰς· γενομένης δὲ
πλείονος ἀντιλογίας Δόκιμος μὲν ἐκχωρεῖν συναβου-
λευεν, οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀτταλον οὐκ ἔφασαν δυνήσε- 10
σθαι κακοπαθεῖν διὰ τὴν ἐν τοῖς δεσμοῖς γενομένην
κακουχίαν. τούτων δὲ πρὸς ἀλλήλους δισταμένων
ἔφθασαν ἐκ τῶν συνέχους φρουρίων συνδραμόντες
στρατιῶται πεζοὶ μὲν πλείους τῶν πεντακασίων, ἵπ-
πεις δὲ τετρακῆσιοι, χωρὶς δὲ κούρων ἐκ τῶν ἐγχω-
ρίων ἄλλοι πανταδαπῶς πλείους τῶν τρισεχιών, οἱ
στρατηγὰς ἑξ-ἑαυτῶν καταστήσαντες περιεστρατοπέ-
δωσαν τὸ χωρίον. παραδόξως δὲ πάλιν αὐτῶν κατα-
κλεισθέντων, Δόκιμος μὲν κατάβασιν τινα κατανοή-
σας ἀφύλακτον διεπρεσβεύσατο πρὸς τὴν Ἀντιγόνου 20
γυναῖκα Στρατονίκην, ᾧσαν πλησίον τῶν τόπων·
καὶ δευτέρως διὰ ταύτης ἐκπαθήσας, αὐτὰς μὲν οὐκ
ἔτυχε πείσσεως, ἀλλ' εἰς φυλακὴν παρεδόθη, ὃ δὲ
συγκαταβὰς αὐτῇ καθήγησάμενος ταῖς παλιμῖσι ἀνη-
χάγει εἰς τὸ χωρίον οὐκ ὀλίγους, καὶ κατελαβετο
μίαν τῶν ὀρθίων πετρῶν. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀτταλον
πολύ λεπτόμενοι τοῖς πλήθεσι διὰ τὰς ἀρετὰς ἀντει-
χόντο καὶ καθ' ἡμέραν ἀγωνιζόμενοι διεκατέρουν·
πολιορκηθέντες δὲ ἐνιαυτοῦ καὶ μῆνας τέτταρας
ἤλωσαν κατὰ κράτος.

Ἐπ' ἀρχόντος δ' Ἀθήνησι Δημοκλείδου Ῥωμαῖοι 30
μὲν ὑπάρχοντες κατέστησαν Γαίου Ἰουνίου καὶ Κάιν-
του Λίμβαν, Ὀλυμπίας δ' ὑπῆρχεν ἕκκη πρὸς ταῖς
ἐκατὸν καὶ δέκα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Δεινομένης
Δάμων. περὶ δὲ τούτους τοὺς καιροὺς Ἀντίγονος μὲν
ἐκ τῆς Μεσοπρυτανίας ἀναξεύξας ἦκεν εἰς τὴν Βαβυ-
λωνίαν, κακῇ συνέθετο κοινοπραχίαν Σελεύκῳ καὶ
Πύθωνι· προσλαβόμενος δὲ καὶ παρὰ τούτων στρα-

τιώτας ἔειυξε πλοίοις τὸν Τίγρον ποταμὸν, καὶ πε-
 ραιώσας τὰς δυνάμεις ὤρμησεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους.
 οἱ δὲ περὶ τὸν Εὐμένην πυθόμενοι τὰ πεπραγμένα,
 Ξενοφίλῳ μὲν τῷ τὴν ἐν Σούσοις ἄκραν φυλαττοντι
 ἐκέλευσαν μῆτε τῶν χρημάτων Ἀντιγόῳ δοῦναι τι
 μῆτε εἰς λόγους ἔρχεσθαι· αὐτοὶ δὲ τὰς δυνάμεις
 ἀναλαβόντες ὤρμησαν ἐπὶ τὸν Τίγρον ποταμὸν,
 ἀπέχοντα Σούσων ὁδὸν ἡμέρας, ἣ τῆς ὀρεινῆς ἔχα-
 ται τῆς ὑπὸ τῶν αὐτονομῶν κατεχομένης, οὗς Οὐ-
 10 ξίους προσαγορεύουσι, πλάτος μὲν κατὰ πολλοὺς τό-
 πους τριῶν σταδίων, ἔστι δὲ ὅτε καὶ τετάρων, βά-
 θος δὲ κατὰ μέσον τὸ ῥεῦμα πρὸς τὰ μεγέθη τῶν
 ἐλεφάντων, καὶ φερόμενος μὲν ἀπὸ τῆς ὀρεινῆς ἐπὶ
 σταδίους ἑπτακοσίους εἰς τὴν ἐρυθρὰν ἔξερεύεται 831
 θάλατταν· ἔχει δὲ καὶ θαλάττιον ἰχθὺν πολὺν καὶ
 θηρία τῶν πελαγίων, ἃ φαίνεται μάλιστα περὶ κυ-
 νὸς ἐπιτολάς. τοῦτον δὲ τὸν ποταμὸν προβαλόμενοι,
 καὶ πᾶσαν τὴν παραποταμίαν ἀπὸ τῶν πηγῶν ἕως
 τῆς θαλάττης φυλακαῖς διαλαβόντες, ἀνέμενον τὴν
 20 τῶν πολεμίων ἑφοδὸν. προςδεομένης δὲ τῆς φυλακῆς
 διὰ τὸ μῆκος στρατιωτῶν οὐκ ὀλίγων οἱ περὶ τὸν
 Εὐμένην καὶ Ἀντιγένην ἤξιωσαν τὸν Πευκέστην ἐκ
 τῆς Περσίδος μεταπέμψασθαι τοξότας αὐρίους. ὁ δὲ
 τὸ μὲν πρῶτον οὐ προσεῖχεν αὐτοῖς, μεμψιμοιρῶν
 ἐπὶ τῷ μὴ ιετευχῆναι τῆς στρατηγίας· ὕστερον δὲ
 δοὺς αὐτῷ λόγον συνεχώρησεν ὅτι κρατήσαντος Ἀν-
 τιγόπου συμβήσεται καὶ τὴν σατραπείαν αὐτὸν ἀπο-
 βαλεῖν καὶ περὶ τοῦ σώματος κινδυνεύσαι. ἀγώνων
 οὖν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ τῆς στρατηγίας μᾶλλον τεύξε-
 30 σθαι νομίζων ὥς πλείστους ἔχων στρατιώτας, πρὸς-
 ἤγαγε, καθάπερ ἤξιον, τοξότας μυρίους. ἀπέχοντες
 δ' ἔνιοι τῶν Περσῶν ὁδὸν ἡμερῶν τριακόντα, τὸ
 παραγγελθὲν αὐθημερὸν ἤκουον διὰ τὸ φιλοτεχνηθὲν
 περὶ τὰς φυλακάς· ὅπερ οὐ καλῶς ἔχει παραδραμεῖν.
 τῆς γὰρ Περσίδος οὔσης αὐλωνοειδοῦς καὶ σκοπῆς
 ἐχούσης ὑψηλὰς καὶ πυκνάς, ἐπὶ τούτων ἐφειστή-
 κεισαν οἱ μέγιστον φθειγόμενοι τῶν ἐγχωρίων. διη-
 ρημένων γὰρ τῶν τόπων εἰς ἀκοήν φωνῆς οἱ παρὰ

λαμβάνοντες τὸ παραγγελθὲν ὁμοίως ἑτέροις παρεδί-
δосαν· εἴτ' ἐκεῖνοι πάλιν ἄλλοις, ἕως εἰς τὸ τέρμα
τῆς σατραπείας τὸ δοθὲν παραδοθεῖη.

Τῶν δὲ περὶ τὸν Εὐμένη καὶ Πευκίστην ταῦτα 18
διοικούντων Ἀντίγονος, ἐπειδὴ προάγων μετὰ τῆς
δυνάμεως ἦκεν εἰς Σοῦσα τὸ βασιλεῖον, Σέλευκον
μὲν ἀπέδειξε τῆς χώρας σατράπην, καὶ δοὺς αὐτῷ
στρατιώτας προσέταξε πολιορκεῖν τὴν ἄκραν, ἀπει-
θούντος Ξενοφίλου τοῦ θησαυροφύλακος· αὐτὸς δὲ
μετὰ τῆς στρατιᾶς ἀνέβηκεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, 10
οὔσης τῆς ὁδοῦ καυματώδους καὶ παντελῶς ἐπικιν-
δύνου ξενικαῖς δυνάμεσι διελθεῖν. διὸ καὶ τὰς πο-
ρείας ἠναγκάζοντο νυκτὸς ποιεῖσθαι καὶ στρατο-
πεδεύεσθαι περὶ τὸν ποταμὸν πρὶν ἥλιον ἀνατέλλειν.
οὐ μὴν ἠδυνήθη γε κατὰ πάντα ἄθικτος γενέσθαι
τῶν κατὰ τὴν χώραν κακῶν, ἀλλὰ καίπερ ἐνδεχομέ-
νως ἅπαντα πράξας, συχνούς ἀπέβαλε τῶν στρατιω-
τῶν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ καύματος, ἅτε καὶ τῆς
ὥρας οὔσης περὶ κυνὸς ἐπιτολαῖς. ἐπεὶ δὲ παρεγε-
νήθη πρὸς τὸν Κοπράτην ποταμὸν, [ἐπέσχε τῆς 20
πορείας καὶ] τὰ πρὸς τὴν διάβασιν παρεσκευάζετο.
αὐτὸς δὲ ἐκ τινος ὀρεινῆς ῥέων ἐξέπιπτεν εἰς τὸν
Πασιτίρην, ὃς ἀπέχε τῆς μὲν Εὐμένους στρατοπε-
δείας σταδίου ὀγδοήκοντα, καὶ τὸ μὲν πλάτος εἶχεν
ὥς ἂν τεττάρων πλέθρων, ὅξυς δὲ ὢν ἐν τῇ κατα-
332 φορᾷ προσεδεῖτο πλοίων ἢ ζεύγματος. καταλαβὼν δ'
ὀλίγα πλοῖα κοντιωτά, διεβίβασεν ἐν τούτοις τινὰς
τῶν πεζῶν, προστάξας τάφρον ὀρύττειν καὶ χάρακα
βαλομένους ὑποδέχεσθαι τὴν λοιπὴν δύναμιν. Εὐμέ-
νης δὲ πυθόμενος παρὰ τῶν κατασκόπων τὴν ἐπι- 30
βολὴν τῶν πολεμίων, διαβὰς τὸ ζεύγμα τοῦ Τίγρι-
δος μετὰ στρατιωτῶν μὲν πεζῶν τετρακισχιλίων,
ἱππέων δὲ χιλίων τριακοσίων, κατέλαβε διαβεβηκό-
τας τῶν Ἀντιγόνου πεζοὺς μὲν πλείους τῶν τριςχι-
λίων, ἱππεῖς δὲ τετρακοσίους, καὶ τῶν εἰωθότων
σποράδην διαβαίνειν ἐπὶ τὰς προνομὰς οὐκ ἐλάτ-
τους ἑξακισχιλίων. ἄφνω δὲ προσπιπὼν τεθορυβη-
μένοις τοὺς μὲν ἄλλους εὐθὺς ἐτρέψαιτο, τῶν δὲ

- Μακεδόνων τοὺς ὑποστάντας τῇ βίᾳ καὶ τῷ πλήθει κατισχύσας φυγεῖν εἰς τὸν ποταμὸν πάντας κατηνάγκασε. πάντων δὲ ὁρμησάντων ἐπὶ τὰ πλοῖα, ταῦτα μὲν ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἐπιβάντων κατεποντίσθη, τῶν δὲ διανήχεσθαι ἐπιμελησάντων οἱ πλείστοι μὲν ὑπὸ τοῦ ρεύματος παρενεχθέντες διεφθάρησαν, ὀλίγοι δὲ διεσώθησαν. οἱ δὲ ἀπειροὶ τοῦ κολυμβᾶν ὄντες τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς ἐν τῷ ποταμῷ προκρίναντες τελευτῆς ἤλωσαν, εἰς τετρακισχίλους, 10 ὄντες. Ἀντίγονος δὲ θεωρῶν τοσοῦτο πλήθος ἀπολλύμενον, βραηθῆσαι μὲν οὐκ ἴσχυσε διὰ τὴν τῶν
- 19 πλοίων σπάνιν· ἀδύνατον δ' εἶναι νομίζων τὴν διάβασιν, ἀνέβλεψεν ἐπὶ πόλεως Βαδάκης, ἥ κεῖται παρὰ τὸν Εὐλαϊαν ποταμὸν. οὕσης δὲ τῆς ὁδοπορίας ἐμπυρον διὰ τὰ μέγεθος τῶν καυμάτων διεφθάρη, τὰ πολλὰ σώματα καὶ τὰ στρατόπεδον εἰς ἀπορίαν ἐπέπεσε καὶ ἀθυρίαν. οὐ μὲν αἰὶ ἐν τῇ προσηρμένῃ πόλει μέλλας ἡμέρας τινας καὶ τὸ στρατόπεδον ἐκ τῆς κακοπαθείας ἀναλαβὼν, ἐκρῖνε συμφέρον ἀνα-
- 20 ζευγνύειν εἰς Ἐκβάτανα τῆς Μηδικῆς, κακῆϊθεν ὁρμημένης κατακτισθῆαι τὰς ἄνω σατραπείας. οὕσῃ δ' ὁδῶν δύο τῶν φερούσῃ εἰς Μηδίαν ἐκατέρω πρὸς ἡν τι δυσχερές· ἡ μὲν γὰρ ἐπικύλωνος ὑπῆρχε καλὴ καὶ βασιλική, καυματοῦς δὲ καὶ μακρᾶ, παρεκτείνουσα σχεδὸν ἑφ' ἡμέρας τετρακοινὰ, ἡ δὲ διὰ τῶν Κοσσαίων ἐθνῶν χαλεπὴ μὲν καὶ στενὴ καὶ παράκρημνος καὶ διὰ πολέμιας, ἐν δὲ τοῖς ἀναγκαίῳ σπανίζουσα, σύντομος δὲ καὶ κατεψυγμένη. οὐ ῥάδιον δ' ἐστὶ ταύτην παραλθεῖν στρατο-
- 30 πεδον, ἄνευ τοῦ πείσαι τοὺς τὴν ὁρίην οἰκοῦντας βαρβάρους· αὐτόνομοι γὰρ ὄντες ἐν παλαιῶν χρόνων κατοικοῦσιν ἐν σπηλαίοις· προσφύονται δὲ βαλάνους καὶ μύκητας, ἐπὶ δὲ τετρακισχίμηναι κρεῖα τῶν ἀγρίων ζώων. τούτους Ἀντίγονος πείσαι μὲν ἢ δαυροδακεῖν ἀγενεῖς ἡγεῖτο, τηλικαύτης αὐτῷ δυνάμεως συνακολουθούσης, προχειρισάμενος δὲ τῶν πέλτασι τὸς ἐπισημοτάτους, καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς σφενδακῆτας καὶ τοὺς ἄλλους ψιλοὺς εἰς ὅσα

333 μέρη διελόμενος, τοὺς μὲν Νεάρχῳ παρέδωκε, προ-
 τάξας προάγειν καὶ τὰ στενὰ καὶ τὰς δυσχωρίας
 προκαταλαμβάνεσθαι, τοὺς δὲ ἄλλους παρ' ὅλην τὴν
 ὁδὸν τάξας, αὐτὸς μὲν μετὰ τῆς φάλαγγος προῆγεν,
 ἐπὶ δὲ τῆς οὐραγίας ἔταξε Πύθωνα. οἱ μὲν οὖν με-
 τὰ Νεάρχου προαποσταλέντες ὀλίγας μὲν σκοπὰς
 προκατελάβοντο, τῶν δὲ πολλῶν καὶ μάλιστα ἀναγ-
 καίων τόπων ὑστερήσαντες συγχροὺς ἀπέβαλον, καὶ
 μόγῃς διεξέπεσον ἐπικειμένων τῶν βαρβάρων. οἱ δὲ
 περὶ τὸν Ἀντίγονον, ἐπειδὴ ποῦ ἦκον ἐπὶ τὰς δυσ- 10
 χωρίας, ἀβοηθήτοις κινδύνοις περιέπιπτον. οἱ γὰρ
 ἑγχώριοι, τῶν τόπων ἔμπειροι καθεστῶτες καὶ τοὺς
 κρημνοὺς προκατειληφότες, ἐπεκύλιον τοῖς ὁδοίπο-
 ροῦσι πέτρας συνεχεῖς καὶ μεγάλας· ἅμα δὲ καὶ τοῖς
 τόξοις πυκνοῖς χρώμενοι κατετίτρωσκον τοὺς μήτε
 ἀμύνεσθαι μήτε ἐκκλῖναι τὰ βέλη δυναμένους διὰ
 τὴν δυσχωρίαν τῶν τόπων. κρημνῶδους δ' οὔσης καὶ
 δυσβάτου τῆς ὁδοῦ συνέβαινε τοὺς τε ἐλέφαντας
 καὶ τοὺς ἵππεῖς ἔτι δὲ τοὺς ἐν τοῖς βαρέσιν ὅπλοις
 κινδυνεύειν ἅμα καὶ πονεῖν, ἀδυνατοῦντας ἑαυτοῖς 20
 βοηθῆσαι. εἰς τοιαύτην δ' ἀμηχανίαν συγκλεισθεῖς
 Ἀντίγονος μετεμέλετο μὲν ἐπὶ τῷ μὴ πεισθῆναι τοῖς
 περὶ Πύθωνα, συμβουλευούσι χρημάτων πρίσθαι
 τὴν παράδοδον· οὐ μὲν ἀλλὰ πολλοὺς ἀποβαλὼν καὶ
 τοῖς ὅλοις κινδυνεύσας διεσώθη μόγῃς ἐναταῖος εἰς
 τὴν οἰκουμένην τῆς Μηδίας. τὰ δὲ στρατόπεδον διὰ 20
 τὴν συνέχειαν τῶν κακῶν καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς
 κακοπαθείας ἐν αἰτίαις εἶχε τὸν Ἀντίγονον, ὥστε
 φωνὰς προΐεσθαι δυσχερεῖς· ἐν ἡμέραις γὰρ οὐχ
 ὅλαις τετταράκοντα τρισὶ μεγάλοις ἀτυχήμασι περιε- 30
 πέπτωκεισαν. οὐ μὲν ἀλλὰ φιλανθρωπῶς ὁμιλήσας
 τοῖς στρατιώταις ὁ Ἀντίγονος, κατασκευασάμενος
 δαιψιλῇ χορηγίαν πάντων τῶν ἐπιτηδείων, ἀνέλαβε
 τὴν δύναμιν ἐκ τῆς κακοπαθείας. Πύθωνα δ' ἔξα-
 πείστειλε, κελεύσας περιελθεῖν πᾶσαν τὴν Μηδίαν καὶ
 συνάγειν ὡς πλείστους ἵππεῖς τε καὶ πολεμιστὰς ἵπ-
 πους, ἔτι δὲ ὑποζυγίων πλήθος. τῆς δὲ χώρας ταύ-
 τῃς αἰὶ τετραπόδων γεμούσης ῥαδίως τὸ παραγγελ-

θὲν συντελέσας ὁ Πύθων ἦεν ἄγων ἵππεῖς μὲν δι-
χιλίους, ἵππους δὲ σὺν χαῖς κατασκευαῖς πλείους
χιλίων, τῶν δ' ὑποζυγίων τοσοῦτον ἀριθμὸν ὥς τε
δύνασθαι καθοπλίσαι πᾶν τὸ στρατόπεδον, καὶ
προσέτι τάλαντα πεντακόσια τῶν βασιλικῶν χρημά-
των. ὁ δ' Ἀντίγονος τοὺς μὲν ἵππεῖς εἰς τάξεις
κατέστησε, τοὺς δ' ἵππους τοῖς ἀπολωλεκόσι διαδούς,
καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὑποζυγίων διαχαρίσάμενος, ἀνε-
κτῆσατο τὴν παρὰ τῶν στρατιωτῶν εὐνοίαν.

21. Οἱ δὲ περὶ τὸν Εὐμένη σατράπαι καὶ στρατηγοὶ
πυθόμενοι τοὺς πολεμίους ἐν τῇ Μηδίᾳ στρατοπε-
δεύειν, διέστησαν πρὸς ἀλλήλους. Εὐμένης μὲν γὰρ
καὶ Ἀντιγένης ὁ τῶν ἀργυρασπίδων ἡγούμενος καὶ 834
πάντες οἱ τὴν ἀπὸ θαλάττης ἀνάβασιν πεποιημένους
πάλιν ὄροντο δεῖν ἐπὶ θάλατταν καταβαλεῖν, οἱ δ'
ἐκ τῶν ἀνω σατραπείων καταβεβηκότες ἀγωνιῶντες
ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀντέφασαν δεῖν ἀντέχεσθαι τῶν ἀνω
τόπων. αὐξομένης δὲ τῆς διαφορᾶς Εὐμένης, ὁρῶν
ὅτι διαιρεθέντος τοῦ στρατοπέδου κατ' ἰδίαν ἕκαστος
20 ρον τῶν μερῶν οὐκ ἀξιόμαχόν ἐστι, συνεχώρησε
τοῖς καταβεβηκόσι σατράπαις. ἀναξεύξαντες οὖν ἀπὸ
τοῦ Πασιτίγριος προῆγον τῆς Περσίδος εἰς Περσέ-
πολιν τὸ βασίλειον, οὔσης τῆς ὁδοπορίας ἡμερῶν
εἴκοσι τεττάρων, ἧς ἦν ἡ πρώτη μὲν ἕως τῆς κα-
λουμένης κλίμακος κτίλη, καυματώδης δὲ καὶ σπανί-
ζουσα τῶν ἐπιτηδείων, ἡ λοιπὴ δὲ μετώρος καὶ τὰν
ἄερα παντελῶς ὑγιεινὸν ἔχουσα καὶ πλήρης τῶν
ἐπετείων καρπῶν. αὐλώνας τε γὰρ εἶχε πυκνοὺς καὶ
δυσκίλους καὶ παραθείων φυτείας ποικίλας, ἐτι δὲ
30 παντοδαπῶν δένδρων φυσικὰς συναγκείας καὶ ῥύσεις
ὑδάτων, ὥς τε ταύς ὁδοιποροῦντας μετὰ πολλῆς τέρ-
ψεως ἐνδιατρίβειν τόποις ἡδιστοῖς πρὸς ἀνάπαυσιν.
ἦν δὲ καὶ λείας παντοδαπῆς πλῆθος, ἦν μεταπεμπό-
μενος Πευκίστης παρὰ τῶν ἐγγχωρίων διεδίδου δαυρὶλῇ
τοῖς στρατιώταις, ἐγκαλούμενος αὐτῶν τὴν εὐνοίαν.
κυτοικοῦσι δὲ ταύτην τὴν χώραν τῶν Περσῶν οἱ
μαχιμώτατοι, πάντες ὄντες τοξοταῖ καὶ σφενδαυῆται.
πολυανθρώπη τε παλὺ διαφέρειν συμβαίνει τὴν χώ-

ραν ταύτην τῶν ἄλλων σατραπειῶν. ὡς δὲ παθ' 22
 ἦκον εἰς Περσέπολιν τὸ βασίλειον, Πευκέστης μὲν,
 ὧν ταύτης τῆς χώρας σατράπης καὶ στρατηγός,
 Θυσίαν ἐπετέλεσε μεγαλοπρεπῆ τοῖς θεοῖς καὶ Ἀλε-
 ξάνδρῳ καὶ Φιλίππῳ, μεταπεμφάμενος δὲ ἐξ ὅλης
 σχεδὸν τῆς Περσίδος ἱερῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 εἰς εὐωχίαν καὶ πανηγυρίων χρησίμων πλῆθος εἰσέλασε
 τὴν δύναμιν. ἐπλήρωσε δὲ τῆς τῶν πανηγυριζόντων
 θυσίας κύκλους τέτταρας ἐντὸς ἀλλήλων ὄντας καὶ
 περιεχομένους ὑφ' ἐνὸς τοῦ μεγίστου. εἶναι δὲ συνέ- 10
 βαινε τοῦ μὲν ἐκτὸς τὴν περίμετρον δέκα σταδίων,
 ἣν ἀνεπλήρουν οἱ τε μισθοφόροι καὶ συμμάχων τὸ
 πλῆθος, τοῦ δὲ δευτέρου σταδίων ὀκτώ, καθ' ὃν
 ὑπῆρχον οἱ τε ἀργυρασπίδες Μακεδόνες καὶ τῶν
 ἑταίρων οἱ μετ' Ἀλεξάνδρου στρατεύσαντες, τοῦ δ'
 ἐξῆς τὴν μὲν περιφέρειαν σταδίων τετάρων, τὸν δὲ
 τόπον ἀναπληροῦσθαι κατακειμένων τῶν τε δευτέρων
 ἡγεμόνων καὶ τῶν ἔξω τάξεως καὶ φίλων καὶ στρα-
 τηγῶν καὶ τῶν ἱππέων· τοῦ δ' ἐπὶ πᾶσιν, ὄντος
 δυοῖν σταδίων, διειλήφεισαν τὰς κλισίας οἱ τε στρα- 20
 τηγοὶ καὶ οἱ τὰς ἱππαρχίας ἔχοντες, εἰ δὲ τῶν
 Περσῶν οἱ μάλιστα τιμώμενοι. ἐν μέσῳ δὲ τούτων
 ὑπῆρχον βωμοὶ θεῶν καὶ Ἀλεξάνδρου καὶ Φιλίππου.
 335 καὶ τὰς μὲν κλισίας συνέβαινεν ἐκ φυλλάδος κατε-
 σκευάσθαι, κεκαλυμμένας ἀνλαταῖς καὶ παντοδαποῖς
 περιστρώμασι, χορηγούσης τῆς Περσίδος θαυσιλῆ
 πάντα τὰ πρὸς τρυφήν καὶ ἀπόλαυσιν, διεστηκέναι
 δὲ τοὺς κύκλους ἀπ' ἀλλήλων ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε μη-
 δένα μὲν παρενοχλεῖσθαι τῶν ἐστιωμένων, πλησίον
 δ' εἶναι πάσας τὰς παρασκευάς. 30

Πάντων δὲ κατὰ τρόπον ὑπηρετουμένων ἐπεση- 23
 μαίνεται τὸ πλῆθος τὴν τοῦ Πευκέστου προθυμίαν,
 καὶ φανερὸς ἦν ἐπιδεδωκὼς πολὺ πρὸς εὐνοίαν. ἃ
 δὴ θεωρῶν Εὐμένης, καὶ συλλογιζόμενος τὸν Πευ-
 κέστην πολιτεύεσθαι πρὸς τὸ πλῆθος τῆς στρατηγίας
 ὀρεγόμενον, ἐπλάσατο ψευδεῖς ἐπιστολάς. διὰ δὲ τού-
 των τοὺς τε στρατιώτας εὐθαρσείς πρὸς τὰς μάχας
 κατεσκεύασε καὶ τοῦ Πευκέστου τὸν ὄγκον καὶ τὸ

πρόσχημα ταπεινώσας ἑαυτὸν εἰς ὕψος ἤγαγε καὶ
 προσδοκίαν ἐλπίδων ἀγαθῶν παρὰ τοῖς πλήθεσιν.
 ἦν δ' ὁ νοῦς τῶν γεγραμμένων ὅτι τὸ μὲν Ἀλεξάν-
 δρου παιδίον Ὀλυμπίας παραλαβοῦσα κεκόμενται
 καὶ τὴν Μακεδονίας βασιλείαν κυρίως, ἀναιρεθέντος
 Κασσάνδρου, Πολυσπέρχων δὲ διαβέβηκεν εἰς Ἀσίαν
 πρὸς Ἀντίγονον ἔχων τῆς βασιλικῆς θμνάμεως τὴν
 κρατίστην καὶ τοὺς ἐλέφαντας, ἔστι δὲ προάγων
 ἡδὴ περὶ Καππαδοκίαν. ἡ δ' ἐπιστολὴ Συρίοις γε-
 10 γραμμένην χράμμασιν ἀπέσταλτο παρὰ Ὀρόντου τοῦ
 σατραπείαν μὲν ἔχοντος Ἀρμενίας, φίλου δ' ὄντος
 Πευκίστη. πιστευθείσης δὲ τῆς ἐπιστολῆς διὰ τὴν
 συνήθειαν τὴν προϋπάρχουσαν τοῖς σατράπαις, ὁ
 μὲν Εὐμένης ἐκέλευσε περινεγκεῖν καὶ δεῖξαι τοῖς
 τε ἡγεμέσιν καὶ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν τοῖς πλεί-
 στοις. τὸ δὲ στρατόπεδον ἅπαν μετετέθη ταῖς δια-
 νοίαις, καὶ πάντες ἀπέβλεπον πρὸς τὰς Εὐμένους
 ἐλπίδας, ὡς τούτου δυνησομένου καὶ προάγειν δια-
 τῶν βασιλέων οὓς ἂν βούληται καὶ δίκας λαβεῖν
 20 παρὰ τῶν ἀδικούντων. μετὰ δὲ τὴν εὐωχίαν Εὐμέ-
 νης βουλόμενος καταπλήξασθαι τοὺς ἀπειθοῦντας
 ἢ στρατηγίας ὀρεγομένους, παρήγαγεν εἰς κρίσιν Σι-
 βύρτιον, ὃς ἦν τῆς μὲν Ἀραχωσίας σατράπης,
 Πευκίστου δὲ μάλιστα φίλος· ἔλαθε δὲ αὐτὸν τῶν
 ἱππέων τινὰς ἀποστείλας εἰς Ἀραχωίτας· καὶ τὰς
 ἀποσκευὰς κελεύσας παρελθεῖν εἰς τηλικούτους πε-
 ριέστησε κινδύνους ὥστε εἰ μὴ λαθὼν διέδρα, θα-
 νάτῳ περιέπεσεν ἂν ὑπὸ τοῦ πλήθους.

24 Τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τοὺς μὲν ἄλλους καταπλη-
 30 ξάμενος, ἑαυτῷ δ' ὄγκον καὶ πρόσχημα μέγα περι-
 ποιήσας, μετεβάλετο πάλιν, καὶ τὸν Πευκίστην λό-
 γοις φιλανθρώποις καὶ μεγάλας ἐπαγγελίας προσα-
 χαγόμενος εὖνον ἑαυτῷ καὶ προθυμον κατεσκευάσεν
 εἰς τὸ ταῖς βασιλεῦσι συναγωνίζεσθαι. σπεύδων δὲ
 καὶ παρὰ τῶν ἄλλων σατραπῶν καὶ στρατηγῶν
 ὥσπερ ὄμνηρα λαβεῖν τοῦ μὴ καταλείπειν αὐτόν, 336
 προεποιήθη χρημάτων ἀφανίζειν, καὶ παρεκάλεσεν
 ἕκαστον κατὰ δύναμιν δανεῖσαι τοῖς βασιλεῦσι. λα-

βοῶν δὲ παρ' ὧν ἐδόκει συμφέρειν ἡγεμόνων τετρα-
κόσια τάλαντα τοὺς πρότερον ὑπόπτους ὄντας ἐπι-
βουλεύειν ἢ καταλείπειν πιστοτάτους φύλακας ἔσχε
τοῦ σώματος καὶ συναγωνιστάς. οὕτω δὲ αὐτοῦ περὶ
τούτων πρὸς τὸ μέλλον στρατηγούντος ἡκόν τινες
ἐκ Μηδίας ἀπαγγέλλοντες ὅτι μετὰ τῆς δυνάμεως
Ἀντίγονος τὴν ἀνάξευξιν ἐπὶ τῆς Περσίδος ἔζη πε-
ποιημένος. ἃ δὴ πυθόμενος καὶ αὐτὸς ἀνέβηξε,
διεγνωκὼς ἀπαντὰν τοῖς πολεμοῖς καὶ διακινδυνεύειν.
κατὰ δὲ τὴν ὁδοιπορίαν δευτεραῖος θυσίαν ἐπιτελέ- 10
σας τοῖς θεοῖς καὶ τὴν δύναμιν εὐωγῆσας πολυτε-
λῶς, τὰ μὲν πλήθη πρὸς εὐνοίαν προεκαλέσατο, αὐ-
τὸς δὲ κατὰ τὴν μέθην συμπεριενεχθεὶς τῶν παρα-
ληφθέντων τοῖς εἰς τὸ πίνειν ὀρμήσασιν ἐνέπεσεν
εἰς ἀρρώστιαν. διόπερ ἡμέρας τινὰς ἐπέσχε τῆς πο-
ρείας, καταβαροῦμενος ὑπὸ τοῦ πάθους· ἡ δὲ δύνα-
μις ἐν ἀθυμίᾳ καθειστίηται, τῶν μὲν πολεμίων προς-
δοκωμένων ταχέως συνάψειν, τοῦ δ' ἱκανωτάτου
τῶν στρατηγῶν ὑπὸ τῆς νόσου πιεζομένου. οὐ μὴν
ἀλλὰ τοῦ πάθους κριθέντος, ἐπειδὴ βραχείως αὐτὸν 20
προσανέλαβε, προῆγε μετὰ τῆς δυνάμεως ἀφηγουμέ-
νου Πευκίστου καὶ Ἀντιγένους, αὐτὸς δὲ φορεῖται
κομιζόμενος ἐπηκολούθει τοῖς οὐραγοῦσιν, ὅπως μὴ
διὰ τὸν θόρυβον καὶ τὴν στενοχωρίαν παρενοχλοῖτο.

Ὡς δ' ἡμέρας ὁδὸν ἀπέσχον ἀπ' ἀλλήλων τὰ 25
στρατόπεδα, κατασκόπους ἐπεμψαν ἀμφοτέροι, καὶ
μαθόντες τὰ τε πλήθη καὶ τὰς προαιρέσεις τῶν
πολεμίων παρεσκευάσαντο μὲν πρὸς τὸν κίνδυνον,
διελύθησαν δὲ χωρὶς μάχης. προβεβλημένοι γὰρ ἀμφο-
τεροι ποταμὸν τινα καὶ χαράδραν ἐξέταξαν μὲν τὰς 30
δυνάμεις, διὰ δὲ τὰς τῶν τόπων δυσχωρίας οὐκ
ἠδυνήθησαν διαγωνίσασθαι. καταστρατοπεδεύσαντες
δ' ἀλλήλων ἀπὸ σταδίων τριῶν ἐπὶ μὲν ἡμέρας τέτ-
ταρας ἀκροβολιζόμενοι καὶ προνομύοντες τὴν χώραν
διετέλεσαν, πάντων σπανίζοντες· τῇ πέμπτῃ δ' Ἀντί-
γονος πρεσβευτὰς ἐξαπέστειλε πρὸς τε τοὺς σατράπας
καὶ τοὺς Μακεδόνας, ἀξιῶν Εὐμένει μὲν μὴ προσέ-
χειν, ἐαυτῷ δὲ πιστεύειν. συγχωρήσειν γὰρ ἔφη τοῖς

μὲν σατράπαις ἔχειν τὰς ἰδίας σατραπείας, τῶν δὲ
 ἄλλων τρεῖς μὲν χώραν πολλήν δώσειν, τοὺς δ' εἰς
 τὰς πατρίδας ἀποστελεῖν μετὰ τιμῆς καὶ θωρεῶν,
 τοὺς δὲ στρατεύεσθαι βουλομένους διανεμεῖν εἰς τὰς
 ἑκάστῃ καθηκούσας τάξεις. τῶν δὲ Μακεδόνων οὐ
 προσεχόντων τοῖς λόγοις, ἀλλὰ καὶ προσαπειλούντων
 τοῖς πρεσβευταῖς, Εὐμένης παρελθὼν ἐπήνεσέ τε αὐ-
 τοὺς καὶ λόγον εἶπε τῶν παραδιδόμενων μὲν καὶ
 παλαιῶν, οὐκ ἀκόικειον δὲ τῆς περιστάσεως. ἔφη γάρ
 10 ἔρασθέντα λέοντα παρθένου διαλεχθῆναι τῷ πατρὶ 587
 τῆς κόρης ὑπὲρ τοῦ γάμου· τὸν δὲ πατέρα λέγειν
 ὡς ἔτοιμος μὲν ἐστὶν αὐτῷ δοῦναι, δεδοκέναι δὲ
 τοὺς ὄνυχας καὶ τοὺς ὀδόντας μήποτε γήμας καὶ
 παροξυνθεὶς διὰ τινά αἰτίαν προσενέγκηται τῇ παρ-
 θένῳ θηριωδῶς. τοῦ δὲ λέοντος ἐξελόντος τοὺς τε
 ὄνυχας καὶ τοὺς ὀδόντας, τὸν πατέρα θεωρήσαντα
 πάντα δι' ὧν ἦν φοβερός ἀποβεβληκότα, τυπτόντα
 τῷ ξύλῳ ῥαδίως ἀποκτείνει. τὸ παραπλήσιον οὖν
 ποιεῖν καὶ τὸν Ἀντίγονον· μέχρι τούτου γὰρ ποιῶ-
 20 σθαι τὰς ἐπαγγελίας ἕως ἂν τῆς δυνάμεως κυριεύῃ
 καὶ κολάσῃ [τηνικαῦτα] τοὺς ἀφηγουμένους. ἐπισή-
 μαινομένου δὲ τοῦ πλήθους ὡς ὀρθῶς λέγοντες
 τότε μὲν ἔλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

26 Νυκτὸς δ' ἐπιγενομένης ἤκόν τινες ἡντομοληκό-
 τες μὲν ἐκ τῆς Ἀντιγόνου στρατοπεδείας, λέγοντες
 δὲ ὅτι παρήγγειλε τοῖς στρατιώταις Ἀντίγονος ἀνα-
 ζευγνύειν περὶ δευτέραν φυλακὴν. ὁ δ' Εὐμένης συλ-
 λογιζόμενος ἀληθῶς ὑπέλαβε τοὺς πολεμίους ἀποχω-
 ρήσειν εἰς τὴν Γαβινηνὴν. αὕτη γὰρ ἀπέχουσα τριῶν
 30 ἡμερῶν ὁδὸν ἀκέραιος ἦν καὶ πλήρης καρπῶν καὶ
 χορτασμάτων καὶ καθόλου τῶν δυναμένων χορηγῆσαι
 τὰ ἐπιτήδεια μεγάλαις δυνάμεσι θαυσιῶς. πρὸς δὲ
 τούτοις τοῖς ἀγαθοῖς ὁ τόπος αὐτὸς συνηργεῖ, πο-
 ταμούς ἔχων καὶ χαράδρας δυσεξόδους. σπεύδων οὖν
 φθάσαι τοὺς πολεμίους, τὸ ὅμοιον ἐπραξε. τῶν μὲν
 μισθοφόρων τινὰς χρημασι πείσας ἐξέπεμψεν ὡς
 αὐτομόλους, συντάξας λέγειν ὅτι διέγνωκεν Εὐμένης
 νυκτὸς ἐπιτίθεσθαι τῷ χαρακί. αὐτὸς δὲ τὴν μὲν

ἀποσκευὴν προαπέσταλε, τοῖς δὲ στρατιώταις παρήγγειλε τὴν ταχίστην δειπνοποιησάμενδιν ἀναξυγκύειν. ὅν ἀπάντων ὁξείας συντελεσθέντων Ἀντίγονος, κινούσας τῶν αὐταμόλων ὅτι μάχεσθαι γυμνὸς διεγνώκασιν οἱ πολέμοι, τῆς μὲν πορείας ἀπέσχετο, διέταττε δὲ τὴν δύναμιν εἰς τὸν κίνδυνον. τοῦ δὲ περὶ ταῦτα θορύβουμένου, καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος ἀγωνιώτος, ἔλαθον οἱ περὶ τὸν Εὐμένη προλαβόντες καὶ τὴν ἑδομπερίαν ποιοῦμενοι κατὰ τύχης εἰς τὴν Γαβινηνὴν. ὁ δ' Ἀντίγονος μέχρι μὲν τίνος ἐν τοῖς 10 ὀπλοῖς συναίχε τὴν δύναμιν· ὡς δὲ παρὰ τῶν κατασκοπῶν ἐπύθετο τὴν ἀπαχώρησιν τῶν ἐναντίων, γκούς αὐτὸν κατεστρατηγημένον, οὐδὲν ἤκειν ἀντίσχετο τῆς αὐτῆς προαιρέσεως. παραγγέλλας οὖν τῆς στρατιώταις ἀναξυγκύειν, προῆγε σύνταρον τὴν πηρείαν ποιοῦμενος καὶ διωγμῷ παραπλήσιον. προέχοντος δ' Εὐμένους δύο φυλακὰς, ὁρῶν ὅτι καταλαβεῖν οὐ φάδιόν ἐστι τῇ δυνάμει πάσῃ τοὺς τοσοῦτο προεληφότας, ἐπενόησέ τι τοιοῦτο. τὴν μὲν ἄλλην δύναμιν παραδούς Πυθῶνι προσέταξε κατὰ σχολὴν ἀκο- 20 λουθεῖν, αὐτὸς δὲ τοὺς ἵππεῖς ἀναλαβὼν ἤλαυνεν ἀπὸ ρυτῆρος καὶ καταλαβὼν αὐτὴν ἡμέρᾳ τὴν οὐραγίαν τῶν πολεμίων καταβαίνουσιν ἀπὸ τίνος ἀκρο- 338 λοφίας, ἐπέστη ταῖς ἀκρωρείαις, φανερὸς ὢν τοῖς ἐναντίοις. οἱ δὲ περὶ τὸν Εὐμένη θεωρήσαντες ἐξ ἱκανοῦ δραστήματος τῶν πολεμίων ἵππεῖς, καὶ δόξαντες εἶναι πλησίον ἅπασαν τὴν δύναμιν, τῆς μὲν πορείας ἐπέσχον, τὴν δὲ στρατιὰν διέταττον, ὡς αὐτίκα τῆς πεπρατάσεως μενησομένης. αἱ μὲν οὖν ἡγεμόνες ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων τὸν προειρημέ- 30 ρον τρόπον ἀλλήλους κατεστρατήγησαν, ὥσπερ προαγωνιζόμενοι περὶ συνέσεως, καὶ δεικνύοντες ὅτι τὰς ἐλπίδας ἐν αὐτοῖς ἀπείχουσι τῆς νίκης. ὁ δ' οὖν Ἀντίγονος διὰ ταύτης τῆς ἐπινοίας ἐκώλυσε μὲν τοὺς πολεμίους προάγειν εἰς τοῦμπροσθεν, αὐτῷ δὲ δοὺς ἄνεσιν εἰς τὸ προσδεξασθαι τὴν δύναμιν, ἐπειδὴ τὸ στρατόπεδον ἤκειν ἅπαν, ἐξέταξεν εἰς μάχην, καὶ κατέβαινε σύνταγματός ἐπὶ τοὺς πολεμίους κατα-

- 27 πληκτικῶς. εἶχε δὲ τοὺς σύμπαντας σὺν τοῖς διὰ Πύ-
θωνος καὶ Σελεύκου προσγεγεννημένοις πεδούς μὲν
πλείους τῶν διςμυρίων ὄντακισχιλίων, ἱππεῖς δ' ὄντα-
κισχιλίους πεντακοσίους, ἐλέφαντας δὲ ἐξήκοντα πέντε.
διηλλαγμένους δὲ ἐχρήσαντο ταῖς τάξεσιν οἱ στρατη-
γοί, διαμιλλώμενοι καὶ περὶ τῆς ἐν τοῖσιν ἐμπε-
ρίας πρὸς ἀλλήλους. Εὐμένης μὲν γὰρ ἐπὶ τοῦ λαοῦ
κέραιος ἔταξεν Εὐδαμον τὸν καταγαγόντα τοὺς ἐλέ-
φαντας ἐξ Ἰνδῶν ἔχοντα τὸ περὶ αὐτὸν ἄγλημα τῶν
- 10 ἱππέων, ὧντων ἑκατὸν πεντήκοντα, πρόταγμα δὲ τού-
των Ἰλας δύο ξυστοφόρων ἐπιλέκτων βαθὺς ἐχού-
σας ἱππέων πεντήκοντα καὶ συνεψῆ μὲν τοὺς
τοῖς ὑπερθεξίοις τῆς ὑπωρείας· ἐξῆς δὲ τοῖσιν Στά-
σανδρον τὸν στρατηγὸν ἔταξεν ἔχοντα τοὺς ἰδίους
ἱππεῖς ἑννακοσίους πεντήκοντα. μετὰ δὲ τοὺς ἔστη-
σεν Ἀμφίμαχον τὸν Μεσοποταμίας σατράπην, ὃς
συνηκολούθουν ἱππεῖς ἑξακόσιοι, συνάπτοντας δὲ τού-
τοις τοὺς ἐξ Ἀραχωτῶν ἱππεῖς ἑξακοσίους, ὧν ἡγεῖτο
πρότερον μὲν Σιβυρτιος, διὰ δὲ τὴν ἐκείνου φυγὴν
- 20 μετεκλήθει τὴν ἡγεμονίαν Κερσίλων. ἐξῆς δ' ἦσαν
πεντακοσιοὶ μὲν ἐκ Παροπαμισαδῶν, οἱ δὲ τοῖς
ἴσοι Θράκες ἐκ τῶν ἄνω κατοικιῶν. πρὸ δὲ τούτων
ἀπάντων ἔταξεν ἐλέφαντας μὲν ἐν ἐπὶκαμπίῳ τετρα-
ράκοντα πέντε, τοξότας δὲ καὶ σφενδομήτας ἐν τοῖς
τῶν θηρίων διαστήμασι τοὺς ἱκανούς. τοῦτον δὲ τὸν
τρόπον ὀχυρωσάμενος τὸ λαὸν κέραις συνεψῆ αὐτῷ
τὴν φάλαγγα. ταύτης δὲ τὸ ἄκρον ἐπέχον οἱ ξένοι,
πλείους ὄντες τῶν ἑξακισχιλίων, τὸ δ' ἐξῆς οἱ κα-
τωπλισμένοι μὲν εἰς τὰ Μακεδονικά, παντοδαποὶ δ'
- 28 ὄντες τοῖς ἔθνεσιν, εἰς πεντακισχιλίους. μετὰ δὲ τού-
τους ἐτάχθησαν οἱ Μακεδόνες ἀργυρασπίδες, ὧντες 339
μὲν οὐ πλείους τρισχιλίων, ἀνίκητοι δὲ καὶ διὰ τὰς
ἀρετὰς πολὺν φόβον παρεχόμενοι τοῖς πολέμοις. ἐπὶ
πᾶσι δὲ τοὺς ἐκ τῶν ὑπασπιστῶν, ὄντας πλείους
τρειςχιλίων, ἀφηγουμένου τούτων τε ἄρα καὶ τῶν
ἀργυρασπίδων Ἀντιγένοῦ καὶ Τευτάμου. πρὸ δὲ
πάσης τῆς φάλαγγος ἔστησεν ἐλέφαντας τετραράκον-
τα, καὶ τὰ τοῦτωρ διαστήματα τοῖς ὑπὸ τοῖς πῦλιν

τάξιν ἀνεπλήρωσεν. ἐπὶ δὲ τοῦ δεξιοῦ κέρατος ἐξέ-
 ταξε τοὺς ἵππεῖς, ἐχομένους μὲν τῆς φάλαγγος τοὺς
 ἐκ Καρμανίας ὀκτακοσίους, ἅν Τληπόλεμος σατραπὴς
 ἡγεῖτο, ἐξῆς δὲ τοὺς καλουμένους ἐταίρους ἑννακοσίους
 καὶ τὸ Πενκέστου καὶ Ἀντιγένοῦς ἄγημα, τριακο-
 σίους ἔχον ἵππεῖς μὲν περιειλημένους ἢ ἡ, ἐπ' ἄκρου
 δὲ τοῦ κέρατος τὸ Εὐμένους ἄγημα, τοὺς ἴσους ἔχον
 ἵππεῖς, καὶ τούτων πρόταγμα τῶν Εὐμένους παίδων
 ἦλας δύο, συνεστηκυίας ἑκατέρας ἐξ ἱππέων πεντή-
 κοντα, καὶ πλαγίας φυλαττούσας ἔξω τοῦ κέρατος 10
 ἦλας τέτταρας, ἐν αἷς ἦσαν ἵππεῖς ἐπίλεκτοι διακό-
 σιοι. χωρὶς δὲ τούτων ἀπὸ πασῶν τῶν ἱππαρχῶν
 ἐπιλεγμένους τοῖς τάξεσι καὶ ταῖς θώμαις ἵππεῖς
 τριακοσίους ἔστησε κατόπιν τοῦ περὶ αὐτὸν ἀγῆμα-
 τος. παρὰ δὲ τὴν ὅλην τοῦ κέρατος τάξιν προέταξεν
 ἐλέφαντας τετραράκοντα. ἡ δὲ πᾶσα δύναμις ἦν τῶν
 περὶ τὸν Εὐμένη πεζοὶ μὲν τρισμῦριοι πεντακισχίλιοι,
 ἵππεῖς δὲ ἑξακισχίλιοι ἑκατὸν, ἐλέφαντες δὲ ἑκατὸν
 τετραρεσκαίδεκα.

Ἀντίγονος δ' ἐκ μετεώρων τόπων κατιδὼν τὴν 29
 τῶν πολεμίων τάξιν, πρὸς ταύτην ἀρμοζόντως διε-
 κόσμησε τὴν ἰδίαν δύναμιν. ὁρῶν γὰρ τὸ τῶν ἐναν-
 τίων δεξιὸν κέρας ὠχυρωμένον τοῖς τε θηρίοις καὶ
 τοῖς κρατίστοις τῶν ἱππέων, ἀντέταξε τοὺς ελαφρο-
 τάτους τῶν ἱππέων, οἱ κατὰ στόμα μὲν ἤμελλον
 φρυγομαχήσειν ἀραιοὶ διαστάντες, ἐκ μεταβολῆς δὲ
 διαγωνιῆσθαι, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ ποιήσειν ἀπρα-
 κτον τῶν ἐναντίων τοῦτο τὸ μέρος ᾧ μάλιστα ἐπί-
 στευνεν. ἔστησε δ' ἐπὶ ταύτης τῆς φάλαγγος τοὺς τε
 ἐκ Μηδίας καὶ Ἀρμενίας ἀφιπποτόξοτας καὶ λογχο- 30
 φόρους, ὄντας μὲν χιλίους, πεφυκότας δ' εὖ πρὸς
 τὴν ἐκ μεταβολῆς κρίσιν· ἐξῆς δὲ τοὺς ἀπὸ θαλατ-
 τῆς συναναβεβηκότας Ταραντίνους δις χιλίους καὶ
 διακοσίους, ἐπιλέκτους ἐν ἐνέδραις καὶ καλοῖς διακει-
 μένους ταῖς εὐνοίαις πρὸς αὐτόν, τοὺς δ' ἀπὸ Φρυ-
 γίας καὶ Λυδίας χιλίους, τοὺς δὲ μετὰ Πύθωνος
 χιλίους πεντακοσίους καὶ τοὺς μετὰ Λυσανίου ξυ-
 στοφόρους τετρακοσίους, ἐπὶ πᾶσι δὲ τοὺς τε ἀμφί-

- πους ὀνομαζομένους καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἄνω κατοικούν-
 των ὀκτακασίους. καὶ τὸ μὲν εὐωνύμον κέρας ὑπὸ 340
 τούτων ἐπληρώτο τῶν ἱππέων, ὧν ἀπάντων Πύθων
 εἶχε τὴν ἡγεμονίαν. τῶν δὲ πεζῶν πρῶτοι μὲν ἐτά-
 χθησαν οἱ ξένοι, πλείους ὄντες τῶν ἐκνακισχιλίων,
 μετὰ δὲ τούτους Λυκιοὶ καὶ Παμφύλιοι τρισχίλιοι,
 παντόδαποι δ' εἰς τὰ Μακεδονικὰ καθωπλισμένοι
 πλείους τῶν ὀκτακισχιλίων, ἐπὶ πᾶσι δὲ Μακεδόνες
 οὐ πολὺ ἐλάττους τῶν ὀκτακισχιλίων, οὓς ἔδοικεν
 10 Ἀντίπατρος καθ' ὃν καιρὸν ἐπιμελητὴς ἀπεδείχθη
 τῆς βασιλείας. τῶν δ' ἱππέων πρῶτοι μὲν ἦσαν
 ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρατος συνάπτοντες τῇ φάλαγγι
 μισθοφόροι παντόδαποι πεντακόσιοι, ἐξῆς δὲ Θρά-
 κες χίλιοι, παρὰ δὲ τῶν συμμάχων πεντακόσιοι,
 ἔχοντες δὲ τούτων οἱ προσαγορευθέντες ἑταῖροι
 χίλιοι, Δημήτριον ἔχοντες ἡγεμόνα τὸν Ἀντιγό-
 νου, τότε πρῶτως μέλλοντα συναγωνίζεσθαι τῷ
 πατρὶ. ἐπ' ἀκροῦ δὲ τοῦ κέρατος ἦν τὸ ἄγῃμα
 τῶν [ἱππέων] τριακοσίων, μεθ' ὧν καὶ αὐτὸς
 20 ἔκινδυνευσεν, πρόταγμα δὲ τούτων ἐκ τῶν ἰδίων παι-
 δων Ἰλαί τρεῖς ὑπῆρχον καὶ ταύταις ἴσοι παρὰ λ-
 ῆλοι, συναγωνιζομένων αὐτοῖς Ταραντίνων ἑκατόν.
 παρὰ δὲ τὸ κέρας πᾶν ἐξέταξε τοὺς κρατίστους τῶν
 ἐλεφαντῶν τριάκοντα· ποιήσας δ' ἐπικάμπιον καὶ
 τὰ διαστήματα τούτων συνεπλήρωσε τοῖς ψιλοῖς
 τάγμασιν ἐπιλέκτοις. τῶν δ' ἄλλων θηρίων τὰ πλείω
 μὲν τῆς φάλαγγος προέστησεν, ὀλίγα δὲ μετὰ τῶν
 ἱππέων τῶν ἐν τοῖς εὐωνύμοις μέρεσι. τοῦτον δὲ τοῦ
 τρόπου ἐκτάξας τὸ στρατόπεδον, κατέβαιναν ἐπὶ τοὺς
 30 πολέμιας λοξὴν ποιήσας τὴν τάξιν· τὸ μὲν γὰρ
 δεξιὸν κέρας, ᾧ μάλιστα ἐπίστευεν, προεβάλετο, τὸ
 δ' ἕτερον ὑπεστέλλετο, διεγνωχῶς ᾧ μὲν φυγομα-
 χεῖν, ᾧ δ' ἀγωνίζεσθαι.
- 30 Ἐπεὶ δὲ συνέγγυς ἀλλήλων ἐγένετο τὰ στρατό-
 πεδα καὶ τὸ σύσσημον ἦρθη παρ' ἀμφοτέροις, ἐπη-
 λάλαξαν μὲν αἱ δυνάμεις ἐπαλλάξ πλεονάκεις, ἐση-
 μηναν δ' οἱ σαλπικταὶ τὸ πολέμικόν. πρῶτοι δ' οὗ
 μετὰ Πύθωνος ἱππεῖς, στερεὸν μὲν οὐδὲν οὐδ' ἀξιό-

λογον ἔχοντες πρόφραγμα περὶ αὐτοὺς, ὑπερέχον-
 τες δὲ τῶν ἀντιτεταγμένων τῷ τε πλήθει καὶ ταῖς
 ἐλαφρότησιν, ἐπειρῶντο χρήσασθαι τοῖς ἰδίοις προ-
 τερήμασι. τὸ μὲν γὰρ κατὰ στόμα διακινδυνεύειν
 πρὸς ἐλέφαντας οὐκ ἀσφαλές ἐνόμιζον, περιουπεύ-
 σαντες δὲ τὸ κέρας καὶ πλαγίοις ἐμβαλόντες πυκνοῖς
 τοῖς βέλεσι κατετίρωσκον, αὐτοὶ μὲν διὰ τὰς ἐλα-
 φρότητας οὐδὲν πάσχοντες, μεγάλα δὲ βλάπτοντες
 τοὺς διὰ τὰ βάρη μῆτ' ἐκδιῶξαι δυναμένους μῆτ'
 ἀναχωρεῖν, ὅταν καιρὸς παραγγείλῃ. Εὐμένης δ' ὁρῶν¹⁰
 πιεζόμενον τὸ κέρας τῷ πλήθει τῶν ἀφικποτοξοτῶν,
 μετεπέμψατο παρ' Εὐδάμου τοῦ τὸ λαῖον κέρας ἔχον-
 τος τοὺς ἐλαφροτάτους τῶν ἱππέων. ἔξαγαγὼν δὲ ἐπὶ
 κέρας τὴν ὀλίγην τάξιν τοῖς μὲν ψιλοῖς καὶ τοῖς ἐλα-
 φροτάτοις τῶν ἱππέων εἰσέβαλεν εἰς τοὺς ἐναντίους·
 ἐπακολουθοῦντων δὲ καὶ τῶν θηρίων ῥαδίως τρε-
 ψάμενος τοὺς περὶ τὸν Πύθωνα κατεδίωξε μέχρι
 341 τῆς ὑπώρειας. ἅμα δὲ τούτοις πραιτομένοισι συνέβη
 καὶ τοὺς πεζοὺς ἐφ' ἱκανὸν μὲν χρόνον φαλαγγομα-
 χεῖν πρὸς ἀλλήλους, τὸ δὲ τελευταῖον πολλῶν πε-²⁰
 σόντων παρ' ἀμφοτέροις ἐπικρατῆσαι τοὺς παρ'
 Εὐμένει τεταγμένους διὰ τὰς τῶν ἀργυρασπίδων Μα-
 κεδόνων ἀρετάς. οὗτοι γὰρ ταῖς μὲν ἡλικίαις ἤδη
 προβεβήκεισαν, διὰ δὲ τὸ πλῆθος τῶν κινδύνων
 διέφερον ταῖς τόλμας καὶ ταῖς εὐχειρίαις, ὥστε μη-
 θένα θύνασθαι κατὰ στόμα τὴν βίαν ὑποστῆναι. διὸ
 καὶ τότε τρισχilioi μὲν ὅσους οἶονε τὸ ἀτόμωμα
 καθύπεστηκεισαν πάσης τῆς δυνάμεως. Ἀντίγονος δ'
 ὁρῶν τὸ τε εὐώνυμον κέρας τῶν ἰδίων πεφευγότας
 καὶ τὴν φαλαγγα πᾶσαν τετραμμένην, τοῖς μὲν³⁰
 συμβουλευούσιν ἀποχωρεῖν πρὸς τὴν ὄρεινὴν καὶ τοὺς
 ἀπὸ τῆς φυγῆς σωζομένους ἀναλαμβάνειν, ἄθραν-
 στον ἔχοντα τὸ περὶ αὐτὸν μέρος τῆς δυνάμεως, οὐ
 προσέτοχε, τῷ δὲ παρὰ τοῦ καιροῦ δοθέντι προτερή-
 ματι δεξιῶς χρησάμενος, καὶ τοὺς φεύγοντας τῶν
 ἰδίων ἔσωσε καὶ τῆς νίκης ἔτυχεν. οἱ μὲν γὰρ ἀρ-
 γυρασπίδες οἱ παρ' Εὐμένει καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος
 τῶν πεζῶν ὡς τάχιστα ἐτρέψαντο τοὺς ἀντιτεταγμέ-

νους, ἐπεδίωκον μέχρι τῆς ἐγγυτέρας ὑπώρειας. ὁ δ' Ἀντίγονος γενομένου διαστήματος ἐν τῇ τῶν πολεμίων τάξει διππεύσας μέρει τῶν ἱππέων ἐνέβαλεν εἰς πλαγίους τοὺς περὶ τὸν Εὐδαμον τεταγμένους ἐπὶ τοῦ λαιοῦ κέρατος. ταχὺ δὲ διὰ τὸ παράδοξον τρεψάμενος τοὺς ἐναντίους καὶ πολλοὺς ἀνελών, διαπέστειλε τῶν ἱππέων τοὺς ἐλαφροτάτους, καὶ διὰ τούτων ἀνεκαλέσατο τοὺς φεύγοντας, καὶ παρὰ τὴν ὑπώρειαν πάλιν εἰς τάξιν κατέστησε. καὶ γὰρ οἱ
 10 περὶ τὸν Εὐμένη πυθόμενοι τὴν τῶν ἰδίων τροπὴν, ἀνεκαλοῦντο τῇ σάλπιγγι τοὺς διώκοντας, σπεύδον-
 31 τες βοηθῆσαι ταῖς περὶ τὸν Εὐδαμον. ἤδη δὲ τῆς ὥρας οὔσης περὶ λύχνων ἄφας ἀμφοτέροι τοὺς φεύγοντας ἀνακαλεσάμενοι πάλιν ἐξέτατον πᾶσαν τὴν δύναμιν. τοσαύτης φιλονεικίας ὑπῆρχον πλήρεις οὐχ οἱ στρατηγοὶ μόνον ἀλλὰ καὶ τὰ πλήθη τῶν ἀγωνιζομένων. τῆς δὲ νυκτὸς οὔσης αἰθρίου καὶ πανσελήνου, καὶ τῶν δυνάμεων ἀντιπαραγουσῶν ἀλλήλαις
 ὡς ἂν ἐν τέτταρσι πλέθοις, ὁ ψόφος τῶν ὀπλῶν καὶ
 20 τῶν ἵππων ὁ φρυαγμός ἐν χερσὶν ἔδοκει πᾶσαν εἶναι τοῖς ἀντιτεταγμένοις· ὡς δὲ παραγοντες ἀπέσχω ἀπὸ τῶν ἐν τῇ μάχῃ πεπωκότων ὡς τριάκοντα σταδίους, ἡ μὲν ὥρα κατελάμβανε μεσονύκτιος, κακῶς δὲ διέκειντο ἀμφοτέροι διὰ τε τὴν ὁδοιπορίαν καὶ τὴν ἐν τῇ μάχῃ κακοπάθειαν, ἔτι δὲ τὴν ἀστίαν· ὥστε ἠναγκάσθησαν ἀφίμενοι τῆς μάχης καταστρατοπεδεῦσαι. Εὐμένης μὲν οὖν ἐπεχείρει ἀναξυγνύνειν ἐπὶ τῶν νεκρῶν, σπεύδων κρατεῖν τῆς τούτων ἀναμείσεως καὶ τὴν νίκην ἀναμφισβήτητον περιποιήσασθαι.
 30 οὐ προσεχόντων δὲ τῶν στρατιωτῶν, ἀλλὰ βοῶντων ἐπὶ τὴν ἰδίαν ἀποσκευὴν ἀναχωρεῖν μακρὰν ἀπέχουσαν, ἠναγκάσθη πεισθῆναι τῷ πλήθει. οὔτε γὰρ 34
 τοῖς στρατιώταις δυνατόν ἦν πικρῶς ἐπιτιμᾶν ἀμφισβητούντων πολλῶν τῆς στρατηγίας, οὔτε τὸν καιρὸν ἐπιτήδειον ἑώρα κολάζειν τοὺς ἀπειθοῦντας. ὁ δ' Ἀντίγονος τούναντιον χωρὶς δημαγωγίας βεβαίως ἔχων τὴν ἡγεμονίαν, ἐβιάσατο μὲν τὸ πλῆθος ἐπὶ τῶν νεκρῶν στρατοπεδεῦσαι. κύριος δὲ γενομένος τῆς

τούτων ταφῆς ἡμφισβήτηται τῆς νίκης, ἀποφαινόμενος προτιμότερον ἐν ταῖς μάχαις εἶναι τὸ τῶν πεσόντων κυριεύσαι. ἀνῆρέθησαν δ' ἐν τῇ μάχῃ τῶν μὲν Ἀντίγονου πεζοὶ μὲν εἰς τρισχιλίους ἑπτακοσίους, ἵππεῖς δὲ πεντήκοντα τέτταρες· τραυματῖαι δ' ἐγένοντο πλείους τῶν τετρακισχιλίων· τῶν δ' Εὐμένους ἔπесον πεζοὶ μὲν πεντακόσιοι τετταράκοντα, ἵππεῖς δ' ὀλίγος παντελῶς· τραυματῖαι δ' ἐγένοντο πλείους τῶν ἑννακοσίων.

Ὁ δ' Ἀντίγονος μετὰ τὴν ἐκ τῆς μάχης ἀπρὸς 32
 ῥησιν ὁρῶν τοὺς στρατιώτας ἀθυμοῦντας, διέγνω τὴν ταχίστην ἀνασκευνύειν ὡς πορρωτάτῳ τῶν πολεμίων. βουλόμενος δ' εὖζωνον ποιῆσαι τὴν δύναμιν πρὸς τὴν ἀποχώρησιν, τοὺς μὲν τραυματίας καὶ τὰ βαρύτερα τῆς ἀποσκευῆς προαπέστειλεν εἰς τινὰ τῶν πλησίον πόλεων, τοὺς δὲ νεκροὺς ἅμ' ἡμέρᾳ θάψας, καὶ παρακατασχὼν τὸν παρὰ τῶν πολεμίων ἦκοντα κήρυκα περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναιρέσεως, παρηγγεῖλε τῆς ὥρας δειπνοποικῆσθαι. τῆς δ' ἡμέρας διελθούσης τὸν μὲν κήρυκα ἔπειψε, δοὺς εἰς τὴν αὖριον 20
 τὴν ἀναλρεσιν, αὐτὸς δὲ πρώτης φυλακῆς ἀρχομένης ἀνέβη μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως, καὶ συντόνους τὰς πορείας ποιοῦμενος ἀπέστη μὲν τῶν πολεμίων μακρὰν, ἔσχε δὲ χώραν ἀκέραιον εἰς ἀναληψιν τοῦ στρατοπέδου· διήνυσε γὰρ ἕως Γαμάργων τῆς Μηδίας, οὗσης τῆς χώρας ὑπὸ Πύθωνα καὶ δυταμένης μεγάλαις δυνάμεσι πρὸς διατροφὴν βασιλεὺς ἅπαντα χορηγῆσαι. Εὐμένης δὲ διὰ τῶν κατασκόπων πυθόμενος τὴν ἀναχώρησιν τῶν περὶ τὸν Ἀντίγονον, τοῦ μὲν διώκειν ἀπέστη διὰ τὸ καὶ τοὺς ἰδίους στρα- 30
 τιώτας ἐν ἀσितिᾷ καὶ κακοπαθείαις μεγάλαις γενέναι, περὶ δὲ τὴν ἀναλρεσιν τῶν τετελευτηκότων γενόμενος ἐπέμελῆθη τῆς ταφῆς μεγαλοπρεπῶς. ἐνθα δὲ συνέβη γενέσθαι πρᾶγμα παράδοξον καὶ πολὺ τῶν παρ' Ἑλλήσιν ἐξηλλαγμένον κομίων.

Κητεὺς γὰρ ὁ τῶν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς ἀπηνηνηκότων 33
 στρατηγὸς ἀνῆρέθη μὲν ἐν τῇ μάχῃ λαμπρῶς ἀγωνισάμενος, ἀπέμπε δὲ δύο γυναῖκας συνακολουθούσας

ἐν τῷ στρατοπέδῳ, τὴν μὲν νεόγαμον, τὴν δὲ ὀλί-
 γοις ἔτεσι πρότερον συνοικησασαν, ἀμφοτέρας δὲ
 φιλοστόργως πρὸς αὐτὸν διακειμένας. ὅπως δὲ πα-
 λαιοῦ νόμου παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς τοὺς γαμοῦντας καὶ
 τὰς γαμουμένας παρθένους μὴ διὰ τῆς τῶν γονέων
 κρίσεως ποιεῖσθαι τὸν γάμον, ἀλλὰ πείσαντας ἀλλή-
 λους, τὸν μὲν ἔμπροσθεν χρόνον τῆς μνηστείας γε-
 νομένης διὰ νεωτέρων ταῖς ἡλικίαις ὡς ἐπὶ πολὺ 342
 συνέβαινε διαπίπτειν τὰς κρίσεις, καὶ ταχὺ μεταμε-
 10 λομένων ἀφωτέρων πολλὰς τῶν γυναικῶν διαφθεί-
 ρεσθαι καὶ δι' ἀκρασίαν φιλοστοργεῖν ἑτέρους, τέλος
 δὲ μὴ δυναμένας εὐσχημόνως ἀπολιπεῖν τοὺς ἐξ ἀρ-
 χῆς προκριθέντας διὰ φαρμάκων ἀναιρεῖν τοὺς
 συνοικοῦντας, καὶ τὴν χώραν δ' οὐκ ὀλίγας ἀφορ-
 μὰς αὐταῖς δοῦναι πολλὰς καὶ ποικίλας φέρουσας
 φθαρτικὰς δυνάμεις, ἐξ ὧν ἐνίας προσχρωσθείσας
 μόνον τοῖς ἐδέσμασιν ἢ ποτηρίοις ἐπιφέρειν τὴν
 ἀπόλειαν. ἐπιπολαζούσης δὲ τῆς ῥαδιουργίας, καὶ
 πολλῶν ἀναιρουμένων τοῦτον τὸν τρόπον, ἐπειδὴ κο-
 20 λάζοντες τὰς αἰτίας τῶν κακῶν οὐκ ἠδυνήθησαν
 ἀποστρέψαι τὰς ἄλλας τῶν ἀδικημάτων, νόμον ἔθε-
 σαν ὅπως συγκατακάωνται τοῖς τετελευτηκόσιν ἀν-
 δράσιν αἱ γυναῖκες πλὴν τῶν ἐγκύων ἢ τῶν ἐχουσῶν
 τέκνα. τὴν δὲ μὴ βουλομένην τῷ δόγματι πειθαρ-
 χεῖν χήραν μὲν εἶναι διὰ τέλους καὶ θυσιῶν καὶ τῶν
 ἄλλων νομίμων εἶργεσθαι διὰ παντός, ὡς ἀσεβοῦ-
 σαν. τούτων δὲ νομοθετηθέντων εἰς τοῦναντίον
 τὴν παρανομίαν τῶν γυναικῶν μεταβαλεῖν συνέβη·
 διὰ γὰρ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀτιμίας ἐκάστης ὑπο-
 30 μενούσης ἐκουσίως τὸν θάνατον, οὐ μόνον προνοεῖ-
 σθαι τῆς τῶν συνοικούντων ἀσφαλείας ὡς κοινῆς
 οὐσῆς, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀλλήλας ἀμιλλᾶσθαι καθά-
 περ ὑπὲρ τῆς μεγίστης εὐδοξίας. ὃ καὶ τότε συνέβη.
 34 τοῦ γὰρ νόμου μίαν κελεύοντος συγκατακαλεσθαι
 παρῆσαν ἀμφοτέραι πρὸς τὴν τοῦ Κητιῶς ταφὴν
 ὑπὲρ τοῦ συναποθανεῖν ὡς ὑπὲρ ἀριστείου συμφαι-
 λοτιμούνται. τῶν δὲ στρατηγῶν διακρινόντων ἢ νεω-
 τέρα μὲν ἀπεφαίνετο τὴν ἑτέραν ἔγκυνον εἶναι, καὶ διὰ

τοῦτο μὴ δύνασθαι χορήσασθαι τῷ νόμῳ, ἡ δὲ πρεσβυ-
 τέρα δικαιότερον ἀπεφαίνεται εἶναι τὴν προέχουσαν
 τοῖς χρόνοις προέχειν καὶ τῇ τιμῇ· καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν
 ἄλλων ἀπάντων θεωρεῖσθαι τοὺς πρεσβυτέρους πολὺ
 προέχοντας τῶν νεωτέρων εἰς ἐντροπὴν καὶ τιμὴν.
 οἱ δ' οὖν στρατηγοὶ διὰ τῶν μαινεσθαι δυναμένοι
 γνόντες τὴν πρεσβυτέραν ἔγκυρον οὖσαν, προέκριναν
 τὴν νεωτέραν. οὐ συμβάντος ἡ μὲν ἀποτυχούσα τῆς
 κρίσεως ἀπῆει μετὰ κλαυθμοῦ, καταρρήξασα τὸ περὶ
 τὴν κεφαλὴν διαδήμα καὶ τὰς τρίχας σπαράττουσα, 10
 καθάπερ εἰ τις συμφορᾶς μεγάλης προσηγγεμένης·
 ἡ δὲ ἐπὶ τῇ νίκῃ περικαρῆς ἀπῆει πρὸς τὴν πυρὰν,
 στεφανουμένη μὲν μίτραις ὑπὸ τῶν οἰκείων γυναικῶν,
 κεκοσμημένη δὲ διαπρεπῶς ὥσπερ εἰς τινα γάμον
 προεπεμπετο ὑπὸ τῶν συγγενῶν, ᾄδόντων ὕμνον εἰς
 τὴν ἀρετὴν αὐτῆς. ὥς δ' ἔγγυς ἐγενήθη τῆς πυρᾶς,
 περιαιρουμένη τὸν κόσμον ἑαυτῆς διεδίδου τοῖς οἰ-
 κείοις καὶ φίλοις, ὥς ἂν εἴποι τις, καταλείπουσα
 τὰς χεῖρας δακτυλίων τε πλήθος ἐνδεδεμένων λίθοις 20
 344 τε πολυτελέσι καὶ διηλλαγμένοις τοῖς χρώμασι, περὶ
 δὲ τὴν κεφαλὴν χρυσῶν ἀστερίσκων οὐκ ὀλίγος ἀρι-
 θμὸς παντοδαποῖς λίθοις διεληγμένων, περὶ δὲ τὸν
 τραχήλον ὀρμῶν πλήθος, τῶν μὲν ἐλαττόνων, τῶν
 δ' ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον αἰεὶ καθ' ὑπερθεσιν μειζόνων.
 τὸ δὲ τελευταῖον ἀσπασαμένη τοὺς οἰκείους ὑπὸ τὰ-
 δελφου μὲν ἐπὶ τὴν πυρὰν ἀνεβιβάσθη, ὑπὸ δὲ τοῦ
 συνδραμόντος ἐπὶ τὴν θεὰν πληθους θαυμασθεῖσα
 κατέστρεψεν ἥρωικῶς τὸν βίον. ἡ μὲν γὰρ δύναμις
 ἐν τοῖς ὅπλοις πᾶσα πρὶν ἄπτεσθαι τὴν πυρὰν τρεῖς 30
 περιῆλθεν, αὐτὴ δὲ τανύροι παρακληθεῖσα, καὶ κατὰ
 τὴν τοῦ πυρὸς ὀρμὴν οὐδεμίαν φωνὴν ἀγεννῆ προε-
 μένη, προεκάλεσατο τῶν ὀρώντων τοὺς μὲν εἰς ἔλεον,
 τοὺς δ' εἰς ὑπερβολὴν ἐπαίνων. οὐ μὲν ἀλλ' ἐνίστα-
 τῶν Ἑλλήνων ἐπετίμων τοῖς νομίμοις ὡς ἀγρίοις
 οὔσι καὶ χαλεποῖς.

Ὁ δ' Εὐμένης ἀπὸ τῆς τῶν τετελευτηκότων τα-
 φῆς γενόμενος ἀνέξενεν ἐκ τῶν Παραϊτάκων εἰς τὴν

Γαβιηνήν, οὔσαν ἀκέραιον καὶ δυναμένην πάντα
 δαψιλῇ ταῖς δυνάμεσι παρέχεσθαι. ἀπέχειν δὲ συνέ-
 βαινε τὴν χώραν ταυτήν τῶν περὶ Ἀντίγονον διὰ
 μὲν τῆς οἰκουμένης πορευομένων σταθμούςς ἑκοσι
 πέντε, διὰ δὲ τῆς ἐρήμου καὶ [τῆς] ἀνύδρου στα-
 θμούςς ἑννέα. οἱ μὲν οὖν περὶ Εὐμένη καὶ τὸν Ἀντίγο-
 νον τοσοῦτον ἀλλήλων διεστῶτες ἐν τούτοις τοῖς τόποις
 παρεχίμαζον ἅμα καὶ τὰς δυνάμεις ἀνελάμβανον.

- 35 Κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην Κάσσανδρος μὲν ἐν Πε-
 10 λοποννήσῳ Τεγέαν πολιορκῶν, καὶ πυθόμενος τὴν
 τε Ὀλυμπιάδος καθόδον εἰς Μακεδονίαν καὶ τὴν
 Εὐρυδικῆς καὶ Φιλίππου τοῦ βασιλέως ἀναίρεσιν,
 εἶτι δὲ τὰ περὶ τᾶδελφοῦ καὶ τὸν Ἰόλλου τάφον συμ-
 βεβηκότα, πρὸς μὲν τοὺς Τεγεάτας διελύσατο, τὴν
 δὲ δύναμιν ἀναλαβαὶν προήγεν ἐπὶ Μακεδονίας, κα-
 ταλιπὼν τοὺς συμμάχους ἐν πολλῇ ταραχῇ· ἐφῆδρευε
 γὰρ ταῖς ἐν Πελοποννήσῳ πόλεσιν Ἀλέξανδρος ὁ
 Πολυσπέρχοντος ἔχων στρατόπεδον. Αἰῶλοι δὲ χα-
 20 ρίξεσθαι βουλόμενοι τῇ τε Ὀλυμπιάδι καὶ Πολυσπέρ-
 χοντι, τὰ περὶ τὰς πύλας στενὰ κατελάβοντο καὶ
 τῆς παρόδου τὸν Κάσσανδρον ἀπέκλεισαν. ὁ δὲ βιά-
 ξεσθαι μὲν πρὸς τόπους δυσεμβόλους ἀπέγνω, παρα-
 σκευασάμενος δὲ πλοῖα καὶ σχεδίας ἐκ τῆς Εὐ-
 βοίας καὶ τῆς Λοκίδος ἐπεραίωσε τὴν δύναμιν εἰς
 τὴν Θετταλίαν. ἀκούων δὲ περὶ τὴν Περόραιβιαν
 προκαθῆσθαι Πολυσπέρχοντα μετὰ στρατοπέδον,
 Κάλλαν μὲν ἀπέστειλε στρατηγὸν μετὰ δυνάμει,
 προστάξας διαπολεμεῖν τοῖς μετὰ Πολυσπέρχοντος.
 Δεινίας δὲ τὰ στενὰ προκαταληψόμενος, ἀπαντήσας
 30 τοῖς ὑπ' Ὀλυμπιάδος ἐξαποσταλείσι στρατιώταις
 ἐφθασε τῶν παρόδων κυριεύσας. Ὀλυμπιάς δὲ πυ-
 θομένη Κάσσανδρον μετὰ μεγάλης δυνάμειος πλη-
 οῖαν εἶναι τῆς Μακεδονίας, Ἀριστόνουν μὲν ἀπε- 345
 δειξε στρατηγόν, κελύσασα διαπολεμεῖν τοῖς περὶ
 Κάσσανδρον. αὐτὴ δὲ παρήλθεν εἰς Πύδναν ἔχουσα
 τὸν υἱὸν τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ
 Ροιζάνην καὶ Θετταλονίκην τὴν Φιλίππου τοῦ Ἀμύν-
 του θυγατέρα, πρὸς δὲ τούτοις Δηιδάμειάν τε τὴν

Αἰακίδου θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῶν Ἡπειρωτῶν,
 Πύρρον δὲ τοῦ πρὸς Ῥωμαίους ὕστερον πολέμησαν-
 τος ἀδελφὴν, καὶ τὰς Ἀττάλου θυγατέρας, ὁμοίως
 δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀξιολογωτάτων φίλων τοὺς
 συγγενεῖς· ὥστ' ἀθροισθῆναι περὶ αὐτὴν πλῆθος
 μὲν πολὺ σωμάτων, ἀχρείων δ' εἰς πόλεμον τῶν
 πλείστων· οὐδὲ γὰρ τροφῆς ἱκανὸν ἦν πλῆθος τοῖς
 μέλλουσι πολιορκίαν ὑπομένειν πολυχρόνιον. ὧν
 ἀπάντων πρόδηλον ἔχοντων τὸν κίνδυνον οὐδὲν ἦτον
 ἔνταῦθα διέγνω μένειν, ἐλπίζουσα αὐτῇ βοηθήσειν 10
 κατὰ θάλατταν Ἑλλήνων τε καὶ Μακεδόνων πολ-
 τοῖς. συνῆσαν δ' αὐτῇ τῶν τ' ἐξ Ἀμβρακίας ἐπ-
 πέων τινὲς καὶ τῶν περὶ τὴν αὐλὴν ἐρωθότων δια-
 τρίβειν στρατιωτῶν οἱ πλείους, εἰ δὲ τῶν μετὰ Πτο-
 λωσπέροχοντος ἐλιφάντων οἱ καταλειφθέντες· τῶν μὲν
 γὰρ ἄλλων Θηρίων [τῶν] κατὰ τὴν προτέραν ἐμβο-
 λὴν εἰς Μακεδονίαν Κασσανδρὸς ἐκεκυριεύκει. ὅς 36
 τότε διελθὼν τὰ κατὰ Περρῆαιβιαν στενά, καὶ παρα-
 γεγόμενος πλησίον τῆς Πύδνης, τὴν μὲν πόλιν πε-
 ριεχαράκωσεν ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν, παρὰ δὲ 20
 τῶν συμμαχεῖν βουλομένων μετεπέμπετο ναῦς καὶ
 βέλη παντοδαπά καὶ μηχανάς, διανοούμενος πολιορ-
 κεῖν τοὺς μετ' Ὀλυμπιάδος καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ
 θάλατταν. πυθόμενος δ' Αἰακίδην τὸν τῶν Ἡπει-
 ρωτῶν βασιλέα μετὰ δυνάμεως μέλλειν βοηθήσειν
 Ὀλυμπιάδι, στρατηγὸν ἐξέπεμψεν Ἀταρρύαν, δοὺς
 στρατόπεδον καὶ συντάξας ἀπαντᾶν τοῖς Ἡπειρώ-
 ταις. οὐ ταχὺ τὸ προσταχθέν ποιήσαντος καὶ τὰς
 ἐξ Ἠλείου παρόδους προκαταλαβομένου, συνέβη
 τὸν Αἰακίδην ἀπρακτον γενέσθαι. καὶ γὰρ τὸ πλῆθος 30
 τῶν Ἡπειρωτῶν ἀκουσίως ἐστράτευσεν ἐπὶ Μακεδο-
 νίαν, καὶ στάσιν ἐποίησεν κατὰ τὴν παρεμβολήν· ὁ δ'
 Αἰακίδης ἐκ παντὸς τρόπου βουλούμενος βοηθεῖν
 Ὀλυμπιάδι, τοὺς μὲν ἄλλοτρίως διακειμένους ἀπέ-
 λυσε τῆς στρατείας, τοὺς δὲ συγκινδυνεύειν βουλο-
 μένους ἀναλαβὼν, προθυμίαν μὲν εἶχε τοῦ διακιν-
 δυνεύειν, οὐκ ἀξιόμαχος δ' ἦν, ὥς ἂν ὀλίγου κατα-
 λελειμμένου τοῦ περὶ αὐτὸν αὐστημάτος. οἱ δὲ χω-

ρισθέντες τῶν Ἑπειρωτῶν εἰς τὰς πατρίδας κατε-
 στασίασαν ἀπόντα τὸν βασιλέα, καὶ κοινῇ δόγματι
 φυγὴν αὐτοῦ καταγρόντες πρὸς Κάσσανδρον ἐποίη-
 σαντο συμμαχίαν· ὅπερ εὐθέποτε γενέσθαι συνέβη
 κατὰ τὴν Ἑπειρὸν ἀφ' οὗ Νεοπτόλεμος ὁ Ἀχαιῶς
 ἐβασίλευσε τῆς χώρας· αἰὶ γὰρ παῖς πατρὸς
 διαδεχόμενος τὴν δυναστείαν ἐναπέθνηκε ταῖς βα-
 σιλείαις μέχρι τῶνδε τῶν καιρῶν. Κασσάνδρου δὲ 846
 παραλαβόντος τὴν Ἑπειρὸν τῇ συμμαχίᾳ, καὶ πέμ-
 10 ψαντος εἰς αὐτὴν ἐπιμελητὴν ἄμα καὶ στρατηγὸν
 Λυκόσκοον, οἱ πρότερον κατὰ Μακεδονίαν διατάζον-
 τες περὶ τῆς συμμαχίας ἀπήλπισαν μὲν τὰ κατ'
 Ὀλυμπιάδα πράγματα, τῷ δὲ Κασσάνδρῳ προσέθεντο.
 μίας δ' οὔσης αὐτῇ βοηθείας τῆς παρὰ Πελωπιέρ-
 χοντος, συνέβη καὶ ταύτην συστρεβίῃαι παραδόξως.
 ὁ γὰρ ὑπὸ Κασσάνδρου πεμφθεὶς στρατηγὸς Κάλλας
 ἐπειδὴ πλησίον γινόμενος τοῦ Πελωσιέρχοντος κατε-
 στρατοπέδευεν ἐν τῇ Περόραιβίᾳ, διέφθειρε τῶν
 μετ' αὐτοῦ στρατιωτῶν τοὺς πλείστους χρήμασι,
 20 ὥστε ὀλίγους τοὺς μάλιστα πιστοὺς ἀπολειφθῆναι.
 αἱ μὲν οὖν Ὀλυμπιάδος ἐλπίδας ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ
 τοῦτον τὸν τρόπον ἐταπεινώθησαν.
 37 Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν Ἀντίγονος μὲν χειμάζων
 ἐν Γαδαράλοις τῆς Μηδίας, καὶ θεωρῶν τὴν ἑαυτοῦ
 δύναμιν ἀσθενιστέραν οὔσαν τῆς τῶν πολέμιων,
 ἔσπευδεν ἀνελπίστως αὐτοῖς ἐπιθέσθαι καὶ κατα-
 στρατηγῆσαι. ἐτύγχανον δ' οὗτοι τὴν χειμασίαν ἔχον-
 τες ἐν πολλοῖς μέρεσι διεξευγμένα, ὥστ' ἐνίοις ἀπ'
 ἀλλήλων ἀπέχειν ὁδὸν ἡμερῶν ἕξ. τὸ μὲν οὖν διὰ τῆς
 30 οἰκουμένης χώρας ὁδοιπορεῖν ἀπεδαικίμασε διὰ τὸ καὶ
 μακρὰν εἶναι καὶ τοῖς πολέμοις ἐνδεδειγμένον· τὸ δὲ
 τολμῆσαι διὰ τῆς ἐρήμου καὶ ἀνδρὸν προάγειν ἐπί-
 πονον μὲν ἔκρινεν, εἰς δὲ τὴν βεβουλαυμένην ἐπι-
 βολὴν χρησιμώτατον. οὐ μόνον γὰρ διὰ ταύτης συν-
 τόμως ἦν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ ῥαδίως λαθεῖν ἀπροσδο-
 κήτως ἐπιπεσόντα τοῖς διὰ τὴν ἄγνοιαν διαρῶμιμένοις
 κατὰ κώμας καὶ ῥαθυμοῦσι. ταῦτα δὲ διανοηθεὶς,
 τοῖς μὲν στρατιώταις παρήγγειλεν ἐτοίμους εἶναι

πρὸς ἀνάξεν, καὶ παρασκευάσασθαι δὲ ἡμερῶν
 ἄπυρα σιτία· αὐτὸς δὲ δοὺς λόγον ἐπ' Ἀρμενίας
 προάξειν ἄφνω παρὰ τὴν πάντων ὑπόληψιν ὥρμησε
 διὰ τῆς ἐρήμου, τῆς ὥρας οὕσης περὶ χειμερινὰς
 τροπᾶς. κατὰ δὲ τὰς στρατοπεδείας παρηγγεῖλε τῆς
 ἡμέρας μὲν τὰ πυρὰ κάειν, τῆς δὲ νυκτὸς κατασβεν-
 νύναι τελέως, ὅπως μὴ τινες νυκτὸς ἐκ τῶν μετεώ-
 ρων κατανοήσαντες ἀπαγγέλλωσι τὸ γινόμενον τοῖς
 πολεμίοις. ἦν γὰρ ἡ μὲν ἐρημος πᾶσα σχεδὸν πε-
 διάς, περιείχετο δὲ ὑπὸ λόφων ὑψηλῶν, ἀφ' ὧν ὅα- 10
 διον ἦν ἐκ πολλοῦ διαστήματος συνορᾶν τὴν αὐγὴν
 τοῦ πυρός. ἐπιπόνως δὲ τῆς δυνάμεως πένθ' ἡμέρας
 ὁδοιπορούσης, οἱ μὲν στρατιῶται διὰ τε τὸ ψῦχος
 καὶ τὰς ἀναγκαίας χορίας ἔκαον πῦρ μεθ' ἡμέραν
 τε καὶ νύκτωρ ἐν ταῖς στρατοπεδείαις. ὃ δὲ συνιδόν-
 τες τινὲς τῶν παρὰ τὴν ἐρημον οἰκούντων ἐπεμψαν
 ταύς ἀπαγγελοῦντας αὐθήμερόν τοις περὶ Εὐμένη
 καὶ Πευκέστην, δόντες δρομάδας καμήλους διατείνειν
 γὰρ τὸ ζῶον τοῦτο σταδίου οὐ πολὺ ἐλάττους χι-
 347 λίων πεντακοσίων. οἱ δὲ περὶ τὸν Πευκέστην πυθό- 38
 μενοι κατὰ μέσην τὴν ὁδὸν ἐωρᾶσθαι τὴν στρατο-
 πεδεῖαν, διέγνωσαν ἀναχωρεῖν εἰς τοὺς ἰσχύτους
 τόπους τῆς χειμασίας, φοβούμενοι μὴ καταληφθῶ-
 σιν ὑπὸ τῶν πολεμίων πρὶν ἢ συνελθεῖν πανταχόθεν
 τὴν συμμαχοῦσαν δύναμιν. ὧν ὁρῶν τὴν ἀθυμίαν
 ὁ Εὐμένης, θαρρόειν παρεκλεύετο καὶ μένειν ἐπὶ
 τῶν ὁρῶν τῆς ἐρήμου. εὐρηκέναι γὰρ τρόπον δι' οὗ
 ποιήσει τὸν Ἀντίγονον ὕστερον ἡμέραις τρισὶν ἢ τέτ-
 348 ταρσι παραγενέσθαι· τούτου δὲ γενομένου, τὴν μὲν
 ἑαυτῶν δύναμιν ῥαδίως ἀθροισθήσεσθαι, τοὺς δὲ 30
 πολεμίους καταπεπονημένους καὶ πάντων ἐνδεεῖς ὄν-
 τας ὑποχειρίους γενήσεσθαι. πάντων δὲ θαυμασάν-
 των τὸ παράδοξον τῆς ἐπαγγελίας, καὶ ζητούντων
 μαθεῖν τί ποτ' ἔσται τὸ δυνάμενον κωλύσαι προά-
 γειν τοὺς ἐναντίους, προσέταξεν ἀκολουθεῖν ἑαυτῷ
 πάντα τοὺς ἡγεμόνας μετὰ τῶν ἰδίων στρατιωτῶν
 ἔχοντας ἐν ἀγχείοις πλείοσι πῦρ. ἐκλεξάμενος δὲ τῆς
 μετεώρου χώρας τόπον ἐστραμμένον ἐπὶ τὴν ἐρημον

καὶ πρὸς τὴν ἀποθιωθήσιν πάνταχρόθεν εὐφύη,
σημεῖα θεμένουσ περιέλαβεν ὡς ἂν ἐρδομήκοντα στα-
δίων περιφέρειαν. διελὼν δὲ τοποὺς ἐκάστη τῶν
συνακολουθούντων συνέταξε νυκτός, πρὸ καὶν δι-
στάντας ὡς ἂν εἰκοσι πήγαις, καὶ κατὰ μὲν τὴν
πρώτην φυλακὴν πολλὴν φλόγα ποιεῖν, ὡς ἂν ἔγρη-
γοροτοῖν εἰ καὶ πρὸς θεραπείαν καὶ δειπνόν παρὰ
σκιεσσομένων, τῆς δὲ δευτέρας ἐλάττω, καὶ τῆς τρί-
της ἀπολιπεῖν ὀλίγα πάντως, ὥστε δοκεῖν εἶναι
10 τοῖς ἐξ ἀπαστήματός τεκτατοῖσιν ἀλλοτρίῃ στρατο-
πεδείαν. τῶν δὲ στρατιωτῶν ποιησάντων τὸ πρὸς-
ταχθεὶν κατενόησαν τινες τὰ πυρρὰ τῶν νεομομένων
μὲν τὴν ἀπεναντίον ὁρεῖν, φλῶν δ' ὄντων. Πυ-
θωνα τῷ Μηδίας σατοράπῃ. ὁξάντες δὲ πρὸς ἀπὸ
θεῖαν εἶναι στρατοπεδείαν, κατεδραμόντες εἰς τὸ
πεδῖον ἀπήγγειλάν τοῖς περὶ τὸν Πάριον καὶ Πυ-
θωνα. οἱ δὲ διὰ τὸ παραδοῖον ἀγανακτῶντες, καὶ
τῆς ὁδοιπορίας ἐπισχόντες, ἐβούλευσαν πρὸς χρηστοῖσιν
τοῖς προσηγγεμένοις. ἦν γὰρ ἐπικίνδυνον τὸ πέπο-
20 νηκότας καὶ πάντων ἑδδεῖς συνηγμένους ἦδη τοῖς
πολεμίοις καὶ πάντων εὐποροῦσι συμβῆλθαι. ὑπολα-
βόντες δὲ προδοσίαν γιγνησθαι, καὶ προσηγγέντας
τὸ μέλλον τοὺς πολεμίους ἠθροῖσθαι, τὸ μὲν ἐπ' εὐ-
θείας προάγειν ἀπέγνωσαν, εἰς θεῖαν δὲ κλίματις
προήγον ἐφ' ἐκάτερα μέρη τῆς διχομήτης χώρας, πο-
λύλομοι τὴν δύναμιν ἐκ τῆς κακῆς θείας ἀνάλαβιν.

39 Εὐμένης δὲ τὸν προειρημένον τρόπον καταστρε-
τηγῆσας τοὺς πολεμίους, μετεπεμπετο πάνταχρόθεν
τοὺς διερχομένους τῶν στρατιωτῶν καὶ χειμάσον-
30 τας ἐν ταῖς κώμας. βαλόμενος δὲ χάρακα καὶ τὰ
φωφ βαθεῖα τὴν παρεμβολὴν ὀχυρώσας ὑπεδεχετο
μὲν τοὺς αἰὲ καταντώντας τῶν συμμάχων, ἐπλήρωσε
δὲ τὴν στρατοπεδείαν πάντων τῶν ἐπιτηδεύων, ὁ δ'
Ἀντίγονος διεκθὼν τὴν ἔρημον, καὶ πύθμενος παρὰ
τῶν ἐγχωρίων σχεδὸν τὴν μὲν ἄλλην δύναμιν ἀπα-
σαν συκληλυθέναι τοῖς περὶ τὸν Εὐμένη, τοὺς δ'
ἐλέφαντας μέλλειν ἀναεργνύειν ἐκ τῆς χειμασίας,
καὶ πλησίον εἶναι μεμονωμένους πάσης βοηθείας,

ἀπὸ δὲ τῶν ἐπ' αὐτοὺς ἵππεϊς λογιστὰς μὲν Μη-
θῶν διόχλους, Ἰσταντίνους δὲ διακοσμούς, τῶν δὲ
πέζων τοὺς ψιλούς πάντας. ἤλπιε γὰρ μεμονωμέ-
νους τοῖς Θηρίοις τὴν ἐπίθεσιν ποτησάμενος τούτων
τε ῥαδίως κυριεύσειν καὶ τῶν πολεμίων παρελθίσθαι
(1) τὸ πρῶτον μέρος τῆς δυνάμεως. ὁ δ' Εὐμένης
κατασπαραξάμενος τὸ μᾶλλον ἀπείστελεν ἐπὶ τὴν θοή-
θειαν ἵππεϊς μὲν τοὺς κρᾶτιστους χίλους καὶ πε-
τακοσίους, πέζους δὲ ψιλούς τρις χίλους. ἐπιφανέν-
των δὲ πρῶτον τῶν Ἀντιγόνου στρατοῦν 90
τῶν ἐλεφάντων ἡγεμόνες τάξαντες εἰς πλινθίον τὰ
Θηρία προήγῃ, ἐν μέσῳ μὲν ἀπειληφόρες τὰ σκευδ-
φόρα, κατὰ δὲ τὴν οὐραγίαν ἔχοντες συναγωνιζόμε-
νους ἵππεϊς δὲ πλείους τετρακοσίων. ἐπιπεσόντων
δ' αὐτοῖς τῶν πολεμίων παντὶ τῷ ὄρει καὶ θρασυ-
τέρῳ ἐπικείμενων, οἱ μὲν ἵππεϊς ἐτράπησαν ὑπὸ τοῦ
πληθους καταπνιγθέντες, οἱ δ' ἐπὶ τῶν ἐλεφάντων
ἐφεισθηκότες τὸ μὲν πρῶτον ἀντείχον καὶ διακαρτε-
ροῦν πανταχόθεν κατατιρωσκόμενοι, βλάβαι δ' οὐ-
δὲν τοὺς πολεμίους θοιάμενοι. ἦδη δ' αὐτῶν κατα-
20 πονοσμένων ἀνελπίστως ἐπιφανέντες οἱ παρ' Εὐμέ-
νους ἐξήθλασαν αὐτοὺς ἐκ τῶν κινδύνων. μετὰ δ'
ἡμέρας ὀλίγας ἐν τετραράκοντα σταδίοις ἀντιστρα-
τοπέδουμένων τῶν δυνάμεων, ἔβησαν ἀρπυγεροὶ
τὸ στρατόπεδον εἰς μάχην, ὥς περὶ τῶν ὄλων κρι-
σεως ἐπομένης.

Ἀντίγονος μὲν οὖν τοὺς ἵππεϊς ἐπὶ τὰ κέρατα 40
διελόμενος τὸ μὲν ἐνώπιον μέρος Πύθωνι παρέδωκε,
τὸ δὲ δεξιὸν τῷ υἱῷ Δημητρίῳ, μεθ' οὗ καὶ αὐτὸς
διαγωνιζέσθαι διέγνώκει. τοὺς δὲ πέζους εἰς μέσον 50
καταστήσας παρέταξε παρ' ὅλην τὴν δύναμιν τοὺς
ἐλεφάντας, πληρώσας τὰ διαστήματα τοῖς ψιλικῶς
τάγμασιν. ὁ δὲ πᾶς ὄρεθας ἦν αὐτοῦ τῆς δυνάμεως
πεζοὶ μὲν δεσμύριοι δις χίλιοι, ἵππεϊς δ' ἐννακισχί-
λιοι συν τοῖς ἐκ Μηδίας προσκαταγραφείοι, Θηρα-
καὶ ἐξήκοντα καὶ πέντε. ὁ δ' Εὐμένης πυθόμενος τὸν
Ἀντίγονον ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρατος τετάχθαι μετὰ
τῶν ἀρίστων ἱππέων, καὶ αὐτὸς ἀνιτάξαι, ἐπὶ τῷ

καὶ πρὸς τὴν ἀποδεδωγμένην ἀνταχθὲν εὐφρῆ-
σημεῖα δέμενός περιελαβὲν ὡς ἂν ἐρδομήκοντα ὄρεα
δίῳν περιγέρειαν. διελὼν δὲ τοποὺς ἐκάστῳ τῶν
συνακολουθούντων συνέταξε νυκτός ἡδὲ καὶ δι-
στάντας ὡς ἂν εἴκοσι πήγαις, καὶ κατὰ μὲν τὴν
πρώτην φυλακὴν πολλὴν φλόγα ποιεῖν, ὡς ἂν ἐγρη-
γοροτῶν εἴη καὶ πρὸς θεραπείαν καὶ δεῖπνον παρ-
σκευαζομένων, τῆς δὲ δευτέρας ἑλπίτω, καὶ τῆς τρί-
της ἀπολεπεῖν ὅλην παντελῶς, ὥστε δοκεῖν εἶναι
10 τοῖς ἐξ ἀπαστῆματός θωροδοτοῖν ἀλλήδινον στρατο-
πεδεῖαν. τῶν δὲ στρατιωτῶν ποιησάντων τὸ πρὸς-
ταχθεὶν κατενόησαν τινες τὰ πύδα τῶν νεμομένων
μὲν τὴν ἀπεναντίον ὁρεῖν, φησὶν δ' ὄντων Εὐ-
θωνι τῷ Μηδίας σατραπῇ δοξάντες, ὅτι πρὸς ἀλή-
θειαν εἶναι στρατοπεδεῖαν, κατεσθραμάντες εἰς τὸ
πεδίον ἀπήγγειλαν τοῖς ἡγετοῖς Εὐκλιδῶν καὶ Εὐ-
θωνι. οἱ δὲ διὰ τὸ παραδοξὸν ἀγανακταγέντες, καὶ
τῆς ὁδοιπορίας ἐπισχόντες, ἐβούλευντο πῶς χρῆσθαι
τοῖς προσηγγεμένοις. ἦν γὰρ ἐπικύδυνον τὸ πεπο-
20 νηκότας καὶ πάντων ἐνδεεῖς συνηγμένους ἤδη τοῖς
πολεμίοις καὶ πάντων ἐδποραῦσι συμβολεῖν. ὑπολα-
βόντες δὲ προδοσίαν γέγενησθαι, καὶ προακηκνύσας
τὸ μέλλον τοὺς πολέμιους ἠθοοῖσθαι, τὸ μὲν ἐπ' εὐ-
θείας προαγεῖν ἀπέγνωσαν, εἰς θέξαι δὲ κλιναίτες
προῆγον ἐφ' ἐκάτερα μέρη τῆς διχοκλιμένης χάρακος, βου-
λομενοὶ τὴν δύναμιν ἐκ τῆς κακὰ καθεύδας ἀναλαβεῖν.

39 Εὐμένης δὲ τὸν προειρημένον τρόπον καταστρε-
τηγῆσας τοὺς πολέμιους, μετεπεσπέτο πάντῳ ὄντι
τοὺς διερχομένους τῶν στρατιωτῶν καὶ χειμαζόν-
30 τας ἐν ταῖς κύμαις. βαλόμενός δὲ χάρακα καὶ τὰ
φρω βαθεῖα τὴν παρεμβολὴν ὀχυρώσας ὑπεθεχετο
μὲν τοὺς αἰὶ καταντώντας τῶν συμμάχων, ἐπλήρωσε
δὲ τὴν στρατοπεδεῖαν πάντων τῶν ἐπιτηδείων, ὁ δ'
Ἀντίγονος διελθὼν τὴν ἐρημὸν, καὶ πυθόμενος παρὰ
548 τῶν ἐγχωρίων σχεδὸν τὴν μὲν ἄλλην δύναμιν ἀπα-
σαν συκληλυθέναι τοῖς περὶ τὸν Εὐμένη, τοὺς δ'
ἐλέφαντας μέλλειν ἀναξευγνύειν ἐκ τῆς χειμασίας,
καὶ πλεσίον εἶναι μεμονωμένους πάσης βοηθείας,

ἀπέστειλαν ἐπ' αὐτοὺς ἱππεῖς λογχοφόρους μὲν Μη-
 θῶνς διςχιλίους, Ξαραντίνους δὲ διακοσίους, τῶν δὲ
 πεζῶν τοὺς ψιλῶς ἅπαντας. ἤλπιζε γὰρ μεμονωμέ-
 νοις τοῖς Θηρίοις τὴν ἐπίθεσιν ποτησάμενος τούτων
 τε θαδῶς κυριεύσειν καὶ τῶν πολεμίων παρελθεῖν
 τὸ κράττοτον μέρος τῆς δυνάμεως. ὁ δ' Εὐμένης
 καταδοξασάμενος τὸ μᾶλλον ἀπέστειλεν ἐπὶ τὴν θοή-
 θειαν ἱππεῖς μὲν τοὺς κράττοτους χιλίους καὶ πεν-
 τακοσίους, πεζοὺς δὲ ψιλούς τριςχιλίους. ἐπιφανέν-
 των δὲ πρότερον τῶν Ἀντιγόνου στρατοῦν ὅτι
 τῶν ἐλεφάντων ἡγεμόνες τάξαντες εἰς πλινθίον τὰ
 Θηρία προῆγον, ἐν μέσῳ μὲν ἀπειληφότες τὰ σκευ-
 φοραῖ, κατὰ δὲ τὴν οὐραγίαν ἔχοντες συναγωνιζομέ-
 νους ἱππεῖς ὅν πλείους τετρακοσίων. ἔπιπεσόντων
 δ' αὐτοῖς τῶν πολεμίων παντὶ τῷ βάρει καὶ θιαύ-
 τερον ἐπικείμενων, οἱ μὲν ἱππεῖς ἐτράπησαν ὑπὸ τοῦ
 πληθους καταπδνηθέντες, οἱ δ' ἐπὶ τῶν ἐλεφάντων
 ἐφεισθηκότες τὸ μὲν πρῶτον ἀντείχον καὶ διεκαρτέ-
 ρουν πανταχόθεν κατατιρωσόμενοι, βλέψαι δ' οὐ-
 δὲν τοὺς πολεμίους θυνάμενοι. ἤδη δ' αὐτῶν κατα-
 πονοῦμένων ἀνεκπίστως ἐπιφανέντες οἱ παρ' Εὐμέ-
 νους ἐξήσπασαν αὐτοὺς ἐκ τῶν κινδύνων. μετὰ δ'
 ἡμέρας ὀλίγας ἐν τετραράκοντα σταδίοις ἀντιστρα-
 τοπέδουμένων τῶν δυνάμεων, ἔβηταξαν ἀρσότεροι
 τὸ στρατόπεδον εἰς μάχην, ὥς περὶ τῶν ὅλων κρι-
 σιως ἐπομένης.

Ἀντίγονος μὲν οὖν τοὺς ἱππεῖς ἐπὶ τὰ κέρατα
 διελόμενος τὸ μὲν ἐνῶπιον μέρος Πρωτανί παρεδωκε,
 τὸ δὲ δεξιὸν τῷ υἱῷ Δημητρίῳ, μεθ' οὗ καὶ αὐτὸς
 διαγωνιζέσθαι διεγνώκει τοὺς δὲ πεζοὺς εἰς μέσον
 κατὰ τετράδας παρέταξε παρ' ὅλην τὴν δύναμιν τοὺς
 ἐλεφάντας, πληρώσας τὰ διαστήματα τοῖς ψιλικῶς
 τάγμασιν. ὁ δὲ πᾶς ἀριθμὸς ἦν αὐτοῦ τῆς δυνάμεως
 πεζοὶ μὲν δεσμύριοι διςχιλιοί, ἱππεῖς δ' ἐννακισχι-
 λιοὶ σὺν τοῖς ἐκ Μηδίας προσκαταγραφείοι, Θηρα
 δὲ ἑξήκοντα καὶ πέντε. ὁ δ' Εὐμένης πυθόμενος τὸν
 Ἀντίγονον ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρατος τετάχθαι μετὰ
 τῶν ἀριστῶν ἱππέων, καὶ αὐτὸς ἀντιτάξας, ἐπὶ τὸ

λαιὸν κέρας ἐπιστήσας τοὺς ἀρίστους· καὶ γὰρ τῶν
 σατραπῶν τοὺς πλείστους ἐνταῦθα κατέστησε μετὰ
 τῶν συναγωνιζομένων αὐτοῖς ἵππέων ἐπιλέκτων, καὶ
 οὗτος μετὰ τούτων ἔμελλε κινδυνεύειν· αὐτὴν δ' αὐ-
 τοῖς καὶ Μιθριδάτης ὁ Ἀριαβαρζάνου μὲν υἱός, ἀπό-
 γονος δ' ἑνὸς τῶν ἑπτὰ Περσῶν τῶν συγκαθειλόν- 349
 των τὸν μάγον Σμέρδιν, ἀνὴρ ἀνδρεία διαφέρων καὶ
 τεθραμμένος ἐκ παιδὸς στρατιωτικῶς. πρὸ δὲ τοῦ
 κέρατος πάντος ἔταξεν ἐν ἐπικαμπίᾳ τοὺς κρατίστους
 40 τῶν ἐλεφάντων ἑξήκοντα, καὶ τὰ διαστήματα τοῖς
 ψιλοῖς διέλαβε τάγμασι. τῶν δὲ περὶ πρῶτους μὲν
 ἔταξε τοὺς ὑπασπιστάς, εἴτα τοὺς ἀργυράσπιδας, ἐπὶ
 πᾶσι δὲ τοὺς ξένους καὶ τῶν ἄλλων τοὺς εἰς τὰ Μα-
 κεδονικὰ καθωπλισμένους, καὶ πρὸ τούτων ἐλέφον-
 τας καὶ τῶν ψιλῶν τοὺς ἱκανούς. ἐπὶ δὲ τὸ δεξιὸν
 κέρας τάξας τῶν ἵππέων καὶ τῶν ἐλεφάντων τοὺς
 ἀσθενεστεροὺς ἀπέδειξεν ἡγεμόνα τῶν πάντων Φί-
 λιππον· ταύτῃ δὲ διεκελευσάτο φυγομαχεῖν καὶ τὴν
 50 ἀπὸ θατέρου μέρους κρῖναι ἀποθεωρεῖν. οἱ δὲ συμ-
 παντες ἦσαν μετ' Εὐμένους κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν
 πεζοὶ μὲν τριεμῦριοι ἑξακισχίλιοι ἑπτακόσιοι, ἵππεῖς
 δὲ ἑξακισχίλιοι πεντήκοντα, ἐλέφαντες δὲ ἑκατὸν τετ-
 ταραεκαίδεκα.
 41 Μικρὸν δὲ πρὸ τῆς παρατάξεως Ἀντιγόνῃς ὁ
 τῶν ἀργυρασπιδῶν στρατηγὸς ἐπέμψεν ἕνα τῶν Μα-
 κεδόνων ἱππέων ἐπὶ τὴν φάλαγγα τῶν ἐναντίων,
 προστάξας πλησίον παραγεγόμενον ἀναβοῆσαι. οὗτος
 δὲ προσκπεύσας μόνος εἰς φωνῆς ἀκοὴν καθ' ὃ μέ-
 ρος ἡ φάλαγξ ἦν τῶν παρ' Ἀντιγόνῃ Μακεδόνων
 80 ἀνεβόησεν. Ἐπὶ ταύς πατέρας, οἱ κακαὶ κεφαλαί,
 τοὺς μετὰ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου τὰ ὅλα κατερ-
 γασμένους, οὓς μετ' ὀλίγον ὄψονται καὶ τῶν βασι-
 λέων καὶ τῶν προγεγονότων ἀγώνων ἀξίους. καὶ γὰρ
 ἐτύγχανον κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν τῶν ἀργυρασπί-
 δων οἱ νεώτατοι μὲν περὶ τὰ ἑξήκοντα ἔτη, τῶν δ'
 ἄλλων οἱ πλείους μὲν περὶ τὰ ἑβδομήκοντα, τινὲς δὲ
 καὶ πρεσβύτεροι, πάντες δὲ ταῖς ἐμπειρίαις καὶ ταῖς
 ῥώμας ἀνυπόστατοι· τοσαύτη περὶ αὐτοὺς ἦν εὐχέ-

ρία καὶ τόλμα διὰ τὴν συνέχειαν τῶν κινδύνων. γενο-
 μένου δὲ τοῦ κηρύγματος καθότι προείρηται, παρὰ
 μὲν τοῖς περὶ Ἀντίγονον ἐγίνοντο φωναὶ δυσχερεῖς, ὅτι
 συναναγκάζοντο πρὸς συγγενεῖς καὶ πρεσβυτέρους
 διαμάχεσθαι, παρὰ δὲ τοῖς μετ' Εὐμένους παρατα-
 τομένοις παρακελευσμός καὶ βοή τὴν ταχίστην ἄγειν
 ἐπὶ τοὺς πολεμίους. ὧν Εὐμένης ὁρῶν τὴν προθυ-
 μίαν, ἥρε τὸ σύσσημον, δι' ὧν παρεστήσατο τοὺς
 μὲν σαλπικτὰς τὸ πολεμικὸν σημαίνειν, τὴν δὲ
 δύναμιν ἀλαλάσαι πᾶσαν.

Συνῆψε δὲ μάχην πρῶτον μὲν τὰ θηρία, μετὰ 10
 δὲ ταῦτα καὶ τὸ τῶν ἱππέων πλῆθος. τοῦ δὲ πεδίου
 πολλὴν εὐρυχωρίαν ἔχοντος, καὶ παντὸς ὑπάρχοντος
 ἀργοῦ διὰ τὴν ἐν αὐτῇ διήκουσαν ἀλμυρίδα, τοσοῦ-
 τον συνέβη ὑπὸ τῶν ἱππέων ἐξαίρεσθαι κονιορτὸν
 ὥστε μηδένα δύνασθαι ῥαδίως συνορᾶν ἐξ ὀλίγου
 350 διαστήματος τὸ γινόμενον. ὃ δὴ κατανοήσας Ἀντί-
 γονος ἀπέστειλε τοὺς ἐκ Μηδίας ἱππεῖς καὶ τῶν
 Ταραντίνων τοὺς ἱκανοὺς ἐπὶ τὴν ἀποσκευὴν τῶν
 πολεμίων. ἤλπιζε γάρ, ὅπερ ἦν ἀληθές, διὰ μὲν τὸν 20
 κονιορτὸν λήσεσθαι, διὰ δὲ τὴν ἄλωσιν τῆς ἀπο-
 σκευῆς ἀκοιμῆν κρατῆσαι τῶν πολεμίων. οἱ δὲ πεμ-
 φθέντες περιμπνέουσιν τὸ κέρας τῶν ἐναντίων
 καὶ λαθόντες, ἐπέθεντο τοῖς σκευοφόροις ἀπέχουσι
 τῆς μάχης ὡς πέντε σταδίου. εὐρόντες δ' αὐτὴν
 πλήρη μὲν ὄχλου πρὸς μάχην ἀχρήστου, τοὺς δ'
 ἀμυνομένους ὀλίγους, ταχὺ τοὺς ἀνιστάντας τρε-
 ψάμενοι τῶν ἄλλων ἀπάντων ἐκυρίευσαν. ἅμα δὲ
 τοῦτοις πραττομένοις Ἀντίγονος μὲν συνάψας μά-
 χην τοῖς ἀντιτεταγμένοις, καὶ μετὰ πλῆθους ἱππέων 30
 ἐπιφανείς, κατεπλήξατο Πενκίστην τὸν τῆς Περσί-
 δος σατραπην. ὃς μετὰ τῶν περὶ ἑαυτὸν ἱππέων ἔξω
 τοῦ κονιορτοῦ διδοὺς ἑαυτὸν συνεπείσπασατο καὶ τῶν
 ἄλλων εἰς χιλίους πεντακοσίους. Εὐμένης δὲ μετ'
 ὀλίγων ἀπολειφθεὶς ἐπ' ἄκρου τοῦ κέρατος, τὸ μὲν
 εἶσαι τῇ τύχῃ καὶ φυγεῖν αἰσχροὺν διέλαβε, τὸ δὲ
 τηροῦντα τὴν δεδομένην ὑπὸ τῶν βασιλέων πίστιν
 γενναίᾳ προαιρέσει συναποθανεῖν προκρίνας, ἐπ' αὐ-

τὸν εἰδὼς τὸν Ἀντίγονον. γενομένης δὲ ἱππομαχίας
 καρτερᾶς, καὶ τῶν μὲν μετ' Εὐμένους ταῖς προθυ-
 μίαις προεχόντων, τῶν δὲ μετ' Ἀντιγόνου τῷ πλή-
 θει περιγινομένων, πολλοὶ παρ' ἀμφοτέρων ἐπιπτον.
 ὅτε δὴ συνέβη καὶ τῶν ἐλεφάντων πρὸς ἀλλήλους
 ἐγγωνιζομένων πεσεῖν τῶν Εὐμένους τὸν προηγού-
 μενον, συμπλακέντα τῷ κρατίστῳ τῶν ἀντιτεταγμέ-
 νων. διόπερ Εὐμένης ὁρῶν τοὺς μετ' αὐτοῦ παντα-
 χόθεν ἐλαττουμένους, ἐξῆγεν ἐκ τῆς μάχης τοὺς
 10 ὑπολελειμμένους ἱππεῖς, καὶ παρελθὼν ἐπὶ θατέρῳ
 κέρας ἀνελάμβανε τοὺς μετὰ Φιλίππου τεταγμένους,
 οἷς ἦν παρηγγελκῶςφυγομαχεῖν. ἡ μὲν οὖν τῶν ἱπ-
 43 πῶν μάχῃ τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος. τῶν δὲ πεζῶν οἱ
 μὲν ἀργυροσπίδες συμφράξαντες καὶ βιαστότερον τοῖς
 ἀντιτεταγμένοις ἐπιπείσοντες, τοὺς μὲν ἐν χειρῶν νόμῳ
 διεφθίραν, τοὺς δὲ συνηνάγκασαν φυγεῖν. ἀκῆτα-
 σχετοὶ δὲ ταῖς ὁρμαῖς γενομένοι, καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν
 τῶν ἐναντίων γαλαγγα διαγωνισάμενοι, τοσούτον ταῖς
 20 εὐχειρίαις καὶ ῥώμαις ὑπερεῖχον ὥσθ' ἑαυτῶν μὲν
 ἀποβαλεῖν μηδένα, τῶν δ' ἐναντίων ἀνελεῖν μὲν ὑπὲρ
 τοὺς πεντακισχιλίους, τρέψασθαι δὲ τοὺς πεζοὺς
 πάντας, ὄντας πολλαπλασίους. Εὐμένης δὲ πυθό-
 μενος τὴν μὲν ἀποσκευὴν ἡλωκέναι, τοὺς δ' ἱππεῖς
 τοὺς αἰτὰ Πευκέστου μὴ μακρὰν ἀπέχειν, ἐπεχείρη-
 σεν ἀθροίζειν ἅπαντας καὶ πάλιν ἱππομαχεῖν πρὸς
 Ἀντίγονον. ἤλπιζε γὰρ μάχῃ κρατήσας οὐ μόνον τὴν
 ἰδίαν ἀποσκευὴν σώσειν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν πολεμίων
 προσλήψεσθαι. τῶν δὲ περὶ τὸν Πευκέστην οὐχ
 30 ὑπακούοντων, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀντίον πορρώτερον τὴν
 ἀποχώρησιν ποιουμένων ἐπὶ τινα τόπον, ἅμα δὲ καὶ
 τυκτὸς καταλαμβανούσης, ἠναγκάσθη συνείξαι τῷ και-
 ρῷ. Ἀντίγονος δὲ τοὺς ἱππεῖς εἰς δύο μέρη διελόμενος,
 τοὺς μὲν αὐτὸς ἔχων ἐφ' ἡδρενὲ τοῖς περὶ τὸν Εὐμένην, 351
 τὴν ὁρμὴν αὐτῶν ἀποθεωρῶν, τοὺς δ' ἄλλους πα-
 ραδοὺς Πύθωνι πρὸςέταξεν ἐπιθέσθαι τοῖς ἀργυρά-
 σπισι μεμονωμένοις τῆς τῶν ἱππέων βοηθείας. ταχὺ
 δ' αὐτοῦ τὸ προσταχθὲν συντελοῦντος οἱ Μακεδόνες
 εἰς πλινθίον ἑαυτοὺς ποιήσαντες ἀσφαλῶς ἀπεχώρη-

σαν ἐπὶ τὸν ποταμὸν, καὶ τῶν περὶ τὸν Πευκέστην
 κατήγορον· οἷς αἰτίων γεγενημένων τῆς τῶν ἱππέων
 ἥττης· καλάντησάντων δὲ καὶ τῶν περὶ τὸν Εὐμένη
 περὶ λύχων ἀφάς, συνελθόντες ἐβουλευόντο τί χρὴ
 πράττειν. οἱ μὲν οὖν σατράπαι τὴν ταχίστην ἔφησαν
 δεῖν ἀποχωρεῖν εἰς τὰς ἄνω σατραπείας, ὁ δὲ Εὐ-
 μένης ἀπεφαίμετο μένειν καὶ διαγωνίζεσθαι, τῆς μὲν
 εἰς τὰς ἐναντίων φάλαγγος σφντεριμμένης, τῆς δὲ τῶν
 ἱππέων θυνάμεως ἐφαιλλοῦ παρ' ἀμφοτέροις οὐδοῇ·
 οἱ δὲ Μακεδόνες οὐδετέροις ἔφασαν ὑπακοῦσασθαι, 10
 τῆς ἀποσκευῆς αὐτῶν ἡλωκυίας καὶ παρὰ τοῖς πο-
 λεμίοις ὄντων τέκνων καὶ γυναικῶν καὶ πολλῶν ἄλλων
 ἀναγκαίων σωμάτων. ἰδοὶ μὲν οὖν διεκλύθησαν οὐ-
 δεμίαν συμπεφωνημένην γνώμην βεβαιώσαντες· μετὰ
 δὲ ταῦτα οἱ Μακεδόνες καθ' ἃ διαπρεσβευσάμενοι
 πρὸς Ἀντίγονον, τὸν μὲν Εὐμένη θυνάρπασαντες
 παρέδωκαν, τὰς δ' ἀποσκευὰς κομίσάμενοι καὶ πότερς
 λαβόντες, κατέταχθησαν εἰς τὸ στρατόπεδον. τὸ
 παραπλήσιον δ' οἱ τε σατράπαι καὶ τῶν ἄλλων ἡγε-
 μόνων τε καὶ στρατιωτῶν οἱ πλεῖστοι τὴν στρατη- 20
 γὸν ἔγκαταλιπόντες τῆς ἰδίας ἀσφαλείας μόνον
 ἐφρόντισαν.

Ἀντίγονος δὲ παραδόξως ἀντιεύσας τοῦ τ' Εὐ- 44
 μένου καὶ πάσης τῆς ἀντιτεταγμένης θυνάμεως,
 Ἀντιγένην μὲν τὸν τῶν ἀργυροκόπων ἡγούμενον
 συλλαβὼν καὶ καταθέμενος εἰς δεξιὴν ἑῷτα κατέ-
 κτευσεν, Εὐδημον δὲ τὸν ἐξ Ἰνδοῦ καταγαγόντα
 τοὺς ἐλέφαντας καὶ Κέβαλον καὶ τινὰς ἄλλους τῶν
 ἄλλοτριως αἰεὶ πρὸς αὐτὸν ἐχόντων ἀνείλεν. Εὐμένη
 δὲ παραδοὺς εἰς φυλακὴν ἐβουλευέτο ποῶς αὐτοῖς 30
 χρῆσθαι εἴη. ἔσπευδε γὰρ ἔχειν μετὰ αὐτοῦ στρα-
 τηρὸν ἀγαθὸν καὶ χάριτος ὑπόχρεον, οὗ ἵλας δ'
 ἐπρότερον αὐτοῦ ταῖς ἐπαγγελίαις διὰ τῆς πρὸς Ὀλυμ-
 πιάδα καὶ τοὺς βασιλεῖς φιλλίας· καὶ γὰρ πρότερον
 σοφίῃς ὑπ' αὐτοῦ περὶ Νῶρα τῆς Φρυγίας αὐτὸν
 ἡττὸν τοῖς βασιλεῦσι προθυμότερα στήριγωντάτο.
 οὐδὲν δὲ καὶ τῆς τῶν Μακεδόνων ὁρμῆς ἀπαράτη-
 τὸν οὖσαν πρὸς τὴν κατ' Εὐμένους τομωρίαν, κτεῖλε

τὸν ἄνδρα· διὰ δὲ τὴν προγεγενημένην φιλίαν χαί-
 σας τὸ σῶμα, καὶ καταθεμένος εἰς ἀγγεῖον τὰ ὅσπρ,
 πρὸς τοὺς οἰκίους ἀπέστειλεν. ἀνήχθη δ' ἐν ταῖς
 τραυματικαῖς αἰχμάλωτος καὶ ὁ τὰς ἱστορίας συντα-
 ξάμενος Ἰερώνυμος ὁ Καρδιανός, ὃς τὸν μὲν ἔμ-
 προσθεν χρόνον ὑπ' Εὐμένους τιμώμενος διετέλεσε,
 10 μετὰ δὲ τὸν ἐκείνου θάνατον ὑπ' Ἀντιγόκου ἐτύγ-
 χασκε φιλικῆς φιλανθρωπίας καὶ πίστεως· ὁ δ' Ἀντίγονος τὴν
 δυνάμιν ἅπασαν ἀναλαβὼν εἰς Μηδίαν, αὐτὸς μὲν
 10 ἐν τῇ κώμῃ παρεχόμενος οὖσιν πλησίον Ἑρβατά- 352
 των, ἐν ᾗ τῆς χώρας ἐκείνης ἔστι τὰ βασίλεια·
 τοὺς δὲ στρατιώτας ἐπιδιέειλεν εἰς ἅπασαν τὴν σα-
 τραπίαν, καὶ μάλιστα εἰς τὴν ἐπαρχίαν τὴν προς-
 αγορευομένην Ράγας, ἣ ταύτην τὴν προσηγορίαν
 ἔσχεν ἀπὸ τῶν γενομένων περὶ αὐτὴν αὐτυχημάτων
 ἐν ταῖς ἔμπεροσθεν χρόνοις· πλείους γὰρ ἔχουσα
 πόλεις τῶν ἐν ἐκείνῳ τοῖς τόποις καὶ μάλιστα ἐμ-
 θειμαρχούσας, τυλικρυτοὺς ἔσχε σεισμούς, ὥστε καὶ
 τὰς πόλεις καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἅπαντας ἀφανισθῆ-
 20 ναι, καθάλου δὲ τὴν χώραν ἀλλοιωθῆναι, καὶ ποτα-
 μὸς ἀντὶ τῶν προὔπαρχόντων ἄλλους φανῆναι καὶ
 λίμνας.

45 Κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους συνέβη γενέσθαι
 περὶ τῆς τῶν Ροδίων πόλιν τὸν τρίτον κατακλυσμόν,
 ὃς πολλὰς τῶν ἐνοικοῦντων διέφθειρεν. ὦν ὁ μὲν
 πρῶτος ὀλίγα τῆς ἀνθρώπων ἐνώλησεν, ὡς αὖ τῆς
 πόλεως οὖσης νεακτίστον, καὶ διὰ τοῦτο πολλὴν εὐ-
 ρυχωρίαν ἔχουσης· ὁ δὲ δεύτερος μείζων ἐγένετο καὶ
 πλείω σώματα διέφθειρεν· ὁ δὲ τελευταῖος ἐπέπεσεν
 80 ἔαρος ἀρχομένου, καταθρόαγέντων ἐξαίφνης μεγάλων
 ὄμβρων καὶ χαλαρῆς ἀπίστου τοῦ μέγεθος· μνααῖαι
 γὰρ ἐπιπτον, ἔστι δ' ὅτε καὶ μείζους, ὥστε πολλὰς
 μὲν τῶν οἰκίων συμπίπτειν διὰ τὸ βάρος, οὐκ ὀλί-
 γους δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπόλλυσθαι· θεατροει-
 δοὺς δ' οὖσης τῆς Ρόδου, καὶ τὰς ἐγκλίσεις τῶν
 ὑδάτων κατὰ τὸ πλείστον εἰς ἓνα τόπον ποιουμένης,
 εὐθὺς τὰ ταπεινὰ τῆς πόλεως ἐπληροῦτο, τῶν μὲν
 ὀχείων διὰ τὸ δοκεῖν παρεληλυθέναι τὸν χειμῶνα

κατημελημένων, τῶν δ' ἐν τοῖς τεύχεσιν ὀβελίσκων
 συμφραχθέντων. τοῦ δ' ὕδατος παράδοξος ἀθροίζο-
 μένου, πᾶς μὲν ὁ περὶ τὸ δαῖγμα καὶ τὸ Διονύσιον
 τόπος ἐπεπλήρωτο, πρὸς δὲ τὸ Ἀσκληπιεῖον ἤδη
 τοῦ λιμνάζοντος τόπου προσιόντες, ἐκπλαγεῖς μὲν
 ἦσαν ἅπαντες, πρὸς δὲ τὴν σωτηρίαν διαφόροις
 ἐχρῶντο κρίσασιν. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν εἰς τὰ πλοῖα
 συνέφυγον, οἱ δὲ ἐπὶ τὸ θέατρον ἀνέδραμον, τινὲς
 δὲ τῶν περικαταλαμβανομένων ὑπὸ τοῦ δεινοῦ δια-
 ποροῦντες, ἐπὶ τοὺς ὑψηλοτάτους βωμοὺς καὶ τὰς τοῦ
 τῶν ἀνδριάντων βάσεις προσανέβησαν. κινδυνεύουσης
 δὲ τῆς πόλεως ἄρδην μετὰ τῶν κατοικούντων ἀπο-
 λέσθαι βοήθειά τις αὐτάματος ἐγένετο. τῶν γὰρ
 τεύχευς ῥαγέντος ἐπὶ πολὺν τόπον ἐξέπεσε ταύτη
 τὸ συκεσιηκὸς ὕδωρ εἰς τὴν θάλατταν, καὶ ταχὺ πάλιν
 ἕκαστος εἰς τὴν προϋπάρχουσαν τάξιν ἀπεκατέ-
 στη. συνήργησε δὲ τοῖς κινδυνεύουσι καὶ τὸ μεθ'-
 ἡμέραν γενέσθαι τὸν κατακλυσμὸν· οἱ γὰρ πλείστοι
 φθάσαντες ἐξῆλθον ἐκ τῶν οἰκιῶν εἰς τοὺς με-
 358 τειώρους τόπους τῆς πόλεως· πρὸς δὲ τοῖς τοῦ μὴ 20
 κλινθίνας εἶναι τὰς οἰκίας ἀλλὰ λιθίνας, καὶ διὰ
 τοῦτο τοὺς ἐπὶ τὰ στέγη καταφυγόντας ἀσφαλῶς
 διασωθῆναι. ὅμως δὲ τηλικούτων αὐτυχημάτων γενο-
 μένων σώματα μὲν διεφθάρη· πλείω τῶν πεντακοσίων,
 οἰκίαι δὲ αἱ μὲν τελείως ἔπεσαν, αἱ δὲ δημοσιεσθησαν.
 καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν Ῥόδον συμβάντα τοιοῦτον ἔοχε
 τὸν κίνδυνον.

Ἀντίγονος δὲ χειμάζων ἐν τῇ Μηδίᾳ, καὶ πυθό- 46
 μενος Πύθωνα πολλοὺς τῶν ἐν τῇ χειμασίᾳ στρα-
 τιωτῶν ἐπαγγελίας καὶ δωρεαῖς ἰδίους κατασκευά- 30
 ζειν, καὶ διανοεῖσθαι νεωτερίζειν, τὴν μὲν ἰδίαν προαι-
 ρεσιν ἐπεκρύψατο, προσποιηθεὶς δὲ ἀπιστεῖν τοῖς
 διαβάλλουσι, τοῖς μὲν πολλῶν ἀκονόντων ἐπιτί-
 μησεν, ὡς δυστάλαντοι τὴν φιλίαν, πρὸς δὲ τοὺς
 ἐκτὸς διέδωκε λόγον ὅτι μέλλει καταλιπεῖν τῶν ἀνω-
 σατραπειῶν στρατηγὸν Πύθωνα καὶ δύναμιν ἱκανὴν
 τὴν παρέξουσιν τὴν ἀσφάλειαν. ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς
 αὐτὸν ἐπιστολὴν, ἀξιῶν ἡκεῖν τὴν ταχίστην, ὅπως

κατὰ πρόσωπον περὶ τῶν ἀναγκαίων κοινολογησάμε-
 νος ταχέως τὴν ἐπὶ θάλατταν κατάβασιν ποιησεται.
 ταῦτα δ' ἐμνησανήσατο σπείδων τῆς μὲν ἀληθοῦς
 ὑποψίας αὐτὸν ἀποστῆσαι, πείσαι δ' ὡς σατράπην
 καταλεσφθησόμενον ἐλθεῖν εἰς χεῖρας. μετὰ βίας γὰρ
 συλλαβεῖν οὐ ῥάδιον ἦν ἄνδρα καὶ παρ' Ἀλεξάνδρου
 προαγωγῆς δι' ἀρετὴν τετευχότα, καὶ κατ' ἐκείνον
 τὸν καιρὸν σατράπην μὲν ὄντα τῆς Μηδίας, πεπαι-
 λευμένον δὲ πρὸς ἅπαν τὸ στρατόπεδον. ὁ δὲ Πύ-
 10 θων ἐνύγχασε μὲν ἐν τοῖς ἐσχάτοις μέρεσι τῆς Μη-
 δίας χειμάζων καὶ πληθὺς ἤδη διεφθαρκώς τῶν
 ἐπαγγελλομένων συναποστήσεσθαι γραφόντων δ' αὐ-
 τῷ τῶν φίλων περὶ τῶν Ἀντιγόνου προαιρέσεων,
 καὶ μεγάλαις ὑπογραφόντων ἐλπίδας, ἔξαπατηθεὶς
 κεναῖς προσδοκίαις ἦκε πρὸς Ἀντίγονον. ὁ δὲ κυριεύ-
 σας τοῦ σώματος, καὶ κατηγορίαν ποιησάμενος ἐν
 τοῖς μετέχουσιν τοῦ συνεδρίου, ῥαδίως κατεδίκασε,
 καὶ παραχρῆμα ἀπέκτενε· θυναγαγὼν δὲ τὸ στρα-
 20 τόπεδον εἰς ἓνα τόπον, εὐρυάκην μὲν ἀπέδειξε τῆς
 Μηδίας Ὀροντοβαίην Μῆδον, στρατηγὸν δὲ Ἰππό-
 στρατον, ἔχοντα πεζοὺς μὲν ξένους τριεχιλίους πεν-
 τακοσίους. αὐτὸς δὲ ἀκαλαβὼν τὴν δύναμιν πα-
 ρῆλθεν εἰς Ἐκβαίαναι. ἐνταῦθα δὲ παραλαβὼν ἀσή-
 μου ἀργυρίου τάλαντα πεντακισχέλια προῆγεν ἐπὶ τῆς
 Περσίδος, ὅσους τῆς ἀναβάσεως εἰς αὐτὸν εἰκοσι ἡμέ-
 ρων εἰς τὸ βασίλειον, ὃ καλεῖται Περσέπολις.

47 Τοῦ δ' Ἀντιγόνου καθ' ὁδὸν ὄντος οἱ τοῦ Πύ-
 θωνος φίλοι καὶ μετεσχηκότες τῆς ἐπιβουλῆς, ὧν 354
 ἦσαν ἐπιφανέστατοι Μελέαγρος καὶ Μενότις, ἤβρω-
 30 σαν τοὺς πλανωμένους τῶν Εὐμένους τε καὶ Πύ-
 θωνος συνήθων, εἰς ὀκτακοσίους ἵπποις. καὶ τὸ μὲν
 πρῶτον τὴν χώραν ἐληλάτουν τῶν μὴ βουλομένων
 συναφίστασθαι Μῆδων, μετὰ δὲ ταῦτα πυθόμενοι
 στρατόπεδευσιν τὸν τε Ἰππόστρατον καὶ τὸν Ὀρον-
 τοβάτην, ἐπέθειτο νυκτὸς τῇ παρεμβολῇ. καὶ παρ'
 ὀλίγου μὲν ἐκράτησαν τῆς ἐπιβολῆς, ὑπὸ δὲ τοῦ πλη-
 θους κατισχυόμενοι, καὶ τινες τῶν στρατιωτῶν πε-
 σσάτες συναποστῆναι, πάλιν ἀπεχώρησαν. εὖζωτοι

ὅ οὐτες καὶ πάντες ἵπποις χρώμενοι, τὰς τε καταδρομας ἀπροςδοκίτους ἐπαιούντο καὶ τὴν χώραν ταραχῆς ἐπλήρωσαν. μετὰ δὲ τινα χρόνον συγκαλεισθέντες εἰς τινα τόπον κρημνοῖς περιεχόμενον, οἱ μὲν αὐτῶν ἀνῆρέθησαν οἱ δ' ἐξωγρήθησαν. τῶν δὲ ἡγεμόνων Μελιάγρος καὶ ὁ Κράνης ὁ Μῆδος καὶ τινες τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν ὑποσιάντες ἀνῆρέθησαν, καὶ τὰ μὲν περὶ τοὺς ἀποσιάντας ἐν Μηδίᾳ τοιαύτην ἔσχε τὴν κατάστασιν.

Ὁ δ' Ἀντίγονος ἐπειδὴ τάχιστα ἦλθεν εἰς τὴν 48
Περσίδα, τιμῆς μὲν ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ἡξιώθη βασιλικῆς, ὡς ἂν κύριος ὢν ὁμολογουμένως τῆς Ἀσίας· αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν φίλων συνετρέφους ἐβουλεύετο περὶ τῶν σατραπειῶν. τὴν μὲν οὐκ Καρχηνιαὶν εἰσέειν ἔχειν Τληπόλεμον, καὶ τὴν Βακτριανὴν ὁμοίως Στάσανορα· οὐ γὰρ ῥάδιον ἦν τοὺτους δὲ ἐπιστολῆς ἐκβαλεῖν, εὐ τὰ πρὸς τοὺς ἐγχωρίους πεπολιτευμένους καὶ πολλοὺς ἐχθρίας συναγωνιστάς. εἰς δὲ τὴν Ἀρείαν ἀπέστειλεν Εὐκτον· τελευτήσαντος δὲ μετ' ὀλίγον χρόνον ἀντικατέστησεν Εὐαγόραν, ἄνδρα καὶ κατ' ἀν- 20
δρείαν καὶ σύνεσιν θαυμάσιον. Ὁξυάρτην δὲ τὴν Ῥωξάνης πατέρα τὴν ἐν Παρσπαμισσαδαῖς σατραπείαν εἰσέειν ἔχειν, καθά καὶ πρότερον εἶχεν· οὐδὲ γὰρ τοῦτον ἦν ἐκβαλεῖν δυνατὸν ἀνευ χρόνου πολλοῦ καὶ δυνάμειος ἀδράς. μετεπέμψατο δὲ καὶ Σιβυρτίον ἐξ Ἀραχωτῶν, εὐ διακείμενον τὰ πρὸς αὐτόν, καὶ τὴν τε σατραπείαν ἔχειν συνεχώρησεν καὶ τῶν ἀργυρασπίδων συνεστήσεν τοὺς τραχωδεστὰς, τῷ μὲν λόγῳ πρὸς τὰς ἐν τῷ πολέμῳ χρείας, τῷ δ' ἔργῳ πρὸς ἀπώλειαν· κατ' ἰδίαν γὰρ ἐγγετέλλατο κατ' ὀλί- 30
γους αὐτῶν εἰς τοιαύτας χρείας ἀποστέλλειν ἐν αἷς ἐμελλον ἀπολείσθαι. ἐν δὲ τούτοις εἶναι συνέβαινε καὶ τοὺς Εὐμένη παραδόντας· ὥστε τῶν εἰς τὸν στρατηγὸν παρανομημάτων συντόμως αὐτοῖς ἐπιστῆναι τιμωρίαν. αἱ γὰρ ἀσεβεῖς χρεῖαι τοῖς μὲν δυνασταῖς διὰ τὴν ἐξουσίαν γίνονται λυσitelεῖς, τοῖς δ' ὑπακούουσιν ἰδιώταις μεγάλων κακῶν ὡς ἐπίπαν αἰτίαι καθίστανται. ὁ δ' οὖν Ἀντίγονος ὁρῶν τὸν

- Πευκίστην παρὰ τοῖς Πέρσαις μεγάλης ἀποδοχῆς
 τυγχάνοντα, τὸ μὲν πρῶτον παρείλετο τὴν σατρα-
 πείαν αὐτοῦ. τῶν δὲ ἐγγχωρίων ἀγανακτοῦντων, ἑνὸς
 δὲ τῶν ἐπιφανεστάτων Θεσπίου καὶ παρρησίαν ἀγα-
 γόντος ὡς οὐχ ὑπακουσθέντων Περσῶν ἐτέρῳ, τοῦ- 355
 τον μὲν ἀπέκτεινεν, Ἀσκληπιόδωρον δὲ κατέστησε
 τῆς Περσίδος ὑπαρχόν, καὶ τοὺς ἱκανοὺς στρατιώ-
 τας παρέδωκε. Πευκίστην δ' εἰς ἄλλας ἐλπίδας ἀγα-
 γῶν καὶ κενῶς μετεωρίσας ἐξήγαγεν ἐκ τῆς χώρας.
- 10 ποιοῦμένου δ' αὐτοῦ τὴν πορείαν ἐπὶ Σούσων ἀπὴν-
 τησεν αὐτῷ ἐπὶ τῷ Πασιτίλῳ ποταμῷ Ξενοφίλος
 ὁ κυριεύων τῶν ἐν Σούσοις χρημάτων, ἀπεσταλμένος
 ὑπὸ Σελεύκου πᾶν ποιῆσαι τὸ προσταττόμενον. τοῦ-
 τον μὲν οὖν προσδεξάμενος προσέποιετο τιμᾶν ἐν
 τοῖς μεγλοτοῖς τῶν φίλων, εὐλαβούμενος μὴ μετα-
 νοήσας πάλιν αὐτὸν ἀποκλείσῃ. αὐτὸς δὲ παραλαβὼν
 τὴν ἐν Σούσοις ἄκρην κατέλαβεν ἐν αὐτῇ τὴν τε
 χρυσοῇν ἀναθενδρόιδα καὶ πλῆθος ἄλλων κατασκευα-
 σμάτων, πάντων συναγομένων εἰς μύρια καὶ πεντα-
 20 κισχίλια τάλαντα. ἠθροίσθη δ' αὐτῷ καὶ ἄλλο πλῆ-
 θος χρημάτων ἐκ τε τῶν στεφανῶν καὶ τῶν ἄλλων
 δωρεῶν, ἐτι δὲ ἐκ τῶν λαφύρων· ταῦτα γὰρ ἦσαν
 πεντακισχίλια τάλαντα· καὶ κατὰ τὴν Μηθίαν ἄλλα
 τοσαῦτα χωρὶς τῶν ἐν Σούσοις θησαυρῶν· ὥστε τὰ
 πάντα συναχθῆναι τάλαντα διςμύρια πεντακισχίλια.
 καὶ τὰ μὲν περὶ Ἀντίγονον ἐν τούτοις ἦν.
- 49 Ἡμεῖς δὲ διηληλυθότες τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν πρᾶ-
 χθέντα μεταβιβάσομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὴν Εὐρώπην,
 καὶ τὰ συνεχῆ τῶν προειρημένων διέξιμεν. ὁ γὰρ
- 80 Κάσσανδρος εἰς Πύδναν τῆς Μακεδονίας συγκεκλει-
 κὼς Ὀλυμπιάδα, προσβολὰς μὲν τοῖς τεύχεσιν ἡδυ-
 νάτει ποιεῖσθαι διὰ τοὺς χειμῶνας, περιστρατοπε-
 δεύσας δὲ τὴν πόλιν καὶ χάρακα βαλόμενος ἀπὸ
 θαλάττης εἰς θάλατταν, ἐτι δὲ ἑφορμῶν τῷ λιμένι,
 πάντα βουλόμενον ἐπικουρῆσαι διεκώλυε. ταχὺ δὲ
 τῶν ἐπιτηδείων ἐξαναλωθέντων τοσαύτην περὶ τοὺς
 ἔνδον κατεσκευάσεν ἔνδειαν ὥστ' ἐκλυθῆναι τὸ παρά-
 παν. εἰς τοῦτο γὰρ ἦλθον ἀνάγκης ὥστε τῷ μὲν

στρατιωτῇ σιτομετρεῖν χοίνικας πέντε τοῦ μηνός, τοῖς δ' ἐλέφασι τοῖς κατακλεισθεῖσι διδόναι πρόιοντας τὰς δοκοὺς, τὰ δ' ὑποζύγια καὶ τοὺς ἵππους κατὰ κόψαι πρὸς διατροφήν. τοιαύτης δὲ περιστάσεως κατεχούσης τὴν πόλιν, καὶ τῆς Ὀλυμπιάδος ἔτι προσανεχούσης ταῖς ἔξωθεν ἐλπίσιν, οἱ μὲν ἐλέφαντες ὑπὸ τῆς ἐνδείας διεφθάρησαν, τῶν δ' ἵππῶν οἱ μὲν ἔξω τάξεως ὄντες οὐ σιτομετρούμενοι τὸ παράπαν σχεδὸν ἅπαντες ἐτελεύτησαν, οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ τῶν σιτρατιωτῶν τῆς ὁμοίας καταστροφῆς ἔν- 10 χον. ἔνιοι δὲ τῶν βαρβάρων τῆς φύσεως κατισχνούσης τὴν εὐλάβειαν ἱσαρκοφάγουν, ἀναλεγόμενοι τὰ σώματα τῶν ἀποθνησκόντων. ταχὺ δὲ τῆς πόλεως πληρουμένης νεκρῶν οἱ προσετηκότες τοῦ περὶ τὴν βασιλίσσαν συστήματος τὰ μὲν κατώρυττον τῶν σωμάτων, τὰ δ' ὑπὲρ τῶν τειχῶν ἐξερόριπτον, ὥστ' εἶναι καὶ τὴν θεῶν τὴν τούτων ἀπεχθὴ καὶ τὴν δυσ- 356 ωδίαν ἀνυπομόνητον μὴ μόδιον γυναιξὶ βασιλίσσαις καὶ τρυφῆς οἰκείαις, ἀλλὰ καὶ τῶν στρατιωτῶν τοῖς εἰωθόσι κακοπαθεῖν. τοῦ δ' ἔαρος ἀρχομέ- 50 νου, καὶ τῆς ἐνδείας αἰεὶ μᾶλλον αὐξανομένης, συνέδραμον πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ τὴν Ὀλυμπιάδα παρεκάλουν αὐτοὺς ἀφεῖναι διὰ τὴν ἀπορίαν. ἡ δὲ οὔτε σιτομετρεῖν αὐτοὺς δυναμένη τὸ παράπαν οὔτε τὴν πολιορκίαν λύσαι, συνεχώρησεν ἀπαλλάττεσθαι. ὁ δὲ Κάσσανδρος προσδεξάμενος ἅπαντας τοὺς αὐτομολήσαντας, καὶ φιλανθρώπως χρησάμενος, διαπέστειλεν ἐπὶ τὰς πόλεις. ἤλπιζε γὰρ παρὰ τούτων πυθομένους τοὺς Μακεδόνας τὴν Ὀλυμπιάδος ἀσθένειαν ἀπελπίζειν αὐτῆς τὰ πράγματα. οὐ κακῶς 30 δ' αὐτοῦ στοχασαμένου περὶ τοῦ μέλλοντος, οἱ μὲν συναγωνίζεσθαι διεγνωκότες τοῖς πολιορκουμένοις μετενόησαν καὶ πρὸς Κάσσανδρον ἀπεχώρησαν, μόνοι δὲ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ τὴν εὐνοίαν διεφύλαξαν Ἀριστόνους καὶ Μόνιμος ὧν Ἀριστόνους μὲν Ἀμφιπόλεως ἐκυρίευν, ὁ δ' ἕτερος Πέλλης. ἡ δ' Ὀλυμπιάς ὀρώσα τοὺς μὲν πλείους μεταθεμένους πρὸς Κάσσανδρον, τοὺς δ' ὑπολοίπους τῶν φίλων οὐκ

ἰσχύοντας βοηθεῖν, ἐπεχείρησε πεντήρη ναῦν κατα-
 σπᾶν, καὶ διὰ ταύτης αὐτὴν τε καὶ τοὺς φίλους σώ-
 ζειν. αὐτομόλου δὲ τινος τὸ γινόμενον ἀπαγγέλλαντος
 τοῖς πολεμίοις, ὁ μὲν Κάσσανδρος ἐπιπλεύσας ἐκυ-
 ρίευσε τοῦ σκάφους, ἡ δ' Ὀλυμπιάς ἀπογνοῦσα τὰ
 καθ' αὐτὴν πρέσβεις ἐξέπεμψε περὶ διαλύσεων. οἰο-
 μένου δὲ δεῖν τοῦ Κασσάνδρου τὰ καθ' αὐτὴν ἐπι-
 τρέπειν, μόγις ἐπεισεν ὥστε μόνην ἐξαίρετον λαβεῖν
 10 τὴν τοῦ σώματος ἀσφάλειαν. Κάσσανδρος δὲ κυ-
 ριεύσας τῆς πόλεως ἐξέπεμψε τοὺς παραληψομένους
 τὴν τε Πέλλαν καὶ τὴν Ἀμφίπολιν. ὁ μὲν οὖν τῆς
 Πέλλης κυριεύων Μόνιμος ἀκούσας τὰ συμβάντα
 περὶ τὴν Ὀλυμπιάδα παρέδωκε τὴν πόλιν. ὁ δ'
 Ἀριστόνους τὸ μὲν πρῶτον ἀντέχεσθαι τῶν πραγμά-
 των διεγνώκει, στρατιώτας τε συγγούς ἔχων καὶ
 προσφάτως εὐήμερῶς· ὀλίγαις γὰρ ἔμπροσθεν ἡμέ-
 ραις παραταξαμένος πρὸς τὸν Κασσάνδρου στρατη-
 γὸν Κρατεῦαν τοὺς πλείστους μὲν ἀνείλε τῶν ἀντι-
 ταχθέντων, αὐτὸν δὲ τὸν Κρατεῦαν μετὰ διςχιλίων
 20 φυχόντα τῆς Βισαλτίας εἰς Βεδυνδία περιστρατοπέ-
 δεύσας ἐξεπολιόρχησε καὶ τὰ ὅπλα παρελόμενος
 ὑπόσπονδον ἀφῆκε. διὰ δὲ ταῦτα ἐπαιρόμενος, καὶ
 τὸν Εὐμένη ζῶντα ἡγούμενος, ἔτι δὲ τοὺς περὶ
 Ἀλέξανδρον καὶ Πολυσπερχόντα νομίζων συνεπιλή-
 ψεσθαι, τὴν Ἀμφίπολιν οὐκ ἔφη παραδῶσειν. ἐπεὶ
 δὲ ἔγραψε πρὸς αὐτὸν Ὀλυμπιάς, ἀπαιτοῦσα τὴν πί-
 στιν καὶ κελεύουσα παραδοῦναι, διαλαβὼν ἀναγκαῖον
 εἶναι τὸ προστατιόμενον ποιεῖν, τὴν τε πόλιν ἐν-
 χεῖρισε καὶ τὰ πιστὰ περὶ τῆς ἀσφαλείας ἔλαβεν.
 51 ὁ δὲ Κάσσανδρος ὄρων περὶ τὸν Ἀριστόνουν ὑπαρ- 357
 χον ἄξιωμα διὰ τὴν παρ' Ἀλεξάνδρου προαγωγὴν,
 καὶ σπενδῶν ἐκποδῶν ποιεῖν τοὺς δυναμένους νεω-
 τερίζειν, ἐπανείλε τὸν ἄνδρα διὰ τῶν Κρατεῦα συγ-
 γενῶν. προετρέψατο δὲ καὶ τοὺς οἰκείους τῶν ἀνη-
 ρημένων ὑπ' Ὀλυμπιάδος ἐν κοινῇ τῶν Μακεδόνων
 ἐκκλησίᾳ κατηγορεῖν τῆς προειρημένης γυναικός. ὧν
 ποιησάντων τὸ προσταχθέν, καὶ τῆς μὲν Ὀλυμπιάδος
 οὔτε παρούσης οὔτε ἐχούσης τοὺς ἀπολογησομένους,

οἱ μὲν Μακεδόνες κατεκλίνοντο αὐτῆς θάνατον· ὁ δὲ Κάσσανδρος πέμψας τινὰς τῶν φίλων πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα συναβούλευε λάθρα φυγεῖν, ἐπαγγελλόμενος αὐτῇ ναῦν παρασκευάσειν καὶ διακομιεῖν εἰς τὰς Ἀθήνας. τοῦτο δ' ἔπραττεν οὐ τῆς σωτηρίας προνοούμενος, ἀλλ' ἵνα καθ' αὐτῆς φυγὴν καταγνοῦσα, καὶ διαφθαρθεῖσα κατὰ τὸν πλοῦν, δόξῃ δικαίᾳ περιπεπωκέναι τιμωρίᾳ. εὐλαβεῖτο γὰρ ἅμα καὶ τὸ περὶ αὐτὴν ἀξίωμα καὶ τὸ τῶν Μακεδόνων εὐμετάβολον. τῆς δὲ Ὀλυμπιάδος οὐ φαιμένης φεύξεσθαι, τούναν-10 τλον δ' ἐτοίμης οὔσης ἐν πᾶσι Μακεδόσι κριθῆναι, ὁ Κάσσανδρος φοβηθεὶς μήποτε τὸ πλῆθος ἀκοῦον τῆς βασιλείσης ἀπολογουμένης καὶ τῶν Ἀλεξάνδρου καὶ Φιλίππου πρὸς ἅπαν τὸ ἔθνος εὐεργεσιῶν ἀναμνησκόμενον μετανοήσῃ, διακοσίους τῶν στρατιωτῶν τοὺς εὐαιτηδιστάτους ἀπέστειλε πρὸς αὐτήν, προστάξας ἀνελεῖν τὴν ταχίστην. οὗτοι μὲν οὖν παρειαπ-σόντες εἰς τὴν βασιλικὴν αἰκίαν, ὡς εἶδον τὴν Ὀλυμπιάδα, καταιδεσθέντες τὸ περὶ αὐτὴν ἀξίωμα πάλιν ἀπεχώρησαν ἄπρακτοι. οἱ δὲ τῶν ἀνηρημένων συγ-20 γενεῖς, Κάσσανδρος τε χαρίζεσθαι βουλόμενοι καὶ τοῖς τετελευτηκόσι ἀμῦναι, κατέσφαξαν τὴν βασίλισσαν, οὐδεμίαν ἀγεναῖαν καὶ γυναικεῖαν προεμένην ἀξίωσιν. Ὀλυμπίας μὲν οὖν, μέγιστον τῶν καθ' αὐτὴν ἐσχηκυῖα ἀξίωμα, καὶ γεγεννημένη θυγάτηρ μὲν Νεοπιτολέμου τοῦ βασιλέως τῶν Ἡπειρωτῶν, ἀδελφὴ δὲ Ἀλεξάνδρου τοῦ στρατεύσαντος εἰς Ἰταλίαν, ἔτι δὲ γυνὴ μὲν Φιλίππου τοῦ πλείστον ἰσχύσαντος τῶν πρὸ αὐτοῦ κατὰ τὴν Εὐρώπην δυναστευσάντων, μητὴρ δὲ Ἀλεξάνδρου τοῦ πλείστα καὶ κάλλιστα κατεργασαμένου, τοιαύτης καταστροφῆς ἔτυχε.

Κάσσανδρος δὲ, κατὰ νόον αὐτῶν τῶν πραγμάτων-52 τῶν προχωρούντων, περιελάμβανε ταῖς ἐλπίσι τὴν Μακεδόνων βασιλείαν. διὸ καὶ Θετταλονίκην ἐγῆμε, τὴν Φιλίππου μὲν θυγατέρα, Ἀλεξάνδρου δὲ ἀδελφὴν ὁμοπάτριον, σπενδὼν αἰχμὸν αὐτὸν ἀποδείξαι τῆς βασιλικῆς συγγενείας. ἔκτισε δὲ καὶ πόλιν ἐπὶ

τῆς Παλλήνης δρωώνυμον αὐτοῦ Κασσάνδρειαν, εἰς
 ἣν τὰς τε ἐκ τῆς Χερρόνησου πόλεις συνώκησε καὶ
 τὴν Ποτίδαιαν, ἔτι δὲ τῶν συνεγγυς χωρίων οὐκ
 ὀλίγα κατώκησε δ' εἰς αὐτὴν καὶ τῶν Ὀλυνθίων
 τοὺς διασωζομένους, ὄντας οὐκ ὀλίγους. πολλῆς δὲ 358
 χώρας πρόσφορσθαι τοῖς Κασσανδρεῦσι, καὶ ταύ-
 τῃς ἀγαθῆς, ἔτι δὲ τοῦ Κασσάνδρου πολλὰ συμφι-
 λοτιμηθέντος εἰς τὴν αὔξησιν, ταχὺ μεγάλην ἐπι-
 δοσιν ἔλαβεν ἡ πόλις καὶ πλείστον ἴσχυσε τῶν ἐν
 10 Μακεδονίᾳ. ὁ δὲ Κασσανδρος διεγνώκει μὲν ἀνελεῖν
 Ἀλεξάνδρου τὸν παῖδα καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ Ῥω-
 ξάνην, ἵνα μηδεὶς ἢ διάδοχος τῆς βασιλείας· κατὰ
 δὲ τὸ παρὸν θεωρῆσαι βουλόμενος τοὺς τῶν πολλῶν
 λόγους, τινεὶ ἔσονται περὶ τῆς Ὀλυμπιάδος ἀναιρέ-
 σεις, ἅμα δ' οὐδὲν πεπυσμένος τῶν περὶ Ἀτίγονον,
 τὴν μὲν Ῥωξάνην μετὰ τοῦ παιδὸς εἰς φυλακὴν
 παρέδωκε, μεταγαγὼν εἰς τὴν ἄκραν τὴν ἐν Ἀμ-
 φιπόλει, τάξας τε ἐπ' αὐτῆς Γλαυκίαν τινὰ τῶν πρ-
 στενομένων· ἀπέσπασε δὲ καὶ τοὺς εἰωθότας παῖδας
 20 συντρέφεσθαι, καὶ τὴν ἀγωγὴν οὐκέτι βασιλικὴν ἀλλ'
 ἰδιώτου τοῦ τυχόντος οἰκίαν ἐκέλευε γίνεσθαι. μετὰ
 δὲ ταῦτα βασιλικῶς ἤδη διεξάγων τὰ κατὰ τὴν ἀγ-
 χήν, Εὐρυδίκην μὲν καὶ Ὀλλίππον τοὺς βασιλεῖς, ἔτι
 δὲ Κύνναν, ἣν ἀνέλεν Ἀλέτας, ἔθαιπεν ἐν Αἰγαῖς,
 καθάπερ ἔθος ἦν τοῖς βασιλεῦσι. τιμήσας δὲ τοὺς
 πετελευτηκότας ἐπιταφίοις ἀγῶσι κατέγραψε τῶν
 Μακεδόνων τοὺς εὐθέτους, διεγνωκῶς εἰς Πελοπόν-
 νησον στρατεύειν. τούτου δὲ περὶ ταῦτ' ὄντος Πο-
 λυσπέρχων ἐτύγχανε μὲν πολιορκούμενος ἐν Ἀζοῖσιν
 30 τῆς Φεργαδίας, ἀκούσας δὲ τὴν Ὀλυμπιάδος τελευ-
 τήν, καὶ τελέως ἀπελπίδας τὰ κατὰ Μακεδονίαν,
 ἐξεπήδησεν ἐκ τῆς πύλεως μετ' ὀλίγων. πορευθεὶς δὲ
 ἐκ τῆς Θετταλίας καὶ παραλαβὼν τοὺς περὶ τὸν
 Δίακίδην ἀπεχώρησεν εἰς τὴν Αἰτωλίαν, ὑπολα-
 βὼν ἀσφαλέστατα παραδοκῆσειν ἐνταῦθα τὰς τῶν
 πραγμάτων μεταβολάς· καὶ γὰρ ἐτύγχανεν οἰκείως
 ἔχων πρὸς τοῦτο τὸ ἔθνος.

Κάσσανδρος δὲ συστησάμενος ἱκανὴν δύναμιν 53
 ἀνέβρευσεν ἐκ τῆς Μακεδονίας, σπεύδων Ἀλέξανδρον
 τὸν Πολυσπέρχοντος ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς Πελοποννήσου·
 οἷτος γὰρ ἦν λοιπὸς μετὰ δυνάμεως τῶν ἀντιπρατ-
 τόντων, καὶ κατεῖλεν πόλεις τε καὶ τόπους ἐπι-
 κείρους. τὴν μὲν οὖν Θετταλίαν ἀσφαλῶς διήλθε·
 τὰς δ' ἐν Πύλαις παρόδους εὐρὼν ὑπ' Αἰτωλῶν φυ-
 λατομένας, μόγις τούτους βιασάμενος παρήλθεν εἰς
 τὴν Βοιωτίαν. μεταπεμψάμενος δὲ πανταχόθεν τοὺς
 διασσωζομένους τῶν Θηβαίων ἐνεχειρεῖ κατοικίζειν 10
 τὰς Θήβας, ὑπολαβὼν κάλλιστον ἔχειν καιρὸν πόλιν
 διανομασμένην καὶ διὰ τὰς πράξεις καὶ διὰ τοὺς
 παραδεδομένους περὶ αὐτῆς μύθους ἀναστῆσαι, καὶ
 διὰ τὴν εὐεργεσίαν ταύτην τυχεῖν ἀθανάτου δόξης.
 συμβέβηκε δὲ τὴν πόλιν ταύτην πλείσταις καὶ μεγίσταις
 859 κεκρῆσθαι μεταβολαῖς, οὐκ ὀλίγαίς ἀνάστατον γε-
 γεννημένην περὶ ἧν οὐκ ὀνοίκειον ἐν κεφαλαίοις εἰ-
 πεῖν. μετὰ γὰρ τὸν ἐπὶ Δευκαλίωνος κατακλυσμὸν
 Κάδμου κτίσαντος τὴν ἀπ' αὐτοῦ προσαγορευθεῖσαν
 Καδμείαν, συνῆλθεν ἐπ' αὐτὴν λαὸς ὃν τινὲς μὲν 20
 σπαρτὸν προσηγόρευσαν διὰ τὸ πανταχόθεν συναχθῆ-
 ναι, τινὲς δὲ Θηβαγενῆ διὰ τὸ τὴν ἀρχὴν ἐκ τῆς
 προειρημένης πόλεως ὄντα διὰ τὸν κατακλυσμὸν ἐκ-
 πεσεῖν καὶ διασπαρῆναι· τοὺς οὖν τότε κατοικήσαν-
 τας ὕστερον Ἑγχελεῖς καταπολεμήσαντες ἐξέβαλον·
 ὅτε δὴ συνέβη καὶ τοὺς περὶ Κάδμον εἰς Ἰλλυριοὺς
 ἐκπεσεῖν. μετὰ δὲ ταῦτ' Ἀμφίονος καὶ Ζήθου κρα-
 τησάντων τοῦ τόπου, καὶ τότε πρῶτον τὸ ἄστυ κτι-
 σάντων, καθάπερ καὶ ὁ ποιητής φησιν,

οἱ πρῶτοι Θήβης ἔδος ἔκτισαν ἐπταπύλοιο., 30
 τὸ δεύτερον οἱ κατοικήσαντες τὸν τόπον ἐξέπεσον
 κατελθόντος Πολυδώρου τοῦ Κάδμου καὶ καταφρο-
 νήσαντος τῶν πραγμάτων διὰ τὴν γενομένην τῷ
 Ἀμφίονι περὶ τὰ τέκνα συμφορὰν. ἐξῆς δὲ τῶν ἀπο-
 γόνων τούτου βασιλεύοντων, καὶ τῆς ὅλης χώρας
 ἤδη Βοιωτίας καλουμένης ἀπὸ Βοιωτοῦ τοῦ Μελα-
 ρίπης μὲν καὶ Ποσειδῶνος υἱοῦ, δυνασιεύσαντος
 δὲ τῶν τόπων, τὸ τρίτον ἐκπίπτουσιν οἱ Θηβαῖοι

τῶν ἐξ Ἀργεῶν ἐπιγόνων ἐκπολιορκησάντων τὴν πό-
 λιν. τῶν δ' ἐκπεσοντων οἱ διασωθέντες κατέφυγον
 μὲν εἰς Ἀλαλκομενίαν καὶ τὸ Τιλφάσιον ὄρος· τῶν
 δὲ Ἀργείων ἀποχωρησάντων ἐπαγγέλθον εἰς τὴν πα-
 τρίδα. μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ τὸν Πριακὸν πόλεμον ἐκ-
 στρατευσάντων τῶν Θηβαίων εἰς τὴν Ἀσίαν, οἱ κα-
 ταλειφθέντες ἐξέπεσον μετὰ τῶν ἄλλων Βοιωτῶν ὑπὸ
 Πελασγῶν. οὐκ ὀλίγοις δὲ μετὰ ταῦτα περιπεσόντες
 συμπτώμασι μόγις μετὰ τετάρτην γενεὰν κατὰ τὸν
 10 γενόμενον ἐπὶ τῶν κοράκων χρησμόν ἀπῆλθον εἰς
 τὴν Βοιωτίαν, καὶ τὰς Θήβας κατώκησαν. ἀπὸ δὲ
 τούτων τῶν χρόνων διαμενούσης τῆς πόλεως ἐπ' ἔτη
 σχεδὸν ὀκτακόσια, καὶ τὸ μὲν πρῶτον τῶν Θηβαίων
 τοῦ παρ' αὐτῶν ἔθνους προδάντων, μετὰ δὲ ταῦτα
 τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας ἀμφιεσθησάντων, Ἀλέ-
 ξανδρος ὁ Φιλίππου κατὰ κράτος ἐκπολιορκήσας
 54 κατέσκαψεν. εἰκοστῇ δ' ἔτει ὕστερον Κάσσανδρος
 φιλοδοξῆσαι βουλόμενος, καὶ πείσας τοὺς Βοιωτοὺς,
 ἀνέστησε τὴν πόλιν τοῖς διασσωζομένοις τῶν Θη-
 20 βαίων. συνεπελάβοντο δὲ καὶ τῶν Ἑλληνίδων πόλειον
 τοῦ συνοικισμοῦ πολλαὶ διὰ τε τὸν πρὸς τοὺς ἡτυ-
 χηκότας ἔλεον καὶ διὰ τὴν δόξαν τῆς πόλεως. Ἀθη-
 ναῖοι μὲν γὰρ τὸ πολὺ μέρος τοῦ τείχους ἀνέστησαν,
 καὶ τῶν ἄλλων οἱ μὲν ὠκοδόμησαν κατὰ δύναμιν, οἱ
 δὲ καὶ χρήματα πρὸς τὰς κατεπειγούσας χρεῖας ἀπέ- 30
 στείλαν, οὐ μόνον τῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἀλλὰ καὶ
 Σικελίας ἔτι δ' Ἰταλίας. Θηβαῖοι μὲν οὖν τοῦτον
 τὸν τρόπον ἐκομίσαντο τὴν πατρίδα. Κάσσανδρος
 δὲ μετὰ τῆς θυνάμεως ἀναζεύξας ἐπὶ Πελοποννήσου,
 30 καὶ καταλαβὼν Ἀλέξανδρον τὸν Πολυσπέρχοντος
 διεληφότες τὸν Ἰσθμὸν φυλακαῖς, παρῆλθεν εἰς
 Μῆγαρα. ἐνταῦθα δὲ κατασκευάσας σχεδίας, ἐπὶ μὲν
 τούτων τοὺς ἐλέφαντας διεβίβασεν εἰς Ἐπίδαυρον,
 ἐν δὲ πλοίοις τὴν ἄλλην δύναμιν. παρελθὼν δὲ ἐπὶ
 τὴν τῶν Ἀργείων πόλιν, ταύτην μὲν ἠνάγκασεν
 ἀποστῆσαι τῆς Ἀλεξάνδρου συμμαχίας αὐτῷ προς-
 θέσθαι· μετὰ δὲ ταῦτα τὰς ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ πόλεις
 προσηγάγετο πλὴν Ἰθώμης, καὶ τὴν Ἐρμιονίδα δι'

ὁμολογίας παρέλαβε. τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου μὴ συγκαταβάντος εἰς παράταξιν ἀπολιπὼν ἐπὶ [τὸν Ἰσθμὸν] Γερανίας στρατιώτας διςχιλίους καὶ στρατηγὸν Μόλυκον ἐπανήλθεν εἰς Μακεδονίαν.

Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεληλυθὸς Ἀθήνησι μὲν 55 ἦρχε Πραξιφύλος, ἐν Ῥώμῃ δὲ κατέστησαν ὕπατοι Ναύτιος, Σπύριος καὶ Μάρκος Ποπίλλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀντίγονος τῆς μὲν Σουσιανῆς ἀπέλιπε σατραπίην Ἀσπίσαν, ἓνα τῶν ἐγχωρίων, αὐτὸς δὲ τὰ χρήματα πάντα διαγνοὺς κατακομίζειν ἐπὶ θάλατ- 10 ταν ἀμάξας καὶ καμήλους παρεσκευάσατο, καὶ μετὰ τῆς δυνάμεως ἔχων ταῦτα προῆγεν ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας. ἐν ἡμέραις δ' εἴκοσι καὶ δυοῖν αὐτοῦ καταντήσαντος εἰς Βαβυλῶνα, Σέλευκος ὁ τῆς χώρας σατραπίης δωρεαῖς τε βασιλικαῖς ἐτίμησε τὸν Ἀντιγονοῦ καὶ τὴν δύναμιν ἅπασαν εἰστίαςε. τοῦ δ' Ἀντιγόνου λόγους ἀπαιτοῦντος τῶν προσόδων οὐκ ἔφησεν ὀφείλειν ὑπὲρ ταύτης τῆς χώρας ὑπέχειν εὐθύ- 20 τας, ἣν Μακεδόνες αὐτῷ δέδωκασι διὰ τὰς γεγενημένας ἐξ αὐτοῦ χρείας Ἀλεξάνδρου ζῶντος. τῆς δὲ διαφορᾶς καθ' ἡμέραν αὐξομένης, ὁ Σέλευκος ἀναλογιζόμενος τὰ Πύθωνι συμβάντα περιδεὲς ἦν μήποτε προφάσειως λαβόμενος ὁ Ἀντίγονος ἀνέλκῃ αὐτὸν ἐπιχειρήσῃ· ἔφκει γὰρ τοὺς ἐν ἀξιώμασι τῶν ἀνδρῶν ὄντας καὶ δυναμένους πραγμάτων ἀντελαμβάνεσθαι πάντας σπεύδειν ἐκποδῶν ἀπαλλάττειν. ταῦτ' οὖν εὐλαβηθεὶς ἐξεπήδησε μετὰ πεντήκονθ' ἱππέων, διανοούμενος εἰς Αἴγυπτον ἀποχωρεῖν πρὸς 30 Πτολεμαῖον· διεβεβόητο γὰρ ἡ τούτου χρησιμότης καὶ τὸ πρὸς τοὺς καταφεύγοντας ἐπ' αὐτὸν εὐμενὲς καὶ φιλάνθρωπον. ὁ δ' Ἀντίγονος ἀκούσας ἀνεσπίρτησε καὶ περιχαρὴς ἦν ἐπὶ τῷ δοκεῖν αὐτὸς μὲν μὴ συνηναγκάσθαι προσεγγεῖν τὰς χεῖρας ἀνδρὲς φίλῳ καὶ συνηγωνισμένῳ προθύμως, τὸν Σέλευκον δ' αὐτὸν αὐτοῦ καταγνόντα φυγὴν παραδεδωκέναι τὴν σατραπίαν χωρὶς ἀγώνων καὶ κινδύνων. μετὰ δὲ ταῦτα προσελθόντων αὐτῷ τῶν Χαλδαίων, καὶ προλεγον- 4 των ὥς εἰ τὸν Σέλευκον ἐκ τῶν χειρῶν ἀφήσει,

συμβήσεται τὴν τ' Ἀσίαν πᾶσαν ὑποχείριον γενέ-
σθαι καὶ αὐτὸν Ἀντιγόνον ἐν τῇ πρὸς ἐκείνον πα-
ρατάξει καταστρέψειν τὸν βίον, μεταμεληθεὶς τοῖς 361
πεπραγμένοις ἐξέπεμψε τοὺς διώξοντας· οἱ μέγρο τι-
νὸς ἐπακολουθήσαντες ἐπανῆλθον ἄπρακτοι. ὁ δ'
Ἀντίγονος ἐν τοῖς ἄλλοις καταφρονεῖν εἰωθὼς τῶν
τοιούτων προῤῥήσεων, οὐ μετρίως ἐκινήθη τότε,
καταπλαγείς τὸ ἀξίωμα τῶν ἀνδρῶν· μεγάλη γάρ τις
ἐμπειρία περὶ τοὺτους εἶναι δοκεῖ καὶ παρὰ τοῦτοις.

10 ἢ τήρησις τῶν ἄστρον ἀκριβεστάτη. ἀποφαίνονται
γὰρ πολλὰς μυριάδας ἐτῶν ὑπάρχειν ἐξ οὗ παρ' αὐ-
τοῖς ἐστὶν ἡ περὶ ταῦτα σπουδή. δοκοῦσι δὲ καὶ
Ἀλεξάνδρῳ προσιπεῖν ὅτι παρελθὼν εἰς Βαβυλῶνα
τελευτήσει. ὁμοίως δὲ τῇ περὶ Ἀλεξάνδρου προῤῥή-
σει συνέβη καὶ τὴν Σελεύκου τελεσθῆναι κατὰ τὰς
τῶν ἀνδρῶν τούτων ἀποφάσεις. περὶ ἧς τὰ κατὰ
μῆρος ἱερῶμεν, ὅταν ἐπὶ τοὺς οἰκείους χρόνους ἐπι-
βαλῶμεθα.

56 Ὁ δ' οὖν Σέλευκος διασωθεὶς εἰς τὴν Αἴγυπτον
20 φιλανθρωπίας τε πάσης ἐτύγχανε παρὰ Πτολεμαίῳ,
καὶ κατηγορίαν ἐποίητο πικρὰν Ἀντιγόνου, λέγων
ὅτι διεγνώκει πάντας τοὺς ἐν ἀξιώμασιν ὄντας, καὶ
μάλιστα τοὺς Ἀλεξάνδρῳ συνεστρατευκότας, ἐκβαλεῖν
ἐκ τῶν σατραπειῶν, καὶ τούτων ἀποδείξεις ἔφερε
τὴν τε Πύθωνος ἀναίρεσιν καὶ τὴν Πενκίστου τῆς
Περσίδος ἀφαίρεσιν καὶ τὰ περὶ αὐτὸν συμβάντα.
πάντας γὰρ οὐδὲν ἡδίκηκότας ἀλλὰ καὶ χρείας πολ-
λὰς καὶ μεγάλας ἐν τῇ φιλικῇ παρεσχημένους ἀρετῆς
ὑπομεμενηκέναι πρόστιμον. διεξήκει δὲ καὶ τὰ μεγέθη
30 τῶν περὶ αὐτὸν δυνάμεων καὶ τὸ πλῆθος τῶν χρη-
μάτων, εἰς δὲ τὰς προσφάτους εὐτυχίας, ἐξ ὧν ὑπε-
δείκνυνεν ὑπερήφανον γεγενημένον καὶ ταῖς ἐλπίσι
περιεληφότα πᾶσαν τὴν Μακεδόνων βασιλείαν. διὰ
δὲ τοιούτων λόγων προτρεψάμενος τὸν Πτολεμαῖον
ἐτοιμάζεσθαι τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, ἐξέπεμψε τινὰς
τῶν φίλων εἰς τὴν Εὐρώπην, προστάξας πειρᾶσθαι
ταῖς ὁμοίοις λόγοις ἐχθροὺς Ἀντιγόγου καταστήσαι
Κάσσανδρον τε καὶ Λυσίμαχον. ὧν ταχὺ τὸ κελευσθῆναι

συντελεσάντων ἀρχὴ διαφορᾶς ἐφύετο καὶ μεγάλων πολέμων. ὁ δ' Ἀντίγονος ἐκ τῶν εἰκότων συλλογισάμενος τὴν Σελεύκου προαίρεσιν, ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς πρὸς τε Πτολεμαῖον καὶ Λυσίμαχον καὶ Κασσανδρὸν, ἀξίων διαφυλάττειν τὴν προϋπάρχουσαν φιλίαν· τῆς δὲ Βαβυλωνίας καταστήσας γαστράπην Πιθωνα τὸν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς καταβεβηκότα, μετὰ τῆς δυνάμεως ἀνέβηξεν, ἐπὶ τῆς Κιλικίας τὴν πορείαν ποιοῦμενος· ὡς δ' εἰς Μάλλον παρεγένετο, διέμερισε τὴν δύναμιν εἰς παραχειμασίαν μετὰ δύσιν 10
 Ὁρίωνος. παρέλαβε δὲ καὶ τὰ ἐν Κύνδοις χρήματα, τάλαντα μυρία. χωρὶς δὲ τούτων ἐκπίπτειν ἐκ τῶν προσόδων αὐτῷ τῶν κατ' ἐνιαυτὸν τάλαντα μυρία καὶ χίλια, διόπερ συνέβαινεν αὐτὸν φοβερὸν εἶναι, καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων.

Προσγαντος δ' εἰς τὴν ἀνω Συρίαν Ἀντιγόνου 57
 παρεγένοντο πρεσβεῖς παρὰ τε Πτολεμαίου καὶ Λυσίμαχου καὶ Κασσανδρῶν. οὗτοι δ' εἰσαχθέντες εἰς
 362 τὸ συνέδριον ἤξιον Καππαδοκίαν μὲν καὶ Λυκίαν 20
 Κασσανδρῶν δοθῆναι, Φρυγίαν δὲ τὴν ἐφ' Ἑλλης-
 πότων Λυσίμαχα, Συρίαν δὲ πᾶσαν Πτολεμαίῳ,
 Βαβυλωνίαν δὲ Σελεύκῳ· τῶν δὲ θησαυρῶν, ὡς πα-
 ρέλαβε μετὰ τὴν πρὸς Εὐμένη μάχην, ποιήσασθα
 μερισμὸν· καὶ γὰρ αὐτοὺς κεκοινωνηκέναι τοῦ πολέ-
 μου· εἰ δὲ μηδὲν τούτων ποιήσει, συστάντες ἅπαν-
 τες ἔφασαν πολεμήσειν αὐτῷ. τοῦ δ' Ἀντιγόνου
 τραχιότερον ἀποκριναμένου καὶ τὰ πρὸς πόλεμον
 εἰματος παρασκευάζεσθαι, συνέβη τοὺς πρεσβεῖς
 ἀπράκτους ἐπαγγελθῆν. μετὰ δὲ ταῦθ' οἱ μὲν περὶ 30
 Πτολεμαῖον καὶ Λυσίμαχον ἔτι δὲ Κασσανδρὸν
 συμμαχίαν πρὸς ἀλλήλους ποιησάμενοι δυνάμεις τε
 συνήγον καὶ παρασκευὰς ὀπλῶν τε καὶ βελῶν καὶ
 τῶν ἄλλων τῶν χρησίων ἐποίουν. Ἀντίγονος δ'
 ὁρῶν ἐφ' ἑαυτὸν συκιστηκότας πολλοὺς καὶ μεγάλους
 τοῖς αἰετώμασιν ἄνδρας, καὶ συλλογίζόμενος τὸ μέ-
 γεθος τοῦ φεομένου πολέμου, τὰ τ' ἔδνη καὶ πόλεις
 καὶ θυνάσκας προσεκαίετο εἰς συμμαχίαν. Ἀθηναί-

λαον μὲν οὖν πρὸς τοὺς ἐν Κύπρῳ βασιλεῖς, εἰς δὲ Ῥόδον Ἰδομενέα καὶ Μοσχίωνα, Ἰππολεμαῖον δὲ τὸν ἀδελφιδοῦν μετὰ δυνάμεως εἰς Καππαδοκίαν ἀπέστειλεν, ἵνα λύσῃ μὲν Ἀμισοῦ τὴν πολιορκίαν καὶ τοὺς ὑπὸ Κασσάνδρου περφοθέντας εἰς Καππαδοκίαν ἐκβύλῃ πάντας, πρὸς δὲ τούτοις ὅπως παραγενόμενος εἰς Ἑλλήσποντον ἐφεδρεύῃ τοῖς περὶ Κασσάνδρου, ἂν ἐπιχειρῇ διαβαίνειν ἐκ τῆς Εὐρώπης. Ἀριστόδημον δὲ τὸν Μιλήσιον εἰς Πελοπόννησον ἐξέπεμψεν

10 ἔχοντα χίλια τάλαντα· τούτῳ δὲ συνετέτακτο συνθέσθαι φίλλαν πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ Πολυπέρχοντα, καὶ ξενολογήσαντα τοὺς ἱκανοὺς διαπολεμῆναι Κασσάνδρῳ. αὐτὸς δὲ πᾶσαν τὴν Ἀσίαν ἧς ἦν κύριος διέλαβε πυρσῶς καὶ βιβλαφόροις, δι' ὧν ὀξείως ἤμελλεν ὑπηρετεῖσθαι πάντα.

58 Ἀπὸ δὲ τούτων γεγόμενος ἀνέβηκεν ἐπὶ Φοινίκην, σπεύδων ναυτικὴν δυνάμιν συστήσασθαι· συνέβαινε γὰρ τοὺς μὲν πολεμίους τότε θαλαττοκρατεῖν καὶς πολλὰς ἔχοντας, αὐτῷ δὲ τὸ παράπαν οὐδ' ὀλί-

20 γας εἶναι. σιραζοπεδεύσας δὲ ἐν Τύρῳ τῆς Φοινίκης, καὶ πολιορκῆσαι διανοοῦμενος τὴν Τύραν, μετεπέμπετο τοὺς βασιλεῖς τῶν Φοινίκων καὶ τοὺς ὑπάρχους τῆς Συρίας. καὶ τοὺς μὲν βασιλεῖς προτρέψατο συνεπιλαβέσθαι ναυπηγίας, ἐπειδὴ τὰς ναῦς τὰς ἐκ Φοινίκης ἀπάσας μετὰ τῶν πληρωμάτων Ἰππολεμαῖος εἶχεν ἐν Αἰγύπτῳ· τοῖς δ' ὑπάρχοις ἐκέλευσεν ἔτοι-

30 μασθαι κατὰ τάχος πυρῶν μὲν μεδίμων μυριάδας τετρακοσίας πεντήκοντα· τοσοῦτο γὰρ εἰς τὸν ἔνιαυτὸν ἐγίνετο δαπάνημα· αὐτὸς δὲ πανταχόθεν ἀθροίσας ὑλοτόμους καὶ ἡρίστους. ἔτι δὲ ναυπηγοὺς, κατεκόμιζε τὴν ὕλην ἐπὶ θάλατταν ἐκ τοῦ Λιβάνου, γεμνόντων μὲν αὐτὴν καὶ πρεσόντων ἀνδρῶν ὀκτακισχιλίων, κατακομιζόντων δὲ ξευγῶν χιλίων. τὸ δ' ὄρος τοῦτο παρήκει μὲν παρὰ τε τὴν Τρίπολιν καὶ Βυβλίαν, ἔτι δὲ Σιδωνίαν, πλήρες δ' ἐστὶ ξύλων κεδρίων [καὶ πευκῶν] καὶ κυπαριττίων θαυμαστῶν ὡς τε καλλὸς καὶ μέγεθος· ναυπηγία δ' ἀπέδειξε τρία μὲν κατὰ τὴν Φοινίκην, ἐν τε Τρίπολει καὶ Βυβλεῖ.

καὶ Σιδῶνι, τέταρτον δὲ περὶ Κιλικίαν, κομιζομένης
 τῆς ὕλης ἐκ τοῦ Ταύρου. ἦν δὲ καὶ περὶ Ρόδον
 ἄλλο, συγχωρήσαντος τοῦ δήμου κατασκευάζειν ναῦς
 ἀπὸ τῆς ὕλης τῆς εἰσκομιζομένης. τοῦ δ' Ἀντιγό-
 νου περὶ ταῦτα ὄντος καὶ πλησίον τῆς θαλάττης κατε-
 στρατοπεδευκός, ἦκεν ἐξ Αἰγύπτου Σέλευκος μετὰ
 νεῶν ἑκατὸν κεκοσμημένων βασιλικῶς καὶ πλεουσῶν
 ἱκανῶς. ποιουμένου δ' αὐτοῦ τὸν παράπλουν παρ'
 αὐτὴν τὴν στρατοπέδειαν καταπεφρονηκότως, οἱ τε
 ἐκ τῶν συμμαχίδων πόλεων καὶ πάντες οἱ κοινοπρά- 10
 γοῦντες τοῖς περὶ Ἀντίγονον ἄθυμοι καθειστήκει-
 σαν. πρόδηλον γὰρ ἦν ὅτι θαλαττοκρατοῦντες αἱ πο-
 λέμιοι προθήσουσι τοὺς τοῖς ἐναντίοις κοινοπραγοῦν-
 τας ἀπὸ τῆς πρὸς Ἀντίγονον φιλίας. ὁ δ' Ἀντίγο-
 νος τοὺτους μὲν παρεκάλει θαρρῆεῖν, διαβεβαιούμενος
 ἐν ταύτῃ τῇ θερείᾳ ἀποπλευσεῖσθαι ναυσὶ πεντα-
 κοσίαις.

Ὀντος δ' αὐτοῦ περὶ ταῦτα παρῆν Ἀγησίλαος 59
 ὁ πεμφθεὶς εἰς Κύπρον πρεσβευτής, ἀπαγγέλλων
 ὅτι Νικοκρέων μὲν καὶ τῶν ἄλλων οἱ κράτιστοι βα- 20
 σιλεῖς πρὸς Πτολεμαῖον πεποίηται συμμαχίαν, ὁ
 δὲ Κιτιεὺς καὶ Λαπήθιος ἔτι δὲ Μαριεὺς καὶ Κε-
 ρυκίτης τὴν πρὸς αὐτὸν φιλίαν συντέθεινται. ἀκού-
 σας δὲ ταῦτα, τρισχίλους μὲν στρατιώτας καὶ στρα-
 τηγὸν Ἀνδρόνικον κατέλιπεν ἐπὶ τῆς πολιορκίας,
 αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἀναλεύξας [εἰς] τὴν τ'
 Ἰάπην καὶ Γάζαν ἀπειθούσας κατὰ κράτος εἶλε,
 καὶ τοὺς μὲν καταληφθέντας Πτολεμαίου στρατιω-
 τας ἐπιδιέειλεν εἰς τὰς ἰδίας τάξεις, εἰς δὲ τὰς πό- 30
 λεις παρυσήγαγε φρουρὰν τὴν ἀναγκάσουσαν πει-
 θαρχεῖν τοὺς ἐνοικοῦντας. αὐτὸς δ' ἐπανέλθων εἰς
 τὴν πρὸς Παλαιτύρῳ στρατοπέδειαν παρεσκευάζετο
 364 τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν. ἐπὶ δὲ τῶν καιρῶν τούτων
 Ἀρίσταν ὁ πιστευθεὶς ὑπ' Εὐμένους τῶν ὁσίων τῶν
 Κρατεροῦ παρέδωκεν εἰς ταφὴν αὐτὰ Φίλα, τῇ πρό-
 τερον μὲν Κρατεροῦ συνοικούσῃ, τότε δὲ Δημητρίᾳ
 τῇ Ἀντιγόγου. αὕτη δ' ἡ γυνὴ συνέσει ἐδόκει διενη-
 νοχῆναι τοὺς τε γὰρ ταραχώδεις τῶν ἐν τῷ στρα-

τοπίῳ κατέπαυεν ἁρμοζόντως πολιτευομένη πρὸς ἕκαστον, τὰς τε ἀδελφὰς καὶ θυγατέρας τῶν ἀπόρων ἐξεδίδου τοῖς ἰδίοις δαπανήμασι, πολλοὺς δὲ καὶ τῶν διαβολαῖς περιπιπτόντων μὴ δικαίαις ἀπήλλαττε τῶν κινδύνων. λέγεται δὲ καὶ Ἀντίπατρον τὸν πατέρα αὐτῆς, ὃς δοκεῖ γεγονέναι φρονιμώτατος τῶν ἐν δυναστείᾳ γεγονότων κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν, κόρης αὐτῆς ἔτι τῆς Φίλας, συμβουλευέσθαι πρὸς ταύτην περὶ τῶν μεγίστων. μηνύσει ὃ ἀκριβέστερον τὸ τῆς

10 γυναικὸς ἦθος προῖων ὁ λόγος καὶ τὰ πράγματα λαμβάνοντα μεταβολὴν καὶ κρίσιν ἐσχάτην τῆς περὶ Δημήτριον βασιλείας. καὶ τὰ μὲν περὶ Ἀντίγονου καὶ Φίλαν τὴν Δημητρίου γυναῖκα τοιαύτῃ ἦν.

60. Τῶν δὲ πεμφθέντων ὑπὲρ Ἀντιγόνου στρατηγῶν Ἀρσιπτόδημος μὲν πλεύσας εἰς τὴν Λακωνικὴν καὶ λαβὼν παρὰ τῶν Σπαρτιατῶν ἐξουσίαν ξηολογεῖν, στρατιώτας ἤθροισεν ὀκτακισχιλίους ἐκ τῆς Πελοποννήσου. ἐντυχὼν δὲ Ἀλέξανδρῳ καὶ Πολυσπέρχοντι φίλιαν συνέθετο πρὸς αὐτοὺς ὑπὲρ Ἀντιγόνου

20 νου καὶ Πολυσπέρχοντα μὲν στρατηγὸν ἀπέδειξε τῆς Πελοποννήσου, τὸν δὲ Ἀλέξανδρον ἔπεισεν εἰς τὴν Ἀσίαν πλεῦσαι πρὸς Ἀντίγονον. ὁ δ' ἕτερος τῶν στρατηγῶν Πτολεμαῖος πορευθεὶς μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Καππαδοκίαν, καὶ καταλαβὼν Ἀμισὸν πολιορκουμένην ὑπὲρ Ἀσκληπιόδωρου τοῦ Κασσάνδρου στρατηγοῦ, τὴν μὲν ἐκ τῶν κινδύνων ἐρρύσατο, τοὺς δὲ περὶ τὸν Ἀσκληπιόδωρον ὑπασπόνδους ἀφῆς ἀνεκτήσατο τὴν σατραπείαν. μετὰ δὲ ταῦτα πορευθεὶς διὰ Βιθυνίας, καὶ Ζιβόλτην τὸν βασιλέα τῶν

30 Βιθυνῶν καταλαβὼν πολιορκοῦντα τὴν τε τῶν Ἀσσηνῶν καὶ Χαλκηδονίων πόλιν, συνηνάγκασε λύσαι τὴν πολιορκίαν. ποιησάμενος δὲ συμμαχίαν πρὸς τὰς πόλεις ταύτας καὶ πρὸς τὸν Ζιβόλτην, ἔτι δὲ λαβὼν ὁμήρους, προῆγεν ἐπὶ Ἰωνίας καὶ Ἀνδίας ἐγγράφει γὰρ Ἀντίγονος αὐτῷ βοηθεῖν τῇ παραλίᾳ κατὰ τὰχος, ὡς τοῦ Σελεύκου τὸν πλοῦν ἐνταῦθα ποιησομένου. ὡς δὲ ποθ' ἤκε πλησίον τῶν προειρημένων τόπων, Σέλευκος ἔτυχε μὲν πολιορκῶν Ἐρυ-

θράς, πυθόμενος δὲ τὴν τῶν πολεμίων δύναμιν πλη-
σίον οὔσαν, ἀπέπλευσεν ἄπρακτος.

Ἀντίγονος δέ, παραγενομένου πρὸς αὐτὸν Ἀλε- 61
ξάνδρου τοῦ Πολυσπέρχοντος, πρὸς μὲν τοῦτον συν-
έθετο φιλίαν· αὐτὸς δὲ συναγαγὼν τῶν τε στρα-
τιωτῶν καὶ τῶν παρεπιδημούντων κοινὴν ἐκκλησίαν
365 κατηγόρησε Κασσάνδρου, προφερόμενος τὴν τε
Ὀλυμπιάδος ἀναίρεσιν καὶ τὰ συμβάντα περὶ Ρω-
ξάνην καὶ τὸν βασιλέα. πρὸς δὲ τούτοις ἔλεγεν ὡς
Θετταλονίην μὲν βιασάμενος ἔγημε, φανερώς δέ 10
ἐξωδιάζεται τὴν Μακεδόνων βασιλείαν, ἔτι δὲ ὡς
Ὀλυνθίους ὄντας πολεμιωτάτους Μακεδόνων κατώ-
κισεν εἰς τὴν ὁμώνυμον ἑαυτοῦ πόλιν, καὶ Θήβας
ἀνέστησε τὰς ὑπὸ Μακεδόνων κατασκαφίσας. συνα-
γανακτούντων δὲ τῶν ὄχλων, ἔγραψε δόγμα καθ' ὃ
τὸν Κασσάνδρον ἐψηφίσατο πολέμιον εἶναι, ἐὰν μὴ
τάς τε πόλεις καθέλῃ καὶ τὸν βασιλέα καὶ τὴν μη-
τέρα τὴν Ρωξάνην προαγαγὼν ἐκ τῆς φυλακῆς ἀπο-
δῷ τοῖς Μακεδόσι, καὶ τὸ σύνολον, ἐὰν μὴ πειθαρχ-
ῇ τῷ καθεσταμένῳ στρατηγῷ καὶ τῆς βασιλείας 20
παρειληφῷ τὴν ἐπιμέλειαν Ἀντιγόνῳ. εἶναι δὲ καὶ
τούς Ἕλληνας ἅπαντας ἑλευθέρους, ἀφρουρήτους,
αὐτονόμους. ἐπιψηφισαμένων δὲ τῶν στρατιωτῶν τὰ
ῥηθέντα, διαπέστειλε πανταχῇ τοὺς κομιούντας τὸ
δόγμα. τοὺς μὲν γὰρ Ἕλληνας ὑπελάμβανε διὰ τὴν
ἐλπίδα τῆς ἐλευθερίας προθύμους ἔξειν συναγωνι-
στὰς εἰς τὸν πόλεμον, τοὺς δ' ἐν ταῖς ἀνω σατρα-
πείαις στρατηγούς καὶ σατράπας, ὑπόπτως ἔχοντας
ὡς Ἀντιγόνου καταλῦσαι διεγνωκότος τοὺς ἀπὸ
Ἀλεξάνδρου βασιλεῖς, αὐτοῦ φανερώς τὸν ὑπὲρ αὐ- 30
τῶν πόλεμον ἀναδεχομένον πάντας μεταπεσεῖσθαι
ταῖς γνώμαις καὶ τοῖς παραγγελλομένοις ἐτοίμως
ὑπακούσεσθαι. ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος, Ἀλεξάνδρῳ
μὲν δοὺς πεντακόσια τάλαντα, καὶ περὶ τῶν μελλόν-
των εἰς μεγάλας ἀγαθῶν ἐλπίδας, ἐξαπέστειλεν εἰς
Πελοπόννησον· αὐτὸς δὲ παρὰ Ροδίων μεταπεμφά-
μενος ναῦς, καὶ τῶν ναυπηγηθεισῶν τὰς πλείστας
καταρτίσας, ἐπέπλευσε τῇ Τύρῳ. θαλαττοκρατῶν δὲ

καὶ διακωλῶν οὕτον εἰσάγεσθαι, προσεκάρτερήσει μὲν ἐνιαυτὸν καὶ τρεῖς μῆνας, εἰς ἔνδειαν δὲ δεινὴν ἀγαγὼν τοὺς ἐγκατακεκλεισμένους, τοῖς μὲν παρὰ Πτολεμαίου στρατιώταις συνεχώρησεν ἀπελθεῖν ἔχοντας τὰ ἑαυτῶν, τὴν δὲ πόλιν δὲ ὁμολογίας παραλαβοῦν φρουρὰν τὴν διαφυλάξουσαν εἰς αὐτὴν εἰσάγειν.

62. Ἄμα δὲ τοῖσις πραγματοποιέουσιν Πτολεμαῖος μὲν ἀκούσας τὰ δεδογμένα τοῖς μετ' Ἀντιγόνου Μακεδόσι περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας, ἔγραψε καὶ αὐτὸς τὰ παραπλήσια, βουλόμενος εἰδέναι τοὺς Ἑλλήνας ὅτι φροντίζει τῆς αὐτονομίας αὐτῶν οὐχ ἥττον Ἀντιγόνου. οὐ γὰρ μικρὰν βοήθην ὀρώμετες εὖσαν ἑκάτεροι προσλαβέσθαι τὴν τῶν Ἑλλήνων εὐνοίαν, διημιλλῶντο πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς εἰς τοὺτους εὐεργεσίας. πρόσελαβετο δ' εἰς τὴν συμμαχίαν καὶ τὸν τῆς Καρίας σατράπην Ἀσάνδρον, ἰσχύοντα καὶ πόλεις ἔχοντα τεταγμένους ὑφ' ἑαυτὸν οὐκ ὀλίγας. 866
- προσπεσισαλκῶς δὲ τοῖς ἐν Κύπρῳ βασιλεῦσι στρατιώτας τριςχιλίους ἐξέπεμψε τότε δύναμιν ἀδράν, 20 ἀπειθῶν συναναγκάσαι τοὺς ἐναντιοπραγούντας ποιεῖν τὰ προσταττόμενον. Μυρμιδόνα μὲν οὖν τὸν Ἀθηναῖον ἀπέστειλε μετὰ στρατιωτῶν μυρίων, Πολυκλείτον δὲ μετὰ νεῶν ἑκατὸν, τῶν δὲ πάντων στρατηγὸν Μενέλαον τὸν ἀδελφόν. αὐτοὶ δὲ πλεύσαντες εἰς Κύπρον, κακεῖ καταλαβόντες Σέλευκον μετὰ τοῦ σάλου, συνήδρευσαν βουλευόμενοι τί χρὴ πράττειν. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς Πολυκλείτου μετὰ πεντήκοντα 30 νεῶν πλεῖν εἰς Πελοπόννησον καὶ διαπολεμεῖν τοῖς περὶ Ἀριστοδήμου καὶ Ἀλέξανδρου ἔτι δὲ Πολυσπέρχοντα, Μυρμιδόνα δὲ καὶ τοὺς ξένους εἰς Καρίαν, βοηθῆζοντας τοῖς περὶ τὸν Ἀσάνδρον πολεμουμένοις ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ στρατηγοῦ, τοὺς δὲ περὶ τὸν Σέλευκον καὶ Μενέλαον ὑπολειφθέντας ἐν Κύπρῳ μετὰ Νικακρέοντος τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἄλλων τῶν συμμαχούντων διαπολεμεῖν τοῖς ἐναντιοποιοῦσι. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον τῆς δυναμικῆς διαμερισθείσης, οἱ περὶ Σέλευκον Κερυνίαν μὲν καὶ Ἀσπιδον ἐξοπλίσθησαν. Στασίαικον δὲ τὰ βασιλεῖα τῶν Μαριόων.

πρὸς αὐτοὺς τὸν Ἀραβουσίῳ δυνάστην ἡνάγκα-
σαν ὁμηρα δοῦναι τὴν δὲ τῶν Κιτίων πόλιν οὐ δυ-
νάμενοι προσαγαγεῖσθαι, συνεχῶς ἐπολιοῦντο πᾶση τῇ
δυαμει. κατὰ τοῦτον δὲ τὸν καιρὸν πρὸς Ἀντίγονον
κατέπλευσαν ἐξ Ἑλληςπόντου [καὶ Ῥόδου] νῆες τετ-
ταράκοντα Θερσίδωνος ναυαρχοῦντος. ὁμοίως δ' [αὐ-
θις] ἐξ Ἑλληςπόντου καὶ Ῥόδου κατήγαγε σκάφη
Διοσκορίδης ὀγδοήκοντα. προὔπηρχον δ' αὐτῶ κα-
τηρητισμέναι ναῦς τῶν ἐν Φοινίκῃ ναυπηγηθεισῶν
αἱ πρῶται συντελεσθεῖσαι. αὗται δ' ἦσαν σὺν ταῖς 10
ἐν Τύρῳ καταληφθεῖσαις ἑκατὸν καὶ εἴκοσι, ὥστε
πᾶσας περὶ αὐτὸν ἡθροῖσθαι ναῦς μακρὰς ἐξηρ-
τυμένας διακοσίας τετταράκοντα. τούτων δ' ἦσαν
τεττῆρες μὲν ἐννήκοντα, πεττῆρες δὲ δέκα, ἐννή-
ρεις δὲ τρεῖς, δεκῆρεις δὲ δέκα, ἄφρακτοι δὲ τρια-
κοντα. διελόμενος δὲ τὸν στόλον πεντήκοντα μὲν
ναῦς ἐξέπεμψεν εἰς Πελοπόννησον, τῶν δ' ἄλλων
ναύαρχον καταστήσας Διοσκορίδην τὸν ἀδελφιδοῦν
προέταξε περιπλεῖν τοῖς τε συμμαχοῖς παρεχόμενον
τῇ ἀσφαλείᾳ καὶ τῶν νήσων τὰς μήποι μετεχούσας 20
τῆς συμμαχίας προσαγόμενον. τὰ μὲν οὖν κατὰ τὸν
Ἀντίγονον ἐν τούτοις ἦν.

Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν πραχθέντα 63
διηλοῦμεν, ἐν μέρεσι πάλιν τὰ κατὰ τὴν Εὐρώπην
357 διεξιμέν. Ἀπολλωνίδης γὰρ ὁ ταχθεὶς ὑπὸ Κασ-
σάνδρου στρατηγὸς ἐπὶ τῆς Ἀργείῳ πόλεως ἐξο-
δεύσας εἰς Ἀρκαδίαν νυκτὸς ἐκυρίευσεν τῆς τῶν Στυμ-
φαλίων πόλεως. περὶ ταῦτα δ' αὐτοῦ διατρέψαντος
τῶν Ἀργείων αἱ πρὸς Κασσάνδρου ἀλλοτρίως ἔχοντες
ἐπικαλεῖσθαι τὸν Πολυπέρχοντα Ἀλεξάνδρον, ἐπ' αὐ- 80
τῷ μελλόμενοι παραδώσειν τὴν πόλιν. τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου
βραδύνοντος Ἀπολλωνίδης φθείρας κατήτησεν εἰς
Ἄργος. τῶν δ' ἐναντιούμενων καταλαβὼν εἰς πεντα-
κοσίους συνηθρακώτας ἐν τῷ πρυτανείῳ, τούτους
μὲν ἀποκτείνας τῆς ἐξόδου ζῶντας κατέκαυσε, τῶν
δ' ἄλλων τοὺς μὲν πλείους ἐφυγάδευσε, ὀλίγους δὲ
σὺν λαβὼν ἀπέκτεινε. Κασσάνδρος δὲ πυθόμενος τὸν
Ἀρσισθεῖου καταπλοῦν εἰς Πελοπόννησον καὶ τὸ

συνηθροισμένον πλῆθος τῶν ξένων, τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρησεν ἀφιστάναι τὸν Πολυσπέρχοντα τῆς Ἀντιγόνου φιλίας· οὐχ ὑπακούσαντων δ' αὐτῶν συναγαγὼν δύναμιν ἤκε διὰ τῆς Θετταλίας εἰς Βοιωτίαν. ἐνταῦθα δὲ συνεπιλαβόμενος τοῖς Θηβαίοις τῆς τῶν τειχῶν οἰκοδομίας παρήλθεν εἰς Πελοπόννησον· καὶ τὸ μὲν πρῶτον Κεγχρεάς ἐκπελιορκήσας ἐδήλωσε τὴν χώραν τῶν Κορινθίων· μετὰ δὲ ταῦτα δύο φρουρία κατὰ κράτος ἐλὼν τοὺς ὑπ' Ἀλεξάνδρου καθε-
 10 σταμένους φρουροὺς ὑποσπόνδους ἀφῆκεν. ἐξῆς δὲ τῇ τῶν Ὀρχομενίων πόλει προσβολὰς παιψάμενος, καὶ παρεισαχθεὶς ὑπὸ τῶν ἀλλοτριῶς ἔχοντων πρὸς Ἀλεξάνδρου, τῆς μὲν πόλεως φυλακὴν ἀπέλιπε, τῶν δὲ φίλων τῶν Ἀλεξάνδρου καταφυγόντων εἰς τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν, ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν τοῖς πολίταις ὃ βούλονται πράξαι. οἱ μὲν οὖν Ὀρχομενιοὶ τοὺς ἱκείας βιαιῶς ἀναστήσαντες ἅπαντας ἀνείλον παρὰ τὰ κοινὰ τῶν Ἑλλήνων νόμιμα.

64 Ὁ δὲ Κάσσανδρος παρελθὼν εἰς τὴν Μισηνίαν, καὶ καταλαβὼν φρουραμένην ὑπὸ Πολυσπέρχοντος τὴν πόλιν, τὸ μὲν πελιορκεῖν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀπέγνω· παρελθὼν δ' εἰς Ἀρκαδίαν Δάρμιν μὲν ἐπιμελήτην τῆς πόλεως ἀπέλιπεν, αὐτὸς δὲ παρελθὼν εἰς τὴν Ἀργεῖαν καὶ θείς τὸν τῶν Νεμέων ἀγῶνα τὴν εἰς Μακεδονίαν ἐπάνοδον ἐποίησατο. τούτου δὲ χωρισθέντος ὁ Ἀλεξάνδρος ἑπὶ αὐτὸν τὰς ἐν Πελοπον-
 20 νήσῳ πόλεις μετ' Ἀριστοδήμου τὰς μὲν ὑπὸ Κάσσανδρου κυβερνησάμενας φρουρὰς ἐκβαλεῖν ἐπειράτο, ταῖς δὲ πόλεσιν ἀπαραφύλακτον τὴν ἐλευθερίαν ἃ δὴ
 30 πυθόμενος ὁ Κάσσανδρος ἐπέμπε πρὸς αὐτὸν Πρωπίλαον, ἀξίῳ Ἀντιχόνου μὲν ἀποστήναι, συμμα- 368
 χεῖν δ' αὐτῷ γνησίως. τούτου δ' αὐτοῦ πράξαντος στρατηγίαν δώσειν ἔφησε πάσης Πελοποννήσου, καὶ δυνάμειως ἀποδείξαι κύριον, ἔτι δὲ κατ' ἀξίαν τιμή-
 σαι. ὁ δ' Ἀλεξάνδρος ὁρῶν αὐτῷ συγκαρούμενον οὐ χάριν ἐξ ἀρχῆς ἐπολέμει πρὸς Κάσσανδρον, συμ-
 μαχίαν προησαμένους ἀπιδείχθη στρατηγὸς Πελοπον-
 νήσου. ἅμα δὲ τούτοις κραττομένοις Πολύκλιντος ὁ

πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν περὶ Σέλευκον ἐκ Κύπρου πλεύ-
 σας κατῆρεν εἰς Κεγχρεάς. ἀκούσας δὲ τὴν Ἀλεξάν-
 δρου μετάθεσιν, καὶ θεωρῶν μηδὲν ὑπάρχον πολέ-
 μιον σύστημα, τὸν πλοῦν ἐπὶ Παμφυλίας ἐποιήσατο.
 ἐντεῦθεν δὲ παρακομισθεὶς εἰς Ἀφροδισιάδα τῆς
 Κιλικίας ἤκουσεν ὅτι Θεόδοτος μὲν ὁ Ἀντιγόνου
 ναύαρχος ἐκ Πατάρων τῆς Λυκίας παραπλεῖ ταῖς
 ἀπὸ Ρόδου ναυσὶν, ἐχούσας ἀπὸ Καρίας πληρώ-
 ματα, καὶ διότι Περίλαος μετὰ στρατιωτῶν παρά-
 χει περὶ παρεχόμενος τῷ στόλῳ τῆς ἀγωγῆς τὴν 10
 ἀσφάλειαν, ἀμφοτέρους κατεστρατήγησε. τοὺς μὲν
 γὰρ στρατιώτας ἀποβιβάσας ἔκρυπεν ἐν εὐθείῳ τό-
 πῳ, καθ' ὃν ἀναγκαῖον ἦν τοὺς πολεμίους τὴν πύ-
 ρον ποιήσασθαι· αὐτὸς δὲ πάσαις ταῖς ναυσὶν
 ἀναπλεύσας καὶ πρὸ αὐτοῦ λαβὼν ἀκρωτήριον
 ἐπετήρει τὴν τῶν πολεμίων παρουσίαν. ἐμπεσόντων
 δὲ πρῶτον τῶν περὶ εἰς τὴν ἐνέδραν, συνέβη τὸν
 τε Περίλαον ἀλῶναι καὶ τῶν ἄλλων τοὺς μὲν πεσεῖν
 μαχομένους, οὓς δὲ ζωορηθῆναι ἐπιχειροῦντων δὲ
 τῶν ἀπὸ τοῦ στόλου παραβοηθεῖν τοῖς ἰδίοις, ἐπι- 20
 πλεύσας ὁ Πολύκλειτος ἄφνω συντεταγμένῳ τῷ
 στόλῳ ῥαδίως ἐτρέψατο τεταραγμένους τοὺς πολε-
 μίους. διόπερ' συνέβη τὰς τε ναῦς ἀλῶναι πάσας
 καὶ τῶν ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγους, ἐν οἷς καὶ αὐτὸν τὸν
 Θεόδοτον τραυματίαν γενόμενον μετ' ὀλίγας ἡμέρας
 τελευτῆσαι. Πολύκλειτος μὲν οὖν χωρὶς κινδύνων
 τηλικαῦτα πλεονεκτήσας ἀπέπλενσεν εἰς Κύπρον,
 ἐντεῦθεν δ' εἰς Πηλούσιον. ὁ δὲ Πτολεμαῖος τούτων
 μὲν ἐπαινέσας θωρακὶς μεγάλας ἐτίμησε καὶ πολὺν
 μᾶλλον προῆγεν, ὡς ἀρχηγὸν γεγονότα μεγάλου προ- 30
 τερήματος· τὸν δὲ Περίλαον καὶ τῶν ἄλλων αἰχμα-
 λωτῶν τινας ἀπέλευσεν, ἐλθούσης περὶ τούτων πρε-
 σβείας παρ' Ἀντιγόνου. αὐτὸς δὲ παρήλθεν ἐπὶ τὸ
 καλυμμένον ἔκρημα, κακεῖ συνελθὼν εἰς λόγους
 Ἀντιγόνῳ πάλιν ἀπῆλθεν, οὐ συγχωροῦντος Ἀντι-
 γόνου τὰ αἰετούμενα.

Ἡμεῖς δὲ διεληλυθότες τὰ πραχθέντα τῶν Ἑλ- 65
 λήνων τῆς Εὐρώπης περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ Μακεδο-

τὴν ἐν μέρει διέξιμεν περὶ τῶν πρὸς ἐσπέραν νευόν-
 των μερῶν. Ἀγαθοκλῆς γὰρ ὁ τῶν Συρακουσίων τυ-
 νάστης κατέχων φρούριον τῶν Μεσσηνίων, ἐπηγ-
 γείλατο λαβὼν παρ' αὐτῶν τριάκοντα τάλαντα παρα-
 δώσειν τὸν τόπον. δόντων δὲ τῶν Μεσσηνίων τὸ
 ἀργύριον, οὐ μόνον διεψεύσατο τοὺς πιστεύσαντας
 τῆς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ καὶ τὴν Μεσσήνην αὐτὴν
 ἐπεχείρησε καταλαβέσθαι. πυθόμενος γὰρ μέρος τι
 τοῦ τείχους, ἐν αὐτῇ πεπτωκέναι, περὶ μὲν τοὺς ἱπ- 369
 10 πείσ ἀπέστειλεν ἐκ Συρακουσῶν, αὐτὸς δ' ἀναλαβὼν
 ναῦς ἡμιολίας νυκτὸς κατέπλευσε πλησίον τῆς πό-
 λεως. προαισθομένων δὲ τῶν ἐπιβουλευομένων ταύ-
 τῆς μὲν τῆς ἐπιβολῆς ἀπέτυχεν· ἐπὶ δὲ τὰς Μύλας
 πλευσας, καὶ πολιορκήσας τὸ φρούριον, δι' ὁμολο-
 γίας παρέλαβε. καὶ τότε μὲν εἰς Συρακούσας ἐχω-
 ρίσθη· κατὰ δὲ τὰς τῶν καρπῶν συγκομιδὰς πάλιν
 ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Μεσσήνην. πλησίον δὲ τῆς πό-
 λεως στρατοπεδεύσας, καὶ προσβολὰς συνεχεῖς ποιού-
 μενος, οὐδὲν ἀξιόλογον ἴσχυσε βλάψαι τοὺς πολε-
 20 μίους. καὶ γὰρ τῶν ἐκ Συρακουσῶν φυγάντων πολλοὶ
 συνδεδραμήκεισαν εἰς τὴν πόλιν, οἳ καὶ διὰ τὴν ἰδίαν
 ἀσφάλειαν καὶ διὰ τὸ πρὸς τὸν τύραννον μῖσος ἐκ-
 θυμῶς ἠγωνίζοντο. καθ' ὃν δὴ χρόνον ἦκον ἐκ Καρ-
 χηδόνης πρέσβεις, οἳ τῷ μὲν Ἀγαθοκλεῖ περὶ τῶν
 πραχθέντων ἐπέτιμησαν, ὡς παραβαίνοντι τὰς συν-
 θήκας, τοῖς δὲ Μεσσηνίοις εἰρήνην παρεσκεύασαν,
 καὶ τὸ φρούριον ἀναγκάσαντες ἀποκαταστήσαι τὸν
 τύραννον ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Λιβύην. ὁ δ' Ἀγα-
 θοκλῆς παρελθὼν εἰς Ἀβράκαινον πόλιν σύμμαχον,
 30 τοὺς δοκούντας ἄλλοτρίως ἔχειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἀπέ-
 σφαξεν, ὄντας πλείους τῶν τετρακοντα. ἅμα δὲ
 τούτοις πραττομένοις Ῥωμαῖοι μὲν διαπολεμούντες
 Σαμνίταις Φερέντην πόλιν τῆς Ἀπουλίας κατὰ κρά-
 τος εἶλον· οἳ δὲ τὴν Νουκερίαν τὴν Ἀλφατέραν κα-
 λουμένην οἰκοῦντες πεισθέντες ὑπὸ τῶν τῆς μὲν
 Ῥωμαίων φίλας ἀπέστησαν, πρὸς δὲ τοὺς Σαμνί-
 τας συμμαχίαν ἐποίησαντο.

Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος Ἀθήνησι μὲν 66
 ἦρχε Νικόδομος, ἐν Ρώμῃ δ' ἦσαν ὑπατοὶ Λεύκιος
 Παπίριος τὸ τέταρτον καὶ Κοῖντος Ποπλίλιος τὸ δεύ-
 τερον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀριστοδῆμος μὲν ὁ καταστα-
 θείς ὑπ' Ἀντιγόνου στρατηγὸς ὡς ἐπύθετο τὴν Ἀλε-
 ξάνδρου τοῦ Πολυσπέρχοντος ἀπόστασιν, ἐπὶ τοῦ
 κοινοῦ τῶν Αἰτωλῶν δικαιολογησάμενος προετρέψατο
 τὰ πλήθη βοηθεῖν τοῖς Ἀντιγόνου πράγμασι· αὐτὸς
 δὲ μετὰ τῶν μισθοφόρων διαβάς ἐκ τῆς Αἰτωλίας
 εἰς Πελοπόννησον κατέλαβεν Ἀλεξάνδρον τε καὶ τοὺς 10
 Ἡλείους πολιορκοῦντας τὴν Κυλλήνην· εὐκαίρως δὲ
 τοῖς κινδυνεύουσιν ἐπιφανείς ἔλυσε τὴν πολιορκίαν.
 καταλιπὼν δ' ἐνταῦθα τοὺς παρεξομένους τῷ φρου-
 ρίῳ τὴν ἀσφάλειαν ἀνέβλεψεν εἰς τὴν Ἀχαΐαν καὶ
 Πάτρας μὲν ἠλευθέρωσε φρουρουμένας ὑπὸ τῶν
 Κασσάνδρου στρατιωτῶν, Αἴγιον δὲ ἐκπολιορκήσας
 τῆς τε φρουρᾶς ἐκυρίευσεν καὶ τοῖς Αἰγιῦσι κατὰ
 δόγμα τὴν ἐλευθερίαν βουλόμενος ἀποκαταστήσαι
 διὰ ταύτην τὴν περίστασιν ἐκωλύθη· τῶν γὰρ στρα-
 τιωτῶν τραπέντων πρὸς ἄρπαγὴν πολλοὶ μὲν ἀπέ- 20
 σφάγησαν τῶν Αἰγιέων, πλείους δὲ τῶν οἰκῶν διε-
 φθάρησαν. μετὰ δὲ ταῦτα διαπλεύσαντος εἰς Αἰτω-
 λίαν αὐτοῦ Λυμαῖοι φρουρὰν ἔχοντες παρὰ Κασσάν-
 δρου διετείχισαν τὴν πόλιν, ὥστε κατ' ἰδίαν οὖσαν
 370 ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως διεξεῦχθαι. παρακαλέσαντες δ'
 ἀλλήλους ἀντέχεσθαι τῆς αὐτονομίας περιστρατο-
 πέδυσαν τὴν ἄκραν καὶ συνεχεῖς προσβολὰς ἐποι-
 οῦντο, ἃ δὴ πυθόμενος ὁ Ἀλέξανδρος, ἦκε μετὰ τῆς
 δυνάμεως, καὶ βιασάμενος ἐντὸς τοῦ τείχους ἐκυ-
 ρίευσεν τῆς πόλεως. τῶν δὲ Λυμαίων τοὺς μὲν ἀπέ- 30
 σφαξε, τοὺς δ' εἰς φυλακὴν ἀπέθετο, πολλοὺς δὲ
 ἐφυγάδεν. οἱ δὲ περιλειφθέντες ἀπαλλαγέντος ἐκ
 τῆς πόλεως Ἀλεξάνδρου χρόνον μὲν τινα τὴν ἡσυ-
 χίαν ἦγον, καταπεπληγμένοι τὸ μέγεθος τῆς συμ-
 φορᾶς, ἅμα δὲ καὶ συμμάχων ὄντες ἔρημοι· μετὰ
 δὲ τινα χρόνον ἐξ Αἰγίου τοὺς Ἀριστοδήμου μισθο-
 φόρους μεταπεμψάμενοι πάλιν ἐπέθεντο τῇ φρουρᾷ,
 καὶ κυρίευσαντες τῆς ἄκρας τὴν μὲν πόλιν ἠλευθέ-

ρωσαν, τῶν δὲ καταλειφθέντων τοὺς πλείστους ἀπο-
 σφάζαντες συνανέϊλον καὶ τῶν ἰδίων πολιτῶν ὅσοι
 67 πρὸς Ἀλέξανδρον εἶχον φιλίαν. ἅμα δὲ τούτοις πραι-
 τομένοις Ἀλέξανδρος μὲν ὁ Πολυσπερχοντος ἐκ Σι-
 κυωνος ἀναξευγνύων μετὰ τῆς δυνάμεως ὑπ' Ἀλε-
 ξίωνος τοῦ Σικυωνίου καὶ τινων ἄλλων προσποιοῦ-
 μένων εἶναι φίλων ἀνῆρέθη· ἡ δὲ γυνὴ Κρατησί-
 πολις διαδεξαμένη τὰ πράγματα συνέειχε τὸ στρατό-
 πεδον, ἀγαπωμένη διαφερόντως ὑπὸ τῶν στρατιω-
 10 τῶν διὰ τὰς εὐεργεσίας· διετέλει γὰρ βοηθοῦσα τοῖς
 ἀτυχοῦσι καὶ πολλοὺς τῶν ἀπόρων ὑπολαμβάνουσα.
 ἦν δὲ περὶ αὐτὴν καὶ σύνεσις πραγματικὴ καὶ τόλμα
 μείζων ἢ κατὰ γυναῖκα. τῶν γὰρ Σικυωνίων κατα-
 θρονησάντων αὐτῆς διὰ τὴν τοῦ ἀνδρὸς τελευτήν,
 καὶ συνδραμόντων μετὰ τῶν ὀπλων ἐπὶ τὴν ἐλευθε-
 ρίαν, παραταξαμένη καὶ νικήσασα πολλοὺς μὲν
 ἀπέκτειλε, συλλαβοῦσα δὲ περὶ τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν
 ἀνεσταύρωσεν, ἀσφαλισαμένη δὲ τὰ κατὰ τὴν πόλιν
 ἐδυνάστευε τῶν Σικυωνίων, ἔχουσα πολλοὺς στρα-
 20 τιώτας ἐτοιμοὺς εἰς πάντα κίνδυνον. καὶ τὰ μὲν περὶ
 Πελοπόννησον ἐν τούτοις ἦν.

Κάσσανδρος δ' ὄρων τοὺς Αἰτωλοὺς συναγωνι-
 ζομένους μὲν Ἀντιγόνῳ, πόλεμον δ' ἔχοντας ὁμορον
 πρὸς Ἀκαρνανάς, ἔκρινε συμφέρειν ἅμα συμμάχοις
 μὲν Ἀκαρνανάς ποιήσασθαι, ταπεινώσαι δὲ τοὺς
 Αἰτωλοὺς. διόπερ ἀναξεύξας ἐκ Μακεδονίας μετὰ
 δυνάμεως μεγάλης ἦκεν εἰς Αἰτωλίαν, καὶ κατε-
 στρατοπέδευσε περὶ τὸν καλούμενον Καμπύλον ποτα-
 μόν. συναγαγὼν δὲ τοὺς Ἀκαρνανάς εἰς κοινὴν ἐκ-
 80 κλησίαν, καὶ διελθὼν ὅτι πόλεμον ἔχουσιν ὁμορον
 ἐκ παλαιῶν χρόνων, συνεβούλευεν ἐκ τῶν ὀχυρῶν
 καὶ μικρῶν χωρίων εἰς ὀλίγας πόλεις μετοικῆσαι,
 ὅπως μὴ διεσπαρμένης τῆς οἰκίσεως ἀδυνατῶσιν
 ἀλλήλοις βοηθεῖν καὶ πρὸς τὰς ἀπρὸςδοκίτους τῶν
 πολεμίων ἐπιθέσεις δυσχερῶς ἀθροίζονται. πεισθέν-
 των δὲ τῶν Ἀκαρνανίων οἱ πλείστοι μὲν εἰς Στρά-
 τον πόλιν συνήκυσαν, ὀχυρωτάτην αὖσαν καὶ μεγί-
 στην, Οἰνιάδαι δὲ καὶ τινες ἄλλοι συνήλθον ἐπὶ

Σαυρίαν, Δερμῆς δὲ μεθ' ἑτέρων εἰς Ἀργολίον. ὁ
 δὲ Κάσσανδρος ἀπολιπὼν στρατηγὸν Λυκίσκον μετὰ
 371 τῶν ἱκανῶν στρατιωτῶν, τούτων μὲν παρήγγειλε
 βοηθεῖν Ἀκαρναῖσιν, αὐτὸς δὲ μετὰ δυνάμεως πα-
 ρελθὼν ἐπὶ Λευκάδος τὴν πόλιν διὰ πρεσβείας
 προσηγάγετο. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τὸν
 Ἀδρίαν ποιησάμενος Ἀπολλωνίαν ἐξ ἐφόδου παρέ-
 λαβεν. εἰς δὲ τὴν Ἀλυρίδα προελθὼν, καὶ διαβὰς
 τὸν Ἑβρον ποταμόν, παρετάξατο πρὸς Γλαυκίαν
 τὸν Ἀλυριῶν βασιλέα. περιγενόμενος δὲ τῇ μάχῃ, 10
 πρὸς μὲν τοῦτον συνθήκας ἐποίησατο, καθ' ἃς οὐκ
 ἐξῆν τῷ Γλαυκίᾳ στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Κάσσανδρου
 συμμάχους· τὴν δὲ τῶν Ἐπιδαμνίων πόλιν προσαγα-
 γόμενος καὶ φρουρὰν ἐγκαταστήσας ἐπανῆλθεν εἰς
 Μακεδονίαν. ἀπαλλαγένης δὲ ἐκ τῆς Αἰτωλίας τῶν 18
 Κάσσανδρου συστραφέντες τῶν Αἰτωλῶν εἰς τριεχι-
 λους καὶ περιχαρακώσαντες Ἀργολίον ἐπολιόρχουν.
 τῶν δὲ κατοικούντων τὸ χωρίον ὁμολογίας ποιησαμέ-
 νων, ὥστε τὴν μὲν πόλιν παραδοῦναι, τῆς δ' ἀσφα-
 λείας τυχόντας αὐτοὺς ἀπαλλαγῆναι, οὗτοι μὲν πι- 20
 στεύοντες ταῖς σπονδαῖς ἀπῆσαν, οἱ δ' Αἰτωλοὶ πα-
 ραβάντες τὰς συνθήκας, καὶ καταδιώξαντες τοὺς οὐ-
 δὲν ἐλπίζοντας πείσεσθαι δεινόν, πλὴν ὀλίγων πάν-
 τας ἀπέσφαξαν. ὁ δὲ Κάσσανδρος παραγενόμενος εἰς
 Μακεδονίαν, καὶ πυθόμενος πολεμεῖσθαι τὰς ἐν Κα-
 ρίᾳ πόλεις ὅσαι συνεμάχουν τοῖς περὶ Πτολεμαῖον
 καὶ Σέλευκον, ἐξέπεμψε δύναμιν εἰς τὴν Καρίαν,
 ἅμα μὲν βουλόμενος βοηθεῖν τοῖς συμμάχοις, ἅμα
 δὲ σπεύδων εἰς περισπασμούς ἐμβαλεῖν Ἀντίγονον,
 ἵνα μὴ σχολὴν ἔχῃ διαβαίνειν εἰς τὴν Εὐρώπην. 30
 ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς Δημήτριον τὸν Φαληρεῖα καὶ
 Διονύσιον τὸν φρουροῦντα τὴν Μουνυχίαν, πρᾶσι-
 των εἴκοσι ναῦς εἰς Ἀθήναι ἐκπέμψαι. ἀποστειλάν-
 των δ' αὐτῶν εὐθύς τὰ σκάφη καὶ ναύαρχον ἐπὶ
 αὐτῶν Ἀριστοτέλη, οὗτος μὲν καταπλεύσας εἰς Ἀθ-
 ῆνας καὶ μεταπεμψάμενος Σέλευκον μετὰ σιόλου τοὺς
 Ἀθηνίους ἔπειθεν ἀποστῆναι τῶν περὶ Ἀντίγονον
 οὐ προσεχόντων δ' αὐτῶν τὴν τε χώραν ἐδήλωσε καὶ

τὴν πόλιν περιχαρὰ κώσας ἐπολιόρκει. μετὰ δὲ ταῦτα
 Σέλευκος μὲν ἀπέπλευσεν εἰς Κῶν· Διοσκορίδης δὲ
 κατασταθεὶς ναύαρχος ὑπὸ Ἀντιγόνου πυθόμενος τὸν
 πλοῦν Σελεύκου, κατῆρεν εἰς Ἀἴμωνα, καὶ τὸν μὲν
 Ἀριστοτέλην ἐξέβαλεν ἐκ τῆς νῆσού, τῶν δὲ νεῶν
 τὰς πλείους αὐτάνδρους ἔλεν. Ἀσανδρος δὲ καὶ
 Προπέλας ἀφηγοῦντο μὲν τῆς ὑπὸ Κασσάνδρου
 πεμφθείσης δυναμείως εἰς τὴν Καρίαν, πυθόμενοι δὲ
 10 Ἰππολεμαῖον τὸν Ἀντιγόνου στρατηγὸν τὴν δύναμιν
 εἰς παραχειμασίαν διηρηκέναι καὶ αὐτὸν ἀσχολεῖσθαι
 περὶ τὴν ταφὴν τοῦ πατρὸς, Εὐπόλεμον ἀπέστειλαν
 ἐνεδρεῦσαι τοῖς πολεμοῖς περὶ Κάπριμα τῆς Καρίας·
 συνεξέπεμψαν δ' αὐτῷ πεζοὺς μὲν ὀκτακισχιλίους,
 ἵππεῖς δὲ διςχιλίους· καθ' ὃν δὴ χρόνον Ἰππολεμαῖος
 παρὰ τινων αὐτομόλων ἀκούσας τὴν προαίρεσιν τῶν
 πολεμίων, ἤθροισε μὲν τῶν πλησίων χειμαζόντων
 στρατιωτῶν πεζοὺς μὲν ὀκτακισχιλίους τριακοσίους, 372
 ἵππεῖς δὲ ἑξακοσίους. ἀνελπίστως δὲ περὶ μέσας νύ-
 κτας ἐπιβαλὼν τοῖ χάρακι τῶν ἐναντίων, καὶ κατα-
 20 λαβὼν ἀφυλάκτους καὶ κοιμωμένους, αὐτὸν τε τὸν
 Εὐπόλεμον ἐξώγησε καὶ τοὺς στρατιώτας συνηνάγ-
 κασε παραδοῦναι σφᾶς αὐτοὺς. τὰ μὲν οὖν συμβάντα
 περὶ τοὺς ἀποσταλέντας ὑπὸ Κασσάνδρου στρατη-
 γοὺς εἰς τὴν Ἀσίαν τοιαῦτ' ἦν.
 69 Ἀντίγονος δὲ ὁρῶν τὸν Κασσάνδρον ἀντεχόμενον
 τῆς Ἀσίας, Δημήτριον μὲν τὸν υἱὸν ἀπέλειπεν ἐν τῇ
 Συρίᾳ, προστάξας ἐνεδρεῦειν τοὺς περὶ Ἰππολεμαῖον,
 οὓς ὑπώπτευσεν ἐκ τῆς Αἰγύπτου προᾶξειν μετὰ δυ-
 νάμειός· ἐπὶ Συρίας· συναπέλειπε δ' αὐτῷ πεζοὺς μὲν
 30 ἑξακισχιλίους, Μακεδόνας δὲ διςχιλίους, Λυκίους
 δὲ καὶ Παμφυλίους πεντακοσίους, Πέρσας δὲ τοξό-
 τας καὶ σφενδονήτας τετρακοσίους, ἵππεῖς δὲ πεντα-
 κισχιλίους, ἐλέφαντας δὲ πλείους τῶν τετταράκοντα.
 παρακατέστησε δ' αὐτῷ καὶ συμβούλους τέτταρας,
 Νέαρχόν τε τὸν Κρήτα καὶ Πύθωνα τὸν Ἀγίνωρος,
 ὃς καταβέβηκει πρότερον ὀλίγαις ἡμέραις ἐκ Βαβυ-
 λῶνος, πρὸς δὲ τούτοις Ἀνδρόνικόν τε τὸν Ὀλύν-
 θιον καὶ Φίλιππον, ἄνδρας πρεσβυτέρους καὶ συνε-

στρατευκότας τῷ Ἀλεξάνδρῳ πᾶσαν τὴν στρατείαν· ἦν γὰρ Δημήτριος ἔτι νέος τὴν ἡλικίαν, ὡς ἂν γεγοναῖς ἔτη δύο πρὸς τοῖς εἴκοσιν. αὐτὸς δὲ τὴν ἄλλην δύναμιν ἔλαβε, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὑπερβάλλον τὸν Ταῦρον καὶ περιπεσοῖν χιόνι πολλῇ συχνούς ἀπέβαλε τῶν στρατιωτῶν. διὸ καὶ πάλιν ἀναστρέψας εἰς τὴν Κιλικίαν καὶ μεταλαβὼν ἕτερον καιρὸν, διεξῆλθε μὲν ἀσφαλέστερον τὸ προειρημένον ὄρος, παρὰ γενόμενος δ' εἰς Κελαινάς τῆς Φρυγίας διεῖλε τὸ στρατόπεδον εἰς χειμασίαν. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν στόλον ἐκ 10 Φοινίκης μετεπέμψατο Μηδίου ναυαρχοῦντος· ὃς περιτυχὼν ταῖς Πυθναίων ναυσίν, οὔσαις τριάκοντα ἑξ, καὶ καταναυμαχήσας, αὐτάνδρων τῶν σκαφῶν ἐκυρίευσεν. καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν οἱ τῶν Συρακοσίων φυ- 70 γάδες διατρέβοντες ἐν Ἀκράγαντι παρεκάλουν τοὺς προεστηκότας τῆς πόλεως μὴ περιορᾶν Ἀγαθοκλέα συσκευαζόμενον τὰς πόλεις· αἰρετώτερον γὰρ εἶναι πρὸ τοῦ τὸν τύραννον ἰσχυρὸν γενέσθαι διαπολεμεῖν 20 ἔκουσίνως ἢ περιμείναντας αὐτοῦ τὴν αὔξησιν ἐξ ἀνάγκης πρὸς ἰσχυρότερον διαγωνίζεσθαι. δοξάντων δ' αὐτῶν ἀληθῆ λέγειν, ὃ μὲν δῆμος τῶν Ἀκράγαντινων ἐψηφίσατο τὸν πόλεμον· καὶ Γελῶνους μὲν καὶ Μεσσηνίους εἰς τὴν συμμαχίαν προσελάβοντο, εἰς δὲ τὴν Λακεδαιμονίαν τῶν φυγάδων τινὰς ἐξέπεμψαν, ἐντελλάμενοι πειρᾶσθαι στρατηγὸν ἄγειν τὸν δυνάμενον πραγμάτων ἀφηγήσασθαι. τοὺς γὰρ πολιτικούς ὑπώπτεον ὡς ὄντας οἰκείους τυραννίδος, τοὺς δ' ἐξωθεν ὑπελάμβανον δικαίως ποιήσεσθαι τὴν τῶν 30 ὄλων ἐπιμέλειαν, ἀναμιμνησκόμενοι τῆς Τιμολέοντος τοῦ Κορινθίου στρατηγίας. οἱ δὲ πεμφθέντες ὡς πορὶ ἦκον εἰς τὴν Λακωνικὴν, εὖρον Ἀκρότατον τὸν 373 Κλεομένους τοῦ βασιλέως υἱὸν προσκεκοφῶτα πολλοῖς τῶν νέων, καὶ διὰ τοῦτο ξενικῶν πραγμάτων ὀρεγόμενον. τῶν γὰρ Λακεδαιμονίων μετὰ τὴν πρὸς Ἀντίπατρον μάχην ἀπολυόντων τῆς ἀτιμίας τοὺς ἐκ τῆς ἥτις διασωθέντας, μόνος ἐνέστη τῷ δόγματι.

διόπερ αὐτὸν συνέβη καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ὀλίγοις
 προσκόψαι, μάλιστα δ' οἷς ἦν τῶν νόμων τὰ πρὸς-
 τιμα· οὗτοι γὰρ συστραφέντες πληγὰς τε ἐνεφόρησαν
 αὐτῷ καὶ διετέλουν ἐπιβουλεύοντες. διὰ ταῦτα δὴ ξε-
 νικῆς ἡγεμονίας ἐπιθυμῶν, ἀσμένως ὑπήκουσε τοῖς
 Ἀκραγαντίνοις. τὴν δ' ἀποδημίαν πωλησάμενος ἄνευ
 τῆς τῶν ἐφόρων γνώμης ἀνήχθη ναυσὶν ὀλίγαις, ὥς
 διαίρων ἐπ' Ἀκράγαντος. ἀπενεχθεὶς δ' ὑπ' ἀνέμων
 εἰς τὸν Ἀδρίαν κατῆρε μὲν εἰς τὴν τῶν Ἀπολλω-
 10 νιατῶν χώραν, καταλαβὼν δὲ τὴν πόλιν πολιορκου-
 μένην ὑπὸ Γλαυκίου τοῦ βασιλέως τῶν Ἰλλυριῶν
 ἔλυσε τὴν πολιορκίαν, πείσας τὸν βασιλέα συνθήκας
 ποιήσασθαι πρὸς τοὺς Ἀπολλωνιάτας. ἐντεῦθεν δὲ
 πλεύσας εἰς Τάραντα, καὶ παρακαλίσας τὸν δῆμον
 συνελευθεροῦν Συρακοσίους, ἔπεισε ψηφίσασθαι ναυ-
 οῖν εἴκοσι βοηθεῖν. διὰ γὰρ τὴν συγγένειαν καὶ τὸ
 71 τῆς οἰκίας σχῆμα προσενόουν τοῖς λόγοις αὐτοῦ πύ-
 στιν τε μεγάλην καὶ βάρος. τῶν δὲ Ταραντίνων περὶ
 τὴν παρασκευὴν ὄντων αὐτὸς συνεκπλεύσας εἰς τὸν
 20 Ἀκράγαντα παρέλαβε τὴν στρατηγίαν, καὶ τὸ μὲν
 πρῶτον μετεωρίσας τὰ πλήθη μεγάλαις ἐλπίσι παρε-
 στήσατο πάντας προσδοκᾶν σύντομον κατάλυσιν τοῦ
 τυράννου. τοῦ δὲ χρόνου προϊόντος πρᾶξιν μὲν οὐ-
 δεμίαν οὔτε τῆς πατρίδος οὔτε τῆς περὶ τὸ γένος
 ἐπιφανείας ἀξίαν διεπράξατο, τοῦναντίον δὲ φονικὸς
 ὢν καὶ τῶν τυράννων ὠμότερος προσέκοπτε τοῖς
 πλήθεσι. πρὸς δὲ τούτοις τὴν πάτριον διαίταν μετέ-
 βαλε, καὶ ταῖς ἡδοναῖς ἐνετρύφησεν οὕτως ἀσελ-
 γῶς ὥστε Πέρσην εἶναι δοκεῖν καὶ οὐ Σπαρτιάτην.
 30 Ἐπεὶ δὲ τῶν προσόδων τὸ πλεῖον μέρος ἀνῆλωσε τὰ
 μὲν πολιτευόμενος τὰ δὲ διανοσφιζόμενος, τέλος Σω-
 σίστρατον, ἐπιφανέστατον τῶν φυγάδων, πολλάκις
 δυνάμεων ἀφηγησάμενον, ἐπὶ τὸ δεῖπνον παραλαβὼν
 ἔδολοφόνησεν, ἐγκαλέσαι μὲν ἀπλῶς οὐδ' ὅτι οὖν ἔχων,
 ἐκποδῶν δὲ ποιήσασθαι δραστικὸν ἄνδρα καὶ δυνά-
 μενον ἐφειδρεῦσαι τοῖς κακῶς προϊσταμένοις τῆς ἡγε-
 μονίας. διαβοηθείσης δὲ τῆς πράξεως εὐθύς οἱ τε
 φυγάδες συνέτρεχον ἐπ' αὐτὸν καὶ πάντες οἱ λοιποὶ

θετέθησαν ἄλλοτρίως. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀπίστη-
σαν αὐτὸν τῆς στρατηγίας, μετ' ὀλίγον δὲ καὶ βάλ-
λιν τοῖς λίθοις ἐπεχείρησαν. διόπερ φοβηθεὶς τὴν
τοῦ πλήθους ὁρμὴν νυκτὸς ἔφυγε, καὶ λαθὼν διήρην
εἰς τὴν Λακωνικὴν. ταύτου δ' ἀπαλλαγέντος Ταραν-
τῖνοι μὲν ἀπεσταλκότες εἰς Σικελίαν τὸν στόλον με-
τεπέμψαντο· Ἀκραγαντῖνοι δὲ καὶ Γελῶι καὶ Μεσ-
σήνιοι κατέλυσαν τὸν πρὸς Ἀγαθοκλέα πόλεμον,
μεσιτεύσαντος τὰς συνθήκας Ἀμίλκου τοῦ Καρχη-
δονίου. ἦσαν δὲ τὰ κεφάλαια τῶν συντεθέντων 10
374 τοιαῦτα. τῶν Ἑλληνίδων πόλεων τῶν κατὰ Σικελίαν
Ἡράκλειαν μὲν καὶ Σελινοῦντα καὶ πρὸς ταύταις
Ἰμέραν ὑπὸ Καρχηδονίοις τετάχθαι, καθάπερ καὶ
προὔπηρχον, τὰς δ' ἄλλας πάσας αὐτονόμους εἶναι,
τὴν ἡγεμονίαν ἔχόντων Συρακοσίων.

Μετὰ δὲ ταῦτα Ἀγαθοκλῆς ὁρῶν ἔρημον οὖσαν 72
τὴν Σικελίαν στρατοπέδων πολεμίων, ἀδειῶς προσή-
γετο τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία. ταχὺ δὲ πολλῶν ἐγ-
κρατῆς γεγόμενος ἰσχυρὰν κατεσκευάσατο τὴν δυνα-
στείαν· καὶ γὰρ συμμάχων πλήθος καὶ προσόδους 20
ἄδρας καὶ στρατόπεδον ἀξιόλογον περιεποίησατο. χω-
ρίς γὰρ τῶν συμμάχων καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκ Συ-
ρακουσῶν καταγραφέντων εἰς τὴν στρατείαν μισθο-
φόρους ἐπιλέκτους εἶχε πεζοὺς μὲν μυρίους, ἵππεῖς
δὲ τριεχιλλοὺς πεντήκοντα. ἐποίησατο δὲ καὶ παρα-
σκευὴν ὅπλων καὶ βελῶν παντοδαπῶν, εἰδὼς τοὺς
Καρχηδονίους ἐπιτετιμηκότας τῷ Ἀμίλκῳ περὶ τῶν
συνθηκῶν, συντόμως δὲ πρὸς αὐτὸν τὸν πόλεμον
ἐξολοσόντας. καὶ τὰ μὲν περὶ Σικελίαν ἐν τούτοις τοῖς
χρόνοις τοιαύτην ἔσχε τὴν κατάστασιν. κατὰ δὲ τὴν 30
Ἰταλίαν Σαμνῖται διαπολεμοῦντες Ῥωμαίοις ἔτη
πλείονα περὶ τῆς ἡγεμονίας Πλειστικὴν μὲν φρουρὰν
ἔχουσαν Ῥωμαϊκὴν ἐξεπολιόρχησαν, Σωρανοὺς δ'
ἐπίσαν κατασφάζει μὲν τοὺς παρ' αὐτοῖς Ῥωμαίους,
συμμαχίαν δὲ πρὸς Σαμνίτας συνθέσθαι. μετὰ δὲ
ταῦτα Ῥωμαίων Σατικόλαν πολιορκούντων ἐπεφά-
νησαν μετὰ δυνάμεως ἄδρας, σπεύδοντες λῦσαι τὴν
πολιορκίαν. γενομένης οὖν μάχης ἰσχυρὰς πολλοὶ μὲν

παρ' ἀμφατέρων ἀκηρέθησαν, τέλος δὲ ἐπὶ τοῦ προ-
 τερήματος ἐγένοντο Ῥωμαῖοι. μετὰ δὲ τὴν μάχην
 ἐκπολιορκήσαντες τὴν πόλιν ἐπήεσαν ἀδεῶς τὰ πλη-
 σίον πολιόμενα καὶ χωρία προσαγόμενοι. τοῦ δὲ πο-
 λέμου περὶ τὰς ἐν Ἀπουλίᾳ πόλεις συνεσιῶτος, οἱ
 μὲν Σαμνῖται πάντας τοὺς ἐν ἡλικίᾳ στρατείας ὄν-
 τας καταγράφαντες ἐστρατοπέδευσαν πλησίον τῶν
 πολεμίων, ὡς περὶ τῶν ὅλων κριθησόμενοι. ἃ δὲ
 πυνθόμενος ὁ δῆμος τῶν Ῥωμαίων, καὶ διαγωνιάσας
 10 περὶ τοῦ μέλλοντος, δύναμιν προέπεμψε πολλήν.
 εἰωθότες δ' ἐν τοῖς ἐπικινδύνοις καιροῖς αὐτοκρά-
 τορα τοῦ πολέμου καθιστάναι τινὰ τῶν ἀξιολόγων
 ἀνδρῶν, προεχειρίσαντο τότε Κόιντον Φάβιον καὶ
 μετ' αὐτοῦ Κόιντον Αὔλιον ἱππαρχον. οὗτοι δὲ τὰς
 δυνάμεις παραλαβόντες παρετάξαντο πρὸς τοὺς Σα-
 μνίτας περὶ τὰς καλουμένας Λαυσιόλας, καὶ πολ-
 λούς τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλον. τροπῆς δὲ γενομέ-
 νης καθ' ἅπαν τὸ στρατόπεδον, ὁ μὲν Αὔλιος κα-
 ταισχυνθεὶς ἐπὶ τῇ φυγῇ μόνος ὑπέστη τῷ πλήθει
 20 τῶν πολεμίων, οὐ κρατήσῃν ἐλπίζων, ἀλλ' ἀήτητον
 τὴν πατρίδα τὸ καθ' αὐτὸν μέρος ἀποδεικνύων. 375
 οὗτος μὲν οὖν οὐ μετασχὼν τοῖς πολίταις τῆς κατὰ
 τὴν φυγὴν αἰσχύνης ἰδίᾳ περιεποίησατο θάνατον
 ἐνδοξόν. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι φοβηθέντες μὴ τὰ κατὰ
 τὴν Ἀπουλίαν πράγματα τελέως ἀποβάλωσιν, ἀπρε-
 κίαν ἐξέπεμψαν εἰς Λουκερίαν πόλιν ἐπιφανεσιτάτην
 τῶν ἐν τοῖς τόποις· ἐκ ταύτης δὲ ὀρμώμενοι διεπο-
 λέμουν τοῖς Σαμνίταις, οὐ κακῶς τῆς ἀσφαλείας
 προνοησάμενοι. διὰ γὰρ ταύτην τὴν πόλιν οὐ μόνον
 30 ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ ἐπροτέρησαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ
 τοὺς μετὰ ταῦτα γενομένους ἕως τῶν καθ' ἡμᾶς χρό-
 νων διετέλεσαν ὀρμητηρίῳ χρώμενοι κατὰ τῶν πλη-
 σίον ἐθνῶν.
 78 Τῶν δὲ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν πράξεων τέ-
 λος ἔχουσῶν Ἀθήνησι μὲν παρέλαβε τὴν ἀρχὴν Θεό-
 φραστος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπάτοι κατεσιτάθησαν Μάρ-
 κος Ποιτήλιος καὶ Γάιος Σουλπίκιος. ἐπὶ δὲ τούτων
 Καλλατιανοὶ κατοικοῦντες ἐν τοῖς ἀριστεροῖς μέρεσι

τοῦ Πόντου, καὶ φρουρὰν ἔχοντες παρὰ τοῦ Λυσι-
 μάχου, ταύτην ἐξέβαλον καὶ τῆς αὐτονομίας ἀντί-
 χοντο. οἷσαύτως δὲ τὴν τε τῶν Ἰστριανῶν πόλιν καὶ
 τὰς ἄλλας τὰς πλησιοχώρους ἐλευθερώσαντες συνέ-
 θεντο συμμαχίαν ὡς κοινῇ πολεμῇ τῷ δυνάστη·
 προσελάβοντο δὲ εἰς τὴν φιλίαν τῶν τε Θράκων καὶ
 Σκυθῶν τοὺς ὁμοροῦντας, ὥστε τὸ πᾶν εἶναι σύ-
 στημα βάρους ἔχον καὶ δυνάμενον ἀδραῖς δυνάμεισιν
 ἀντιτάττεσθαι. ὁ δὲ Λυσίμαχος πυθόμενος τὰ πε-
 πραγμένα, μετὰ τῆς δυνάμεως ὤρμησεν ἐπὶ τοὺς 10
 ἀφροστηκίας. ποιοῦμενος δὲ τὴν πορείαν διὰ τῆς
 Θράκης καὶ τὸν Αἶμον ὑπερβαλὼν κατεστρατοπέδευσε
 πλησίον τῆς Ὀδητσοῦ. πολιορκίαν δὲ συστήσας
 ταχὺ τοὺς ἔνδον κατεπλήξατο, καὶ δι' ὁμολογίας
 παρέλαβε τὴν πόλιν. μετὰ δὲ ταῦτα τῷ παραπλη-
 σίῳ τρόπῳ τοὺς Ἰστριανούς· ἀνακτησάμενος ἀνέβη-
 ξεν ἐπὶ Καλλατιανούς. καθ' ὃν δὴ χρόνον ἦκον οἱ
 τε Σκύθαι καὶ Θράκες σὺν πολλῇ δυνάμει βοηθή-
 σοντες τοῖς συμμάχοις κατὰ τὰς συνθήκας. οἷς ἀπαν-
 τήσας Λυσίμαχος καὶ συμβαλὼν ἐξ ἐφόδου, τοὺς 20
 μὲν Θράκας καταπληξάμενος ἔπεισε μεταθέσθαι,
 τοὺς δὲ Σκύθας ἐκ παρατάξεως νικήσας καὶ πολλοὺς
 ἀνελὼν, τούτων μὲν τοὺς ὑπολειφθέντας ἐδίωξεν
 ἔκτος τῶν ὄρων, τὴν δὲ τῶν Καλλατιανῶν πόλιν πε-
 ριστρατοπέδυνσας συνεστήσατο πολιορκίαν, φιλοτι-
 μούμενος ἐκ παντὸς τρόπου κολάσαι τοὺς αἰτίους
 τῆς ἀποστάσεως. περὶ ταῦτα δ' ὄντος αὐτοῦ παρή-
 σαν τινες ἀπαγγέλλοντες ὅτι δύο δυνάμεις ἀπέσταλ-
 κεν Ἀντίγονος ἐπὶ βοήθειαν τοῖς Καλλατιανοῖς, τὴν
 μὲν περὶ τὴν δὲ κατὰ θάλατταν, καὶ ὅτι τῷ μὲν 30
 στόλῳ Λυκῶν ὁ στρατηγὸς παραπέπλευκεν εἰς τὸν

376 Πόντον, Πανσανίας δ' ἔχων οὐκ ὀλίγους στρατιώ-
 τας περὶ τὸ καλούμενον Ἰερὸν κατεστρατοπέδευσεν.
 ἐφ' οἷς ὁ Λυσίμαχος διαταραχθεὶς, ἐπὶ μὲν τῆς πο-
 λιορκίας ἀπέλιπε τοὺς ἱκανοὺς στρατιώτας, τὸ δὲ
 κράτιστον τῆς δυνάμεως ἀναλαβὼν αὐτὸς ἠπείγετο,
 σπεύδων συνάψαι τοῖς πολέμοις. παραγενόμενος δὲ
 ἐπὶ τὴν κατὰ τὸν Αἶμον ὑπερβολὴν εὗρε Σεύθην

τὸν βασιλεὺς τῶν Θρακῶν ἀφιστηκὸτα πρὸς Ἀντίγονον καὶ μετὰ πολλῶν στρατιωτῶν φυλάττοντα τὰς παρόδους. συνάψας δ' αὐτῷ μάχην ἐφ' ἱκανὸν χρόνον τῶν τε ἰδίων ἀπέβαλεν οὐκ ὀλίγους, καὶ τῶν πολεμίων ἀνελὼν παμπληθεῖς ἐβιάσατο τοὺς βαρβάρους. ἐπιφανεῖς δὲ καὶ τοῖς περὶ τὸν Πανσανίαν, καὶ καταλαβὼν αὐτοὺς εἰς δυσχωρίας συμπεφυγότας, ταύτας τ' ἐξεπολιόρκησε καὶ Πανσανίαν ἀνελὼν τῶν στρατιωτῶν οὓς μὲν ἐλύτρωσεν, οὓς δὲ εἰς τὰς ἰδίας 10 τάξεις διένειμε. τὰ μὲν οὖν περὶ Λυσίμαχον ἐν τοῖς ἦν.

- 74 Ὁ δ' Ἀντίγονος ἀποτυχὼν ταύτης τῆς ἐπιβολῆς, ἐξέπεμψε Τελεσφόρον εἰς Πελοπόννησον, δοὺς αὐτῷ πεντήκοντα ναῦς καὶ στρατιώτας τοὺς ἱκανοὺς, καὶ τὰς πόλεις ἐλευθεροῦν ἐνετείλατο. τοῦτο γὰρ πράξας ἤλπιζε πίστιν κατασκευάζειν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ὅτι πρὸς ἀλήθειαν φροντίζει τῆς αὐτονομίας αὐτῶν, καὶ ἅμα γινώσκειν ὑπέλαβε τὰ Κασσάνδρου πράγματα. ὁ δὲ Τελεσφόρος ἐπειδὴ τάχιστα κατέπλευσεν εἰς τὴν 20 Πελοπόννησον, ἐπῆλθε τὰς ὑπὸ Ἀλεξάνδρου φρουρουμένας πόλεις, καὶ πάσας ἡλευθέρωσε πλην Σικυνῶνος καὶ Κορίνθου· ἐν ταύταις γὰρ Πολυσπερχῶν διέτριβε δυνάμεις ἀδράς ἔχων καὶ πισιένων ταύταις τε καὶ ταῖς τῶν τόπων ὀχυρότησιν. ἅμα δὲ τοῖς τοις πραττομένοις Φίλιππος ὑπὸ Κασσάνδρου πεμφθεὶς στρατηγὸς εἰς τὸν πρὸς Αἰτωλοὺς πόλεμον ὡς τάχισθ' ἦκεν εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν μετὰ τῆς δυνάμεως, τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχειρεῖ λεηλατεῖν τὴν Αἰτωλίαν, μετ' ὀλίγον δὲ πυθόμενος Διαικίδην τὸν Ἡπει- 30 ρώτην εἰς τὴν βασιλείαν διελθὼν ὅσα καὶ θύναμιν ἀδράν συνηθροδικοτά, τάχως ὥρμησεν ἐκ αὐτῶν. ἔσπευδε γὰρ κατ' ἰδίαν διαγωνίσασθαι πρὶν ἢ συμμῆξαι τὴν τῶν Αἰτωλῶν δύναμιν. εὐρῶν δὲ τοῖς Ἡπειρώτας ἐτοίμους εἰς μάχην, ἐξ' ἐφόδου συνηψεν εἰς χεῖρας, καὶ πολλοὺς μὲν ἀνείλεν, οὐκ ὀλίγους δ' ἐξώγρησεν, ἐν οἷς συνέβαινεν εἶναι καὶ τῶν αἰτίων τῆς τοῦ βασιλέως καθόδου περὶ πεντήκοντα τὸν ἀριθμόν, οὓς δῆσας ἀπέστειλε πρὸς Κασσάνδρον.

τῶν δὲ περὶ τὸν Δίακιδην ἄθροισθέντων ἐκ τῆς φυ-
γῆς καὶ τοῖς Αἰτωλοῖς συμμιξάντων, πάλιν ἐπελθὼν
ὁ Φίλιππος μάχῃ ἐκράτησε καὶ πολλοὺς ἀνείλεν, ἐν
οἷς ἦν καὶ Δίακίδης ὁ βασιλεὺς. ἐν ὀλίγαις δ' ἡμέ-
ραις τηλικαῦτα ποιήσας προτερήματα κατεπλήξατο
πολλοὺς τῶν Αἰτωλῶν ἐπὶ τοσοῦταν ὥστε τὰς ἀνω-
χύρους πόλεις ἐκλίπειν, εἰς δὲ τὰ δυσβατώτατα τῶν
ὄρων συμφυγεῖν μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν. καὶ τὰ
377 μὲν περὶ τὴν Ἑλλάδα πραχθέντα τοιοῦτον ἔσχε
τὸ τέλος.

Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν Ἀσάνδρος ὁ τῆς Καρίας 10
κυριεύων πιεζόμενος τῷ πολέμῳ διελύσατο πρὸς Ἀν-
τίγονον ἐφ' ᾧ τοὺς μὲν στρατιώτας παραδῶσειν πάν-
τας Ἀντιγόνῳ, τὰς δ' Ἑλληνίδας πόλεις αὐτιονό-
μους ἀφήσειν, τὴν δὲ σατραπείαν ἣν πρότερον εἶχε
δαωρεῖν καθέξειν βέβαιος ὢν φίλος Ἀντιγόνῳ. δούς
δὲ περὶ τούτῳ ὁμηρον Ἀγάθωνα τὸν ἀδελφόν, καὶ
μετ' ὀλίγας ἡμέρας μεταμεληθεὶς ἐπὶ ταῖς συνθήκαις,
τὸν μὲν ἀδελφόν ἐξέκλεψεν ἐκ τῆς ὁμηρείας, πρὸς
δὲ Πτολεμαῖον καὶ Σέλευκον διαπρεσβευσάμενος ἤϊλου 20
βοηθεῖν τὴν ταχίστην. ἐφ' οἷς Ἀντίγονος δεινοπαθή-
σας δύνάμιν ἀπέστειλεν ἐπὶ τὴν ἐλευθέρωσιν τῶν
πόλεων καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, τοῦ μὲν
σιόλου ναύαρχον ἀποδείξας Μῆδιον, τοῦ δὲ στρατο-
πέδον καταστήσας στρατηγὸν Δόκιμον. οὗτοι δὲ παρα-
γενόμενοι πρὸς τὴν πόλιν τῶν Μιλησίων τοὺς τε πο-
λίτας ἐκάλουν ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν φρουρου-
μένην ἄκραν ἐκπολιορκήσαντες εἰς αὐτονομίαν ἀπο-
κατέστησαν τὸ πολίτευμα. περὶ ταῦτα δ' ὄντων τού-
των Ἀντίγονος Τράλλεις ἐκπολιόρχησεν· εἰς δὲ Καῦ- 30
νον παρελθὼν, καὶ τὸν σιόλον μεταπεμψάμενος, ἔλθε
καὶ ταύτην τὴν πόλιν πλὴν τῆς ἄκρας· ταύτην δὲ
περιχαρακώσας καθ' ὃ μέρος ἦν προσμάχεσθαι συν-
εχεῖς προσβολὰς ἐποιεῖτο. ἐπὶ δὲ τὴν Ἰασον πόλιν
ἐκπεμφθεὶς Πτολεμαῖος μετὰ δυνάμειος ἱκανῆς ἠγά-
κασε προσθέσθαι τοῖς περὶ Ἀντίγονον αὐταὶ μὲν
οὖν τῆς Καρίας οὔσαι τοῦτον τὸν τρόπον ὑπετάγη-
σαν Ἀντιγόνῳ. μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας ἐλθόντων πρὸς 1

- αὐτὸν πρεσβευτῶν παρ' Αἰτωλῶν καὶ Βοιωτῶν, πρὸς μὲν τούτους συμμαχίαν συνέθετο· τῷ δὲ Κασσάνδρῳ συνελθὼν εἰς λόγους ὑπὲρ εἰρήνης περὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἀπῆλθεν ἄπρακτος, οὐ δυναμένων αὐτῶν οὐδαμῶς συμφωνῆσαι. διόπερ ὁ Κασσάνδρος ἀπογνοὺς τὰς διαλύσεις διέγνοι τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πραγμάτων πάλιν ἀντέχεσθαι. ἀναξενῆας οὖν μετὰ τριακόντα νεῶν εἰς Ὠρεῖον ἐπολιόρκει τὴν πόλιν. ἐνεργῶς δ' αὐτοῦ ταῖς προσβολαῖς χρωμένου, καὶ 10 τοῦ πολιέματος ἤδη κατὰ κράτος ἀλίσκομενον, παρεγένετο βοηθήσων τοῖς Ὠρεῖταις Τελέσφορος μὲν ἐκ Πελοποννήσου μετὰ νεῶν εἴκοσι καὶ στρατιωτῶν χιλίων, Μῆδιος δ' ἐκ τῆς Ἀσίας ἔχων ναῦς ἑκατόν. οὗτοι δ' ὁρῶντες ἐφορμούσας τῷ λιμένι τὰς τοῦ Κασσάνδρου ναῦς, πῦρ ἐνῆκαν, καὶ τέτταρας μὲν κατέκαυσαν, παρ' ὀλίγον δὲ καὶ πάσας διέφθειραν· τοῖς δ' ἐλαττουμένοις παραγενομένης βοηθείας ἔξ' Ἀθηνῶν ἐπέπλευσαν οἱ περὶ Κασσάνδρον καταφρονοῦσι τοῖς πολεμίοις. συμβαλόντες δ' αὐτοῖς μίαν μὲν κατέ- 20 θυσαν, τρεῖς δ' αὐτάνδρους ἔλαβον. καὶ τὰ μὲν πραχθέντα περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Πόντον τοιαῦτα ἦν.
- 76 Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Σαμνῖται μὲν μετὰ πολ- 378 λῆς δυνάμειος ἐπήεσαν πορθοῦντες τῶν κατ' Ἰταλίαν πόλεων ὅσαι τοῖς ἐναντίοις συνηγωνίζοντο· οἱ δ' ὑπατοὶ τῶν Ῥωμαίων μετὰ στρατοπέδου παραγενομένοι παραβηθεῖν ἐπειρῶντο τοῖς κινδυνεύουσι τῶν συμμαχῶν. ἀντεστρατοπεδεύσαντο δὲ τοῖς πολεμίοις περὶ Κλινναν πόλιν, καὶ ταύτην μὲν εὐθὺς ἐρούσαντο τῶν ἐπικειμένων φόβῳ· μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας ἑκα- 30 ξάντων ἀμφοτέρων τὰς δυνάμεις ἐγένετο μάχη καρτερὰ, καὶ συχνοὶ παρ' ἀμφοτέρων ἐπέσον. τὸ δὲ τέλος οἱ Ῥωμαῖοι βιασάμενοι κατὰ κράτος περιέεγοντο τῶν πολεμίων· ἐπὶ πολὺν δὲ τρόπον χρησάμενοι τῷ διωγμῷ πλείους τῶν μυρίων ἀνείλον. καὶ τῆς μάχης ἀγνοουμένης ἔτι Καμπανοὶ μὲν καταφρονήσαντες τῶν Ῥωμαίων ἀπέστησαν· ὁ δὲ δῆμος εὐθὺς δυνάμιν τε τὴν ἱκανὴν ἐξέπεμψεν ἐπ' αὐτοὺς καὶ στρατηγὸν αὐτοκράτορα Γαίον Μαίνιον καὶ μετ'

αὐτοῦ κατὰ τὸ πατριον ἔθος Μάνιον Φούλβιον ἱπ-
 παρχον. τούτων δὲ πλησίον τῆς Καπύης καταστρα-
 τοπεδευσάντων, οἱ Καμπανοὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐπε-
 χείρουν ἀγωνίζεσθαι· μετὰ δὲ ταῦτα πυθόμενοι τὴν
 τῶν Σαρνιτῶν ἦταν, καὶ νομίσαντες πάσας τὰς
 δυνάμεις ἤξειν ἐπ' αὐτούς, διελύσαντο πρὸς Ρω-
 μαίους. τοὺς γὰρ αἰτίους τῆς ταραχῆς ἐξέδωκαν, οἱ
 προτεθείσης κρίσεως οὐ περιμείναντες τὴν ἀπόφασιν
 αὐτοὺς ἀνέειλον. αἱ δὲ πόλεις τυχοῦσαι συγγνώμης
 εἰς τὴν προϋπάρχουσαν συμμαχίαν ἀποκατέστησαν.¹⁰
 Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος Ἀθηῆνοι μὲν 77
 ἤρχε Πολέμων, ἐν Ρώμῃ δ' ὑπῆρχον ὑπατοὶ Λεύ-
 κιος Παπίριος τὸ πέμπτον καὶ Γαῖος Ιούνιος, ἡχθῆ
 δὲ καὶ Ὀλυμπιάς κατὰ ταῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ἐβδόμη
 πρὸς ταῖς ἑκατὸν καὶ δέκα, καθ' ἣν ἐνῖκα στάδιον
 Παρμενίων Μυτιληναῖος. ἐπὶ δὲ τούτων τῶν χρό-
 νων Ἀντίγονος ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἑλλάδα στρατη-
 γὸν Πτολεμαῖον τρὺς Ἑλλήνας ἐλευθερώσοντα· συνέ-
 πεμψε δ' αὐτῷ ναῦς μὲν μακρὰς ἑκατὸν καὶ πεντή-
 κοντα, Μῆδιον ἐπιστήσας ναυαρχόν, στρατιώτας δὲ²⁰
 πεζοὺς μὲν πεντακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ πεντακοσίους.
 ἐποίησατο δὲ καὶ πρὸς Ροδίουσιν συμμαχίαν, καὶ
 προσελάβετο παρ' αὐτῶν ναῦς ἐξηρτισμένας πρὸς τὸν
 πόλεμον δέκα πρὸς τὴν τῶν Ἑλλήνων ἐλευθέρωσιν.
 ὁ δὲ Πτολεμαῖος μετὰ παντός τοῦ στόλου κατα-
 πλεύσας τῆς Βοιωτίας εἰς τὸν βαθὺν καλούμενον
 λιμένα παρὰ μὲν τοῦ κοινοῦ τῶν Βοιωτῶν προσελά-
 βετο στρατιώτας πεζοὺς μὲν διςχιλίους διακοσίους,
 379 ἱππεῖς δὲ χιλίους τριακοσίους. μετεπέμψατο δὲ καὶ
 τὰς ἐξ Ὠρεοῦ ναῦς, καὶ τεγίσας τὸν Σαλγανέα συν-³⁰
 ἤγαγεν ἐνταῦθα πᾶσαν τὴν δύναμιν· ἤλπιζε γὰρ
 προσδέξασθαι τοὺς Χαλκιδεῖς, οἵπερ μόνοι τῶν Εὐ-
 βοίων ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐφρουροῦντο. ὁ δὲ Κάσ-
 σανδρος ἀγωνιῶν ὑπὲρ τῆς Χαλκίδος τὴν Ὠρεοῦ
 πολιορκίαν ἔλυσεν, εἰς δὲ τὴν Χαλκίδα παρήλθε, καὶ
 τὰς δυνάμεις μετεπέμπετο. Ἀντίγονος δὲ πυθόμε-
 νος περὶ τὴν Εὐβοίαν ἐφειδρεύειν ἀλλήλοισι τὰ στρα-
 τώπιδά, μετεπέμψατο τὸν Μῆδιον εἰς τὴν Ἀσίαν

μετὰ τοῦ στόλου· εὐθύς δὲ καὶ τὰς δυνάμεις ἀναλα-
 βὼν προῆγεν ἐφ' Ἑλληςπόντου κατὰ τάχος, ὡς δια-
 βησόμενος εἰς Μακεδονίαν, ὅπως ἡ μένοντος Κασ-
 σάνδρου περὶ τὴν Εὐβοίαν αὐτὸς ἐρημον καταλάβῃ
 Μακεδονίαν τῶν ἀμυνομένων, ἢ τῇ βασιλείᾳ βοη-
 θῶν ἀποβάλῃ τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα πράγματα. ὁ
 δὲ Κασσάνδρος συνιδὼν τὴν ἐπινόειαν αὐτοῦ, Πλεί-
 σταρχον μὲν ἀπέλιπεν ἐπὶ τῆς ἐν Χαλκίδι φρουρᾶς·
 αὐτὸς δὲ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἀναστρέψας Ὠρω-
 10 πὸν μὲν κατὰ κράτος εἶλε, Θηβαίους δ' εἰς τὴν αὐ-
 τοῦ συμμαχίαν κατέστησε· πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους Βοιω-
 τοὺς ἀνοχὰς ποιησάμενος, καὶ καταλιπὼν ἐπὶ τῆς
 Ἑλλάδος στρατηγὸν Εὐπόλεμον, ἀπῆλθεν εἰς Μακε-
 δονίαν, ἀγωνιῶν περὶ τῆς τῶν πολεμίων διαβάσεως.
 ὁ δ' Ἀντίγονος ἐπειδὴ κατήντησεν εἰς τὴν Προπον-
 τίδα, διαπρεσβεύσασιο πρὸς τοὺς Βυζαντίους, ἀξιῶν
 μετέχειν τῆς συμμαχίας. παραγενομένων δὲ καὶ παρὰ
 Λυσιμάχου πρεσβευτῶν, καὶ παρακαλούντων μὴδὲν
 ποιεῖν μῆτε κατ' αὐτοῦ μῆτε κατὰ Κασσάνδρου, τοῖς
 20 μὲν Βυζαντίοις ἔδοξε μένειν ἐφ' ἡσυχίας, καὶ τηρεῖν
 τὴν πρὸς ἀμφοτέρους εἰρήνην ἅμα καὶ φιλίαν. ὁ δ'
 Ἀντίγονος δυσχρηστοίμενος ἐπὶ τούτοις, ἅμα δὲ καὶ
 τῆς χειμερινῆς ὥρας συγκλιούσης, διέδωκε τοὺς
 στρατιώτας κατὰ πόλιν εἰς τὴν χειμασίαν.
 78 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Κερκυραῖοι μὲν
 βοηθήσαντες Ἀπολλωνιάταις καὶ τοῖς Ἐπίδαμνίοις
 τοὺς μὲν στρατιώτας Κασσάνδρου ὑποσπόνδους ἀφῆ-
 καν, τῶν δὲ πόλεων Ἀπολλωνίαν μὲν ἡλευθέρωσαν,
 Ἐπίδαμνον δὲ Γλαυκίᾳ τῷ τῶν Ἰλλυριῶν βασιλεῖ
 30 παρέδωκαν. ὁ δ' Ἀντιγόνου στρατηγὸς Πτολεμαῖος
 χωρισθέντος εἰς Μακεδονίαν Κασσάνδρου καταπλη-
 ξάμενος τοὺς φρουροῦντας τὴν Χαλκίδα παρέλαβε
 τὴν πόλιν, καὶ τοὺς Χαλκιδεῖς ἀφῆκεν ἀφρουρήτους,
 ὥστε γενέσθαι φανερὸν ὡς πρὸς ἀλήθειαν Ἀντίγονος
 ἡλευθεροῦν προήρηται τοὺς Ἕλληνας· ἐπικαιρὸς 380
 γὰρ ἡ πάλις ἐστὶ τοῖς βουλομένοις ἔχειν ὀρηκτήριον
 διαπολεμεῖν περὶ τῶν ὅλων. ὁ δ' οὖν Πτολεμαῖος
 ἐπὶ τῇ πόλει, ὡς ἔλεγε, παρέδωκε τοῖς Βοιωτοῖς, καὶ

τοὺς Κασσάνδρου στρατιώτας ὑποχειρίους ἔλαβη. μετὰ δὲ ταῦτα Ἑρετριεῖς καὶ Καρυστίους εἰς τὴν συμμαχίαν προσλαβόμενος ἐστράτευσεν εἰς τὴν Ἀττικὴν, Δημητρίου τοῦ Φαληρέως ἐπιστατοῦντος τῆς πόλεως. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τὸ μὲν πρῶτον λάθρα διέπμποντο πρὸς Ἀντίγονον, ἀξιοῦντες ἐλευθερῶσαι τὴν πόλιν· τότε δὲ τοῦ Πτολεμαίου παραγεννηθέντος πλησίον τῆς πόλεως, θαρσύναντες ἠνέγκασαν τὸν Δημήτριον ἀνοχὰς ποιήσασθαι καὶ πρεσβείας ἀποστέλλειν πρὸς Ἀντίγονον περὶ συμμαχίας. ὁ δὲ 10 Πτολεμαῖος ἀναστρέψας ἐκ τῆς Ἀττικῆς εἰς τὴν Βοιωτίαν τὴν τε Καδμείαν εἰλε καὶ τὴν φρουρὰν ἐκβαλὼν ἠλευθέρωσε τὰς Θήβας. μετὰ δὲ ταῦτα πορευθεὶς εἰς τὴν Ὠκίδα, καὶ τὰς μὲν ἡλείους τῶν πόλεων προσαγαγόμενος, ἐξέβαλε πανταχόθεν τὰς Κασσάνδρου φρουράς· ἐπῆλθε δὲ καὶ τὴν Λοκρίδα καὶ τῶν Ὀπουντίων τὰ Κασσάνδρου φρουρῶντων συνεστήσατο πολιορκίαν καὶ συνεχεῖς προσβολὰς ἐποίετο.

Τῆς δ' αὐτῆς θέρειας Κυρηναῖοι μὲν ἀποστάντες 79 Πτολεμαίου τὴν ἄκραν περιεστρατοπέδευσαν, ὡς αὐτίκα μάλα τὴν φρουρὰν ἐκβαλοῦντες. παραγενομένων δὲ πρεσβευτῶν ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ παρακαλοῦντων παύσασθαι τῆς φιλοτιμίας, τοὺτους μὲν ἀπέκτειναν, τὴν δὲ ἄκραν ἐνεργέστερον ἐπολιόρουν. ἐφ' οἷς παροξυνθεὶς ὁ Πτολεμαῖος ἀπέστειλεν Ἄγιν στρατηγὸν μετὰ δυνάμεως πεζῆς· ἐξέπεμψε δὲ καὶ στόλον τὸν συλληφόμενον τοῦ πολέμου, ναύαρχον ἐπιστήσας Ἐπαλνειον. ὁ δὲ Ἄγισ ἐνεργῶς διαπολεμήσας τοῖς ἀφεστηκόσιν ἐκυρίευσεν κατὰ κράτος τῆς 80 πόλεως, καὶ τοὺς μὲν αἰελοὺς τῆς ἀποστάσεως δῆσας ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν, καὶ τῶν ἄλλων τὰ ὄπλα παρελόμενος, καὶ τὰ κατὰ τὴν πόλιν διοικήσας ὡς ποτ' ἴδοξεν αὐτῷ συμφέρειν, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Πτολεμαῖος δὲ, τῶν περὶ Κυρήνην αὐτῷ κατὰ νοῦν ἀπηντηκότων, διῆρεν ἐκ τῆς Αἰγύπτου μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν Κύπρον ἐπὶ τοὺς ἀπειθοῦντας τῶν βασιλέων. Πυγμαλίωνα δὲ εὐραὶν

διαπρεσβευόμενον πρὸς Ἀντίγονον ἀπέειπε· Πράξιπ-
πον δὲ τὸν τῆς Λαπηθίας βασιλεία καὶ τὸν τῆς Κε-
ρυνίας δυνάστην ὑποπτεύσας ἀλλοτρίως ἔχειν συνέ-
λαβε, καὶ Στασίοικον τὸν τῶν Μαριέων καὶ τὴν
μὲν πόλιν κατέσκαψε, τοὺς δ' οἰκούντας μετήγαγεν
εἰς Πάφον. ταῦτα δὲ διαπραξάμενος τῆς μὲν Κύπρου
κατέστησε στρατηγὸν Νικηκρέντα, παραδούς τὰς τε
πόλεις καὶ τὰς προσόδους τῶν ἐκπεπρωκότων βασι-
λέων. αὐτὸς δὲ μετὰ δυνάμει ἐκπλεύσας ἐπὶ τῆς 381

10 Συρίας τῆς ἄνω καλουμένης, Ποσίδειον καὶ ποτα-
μούς Καρῶν ἐκπολιορκήσας διήρπασεν. ἐτοίμως δὲ
πλεύσας ἐπὶ Κιλικίᾳ Μαλλὸν εἶλε καὶ τοὺς ἐγκα-
ταληφθέντας ἐλαφυροπώλησεν. ἐπόρθησε δὲ καὶ τὴν
ἐγγὺς χώραν, καὶ τὸ στρατόπεδον ὠφελείας ἐμπλη-
σας ἀπέπλευσεν εἰς τὴν Κύπρον, ἐπολιτεύετο δὲ πρὸς
τοὺς στρατιώτας, αὐτῶς ἐκκαλούμενος αὐτῶν τὰς
προθυμίας εἰς τοὺς ἐπιφερομένους κινδύνους.

80 Δημήτριος δὲ ὁ Ἀντιγόνου διέκριβεν αἰεὶ περὶ
κοίλῃν Συρίαν, ἐφεδρεύων ταῖς τῶν Αἰγυπτίων ду-
20 νάμειν. ὡς δ' ἤκουσε τὰς τῶν πόλεων ἀλώσεις,
Πύθωνα μὲν ἐπὶ τῶν τόπων κατέλιπε στρατηγόν,
δούς αὐτῷ τοὺς ἐλέφαντας καὶ τὰ βαρέα τῶν ταγμα-
των· αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τοὺς τε ἵππεῖς καὶ τὰ ψι-
λικά τάγματα προῆγεν ἐπὶ Κιλικίας συντόμως,
βοηθήσων τοῖς κινδυνεύουσιν. ὑστερήσας δὲ τῶν και-
ρῶν καὶ καταλαβὼν ἀποπεπλευκότας τοὺς πολε-
μίους, ἐπανῆλθε συντόμως ἐπὶ τὸ στρατόπεδον,
ἀποβεβληκὼς τῶν ἵππων τοὺς πλείους κατὰ τὴν
ὁδοιπορίαν· διέτεινε γὰρ ἕξ ἡμέρας ἀπὸ Μαλλοῦ

80 σταθμοὺς εἴκοσι καὶ τέτταρας, ὥστε διὰ τὴν ὑπερ-
βολὴν τῆς κακοπαθείας μὴτε σκευοφόρῳν ἀκολουθεῖ-
σαι μὴδὲνα μὴτε τοὺς ἵπποκόμους. ὁ δὲ Πτολε-
μαῖος, κατὰ τοῦν αὐτῷ τῶν πραγμάτων ἀπηγηκό-
των, τότε μὲν ἀπῆρξεν εἰς Αἴγυπτον· μετ' ὀλίγον δὲ
χρόνον παροξυνόμενος ὑπὸ Σελεύκου διὰ τὴν πρὸς
τὸν Ἀντίγονον ἀλλοτριότητα, διέγνω στρατεύειν ἐπὶ
κοίλῃν Συρίαν καὶ παραταττεσθαι ταῖς περὶ τὸν Δη-
μήτριον. συναγαγὼν οὖν πανταχόθεν τὰς δυνάμεις

ἀνέβηξεν ἀπὸ Ἀλεξανδρείας εἰς Πηλούσιον, ἔχων
 πεζοὺς μὲν μυρίους ὀκτακισχιλίους, ἵππεῖς δὲ τετρα-
 κισχιλίους, ὧν ἦσαν οἱ μὲν Μακεδόνες, οἱ δὲ μισθο-
 φόροι, Αἰγυπτίων δὲ πλῆθος, τὸ μὲν κομίζον βέλη
 καὶ τὴν ἄλλην παρασκευήν, τὸ δὲ καθωπλισμένον
 καὶ πρὸς μάχην χρήσιμον. ἀπὸ δὲ Πηλουσίου διὰ
 τῆς ἐρήμου διελθὼν κατεστρατοπέδευσε πλησίον τῶν
 πολεμίων περὶ τὴν παλαιὰν Γάζαν τῆς Συρίας·
 ὁμοίως δὲ καὶ Δημήτριος μεταπεμφάμενος πανταχό-
 θεν τοὺς ἐκ τῆς χειμασίας στρατιώτας εἰς τὴν πα- 10
 λαιὰν Γάζαν ὑπέμενε τὴν τῶν ἐναντίων ἐφεθον.
 τῶν δὲ φίλων αὐτῷ συμβουλευόντων μὴ παρατάτ- 81
 τεσθαι πρὸς ἡγεμόνα τηλικαῦτον καὶ δύναμιν μείζω,
 τούτοις μὲν οὐ προσεῖχεν, εἰς δὲ τὸν κίνδυνον παρε-
 σκευάζετο τεθαρρόνως, καίπερ νέος ὢν παντελῶς καὶ
 τηλικαύτην μάχην μέλλων ἀγωνίζεσθαι χωρὶς τοῦ
 382 πατρὸς. συναγαγόντος δ' ἐν τοῖς ὅπλοις ἐκκλησίαν
 αὐτοῦ, καὶ σιάντος ἐπὶ τινος ἀναστήματος μετ'
 ἀγωνίας καὶ διατροπῆς, ὃ μὲν ὄχλος ἀνεβόησε μιᾷ
 φωνῇ θαρρεῖν, καὶ πρὸ τοῦ τὸν κήρυκα καταπαύ- 20
 σαι τοὺς θορυβοῦντας ἀπαντες σιωπὴν παρείχοντο.
 οὔτε γὰρ στρατιωτικὸν ἔγκλημα ὑπῆρχε περὶ αὐτὸν
 οὔτε πολιτικόν, ὥτε προσφαιώς ἐφ' ἡγεμονίας τε-
 ταγμένον· ὅπερ εἶωθε γίνεσθαι τοῖς παλαιοῖς στρα-
 τηγοῖς, ὅταν ἐκ πολλῶν προφάσεων ἐν ἔγκλημα πρὸς
 ἕνα καιρὸν ἀθροίζηται· τὸ γὰρ πλῆθος αἰεὶ θυεράρε-
 στον ἐπὶ τῶν αὐτῶν μένον, καὶ πᾶν τὸ μὴ πλεονά-
 ζον κεχαρισμένην ἔχει τὴν μεταβολήν· τοῦ τε πατρὸς
 ἤδη γεγηρακότος αἰ τῆς βασιλείας ἐλπίδες εἰς τὴν
 τούτου διαδοχὴν ἦγον ἅμα τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν τῶν 30
 ὄχλων εὐνοίαν. ἦν δὲ καὶ τῷ κάλλει καὶ τῷ μεγέθει
 διάφορος, εἰς δὲ κεκοσμημένος ὅπλοις βασιλικοῖς εἶχε
 πολλὴν ὑπεροχὴν καὶ κατάπληξιν, δι' ἧς εἰς ἐλπίδας
 ἀδράς ἦγε τοὺς πολλούς· πρὸς δὲ τούτοις προπότης τις
 ἦν περὶ αὐτόν, ἀρμόζουσα νέῳ βασιλεῦ, δι' ἧς εἰς
 προθυμίαν ἐξεκαλεῖτο πάντας, ὥστε καὶ τοὺς ἐκτὸς
 τάξεως συνδραμεῖν ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν, συναγωνιῶντας
 τῇ νεότητι καὶ τῇ μελλούσῃ γίνεσθαι κρίσει δια-

τῆς παρατάξεως. οὐ μόνον γὰρ πρὸς πλείονας ἤμελλε διακινδυνεύειν ἀλλὰ καὶ πρὸς ἡγεμόνας σχεδὸν μεγίστους Πιολεμαῖον καὶ Σέλευκον. οὗτοι γὰρ πάντας τοὺς πολέμους Ἀλεξάνδρῳ συστρατεύσαμενοι, καὶ πολλάκις καθ' αὐτοὺς δυνάμειν ἡγησάμενοι, μέχρι τῶν καιρῶν τούτων ὑπῆρχον ἀνίκητοι. ὁ δ' οὖν Δημήτριος παρακαλέσας τὰ πλήθη τοῖς οἰκείοις λόγοις, καὶ θωριάς τε δώσειν κατὰ τὴν ἀξίαν καὶ τὰ λάφρα συγχωρήσειν ἐπαγγελάμενος, ἐξέταξε τὴν δύ-

10 νομιν εἰς τὴν μάχην.

82. Ἐπὶ μὲν οὖν τὸ λαὸν κέρας ἔταξε, καθ' ὃ τὸν κίνδυνον αὐτὸς ἤμελλε ποιεῖσθαι, πρώτους μὲν τοὺς περὶ αὐτὸν ἱππεῖς ἐπιλέκτους διακοσίους, ἐν οἷς ἦσαν οἱ τε ἄλλοι φίλοι πάντες καὶ Πύθων ὁ συνέστρατευμένος μὲν Ἀλεξάνδρῳ, συγκαθεσταμένος δὲ ὑπ' Ἀντιγόνου στρατηγός καὶ τῶν ὕλων μέτοχος. πρόταγμα δὲ τρεῖς ἱλας ἱππέων ἔταξε, καὶ πλαγιοφύλακας τὰς ἴσας, καὶ χωρὶς ἑξω τοῦ κέρατος ἀπολελυμένας τρεῖς Ταραντίνων· ὥστ' εἶναι τοὺς περὶ
20 τὸ σῶμα τεταγμένους ἱππεῖς ξυστοφόρους μὲν πεντακοσίους, Ταραντίνους δὲ ἑκατόν. ἐξῆς δ' ἔταξε τῶν ἱππέων τοὺς καλουμένους μὲν ἑταίρους, ὄντας δὲ τὸν ἀριθμὸν ὀκτακοσίους· μετὰ δὲ τούτους παντοδαπούς ἱππεῖς οὐκ ἐλάττους τῶν χιλιῶν πεντακοσίων. πρὸ παντός δὲ τοῦ κέρατος ἔστησε τῶν ἐλεφάντων τριάκοντα, καὶ τὰ διαστήματα αὐτῶν ἐπλήρωσε τοῖς ψιλικοῖς τάγμασιν, ὧν ἦσαν ἀκοντισταὶ μὲν καὶ τοξοῦται χίλιοι, σφενδονῆται δὲ Πέρσαι πεντακόσιοι. τὸ μὲν οὖν εὐώνυμον κέρας οὕτω κατασκευάσας διε-
30 νοεῖτο τούτῳ κινεῖν τὴν μάχην. ἐχομένην δ' ἔστησε τὴν τῶν πεζῶν φάλαγγα, συνεστῶσαν ἐξ ἀνδρῶν μυρίων καὶ χιλιῶν. τούτων δ' ἦσαν Μακεδόνες μὲν δις χίλιοι, Λύκιοι δὲ καὶ Παμφύλιοι χίλιοι, μισθοφόροι δ' ὀκτακισχίλιοι. ἐπὶ δὲ τὸ δεξιὸν κέρας ἔταξε τοὺς λοιποὺς ἱππεῖς χιλίους πεντακοσίους, ὧν Ἀνδρόνικος 388 ἡγεῖτο. τούτῳ δ' ἦν συντεταγμένον λοξὴν φυλάττειν τὴν στάσιν, καὶ φυγομαχεῖν παραδοκοῦντα τὴν δὲ αὐτοῦ γενομένην κρίσιν. τοὺς δὲ λοιποὺς τῶν ἐλε-

φάντων τρεῖςκαίδεκα ἔστησε πρὸ τῆς τῶν πεζῶν φά-
λαγγος, μίξας εἰς τὰ διαστήματα τῶν ψιλῶν τοὺς
ἱκανούς. Δημήτριος μὲν οὖν διεκόσμησε τὴν ἰδίαν
δύναμιν τὸν τρόπον τοῦτον.

Οἱ δὲ περὶ τὸν Πτολεμαῖον καὶ Σέλευκον τὸ μὲν 83
πρῶτον ἔταξαν ἰσχυρὰν τὴν εὐώνυμον τάξιν, ἀγνοοῦν-
τες τὴν τῶν ἐναντίων ἐπιβολήν· μαθόντες δὲ παρὰ
τῶν κατασκόπων τὸ γεγονός ταχέως ἐξέταξαν τὴν
δύναμιν ὅπως τὸ δεξιὸν κέρασ ἰσχὺν ἔχον καὶ δύνα-
μιν τὴν κρατίστην διαγωνίσηται πρὸς τοὺς μετὰ Δη- 10
μητρίου τεταγμένους ἐν τοῖς εὐώνυμοις μέρεσιν. ἔτα-
ξαν δὲ ἐπὶ τοῦ κέρατος τοῦτου τῶν ἱππέων τοὺς κρα-
τίστους τριςχιλίους, ἐν οἷς καὶ αὐτοὶ διεγνώκεισαν
ἀγωνίσασθαι. προέταξαν δὲ τῆς στάσεως ταύτης
τοὺς κομίζοντας χάρακα σεσιδηρωμένον καὶ δεδεμέ-
νον ἀλυσεσιν, ὃν παρεσκευάσαντο πρὸς τὴν τῶν ἑλε-
φάντων ἔφοδον· ταθέντος γὰρ τοῦτου ῥάδιον ἦν εἴρ-
γειν τὰ θηρία τῆς εἰς τοῦμπροσθεν πορείας. προ-
έταξαν δὲ τοῦ κέρατος τοῦτου καὶ τὰ ψιλικά τάγματα,
παραγγείλαντες τοῖς τε ἀκοντισταῖς καὶ τοῖς τοξόταις 20
συνεχῶς κατατιτρώσκειν τὰ θηρία καὶ τοὺς ἐπ' αὐ-
τοῖς ἀναβεβηκότας. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον ὀχυρωσά-
μενοι τὸ δεξιὸν κέρασ, καὶ τὴν ἄλλην δύναμιν ἐκτά-
ξαντες ἐνδεχομένως, ἐπῆγον τοῖς πολεμίοις μετὰ
πολλῆς κραυγῆς. ἀντεπαγόντων δὲ καὶ τῶν ἐναντίων,
τὸ μὲν πρῶτον ἐπ' ἄκρων τῶν κεράτων ἱππομαχία
συνέστη τῶν προτεταγμένων ἱππέων, ἐν οἷς πολὺ
ἐπροτέρουν οἱ περὶ τὸν Δημήτριον. μετ' ὀλίγον δὲ
τῶν περὶ Πτολεμαῖον καὶ Σέλευκον περιπνευσάντων
τὸ κέρασ καὶ βιαϊότερον ἐπενεχθέντων ὀρθαῖς ταῖς 30
ῥαῖς, συνέστη καρτερά μάχη διὰ τὰς ἑκατέρων προ-
θυμίας. κατὰ μὲν οὖν τὴν πρώτην ἔφοδον τοῖς ξυ-
στοῖς ἀγωνισάμενοι τούτων τε τὰ πλεῖστα συνέτρι-
ψαν καὶ τῶν ἀγωνιζομένων οὐκ ὀλίγους κατετραυ-
μάτισαν· κατὰ δὲ τὴν δευτέραν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν
ἀπὸ τοῦ ξίφους μάχην ὤρμησαν, καὶ συμπλεκόμενοι
πολλοὺς ἀλλήλων ἀνῆρουν, οἳ τε ἡγεμόνες αὐτοὶ πρὸ
πάντων κινδυνεύοντες προετρέποντο τοὺς ὑποτε-

ταγμένους εὐρώστως ὑπομένειν τὸ δεινόν, οἳ τ' ἐπὶ
 τῶν κεράτων ἵππεις ἅπαντες ἐπιλελεγμένοι κατ' ἀρε-
 τὴν ἡμιλλῶντο πρὸς ἀλλήλους, θεατὰς ἔχοντες τῆς
 84 ἀνδρείας τοὺς συναγωνιζομένους στρατηγούς. ἐπὶ πρ-
 λὺν δὲ χρόνον τῆς ἵππομαχίας οὗσης ἐφαμίλλον τὰ
 Θηρία δια τῶν Ἰνδῶν εἰς τὸν αἰῶνα παρορμηθέντα
 μέχρι μὲν τινὸς προῆγε καταπληκτικῆς, ὡς οὐδενὸς
 ὑποσιησομένου ὡς δ' ἐπὶ τὸν σεσηθῶμενον χυράκα
 κατήντησε, τὸ μὲν πλῆθος τῶν ἀκόντιστῶν καὶ τῶ-
 10 ξοιῶν συνεχῶς βαλλόντων κατετίρωσκε τὰ σώματα
 τῶν ἐλεφάντων καὶ τοὺς ἐκ' αὐτοῖς ἀναβεβηκότας.
 βιαζομένων δὲ τῶν Ἰνδῶν, καὶ κολαζόντων τὰ Θη-
 ρία, τινὰ μὲν αὐτῶν περιπεύροντο τῷ φιλοτεχνη-
 θέντι χυράκι, καὶ ταῖς πληγαῖς καὶ πυκνότητι τῶν
 τιτρωσκόντων περιώδονα γινόμενα ἐπολεῖ θόρυβον. 884
 τὸ γὰρ γένος τοῦτο κατὰ μὲν τοὺς θυμαλούς καὶ ρι-
 λακούς τόπους ἀνυπόστατον παρέχεται κατὰ σιδή-
 ρην φώμην, ἐν δὲ τοῖς τραχεῖσι καὶ θυεβέτοις τε-
 λέως ἄπρακτον ἔχει τὴν αἰκὴν διὰ τὴν τῶν ποδῶν
 20 μαλακότητα. διὸ καὶ τότε τῶν περὶ Ἡτολεμαίων συνε-
 τῶς προεωραμένων τὸ μέλλον, ἐκ τοῦ χυράκος τῆς
 πῆξεως ἄπρακτον ἐπολεῖ τὴν βίαν αὐτῶν. τέλος δὲ
 τῶν πλείστων Ἰνδῶν κατακοντισθέντων ὑποχειρίους
 συνέβη γενέσθαι πάντας τοὺς ἐλέφαντάς. οὐ τέλλ-
 σθέντος οἱ πολλοὶ τῶν περὶ Δημήτριον ἵππεων κατα-
 πλαγέντες πρὸς φυγὴν ἄρμησαν· αὐτὸς δὲ μετ' ὀκί-
 γων ἀπολειφθεὶς, καὶ δαίμονος ἐκάστου στήναι καὶ
 μὴ καταλιπεῖν αὐτόν, ὡς οὐδεὶς προσεῖχε, συναπο-
 χωρεῖν ἠναγκάζετο. μέχρι μὲν οὖν Γάζης οἱ πολλοὶ
 30 τῶν ἵππεων συνακολουθοῦντες ὑπήκουον καὶ κατέ-
 στησαν εἰς τάξεις, ὥστε μὴδὲν βραδίως τολμᾶν προε-
 ἄγειν τῶν εἰκὴ διωκόντων· τὸ γὰρ πεδίον εὐρύχωρον
 ὦν καὶ μαλακὸν συνήγαγε τοὺς βουλομένους ἐν τάξει
 ποιέσθαι τὴν ἀποχώρησιν. συνέποντο δὲ καὶ περὶ
 οἱ βουληθέντες λιπεῖν τὰς τάξεις καὶ χωρὶς τῶν
 ἄλλων διασώζειν ἑαυτοὺς ἐλαφροῦς. παραλλάττοντος
 δὲ αὐτοῦ Γάζαν περὶ ἡλίου δύσιν, ἀπολιπόντες τῶν
 ἵππεων τινὲς παρήλθον εἰς τὴν πόλιν, ἐκκομίσαι

βουλόμενοι τὰς ἀποσκευάς. ἀνοιχθεῖσων οὖν τῶν πυλῶν, καὶ πλήθους ὑποζυγίων ἀθροισθέντος, ἔτι δὲ ἐκάστου πρώτου σπεύδοντος ἐξαγαγεῖν τὰ σκαυοφόρα, τοσοῦτον θόρυβον γενέσθαι συνέβη περὶ τὰς πύλας ὥστε τῶν περὶ Πτολεμαῖον ἐπιόντων μηδένα δύνασθαι φθάσαι συγκλείσαντα. διόπερ εἰσπεσόντων τῶν πολεμίων ἐντὸς τοῦ τείχους ἡ πόλις ὑποχείριος ἔγενετο τοῖς περὶ Πτολεμαῖον.

Τῆς δὲ μάχης τοιοῦτο τὸ τέλος λαβούσης, **Δη-85**
μήτριος μὲν διέτεινεν εἰς Ἄζωτον περὶ μέσας νύκτας, 10
διελθὼν σταδίους ἑβδομήκοντα καὶ διακοσίους. ἐν-
τεῦθεν δὲ κήρυκα περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναιρέσεως
ἐξεπεμψε, σπεύδων ἐκ παντὸς τρόπου τῆς ἐπιβαλλού-
σης κηδείας ἀξιῶσθαι τοὺς τετελευτηκότας. ἐτύγχανον
γὰρ οἱ πλεῖστοι τῶν φίλων πεπτοιχώτες, ὧν ἦσαν
ἐπιφανέστατοι Πύθων τε ὁ μετέχων τῆς στρατηγίας
ἐπ' ἰσῆς αὐτῷ καὶ Βοιωτὸς πολὺν χρόνον συνεξηκώς
Ἀντιγόῳ τῷ πατρὶ καὶ μετεσχηκώς παντὸς ἀπορ-
ρήτου. κατὰ δὲ τὴν παράταξιν ἔπεσον μὲν πλείους
τῶν πεντακοσίων, ὧν ἦσαν οἱ πλείους ἵππεῖς τῶν 20
ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, εἰλώσαν δ' ὑπὲρ τοὺς ὀκτακισχι-
λίους. οἱ δὲ περὶ Πτολεμαῖον καὶ Σέλενον δόντες
τὴν ἀναίρεσιν τῶν νεκρῶν τὴν τε αἰλούσαν βασιλι-
κὴν ἀνέροκεν καὶ τῶν αἰχμαλώτων τοὺς περὶ τὴν
385 αὐλὴν εἰωθότας διατρίβειν χωρὶς λυτρῶν ἀπέστει-
λαν πρὸς Δημήτριον. οὐ γὰρ περὶ τούτων ἔφασαν
διαφέρεισθαι πρὸς Ἀντίγονον, ἀλλ' ὅτι τοῦ πολέμου
γενομένου κοινού, πρότερον μὲν πρὸς Περδίκκην, ὕστε-
ρον δὲ πρὸς Εὐμένην, τὰ μέρη τῆς δορικτήτου χώ-
ρας οὐκ ἀποδοίη τοῖς φίλοις, καὶ συνθέμενος πάλιν 80
πρὸς αὐτόν, τούναντιον ἀφέλοιτο τὴν σατραπείαν τῆς
Βαβυλωνίας Σελεύκῳ παρὰ πάντα τὰ δίκαια. ὁ δὲ
Πτολεμαῖος τοὺς μὲν αἰόντας στρατιώτας ἀποστεί-
λας εἰς Ἀίγυπτον προσέταξεν ἐπὶ τὰς ναυαρχίας
διακλῖν· αὐτὸς δὲ θάψας τῶν ἰδίων τοὺς ἐν τῇ μάχῃ
τελευτήσαντας ἅπαντας μεγαλοπρεπῶς μετὰ τῆς δυ-
νάμεως ἐπῆει τῶν κατὰ Φοινίκην πόλεων τὰς μὲν
πολιορκῶν, τὰς δὲ πειθοῖ προσαγόμενος. Δημήτριος

δὲ δύνάμιν οὐκ ἔχων ἀξιοχρεῶν, πρὸς μὲν τὸν πατέρα βιβλιαφόρον ἀπέστειλεν, ἀξίων βοηθεῖν τὴν ταχίστην· αὐτὸς δὲ παρελθὼν εἰς Τρίπολιν τῆς Φοινίκης μετεπέμπετό τε τοὺς ἐκ Κιλικίας στρατιώτας καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι παρεφύλαττον ἢ πόλεις ἢ φρουρία μακρὰν ἀφεστῶτα τῶν πολεμίων.

86 Πτολεμαῖος δὲ κρατῶν τῶν ὑπαίθρων Σιδῶνα μὲν προσηγάργετο, τῆς δὲ Τύρου πλησίον στρατοπεδεύσας παρεκάλεσεν Ἀνδρόνικον τὸν φρούραρχον παραδοῦ-

10 ναι τὴν πόλιν, καὶ δωρεάς τε καὶ τιμὰς ἀδραῖς ἐπηγγείλατο δοῦναι. ὁ δὲ φήσας μηδενὶ τρόπῳ προδώσειν τὴν δεδομένην ὑπ' Ἀντιγόνου καὶ Δημητρίου πίστιν ἐλοιδόρησε φορτικῶς τὸν Πτολεμαῖον. ὕστερον δὲ στασιασάντων τῶν στρατιωτῶν ἐκπεσὼν ἐκ Τύρου καὶ γενόμενος ὑποχείριος, προσεδόκα μὲν τιμωρίας τεύξεσθαι διὰ τε τὴν γενομένην λοιδορίαν καὶ διὰ τὸ μὴ βεβουλῆσθαι τὴν Τύρον παραδοῦναι· οὐ μὲν ὅ γε Πτολεμαῖος ἐμνησικαχῆσεν, ἀλλὰ τούταντιον δοὺς δωρεάς εἶχε περὶ αὐτόν. ἓνα τῶν φίλων ποιησάμενος

20 καὶ προαίγων ἐντίμως· ἦν γὰρ ὁ δυνάστης οὗτος καθ' ὑπερβολὴν ἐπιεικής καὶ συγγνωμονικός, ἐτι δ' εὐεργετικός. ὅπερ καὶ μάλιστα αὐτὸν [ἡξίωσε μεζύνων] ἡῤῥησέ τε καὶ πολλοὺς ἐποίησεν ἐπιθυμεῖν κοινωνήσαι τῆς φίλλας. καὶ γὰρ τὸν Σελεύκον ἐκ τῆς Βαβυλωνίας ἐκπεσόντα φιλοτίμως ὑπεδέξατο, καὶ κοινὴν παρείχετο τούτῳ τε καὶ τοῖς ἄλλοις φίλοις τὴν περὶ αὐτὸν εὐδαιμονίαν. διὸ καὶ τότε παρακαλοῦντος αὐτὸν Σελεύκου δοῦναι στρατιώτας τοὺς ἀραβησομένους εἰς Βαβυλῶνα, προθύμως ὡμολόγησε, καὶ

30 προσεπηγγείλατο πάντα συμπράξειν μέχρις ἀνακτῆσθαι τὴν προϋπάρχουσαν σιταρασίαν. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

87 Κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην Τελεσφόρος μὲν ὁ Ἀντι- 386 γόνου ναύαρχος διατρέβων περὶ Κόρινθον ἐπειδὴ Πτολεμαῖον ἑώρα μᾶλλον ἑαυτοῦ προαχόμενον καὶ τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πραγμάτων πιστευόμενον ἀπάντων, ἐγκαλέσας Ἀντιγόνῳ περὶ τούτων, τὰς μὲν ναῦς ἃς εἶχεν ἀπέδοτο, τῶν δὲ στρατιωτῶν τοὺς

βουλομένους κοινωνεῖν τῆς προαιρέσεως ἀναλαβὼν ἴδια πράγματα συνίστατο. παρελθὼν γὰρ εἰς Ἡλιν ὡς ἔτι φυλάτιον τὴν πρὸς Ἀντίγονον φιλίαν, τὴν ἀκρόπολιν ἐντετείχισε καὶ τὴν πόλιν κατεδουλώσατο. ἐσύλησε δὲ καὶ τὸ ἱερὸν τὸ κατὰ τὴν Ὀλυμπίαν, καὶ συναγαγὼν ἀργυρίου πλείων τῶν πεντήκοντα ταλάντων ξένους ἐμισθοῦτο. Τελεσφόρος μὲν οὖν ζηλοτυπήσας τὴν προαγωγὴν Πτολεμαίου τοῦτον τὸν τρόπον ἐγένειο προδότης τῆς πρὸς Ἀντίγονον φιλίας. Πτολεμαῖος δ' ὁ Ἀντιγόνου στρατηγὸς ἦν μὲν τεταγμέ- 10 νος ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πραγμάτων, πυθόμενος δὲ τὴν ἀπόστασιν τὴν Τελεσφόρου καὶ τὴν καταλήψιν τῆς Ἡλείων πόλεως, ἔτι δὲ τὴν σύλησιν τῶν κατὰ τὴν Ὀλυμπίαν χρημάτων, παρῆλθεν εἰς Πελοπόννησον μετὰ δυνάμεως. καταντίσας δ' εἰς Ἡλιν καὶ τὴν ἐντετειχισμένην ἀκρόπολιν κατασκάψας, τὴν τε ἐλευθερίαν ἀπέδωκε τοῖς Ἡλείοις καὶ τὰ χρήματα ἀποκατέστησε τῷ θεῷ. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν Τελεσφόρον πείσας παρέλαβε τὴν Κυλλήνην, φρουρουμένην ὑπ' αὐτοῦ, καὶ τοῖς Ἡλείοις ἀπο- 20 κατέστησεν.

Ἄμα δὲ τούτοις πρατιομένοις Ἡπειρώται τελευ- 88 τήσαντος Διακίδου τοῦ βασιλέως αὐτῶν Ἀλκίτα τὴν βασιλείαν παρέδωκαν, ὃς ἦν πεφυγαδευμένος μὲν ὑπὸ Ἀρύμβου τοῦ πατρὸς, ἄλλοτρίως δὲ διακείμενος πρὸς Κάσσανδρον. διὸ καὶ Λυκίσκος ὁ τεταγμένος ἐπὶ τῆς Ἀκαρνανίας στρατηγὸς ὑπὸ Κασσάνδρου παρῆλθε μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν Ἡπειρον, ἐλπίδας ἔχων ῥαδίως τὸν Ἀλκίταν ἀποστήσειν τῆς ἀρχῆς, αὐσυντάκτων ἔτι τῶν κατὰ τὴν βασιλείαν ὄντων. κα- 80 ταστρατοπεδεύσαντος δ' αὐτοῦ περὶ Κασσωπίαν πόλιν, Ἀλκίτας τοὺς μὲν υἱοὺς Ἀλεξάνδρον καὶ Τεῦκρον ἀπέστειλεν ἐπὶ ταῖς πόλεις, διακελευσάμενος στρατολογεῖν ὡς πλείστους, αὐτὸς δὲ μεθ' ἧς εἶχε δυνάμεως ἀναθεύξας, ἐπειδὴ πλησίον ἐγένετο τῶν πε- λεμίων, ἀνέμενε τὴν τῶν υἱῶν παρουσίαν. τῶν δὲ περὶ Λυκίσκον ἐπικειμένων, καὶ πολὺ τοῖς πλήθεσιν ὑπερεχόντων, οἱ μὲν Ἡπειρώται καταπλαγέντες

προσχωρήσαν τοῖς πολεμίοις, ὁ δ' Ἀλέκτας κατα-
 λειψθεὶς κατέφυγεν εἰς Εὐρυμενᾶς πόλιν Ἑπειρωτι-
 κήν. ἔνταῦθα δ' αὐτοῦ πολιορκουμένου παρεγενή-
 θησαν οἱ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον βοήθειαν φέροντες
 τῷ πατρὶ. γενομένης οὖν μάχης ἰσχυρᾶς ἀνιρέθη-
 σαν πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν, ἐν οἷς ἦσαν ἄλλοι τέ-
 τινες τῶν ἀνδρῶν καὶ Μικυθος ὁ στρατηγὸς καὶ Λύ-
 σανδρος Ἀθηναῖος ὁ κατασταθεὶς ἐπὶ τῆς Λευκάδος
 ὑπὸ Κασσάνδρου. μετὰ δὲ ταῦτα Δεινίου βοηθῆ-
 10 σαντος τοῖς ἐλαιτουμένοις ἐγένετο δευτέρα μάχη,
 καθ' ἣν οἱ μὲν περὶ Ἀλέξανδρον καὶ Τεῦκρόν ἡττη-
 θέντες ἔφυγον εἰς τι χωρίον ἐρυμνὸν μετὰ τοῦ πα- 387
 τρός· ὁ δὲ Λυκίσκος Εὐρυμενᾶς ἐκπολιορκήσας καὶ
 διαρπάσας κατέσκαψε.

89 Καθ' ὃν δὴ χρόνον Κασσάνδρος ἀκηκόως μὲν
 τὴν τῶν ἰδίων ἦταν, ἀγνοῶν δὲ τὸ μετὰ ταῦτα γε-
 γονὸς εὐτύχημα, κατὰ σπουδὴν ἦκεν εἰς τὴν Ἑπει-
 ρον βοηθήσων τοῖς περὶ Λυκίσκον. καταλαβὼν δ'
 αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ προτερηματος γεγονότας, πρὸς μὲν
 20 Ἀλέξανδρον δεαλυσάμενος φιλίαν συνέθετο· τῆς δὲ δύ-
 νάμειως μέρος ἀναλαβὼν ἀνέβηκεν εἰς τὸν Ἀδρίαν,
 πολιορκήσων τοὺς Ἀπολλωνιάτας, ὅτι τὴν φρουρὰν
 ἐκβαλόντες τὴν αὐτοῦ προσέθεντο τοῖς Ἰλλυριοῖς. οὐ
 μὴν οἳ γε ἐν τῇ πόλει κατεπλάγησαν, ἀλλὰ βοήθειαν
 μεταπεμφάμενοι παρὰ τῶν ἄλλων συμμάχων πρὸ
 τῶν τειχῶν παρετάξαντο. γενομένης δὲ καρτερᾶς μά-
 χης ἐπὶ πολὺν χρόνον, οἱ μὲν Ἀπολλωνιάται τοῖς
 πλήθεσιν ὑπερέχοντες τοὺς ἀντιτεταγμένους φυγὴν
 ἠνάγκασαν, ὁ δὲ Κασσάνδρος πολλοὺς στρατιώτας
 30 ἀποβαλὼν, καὶ δύναμιν μὲν οὐκ ἔχων περὶ αὐτὸν
 ἀξιόχρεων, τὴν δὲ χειμερινὴν ὥραν θεωρῶν, ἐπα-
 νῆλθεν εἰς Μακεδονίαν. τούτου δὲ χωρισθέντος Λευ-
 κάδιοι προσλαβόμενοι βοήθειαν παρὰ Κερκυραίων
 ἐξέβαλον τὴν φρουρὰν τοῦ Κασσάνδρου. οἱ δ' Ἑπει-
 ρῶται χρόνον μὲν τινα διέμενον ὑπὸ Ἀλέκτου βα-
 σιλευόμενοι· χρωμένου δ' αὐτοῦ χαλεπώτερον τοῖς
 πλήθεσιν, αὐτὸν τε κατέσφαξαν καὶ δύο τῶν υἱῶν
 παῖδας ὄντας τὴν ἡλικίαν, Ἡσιονέα καὶ Νίσον.

Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν Σέλευκος μετὰ τὴν γενομέ- 90
 νην ἦσαν Δημητρίῳ περὶ Γάζαν τῆς Συρίας ἀνα-
 λαβὼν παρὰ Πτολεμαίου πεζοὺς μὲν οὐ πλείους τῶν
 ὀκτακοσίων, ἵπκεις δὲ περὶ διακοσίους, ἀνέβλεψεν ἐπὶ
 Βαβυλῶνος, ἐπὶ τοσοῦτον μεμεταωρισμένος ταῖς ἐλ-
 πίσει, ὥστ' εἰ καὶ μηδεμίαν εἶχε δύναμιν τὸ παράπαν,
 μετὰ τῶν φίλων καὶ τῶν ἰδίων παιδων τὴν εἰς τοὺς
 αἰῶνι τοποῦς ἀναβρασι ποιεῖσθαι. ὑπελάμβανε γὰρ
 τοὺς μὲν Βαβυλωνίους διὰ τὴν προϋπάρχουσαν εὐ-
 νοίαν ἐτοιμῶς αὐτῷ προσθήσεσθαι, τοὺς δὲ περὶ 10
 Ἀντίοχον μετὰ δυνάμειος μακρὰν ἀπεσπασμένους
 παραδεδωκέναι καιρὸν οἰκεῖον ταῖς ἰδίαις ἐπιβολαῖς.
 τοιαύτης δ' οὐσῆς τῆς περὶ αὐτὸν ὁρμῆς, οἱ συνόν-
 τες φίλοι θεωροῦντες ὅτι μετ' αὐτῶν μὲν εἰσι παντε-
 λῆς ἀλγοὶ συστρατεύοντες, τοῖς δὲ πολεμίοις ἐφ' οὓς
 προάγουν καὶ δυνάμεις υπάρχουσιν ἐτοιμαὶ μεγάλαι
 καὶ χορηγίαι λαμπραὶ καὶ συμμαχῶν πλῆθος, οὐ
 μετρίως ἠθύμουν. οὓς ὁρῶν καταπεπληγμένους ὁ Σέ-
 λευκος παρεκάλε, διδάσκων ὅτι τοὺς Ἀλεξάνδρῳ
 συνεστρατευκότας καὶ δι' ἀρετὴν ὑπ' ἐκείνου προη- 20
 γμένους προσήκει μὴ πάντως δυνάμει καὶ χρήμασι
 πεποιθότας ἀντεχεσθαι τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἐμπει-
 ρίᾳ καὶ ἀνίσει, ἥ ὡν κακείνος τὰ μεγάλα καὶ παρὰ
 πᾶσι θαυματομενα κατεργάσατο· πιστεύειν δὲ δεῖν
 καὶ ταῖς τῶν θεῶν προρρήσεσι τὸ τέλος ἔσεσθαι τῆς
 στρατείας ἄξιον τῆς ἐπιβολῆς. ἐν μὲν γὰρ Βραγχί-
 δαις αὐτοῦ χρηστηριαζομένου τὸν θεὸν προσαγαγεῖν
 388 Σέλευκον βασιλεῖα· τὸν δὲ Ἀλεξάνδρον καθ'
 ὕπνον ἐπιστάνα φανερώς διασημᾶναι περὶ τῆς ἐσο-
 μένης ἡγεμονίας, ἧς δεῖ τυχεῖν αὐτὸν προϊόντος τοῦ 30
 χρόνου. πρὸς δὲ τοῦτοις ἀπεφαίνετο διότι πάντα γί-
 νεται τὰ καλά καὶ παρ' ἀνθρώποις θαυματομενα
 διὰ πόνων καὶ κινδύνων. ἐπολιτεύετο δὲ καὶ πρὸς
 τρὺς συστρατεύοντας, καὶ κατεσκεύαζεν αὐτὸν ἴσον
 ἀπασιν, ὥσθ' ἕκαστον αἰδεῖσθαι καὶ τὸ παράβολον
 τῆς τόλμης ἐκουσίως ὑπομένειν. ἐπεὶ δὲ προάγων 91
 κατήντησεν εἰς Μεσοποταμίαν, τῶν ἐν Κάραις κα-
 τὰκισμένων Μακεδόνων οὓς μὲν ἔπεισεν οὓς δὲ ἐβία-

σατο συστρατεύειν αὐτῷ ὥς δ' εἰς τὴν Βαβυλωνίαν ἐνέβαλεν, οἱ πλείους τῶν ἐγχωρίων ἀπήντων, καὶ προστιθέμενοι πᾶν ἔφασαν το δοκοῦν αὐτῷ συμπράξιν. τετραετὴ γὰρ χρόνον γεγονώς σατραπῆς τῆς χώρας ταύτης πᾶσι προσενηνεκτο καλῶς, ἐκκαλούμενος τὴν εὐνοίαν τοῦ πλήθους καὶ πόρρωθεν προ-
 10 παρασκευαζόμενος τοὺς συμπράξοντας, ἐὰν αὐτῷ δοθῇ καιρὸς ἀμφισβητεῖν ἡγεμονίας. προσεχώρησε δ' αὐτῷ καὶ Πολύαρχος τεταγμένος ἐπὶ τινος διοικήσεως.
 10 μετὰ στρατιωτῶν πλείονων ἢ χιλίων. οἱ δὲ διαφυλάττοντες τὴν πρὸς Ἀντίγονον φιλίαν ὁρῶντες ἀκατάσχετον οὖσαν τὴν τοῦ πλήθους ὁρμὴν, συνέφευγον εἰς τὴν ἄκραν, ἧς φύλαξ ἀπεδεδεικτο Δίφιλος. ὁ δὲ Σέλευκος συστήσας πολιορκίαν, καὶ κατὰ κράτος ἑλὼν τὴν ἄκραν, ἐκομίσατο τὰ φυλαττόμενα σώματα τῶν παίδων καὶ τῶν φίλων ὅσοι παρεδόθησαν εἰς φυλακὴν παρ' Ἀντιγόνου μετὰ τὴν ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Αἴγυπτον ἀποχώρησιν. ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος
 20 στρατιώτας συνήγαγε, καὶ συναγοράσας ἵππους ἀντιδίδου τοῖς δυναμένοις χρῆσθαι. πᾶσι δὲ φιλανθρωπῶς ὁμιλῶν καὶ καθιστὰς εἰς ἀγαθὰς ἐλπίδας, ἐτοίμους εἶχε καὶ προθύμους ἐν πάσῃ περιστάσει τοὺς συγκινδυνεύοντας. Σέλευκος μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον ἀνεκτήσατο τὴν Βαβυλωνίαν.

- 92 Νικάνωρος δὲ τοῦ περὶ Μηδίαν στρατηγοῦ συναγαγόντος ἐπ' αὐτὸν ἐκ τε Μηδίας καὶ Περσίδος καὶ τῶν σύνεγγυς τόπων στρατιώτας πεζοὺς μὲν πλείους τῶν μυρίων, ἱππεῖς δὲ περὶ ἑπτακισχιλίους, ὥρμησε κατὰ σπουδὴν ἀπαντήσων τοῖς πολεμίοις. εἶχε δὲ τοὺς
 30 σύμπαντας πεζοὺς μὲν πλείους τῶν τριςχιλίων, ἱππεῖς δὲ τετρακοσίους. διαβὰς δὲ τὸν Τίγριν ποταμὸν, καὶ πυνθανόμενος ὀλίγων ἡμερῶν ὁδὸν ἀπέχειν τοὺς πολεμίους, ἔκρυψε τοὺς στρατιώτας ἐν τοῖς πλησίον ἔλεσι, διανοούμενος ἀπροςδόκητον ποιήσασθαι τὴν ἐπίθεσιν. ὁ δὲ Νικάνωρ ἐπειδὴ παραγεννηθεὶς ἐπὶ τὸν Τίγριν ποταμὸν οὐχ εὗρισκε τοὺς πολεμίους, κατεστρατοπέδευσε πρὸς τινι βασιλικῷ σταθμῷ, νομίζων αὐτοὺς πεφευγῆναι μακρότερον. ἐπιγενόμενης

δὲ νυκτός, καὶ τῶν περὶ Νικάνωρα καταπεφρονη-
 κότως καὶ ῥαθύμως ἐχόντων τὰ περὶ τὰς φυλακὰς,
 389 ἐπιπεσὼν ὁ Σέλευκος ἄφνω πολλὴν ταραχὴν καὶ κα-
 τάπληξιν κατεσκεύασε. συναψάντων γὰρ μάχην τῶν
 Περσῶν συνέβη τὸν τε σατράπην αὐτῶν Εὐαγρον
 πεσεῖν καὶ τινὰς τῶν ἄλλων ἡγεμόνων. οὐ συμβάντος
 οἱ πλείους τῶν στρατιωτῶν τὰ μὲν τὸν κίνδυνον κα-
 ταπεπληγμένοι, τὰ δὲ προσκόπτιοντες τοῖς ὑπὲρ Ἀντι-
 γόνου πραττομένοις, μετεβάλλοντο πρὸς Σέλευκον. ὁ
 δὲ Νικάνωρ μετ' ὀλίγων ἀπολεσθῆναι, καὶ δεδιώς μὴ 10
 παραδοθῇ τοῖς πολεμίοις, ἔφυγε μετὰ τῶν φίλων διὰ
 τῆς ἐρήμου. Σέλευκος δὲ δυνάμειος ἄδρας κυριεύσας,
 καὶ φιλανθρωπῶς πᾶσι προσφερόμενος, ῥαδίως προσ-
 ἤγαγετο τὴν τε Σουσιανὴν καὶ Μηδιαν καὶ τινὰς
 τῶν σύνεγγυς τόπων· περὶ τε τῶν διωκημένων ἔγραψε
 πρὸς Πτολεμαῖον καὶ τοὺς ἄλλους φίλους, ἔχων ἤδη
 βασιλικὸν ἀνάστημα καὶ δόξαν ἀξίαν ἡγεμονίας.

Ἀμα δὲ τούτοις πραττομένοις Πτολεμαῖος μὲν 93
 διέτριβε περὶ τὴν κολλὴν Συρίαν, νενικηκώς Δημή-
 τριον τὸν Ἀντιγόνου παρατάξει μεγάλη. ὅν πυνθᾶ- 20
 νόμενος ἐκ Κιλικίας ἀντιστροφέναι καὶ στρατοπε-
 δεύειν περὶ τὴν ἄνω Συρίαν, προσχειρίσατο τῶν περὶ
 αὐτὸν φίλων Κίλλην τὸν Μακεδόνα. τούτου δὲ δούς
 δύνάμειν ἱκανὴν προσέταξεν ἐκδιῶσαι τὸν Δημήτριον
 τὸ παράπαν ἐκ τῆς Συρίας ἢ περικαταλαβόντα συν-
 τρεῖν. τούτου δ' ὄντος κατὰ πορείαν, Δημήτριος
 διὰ τῶν σκοπῶν ἀκούσας τὸν Κίλλην στρατοπεδεύειν
 καταπεφρονηκότως περὶ Μυοῦντα, τὴν μὲν ἀπο-
 σκευὴν ἀπέλιπε, τοὺς δὲ στρατιώτας εὐζώνους παρὰ-
 λαβὼν νυκτός πορείαν σύντομον ἐποίησατο. 30
 πρὸς πε-
 σων δὲ τοῖς πολεμίοις ἐωθινής φυλακῆς ἄφνω τῆς
 τε δυνάμειος ἄνευ μάχης ἐκυρίευσε καὶ αὐτὸν Κίλλην
 τὸν στρατηγὸν ἐξώγησε. τηλικούτου δ' εὐτυχήματος
 γεγεννημένου τὴν ἦτταν ἀναμαχήσασθαι διελήφθη.
 οὐ μὴν ἀλλὰ τὸν Πτολεμαῖον ὑπολαμβάνων ἤξειν ἐπ'
 αὐτὸν μετὰ πάσης τῆς δυνάμειος, ἐστρατοπέδευσε
 προβλήματα τῆς παρεμβολῆς ποιησάμενος ἔλη καὶ
 ἄλμυρας. ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς τὸν πατέρα περὶ τοῦ

- γενομένου κατορθώματος καὶ παρακαλῶν αὐτὸν ἢ δύναμιν ἀποστεῖλαι τὴν ταχίστην ἢ καὶ αὐτὸν παραβαλεῖν εἰς Συρίαν, ὃ δ' Ἀντίγονος ἐτύγχανε μὲν ὦν ἐν Κελαιναῖς τῆς Φρυγίας, κομισάμενος δὲ τὴν ἐπιστολὴν ἰσχάρη διαφερόντως ἐπὶ τῷ δοκεῖν τὸν υἱὸν νέον ὄντα καὶ κατορθωκέναι δι' ἑαυτοῦ καὶ φαίνεσθαι βασιλείας ἄξιον. αὐτὸς δὲ τὴν δύναμιν ἀναλαβὼν ἀνέβηξεν ἐκ τῆς Φρυγίας, καὶ τὸν Ταῦρον υπερβαλὼν ὀλίγαις ἡμέραις συνέμειξε τοῖς περὶ τὸν
- 10 Δημήτριον. Πτολεμαῖος δὲ πυθόμενος τὴν Ἀντιγόνου παρουσίαν, καὶ συναγαγὼν τοὺς ἡγεμόνας καὶ φίλους, ἐβουλευετο πότερον συμφέρει μένειν καὶ ἀγωνίζεσθαι περὶ τῶν ὅλων κατὰ Συρίαν, ἢ προαγεῖν εἰς Αἴγυπτον, καὶ πολεμεῖν ἐκεῖθεν, καθάπερ καὶ πρότερον Περδίκκᾳ. πάντες οὖν συνεβούλευον μὴ διακινδυνεύειν πρὸς δύναμιν πολλαπλασίονα καὶ θηρίων πλήθος, εἰς δὲ στρατηγὸν αἰτήτητον· εὐχερί- 390
- στερον γὰρ πολλῶν διαγωνιεῖσθαι κατὰ τὴν Αἴγυπτον, ταῖς δὲ χορηγίαις ὑπερέχοντα καὶ τόπῳ ὀχυρότητι
- 20 πιστεύοντα. διὸ καὶ κρίνας ἐκλιπεῖν τὴν Συρίαν, κατέσκαψε τὰς ἐξισλογωτάτας τῶν κερρατημένων πόλεων, Ἀκην μὲν τῆς Φοινίκης Συρίας, Ἰόππην δὲ καὶ Σαμάρειαν καὶ Γάζαν τῆς Συρίας, αὐτὸς δὲ τὴν δύναμιν ἀναλαβὼν καὶ τῶν χρημάτων ὅσα δυνατὸν ἦν ἄγειν καὶ φέρειν ἐπανήλθεν εἰς Αἴγυπτον.
- 94 Ἀντίγονος δ' ἀκινδύνως ἀνακτησάμενος τὴν τε Συρίαν πᾶσαν καὶ Φοινίκην, ἐπεβάλετο στρατεύειν ἐπὶ τὴν χώραν τῶν Ἀράβων τῶν καλουμένων Ναβαταίων. κρίνας γὰρ τὸ ἔθνος τοῦτο τῶν ἑαυτοῦ
- 80 πραγμάτων ἀλλότριον εἶναι, προεχειρίσατο τῶν ἑαυτοῦ φίλων Ἀθηναίων. δοὺς δ' αὐτῷ πεζοὺς μὲν ἐνδύονους τετρακισχιλίους, ἵππεῖς δὲ τοὺς ἐπιτηδείους εἰς δρόμον ἑξακισίους, συνέταξεν ἐπιθίσθαι τοῖς βαρβάροις ἄφνω καὶ τὴν λεῖαν πᾶσαν ἀποτεμεῖσθαι. χρησμον δ' ἐστὶ τῶν ἀφροούντων ἕνεκα διελθεῖν τὰ νόμιμα τῶν Ἀράβων τούτων, οἷς χρώμενοι δοκοῦσι τὴν ἐλευθερίαν διαφυλάττειν. ἔχουσι τοίνυν τὸν βίον ὑπαίθριον, πατρίδα καλοῦντες τὴν αἰόλητον τὴν

μήτε ποταμούς έχουσιν μήτε κρήνας δαψιλῆς, ἐξ
 ὧν δυνατὸν στρατόπεδον πολέμιον ὑδρεύσασθαι. νό-
 μος δ' ἐστὶν αὐτοῖς μήτε εἶτον σπεῖρειν μήτε φυ-
 τεύειν μηδὲν φυτὸν καρποφόρον μήτε οἴῳ χρῆσθαι
 μήτε οἰκίαν κατασκευάζειν· ὅς δ' ἂν παρα ταῦτα
 ποιῶν εὐρίσκηται, θάνατον αὐτῷ πρόστιμον εἶναι.
 χρῶνται δὲ τῷ νόμῳ τούτῳ διαλαμβάνοντες τοὺς
 ταῦτα κτωμένους ἀναγκασθήσασθαι ὁρδίως ὑπὸ τῶν
 δυνατῶν ἕνεκα τῆς τούτων χρείας ποιεῖν τὸ προς-
 ταττόμενον· τρέφουσι δ' αὐτῶν οἱ μὲν καμήλους οἱ 10
 δὲ πρόβατα, τὴν ἔρημον ἐπινέμοντες. οὐκ ὀλίγων δ'
 ἄστων Ἀραβικῶν ἔθνῶν τῶν τὴν ἔρημον ἐπινεμόν-
 των οὗτοι πολὺ τῶν ἄλλων προέχουσι ταῖς εὐπο-
 ρίαις, τὸν ἀριθμὸν ὄντες οὐ πολὺ πλείους τῶν μυ-
 ρίων. εἰώθασι γὰρ αὐτῶν οὐκ ὀλίγοι κατάγειν ἐπὶ
 θάλατταν λιβανωτὸν τε καὶ σμύρναν καὶ τὰ πολυτε-
 λέστατα τῶν ἀρωμάτων, διαδεχόμενοι παρὰ τῶν κο-
 μιζόντων ἐκ τῆς εὐδαίμονος καλουμένης Ἀραβίας.
 φιλελεύθεροί δέ εἰσι διαφερόντως, καὶ ὅταν πολε-
 μίων δύναμις ἄδρᾳ προσῇ, φεύγουσιν εἰς τὴν ἔρη- 20
 μον, ταύτῃ χρώμενοι ὀχυρώματι. ἄνδρος γὰρ οὐσα
 τοῖς μὲν ἄλλοις ἀνεπίβατός ἐστι, τοῦτοις δὲ κατε-
 391 σκευακόσιν ἀγγεῖα κατὰ γῆς ὀρυκτὰ κεκονιαμένα μό-
 νοις παρέχεται τὴν ἀσφάλειαν. τῆς γὰρ γῆς ὁψης
 τῆς μὲν ἀργιλλώδους, τῆς δὲ πέτραν ἐχούσης μαλα-
 κῆν, ὀρύγματα μεγάλα ποιοῦσιν ἐν αὐτῇ· ὧν τὰ
 μὲν στόμια μικρὰ παντελῶς κατασκευάζουσι, κατὰ
 βάθους δ' αἰεὶ μᾶλλον εὐρυχωρῇ ποιοῦντες, τὰ τε-
 λευταῖον τηλικούτου ἀποτελοῦσι τὸ μέγεθος ὥστε γλ-
 νεσθαι πλευρὰν ἐκάστην πλέθρου. ταῦτα δὲ τὰ ἀγ- 30
 γεῖα πληροῦντες ὑδατὸς ὁμβρίου τὰ στόματα ἐμ-
 φράττουσι, καὶ ποιοῦντες ἰσόπεδον τῇ λοιπῇ χώρᾳ
 σημεῖα καταλείπουσιν ἑαυτοῖς μὲν γιγνώσκειν, τοῖς
 δ' ἄλλοις ἀνεπινόητα. ποτίζουσι δὲ καὶ τὴν λεῖαν δι-
 ἡμερῶν τριῶν, ὅπως ἐν ταῖς ἀννυδαταῖς καὶ φυγῇς
 μὴ προσδένωνται συνεχῶν ὑδάτων. αὐτοὶ δὲ χρῶνται
 τροφῇ κρέαςι καὶ γάλακτι καὶ τῶν ἐκ τῆς γῆς φυο-
 μένων τοῖς ἐπιτηδεύοις. φύεται γὰρ παρ' αὐτοῖς τὸ

πέπερι καὶ ἀπὸ τῶν δένδρων μέλι πολὺ τὸ καλούμενον ἄγριον, ὃ χρῶνται ποτῶ μεθ' ὕδατος. ἔσι δὲ καὶ ἄλλα γένη τῶν Ἀράβων, ὧν ἓνα καὶ γεωργεῖ με-
γνύμενα τοῖς φορολογουμένοις καὶ μετέχει τῶν αὐτῶν
τοῖς Σύροις πλὴν τοῦ κατασκηνοῦν ἐν οἰκίαις.

- 95 Τὰ μὲν οὖν νόμιμα τῶν Ἀράβων τοιαῦτ' εἶναι
συμβέβηκεν. ὑπογυίου δ' αὐτοῖς οὐσης πανηγύρεως,
εἰς ἣν εἰώθεισαν οἱ περίοικοι καταντᾶν οἱ μὲν ἀπο-
δωσόμενοι τῶν φορτίων, οἱ δ' ἀγοράσοντες τι τῶν
10 αὐτοῖς χρησίμων, εἰς ταύτην ἐπορεύθησαν, ἀπολι-
πόντες ἐπὶ τινος πέτρας τὰς κτήσεις καὶ τοὺς πρε-
σβυτάτους, ἔτι δὲ τέκνα καὶ γυναῖκας. τὸ δὲ χωρίον
ὑπῆρχεν ὄχυρόν μὲν καθ' ὑπερβολήν, ἀτείχιστον δὲ
καὶ τῆς οἰκουμένης ἀπέχον δυοῖν ἡμερῶν ὁδόν. οἱ
δὲ περὶ τὸν Ἀθηναίων παρατηρήσαντες τοῦτον τὸν
καιρὸν ὥρμησαν ἐπὶ τὴν πέτραν εὗζωνον ἔχοντες
τὴν δύναμιν. διανύσαντες δ' ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας ἐπαρ-
χίας ἐν ἡμέραις τρισὶ καὶ νυξὶ ταῖς ἴσαις σταδίους
20 διςχιλίους καὶ διακοσίους, ἔλαθον τοὺς Ἀραβας περὶ
μέσας νύκτας κατάλαβόμενοι τὴν πέτραν. εὐθύς δὲ
τῶν ἐγκατελημμένων οὓς μὲν ἀνῆρουν, οὓς δ' ἐξώ-
γρουν, ἐνίους δὲ τραυματίας ἀπέλειπον. καὶ τοῦ μὲν
λιβανωτοῦ καὶ τῆς σμύρνης συνεσκευάσαντο τὸ πλεῖον
μέρος, ἀργυρίου δὲ περὶ πεντακόσια τάλαντα. ἐνδια-
τρίψαντες δ' οὐ πλείω χρόνον φυλακῆς εὐθύς ἀνέ-
στρεψαν κατὰ σπουδὴν, διαλαμβάνοντες ὑπὸ τῶν
βαρβάρων διωχθήσεσθαι. διατείναντες δὲ σταδίους
διακοσίους κατεστρατοπέδευσαν, ὄντες κατάκοποι
καὶ ῥαθυμῶς ἔχοντες τὰ περὶ τὰς φυλακάς, ὥς ἂν 392
30 νομίζοντες μὴ πρότερον δύνασθαι τοὺς πολεμίους ἔλ-
θεῖν δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν. οἱ δ' Ἀραβες πυθόμε-
νοι παρὰ τῶν ἑωρακότων τὸ στρατοπέδον, παρα-
χρήμα ἠθροίσθησαν, καὶ τὴν πανήγυριν ἀπολιπόν-
τες ἦκον ἐπὶ τὴν πέτραν. παρὰ δὲ τῶν τραυματιῶν
μαθόντες τὰ γεγονότα, κατὰ σπουδὴν ἐδίωκον τοὺς
Ἕλληνας. τῶν δὲ περὶ τὸν Ἀθηναίων στρατοπέδευ-
σάντων καταπεφρονηκότως καὶ διὰ τὸν κόπον ἐν
ὑπνῷ καθεστῶτων, ἔλαθόν τινες τῶν αἰχμαλώτων

διαδράντες, παρ' ὧν οἱ Ναβαταῖοι μαθόντες τὰ
κατὰ τοὺς πολέμους, ἐπέθεντο τῇ στρατοπέδῳ περὶ
τρίτην φυλακὴν ὄντες οὐκ ἐλάττους ὀκτακισχιλίων.
καὶ τοὺς πλείους μὲν ἐν ταῖς κοίταις ὄντας εἰς κα-
τέσφαξαν, τοὺς δὲ διεχειρομένους καὶ χωροῦντας εἰς
ὄπλα κατηκόντιζον· καὶ πέρας οἱ μὲν πεζοὶ πάντες
ἀνηρέθησαν, τῶν δὲ ἱππέων διεσώθησαν εἰς πεντή-
κοντα, καὶ τούτων οἱ πλείους τραυματαῖα. οἱ μὲν οὖν
περὶ τὸν Ἀθηναῖον ἐν ἀρχῇ κατορθώσαντες ἐξ ὑστέ-
ρου διὰ τὴν ἐαυτῶν ἀβουλίαν τοῦτον τὸν τρόπον 10
ἐσφάλησαν. ταῖς γὰρ εὐτυχίαις εἴωθεν ὥς ἐπίπαν
ἀκολουθεῖν ῥαθυμία τε καὶ καταφρόνησις. διόπερ
ἐνιοὶ προσηκόντως ὑπολαμβάνουσιν ευχερέστερον ὑπάρ-
χειν συμφορὰς ἐνεγκεῖν ἐπιδεξίως ἢ τὰς εὐμεγέθεις
εὐημερίας ἐμαρόνως. αἱ μὲν γὰρ διὰ τὸν περὶ τοῦ
μέλλοντος φόβον ἐπαναγκάζουσιν ἐπιμελεῖσθαι, αἱ δὲ
διὰ τὸ προγεγονὸς εὐτύχημα προτρέπονται καταφρο-
νεῖν πάντων.

Οἱ δὲ Ναβαταῖοι τοὺς πολέμους κολάσαντες ἀν- 96
δρωδῶς αὐτοὶ μὲν ἐπανῆλθον εἰς τὴν πέτραν τὰ 20
σφέτερα κεκομισμένοι· πρὸς δ' Ἀντίγονον ἐπιστολὴν
γράψαντες Συρίοις γράμμασι τῶν μὲν περὶ Ἀθη-
ναῖον κατηγόρου, ὑπὲρ ἐαυτῶν δὲ ἀπελογοῦντο, ὃ
δ' Ἀντίγονος ἀντέγραψεν αὐτοῖς, προσμαρτυρῶν ὡς
δικαίως μὲν ἡμύναντο, τῶν δὲ περὶ Ἀθηναῖον κατη-
γόρει, φάσκων παρὰ τὰς δεδομένας ἐντολάς ὑπ' αὐ-
τοῦ πεποιῆσθαι τὴν ἐπίθεσιν. τοῦτο δὲ ἔπραττε
κρύπτων τὴν ἐαυτοῦ προαίρεσιν καὶ βουλόμενος
ὑπαγαγέσθαι τοὺς βαρβάρους εἰς ῥαθυμίαν, ὅπως
ἀνελπίστως ἐπιθέμενος κρατήσῃ τῆς ἐπιβολῆς. αὐτὰρ
ῥάδιον ἦν ἄνευ δόλου τινος ἀνδρῶν περιγενέσθαι
νομάδα βίον ἐξηλωκότων καὶ καταφυγὴν ἀπρόσιτον
ἐχόντων τὴν ἔρημον. οἱ δ' Ἀραβες περιχαρεῖς μὲν
ἦσαν ἐπὶ τῷ δοκεῖν ἀπολεῖσθαι μεγάλων φόβων,
οὐ μὲν παντελῶς ἐπίστευόν γε ταῖς Ἀντιγόπου λό-
γοις, ἀλλὰ τὰς ἐλπίδας ἔχοντες ἀμφιδοξουμένας
σκοποὺς μὲν κατέστησαν ἐπὶ τῶν λόφων, ἀφ' ὧν ἦν
ῥάδιον συναρᾶν πόρρωθεν τὰς εἰς τὴν Ἀραβίαν

ἐμβολὰς· αὐτοὶ δὲ συνταξάμενοι τὰ περὶ ἑαυτοῦς
 προσηκόντως ἐκαραδόκουν τὸ ἀποβησόμενον. ὁ δ' Ἀν-
 τίγονος φιλοποιησάμενος χρόνον τινα τοὺς βαρβά-
 ρους, καὶ νομίσας αὐτοὺς ἐξηπατημένους παραδεδω-
 κέναι τὸν καθ' αὐτῶν καιρὸν, ἐξελεξεν ἐξ ἀπάσης
 τῆς δυνάμεως πένδους μὲν ψιλοὺς, καὶ πρὸς δρόμον 393
 εὐ πεφυκότας τετρακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ πλείους τῶν
 τετρακισχιλίων. καὶ τούτοις μὲν παρήγγειλε φέρειν
 ἄπυρα σῖτα πλείονων ἡμερῶν· Δημήτριον δὲ τὸν υἱὸν
 10 καταστήσας ἡγεμόνα πρώτης φυλακῆς ἐξέπεμψε,
 προστάξας κολάσαι τοὺς Ἀραβας καθ' ὃν ἂν δύνη-
 ται τρόπον. οὗτος μὲν οὖν ἐφ' ἡμέρας τρεῖς ἀνοδίκα
 97 πορευόμενος ἔσπευδε λαθεῖν τοὺς βαρβάρους. οἱ δὲ
 σκοποὶ κατανοήσαντες πολεμίαν δύναμιν εἰσβεβηκυῖαν,
 ἐσήμηναν τοῖς Ναβαταίοις διὰ τῶν συγκειμένων πυρ-
 σῶν. διόπερ οἱ βάρβαροι νομίσαντες συντόμως ἦκειν
 τοὺς Ἕλληνας, εἰς μὲν τὴν πέτραν ἀπέθεντο τὰς
 ἀποσκευὰς καὶ φυλακὴν τὴν ἱκανὴν ἐπέστησαν,
 οὔσης μιᾶς ἀναβάσεως χειροποιήτου· αὐτοὶ δὲ διελό-
 20 μενοι τὴν λείαν ἄλλοι κατ' ἄλλους τόπους ἀπῆλθον
 εἰς τὴν ἔρημον. Δημήτριος δὲ παραγενόμενος εἰς
 τὴν πέτραν, καὶ τὴν λείαν καταλαβὼν ἀπῆλλαγμένην,
 προσβολὰς συνεχεῖς ἐποιεῖτο τῷ χωρίῳ. ἀμυνόμενων
 δὲ τῶν ἔνδον εὐρώσταις, καὶ περιγυρομένων ῥαδίως
 διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῶν τόπων, τοτε μὲν μέχρι δειλῆς
 ἀγωνισάμενος ἀνεκαλίστατο τῇ σάλπιγγι τοὺς στρα-
 τιώτας. τῇ δ' ὑστερικᾷ προσαγρόντος αὐτοῦ τῇ
 πέτρῃ τῶν βαρβάρων τις ἀνέβηκε Βασιλεὺς Δη-
 30 μήτριε, τί βουλόμενος ἢ τίνας ἀναγκάζοντος πολε-
 ομεῖς ἡμᾶς, οἰκδύντας ἐν ἔρημῳ καὶ τόποις οὐδ'
 ὕδωρ ἔχουσιν οὔτε σίτον οὔτε οἶνον οὔτ' ἄλλο [τι]
 ἀπλῶς οὐδὲν τῶν παρ' ὑμῖν εἰς τὴν χρεῖαν ἀνηκό-
 των; ἡμεῖς γὰρ οὐδενὶ τρόπῳ προσείμενοι δουλεύειν,
 συμπεφεύγαμεν εἰς χώραν σπανίζουσαν πάντων τῶν
 ἐν τοῖς ἄλλοις χρησίμων, καὶ βίον εἰλόμεθα ζῆν
 ἔρημον καὶ θηριώδη παντελῶς, οὐδὲν ὑμᾶς βλάπτου-
 ντες. ἀξιούμεν οὖν καὶ σέ καὶ τὸν πατέρα μὴ ἀδεκεῖν
 ἡμᾶς, ἀλλὰ λαβόντας δωρεὰς παρ' ἡμῶν ἀπαγαγεῖν

τὸ στρατόπεδον, καὶ φίλους νομίζειν Ναβαταίους εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον. οὔτε γὰρ βουλόμενος δύνασαι μένειν ἐνταῦθα πλείους ἡμέρας, ἀπορούμενος ὕδατος καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων ἀπάντων, οὐδ' ἡμᾶς δύνασαι συαναγκάσαι βίον ζῆν ἔτερον, ἀλλὰ τινὰς αἰχμαλώτους δούλους ἔξεις ἀθύμους καὶ ζῆν οὐκ ἂν ὑπομείναντας ἐν ἄλλοις νομίμοις. ῥηθέντων δὲ τοιούτων λόγων, Δημήτριος μὲν ἀπαγαγὼν τὴν στρατιὰν ἐκέλευσεν αὐτοὺς πρέσβεις ἀποστέλλειν περὶ τούτων. οἱ δὲ Ἀραβες ἐξέπεμψαν τοὺς πρεσβυτάτους, οἱ παρα- 10 πλῆσια τοῖς προειρημένοις διελθόντες ἔπεισαν δεξιόμενον δῶρα πολυτελέστατα τῶν παρ' αὐτοῖς διαλύσασθαι.

Ὁ μὲν οὖν Δημήτριος λαβὼν ὁμήρους καὶ τὰς 98 ὁμολογηθείσας δωρεάς, ἀνέξεν ἀπὸ τῆς πέτρας διατείνας δὲ σταδίους τριακοσίους κατεστρατοπέδευσε πλησίον τῆς Ἀσφαλτίτιδος λίμνης ἧς τὴν φύσιν οὐκ ἄξιον παραδραμεῖν ἀνεπισήμαντον. κῆται γὰρ κατὰ 394 μέσσην τὴν σατραπείαν τῆς Ἰδουμαίας, τῷ μὲν μήκει παρεκτείνουσα σταδίους μάλιστα πένταρχοι 20 σίους, τῷ δὲ πλάτει περὶ ἐξήκοντα. τὸ δ' ὕδωρ ἔχει διάπικρον καὶ καθ' ὑπερβολὴν δυσῶδες, ὥστε μήτ' ἰχθὺν δύνασθαι τρέφειν μήτ' ἄλλο τῶν καθ' ὕδατος εἰωθότων ζῶων εἶναι. ἐμβαλλόντων δ' εἰς αὐτὴν πεταμῶν μεγάλων τῇ γλυκύτητι διαφόρων, τούτων μὲν περιγίνεται κατὰ τὴν δυσωδίαν, ἐξ αὐτῆς δὲ μέσης ἐκφυσά κατ' ἐνιαυτὸν ἀσφάλτου στερεᾶς μέγεθος ποτὲ μὲν μείζον ἢ τριπλῆθρον, ἔστι δ' ὅτ' οὐ πολὺ λιπόμενον πλέθρου· ἐφ' ᾧ δὴ συνήθως οἱ περιραιοῦντες βάρβαροι τὸ μὲν μείζον καλοῦσι ταῦρον, τὸ δ' 30 ἑλαττον μόσχον. ἐπιπλεύουσης δὲ τῆς ἀσφάλτου πελαγίας ὁ τόπος φαίνεται τοῖς ἐξ ἀποστήματός θεωροῦσιν οἰονεῖ τις νῆσος. τὴν δ' ἐκπτωσιν φανεράν συμβαίνει γίνεσθαι πρὸ ἡμερῶν εἴκοσι. κύκλῳ γὰρ τῆς λίμνης ἐπὶ πολλοὺς σταδίους ὁσμὴ τῆς ἀσφάλτου προσπίπτει μετὰ πνεύματος μοχθηροῦ, καὶ πᾶς ὁ περὶ τὸν τόπον ἄργυρος καὶ χρυσὸς καὶ χαλκὸς ἀποβάλλει τὴν ιδιότητα τοῦ χρώματος. ἀλλ' αὕτη μὲν

ἀποκαθίσταται πάλιν, ἐπειδὴν ἀναφυσηθῆναι συμβῇ
 πᾶσαν τὴν ἄσφαλτον· ὁ δὲ πλησίον τόπος ἐμπυρος
 ὢν καὶ θυσαΐδης ποιεῖ τὰ σώματα τῶν περιοικούντων
 ἐπίνοσα καὶ παντελῶς ὀλιγοχρόνια. ἀγαθὴ δ' ἐστὶ
 φοινικόφυτος ὅσῃν αὐτῆς συμβαίνει διειληφθαι ποτα-
 μοῖς χρησίμοις ἢ πηγαῖς δυναμέναις ἀρδεύειν. γίνεται
 δὲ περὶ τοὺς τόπους τούτους ἐν αὐλῶνι τινι καὶ τὸ κα-
 λούμενον βάλαμον, ἐξ οὗ πρόσοδον ἀδρᾶν εἶναι συμ-
 βαίνει, σὺδαμοῦ μὲν τῆς ἄλλης οἰκουμένης εὗρισκο-
 10 μένου τοῦ φυτοῦ, τῆς δ' ἐξ αὐτοῦ χρείας εἰς φάρ-
 99 μακα τοῖς ἰατροῖς καθ' ὑπερβολὴν εὐθετούσης. τὴν
 δ' ἐκπίπτουσιν ἄσφαλτον οἱ περιοικοῦντες ἐξ ἀμφο-
 τέρων τῶν μερῶν τὴν λίμνην διαρπάζουσι πολεμικῶς
 διακείμενοι πρὸς ἀλλήλους, ἄνευ πλοίων ἰδιαζόντως
 τὴν κομιδὴν ποιούμενοι. παρασκευασάμενοι γὰρ δέ-
 σμας καλάμων εὐμεγέθεις ἐμβάλλουσιν εἰς τὴν λίμνην·
 ἐπὶ δὲ τούτων ἐπικάθηνται οὐ πλείω τριῶν, ὧν
 δύο μὲν ἔχοντες προσδεδεμένας πλάτας κωπηλατοῦ-
 σιν, εἰς δὲ φορῶν τόξα τοὺς προσπλέοντας ἐκ τοῦ
 20 πέραν ἢ βιάζεσθαι τολμῶντας ἀμύνεται. ὅταν δὲ
 πλησίον γένωνται τῆς ἀσφάλτου, πελέκεις ἔχοντες
 ἐπιπηδῶσι, καὶ καθάπερ μαλακῆς πέτρας ἀποκά-
 πτοντες γεμίζουσι τὴν δέσμην, εἴα ἀποπλέουσιν εἰς
 τοῦπίσω. ἂν δέ τις αὐτῶν ἀποπέσῃ τῆς δέσμης δια-
 λυθείσης μὴ δυνάμενος νεῖν, οὐ καταδύεται, καθά-
 περ ἐν τοῖς ἄλλοις ὕδασι, ἀλλὰ ἐπινήχεται τῆς
 ἐπισταμένοις ὁμῳίως. φύσει γὰρ τοῦτο τὸ ὑγρὸν πα-
 ραδέχεται βάρος ὃ συμβαίνει μετέχειν αὐξήσεως ἢ
 πνεύματος, ἔξω τῶν στερεῶν ἢ τὴν πυκνότητα δο-
 30 κεῖ παραπλησίαν ἔχειν ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ καὶ μο-
 λύβδῳ καὶ τοῖς ὁμοίοις· καὶ ταῦτα μὲν πολὺ βραδύ-
 τερον καταφέρεται τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις λίμναις δι- 395
 πτούμενων. ταύτην δ' ἔχοντες οἱ βάρβαροι πρόσοδον,
 ἀπάγουσι τὴν ἄσφαλτον εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ
 πωλοῦσιν εἰς τὰς ταριχείας τῶν νεκρῶν· μὴ μι-
 γνυμένης γὰρ ταύτης τοῖς λοιποῖς ἀρώμασιν οὐ
 δυνατόν γενέσθαι τὴν τῶν σωμάτων φυλακὴν πο-
 λυχρόνιον.

Ὁ δ' Ἀντίγονος, ἐπανελθόντος τοῦ Δημητρίου 100
 καὶ τὰ κατὰ μέρος τῶν πεπραγμένων ἀπαγγέλλαντες,
 ἐπὶ μὲν τῇ συνθείσει τῇ πρὸς τοὺς Ναβαταίους ἐπι-
 τήμησεν αὐτῷ, λέγων ὅτι πολλῶ θρασυτέρους πε-
 ποίηκε τοὺς βαρβάρους ἑάσας ἀτιμωρήτους· δόξειν
 γὰρ αὐτοὺς τετευχέναι συγγνώμης οὐ δι' ἐπιείκειαν,
 ἀλλὰ δι' ἀδυναμίαν τοῦ κρατῆσαι. ἐπὶ δὲ τῷ κατα-
 σκέπασθαι τὴν λίμνην καὶ δοκεῖν εὐρηκέναι τινὰ τῇ
 βασιλείᾳ πρόσδοτον ἐπαινέσας, ἐπὶ μὲν ταύτης ἐπιμε-
 λητὴν ἔταξεν Ἰερώνυμον τὸν τὰς ἱστορίας συγγρά- 10
 ψαντα. τούτῳ δὲ συνετέτακτο πλοῖα παρασκευάσα-
 σθαι, καὶ πᾶσαν τὴν ἀσφαλτον ἀναλαβόντα συνά-
 γειν εἰς τίνα τόπον. οὐ μὴν ἀπέβη γε καὶ τὸ τέλος
 κατὰ τὴν ἐλπίδα τοῖς περὶ τὸν Ἀντίγονον. οἱ γὰρ
 Ἀραβες συστραφέντες εἰς ἑξακισχιλίους ἐπιπλεύσαν-
 τες ἐν ταῖς θέσμαις ἐπὶ τοὺς ἐν τοῖς πλοίοις σχεδὸν
 ἅπαντας κατετόξευσαν. ἐξ οὗ δὴ συνέβη τὸν Ἀντί-
 γονον ἀπογνῶναι τὰς προσόδους ταύτας διὰ τὸ γε-
 γονὸς παράπτωμα καὶ διὰ τὸ τὸν νοῦν ἔχειν πρὸς
 ἑτέροις μείζουσι. παρεγένετο γὰρ κατὰ τοὺς τοὺς 20
 καιροὺς βασιλιφόρος ἔχων ἐπιστολὴν παρὰ Νικάνο-
 ρος τοῦ στρατηγοῦ τῆς τε Μηδίας καὶ τῶν ἄλλων
 σατραπειῶν ἐν ταύτῃ ὃ ἦν γεγραμμένον περὶ τε τῆς
 ἀναβάσεως τοῦ Σελεύκου καὶ τῶν γεγονότων περὶ
 αὐτῶν εὐτυχημάτων. διόπερ ἀγωνιῶν ὁ Ἀντίγονος
 καὶ περὶ τῶν ἄνω σατραπειῶν, ἐξέπεμψε Δημητρίον
 τὸν υἱὸν ἔχοντα πεζοὺς Μακεδόνας μὲν πεντακισχι-
 λίους, μισθοφόρους δὲ μυρίους, ἱππεῖς δὲ τετρακίς-
 χιλίους. συνετέτακτο δ' αὐτῷ μέχρι Βαβυλωνίως ἀνα-
 βῆναι, καὶ τὴν σατραπείαν ἀνακτησάμενον καταβαί- 30
 νειν συντόμως ἐπὶ θάλατταν. ὁ μὲν οὖν Δημήτριος
 ὀρμήσας ἐκ Λαμασκοῦ τῆς Συρίας τὸ συνταχθεὶς
 ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐπετέλει μετὰ σπουδῆς. ὁ δὲ καθε-
 σταμένος ὑπὸ Σελεύκου τῆς Βαβυλωνίας στρατηγὸς
 Πατροκλῆς πυθόμενος περὶ Μεσοποταμίαν εἶναι
 τοὺς πολεμίους, ὑπομῖναι μὲν τὴν ἑφοδὸν αὐτῶν
 οὐκ ἐτόλμησεν, ὀλίγους ἔχων περὶ αὐτόν, ἀλλὰ τοῖς
 μὲν ἄλλοις προσέταξεν ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν, καὶ τοὺς

μὲν αὐτῶν ἐκλιπόντας τὸν Εὐφράτην φυγεῖν εἰς τὴν
 ἔρημον, τοὺς δὲ περάσαντας τὸν Τίγριν ἀπελθεῖν
 εἰς τὴν Σουσιανὴν [πρὸς Εὐτελῇ] καὶ τὴν ἐρυθρὰν
 θαλάτταν. αὐτὸς δὲ μεθ' ὧν εἶχε στρατιῶτων προ-
 βλαῖς χρόμενος ποταμῶν καὶ διώκων ἀναστρέφετο
 περὶ τὴν σατραπείαν, ἅμα μὲν ἐφειδρεύων τοῖς πο-
 λεμίοις, ἅμα δὲ πέμπων πρὸς Σέλευκον τοῖς Μηδῶν
 περὶ τὰ αἰὲ συντελουμένων καὶ παρακαλῶν βοηθεῖν
 τὴν ταχίστην. ὁ δὲ Δημήτριος ἐπειδὴ παραγεγνημένος 396
 10 εἰς Βαβυλῶνα τὴν πόλιν ἐκλεισμένην εὖρε, πολιορ-
 κεῖν ἐπεχείρει τὰς ἀκροπόλεις. ὧν τὴν ἑτέραν ἔλων
 ἔδωκε τοῖς ἰδοῖς στρατιώταις εἰς διασπαρῆν. τὴν δ'
 ἑτέραν πολιορκήσας ἡμέρας τινάς, ἐπειδὴ χρόνου
 προσεδεῖτο, Ἀρχέλαον μὲν ἓνα τῶν φίλων ἀπέπε-
 στρατηγὸν ἐπὶ τῆς πολιορκίας, δούς αὐτῷ πεζοὺς
 μὲν πεντακισχιλίους, ἵππεῖς δὲ χιλίους, αὐτὸς δὲ,
 τοῦ χρόνου συντρέχοντος ἐν ᾧ συντεταγμένον ἦν
 τὴν ἀφοδὸν αὐτῷ ποιήσασθαι, μετὰ τῆς λοιπῆς δυ-
 νάμεως τὴν ἐπὶ θαλάττῃ καταβασὴν ἐποιεῖτο.
 101 Ἀμα δὲ τούτοις πραγματοποιέοις κατὰ μὲν τὴν
 Ἰταλίαν Ῥωμαίων διαπολεμούντων τὸν πρὸς Σαρδί-
 νας πόλεμον, συνεχεῖς ἐγένετο προσβολαὶ τῆς χώρας
 καὶ πολιορκίαι πόλεων καὶ δυνάμεων ἐν ὑπαίθρῳ
 στρατοπεδεῖν· τὰ γὰρ μαχिमώτατα τῶν κατὰ τὴν
 Ἰταλίαν ἔθνων περὶ ηγεμονίας φιλοτιμούμενα πάν-
 τοῖους συνίσταντο κινδύνους, οἳ μὲν οὖν τῶν Ῥω-
 μαίων ὑπάτοι μέγας τῆς δυνάμεως ἀναλαβόντες, κα-
 τεστρατοπεδεύσαν ταῖς τῶν Ῥωμαίων προσβολαῖς,
 καὶ πρὸς μὲν μάχην καιρὸν, ἐπετηρῶν, ῥῆκτον, καὶ
 30 δὲ συμμαχίσι πόλεσι παρέσχον τὴν ἀσφαλείαν. τὰ
 δὲ λοιπὸν στρατόπεδον ἀναλαβὼν Κοῖντος Φάβιος,
 ὃς ἦν αὐτοκράτωρ ἡσημέρος, τὴν τε Φρεγγιλλικὴν
 πόλιν εἴλε καὶ τῶν ἀλλοτρίως διακειμένων πρὸς τὴν
 Ῥώμην τοὺς ἐπιφανεστάτους, ἐξώγησε, τοὺς δὲ
 τὸν ἀριθμὸν ὄντας πλείους τῶν διακρίων ἀπήγαγεν
 εἰς Ῥώμην, καὶ προσαγαγὼν εἰς τὴν ἀγορὰν ῥαβδί-
 στας ἐπέλεξε κατὰ τὸ πατριὸν ἔθος, μετ' ὀλίγων δ'
 ἐμβολῶν εἰς τὴν τῶν πολεμίων χώραν Κελίαν καὶ

τὴν Νωκωνῶν ἀκρόπολιν ἐξεπολιόρθησε, καὶ λαφύρων
μὲν πλῆθος ὑπέδυτο, τοῖς δὲ στρατιώταις πολλὴν
τῆς χώρας κατεκληρούχησεν. ὁ δὲ δῆμος, κατὰ νοῦν
τῶν πρᾶγματῶν αὐτῶν προχωροῦντων, ἀποικίαν ἀπέ-
στείλεν εἰς τὴν νῆσον τὴν Ποντίαν καλουμένην.

102
Ἐν δὲ τῇ Σικελίᾳ τῆς εἰρηνῆς ἄρτι γεγενημέ-
της Ἀγαθοκλεῖ πρὸς τοὺς Σικελιώτας πλὴν Μεσ-
σηνίων, οἱ μὲν φυγάδες τῶν Συρακούσων ἠθροίσθη-
σαν εἰς τὴν Μεσσήνην, ταύτην ὀρῶντες λοιπὴν οὐ-
σαν τῶν ἀλλοτριῶς ἔχουσιν πρὸς τὸν δυνάστην. ὁ δ' 10
Ἀγαθοκλῆς σπεύδων αὐτῶν καταλῦσαι τὸ σύστημα,
Πασίφικοι στρατηγὸν ἐξαπέστειλε μετὰ δυνάμεως εἰς
τὴν Μεσσήνην, ἐντειλάμενος ἐν ἀπορήτοις ἃ χρη-
πύσσειν. ὁ δὲ ἀπρόσδοκῶς ἐμβαλὼν εἰς τὴν
χώραν, καὶ πολλῶν αἰχμαλώτων καὶ τῆς ἄλλης κτε-
ρίας ἐγκρατὴς γενόμενος, ἤλίου τοὺς Μεσσηνίους βούλε-
σθαι τὴν γῆν, καὶ μὴ συναναγκάζεσθαι τοῖς πο-
397 λεμωτάτοις αὐτοῦ διαλύεσθαι. οἱ δὲ Μεσσηνίδι λα-
βόντες ἑλπίδας τοῦ χωρὶς κινδύνῳ ἀπολυθήσεσθαι
τοῦ πολέμου, τοὺς τε φυγάδας τοὺς ἐκ Συρακουσῶν 20
ἐξέβαλον καὶ τὸν Ἀγαθοκλῆα παραγενόμενον μετὰ
δυνάμεως προσεδέξαντο. ὁ δὲ τὸ μὲν πρῶτον φιλα-
φρώπως αὐτοῖς προσεφέρετο, καὶ τοὺς φυγάδας
ἐπέισε καταδέξασθαι τοὺς συστρατευομένους μὲν αὐτῶν,
πεφυγαδευμένους δὲ νόμῳ ὑπὸ τῶν Μεσσηνίων. μετὰ
δὲ ταῦτα τοὺς ἐναντιουμένους ἐν τοῖς ἐμπροσθεν
χορδοῖς τῇ δυναστείᾳ τῇ ἑαυτοῦ μεταπεμφάμενος ἐκ
τῆ Ταυρομενίου καὶ τῆς Μεσσήνης, ἅπαντας ἀπέ-
σφαξεν, οὐκ ἑλάττους ὄντας ἑξακοσίων. διανοούμενος
23 γὰρ πόλεμον ἐκφέρειν τοῖς Καρχηδονίοις, πᾶν τὸ 80
δυσκείμενον ἄλλοτριῶς κατὰ τὴν Σικελίαν ἐκποδῶν
ἐποίητό, οἱ δὲ Μεσσηνιοὶ τῶν ξένων τοὺς εὐνουστά-
τους αὐτοῖς καὶ δυναμένους ἀμύνασθαι τὸν τύραν-
νον ἐκβεβληκότες ἐκ τῆς πόλεως, καὶ τῶν πολιτῶν
τοὺς ἀλλοτριῶς ἔχοντας πρὸς τὸν δυνάστην ὀρῶντες
ἀνηρημένους, ἔτι δὲ τοὺς ἐπὶ κακουργίᾳ καταδεδι-
κασμένους ἠναγκασμένοι καταδέξασθαι, μετεμέλονται
μὲν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις, ἠναγκάζονται δὲ καρτε-

αἶν, καταπεπληγμένοι τὴν ὑπεροχὴν τοῦ πρατοῦ-
τος. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς τὸ μὲν πρῶτον ἀνέβη ἐκ
Ἀκράγαντος, διακοσούμενος καὶ ταύτην τὴν πόλιν
συνεινάζεσθαι. τῶν δὲ Καρχηδονίων καταπλευσάντων
ναυσὶν ἐξήκοντα, ταύτης μὲν τῆς προθέσεως ἀπέ-
στη, τὴν δὲ χώραν τὴν ὑπὸ Καρχηδονίους ἐπικύβη-
λάτει, καὶ τῶν φρουρῶν ἃ μὲν ἦρεν κατὰ κράτος,
ἃ δὲ δι' ὁμολογίας προσήγετο.

- 103 Ἀμα δὲ ταυτοῖς πραττομένοις Δεινοκράτης ὁ
10 τῶν Συρακοσίων φυγάδων ἡγαγόμενος πρὸς μὲν τοὺς
Καρχηδονίους διεπέμπετο, βοηθεῖν αἰτῶν πρὸς τὴν
Ἀγαθοκλέα πᾶσαν ὑφ' ἑαυτὸν ποιήσασθαι. Σικελίαν
αὐτὸς δὲ προσδεξάμενος τοὺς ἐκ Μεσσηνίας ἐκβε-
βλημένους φυγάδας, ἔχων ἀδρανὴ δύναμιν, ἀπέ-
στείλε τετα τῶν περὶ αὐτὸν Νυμφόδωρον δούκην μέ-
ρος τῶν στρατιωτικῶν ἐπὶ τὴν Κεντοριπίνων πόλιν.
ταύτην γὰρ φρουρούμενην ὑπὸ Ἀγαθοκλέους τῶν
πολιτικῶν τινες ἐπηγγέλλαντο παραδῶσθαι, ἐφ' οἷς
τὴν αὐτονομίαν δοθῆναι τῷ δήμῳ. παρεστεισόν-
20 τες δ' εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ νυκτός, οἱ προειστώτες
τῆς φρουρᾶς αἰσθόμενοι τὸ γεγονός, αὐτὸν τε τὸν
Νυμφόδωρον ἀνείλον καὶ τοὺς βιαζομένους ἐντὸς τῶν
τείχους. ταύτης δὲ τῆς ἀφορμῆς λαβόμενος Ἀγαθο-
κλῆς ἐνεκάλεσέ τε τοῖς Κεντοριπίνους, καὶ τοὺς δό-
ξαντας αἰτίους γεγονέναι τοῦ νεωτερισμοῦ πάντας
ἀπέσφαξε. περὶ ταῦτα δ' ἄντος τοῦ δυναστῶν Καρ-
χιδόνιοι καταπλεύσαντες εἰς τὸν μέγαν λιμένα τῶν
Συρακοσίων πενήκοντα σκάφες ἄλλα μὲν οὐδὲν
ἡδυνήθησαν πράξαι, δυοὶ δὲ περιπεσόντες φόρτηχαῖς
30 πλοίοις, τὴν μὲν ἐξ Ἀθηνῶν κατέδυσαν, τῶν δ' 398
ἐπιπλέοντων τὰς χεῖρας ἀπέκοψαν. δοξάντων δ' αὐ-
τῶν ὡμῶς κερχεσθαι μηδ' ὀτιοῦν ἀδικῶσι, ταχὺ τὸ
δαιμόνιον αὐτοῖς ἐπέσημηνεν. εὐθύς γὰρ τοῦ στόλου
τινὲς ναῦς ἀποσχισθεῖσαι περὶ τὴν Βρεττίαν ἐλάβσαν
ὑπὸ τῶν Ἀγαθοκλέους στρατηγῶν, καὶ τὸ παραπλη-
σιον οἱ ζωγραφθέντες τῶν Φοινίκων ἔπαθον οἷα ἐπρα-
ξαν εἰς τὰς ἀλόντας.

Οἱ δὲ περὶ τὸν Δεινοκράτην φυγάδες, ἔχοντες 104
 πεζοὺς μὲν ὑπὲρ τοὺς τρισεχιλίους, ἵππεῖς δ' οὐκ ἐλάτ-
 τους δισεχιλίῳ, τὴν καλουμένην Γαλαρίαν κατελά-
 βοντο, τῶν πολιτῶν ἔκουσίως ἐπικαλεσαμένων, καὶ
 τοὺς μὲν Ἀγαθοκλέους ἐξέβαλον, αὐτοὶ δὲ πρὸ τῆς
 πόλεως ἐστρατοπέδευσαν. Ἀγαθοκλέους δὲ ταχέως
 ἀποστείλαντος ἐπ' αὐτοὺς Πασίφιλον καὶ Δημόφιλον
 μετὰ στρατιωτῶν πεντακισχιλίῳ, ἐγένετο μάχη πρὸς
 τοὺς φυγάδας, ὧν ἡγεῖτο Δεινοκράτης καὶ Φιλωνί-
 δης, τὰ κέρατα διειληφότες. ἐφ' ἱκανὸν μὲν οὖν χρό- 10 -
 νον ἰσόρροπος ἦν ὁ κίνδυνος, φιλοτίμως ἀμφοτέρων
 τῶν στρατοπέδων ἀγωνιζομένων· τοῦ δ' ἑτέρου τῶν
 στρατηγῶν Φιλωνίδου πεσόντος, καὶ τοῦ κατὰ τοῦ-
 τον μέρους τραπέντος, ἠναγκάσθη καὶ Δεινοκράτης
 ἀποχωρῆσαι. οἱ δὲ περὶ τὸν Πασίφιλον τούτων τε
 πολλοὺς κατὰ τὴν φυγὴν ἀνείλον, καὶ τὴν Γαλαρίαν
 ἀνακτησάμενοι τοὺς αἰτίους τῆς ἀποστάσεως ἐκόλα-
 σαν. Ἀγαθοκλῆς δὲ πυνθανόμενος τοὺς Καρχηδο-
 νίους τὸν Ἐκνομον καλοῦμενον λόφον ἐν τῇ Γελώᾳ
 κατειληφέναι, διέγνοι πάσῃ τῇ δυνάμει διαγωνίσα- 20
 σθαι. ὁρμήσας δ' ἐπ' αὐτοὺς, καὶ πλησίον γενόμενος,
 προεκαλεῖτο εἰς μάχην, ἐπηρμένος τῇ προγεγενημένῃ
 νίκῃ. οὐ τολμώντων δὲ τῶν βαρβάρων παρατάσασθαι,
 νομίσας ἀκονιτὶ κρατεῖν τῶν υπαίθρων, ἐπανῆλθεν
 εἰς τὰς Συρακούσας, καὶ τῶν ναῶν τοὺς ἐπιφανε-
 σιάτους τοῖς σκύλοις ἐκόσμησε. ταῦτα μὲν οὖν
 ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ὧν ἡμεῖς ἰδυνή-
 θημεν ἐφικέσθαι.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Σιμωνίδου Ῥωμαῖοι 105
 μὲν ὑπάτους κατέστησαν Μάρκον Οὐαλέριον καὶ 30
 Πόπλιον Δέκιον. ἐπὶ δὲ τούτων οἱ περὶ Κάσσανδρον
 καὶ Πτολεμαῖον καὶ Λυσίμαχον διαλύσεις ἐποιήσαντο
 πρὸς Ἀντίγονον καὶ συνθήκας ἔγραψαν. ἐν δὲ ταύ-
 ταις ἦν Κάσσανδρον μὲν εἶναι στρατηγὸν τῆς Εὐ-
 ρωπῆς, μέχρις ἂν Ἀλέξανδρος ὁ ἐκ Ῥωξάνης εἰς
 ἡλικίαν ἔλθῃ, καὶ Λυσίμαχον μὲν τῆς Θράκης κυ-
 ριτεύειν, Πτολεμαῖον δὲ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν συν-
 ορίστων ταυτῇ πόλεων κατὰ τε τὴν Λιβύην καὶ

- τὴν Ἀραβίαν, Ἀντίγονον δὲ ἀφ' ἡγεῖσθαι τῆς Ἀσίας πάσης τοὺς δ' Ἕλληνας αὐτονόμους εἶναι. οὐ μὴν ἐνέμεινάν γε ταῖς ὁμολογίαις ταύταις, ἀλλ' ἕκαστος αὐτῶν προφάσεις εὐλόγους ποριζόμενος πλεονεκτεῖν ἐπειράτο. Κάσσανδρος δὲ ὁρῶν Ἀλέξανδρον τὸν ἐκ Ῥωξάνης αὐξανόμενον, καὶ κατὰ τὴν Μακεδονίαν λόγους ὑπὸ τινων διαδιδόμενους ὅτι καθήκει προάγειν ἐκ τῆς φυλακῆς τὸν παῖδα, καὶ τὴν πατρῴαν βασιλείαν παραδιδόναι, φοβηθεὶς ὑπὲρ ἑαυτοῦ πρὸς- 399
- 10 ἔταξε Γλανκίᾳ τῷ προεστηκότι τῆς τοῦ παιδὸς φυλακῆς τὴν μὲν Ῥωξάνην καὶ τὸν βασιλεῖα κατασφάξαι καὶ κρύψαι τὰ σώματα, τὸ δὲ γεγονός μὴδενὶ τῶν ἄλλων ἀπαγγεῖλαι. ποιήσαντος δ' αὐτοῦ τὸ πρὸς-ταχθὲν οἱ περὶ Κάσσανδρον καὶ Λυσίμαχον καὶ Πτολεμαῖον ἔτι δ' Ἀντίγονον ἀπηλλάγησαν τῶν ἀπὸ τοῦ βασιλέως προσδοκωμένων φόβων. οὐκ ἐτι γὰρ ὄντος οὐδενὸς τοῦ διαδεχομένου τὴν ἀρχήν, τὸ λοιπὸν ἕκαστος τῶν κρατούντων ἔθνων ἢ πόλεων βασιλικὰς εἶχεν ἐλπίδας, καὶ τὴν ὑφ' ἑαυτὸν τεταγμέ-
- 20 νην χώραν εἶχεν ὥσανεὶ τινα βασιλείαν δορίκνητον. τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Εὐρώπην καὶ τὰ περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ Μακεδονίαν ἐν τούτοις ἦν. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι δυνάμεσιν ἀδραῖς πεζῶν τε καὶ ἱππέων ἐστράτευσαν ἐπὶ Πολλίτιον, Μαρόρουκίνωιν οὔσαν πόλιν. ἀπέστειλαν δὲ καὶ τῶν πολε-τῶν εἰς ἀποικίαν, καὶ κατώκισαν τὴν προσαγορευομένην Ἰντέραμναν.
- 106) Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν αἰὲ μᾶλλον αὐξομένου Ἀγαθοκλέους καὶ δυνάμεις ἀδρότερας ἀθροίζοντος, 30 Καρχηδόνιοι πυνθανόμενοι τὸν δυνάστην συσκευαζόμενον τὰς ἐν τῇ νήσῳ πόλεις, ταῖς δὲ δυνάμεσιν ὑπερέχοντα τῶν σφετέρων στρατηγῶν, ἔδοξαν ἐνεργέστερον ἄψασθαι τοῦ πολέμου. εὐθύς οὖν τριήρεις μὲν κατήρτυσαν τριάκοντα πρὸς ταῖς ἑκατόν, στρατηγὸν δὲ προχειρίσάμενοι τῶν παρ' αὐτοῖς ἐπιφανεστάτων Ἀμίλκαν, ἔδωκαν αὐτῷ τῶν μὲν πολιτικῶν στρατιωτῶν δις χιλίους, ἐν οἷς ἦσαν πολλοὶ καὶ τῶν ἐπιφανῶν, τῶν δ' ἀπὸ τῆς Λιβύης μυρίους, ἐκ δὲ

τῆς Τυρρήνιας μισθοφόρους χιλίους καὶ ζευγίππας διακοσίους, ἔτι δὲ Βαλιάρας σφενδονήτας χιλίους, ὁμοίως δὲ χρημάτων πλήθος καὶ βελῶν καὶ σίτου καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς πόλεμον χρησίμων τὴν καθήκουσαν παράσκευήν. ἀναχθέντος δὲ ἐκ τῆς Καρχηδόνης τοῦ στόλου παντός, καὶ γενομένου πελαγίου, χειμῶν ἐξαίφνης ἐπιπεσὼν ἐξήκοντα μὲν τροήρεις ἠφάνισε, διακόσια δὲ τῶν σιτητῶν πλοίων διέφθειρεν· ὁ δὲ λοιπὸς στόλος μεγάλοις περιπεσὼν χειμῶσι μόλις διεσώθη πρὸς τὴν Σικελίαν. ἀπώλοντο δὲ καὶ 10 τῶν ἐπιφανῶν Καρχηδονίων οὐκ ὀλίγοι, δι' οὓς συνέβη τὴν πόλιν δημόσιον ἄρσασθαι πένθος. εἰώθασε γάρ, ἐπειδὴν μέζων τις αὐτυχία γένηται περὶ τὴν πόλιν, μέλυσαι σακκίοις καταναλυττεῖν τὰ τεῖχη. Ἀμίλλκας δ' ὁ στρατηγὸς ἀναλαβὼν τοὺς διασωθέντας ἐκ τοῦ χειμῶνος, μισθοφόρους συνέηγε καὶ τῶν κατὰ Σικελίαν συμμάχων ἱστρατολόγει τοὺς εὐθέτους. παρέλαβε δὲ καὶ τὰς προὔπαρχούσας δυνάμεις, καὶ πάντων τῶν εἰς τὸν πόλεμον εὐθέτων ἐπιμέλειαν ποιησάμενος ἐν ὑπαίθρῳ συνέιχε τὰ στρατόπεδα, 20 πεζοὺς μὲν ἔχων περὶ τοὺς τετρακισμυρίους, ἵππεῖς δὲ σχεδὸν πεντακίςχιλους. ταχὺ δὲ τὴν γεγεννημένην 400 αὐτυχίαν διορθώσάμενος, καὶ δόξας ἀγαθὸς εἶναι, τῶν μὲν συμμάχων τὰς ψυχὰς προκαταπέπληγμένους ἀνεκτήσατο, τοῖς δὲ πολεμίοις οὐ τὴν τυχοῦσαν ἀγωνίαν ἐπέστησεν.

Ἀγαθοκλῆς δὲ τὰς τῶν Καρχηδονίων δυνάμεις 107 ὅρων ὑπερεχούσας τῶν ἐαυτοῦ, διέλαβε τῶν τε φρουρῶν οὐκ ὀλίγα μεταθήσασθαι πρὸς τοὺς Φολίικας καὶ τῶν πόλεων ὅσαι προσέκοπτον αὐτῷ. μά- 30 λιστα δ' εὐλαβήετο περὶ τῆς τῶν Γελῶν, πυνθανόμενος ἐν τῇ τούτων χάρᾳ πάσας εἶναι τὰς τῶν πολεμίων δυνάμεις. ἐγένετο δ' αὐτῷ περὶ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ περὶ τὸν στόλον οὐ μικρὸν ἐλάττωμα· τῶν γὰρ νεῶν εἴκοσιν ἐπὶ τὸν πορθμὸν ὑποχείριοι τοῖς Καρχηδονίοις κατέβησαν σὺν αὐτοῖς ἀνδράσιν. οὐ μὴν ἀλλὰ κρίνας τὴν τῶν Γελῶν πόλιν ἀσφαλί- σασθαι φρουρᾷ, φανερώς οὐκ ἐτόλμα δυνάμειν εἰσα-

γαγεῖν, ἵνα μὴ φθάσαι συμβῇ τοὺς Γελώους προ-
 φάσειως δεομένους, καὶ τὴν πόλιν ἀποβάλῃ μεγάλας
 ἀφορμὰς αὐτῷ παρεχομένην. ἀπέστειλεν οὖν κατ'
 ὀλίγους τῶν στρατιωτῶν ὡς ἐπὶ τιμᾶς χρείας, ἕως
 αὐτοῦ συνέβη τῷ πλήθει πολὺ προτερῆσαι τῶν πολι-
 τικῶν. μετ' ὀλίγον δὲ καὶ αὐτὸς παραγένομενος, προ-
 δοσίαν ἐνεκαίεσε καὶ μετὰθεαιν τοῖς Γελώοις, εἴτε
 καὶ κατ' ἀλήθειαν αὐτῶν διανοηθέντων τι πρᾶξαι
 τοιούτου, εἴτε καὶ ψευδέσι διαβολαῖς φυγάδων πει-
 10 σθεῖς, ἥ καὶ νῆ Δία χρημάτων βουλόμενος εὐπορή-
 σαι, ἀπείθαξε τῶν Γελῶων πλείους τῶν τετρακίς-
 χιλίων καὶ τὰς ρυσίας αὐτῶν ἀνέλαβε. προσέταξε
 δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις Γελώοις πᾶσι τὰ τε νομίσματα
 καὶ τὸν ἄσημον ἄργυρον τε καὶ χρυσὸν ἀνεγκυῖν,
 διαπειλησάμενος τιμωρησασθαι τοὺς ἀπειθήσαντας.
 ταχὺ δὲ πάντων πρυξάντων τὸ προσταχθὲν διὰ τὸν
 φόβον, χρημάτων τε πλήθος ἤθροισε καὶ πᾶσι τοῖς
 ταττομένοις ὑφ' αὐτῶν δεινὴν ἐνεποίησε κατάπληξιν.
 δοῦσας δ' ὠμότερον κηχεῖσθαι τοῦ καθήκοντος τοῖς
 20 Γελώοις, τοὺς μὲν ἀποσφαγέντας εἰς τὰς ἐκτὸς τῶν
 τευχῶν τάφρους συνέχωσεν, ἐν δὲ τῇ πόλει τὴν ἱκα-
 νὴν φρουρὰν ἀπολιπὼν ἀντεστρατοπέδευσε τοῖς πο-
 108 λεμίοις. κατεῖχον δὲ Καρχηδόνιοι μὲν τὸν Ἐκνομον
 λόφον, ὃν φασὶ φρουρίων γεγενῆσθαι Φαλαγίδος.
 ἐν τούτῳ δὲ λέγεται κατεσκευάσκειν τὸν τυραννικόν
 ταῦρον χαλκοῦν τὸν διαβεβοημένον πρὸς τὰς τῶν
 βεβασανισμένων τιμωρίας, ὑπάρχοντος τοῦ κατα-
 σκευάσματος καὶ τοῦ τῶν Ἐκνομον ἀπὸ τῆς
 εἰς τοὺς αἰνχούοντας ἀσβετίας προσηγορευομένου. ἐκ δὲ
 20 θατέρου μέρους Ἀγαθοκλῆς ἕτερον τῶν Φαλαγίδος
 γεγενημένων φρουρίων κατεῖχε, τὸ προσαγορευθὲν
 ἀπ' ἐκλίνου Φαλαγίου. καὶ διὰ μέσων μὲν τῶν πα-
 ρεμβολῶν ἦν ποταμός, ὃν ἀμφότεροι πρόβλημα τῶν
 πολεμίων ἐπεποίητο. φῆμαι δὲ κατεῖχον ἐπὶ τῶν
 προτέρων χρόνων ὅτι διὲ περὶ τὸν τόπον τοῦτον
 πλήθος ἀνθρώπων ἐν μάχῃ διαφθαρῆναι. οὐκ ὄντος
 δὲ θατέρου παρ' ὁποτέρους γενήσεται τὸ ἀτύχημα,
 συνέβαινε δεισιδαιμονεῖν τὰ στρατόπεδα καὶ πρὸς

μάχην ὀκνηρῶς ἔχειν. διόπερ ἐπὶ πολὺν χρόνον οὐ-
 401 δέιεροι τὸν ποταμὸν ἐτάλμων διαβαίνειν ἀθρόοις
 στρατιώταις, ἕως ὅτου παράλογός τις αἰτία προεκα-
 λέσατο αὐτοὺς εἰς τὸν ὀλοσχερῇ κίνδυνον. τῶν γάρ
 Λιβύων κατατρεχόντων τὴν πολεμίαν, Ἀγαθοκλῆς
 παρωξύνθη τὸ παραπλήσιον ποιῆσαι. ἀγόντων δὲ
 λείαν τῶν Ἑλλήνων, καὶ τινα τῶν ἀπὸ τῆς παρεμ-
 βολῆς ὑποξυγίων ἀπαγαγόντων, ἐπεξῆλθον ἐκ τοῦ τῶν
 Καρχηδονίων χάρακος οἱ τοὺτους διώζοντες. ὁ δ'
 Ἀγαθοκλῆς προϋδόμενος τὸ μέλλον ἔσσεσθαι, παρὰ 10
 τὸν ποταμὸν ἔθηκεν ἐνέδραν ἀνδρῶν ἐπιλέκτων ταῖς
 ἀρεταῖς. οὗτοι δὲ, τῶν Καρχηδονίων τοὺς τὴν λείαν
 ἄγοντας ἐπιδιωκόντων καὶ διαβάντων τὸν ποταμὸν,
 ἐξανέστησαν ἐκ τῆς ἐνέδρας ἄφνω, καὶ προσπεσόν-
 τες ἀτάκτοις ῥαδίως ἐτρέψαντο. φονευομένων δὲ τῶν
 βαρβάρων καὶ πρὸς τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν φευγόν-
 των, Ἀγαθοκλῆς νομίσας ἦκειν τὸν καιρὸν τοῦ δια-
 γωνίσασθαι, πᾶσαν ἤγαγε τὴν δύναμιν ἐπὶ τὴν τῶν
 πολεμίων στρατοπεδείαν. προσπεσὼν δ' οὖν αὐτοῖς
 ἀπροςδοκῆτως, καὶ ταχὺ μέρος τῆς τάφρου χάσας, 20
 ἀνέσπασε τὸν χάρακα, καὶ βιαζόμενος εἰς τὴν πα-
 ρεμβολὴν παρείσπεσεν. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι διὰ τε τὸ
 παράδοξον καταπεπληγμένοι, καὶ πρὸς ἑκταξίν οὐ
 δυνάμενοι λαβεῖν ἀναστροφὴν, ὡς ἔτυχα τοῖς πολε-
 μίοις ἀπῆντων καὶ ἠγωνίζοντο. περὶ δὲ τὴν τάφρου
 ἀμφοτέρων ἐρῶμένως κινδυνεύοντων, ταχὺ πᾶς ὁ
 πλησίον τόπος νεκρῶν κατεστρώθη. οἱ τε γὰρ τῶν
 Καρχηδονίων ἐπιφανέστατοι τὴν παρεμβολὴν ὄρων-
 τες ἀλικομένην, ἐβοήθουν, οἳ τε περὶ τὰν Ἀγαθο-
 κλέα τῷ προτερήματι τεθαρῶνότες, καὶ νομίζοντες 30
 ἐνὶ κινδύνῳ καταλύσειν πάντα τὸν πόλεμον, ἐνέκειντο
 τοῖς βαρβάροις. ὁ δ' Ἀμίλκας ὄρων κατισχυομένους 109
 τοὺς ἑαυτοῦ, καὶ τῶν Ἑλλήνων αἰεὶ πλείους παρείς-
 πίπτοντας εἰς τὴν παρεμβολὴν, ἐπέστησε τοὺς σφεν-
 δονήτας τοὺς ἐκ τῶν Βαλειυρίδων νήσων, ὄντας αὐκ
 ἐλάτους τῶν χιλίων. οὗτοι δὲ συνεχεῖς καὶ μεγάλους
 λίθους ἀφέντες πολλοὺς μὲν ἐτραυμάτιζον, οὐκ ὀλί-
 γους δὲ καὶ τῶν βιαζομένων ἀπέκτεινον, τῶν δὲ

- πλείστον τὰ σκεπάζοντα τῶν ὄπλων συνέτριβον· οἱ γὰρ ἄνδρες οὗτοι μνααίους λίθους βάλλειν εἰωθότες μεγάλα συμβάλλονται πρὸς νίκην ἐν τοῖς κινδύνοις, ὡς ἂν ἐκ παίδων παρ' αὐτοῖς τῆς ἐν ταῖς σφενδό-
ναις γυμνασίας διαπονουμένης. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τοὺς Ἕλληνας ἐκ τῆς παρεμβολῆς ἐκβαλόντες ἐκρά-
τησάν. πάλιν δὲ οἱ περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα κατ' ἄλλους τόπους προσβολὰς ἐποιοῦντο, καὶ δὴ τῆς παρεμβολῆς ἤδη κατὰ κράτος ἀλίσκομένης κατέπλευσε τοῖς Καρ-
10 χηθονίοις δύναμις ἐκ Λιβύης ἀνέλπιστος· διὸ καὶ ταῖς ψυχαῖς πάλιν θαρσύναντες, οἱ μὲν ἐκ τῆς παρεμβο-
λῆς κατὰ στόμα ἐκινδύνευον, οἱ δὲ παρόντες ἐπὶ τὴν βοήθειαν κύκλῳ περιστάντο τοὺς Ἕλληνας. ὦν τε-
τρωσκομένων παραδόξως ἡ μὲν μάχη ταχὺ παλιντρο-
πος ἐγένετο· ἐξευγὼν δ' οἱ μὲν εἰς τὸν Ἰμέραν πο-
ταμόν, οἱ δ' εἰς τὴν παρεμβολήν, τεταράκοντα στα-
δίους ἐχούσης τῆς ἀποχωρήσεως, καὶ ταῦτα σχεδὸν πάσης πεδινῆς οὔσης, ἐπεδίωκον τῶν βαρβάρων ἱπ-
πεῖς οὐκ ἐλάττους ὄντες πεντακισχιλίων. διὸ καὶ
20 συνέβη τὸν μεταξὺ τόπον νεκρῶν πληρωθῆναι, πολλὰ 402
συμβαλλομένου καὶ τοῦ ποταμοῦ πρὸς τὴν τῶν Ἑλ-
λήνων ἀπώλειαν. ὑπὸ κύνα γὰρ οὔσης τῆς ὥρας, καὶ τοῦ διωγμοῦ περὶ μέσον ἡμέρας γινομένου, οἱ πολ-
κοὶ τῶν φευγόντων διὰ τε τὸ καῦμα καὶ τὴν ἐκ τῆς φυγῆς κακοπάθειαν ἐκδιψοὶ γιγόμενοι λάβρως ἐπι-
νον, καὶ ταῦθ' ἄλυκον τοῦ θύματος ὄντος. διόπερ οὐκ ἐλάττους τῶν ἐν τῷ διωγμῷ σφαγέντων εὐρέ-
θησαν παρὰ τὸν ποταμόν τετελευτηκότες ἄιρωτοι·
ἐπεσον δ' ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ τῶν μὲν βαρβάρων περὶ
30 πεντακοσίους, τῶν δ' Ἑλλήνων οὐκ ἐλάττους ἑπτα-
κισχιλίων.
- 110 Ἀγαθοκλῆς δὲ τηλικαύτη συμφορὰ περιπεσών, τοὺς ἐκ τῆς τροπῆς διασωθέντας ἀνέλαβε, καὶ τὴν παρεμβολήν ἐμνήσας εἰς Γέλαν ἀπεχώρησε. διαδόν-
τος δ' αὐτοῦ λόγον ὡς κατὰ σπουδὴν εἰς Συρακού-
σας ἀναξυρνήειν διέβηκε, τριακόσιοι τῶν ἐκ Λι-
βύης ἱππέων κατὰ τὴν χώραν περιέπεσον τισι τῶν Ἀγαθοκλείους σιρατιωτῶν. ὦν εἰπόντων ὡς Ἀγαθο-

κλῆς εἰς Συρακούσας ἀποκτενώρηκεν, εἰσῆλθον εἰς
 Γέλαν ὡς φίλοι, καὶ διαψευσθέντες τῆς ἐλπίδος
 κατηκονίσθησαν. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς συνέκλεισεν αὐ-
 τὸν εἰς τὴν Γέλαν, οὐκ ἀδυνατῶν εἰς Συρακούσας
 διασωθῆναι, βουλόμενος δὲ περισπάσαι τοὺς Καρχη-
 δοσίλους πρὸς τὴν πολιορκίαν τῆς Γέλας, ἵν' οἱ Συ-
 ρακόσιοι πολλὴν ἄδειαν σχῶσι συγκομίσαι τοὺς καρ-
 πούς, ἀναγκάζοντος τοῦ καιροῦ. ὁ δ' Ἀμίλκας τὸ
 μὲν πρῶτον ἐπεχειρεῖ πολιορκεῖν τὴν Γέλαν· πυνη- 10
 νόμενος δ' ἐν ταύτῃ καὶ δύναμιν εἶναι τὴν ἀμυνο-
 μένην καὶ πάντων εὐπορεῖν τὸν Ἀγαθοκλέα, ταύ-
 τῃς μὲν ἀπέστη τῆς ἐπιβολῆς, τὰ δὲ φρούρια καὶ
 τὰς πόλεις ἐπιπορευόμενος προσήγετο, καὶ πᾶσιν
 ἐχρῆτο φιланθρώπως, ἐκκαλούμενος τοὺς Σικελιώτας
 πρὸς εὐνοίαν. καὶ Καμαριναῖοι μὲν καὶ Λεοιτῖνοι,
 πρὸς δὲ τοῦτοις Καταναῖοι καὶ Ταυρομενῖται, παρα-
 χρῆμα πρέσβεις ἐκπέμψαντες προσέθεντο Καρχηδο-
 νίοις. μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας οἱ τε Μεσσήνιοι καὶ
 Ἀβακαινῖνοι καὶ συχναὶ τῶν πόλεων ἀλλήλας φθά-
 νουσαι πρὸς Ἀμίλκαν ἀφίσταντο. τῆσαυτίη τοῖς ἡγλῶις 20
 ἐνέπεσεν ὁρμὴ μετὰ τὴν ἦταν διὰ τὸ πρὸς τὸν τυ-
 ραννον μῖσος. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ἀπαγαγὼν τὴν ὑπο-
 λελειμμένην δύναμιν εἰς Συρακούσας τὰ πεπονηκότα
 τῶν τειχῶν ἐπεσκεύαζε καὶ τὸν ἀπὸ τῆς χώρας σι-
 τον ἀπεκόμιζε, διανοούμενος τῆς μὲν πόλεως τὴν
 ἱκανὴν ἀπολιπεῖν φυλακὴν, τῆς δὲ δυνάμειος τὴν
 κρατίστην μετάγειν εἰς Λιβύην, καὶ μετατιθέσθαι τὸν
 πόλεμον εἰς τὴν ἡπειρον ἐκ τῆς νήσου. ἡμεῖς δὲ κατὰ
 τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν τὴν εἰς Λιβύην Ἀγαθοκλέους
 διάβασιν ἀρχὴν ποιησόμεθα τῆς ἐπομένης βίβλου. 30

403 ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΗ ΕΙΚΟΣΤΗ
ΤΩΝ ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΒΙΒΛΩΝ.

- α'. Ὡς Ἀγαθοκλῆς διαβὰς εἰς Λιβύην ἐνέκησε παρατάξει Καρχηδονίους καὶ πολλῶν πόλεων ἐκυρίευσεν.
- β'. Ὡς Κάσσανδρος Αὐτολέοντι μὲν ἐβοήθησε, πρὸς δὲ Πτολεμαῖον τὸν Ἀντιγόνου στρατηγὸν ἀποστάτην γενόμενον συμμαχίαν ἐποιήσατο.
- γ'. Ὡς Πτολεμαῖος μὲν τῶν περὶ Κιλικίαν πόλεων τινὰς εἰλε, Δημήτριος δ' ὁ Ἀντιγόνου ταύτας ἀνεκτήσατο.
- δ'. Ὡς Πολυσπέρχων μὲν Ἡρακλεία τὸν ἐκ Βυρσίνης ἐπεχείρησε κατέχειν ἐπὶ τὴν πατρῴαν βασιλείαν, Πτολεμαῖος δὲ Νικοκρέοντα τὸν βασιλέα τῶν Πισῶν ἐπανελλυτο.
- ε'. Περὶ τῶν πραχθέντων ἐν μὲν τῇ Βοσπόρῳ τοῖς βασιλεῦσι, κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαίοις καὶ Σαρνίταις.
- ς'. Πτολεμαίου στρατεία ἐπὶ Κιλικίαν καὶ τὴν ἐξῆς παραθαλάττιον.
- ζ'. Ἡρακλέους ἀναλρεσις ὑπὸ Πολυσπέρχοντος.
- η'. Ἀμύλκου τοῦ στρατηγοῦ τῶν Καρχηδονίων ἀλωσις ὑπὸ Συρακουσίων.
- θ'. Ὡς Ἀκραγαντῖνοι τοὺς Σικελώτας ἐλευθεροῦν ἐπεχείρησαν.
- ι'. Ὡς τῶν Συρακουσίων εἰκοσι ναὺς ἤλωσαν.
- ια'. Περὶ τῆς ἐν Λιβύῃ γενομένης στυφείας καὶ τοῦ κινδύνου τοῦ περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα.
- ιβ'. Περὶ τῶν πραχθέντων Ἀππίῳ Κλωνδίῳ κατὰ τὴν τιμητικὴν ἀρχήν.
- ιγ'. Παράδοσις Κορίνθου καὶ Σικυῶνος Πτολεμαίῳ.
- ιδ'. Κλειοπάτρας ἐν Σύρδεσιν ἀναλρεσις.
- ιε'. Ὡς Ἀγαθοκλῆς Καρχηδονίους μὲν ἐνέκησε μάχῃ, τὸν δὲ δυνάστην τῆς Κυρήνης Ὀφέλλαν μεταπεμπόμενος ἐπὶ

κοινοπραγίαν κατέσφαξε, καὶ τὴν μετὰ τούτου δύναμιν παρέλαβεν.

ιβ'. Ὡς Καρχηδόνιοι Βομβήκων ἐπιθέμενον τυραννίδι κατέλυσαν.

ιζ'. Ὡς Ἀγαθοκλέους ἀποπέμψαντος εἰς Σικελίαν τὴν λάφυρά 404
τινα τῶν πλοίων ἐναυάγησεν.

ιη'. Ὡς Ῥωμαῖοι Μαρσοῖς μὲν πολεμουμένοις ὑπὸ Σαμνιτῶν
ἐβοήθησαν, ἐν δὲ τῇ Τυρρήνιᾳ Κάπριον ἐξεπολιόρκησαν.

ιθ'. Δημητρίου τοῦ πολιορκητοῦ κατὰ πλους εἰς τὸν Πειραιῶ καὶ
τῆς Μουνυχίας ἁλώσεις.

κα'. Ἐλευθέρωσις Ἀθηναίων καὶ Μεγαρέων.

καβ'. Πλοὺς ἐπὶ Κύπρον Δημητρίου καὶ μάχη πρὸς Μενέλιον,
τὸν στρατηγὸν καὶ Σαλαμῖνος πολιορκία.

καγ'. Ναυμαχία Δημητρίου πρὸς Πτολεμαῖον καὶ νίκη Δημητρίου.

καδ'. Παράληψις Κύπρου τε πάσης καὶ τῆς Πτολεμαίου δυνά-
μειως.

καε'. Ὡς μετὰ τὴν νίκην ταύτην Ἀντιγόνου καὶ Δημητρίου
περιθεμένων διάδημα ζήλοτυπήσαντες οἱ λοιποὶ δυνάσται
βασιλεῖς ἐαυτοὺς ἀνηγόρευσαν.

καε'. Ὡς Ἀγαθοκλῆς Ἰγίῃν ἐκπολιορκήσας διεβίβασε μέρος τῆς
δυνάμειως εἰς τὴν Σικελίαν.

καε'. Ὡς Ἀκραγαντῖνοι παραταξόμενοι πρὸς τοὺς Ἀγαθοκλέους
στρατηγοὺς ἠττήθησαν.

καε'. Ὡς Ἀγαθοκλῆς Ἡράκλειαν μὲν καὶ Θέρμα καὶ Κεφαλο-
διον προσηγάγετο, τὴν δὲ τῶν Ἀπολλωνιατῶν χώραν καὶ
πόλιν ἐξηνδραποδίσατο.

καε'. Ὡς Ἀγαθοκλῆς ἐν Σικελίᾳ ναυμαχίᾳ μὲν ἐνίκησε Καρχη-
δόνιους, μάχῃ δ' Ἀκραγαντίνους.

καε'. Διάβυσσις εἰς Λιβύην Ἀγαθοκλέους τὸ δεύτερον καὶ ἦττα.

λα'. Αἱ γερόμεναι ταραχαὶ κατὰ τὰ ἑκατέρων στρατοπέδα.

λα'. Ἀγαθοκλέους δρασμὸς εἰς Σικελίαν.

λαβ'. Αἱ γερόμεναι σφαγαὶ τῶν Σικελιωτῶν ὑπὸ Ἀγαθοκλέους.

λαγ'. Στρατεία Ἀντιγόνου βασιλέως μεγάλας δυνάμεισιν ἐπ'
Αἴγυπτον.

λαδ'. Ἀπόστασις Παισιφίλου στρατηγοῦ ὑπὸ Ἀγαθοκλέους.

λε'. Ὡς Καρχηδόνιοι συνέθεντο τὴν εἰρήνην πρὸς Ἀγαθοκλείαν.

λε'. Ὡς Ῥόδον πολιορκήσας Δημήτριος διελύσατο τὴν πο-
λιορκίαν.

- λγ'. Ως Ῥωμαῖοι Σαμνίτας δυοὶ μάχαις ἐνέκησαν.
 λη'. Ως Δημήτριος ἀπὸ τῆς Ῥόδου πλεύσας εἰς τὴν Ἑλλάδα
 τὰς πλείους πόλεις ἤλευθέρωσεν.
 λθ'. Ως Ἀγαθοκλῆς Λιπαρυλὸν χρημάτων ἀδίκως εἰσπραξάμε-
 νος ἀπέβαλε τὰς ναῦς ἐν αἷς ἦν τὰ χρήματα.
 μ'. Ως Ῥωμαῖοι τὸ μὲν Ἰθρὴς τῶν Αἰκλων κυτεπολέμησαν,
 πρὸς δὲ τοὺς Σαμνίτας συνέθεντο τὴν εἰρήνην.
 μα'. Τῷ πραχθέντι Κλεωνύμῳ περὶ τὴν Ἰταλίαν.
 μβ'. Δι' ἧς αἰτίας οἱ περὶ Κασσανδρὸν καὶ Αὐσιμάχον ἔτι δὲ
 Σίλευκον καὶ Πτολεμαῖον συνδραμόντας ἐνεστήσαντο τὸν
 πόλεμον πρὸς Ἀντίγονον.
 μγ'. Στρατεία Κασσανδρῶν μὲν ἐπὶ Δημήτριον εἰς Θεσσαλίαν,
 Αὐσιμάχου δ' εἰς τὴν Ἀσίαν.
 μδ'. Απόστασις Δοκίμου καὶ Φολνίκου τῶν στρατηγῶν ἀπὸ
 Ἀντιγόνου.
 με'. Ως Ἀντίγονος ἀγτιστρατοπεδεύσας Αὐσιμάχῳ πολὺ προ-
 εἶχε ταῖς δυνάμειν.
 μς'. Ως Δημήτριον τὸν υἱὸν ἐκ τῆς Ἑλλάδος μετεπέμψατο.
 405 μζ'. Ως Πτολεμαῖος μὲν ἐχειρώσατο τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ
 κολλῇ Συρίᾳ, Σίλευκος δ' ἐκ τῶν ἄνω σιτραπειῶν τὴν
 κατάβασιν ἐποίησατο μέχρι Καππαδοκίας.
 μη'. Αὐλῆσαις ἐπιασὼν τῶν δυνάμεων εἰς χειμασίαν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΟΥΣ ΕΙΚΟΣΤΗ.

Τοῖς εἰς τὰς ἱστορίας ὑπερμῆκεις δημηγορίας πα- 406
ριμβάλλουσιν ἢ πυκναῖς χρωμέναις ῥητορείαις θε-
καῖως ἂν τις ἐπιτιμήσειεν. οὐ μόνον γὰρ τὸ συνε-
χὲς τῆς διηγήσεως διὰ τὴν ἀκαιρίαν τῶν ἐπειραγο-
μένων λόγων διασπῶσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν φιλοτίμως
ἔχόντων πρὸς τὴν τῶν πράξεων ἐπίγνωσιν. καίτοι γε
τοὺς ἐπιδείκνυσθαι βουλομένους λόγου δύναμιν ἔξεστι
κατ' ἰδίαν δημηγορίας καὶ πρεσβευτικὸς λόγους ἔτι
ὅς ἐγκώμια καὶ ψόγους καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα συν-
10 ττάττεσθαι. τῇ γὰρ οἰκονομίᾳ τῶν λόγων χρησάμενοι,
καὶ τὰς ὑποθέσεις χωρὶς ἑκατέρας ἐξεργασάμενοι,
κατὰ λόγον ἂν ἐν ἀμφοτέραις ταῖς πραγματείαις
εὐδοκιμοῖεν. νῦν δ' ἔνιοι πλεονάσαντες ἐν τοῖς ῥητο-
ρικοῖς λόγοις προσθήκην ἐποίησαντο τὴν ὅλην ἱστο-
ρίαν τῆς δημηγορίας. λυπεῖ δ' οὐ μόνον τὸ κακῶς
γραφεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ δοκοῦν ἐν τοῖς ἄλλοις ἐπιτε-
τεῦχθαι τόπων καὶ καιρῶν τῆς οἰκείας τάξεως διη-
μαρτηκός. διὸ καὶ τῶν ἀναγινωσκόντων τὰς τοιαύτας
πραγματείας οἱ μὲν ὑπερβαίνουνσι τὰς ῥητορείας,
20 καὶ ὅλως ἐπιτετεῦχθαι δόξωσιν, οἱ δὲ διὰ τὸ μῆκος
καὶ τὴν ἀκαιρίαν τοῦ συγγραφέως ἐκλυθέντες τὰς
ψυχὰς τὸ παράπαν ἀφίστανται τῆς ἀναγνώσεως, οὐκ
ἀλόγως τοῦτο πάσχοντες. τὸ γὰρ τῆς ἱστορίας γένος
ἀπλοῦν ἐστὶ καὶ συμφυὲς ἑαυτῷ καὶ τὸ σύνολον ἐμ-

ψυχῇ σώματι παραπλήσιον, οὐ τὸ μὲν ἐσπαραγμέ-
 407 νον ἐστέρηται τῆς ψυχικῆς χάριτος, τὸ δὲ τὴν ἀναγ-
 καίαν συνθεῖν ἔχον εὐκαιρῶς τετήρηται καὶ τῷ
 συμφυεῖ τῆς ὅλης περιγραφῆς ἐπιτεροπῇ καὶ σαφῇ
 παρίστησι τὴν ἀναγνώσιν. οὐ μὴν παντελῶς γε τοῖς 2
 ῥητορικοῦς λόγους ἀποδοκιμάζοντες ἐκβάλλομεν ἐκ
 τῆς ἱστορικῆς πραγματείας τὸ παράπαν. ὀφειλούσης
 γὰρ τῆς ἱστορίας τῇ ποικιλίᾳ κεκοσμηθῆναι, κατ'
 ἐπίους τόπους ἀνάγκη προσλαμβάνεσθαι καὶ τοὺς
 ταιούτους λόγους· καὶ ταύτης τῆς εὐκαιρίας οὐδ' ἂν 10
 ἑμαυτὸν ἀποστερεῖν βουληθεῖν· ὥσθ' ὅταν τὰ τῆς
 περιστάσεως ἀπαιτῇ προεσβευτοῦ ἢ συμβούλου δημη-
 γορίαν ἢ τῶν ἄλλων τι τοιοῦτον, ὃ μὴ τεθαρόχη-
 τως συγκαταβαίνων πρὸς τοὺς ἐν τοῖς λόγοις ἀγῶ-
 νας καὶ αὐτὸς ὑπαίτιος ἂν εἴη. οὐκ ὀλίγας γὰρ ἂν
 τις αἰτίας εὖροι, καθ' ἃς κατὰ πολλὰ ἀναγκαίως πα-
 80 ραληφθήσεται τὰ τῆς ῥητορείας. ἡ γὰρ πολλῶν εἰρη-
 μένων εὐστόχως καὶ καλῶς οὐ παραλείπτεον δι' ὀλι-
 γωρίαν τὰ μνήμης ἄξια καὶ τῇ ἱστορίᾳ κεκοσμημένην
 ἔχοντα τὴν ὠφέλειαν, ἢ μεγάλων καὶ λαμπρῶν τῶν 20
 υποθέσεων οὐσῶν οὐ περιορατέον ἐλάττωνα τῶν ἔρ-
 γων φανῆναι τὸν λόγον· ἔστι δ' ὅτε παρὰ προσδο-
 κίαν τοῦ τέλους ἐκβάντος ἀναγκασθῶμεθα τοῖς
 τῆς υποθέσεως λόγοις χρησασθαι χάριν τοῦ λύσαι
 τὴν ἀλογίαν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἄλις ἡμῖν ἐχέτω·
 περὶ δὲ τῶν ὑποκειμένων πράξεων ῥητέον, παρὰ-
 θέντας πρότερον τοὺς οἰκείους τῇ γραφῇ χρόνους.
 ἐν μὲν οὖν ταῖς προηγουμέναις βίβλοις ἀναγεγραφα-
 μεν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τὰς πράξεις τὰς
 τε τῶν Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἕως ἐπὶ τὸν προη- 30
 γούμενον ἐνιαυτὸν τῆς Ἀγαθοκλέους στρατείας εἰς
 τὴν Λιβύην, εἰς ἣν ἀπὸ Τροίας ἀλώσεως ἔτη συνά-
 γεται τρισὶ πλείω τῶν ὀκτακοσίων ἑβδομήκοντα· ἐν
 ταύτῃ δὲ τὸ συνεχὲς προστιθέντες τῆς ἱστορίας ἀρξό-
 μεθα μὲν ἀπὸ τῆς εἰς Λιβύην διαβάσεως Ἀγαθο-
 κλέους, καταλήξομεν δ' εἰς τὸν ἐνιαυτὸν καθ' ὃν οἱ
 βασιλεῖς συμφρονήσαντες κοινῇ διαπολεμεῖν ἤρξαντο
 πρὸς Ἀντίγονον τὸν Φιλίππου, περιλαβόντες ἔτη ἑννέα.

- 3 Ἐπὶ ἀρχόντες γάρ Ἀθηναίων ἱερομνήμονος Ρω-
μαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Γαϊόν Ιούνιον καὶ
Κόιντον Αἰμίλιον. κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Ἀγαθοκλῆς
ἡττημένος ὑπὸ Καρχηδονίων τῇ περὶ τῶν Τυρραν-
μάχῃ, καὶ τὸ πλείστον καὶ κράτιστον τῆς δυνάμεως
ἀποβέβληκώς, συνέφυγεν εἰς τὰς Συρακούσας. ὅρῳ δὲ
τοὺς συμμάχους ἀπαντας μεταβέβλημένους, καὶ
τοὺς βαρβάρους ἤλπῃ Συρακούσων ἀπάσης σχεδὸν
Σικελίας κυριεύοντας, καὶ πολλὸν προέχοντάς ταις τε
10 πεζικαῖς καὶ ναυτικαῖς δυνάμεσιν, ἐπετελέσατο πρῶ-
τον ἀνέλλητον καὶ παρὰβόλῳ τῇσιν πάντων γὰρ δι-
ελληφότων μὴ ἂν ἐγχειρήσειν αὐτὸν τοῖς Καρχηδό-
νιοις ἀντίταχθῆναι, διένοήσατο τῆς μὲν πόλεως τὴν
ἐκνήν ἀπολιπεῖν φυλακὴν, τῶν δὲ στρατιωτῶν τοὺς
εὐθέτους ἐπιλέξαι, καὶ μετὰ χούτων εἰς τὴν Λιβύην
διακομισθῆναι. τοῦτο γὰρ πρῶτας ἤλπιζε τοὺς μὲν ἐν
τῇ Καρχηδόνι τετραυφηκύντας ἐν εἰρήνῃ πολυχρονίᾳ, 408
καὶ δια τοῦτ' ἀπείρους ὄντας τῶν ἐν ταῖς μάχαῖς
κινδύνων, ὑπὸ τῶν ἐνηθληκῶτων τοῖς δεινῶς θαδίως
20 ἡττηθῆσθαι, τοὺς δὲ κατὰ τὴν Λιβύην αἰμυ-
λούς, βαρυνομένους τοῖς προστάγμασιν ἐκ πολλῶν
χρόνων, λήψεσθαι καιρὸν τῆς ἀποστάσεως, τὸ δὲ
μέγιστον, διαρπάξαι ἀπρὸς δόκητως ἐπιφανείς χώρας
ἀπόρρητον καὶ διὰ τὴν τῶν Καρχηδονίων εὐδαιμο-
νίαν πεπληρωμένην παντῶν ἀγαθῶν, τὸ δ' ὅλον
ἀπὸ τῆς πατρίδος καὶ πατρὸς Σικελίας περισπάσειν
τοὺς βαρβάρους, καὶ πάντα τὸν πόλεμον μεταξὺν
4 εἰς τὴν Λιβύην ὅπερ καὶ συνέτελεσθη. τὴν γὰρ
ἐπίνοιαν ταύτην οὐδενὶ τῶν φίλων δηλώσας, τῆς μὲν
30 πόλεως ἐπιμελήτην Ἀνταγόρου τὸν ἀδελφὸν κατέ-
στησε μετὰ τῆς ἐκνής φυλακῆς, αὐτὸς δὲ τῶν στρα-
τιωτῶν ἐπιλέγων τοὺς εὐθέτους κατέγραψε, τοῖς μὲν
πεζοῖς παραγγέλλων ἐτοίμους εἶναι μετὰ τῶν ὀπλῶν,
τοῖς δὲ ἱππεύσι διακελευόμενός ἔχειν μετ' ἑαυτῶν
χωρὶς τῆς πανοπλίας ὑπηρεσίαν καὶ χαλινόν, ὅπως,
ὅταν ἵππων κυριεύσῃ, τοὺς ἀναβησομένους ἐτοίμους
ἔχειν τὰ πρὸς τὴν χεῖραν ἐξηορτυμένους. κατὰ γὰρ
τὴν προγεγνημένην ἡττάν τῶν μὲν πεζῶν ἀπολι-
-

λεισαν οἱ πλείους, οἳ δ' ἱππεῖς ὑπῆρχον διασσω-
 σμένοι σχεδὸν ἅπαντες, ὧν τοὺς ἵππους οὐκ ἠδύνατο
 διακομίζειν εἰς τὴν Λιβύην. ἵνα δὲ χωρισθέντος αὐ-
 τοῦ μὴ νεωτερίζωσιν οἱ Συρακόσιοι, διεξέγγνε τὰς
 συγγενείας ἀπ' ἀλλήλων, καὶ μάλιστα ἀδελφοὺς ἀπ'
 ἀδελφῶν καὶ πατέρας ἀπὸ παίδων, τοὺς μὲν ἐπὶ τῆς
 πόλεως ἀπολείπων, τοὺς δὲ μεθ' ἑαυτοῦ διακομίζον.
 πρόδηλον γάρ ἦν ὡς οἱ μένοντες ἐν ταῖς Συρακού-
 σαις, καὶν ἀλλοτριώτατοι τυγχάνωσι πρὸς τὸν δυνά-
 στην, διὰ τὴν πρὸς τοὺς ἀπογόνους εὐνοίαν αὐτῶν 10
 αὐτῶν πράξειαν ἄισπον κατ' Ἀγαθοκλέους. ἀπορούμε-
 νος δὲ χρημάτων, τὰ τε τῶν ὀφθαλμῶν παρὰ τῶν
 ἐπιτροπευόντων εἰσεπράξατο, φάσκων πολὺ βέλτιον
 ἐκείνων ἐπιτροπεύσειν καὶ τοῖς παισὶν εἰς ἡλικίαν
 ἔλθοῦσι πιστότερον ἀποδώσειν, ἔδανείσατο δὲ καὶ
 παρὰ τῶν ἐμπόρων καὶ τινα τῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀνα-
 θημάτων ἔλαβε καὶ τῶν γυναικῶν τὸν κόσμον πε-
 ριεῖλετο. ἔπειθ' ὅρων καὶ τῶν εὐπορωτάτων τοὺς
 πλείστους δυσχεραίνοντας τοῖς πραττομένοις καὶ πρὸς
 αὐτὸν ἀλλοτριώτατα διακειμένους, συνήγαγεν ἐκ- 20
 κλησίαν, ἐν ᾗ περὶ τε τῆς προγεγεννημένης συμφορᾶς
 καὶ τῶν προσδοκωμένων δεινῶν κατοδυρόμενος αὐτὸς
 μὲν ῥαδίως ὑπομένειν ἔφησε τὴν πολιορκίαν, συνήθης
 ὧν πάσῃ κακοπαθείᾳ, ἔλειν δὲ τοὺς πολίτας, εἰ συγ-
 κλεισθέντες ἀναγκασθήσονται πολιορκίαν ὑπομένειν.
 διεκελεύετο οὖν σῶζειν ἑαυτοὺς μετὰ τῶν ἰδίων κτή-
 σεων τοὺς μὴ βουλομένους ὑπομένειν ὅτι ποτ' αὖ
 δοκῇ τῇ τύχῃ πάσχειν, ἐξορμησάντων δ' ἐκ τῆς πό-
 λεως τῶν μάλιστα εὐπόρων καὶ μισούντων τὸν δυνά-
 στην, τούτους μὲν ἔξαποστείλας τινας τῶν μισθο- 30
 φόρων ἀνέτε καὶ τὰς οὐσίας εἰς αὐτὸν ἀνέλαβε.
 διὰ δὲ μιᾶς ἀνοσίῳ πράξεως χρημάτων εὐπορήσας,
 καὶ τῶν ἀλλοτριῶς διακειμένων πρὸς αὐτὸν καθαρὰν
 ποιήσας τὴν πόλιν, ἡλευθέρωσε τῶν αἰκετῶν τοὺς
 εὐθείους εἰς στρατείαν.

409 Ὡς δ' εὐρεπῇ πάντ' ἦν, πληρώσας ἐξήκοντα 5
 καὶ ἑπταήρει καιρὸν οἰκεῖον πρὸς τὸν ἐκπλοῦν.
 ἀγνοουμένης δὲ τῆς ἐπινοίας αὐτοῦ, τινὲς μὲν εἰς

τὴν Ἰταλίαν ὑπελάβαντον αὐτὸν στρατεύειν, οὗτοι
 δὲ πορθήσιν τῆς Σικελίας τὴν ὑπὸ Καρχηδονίων,
 πάντες δὲ ἀπεγίνωσκον τῶν ἐκπλεῖν μελλόντων τὴν
 σωτηρίαν καὶ τοῦ δυνάστου τὴν μάραν κατερίνω-
 σκον. ἐφορμούντων δὲ τῶν πολεμίων πολλαπλάσιας
 τριήρεσι, τὸ μὲν πρῶτον ἐφ' ἡμέρας τινας ἠναγκα-
 ζετο συνέχειν ἐν ταῖς ναυσὶ τοὺς στρατιώτας, οὐ δυ-
 ναμένους ἐκπλεῦσαι. ἔπειτα δὲ σιτηγῶν πλοίων τῇ
 πόλει προσθεόντων, οἱ μὲν Καρχηδόνιοι παντὶ τῷ
 10 στόλῳ πρὸς τὰς ναὺς ἀνήχθησαν· ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς
 ἀπελπίζων ἤδη τὴν ἐπιβολὴν, ὡς εἶδε τὸ στόμα τοῦ
 λιμένος ἔρημον τῶν ἐφορμούντων, ἐξέπλευσεν ὀξείαις
 ταῖς εἰρεσίαις χρώμενος· εἶθ' οἱ μὲν Καρχηδόνιοι
 πλησίον ἤδη τῶν φορηγῶν ὄντες, ὡς εἶδον τοὺς πο-
 λεμίους ἀθρόαις ταῖς ναυσὶ πλέοντας, τὸ μὲν πρῶ-
 τον ὑπολαβόντες αὐτὸν ὠρμηκέναι πρὸς τὴν τῶν σι-
 τηγῶν βοήθειαν, ἀνέστρεφον καὶ τὸν στόλον ἐξήρ-
 τυον εἰς ναυμαχίαν· ὡς δ' ἐπ' εὐθείας ἑώραν παρα-
 θέοντας, καὶ πολὺ τοῦ πλοῦ προλαμβάνοντας, ἐποι-
 20 οῦντο τὸν διωγμόν. ἐνθα δὴ τούτων πρὸς ἀλλήλους
 φιλοτιμουμένων, τὰ μὲν τὴν ἀγορὰν κομίζοντα πλοῖα
 παραδόξως ἐκφυγόντα τὸν κίνδυνον πολλὴν εὐπορίαν
 ἐποίησεν ἐν ταῖς Συρακούσαις τῶν ἐπιτηδείων, σι-
 τοδείας ἤδη τὴν πόλιν ἐχούσης, ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς
 περικατάληπτος ἤδη γινόμενος ἐπιλαβούσης τῆς νύ-
 κτος ἀνελπίστου σωτηρίας ἔτυχε. τῇ δ' ὑστεραίᾳ τη-
 λεκαύτην ἐκλείψιν ἡλίου συνέβη γενέσθαι ὥστε ὁλο-
 αχερῶς φανῆναι νύκτα, θειορουμενων τῶν ἀστέρων
 πανταχοῦ. θόοτερον οἱ περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα νομισαντές
 30 καὶ τὸ θεῖον αὐτοῖς προσημαίνειν τὸ δυσχερές, ἔτι
 μᾶλλον ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος ἐν ἀγωνίᾳ καθειστήκεισαν.
 6 Ἐξ δ' ἡμέρας καὶ τὰς ἴσας νύκτας αὐτῶν πλε-
 σάντων, ὑποφαινούσης τῆς ἑω παραδόξως ὁ στόλος
 τῶν Καρχηδονίων οὐκ ἄποθεν ὦν ἑωράθη. διὸ παρ'
 ἀμφοτέροις ἐμπεισούσης σπουδῆς ἡμῶν πρὸς ἀλ-
 λήλους ταῖς εἰρεσίαις, οἱ μὲν Φοίνικες νομίζοντες ἅμα
 τῇ τῶν νεῶν ἀλώσει Συρακούσας μὲν ὑποχειρίους
 εἶξιν, τὴν δὲ πατρίδα μεγάλων ἐλευθερώσειν κινδύ-

νων· οἱ δ' Ἕλληνες, εἰ μὴ φθάσειαν τῆς χώρας
 ἀψάμενοι, προκείμενην ἑώραν αὐτοῖς μὲν τιμωρίαν,
 τοῖς δὲ κατυλειφθεῖσιν ἐν οἴκῳ τὰ τῆς δουλείας δεινὰ.
 καθορωμένης δὲ τῆς Λιβύης παρακλειυσμὸς ἐγένετο
 τοῖς πληρώμασι καὶ φιλοτιμίας ὑπερβολή· καὶ τάχιον
 μὲν ἔπλεον αἱ τῶν βαρβάρων, ἐν πολυχρονίῳ μελέτῃ
 τῶν ἔρετῶν διαπεπονημένων, ἱκανὸν δὲ διάστημα
 προεῖχον αἱ τῶν Ἑλλήνων· ὁξύτατα δὲ τοῦ πλοῦ
 διανυσθέντος, ἐπειδὴ πλησίον ἐγενήθησαν τῆς γῆς,
 συνεξέπιπτον ἀλλήλοις εἰς τὸν αἰγιαλὸν ὥσπερ εἰ τινες 10
 ἀγωνισταί· ταῖς γὰρ ἐσχάταις τῶν Ἀγαθοκλέους αἱ
 πρῶται τῶν Καρχηδονίων ἐνέβαλλον ἐντὺς βέλους
 οὐσαι· διόπερ ἐπ' ὀλίγον χρόνον τοῖς τε τόξοις καὶ
 σφενδόναις διαγωνισαμένων αὐτῶν, καὶ ναυσὶν ὀλί-
 410 γαις τῶν βαρβάρων συμπλακέντων, οἱ περὶ τὸν
 Ἀγαθοκλέα ἐπροτιέρον, τὸ τῶν στρατιωτῶν ἔχον-
 τες πλῆθος· εἴθ' οἱ μὲν Καρχηδόνιοι πρύμναν ἀνα-
 κρουσάμενοι μικρὸν ἔξω βέλους ἐφώρμουν, ὃ δ' Ἀγα-
 θοκλῆς ἀποβιβάσας τὴν δύναμιν πρὸς τὰς καλουμέ-
 νας Λαιομίας, καὶ χάρακα βαλόμενος ἐκ θαλάττης 20
 εἰς θάλατταν, ἐνεώλησε τὰς ναῦς.

Οὕτω δὲ παρὰ βοτῶν ἐπιτελεσάμενος πράξιν, ἄλ- 7
 λην ἐτόλμησε ταύτης μάλλον κεκινδυνευμένην· παρα-
 στησάμενος γὰρ τοὺς ἐν ἡγεμονίαις ὄντας εὐπειθεῖς
 πρὸς τὴν ἰδίαν ἐπιβολήν, καὶ θυσίαν ποιησάμενος
 Δήμητρι καὶ Κόρῃ, συνήγαγεν ἐκκλησίαν· καῖπειτα
 προελθὼν ἐπὶ τὴν δημηγορίαν ἐστεφανωμένος ἐν ἱμα-
 τίῳ λαμπρῷ, καὶ προδταλεχθεὶς οἰκείως τοῖς ἔχρει-
 ρομένοις, ἔφησε ταῖς κατερούσαις Σικελίαν· θεαῖς
 Δήμητρι καὶ Κόρῃ πεποιῆσθαι καθ' ὃν καιρὸν ἐδίω- 30
 χθησαν ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων εὐχὰς λαμπαδεύσειν
 ἀπάσας τὰς ναῦς· καλῶς οὖν ἔχειν τετευχότας τῆς
 σωτηρίας ἀποδιδόναι τὰς εὐχὰς· ἀντὶ δὲ ταύτων
 ἐπηγγέλλετο πολλαπλασίους ἀποδώσειν προθύμως
 αὐτῶν ἀγωνισαμένων· καὶ γὰρ τὰς θεὰς διὰ τῶν
 ἱερῶν προσημαίνειν νίκην τοῦ σύμπαντος πολέμου·
 ἅμα δὲ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ τῶν ὑπηρετῶν τις
 προσήνεγκεν ἡμέτην δῶδα· ἦν δεξάμενος καὶ τοῖς

τριηράρχαις ὁμοίως ἅπασι προετάξας ἀναδοῦναι, τὰς
 τε θείας ἐπεκαλέσατο καὶ πρῶτος ὤρμησεν ἐπὶ τὴν
 ναυαρχίδα τριήρη· στὰς δ' ἐπὶ τὴν πρύμναν καὶ τοῖς
 ἄλλοις τὸ παραπλήσιον ποιεῖν παρεκέλευτο. ἔνθα δὴ
 τῶν τριηραρχῶν ἀπάντων ἐνέκτων τὸ πῦρ, καὶ ταχυ
 τῆς φλογὸς εἰς ὕψος ἐρθείσης, οἱ μὲν ραλιπυγκταὶ
 τὸ πολεμικὸν ἐσημαίνον, τὸ δὲ στρατόπεδον ἐπηλά-
 λαξε, συνευχομένων ἀπάντων ὑπὲρ τῆς εἰς οἶκον
 σωτηρίας. τοῦτο δ' ἔπραξεν Ἀγαθοκλῆς μάλιστα μὲν
 10 ἔνεκα τοῦ συναναγκάσαι τοὺς στρατιώτας ἐν τοῖς
 κινδύνοις ἐπιλαθέσθαι τὸ παράπαν τῆς φυγῆς· δῆ-
 λον γὰρ ὅτι τῆς ἐπὶ τὰς ναῦς καταφυγῆς ἀποκοπέ-
 σης ἐν μόνῳ τῷ νικᾶν ἔξουσι τὰς ἐλπίδας τῆς σωτη-
 ρίας· ἔπειτα καὶ δύναμιν ὀλίγην ἔχων, ἐθεώρει, διότι
 φυλάττων μὲν τὰς ναῦς ἀναγκασθῆσεται μερίζειν τὸ
 στρατόπεδον καὶ μηδαμῶς ἀξιόμαχος εἶναι, καταλ-
 πων δ' ἐρήμους ὑποχειρίους ποιήσει γενέσθαι Καρ-
 8 χηδονίους. οὐ μὴν ἀλλὰ τῶν νεῶν ἀπασῶν φλεγόμε-
 νων, καὶ τοῦ πυρὸς πολὺν ἐπέχοντος τόπον, ἐκπλη-
 20 ξις κατεῖχε τοὺς Σικελιώτας. ἐν ἀρχῇ μὲν γὰρ ὑπὸ
 τῆς Ἀγαθοκλέους γοητείας [καὶ ἀνοίας] παραλογι-
 σθέντας, καὶ τῆς τῶν ἐγχειρουμένων ὀξύτητος ἀνα- 411
 θεώρησιν οὐ διδούσης, πάντες συγκατετίθεντο τοῖς
 πρᾶττομένοις· τοῦ δὲ χρόνου τὸν περὶ ἐκάστων ἀνα-
 λογισμὸν παριστάντος, εἰς μεταμέλειαν ἐνέπιπτον,
 καὶ τὸ μέγεθος τοῦ διεργοντος πελάγους ἀναλογιζό-
 μενοι τὴν σωτηρίαν ἀπεγίνωσκον, ὃ δ' Ἀγαθοκλῆς
 σπεύδων ἀπαλλάξαι τῆς ἀθυμίας τοὺς στρατιώτας,
 ἤγε τὴν δύναμιν ἐπὶ τὴν ὀνομαζομένην Μεγάλην πό-
 30 λιν, οὖσαν τῶν Καρχηδονίων. ἡ δ' ἀνὰ μέσον χώρα,
 δι' ἧς ἦν ἀναγκαῖον παρευθῆναι, διείληπτο κηπεύαις
 καὶ παντολαῖς φυτουργαίαις, πολλῶν ὑδάτων διωχ-
 τευμένων καὶ πάντα τόπον ἀρδευόντων. ἀγροικίαι
 τε συνεχεῖς ὑπῆρχον οἰκοδομαῖς πολυτελεῖσι καὶ κο-
 νιάμασι διαπεπονημένοι καὶ τὸν τῶν κεκτημένων
 αὐταῖς διασημαίνουσαι πλοῦτον. ἔγεμον δ' αἱ μὲν
 ἐπαυλεῖς πάντων τῶν πρὸς ἀπόλαυσιν, ὥς ἂν τῶν
 ἐγχωρίων ἐν εἰρήνῃ πολυχρονίῳ τεθησάυρικόντων γεν-

νημάτων ἀφθονίαν· ἡ δὲ χώρα ἡ μὲν ἦν ἀμπελόφυ-
τος· ἡ δὲ ἐλαιοφόρος καὶ τῶν ἄλλων τῶν καρπίων
δένδρων ἀνάπλεως· ἐπὶ θάτερα δὲ μέρη τὸ πεδίον
ἐνέμοντο βοῶν ἀγέλαι καὶ ποιῦναι, καὶ τὰ πλησίον
ἔλη φορβάδων ἵππων ἔγεμε. καθόλου δὲ παντοία τις
ἦν ἐν τοῖς τόποις εὐδαιμονία, τῶν ἐπιφανεστάτων
Καρχηδονίων διειληφύτων τὰς κτήσεις καὶ τοῖς πλού-
τοις πεφίλοκαληκτότων πρὸς ἀπόλαυσιν. διόπερ οἱ
Σικελιώται τὸ τε τῆς χώρας κάλλος καὶ τὴν εὐδαι-
μονίαν τὴν ἐν αὐτῇ θαυμάζοντες μετέωροι ταῖς ἐλ- 10
πίσιν ἐγίνοντο, θεωροῦντες ἄξια τῶν κινδύνων ἔπα-
θλα τοῖς νικῶσι προκείμενα. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ὁρῶν
τοὺς στρατιώτας ἀναλαμβάνοντας αὐτοὺς ἐκ τῆς
ἀθυμίας καὶ προθύμους ὄντας εἰς τοὺς κινδύνους,
ἐξ ἐφόδου προσέβαλε τοῖς τείχεσιν. ἀπρὸςδοκίτου δὲ
τῆς ἐπιθέσεως γενομένης, καὶ τῶν ἔνδον διὰ τὴν
ἄγνοιαν καὶ τὴν τῶν πολέμων ἀπειρίαν ὀλίγον ὑπο-
στάτων χρόνον, εἴλε τὴν πόλιν κατὰ κράτος· δούς
δὲ τοῖς στρατιώταις εἰς ἀρπαγὴν ἐνέπλησε τὴν δύ-
ναμιν ὠφελείας ἅμα καὶ θάσσους· εὐθύς δὲ καὶ 20
πρὸς τὸν Λευκὸν Τύνητα καλούμενον ἀναξεύξας
ἐχειρώσατο τὴν πόλιν, ἀπέχουσαν Καρχηδόνης δις-
χιλίους σταδίους· ἀμφοτέρως δὲ τὰς αἰούσας πόλεις
οἱ μὲν στρατιώται διαφυλάττειν ἠβούλοντο καὶ τὰς
ὠφελείας εἰς αὐτὰς ἀποτίθεσθαι· ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς
ἀκόλουθα τοῖς πεπραγμένοις διανοηθεὶς, καὶ διδάξας
τὸ πλῆθος ὡς οὐδεμίαν συμφέρεi καταφυγὴν ἀπολι-
πεῖν, ἕως ἂν παρατάξει νικῆσάσιν, κατέσκαψέ τε
τὰς πόλεις καὶ κατεσφαλιόπεδενεν ἐν ὑπαίθρῳ.

412 Οἱ δ' ἐφορμοῦντες Καρχηδόνιοι τῷ ναυστάθμῳ 9
τῷ Σικελιωτῶν τὸ μὲν πρῶτον ὁρῶντες καομένας
τὰς ναῦς περιχαρεῖς ἦσαν, ὡς διὰ τὸν ἀπ' αὐτῶν
φόβον ἠναγκασμένων τῶν πολεμίων διαφθεῖραι τὰ
σκάφη· ὡς δ' εἶδον εἰς τὴν χώραν προάγουσαν τὴν
τῶν ἐναντίων δύναμιν, συλλογισόμενοι περὶ τῶν ἀπο-
βησομένων συμφορὰν ἰδίαν ἡγούντο τὴν τῶν νεῶν
ἀπώλειαν. διὸ καὶ ταῖς πρῶταις δέρυραις κατεπέτα-
σαν, ὅπερ αἰεὶ ποιεῖν εἰώθασιν, ὅταν τι κακὸν δη-

μουσικῇ συμβεβηκότα δόξῃ τῇ Καρχηδονίων πέλει.
 ἔλαβον δὲ καὶ τὰ χαλκώματα τῶν Ἀγαθοκλέους
 νεῶν εἰς τὰς ἰδίας τριήρεις, καὶ τοὺς ἀπαγγελούν-
 τας ὑπὲρ τῶν συμβεβηκότων τάχιστα ἐξήπεισταιλα
 εἰς τὴν Καρχηδόνα, πρὶν δὲ τοῦτον δηλώσαι τὸ γε-
 γονός, ἀπὸ τῆς χώρας τινὲς εἰσθαρμένοι ἦσαν περὶ
 πλοῦν τοῦ Ἀγαθοκλέους ἀπήγγελλον κατὰ σπορδὴν
 τοῖς Καρχηδονίοις. οἱ δ' ἐμπλαγνότες διὰ τὸ παρα-
 1 δόξον ὑπέλαβον ἀπολωλέναι τὰς ἰδίας δυνάμεις ἐν
 10 Σικελίᾳ καὶ τὰς πείρας καὶ τὰς ναυικάς· οὐ γάρ
 ἂν ποτε τὸν Ἀγαθοκλέα μὴ νενικηκότα ἀολμῆσαι
 καταλιπὼν ἐρήμους βοηθείας τὰς Συρακούσας· οὐδ'
 ἂν ἐπὶ βαλίσθαι περαιοῦν δυνάμιν θαλάττοκρατῶν
 τῶν τῶν πολεμίων διόπιοι θόρυβοι καὶ πολλὴ τὴν
 15 ῥαγὴ κατεῖχε τὴν πόλιν, καὶ συνδρομὴ τῶν ὀχλοῦ
 εἰς τὴν ἀγορὰν ἐγένετο καὶ βουλὴ τῆς γερουσίας ὅτι
 δεῖοι πράττειν· στρατόπεδον μὲν γὰρ οὐκ ἦν ἔσθαι
 τὰ δυνάμενον ἀντιτάξασθαι, τὸ δὲ πολιτικὸν πλήθος
 20 ἄπειρον ὃν πολέμου προκατεπεπνῶκει ταῖς ἀρχαῖς.
 οἱ πολέμιοι δὲ πλησίον εἶναι τῶν τειχῶν προσεδό-
 κῶντο, ἄνιοι μὲν οὖν ἔφασκαν ὑπὸ βαρυτάς ὑπὲρ εἰ-
 25 ρήνης ἀποστελλῆναι πρὸς Ἀγαθαλέα τοὺς αὐτοὺς
 ἅμα καὶ κατασκόπους ἐρομένους τῶν παρὰ τοῖς πο-
 λεμίοις, τινὲς δὲ ἀναμείναι μέχρις ὅτ' ἤγνων ἀκρι-
 βῶς ἕκαστον τῶν πεπραγμένων· ταύτης δὲ συζη-
 30 σεως τὴν πόλιν ἐχάσης κατέπλευσαν οἱ πεμφθέντες
 ὑπὸ τοῦ ναυάρχου καὶ τὰς αἰτίας τῶν πεπραγμέ-
 35 των ἰδήλωσαν· ἀκαθάρρησάντων οὖν πάντων παλιν
 ταῖς ψυχαῖς, ἡ γερουσία τοὺς μὲν ναυάρχους ἀπα-
 40 τας κατεμέμψατο ὅτι θαλαττοκρατοῦντες εἶσαν πο-
 λεμίαν δυνάμιν ἐπιβῆκαι τῆς Λιβύης, στρατῆρους
 δὲ ἀπέδειξε τῶν δυνάμεων Ἀννῶνα καὶ Βομίλκην,
 πατέρων ἔχθραν ἔχοντας· ἤγουντο γὰρ διὰ τὴν ἰδίαν
 45 τούτοις ἀπιστίαν καὶ διαφερὰν κοινὴν ἔσσεσθαι τῆς
 πόλεως ἀσφάλειαν· πολὺ δὲ διεσφάλησαν τῆς ἀλη-
 50 θείας. ὁ γὰρ Βομίλκας πάλαι μὲν ἦν ἐπιθυμητὴς
 τυραννίδος, οὐκ ἔχων δ' ἐξουσίαν οὐδὲ καιρὸν οἰκτίων
 ταῖς ἐπιβολαῖς, τότε ἔλαβεν ἀφαρμὰς ἀξιολόγους,

τυχῶν τῆς στρατηγίας· αἰτία δὲ μάλιστα τούτων ἡ
 πρὸς τὰς τιμωρίας πικρία τῶν Καρχηδονίων· τοὺς
 γὰρ ἐπιφανεστάτους τῶν ἀνδρῶν ἐν μὲν τοῖς πολέ-
 μοις προάγουσιν ἐπὶ τὰς ἡγεμονίας, θυμίζοντες δεῖν
 415 αὐτοὺς τῶν ὅλων προκτιθύνευσιν· ὅταν δὲ τύχῃσι
 τῆς εἰρήνης, τοὺς αὐτοὺς τούτους συκοφαντοῦσι καὶ
 κρίσεις ἀδίκους ἐπιφέροντες διὰ τὸν φθόνον τιμω-
 ρiais περιβάλλουσι. διὸ καὶ τῶν ἐπὶ τὰς ἡγεμονίας
 ταπτομένων τινὲς μὲν φοβούμενοι τὰς ἐν τῷ δικαστη-
 ρίῳ κρίσεις ἀποστάται γίνονται τῆς ἡγεμονίας, τι- 10
 νες δὲ ἐπιτίθενται τυραννίσιν· ὅπερ καὶ τότε Βομίλ-
 κας ὁ ἕτερος τῶν στρατηγῶν ἐποίησε· περὶ οὗ μι-
 κρόν ὑπερὶον εἰρῶμεν· οἱ δ' οὖν στρατηγοὶ τῶν Καρ-
 χηδονίων ὁρῶντας τὸν καιρὸν οὐδαμῶς ἀναβολῆς
 οὐκ εἶδον, τοὺς μὲν ἀπὸ τῆς χώρας καὶ τῶν συμμαχι-
 ῶν πόλεων στρατιώτας οὐκ ἀνέμειναν, αὐτοὺς δὲ
 τοὺς πολιτικούς ἐξήγαγον εἰς ὑπαιθρον, ὄντας πε-
 ζοὺς μὲν οὐκ ἐλάττους τετρακισμυρίων, ἵππεῖς δὲ
 χιλίους, ἄρματα δὲ δις χίλια. καταλαβόμενοι δὲ τῶνα
 γεωλόφον οὗ μακρὴν τῶν πολεμίων ἐξέταπτον τὴν 20
 δύναμιν εἰς μάχην· καὶ τοῦ μὲν δεξιοῦ πέρματος Ἀν-
 τίων ἔλαβε τὴν ἡγεμονίαν, συναγωνιζομένων αὐτῷ τῶν
 ἐξ τὸν ἱερὸν λόχον συντεταγμένων, τοῦ δ' εὐωνύμου
 Βομίλκας ἡγούμενός βαθεῖαν ἐποίησε τὴν φάλαγγα,
 κωλύσας τοῦ τόπου παρεκτείνειν ἐπὶ πλεῖον· τὰ
 δ' ἄρματα καὶ τοὺς ἵππεῖς πρὸ τῆς φάλαγγος ἐστη-
 σαν, δι' ἡγεμονίας τούτοις πρῶτον ἐμβαλεῖν καὶ τῶν
 Ἑλλήνων ἀποπέτρασθῆναι.

Ο δ' Ἀγαθοκλῆς κατασχεψάμενος τὰς τῶν βαρ- 11
 βάρων τάξεις, τὸ μὲν δεξιὸν κέρας ἔδωκεν Ἀρχαγὰ- 80
 θῶ τῷ υἱῷ, παρὰ τοὺς αὐτῷ πεζοὺς δις χιλίους καὶ
 πεντακοσίους· ἐξῆς δ' ἔταξε τοὺς Συρακοσίους, ὄν-
 τας τρις χιλίους πεντακοσίους, εἰτα μισθοφύρους Ἑλ-
 λήνας τρις χιλίους, τελευταίους δὲ Σαμνίτας καὶ Τυρ-
 ρήνοὺς καὶ Κελτοὺς τρις χιλίους· μετὰ δὲ τῆς θερα-
 πείας αὐτοὺς τοῦ ἡμίσεος πέρματος προηγωνίζετο, χί-
 λιοις ὀπλίταις πρὸς τὸν ἱερὸν λόχον τῶν Καρχηδο-
 νίων ἀντιτεταγμένους· τοὺς δὲ τόξοντας καὶ σφενδονή-

τας πεντακοσίους ὄντας ἐπὶ τὰ κέρατα διεΐλεν. ὅπλα
 μὲν οὖν οἱ στρατιῶται μόγῃς εἶχον ἱκανά, τοὺς δ'
 ἐκ τῶν ἀφράκτων ὄρων ἀνόπλους ὄντας, τὰ τῶν
 ἀσπίδων ἔλντρα ῥαβδῶς διεΐερε, καὶ τῇ φαντασίᾳ
 τῶν τῆς ἀσπίδος κύκλον μιμησαμένων ἀνέδωκεν αὐ-
 τοῖς, πρὸς μὲν τὴν χρεῖαν οὐδαμῶς ἐπιτήδεον, πρὸς
 δὲ τὴν πόρρωθεν ὀρωμένην ἄψιν δυνάμενα δοῦσαν
 ὀπλων ἐμποῖησαι τοῖς ἀγνοοῦσι τάληθες, ὄρων δὲ τοὺς
 στρατιώτας καταπεπληγμένους τὸ πλῆθος τῆς βαρ-
 10 βαρικῆς ἵππου καὶ δυνάμειος, ἀγῆκεν εἰς τὸ στρα-
 τώπεδον κατὰ πλείονας τόπους γλαυκας, ὥς ἐκ χρο-
 νου παρυσκευάσατο πρὸς τὰς ἀθυμίας τῶν πολλῶν.
 αὐταὶ δὲ διὰ τῆς φάλαγγος πεταμέναι καὶ προσκα-
 θίζουσαι ταῖς ἀσπίσι καὶ τοῖς κράνεσιν ἐμθαρσεῖς
 ἐποιοῦν τοὺς στρατιώτας, ἐκαστὸν οἰωνίζοντων διὰ
 τὸ δοκεῖν ἱερὸν εἶναι τὸ ὥρον τῆς Ἀθηναίης, ταῦτα δὲ,
 καίπερ ἂν τισὶ δόξαντα κενὴν ἔχειν ἐπίνοιαν, πολλὰ
 11 κῖς αἰτία γίνεται μεγάλων προτερημάτων· ὃ καὶ τότε
 συνέβη γενέσθαι. ἐμπεσόντος γὰρ εἰς τὰ πλῆθη θάρ-
 20 σους, καὶ διαδραθέντων λόγων, ὡς τὸ θείον αὐτοῖς
 φανερώς προσημαίνει νίκην, παραστατικώτερον τῆς
 12 κίνδυνον ὑπέμεικαν. προεμβalόντων γὰρ εἰς αὐτοῖς
 τῶν ὁπλῶν, ἃ μὲν κατηκόντισαν, ἃ δ' εἶδον
 διεκπεσεῖν, τὰ δὲ πλείστα συνηγάγκασαν στρέψαι
 πρὸς τὴν τῶν πεζῶν τάξιν. παραπλησίως δὲ καὶ τῇ
 τῶν ἵππεων ἐπιφορὰν ὑποστάντες, καὶ πολλοὺς αὐ-
 τῶν κατακτετρώσκοντες, ἐποίησαν φυγεῖν εἰς τοὺς ἰσθ-
 μὸν προαγωνισαμένων δ' αὐτῶν ἐν τοῖς λαμπρώς, ἢ
 πεζῇ δυνάμει τῶν βαρβάρων ἅπασα συνῆψεν εἰς χεί-
 30 ρας, γυναικας δὲ μάχης γενομένης, Ἀντων μὲν ἔχον
 συναγωνιζόμενον τὸν ἱερὸν λόχον τῶν ἐπιλεκτῶν ἀκ-
 δρῶν, καὶ ἀπενδῶν ποιῆσαι δι' αὐτοῦ τὴν νίκην,
 ἐνέκειτο βαρὺς τοῖς Ἕλλησι καὶ αὐχνοῦς ἀνῆρει. φε-
 ρομένων δ' ἐπ' αὐτὸν παντοδαπῶν βελῶν οὐκ εἶκον,
 ἀλλὰ καίπερ πολλοῖς τραύμασι περιπίπτων, ἐβιάζετο,
 μέχρις ὅτου καταπονηθεὶς ἐτελεύτησε. τούτου δὲ πε-
 σόντος οἱ μὲν ταύτῃ τεταγμένοι τῶν Καρχηδονίων
 ἀνεντράπησαν ταῖς ψυχαῖς· οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα

μετεωρισθέντες πολὺ μᾶλλον ἐπεβρώσθησαν. ἃ δὲ
 πυνθόμενός τινων Βομίλκας ὁ ἑτερος στρατηγός, καὶ
 νομίους παρὰ θεῶν αὐτῷ δεδοῖσθαι τὸν καιρὸν τοῦ
 λαβεῖν ἀφορμὰς πρὸς τὴν ἐπίθεσιν τῆς τυραννίδος,
 διελογίζετο πρὸς ἑαυτὸν, εἰ μὲν ἢ μετ' Ἀγαθοκλέους
 διαφθαρείη δύναμις, μὴ δυνήσεσθαι τὴν ἐπίθεσιν
 ποιήσασθαι τῇ δυναστείᾳ, τῶν πολιτῶν ἰσχυόντων,
 εἰ δ' ἐκεῖνος νικήσας τὰ φρονήματα παρέλοιτο τῶν
 Καρχηδονίων, εὐχειρώτους μὲν αὐτῷ τοὺς προητη-
 μένους ἔσεσθαι, τὸν δ' Ἀγαθοκλῆα ῥαδίως καταπο- 10
 λεμήσειν, ὅταν αὐτῷ ἐόξῃ. ταῦτά δὲ διανοηθεὶς
 ἀνέχωρησε μετὰ τῶν πρωτοστατῶν, δοὺς τοῖς μὲν
 πολεμοῖς ἀσημον ἔκκλημα, τοῖς δ' ἰδίοις δηλώσας
 τὸν Ἀνώνος θάνατον καὶ παρακελευόμενος ἀνα-
 χωρεῖν ἐν τάξει πρὸς τὸν χεώλοφον· τοῦτο γὰρ συμ-
 φέρειν ἐπακείμενον δὲ τῶν πολεμίων, καὶ τῆς ὅλης
 ὑποχωρήσεως φυγῇ παραπληθείας γινόμενης, οἱ μὲν
 συνέχευς Ἀἰθῦες ἀπὸ κράτους ἡττησθαι τοὺς πρωτο-
 στάτας νομίσαντες, πρὸς φυγὴν ὤρμησαν, οἱ δὲ τὸν
 ἱερὸν λόχον ἔχοντες μετὰ τὸν Ἀνώνος τοῦ στρατη- 20
 γοῦ θάνατον τὰ μὲν πρῶτον ἀντείχον εὐρώστας· καὶ
 τούτοις ἐξ αὐτῶν πίπτοντας ὑπερβαλόντες ὑπέρμενον
 πάντα κίνδυνον· ἐπεὶ δὲ κατενόησαν τὸ πλεῖον μέρος
 τῆς δυνάμεως πρὸς φυγὴν ὤρμημένον καὶ τοὺς πο-
 λεμίους περισταμένους κατὰ νότον, συνηναγκάσθη-
 σαν ἐκκλῖναι. διὸ καὶ τροπῆς γενομένης κατὰ πᾶν τὸ
 τῶν Καρχηδονίων στρατόπεδον, οἱ μὲν βάρβαροι
 τὴν φυγὴν ἐποιοῦντο πρὸς τὴν Καρχηδόνα, Ἀγαθο-
 κλῆς δὲ μέχρι τινὸς ἐπιδιώξας ἐπανῆλθε καὶ τὴν
 στρατοπεδείαν τῶν Καρχηδονίων δήρησεν. 30

415 Ἐπεσον δ' ἐν τῇ μάχῃ τῶν μὲν Ἑλλήνων εἰς 13
 διακοσίους, τῶν δὲ Καρχηδονίων οὐ πλείους χιλίων,
 ὡς δ' ἄνιοι γεγράφασιν, ὑπὲρ τοὺς ἑξακισχιλίους. ἐν
 δὲ τῇ τῶν Καρχηδονίων παρεμβολῇ συν ταῖς ἄλλαις
 οἰφειλαῖς εὐρέθησαν ἄμαξαι πλείους, ἐν αἷς ἐκομί-
 ξετο ξύνῃ χειροπεδιῶν πλείω τῶν διςμυρίων. ἐξ ἐτοί-
 μου γὰρ οἱ βάρβαροι κρατήσιν ὑπείληφότες τῶν
 Ἑλλήνων, παρηγγέλκεισαν ἀλλήλοισι· ζῶχεῖν ὡς πλεί-

στους καὶ δῆσαντες εἰς συκεργασίαν ἐμβυλῶν. ἀλλ'
 οἶμαι, τὸ δαιμόνιον ὥσπερ ἐπίτηδες τοῖς ὑπάρχουσιν
 διαλογιζομένοις τὸ τέλος τῶν κατελπισθέντων, εἰς
 τὸνναντίον μετατίθηναι. Ἀγαθοκλῆς μὲν οὖν Καρ-
 χηδονίους παραλόγως νικήσας τευχῆρεις συνέτεχεν· ἡ
 τύχη δὲ ἐναλλάξ τὰ προτερήματα τοῖς ἐλαττωμασιν
 ἐπείσασα, τοὺς ὑπερέχοντας ἴσον ἐταπείνωσε τοῖς
 ἡττημένοις. ἐν Σικελίᾳ μὲν γὰρ Καρχηδόνια μεγάλη
 ναυικηκότες παρατάξει Ἀγαθοκλῆα τὰς Συρακούσας
 10 ἐπολιόρκουν, ἐν Λιβύῃ δ' Ἀγαθοκλῆς τηλικαύτη μά-
 χη προτερήσας εἰς πολιορκίαν συνέκλεισε Καρχηδο-
 νίους, καὶ τὸ θαυμασιώτατον, ὁ δυνάστης κατὰ μὲν
 τὴν νῆσον ἀεραίους ἔχων τὰς δυνάμεις ἐλείπετο τῶν
 βαρβάρων, ἐπὶ δὲ τῆς ἡπείρου τῷ μέρει τῆς προη-
 τημένης στρατίας περιεγένετο τῶν ναυικηκόντων.
 14 διόπερ οἱ Καρχηδόνοι νομίσαντες ἐκ βλαῶν αὐ-
 τοῖς γεγονέναι τὴν συμφορὰν, ἐγράφησαν πρὸς πάν-
 τοιαν ἰκεσίαν τοῦ δαιμονίου, καὶ νομίσαντες μάλιστα
 μνηστῆραι αὐτοῖς τὸν Ἡρακλῆα τὸν παρὰ τοῖς ἀποστ-
 20 κοῖς, χρημάτων πλῆθος καὶ τῶν πολυτελεστάτων
 ἀναθημάτων ἐπεμψαν εἰς τὴν Τύρον οὐκ ὀλίγα.
 ἀποικισθέντες γὰρ ἐκ ταύτης εἰώθεισαν ἐν τοῖς ἔμ-
 προσθεν χρόνοις δεκάτην ἀποστέλλειν τῷ θεῷ πάν-
 των τῶν εἰς πρόσδοτον πιπλόντων· ὕστερον δὲ μεγά-
 λους κτησάμενοι πλούτους, καὶ προσόδους ἀξιολογώ-
 τερας λαμβάνοντες, μικρὰ παντελοῖς ἀπέστελλον,
 ὀλιγωροῦντες τοῦ δαιμονίου. διὰ δὲ τὴν συμφορὰν
 ταύτην εἰς μεταμέλειαν ἔλθόντες πάντων τῶν ἐν τῇ
 Τύρῳ θεῶν ἐμνημόνευον. ἐπεμψαν δὲ καὶ τοὺς ἐκ
 30 τῶν ἱερῶν χρυσοῦς ναοὺς τοῖς ἀγιδρύμασι πρὸς τὴν
 ἰκεσίαν, ηγοούμενοι μᾶλλον ἐξιλάσασθαι τὴν τοῦ
 θεοῦ μῆνιν τῶν ἀναθημάτων πεμφθέντων ἐπὶ τὴν
 παραίτησιν. ἡτῶντο δὲ καὶ τὸν Κρόνον αὐτοῖς ἐναν-
 τιοῦσθαι καθύσον ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις θύον-
 τες τούτῳ τῷ θεῷ τῶν νύων τοὺς κρατίστους ὕστε-
 ρον ὠνούμενοι λάθρα παῖδας καὶ θρέψαντες ἐπέμ-
 πον ἐπὶ τὴν θυσίαν· καὶ ζητήσεως γενομένης εὐρέ-
 θησαν τινες τῶν καθιεραυρχημένων ὑποβαλισταῖοι

γεγονότες. τούτων δὲ λαβόντες ἔννοιαν, καὶ τοὺς
 πολεμίους πρὸς τοῖς τέλεια ὀρώντες στρατοπεδεύ-
 οντας, ἰδουσιδαίμονουν ὡς καταλελυκότες τὰς πα-
 τέρους τῶν θανάσιμης. διορθώσασθαι δὲ τὰς ἀγνοίας
 416 σπεύδοντες, διακοσίους μὲν τῶν ἐπιφανεδότων παί-
 δων προκρίναντες ἔθυσαν δημοσίᾳ. ἄλλοι δ' ἐν δια-
 πόλει ὄντες ἐκουσίως ἑαυτοὺς ἔθυσαν, οὐκ ἐλάτ-
 τους ὄντες τρεκασιών. ἦν δὲ παρ' αὐτοῖς ἀνδρίας
 Κρόνου χαλκοῦς, ἐκτετακώς τὰς χεῖρας ὑπὲρ ἐγκέ-
 κλιμένας ἐπὶ τὴν γῆν, ὥστε τὸν ἐπιτεθέντα τῶν 10
 παίδων ἀποκυλλεσθαι καὶ πίπτειν εἰς τι χάσμα πλη-
 ρές πυρός. εἰκὸς δὲ καὶ τὸν ἑυριπιδὴν ἐντεῦθεν
 εἰληθέντα τὰ μυθολογούμενα παρ' αὐτῶν περὶ τὴν ἐν
 Ταύροις θυσίαν ἐν οἷς εἰσάγει τὴν Ἰφιγένειαν ὑπὸ
 Ὀρέστου διερωτωμένην.

Τάφος δὲ πῶς δέξεται μὲν ὅταν θάνῃ;

Ἦτο ἱερὸν ἔνδον χάσμα τ' εὐρωπὸν χθονός.

καὶ δ' παρὰ τοῖς Ἕλλησι δὲ μῦθος ἐκ παλαιᾶς φή-
 μης παραδεδομένος ὅτι Κρόνος ἠγάγετο τοὺς ἰδίους
 παῖδας παρὰ Καρχηδονίοις φαίνεται διὰ τούτου τοῦ 20
 τόμον στήρημένος.

Ὅθ' μὴν ἀλλὰ τοιαύτης ἐν τῇ Λιβύῃ γεγενημένης 15
 μεταβολῆς, οἱ μὲν Καρχηδόνιος διεπέμποντο πρὸς
 Ἀμύκταν εἰς τὴν Σικελίαν, ἀξιούντες κατὰ τάχος πέμ-
 ψαι βοήθειαν, καὶ τὰ ληφθέντα χαλκώματα τῶν
 Ἀγαθοκλέους νεῶν ἀπέστειλαν αὐτῶν. ὁ δὲ τοῖς κα-
 ταπλεῦσαι παρεκλεύσατο σιωπᾶν μὲν τὴν γεγενη-
 μένην ἦτις, διαδιδόναι δὲ λόγον εἰς τοὺς στρατιω-
 τὰς ὡς Ἀγαθοκλῆς ἄρδην ἀπώκετο καὶ τὰς ναῦς
 καὶ τὴν δύναμιν ἅπασαν. αὐτὸς δὲ πέμψας τινὰς 30
 τῶν παρόντων ἐκ Καρχηδόνος εἰς τὰς Συρακούσας
 πρεσβεύσας, καὶ τὰ χαλκώματα συναποστείλας, ἡξίου
 παραδιδόναι τὴν πόλιν. τὴν μὲν γὰρ δύναμιν τῶν
 Συρακοσίων ὑπὸ Καρχηδονίων κατακεκόφθαι, τὰς
 δὲ ναῦς ἐμπεφυρισθαι τοῖς δ' ἀπιστοῦσιν ἀπόδειξιν
 παρέχασθαι τὴν τῶν ἐμβόλων κομιδὴν. τῶν δ' ἐν τῇ
 πόλει πειθομένων τὴν περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα προσηγ-
 γελμένην σύμφωρᾶν, οἱ πολλοὶ μὲν ἐπίστευσαν, οἱ

- προσηκότες δὲ διατάζοντες διατήρησαι μὲν, χάριν
 τοῦ μὴ γενέσθαι ταραχήν, τοὺς πρὸ αἰαντας δὲ τα-
 χέως ἐξέπεμψαν· τοὺς δὲ τῶν φυγάδων συγγενεῖς καὶ
 φίλους καὶ τῶν ἄλλων τοὺς δυσχεραίνοντας τοῖς ὑπὸ
 αὐτῶν πραχταμένους ἐξέβαλον ἐκ τῆς πόλεως, ὅπως
 οὐκ ἐλάττωσι ῥατακισχιλίων· καπεῖτα τασσόντων πλε-
 θους ἀπὸ τῆς ἀνασπαραζομένου τῆς πατρίδος φηκίας
 ἔχμεν, ἡ πόλις διαδρομῆς καὶ θροῦθου καὶ γυναι-
 κείων, κλαυθμῶν, αὐθιμίας καὶ ἢ ῥίχιν, πάντοτε
 10 ἀκοινωνήτως κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν. οἱ μὲν γὰρ
 περὶ τὴν τυραννίδα τοῦ Ἀγαθοκλέους καὶ τῶν τέ-
 κνων αὐτοῦ τὴν συμφορὰν αἰδύοντο· τῶν δ' ἰδιωτῶν
 οἱ μὲν τοὺς ἀπολαίνας δοκοῦντας κατὰ τὴν πόλιν
 ἐκλαίον, οἱ δὲ τοὺς ἐκπίπτοντας ἀπὸ τοῦ αἵματος καὶ πα-
 τρώων θεῶν, οἷς οὔτε μένειν ἔτι οὐκ ἔτις τῶν
 τειχῶν πράττειν, πολλοὶ καὶ τῶν βυθίων πρὸς
 δὲ τοῖς ἐρημέχοις κακοῖς τηλεκαταρσέμενοι ὑπαγκά-
 ζοντο νηπίους, παῖδας καὶ γυναῖκας συνειλεχέμενοι·
 17 τῇ φυγῇ. ὁ δ' Ἀμίλκας, καταφυγάντων πρὸς αὐτὰς
 20 τῶν φυγάδων, τοῖς μὲν τὴν ἀσφάλειαν παρα-
 σκεύησιν, τὴν δὲ δύναμιν παρασκευάσας προΐεν· ἐπὶ
 τὰς Σηρακούς, ὡς αἰρήσων, τὴν πόλιν διὰ τὴν
 ἐρημίαν καὶ διὰ τὴν προσηγγεμένην τοῖς ὑπελασμένῃ
 16 μέναις συμφορᾷ.
 Προμπεστέλακτος δ' αὐτοῦ προσηλίας, καὶ δι-
 δόντος Ἀντιάνδρου καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ παραδε-
 δοῦσι τὴν πόλιν, ἀσφάλειαν, συνήδρευσαι τῶν πλε-
 θόνων οἱ μάλιστα ἀξίωμα δοκοῦντες ἔχει· καὶ ῥη-
 θέντων πολλῶν λόγων Ἀντιάνδρος μὲν φέτο, δεῖν
 50 παραδιδόναι τὴν πόλιν, ὡν ἄνθρωπος φύσει καὶ τῆς
 τὰδελφοῦ τόλμης [καὶ πράξεως] ἐναντίαν ἔχων ἀν-
 θέσει· Εὐρυκῶν δ' ὁ Αἰτωλὸς παρακαθεστωμένος
 ὑπὸ Ἀγαθοκλέους τὰδελφῶν συνέδρους τῆς ἐνακτίαν
 θάου γνώμην ἐπέσειν ἅπαντας διακατερεῖν, μέχρις
 ἂν πυθῶνται τάλανθες· εἰτα Ἀμίλκας μὲν μάθων τὰ
 δοξάντα τοῖς ἐν τῇ πόλει, συνέπηγνυε μηχανὰς παν-
 τοίας, διγενικῶς προσβάλλειν. Ἀγαθοκλῆς δὲ ἀπὸ
 τριακοντοῦρος μετὰ τὴν μάχην νεναντηχημένος, τὴν

ἑτέραν ἀπέστειλεν εἰς Συρακούσας ἑρέτας ἐμβιβάσας
 τοὺς κρατίστους καὶ τῶν περὶ αὐτὸν πιστευομένων
 φίλων ἓνα Νέαρχον, ἀπαγγελοῦντα τοῖς ἰδίοις τὴν
 φήκην. ἔπειτ' εὐπλοίας γενομένης πεμπταῖοι ταῖς Συ-
 ρακούσαις νύκτωρ προσεπέλασαν, καὶ στεφανώσαμε-
 νοὶ καὶ καινίσαντες κατὰ τὸ πλοῖον ἅμ' ἡμέρᾳ κα-
 τέπλεον ἐπὶ τὴν πόλιν. αἱ δὲ φυλακίδες τῶν Καρχη-
 δονίων αἰσθόμεναι, κατὰ σπουδὴν ἐπέδιώκον· καὶ
 οὐ πολὺ προειληφότων τῶν ὑποφευγόντων ἀγῶν τῆς
 εἰρεσίας ἐγένετο. ἅμα δὲ τῇ τῶν ἑρετῶν φιλοτιμίᾳ 10
 συνέβη τοὺς τε ἐκ τῆς πόλεως καὶ τοὺς πολιορκούν-
 τας αἰσθομένους συνδραμεῖν ἐπὶ τὸν λιμένα, καὶ
 τοῖς ἰδίοις ἐκατέρους συναγωνιῶντας ἀναβῶν θαρ-
 ρεῖν. ἤδη δὲ τῆς τριακοντάρου καταλαβανομένης, οὐ
 βάρβαροι μὲν ἐπηλάλαξαν, οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως ἀδυ-
 νατοῦντες βοηθεῖν τοῖς θεοῖς ἠύχοντο περὶ τῆς σω-
 τηρίας τῶν καταπλεόντων. τῆς προήρας δὲ τῶν διω-
 κόντων εἰς ἐμβολὴν ἤδη φερομένης οὐκ ἀποθεν τῆς
 γῆς, ἔφθασε τὸ διωκόμενον σκάφος ἔντος βέλους
 γενόμενον, καὶ τῶν Συρακοσίων προσβόηθησάντων 20
 ἐξέφυγε τὸν κίνδυνον. Ἀμίλκας δ' ὄρων τοὺς ἐκ τῆς
 πόλεως διὰ τὴν ἀγωνίαν καὶ τὸ παραδύξον τῆς προσ-
 δοκωμένης ἀγγελίας ἐπὶ τὸν λιμένα συνδεδραμηκότας,
 ὑπολαβὼν εἶναι μέρος τι τοῦ τείχους ἀφύλακτον,
 ἐπέμψε τῶν στρατιωτῶν τοὺς κρατίστους μετὰ κλυ-
 μάκων. οὗτοι δ' εὐρόντες ἐκλειμμένας τὰς φυλα-
 κὰς ἔλαθον προσαναβάντες· καὶ σχεδὸν αὐτῶν με-
 σοπύργιον ἤδη κατεληφότων ἢ κατὰ τὸ σῆμα
 ἐφοδεῖα παραγενομένη κατενόησε. γενομένης δὲ μά-
 418 χης, οἱ μὲν ἐκ τῆς πόλεως συνέδραμον, καὶ ἡ θά- 30
 σαντες τοὺς μέλλοντας τοῖς ἀναβεβηκόσι προσβόηθαι
 οὓς μὲν ἀπέκτειναν οὓς δ' ἀπο τῶν ἐπαλξεων κα-
 τεκρήμνισαν. ἐφ' οἷς Ἀμίλκας περιαλγῆς γενόμενος
 ἀπήγαγε τὴν δύναμιν ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ τοῖς εἰς
 Καρχηδόνα βοήθειαν ἐξέπεμψε μετὰ στρατιωτῶν
 πεντακισχιλίων.

Ἀμα δὲ τούτοις πραττομένοις ὁ μὲν Ἀγαθοκλῆς 17
 κρατῶν τῶν ὑπαίθρων τὰ περὶ τὴν Καρχηδόνα χωρία

- κατὰ κράτος ἦρει καὶ τῶν πόλεων ἃς μὲν διὰ φό-
 βον ἃς δὲ διὰ τὸ πρὸς Καρχηδονίους μῖσος προση-
 γάγετο· παρεμβολὴν δὲ πλῆσιον τοῦ Τύννητος ὄχυρα-
 σάμενος καὶ τὴν ἱκανὴν ἀπολιπὼν φυλακὴν, ἀνέ-
 ξευξε πρὸς τὰς ἐπὶ θαλάττῃ κειμένας πόλεις. καὶ
 πρώτην μὲν ἐλὼν Νέαν πόλιν κατὰ κράτος φιλα-
 θρώπως ἐχρήσατο τοῖς χειρωθεῖσιν· εἰτα παρελθὼν
 ἐπὶ Ἀδρυμητα, πρὸς μὲν ταύτην πολιορκίαν συνε-
 στήσατο, Ἐλύμαν δὲ τὸν βασιλέα τῶν Λιβύων εἰς
 10 συμμαχίαν προσελάβετο. ἃ δὴ πυθόμενοι οἱ Καρχη-
 δόνιοι, πᾶσαν τὴν δύναμιν προσήγαγον ἐπὶ τὸν Τύ-
 ννητα, καὶ τῆς μὲν Ἀγαθοκλέους στρατοπεδείας ἐκυ-
 ρίευσαν, τῇ πόλει δὲ μηχανὰς προσαγαγόντες συνε-
 χεῖς προσβολὰς ἐποιούντο. ὃ δὲ Ἀγαθοκλῆς, ἀπαγ-
 χελάντων τινῶν αὐτῷ τὰ περὶ τοὺς ἰδίους ἐλαττώ-
 ματα, τὸ μὲν πολὺ τῆς δυνάμεως κτελίπεν ἐπὶ τῆς
 πολιορκίας, τὴν δὲ θεραπείαν καὶ τῶν στρατιωτῶν
 ὀλίγους ἀναλαβὼν λάθρα προσῆλθεν ἐπὶ τινὰ τόπον
 ὀρεινόν, ὅθεν ὁρᾶσθαι δυνατὸν ἦν αὐτὸν ὑπὸ τοῖς
 20 τῶν Ἀδρυμητινῶν καὶ τῶν Καρχηδονίων τὸν Τύ-
 ννητα πολιορκούντων, νυκτὸς δὲ συντάξας τοῖς στρα-
 τιώταις ἐπὶ πολὺν χρόνον πυρὰ κάειν, δόξαν ἐποίησε
 τοῖς μὲν Καρχηδονίοις ὡς μετὰ μεγάλης δυνάμεως
 ἐπὶ αὐτοὺς πορευόμενος, τοῖς δὲ πολιορκουμένοις ὡς
 ἄλλης δυνάμεως ἀδρᾶς τοῖς παλεμίοις εἰς συμμαχίαν
 παραγγελημένης. ἀμφοτέροι δὲ τῷ ψεύδει τοῦ στρα-
 τηγήματος παραλογισθέντες παραλόγως ἡλαττώθη-
 σαν, οἱ μὲν τὸν Τύννητα πολιορκοῦντες φυγόντες εἰς
 Καρχηδύνα καὶ τὰς μηχανὰς ἀπολιπόντες, οἱ δ'
 30 Ἀδρυμητινοὶ διὰ τὸν φόβον παραδόντες τὴν πατρίδα.
 Ἀγαθοκλῆς δὲ ταύτην δι' ὁμολογίας παραλαβὼν
 θάψον εἴλε κατὰ κράτος, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ταύτῃ
 πόλεων ἃς μὲν ἐξεπολιορκήσεν ὥς δὲ προσηγάγετο
 τὰς ἀπώσας δὲ πόλεις πλείους τῶν διακοσίων χει-
 ρωμένους εἰς τοὺς ἄνω τόπους τῆς Λιβύης διενεοῖτο
 18 στρατεύειν. ἀναξίεξαντος οὖν αὐτοῦ καὶ πλείους ἡμέ-
 ρας ὁδοιποροῦντος, Καρχηδόνιοι τὴν ἐκ Σικελίας
 διακομισθεῖσαν δύναμιν καὶ τὴν ἄλλην στρατίαν

προαγαγόντες πάλιν τὸν Τύνητα πολιορκεῖν ἐπεχείρησαν, καὶ τῶν χωρίων οὐκ ὀλίγα τῶν ὑπὸ τοὺς πο-
 419 λεμίους ὄντων ἀνεκτήσαντο. Ἀγαθοκλῆς δέ, βι-
 βλιαφόρων αὐτῷ παραγεγενημένων ἀπὸ τοῦ Τύνητος
 καὶ τὰ πεπραγμένα τοῖς Φοίνεσι διασαφούντων, εὐ-
 θὺς ἀνέστρεψεν. ὡς δ' ἀπίσχε τῶν πολεμίων στα-
 θίους διακοσίους, κατεστρατοπίδευσθε καὶ τοῖς στρα-
 τῶταῖς πύρα καίτεν ἀπήρκευσθε. χρησάμενος δὲ
 νυκτοπορίᾳ προσέπειθεν ἅμ' ἡμέρᾳ τοῖς τε προνο-
 μένουσι τὴν χώραν καὶ τοῖς ἐκτὸς τῆς παρεμβολῆς.¹⁰
 ἄνευ τάξεως πλανωμένοις· καὶ φονεύσας μὲν ὑπὲρ
 τοὺς διςχίλους, βωγρήσας δ' οὐκ ὀλίγους, πολλὰ
 πρὸς τὸ μέλλον ἐπλεονέκτησεν. οἱ γὰρ Καρχηδόνιοι
 τῆς ἐκ Σικελίας προσγενομένης βοήθειας καὶ τῶν
 κατὰ Λιβύην συμμάχων συναγωνιζομένων ἰδόκουν
 ὑπερέχειν τῶν περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα· τούτου δὲ τοῦ
 προτερήματος γενομένου πάλιν συνεστάλη τὰ φρο-
 νήματα τῶν βαρβάρων. καὶ γὰρ Ἐλύμαν τὸν βασι-
 λεῖα τῶν Λιβύων ἀποστάτην γεόμενον ἐνίκησε μάχῃ,
 καὶ τὸν τε δυνάστην καὶ πολλοὺς τῶν βαρβάρων²⁰
 αἵειλε. καὶ τὰ μὲν περὶ Σικελίαν καὶ Λιβύην ἐν
 ταῦτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν Κάσσανδρος μὲν βοη-¹⁹
 θήσας Ἀνδρλέοντι τῷ τῶν Παιόνων βασιλεῖ διαπο-
 λεμοῦντι πρὸς Ἀνταριάτας, τοῦτον μὲν ἐκ τῶν κιν-
 δύνων ἐρρύσατο, τοὺς δὲ Ἀνταριάτας σὺν τοῖς ἀκο-
 λουθοῦσι παιδὶ καὶ γυναιξὶν ὄντας εἰς διςμυρίους
 κατῴκισε παρὰ τὸ καλούμενον Ὀρβηλὸν ὄρος. τούτου
 δὲ περὶ ταῦτ' ὄντος κατὰ μὲν τὴν Πελοπόννησον
 Πτολεμαῖος ὁ στρατηγὸς Ἀντιγόνου δυνάμεις πεπι-³⁰
 στένυμένος, καὶ τῷ δυνάστη προσκόψας ὡς οὐ κατὰ
 τὴν ἀξίαν τιμώμενος, Ἀντιγόνου μὲν ἀπέστη, πρὸς
 δὲ Κάσσανδρον συμμαχίαν ἐποίησατο. καταλειπωὺς
 δὲ τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ σάτραπείας ἐπιστάτην Φοί-
 νικα τῶν πιστοτάτων φίλων ἀπέστειλεν αὐτῷ στρα-
 τῶντας, ἀξιῶν διαφυλάττειν τὰ φρούρια καὶ τὰς
 πόλεις καὶ μὴ προσέχειν Ἀντιγόνῳ. τῶν δὲ κοινῶν
 συνθηκῶν τοῖς ἡγεμόσι περιεχουσῶν ἐλευθέρας

ἀφείσθαι τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, οἱ περὶ Πτολεμαῖον τὸν Αἰγύπτου δυνάστην ἐγκαλέσαντες Ἀντίγονον διότι φρουραῖς τινὰς διεῖλθε τῶν πόλεων, πολεμῆν παρσκευάζοντο. καὶ τὴν μὲν δύναμιν ἐξαποστείλας Πτολεμαῖος καὶ στρατηγὸν Λεωνίδην τὰς ἐν τῇ τραχείᾳ Κιλικίᾳ πόλεις οὕσας ὑπ' Ἀντίγονον ἐχειρώσατο. διεπέμπετο δὲ καὶ τὰς ὑπὸ Κασσάνδρον καὶ Λυσίμαχον πόλεις, ἀξιῶν συμφρονεῖν ἑαυτῷ καὶ κωλύειν Ἀντίγονον ἰσχυρὸν γίνεσθαι. ὁ δ' Ἀντίγονος τῶν
 10 υἱῶν Φίλιππον μὲν τὸν νεώτερον ἐξέπεμψεν ἐφ' Ἑλλήσποντον, διαπολεμήσοντα Φοίνικι καὶ τοῖς ἀφροσπηκόσι, Δημήτριον δ' ἐπὶ Κιλικίαν, ὃς ἐνεργὸν ποιησάμενος τὴν στρατείαν ἐνίκησε τοὺς τοῦ Πτολε- 420
 μαίου στρατηγοὺς καὶ τὰς πόλεις ἀνεκτήσατο.

20 Ἀμα δὲ τούτοις πραττομένοις Πολυσπέρχων περὶ Πελοπόννησον διατρίβων, καὶ Κασσάνδρῳ μὲν ἐγκάλων, τῆς δὲ Μακεδόνων ἡγεμονίας πάλαι ὀρεγόμενος, ἐκ Περγάμου μετεπέμψατο τὸν ἐκ Βαρσίνης Ἡρακλέα, ὃς ἦν Ἀλεξάνδρου μὲν υἱός, τρεφόμενος
 20 δ' ἐν Περγάμῳ, τὴν δ' ἡλικίαν περὶ ἐπτακαίδεκα εἴη γεγονώς. ὁ δ' οὖν Πολυσπέρχων διαπέμπων πολλὰ τοῦ πρὸς τοὺς ἰδιοξένους καὶ τοὺς ἄλλοτρίως διακειμένους πρὸς Κασσάνδρον ἡξίου κατάγειν τὸ μεῖράκιον ἐπὶ τὴν πατρῴαν βασιλείαν. ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς τὸ κοινὸν τῶν Αἰτωλῶν, ἀξιῶν δύναμιν τε δοῦναι καὶ συστρατεῦειν, ἐπαγγελλόμενος πολλαπλασίους χάριτας ἀποδώσειν, εἰς ἀν συγκαταγάγῃσι τὸ μεῖράκιον ἐπὶ τὴν πατρῴαν βασιλείαν. τῶν δὲ πραγμάτων αὐτῷ κατὰ νοῦν γενομένων, προθύμως δ' ὑπακούον-
 30 των τῶν Αἰτωλῶν, καὶ πολλῶν ἄλλων συντρεχόντων ἐπὶ τὴν καθόδον τοῦ βασιλέως, οἱ σύμπαντες ἡθροίσθησαν. πέσοι μὲν ὑπὲρ τοὺς δις μυρίους, ἵππεῖς δ' οὐκ ἐλάτιους χιλίων. καὶ Πολυσπέρχων μὲν περὶ τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρσκευὰς γινόμενος χρήματά τε συνήγε καὶ πρὸς τοὺς οἰκείως ἔχοντας τῶν Μακεδόνων διαπεμπόμενος ἡξίου συνεργεῖν.

21 Πτολεμαῖος δὲ τῶν ἐν Κύπρῳ πόλεων κυριεύων, ἐπειδὴ τινων ἐπύθετο Νικοκλέα τὸν βασιλέα τῶν

Παφίαν ἐν ἀπορόρητοις ἰδίᾳ πρὸς Ἀντίγονον συνιέν-
 θείσθαι φίλιαν, ἐπεμψε τῶν φίλων Ἀργαῖον καὶ
 Καλλικράτην, προσταξάς αὐτοῖς ἀνελθεῖν τὸν Νικο-
 κλέα, πᾶσι γὰρ ἐνλαβεῖτε μὴ καὶ τῶν ἄλλων τινὲς
 ἐκδηλώσῃ πρὸς μεταβολὴν, ὁρῶντες ἀθώους γεγονό-
 τας πρὸς πρότερον ἀφιστηκόιας. οὗτοι μὲν οὖν πλεύ-
 σαντες εἰς τὴν κῆσον, καὶ παρὰ Μαρκεῖον τοῦ στρα-
 τητοῦ σιθαιώτης λαβόντες, περιεστῆσαν τὴν οἰκίαν
 τοῦ Νικοκλέους, καὶ τὰ δέξαντα τῇ βασιλεῖ δηλώ-
 σαντες, προσέταξαν ἑαυτὸν ἀπαλλάξαι τοῦ ζῆν. ἃ δὲ 10
 τὸ μὲν πρῶτον πρὸς τὴν ἀπολαγίαν εἰρέπετο τῶν
 ἐγκαλουμένων, ὥς δ' οὐδεὶς προσεῖχεν, ἑαυτὸν ἀπέ-
 κτεινεν. Λεϊοθέα δὲ ἡ γυνὴ τοῦ Νικοκλέους ἀκού-
 σασα τὴν τοῦ ἀνδρός τελευτήν, καὶ μὲν θυγατέρας
 τὰς ἑαυτῆς παρθένους αἰσας ἀπέσφαξεν, ὅπως μὴ
 αἰσῶν πόλεμιας κυριεύσῃ, τὰς δὲ τῶν ἀδελφῶν
 τῶν Νικοκλέους γυναῖκας προτηρέσασθαι μεθ' αὐτῆς
 εἰσθαι τὸν θάνατον, οὐδὲν συντεταχάτος Πτολε-
 μαίου περὶ τῶν γυναικῶν, ἀλλὰ συγκιχωρηκότος αὐ-
 ταῖς τὴν ἀσφάλειαν. τῶν δὲ βασιλείων παπληρωμένων 20
 χρόνων καὶ συμπτωμάτων ἐπροσδανήσων, οὗ τοῦ Νε-
 κηλέους ἀδελφοὶ ἀνγκλισσάμενοι τὰς θυράς τῇ μὲν
 οἰκίᾳ ἐνέπρησαν, ἑαυτοὺς δ' ἀπέσφαξαν. ἡ μὲν οὖν
 τῶν ἐν Παφῷ βασιλείων οἰκία τραγικοῖς συγκυρώσασα
 421 παθεῖσι τὸν εἰρημένον τρόπον κατελύθη. ἡμεῖς δὲ
 τὴν ἀπαγγελίαν τῶν γεγονότων διελθόντες ἐπὶ ταῖς
 συνεχεῖς πράξεις μεταβιβάσομεν τὸν λόγον.

Περὶ γὰρ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς ἐν τῷ Πόντῳ 22
 μετὰ τὴν Παρυσάδου τελευτήν, ὃς ἦν βασιλεὺς τοῦ
 Κιμμερικοῦ Βοσπόρου, διετέλουν οἱ παῖδες αὐτοῦ 30
 διαπολεμούντες πρὸς ἀλλήλους ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας
 Εὐμηλός τε καὶ Σάτυρος καὶ Πρῦτανις. τούτων δὲ
 ὁ μὲν Σάτυρος ὢν πρεσβύτερος παρὰ τοῦ πατρὸς
 παρελήφει τὴν ἀρχήν, βεβασιλευκότος ἔτη τριά-
 κοντα ἑκτὴ ὃ δ' Εὐμηλός φίλιαν συντεθειμένος πρὸς
 τινὰς τῶν πλησιοχώρων βαρβάρων καὶ δυνάμει
 ἀδρανὴ ἠθροικῶς, ἡμφισβήτη τῆς βασιλείας. ἃ δὲ
 πυθόμενος ὁ Σάτυρος, ἀνέβηκεν ἐπ' αὐτῶν μετὰ

δυνάμειος ἀδράκῃ, καὶ δευτὴς τὸν Θάψιν ποταμὸν
 ἐπειδὴ πλησίον ἐγένετο τῶν πολεμίων, τὴν μὲν πα-
 ρισβολὴν ταῖς ἀμαξαῖς περιλαβὼν εἰς ἣν κεκομικὸς
 τὰς ἀγορὰς οὖσας καμπληθεῖς, τὴν δὲ δύναιεν ἐκ-
 τάξας, αὐτὸς κατὰ μέσσην ὑπῆρχε τὴν φάλαγγα. κα-
 θάπερ ἐστὶ Σκύθαις νόμιμον. συνεδρευνέοντο δ'
 αὐτοῖ μισθοφόροι μὲν Ἕλληνες οὐ πλείους δις χιλίων,
 καὶ Θράκες ἴσοι τούτοις, οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ὑπῆρ-
 χον συμμαχοὶ Σκύθαι, πλείους τῶν δις μυριάδων, ἑπ-
 10 πτεῖς δ' οὐκ ἐλάττους μυρίων. τῷ δ' Εὐμήλῳ συνε-
 μάχει μὲν Ἀρισφάρνης ὁ τῶν Θρακῶν βασιλεὺς,
 ἱππῆς μὲν ἔχων δις μυρίους, πεζοὺς δὲ δις χιλίους
 πρὸς τοῖς δις μυρίοις. γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς,
 Σάτυρος μὲν ἔχων περὶ ἑαυτὸν ἐπιλέκτους ἀνδράς
 ἱππομαχίαν συνεστήσατο πρὸς τοὺς περὶ Ἀρισφάρ-
 νην ἀνθιστήμοντας κατὰ μέσσην τὴν τάξιν, καὶ πολ-
 λῶν παρ' ἀμφοτέροις πεσόντων τέλος ἐκβιασάμενος
 ἐτρέψατο τὸν βασιλέα τῶν βαρβάρων. καὶ τὸ μὲν
 πρῶτον ἐπέπειτο φοβεῦσθαι τοὺς αἰὶ καταλαμβανόμε-
 20 νους μετ' ὀλίγον δὲ πυθόμενος τὸν ἀδελφὸν Εὐμή-
 λον προτερῶν περὶ τὸ δεξιὸν κέρας, καὶ τοὺς παρ'
 αὐτῷ μισθοφόρους τετράψθαι, τοῦ μὲν διώκειν ἀπέ-
 στη, παραβοηθήσας δὲ τοῖς ἡττημένοις, καὶ τὸ δε-
 ξτερον αὐτῶς γενομένου τῆς νίκης, ἅπαν ἐτρέψατο
 τῶν πολεμίων τὸ στρατόπεδον, ὥστε πᾶσι γενέσθαι
 φανερὸν ὅτι καὶ κατὰ γένος καὶ κατ' ἀρετὴν προ-
 ῆκον ἦν αὐτῷ διαδέχεσθαι τὴν πατρῴαν βασιλείαν.
 23 οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀρισφάρνην καὶ τὸν Εὐμήλον λει-
 φθέντες ἐν τῇ μάχῃ συνέφυγον εἰς τὰς βασιλείας.
 24 ταῦτα δ' ἐπεὶ μὲν παρὰ τὸν Θάψιν ποταμὸν, ὃς
 περιρρέων αὐτὰ καὶ βάθος ἔχων ἱκανὸν ἐπὶ τοῖς δις
 πρόστα, περιείχετο δὲ κρηανοῖς μεγάλαις, εἰς δ' ὕλης
 πληθεῖ, τὰς πασὰς εἰσβολὰς δύο ἔχοντα χειροποι-
 τοὺς, ὧν ἡ μὲν ἦν ἐν αὐτοῖς τοῖς βασιλείοις, ὡχυ-
 ρωμένη πύργοις ὑψηλοῖς καὶ προτειχίσμασιν, ἡ δ'
 ἐν θατέρῳ μέρει ἐν ἑλισσιν ὑπῆρχε, φρουρουμένη
 ξυλίνοις ἐρύμασι· διεστύλωτο δ' εὐ κίοσιν, ὑπεράνω 422
 δὲ τῶν ὑδάτων εἶχε τὰς οἰκήσεις. τοιαύτης δ' οὖσης

τῆς περὶ τὸν τόπον ὀχυρότητος, τὸ μὲν πρῶτον ὁ
 Σάτυρος τὴν τε χώραν τῶν πολεμίων ἐδήλωσε καὶ
 τὰς κοίμας ἐνεπύρισε, ἐξ ὧν αἰχμαλῶτα σώματα
 καὶ λείας πληθὺς ἤθροισε. μετὰ δὲ ταῦτα ἐγχειρή-
 σας διὰ τῶν παρόδων βιάσθαι, κατὰ μὲν τὸ προ-
 τεῖχος καὶ τοὺς πυργούς πολλοὺς ἀποβαλὼν τῶν
 στρατιωτῶν ἀπεχώρησε· κατὰ δὲ τὰ ἑλὴ βρασάμενος
 ἐκράτησε τῶν ξυλῶν αὐρούων. ταῦτα δὲ διαρπά-
 σας καὶ διαβάς τὸν ποταμὸν, ἤρξατο κόπτειν τὴν
 ὕλην, δι' ἧς ἀναγκαῖον ἦν ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ βασίλεια.¹⁰
 τούτων δὲ ἐνεργῶς συντελουμένων Ἀριοφάρης ὁ
 βασιλεὺς ἀγωνιάσας μὴ κατὰ κράτος αἰσῆσαι συμῶν
 τὴν ἀκρόπολιν, διηκωνίζετο πολμηρότερον, ὥς ἐν-
 μονῇ τῷ νικᾶν κειμένης τῆς σωτηρίας διακίετο δὲ
 καὶ τοὺς τοξότας ἐπ' ἀμφότερα τὰ μέρη τῆς παρό-
 δου, δι' ὧν ῥαδίως κατεμίρασκε τοὺς τὴν ὕλην
 κόπτοντας μὴ δυναμένους μῆτε προορᾶσθαι τὰ βελη-
 μῆτι ἀμύνεσθαι τοὺς βάλλοντας διὰ τὴν πυκνότητα
 τῶν δένδρων. οἱ δὲ περὶ τὸν Σάτυρον ἐπὶ τρεῖς μὲν
 ἡμέρας ἔειμον τὴν ὕλην, ἑδοποιούμενοι καὶ διακαρ-
 τεροῦντες ἐπιπόνως· τῇ δὲ τετάρτῃ συνήγγισαν μὲν
 τῷ τείχει, νικῶμενοι δὲ τῷ πλήθει τῶν βελῶν καὶ
 τῇ τῶν τόπων στενοχωρίᾳ μεγάλοις ἐλαττώμασι πε-
 ριέπιπτον. Μενίσκος μὲν γὰρ ὁ τῶν μισθοφόρων
 ἡγεμὼν, αἴηρ καὶ συνέσει καὶ τόλμῃ διαφέρειν, προς-
 πεσὼν διὰ τῆς διόδου πρὸς τὸ τεῖχος, καὶ μετὰ τῶν
 περὶ αὐτὸν λαμπρῶς ἀγωνισάμενος, ἐξεβιάσθη, πολ-
 λαπλασίῳ ἐπ' αὐτὸν ἐπεξελθόντων. ὃν ἰδὼν ὁ Σά-
 τυρος κενδυκνύοντα ταχέως παρεβόηθει, καὶ τὴν
 ἐπιφορὰν τῶν πολεμίων ὑποαίς ἐτρώθη λόγῃ διαβο-
 τοῦ βραχίονος· κακῶς δ' ἀπαλλαστῶν ὑπὸ τοῦ τραύ-
 ματος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ νυκτὸς
 ἐπιγενομένης ἐξέλιπε τὸν βίον, ἀνεία μόνον μῆνας
 βασιλεύσας μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν Παρυ-
 σάδου. Μενίσκος δ' ὁ τῶν μισθοφόρων ἡγεμὼν λύ-
 σας τὴν πολιορκίαν ἀπήγαγε τὴν δύναμιν εἰς Γάργα-
 ζαν πόλιν· κακῆϊθεν τὸ τοῦ βασιλέως σῶμα διὰ τοῦ
 ποταμοῦ διεκόμισεν εἰς Παντικάπαιον πρὸς τὸν

24 ἀδελφὸν Πρύτανιν. ὃς ταφὴν συντέλεσας μέγαλο-
 προπῇ καὶ καταθέμενος εἰς τὰς βασιλικὰς θήκας τὸ
 σῶμα, ταχέως ἦκεν εἰς Γαργαζαν, καὶ τὴν δύναμιν
 αἶμα καὶ τὴν δυναστείαν παρέλαβεν. Εὐμήλου δὲ
 διακρεσβενομένου περὶ μέρους τῆς βασιλείας, τοῦτο
 μὲν οὐ προσέειπεν· ἐν δὲ Γαργάζῃ φρονυρὰν ἀπολιπὼν
 ἐπανῆλθεν εἰς Παντικαπαιον, ἀσφαλισόμενος τὰ κατὰ
 τὴν βασιλείαν καθ' ὃν δὴ χρόνον Εὐμήλος συνταγ-
 νισαμένων αὐτῷ τῶν βαρβάρων τὴν τε Γαργαζαν
 10 κατελάβετο καὶ τῶν ἄλλων πολισμάτων καὶ χωρίων
 ὧν ὀλίγα. ἐπιστρατεύσαντος δὲ τοῦ Πρυτάνιδος
 μάρη τε ἐνίκησε τὸν ἀδελφόν, καὶ συγκλείσας εἰς τὸν
 ἱεῖθρον τὸν πλησίον τῆς Μαιώτιδος λίμνης συνή- 23
 κλησας ὁμολογίας θέσθαι, καθ' ἃς τοὺς τε στρα-
 τήκας παρῴκει καὶ τῆς βασιλείας ἐκχωρεῖν ὁμο-
 λόγησεν. ὡς δὲ παρεγένετο εἰς Παντικαπαιον, ἐν ᾧ
 τὸ βασίλειον ἦν αἰὶ τῶν ἐν Βοσπόρῳ βασιλευσάν-
 των, ἐπεχείρησε μὲν πάλιν ἀνακτᾶσθαι τὴν βασι-
 λείαν, κατισχυθεὶς δὲ καὶ φυγὼν εἰς τοὺς καλουμέ-
 20 νους Κήπους ἀνηρέθη. Εὐμήλος δὲ μετὰ τὸν τῶν
 ἀδελφῶν θάνατον βουλευόμενος ἀσφαλῶς θέσθαι τὰ
 κατὰ τὴν ἀρχήν, ἀνείλε τοὺς τε φίλους τῶν περὶ
 τὸν Σάτυρον καὶ Πρύτανιν, ἐπὶ δὲ τὰς γυναῖκας καὶ
 τὰ τέκνα. μόνος δὲ διέφυγεν αὐτὸν ὁ παῖς ὁ Σατύ-
 ρου Παρυσάδης, νέος ὢν παντελῶς τὴν ἡλικίαν·
 ἐκπνέυσας γὰρ ἐκ τῆς πόλεως κατέφυγε πρὸς Ἀγα-
 ρον τὸν βασιλέα τῶν Σκυθῶν. ἀγανακτούντων δὲ
 τῶν πολιτῶν ἐπὶ τῷ φόνει τῶν οἰκείων, συνταγαγὼν
 εἰς ἐκκλησίαν τὰ πλήθη περὶ τε τούτων ἀπελογή-
 30 σκετο καὶ τὴν πατριὴν πολιτείαν ἀποκατέστησε. συνε-
 χείρησε δὲ καὶ τὴν αἰεσίαν ἔχειν τὴν ἐπὶ τῶν προ-
 γόνων οὖσαν τοῖς Παντικαπαιον οἰκοῦσι. προσεπηγ-
 γέλλετο δὲ καὶ τῶν εἰσφορῶν ἅπαντας ἀφήσειν, καὶ
 πολλὰ διελέχθη δημαγωγῶν τὰ πλήθη. ταχὺ δὲ πάν-
 των εἰς τὴν προὔπαρχουσαν εὐνοίαν ἀποκαταστάν-
 των διὰ τὰς εὐεργεσίας, τὸ λοιπὸν ἐβασίλευεν ἄρ-
 χων νομίμως τῶν ὑποταχθέντων καὶ διὰ τὴν ἀρε-

τῆς αὐτῆς μετρίας θανατοῦμενος· Βυζαντίους μὲν γὰρ 25
 καὶ Σινοπεῖς καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῶν τὸν Πόν-
 τον οἰκούντων, τοὺς κλείστους διετίλεον· εὐεργετῶν
 Καλλιστιαρῶν δὲ παλιοκυρμένων ὑπὸ Λυσιστράχου καὶ
 πεζομένων τῇ ἀπάνει πῶς ἀναγκαστῶν, ἡλλοὺς ὑπε-
 δεξατο· τοὺς δὲ τὴν ποταμὸν ἐκχωρήσαντας, οἷς οὐ
 μόνον ἐλπίσιν ἀσφαλῆς παρέσχετο τῆς ἀσφάλειας, ἀλλὰ
 καὶ πάλιν ἐλπίσιν ἀσφαλῆς· ἐπὶ δὲ τούτοις τῇ ὕψει
 μαζομένην ἔθεον· καὶ τὴν χώραν ἀπεκατηρύχθησαν·
 ὑπὲρ δὲ τῶν πλεόντων τὸν Πόντον πόλιν ἐξέτινεν 10
 πρὸς πρὸς τοὺς ἀστυμένους ἰσθμίου βαρβάρους Ἡνι-
 χους καὶ Ταύρους, οἷς δὲ Ἀχαιοὺς, καθάραν λη-
 στῶν ἀπέδειξε τὴν θάλασσαν· οὕτως μὴ μόνον κατὰ
 τὴν βυσιλείαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ πᾶσαν ἀρχὴν τῆν οὐ
 πομπήν, διαγγελλόντων πᾶσι δὲ πόλιν τὴν μεγαλο-
 ψυχίαν, ἀπολαύσαντες τῆς εὐεργεσίας, κυρτοὶ πάλιν
 λίσσονται ἐπὶ πᾶσιν· ἀπορροήσαντες δὲ καὶ τῇ συνου-
 ρείᾳ βαρβαροῦ πολλήν, καὶ τὴν βασιλείαν ἐπὶ
 φανερότερην ἐπὶ πολὺ κατεσκεύασεν· καθόλου δὲ ἔπει-
 χήθησιν πάντα τὰ περὶ τὸν Πόντον ἔθνη καταστρέψαι 20
 θέσθαι, καὶ τόχα μὴ ἐκράτησε τῆς ἐπιβολῆς, εἰ μὴ
 σκεπτόν δοχάτην τῇ βίᾳ τελευτήσαντα γὰρ ἔτη
 καὶ τοὺς ἰσθμίου βασιλεύσαντες κατέστρεψε τὸν
 βίον, παραδόχῃ συμπτῶματι χρησάμενος· ἐπὶ γὰρ τῇ
 Σαρδηνίᾳ ἐπαμύνει εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ὁπτεύων πρὸς
 τὴν Θυρίαν, ἤλαυνεν μὲν ἐπὶ τινος τεθρήπικον πρὸς
 τὴν βασιλείαν, τοῦ δὲ ἄρματος ὄντος τετρακύντου καὶ
 σκηπτοῦ ἔχοντος σκεπὴν τοὺς ἵππους διαταραχθέν-
 τας ἐξενεγκεῖν αὐτόν. τοῦ γὰρ ἡνιόχου μὴ δυναμένην
 424 καὶ κραιπνῶν τῶν ἡνιῶν, φοβηθεὶς καὶ κατενέχθη 30
 πρὸς αὐτὸν φάραγγας, ἐπεχείρησεν ἀπαλλεσθαι· ἀπὸ
 κλαπέτος δὲ τοῦ ἵππου εἰς τὸν προχόν· στυφελὸν
 κινήθη τῇ φορᾷ καὶ παραχόνημα ἐτελευτήσας περὶ δὲ 26
 τῇ τῶν ἀδελφῶν τελευτῇ· Εὐμήλου τε καὶ Σατύρου
 παραδεδόταις χρησμοί, μικρὸν μὲν ἡλιθιώτεροι, πε-
 στευόμενοι δὲ παρα τοῖς ἐγχωρίοις· τοῦ μὲν γὰρ Σα-
 τύρου λέγουσι χρησμοὶ τὸν θῶρον φιλάσθαι, τοῦ μὴ
 μῆποτε αὐτὸν ἀκίλη· διόπερ οὔτε δούλοισι οὔτε εἰς

θίρον τῶν τεταγμένων ὑπ' αὐτοῦ εἰς τοὺς ἔχον
 ὄνομα· ἅπειτα δὲ καὶ τοὺς ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ταῖς
 ὑφ' οὐραῖς ἐφοβήτο μῦς, καὶ τοῖς παισὶν αἰεὶ συν-
 τατε τοὺτους ἀποκτείνειν καὶ τὰς πόλεις ἐμπλά-
 τειν. πάντα δ' ἐνδεχομένως αὐτοῦ ποιοῦντες οἱ ὄντες
 κατὰ φύσιν τὸ πεπραγμένον, κατέστρεψαν τὸν βίον
 πλεῖστα τοῦ βραχίονος αὐτοῦ μῦς· τῷ δ' ἑκμήλει
 χρησμός ἦν τὴν φέρομένην οἰκίαν φυλάσσειν, ὅθεν
 πάλιν αὐτοῖς οἰκίαν αὖτις ἐποίησε προχέρας, καὶ
 ἡ προδιμενησάμενος τὰς παίδας τὴν ὄρφνῃ καὶ τῇ
 θυμῷ, εὐεκτήσαντας δ' αὐτοῦ διὰ τὴν ἀρχαίαν
 ἐπὶ τοῦ τεθρίππου σκηνὴν, ἑκαστος ὑπελάμβανε τε-
 τελέσθαι τὸν χρησμόν, καὶ περὶ μὲν τῶν ἐν τῷ
 θεσπέσει στραχθέντων αἰεὶ ἡμῖν ἔχον.

Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν οἱ τῶν Ῥωμαίων ὑπάρχον-
 τες μετὰ δυνάμεως ἀμφιλόντες εἰς τὴν Ἀπουλίαν ἐπέ-
 σαν μάχην Σαρνίτας περὶ τὸ καλούμενον Τελίον, τῶν
 δ' ἡττηθέντων καταλαβόμενων τὸν ἱερὸν λόφον ὀνο-
 μαζόμενον, τότε μὲν τῆς σιατὸς ἐπιλαβούσης οἱ Ῥο-
 μαῖοι πρὸς τὴν ἰδίαν στρατοπέδωσαν ἀπεχώρησαν·
 καὶ δ' ὑστέρᾳ πάλιν μάχης γενομένης πολλοὶ μὲν
 ἀναιρεθῆσαν τῶν Σαρνιτῶν, αἰχμάλωτοι δ' ἐλήφθη-
 σαν ὑπὲρ τοὺς διρχμίδους καὶ διακοσίους τοσούτων
 δὲ προτεσημάτων μενομένων τῆς Ῥωμαίας, αὐτῶν
 ἤδη τῶν ὑπαίδων συνέβαινε κυριεύειν τοὺς ὑπάρχον-
 τας καὶ τὰς ἀπειθεύσας τῶν πόλεων χειροῦσθαι· ἑ-
 ταράκταν μὲν οὖν καὶ Κερωνυλίαν ἐκπολιορκήσαντες
 φρουροὺς ἐπέσθησαν, τῶν δ' ἄλλων τινὰς πείσαντες
 προσηγάργοντο.

27. Ἐπὶ ἀρχόντος δ' Ἀθήνησι Δημητρίου τοῦ Φα-
 ληρέως τὴν ὑπατον ἀρχὴν ἐν Ῥώμῃ παρέλαβεν Κόιν-
 τος Φάβιος τὸ δεύτερον καὶ Γάιος Μάρκιος, ἐπὶ δὲ
 τούτοις Πτολεμαῖος ὁ τῆς Αἰγύπτου βασιλεὺς πε-
 θόμενος τοὺς ἰδίους στρατηγούς ἀποβεβλημένους τὰς
 ἐν Κιλικίᾳ πόλεις, πλευσας μετὰ δυνάμεως ἐπὶ Φα-
 σήλιδά, ταύτην μὲν ἐξεπολιορκήσεν, εἰς δὲ τὴν Λυ-
 κίαν παρακαρσιδῆς Ξάνθον προσρουμένην ὑπὸ Ἀν-
 τίουχου κατὰ κράτος εἰλκεν, εἰτα τῇ Καννῷ πρὸς

πλείους τῶν μὲν πόλιν παρέλαβε, τὰς δὲ ἀκραπό-
 λεις φρουραρμίας τῇ βίᾳ κακισχύσας τὸ μὲν **Ἡρακ-**
 425 κλειον ἐξείλε, τὸ δὲ Περσικὸν παραδόντων τῶν στρα-
 τιωτῶν υποχείριον ἐποίησατο. μετὰ δὲ ταῦτα εἰς
 τὴν Κῶν πλεύσας μεταπέμψατο Πτολεμαῖον, ὃς ὦν
 ἀδελφιδεύς **Ἀντιγόνου** καὶ δυνάμιν πεπιστωμένος,
 ταῦτα μὲν κατέλειπε, πρὸς δὲ Πτολεμαῖον κοινονο-
 γῆσαν ἐπέβητο, πλεύσαντας δ' ἐκ τῆς Χαλκίδος εὐτοῦ
 καὶ κομισθέντας εἰς Κῶν, τὸ μὲν πρῶτον ὁ Πτολε-
 μαῖος φιланθρωπῶς αὐτὸν προσεδέξατο· εἶτα ὁρῶντο
 πύφρονηματισμένον καὶ τοὺς ἡγεμόνας ὁμίλαιοι καὶ
 δουραῖς ἐξιδιοποιούμενον, φοβηθεὶς μὴ τινα ἐπιβου-
 λὴν μηχανήσεται, φθάσας αὐτὸν συνέλαβε καὶ πειν-
 κήρειον συνηγάγασε· τοὺς δὲ συνηλωθηκότας
 στρατιώτας ἐπαγγελίαις ἀμειψώμενος κατέμειβε τοῖς
 μετ' αὐτοῦ στρατιονομοῖσι.

Ἀμα δὲ ταῦτοις πραττομένοις Πολυσπέρχων μὲν 28
 ἡθροικῶς ἀδρῶν δυνάμιν κατήγαγεν ἐπὶ τὴν πατρῴαν
 βασιλείαν **Ἡρακλῆα τὸν Ἀλεξάνδρου καὶ Βαρσίνης**.
Κάσσανδρος δὲ καταστρατοπεδεύσαντος αὐτοῦ περὶ τῆς
 τῇ καλουμένην **Στυμφαίαν** ἤκε μετὰ τῆς δυνάμεως.
 αὐτὸν μακρὰν δὲ τῶν παρμβόλων ἀπέχουσιν ἀλλήλων,
 καὶ τῶν **Μακεδόνων** ἀπὸ ἀφ' αὐτοῦ ὁρῶντων τὴν καθά-
 ρον τοῦ βασιλείως, δείσας ὁ **Κάσσανδρος** μήποτε φθί-
 σαι πρὸς μεταβολὴν ὄντες ὅξεις οἱ **Μακεδόνες** αὐτό-
 μολήσωσι πρὸς τὸν **Ἡρακλῆα**, διεπρεσβέυσατο πρὸς
Πολυσπέρχοντα, καὶ περὶ μὲν τοῦ βασιλείως ἐπειράτο
 διδάσκειν αὐτὸν ὅτι γινομένης τῆς καθόδου ποιήσει
 τὸ προσταττόμενον ὑφ' ἑτέρων, συναγωνισάμενος δ'
 αὐτῷ καὶ τὸν νεανίσκον ἀνελὼν παραχρήμα μὲν απο- 30
 λήφεται τὰς προγεγενημένας κατὰ **Μακεδονίαν** δου-
 ρεας, εἶτα καὶ δυνάμιν ἀκαλαβῶν στρατηγὰς ἀπο-
 δειχθήσεται περὶ **Πελοπόννησον** καὶ πάντων τῶν ἐν
 τῇ δυναστείᾳ τῇ **Κασσανδρου** κοινῶς ἔσται, τιμώ-
 μενος διαφορῶς· πέρας δὲ πολλαῖς καὶ μεγάλαις
 ἐπαγγελίαις πείσας τὸν **Πολυσπέρχοντα**, καὶ συνθή-
 κας ἐν ἀπορήτοις συνθέμενος, πρατρεῖσθαι δολο-
 φονῆσαι τὸν βασιλέα, ὁ δὲ **Πολυσπέρχων** ἀνελὼν τὸν

νεανίσκον καὶ φανερῶς κοινοπραγῶν τοῖς περὶ τὸν Κῆσσανδρον, τὰς τ' ἐν τῇ Μακεδονίᾳ θωρεῖας ἐπομίστατο, καὶ κατὰ τὰς ὁμοθυμίας παρέλαβε στρατιώτας πεζοὺς μὲν Μακεδόνας τετρανισχιλίους, ἵπκεις δὲ Θετταλοὺς πεντακοσίους. προλαβόμενος δὲ καὶ τῶν ἄλλων τοὺς βουλομένους ἐπεχειρήσας μὲν διὰ τῆς Βοιωτίας προὔγειν εἰς Πελοπόννησον, ὑπὸ δὲ Βοιωτῶν καὶ Πελοποννησίων κωλυθεὶς ἀνέστρεψε, καὶ πρός ἐλθὼν εἰς Λακρεὺς ἐνταῦθα τὴν παραχει-
 10 μίαν ἐποιήσατο.

- 29 Ἀμὰ δὲ τοῖς πρᾶττομένοις Λυδίαρχος μὲν ἐν Χερσονήσῳ πόλιν ἐκτίσεν ἀφ' ἑαυτοῦ Λυσιμαχίαν καλέσας. Κλεομένης δ' ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἄρξας ἑτη' ἐξήκοντα καὶ ῥήγας δέκα, τὴν δὲ βασιλείαν διαδεξάμενος ὁ Ἀρεὺς υἱὸς 226 ἤρξεν ἑτη' τέτταρα πρὸς τοῖς τετταράκοντα. περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Σπάρκας ὁ τῶν ἐν Σικελίᾳ δυναμέων στρατηγός, τὰ δόγματα τῶν χωρίων χειρωσάμενος, προῆγε μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὰς Συρακούσας, ὡς καὶ ταύτας αἰρήσων κατὰ κράτος τὴν μὲν οὖν σιτοποιμείαν διεκώλυε πολὺν ἤδη χρόνον θαλαττοκρατῶν τοὺς δ' ἐπὶ τῆς χώρας καρποὺς καταφθείρας ἐπιβάλετο καταλαβεῖσθαι τοὺς περὶ τὸ Ὀλύμπιον τόπους, κειμένους μὲν πρὶν τῆς πόλεως εὐθύς, καὶ πρὸςβάλλειν ἐξ ἐφόδου τοῖς τεύχεσιν δεγνῶκε, τοῦ μάντεως ἐρηχότος αὐτῷ κατὰ τὴν ἐπισκεψιν τῶν ἱερῶν ὅτι τῇ μετὰ ταύτην ἡμέρᾳ πάντως ἐν Συρακούσαις δεσπνήσει. οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως αἰσθόμενοι τὴν ἐπίνοιαν τῶν πολεμίων ἐξέπεμ-
 30 θαν τῶν μὲν πεζῶν νεκρῶς περὶ τρισχιλίους καὶ τῶν ἵπκων περὶ τετρακοσίους, προετάξαντες καταλαβέσθαι τὸν Εὐρίηλον. ταχὺ δὲ τούτων τὸ παραγγελθὲν πράξαντων οἱ Καρχηδόνιοι νυκτὸς εὐσης προσήγον, πομίζοντες ἀλγεσθαι τοὺς πολέμιους. ἡγεῖτο μὲν αὖν Ἀμάλκας πάντων, ἔχων τοὺς αἰεὶ περὶ αὐτὸν τεταγμένους. ἐπηκολούθει δὲ Δαινοκράτης, τῶν ἱππέων εἰληφώς τὴν ἡγεμονίαν. τὰ δὲ τῶν πεζῶν στρα-
 τόπεδον εἰς δύο φάλαγγας διήρητο, τὴν τε τῶν βαρ-

βάρων καὶ τὴν τῶν συμμαχοῦντων Ἑλλήνων. παρι-
 κολουῦντι δὲ καὶ πλήθος ὄχλου παντοδαπὸν ἐκτὸς
 τῆς τάξεως ὠφελείας ἕνεκα, χοεῖαν μὲν στρατιωτι-
 κὴν οὐδεμίαν παρεχόμενον, θορύβου δὲ καὶ ταρα-
 χῆς ἀλόγου γινόμενον αἴτιον· ἐξ ὧν πολλάκις ὁλο-
 σχερέστεροι συμβαίνουσι κίνδυνοι. καὶ τότε δὲ τῶν
 ὁδῶν στενῶν οὐσῶν καὶ τραχειῶν, οἱ μὲν τὰ σκευο-
 φορά κομίζοντες καὶ τῶν ἐκτὸς τῆς τάξεως συνακο-
 λουθούντων τινὲς ἐβάδιζον πρὸς ἀλλήλους φιλοτι-
 μούμενοι περὶ τῆς ὁδοιπορίας· στενοχωρουμένου δὲ 10
 τοῦ πλήθους, καὶ διὰ τοῦτο τισιν ἐγγενομένης ἀψι-
 μαχίας, καὶ πολλῶν ἑκατέροις παραβηθούντων,
 κραυγὴ καὶ πολὺς θόρυβος κατεῖχε τὸ στρατόπεδον.
 καθ' ὃν δὴ χρόνον οἱ κατειληφότες τὸν Εὐρύηλον
 Συρακοσίοι μετὰ θορύβου προσιόντας τοὺς πολεμίους
 αἰσθόμενοι, καὶ τόπους ἔχοντες ὑπερδεξίους, ὥρμη-
 σαν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. καὶ τινὲς μὲν ἐν τοῖς ὑψη-
 λοῖς ἐστῶτες ἐβαλλον τοὺς ἐπιόντας, τινὲς δὲ τοὺς
 εὐκαίρους τῶν τόπων καταλαβόντες ἀπέκλειον τῆς 20
 ὁδοῦ τοὺς βαρβάρους, ἄλλοι δὲ κατὰ τῶν κρημνῶν
 τοὺς φεύγοντας ὀπίσκειν ἑαυτοὺς ἠνάγκαζον· διὰ γὰρ
 τὸ σκοτὸς καὶ τὴν ἀγνοίαν ὑπελήφθησαν μεγάλη δυ-
 νάμει παραγεγονέναι πρὸς τὴν ἐπίθεσιν. οἱ δὲ Καρ-
 χηδόνιοι, τὰ μὲν διὰ τὴν τῶν ἰδίων ταραχὴν τὰ δὲ
 διὰ τὴν τῶν πολεμίων ἐπιφάνειαν ἐλαττοῦμενοι, μά-
 λιστα δὲ διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν τόπων καὶ στενο-
 χωρίαν ἀπορούμενοι, πρὸς φυγὴν ἐτραπήσαν. οὐκ
 ἔχοντων δὲ τῶν τόπων εὐρυχωρῇ διέξοδον, οἱ μὲν
 ὑπὸ τῶν ἰδίων ἱππέων συνεπατοῦντο πολλῶν ὄντων,
 οἱ δὲ πρὸς ἀλλήλους ὡς πολεμιοὶ διεμάχοντο, τῆς 30
 ἀγνοίας ἐπισχάσεως διὰ τὴν νύκτα. Αἰμίλας δὲ
 τὸ μὲν πρῶτον ὑπέστη τοὺς πολεμίους εὐρώστως, καὶ
 427 τοὺς περὶ αὐτὸν τεταγμένους ἡξίου συγκινδυνεῦειν·
 μετὰ δὲ ταῦτα διὰ τὴν ταραχὴν καὶ τὸν φόβον ἐγ-
 καταλιπόντων αὐτὸν τῶν στρατιωτῶν μόγις σωθεὶς
 ὑπὸ τῶν Συρακοσίων συνηγορή. εἰκότως δ' ἂν τις 30
 παρασημῆναιτο τὴν ἀνωμαλίαν τῆς τύχης καὶ τὸ
 παράλογον τῶν παρὰ τὰς ὑπολήψεις συντελουμένων

οὐσαν πρὸς ἐπίθεσιν, ἡμφισβήτησάν τῃς κατὰ τὴν
 νῆσον ἡγεμονίας. ὑπελάμβανον γὰρ Καρχηδόνιους
 μὲν μόλις ἀντιθεῖν τῷ πρὸς Ἀγαθοκλέα πολέμῳ,
 Διονουράτην δ' εὐκαταγνώριστον εἶναι, σὺνηθροικύοντα
 φρυγασίων ἱεραρχῶν, τοὺς δ' ἐν ταῖς Συρακούσαις
 φιλοβόμηνους τῇ σποδῇ μὴ ἐγχερῆσαι ἀμφισβη-
 τεῖν τῷ πρῳαίῳ, τὸ δὲ μέγιστον, τὴν στρατείαν
 αὐτῶν ποιομένην ἐπ' ἐλευθερώσει τῶν πόλεων,
 αἰμένους ἅπαντας ὑπακούεσθαι διὰ τε τὸ πρὸς τοὺς
 βαρβάρους μῖσος καὶ διὰ τὴν ἐμφυτον πᾶσιν ἐπι- 10
 428-θυμίαν τῆς αὐτονομίας. οὗτοι μὲν οὖν ἐλόμενοι
 στρατηγὰς Ξενόδικον, καὶ τὴν ἀρμόξανσαν δόντες
 δύναμιν, ἐξέπεμψαν ἐπὶ τὸν πόλεμον. ὁ δὲ παρὰ
 χρεῖμα ἐπὶ τὴν Γέλαν ἐρχήσας, καὶ διὰ τινῶν ἰδιο-
 χάνων νυκτὸς ἐισαχθεὶς, ἐκυρίευσεν τῆς πόλεως ἀμὰ
 καὶ δυνάμειος ἀδράς καὶ χρημάτων. ἐλευθερωθέντες
 οὖν οἱ Γέλφοι προθυμότερα πανθημῶ συστρατεύον-
 τες ἤλευθέρουν τὰς πόλεις, διαβηθείσης δὲ τῆς τῶν
 Ἀκραγαντίνων ἐπιβολῆς κατὰ πᾶσαν τὴν νῆσον,
 ἐνέπεσεν ὁρμῇ ταῖς πόλεσι πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, καὶ 20
 πρῶτος μὲν Κενταὶ πέμψαντες τὴν πόλιν τοῖς Ἀκρα-
 γαντίνοις παρίδωκαν. οἱ δὲ ταύτην ἐλευθερώσαντες
 παρήλθον ἐπὶ τὸν Ἐρβησοῦν, φρουρὰς ἐν αὐτῷ
 παραφυλακτούσης τὴν πόλιν. γενομένης δὲ μάχης
 ἰσχυρᾶς, καὶ ταῖς πολιτικῶν συνεργησάντων, συνέβη
 τὴν φρουρὰν ἀλῶναι, καὶ πολλοὺς μὲν πείσιν τῶν
 βαρβάρων, εἰς πενταχοσίους δὲ θεμένους τὰ ὅπλα
 παραδοῦναι ὑφ' αὐτοῦς.

Περὶ ταῦτα δ' ὄντων τῶν Ἀκραγαντίνων τῶν ἐν 32
 ταῖς Συρακούσαις καταλελειμμένων στρατιωτῶν ἐπ' 30
 Ἀγαθοκλέους καταλαβόμενοι τινες τὴν Ἐχέταν ἐπόρ-
 θουν τὴν τε Αἰοντίην καὶ Καμαρινάταν. κακῶς οὖν
 πασχουσῶν τῶν πόλεων διὰ τὸ τὴν χώραν θροῦσθαι
 καὶ τοὺς καρποὺς ἅπαντας διαφθείρεσθαι, ἐμβαλὼν
 εἰς τοὺς τόπους ὁ Ξενόδικος Αἰοντίην μὲν καὶ Κα-
 μαρινάτους ἀπῆλλαξε τοῦ πολέμου, τὴν δ' Ἐχέταν
 χωρίον ὀχυρὸν ἐκπολιορκήσας τοῖς μὲν πολίταις τὴν
 δημοκρατίαν ἀποκατέστησε, τοὺς δὲ Συρακοσίους

κατελήξατο· καθόλου δ' ἐπιπορευόμενος τὰ τε φρού-
 ρα καὶ τὰς πόλεις ἡλευθέραι τῆς τῶν Καρχηδονίων
 ἐπιστάσεως. ἅμα δὲ ταῖς τοῖς πραττομένοις Συρακού-
 σιοι πιεζόμενοι ἀπὸ σικοδείων καὶ πανθορύμων ἐ-
 τῶν πλοίων μέλλοντα πεισθῆναι πλεῖστον ἐπὶ ἡδονῇ
 σαρ, ἐπλήρουσαν τρηφείας εἰκόσι. προήσαντες δὲ τοὺς
 ἐφορμητὰς εἰσθόρας βαρβύρους, κυρτοὺς ὄντας
 ἔλαθον ἐκπλευσάντες, καὶ παράκομα θύρας εἰς τοὺς
 Μεγαρεῖς ἐπέκρουον τὸν τῶν ἐμπόρων καταπλοῦν.
 10 μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Καρχηδονίων τριάκοντα ναυσὶν
 ἐκπλευσάντων ἐπ' αὐτῶν, τὰ μὲν πρῶτον ἐπεβί-
 λουτο ναυμαχεῖν· ταχὺ δὲ πρὸς τὴν γῆν ἐκδιωχθέν-
 τες ἐξεκοθύμθησαν πρὸς τινὰ ναὸν τῆς Ἥρας γενο-
 μένης αὐτῷ μᾶλλον περὶ τῶν ἀκαφῶν, καὶ τῶν Καρ-
 χηδονίων ἐπιβιβάλλοντων σιδηρὰς χεῖρας καὶ βραχύτερον
 σπράκωντα ἀπὸ τῆς γῆς, ὅσα μὲν τρηφείας ἐβίω-
 σαν· τὰς δ' ἄλλας ἐκ τῆς πόλεως ἐπιβοηθήσαντες
 τινες διέσωσαν, καὶ τὰ μὲν περὶ Σικελίαν ἐν τοῖς
 τοῖς ἦν.

32 Περὶ δὲ τὴν Λιβύην Ἀγαθοκλῆς, ἐπειδὴ σαρ-
 πλεγμαὶ οἱ τὴν Ἀμίλκην παλαιὴν κομίζοντας, ἀνέλα-
 βὼν ταύτην καὶ παρσιπτεύσας πλεῖστον τῆς παρση-
 βοῦς τῶν πολεμίων εἰς φακῆς ἀκαίῃ, ἔδειξε τοῖς
 πολεμίοις καὶ τὴν αὐτὴν στρατοπέδω ἦσαν δεσπόνη-
 σεν, οἱ δὲ Καρχηδόνιοι περιελγείς γενομένοι, καὶ βαρ-
 βάρικοις προσκυνήσαντες, αὐμφορὰν ἑαυτῶν ἐπαυόν-
 το, τὸν τοῦ βασιλέως θάνατον, καὶ πρὸς τὸν ὄλον 429
 πόλεμον ἄθυμοι καθειστήμεσαν, οἱ δὲ περὶ τοῦ
 33 Ἀγαθοκλέα τοῖς περὶ Λιβύην πρότερον καὶ ἐλαρ-
 30 θέντες, τελευτῶντων ἐν ταχυματῶν, προσγενόμενων
 μετέωροι τῆς ἐλπίσεως ἐγενήθησαν, ὥς ἀπηλαγμένους
 τῶν δεινῶν, οὐ μὴν ἡ τύχη γε εἴαυε τὴν εὐροισι-
 μέναι ἐπὶ τῆς αὐτῆς τάξεως, ἀλλ' ἐκ τῶν ἰδίων
 στρατιωτῶν τῇ δυνάσει τοὺς μεγίστους ἐπήνεγκε
 κινδύνους. Ἀρκίσκος γάρ τις τῶν ἐφ' ἡγεμονίᾳ τε-
 ταγμένων παραληφθεὶς ὑπὸ Ἀγαθοκλέους ἐπὶ τὸ
 δεῖπνον, δίνωθις ἐβλασφήμει τὸν δυνάστην, ὁ μὲν
 οὖν Ἀγαθοκλῆς διὰ τὰς ἐν τῷ πολέμῳ χρείας ἀπο-

δεχόμενος τὸν ἄνδρα, τῇ παιδίᾳ τὰ πρὸς πικρίαν
 λεγόμενα διέσυρεν· ὁ δ' υἱὸς Ἀρχάγαθος χαλεπῶς
 φέρων ἐπετίμα τε καὶ διηπειλεῖτο. διαλυθέντος δὲ τοῦ
 πότου καὶ πρὸς τὴν σκηνὴν ἀπionτων ἐλοιδόρησεν ὁ
 Λυκίσκος τὸν Ἀρχάγαθον εἰς τὴν τῆς μητρικῆς μασ-
 χείαν· ἐδόκει γὰρ ἔχειν λάθρα τοῦ πατρὸς τὴν Ἀλ-
 κίαν· τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῇ γυναικί. ὁ δ' Ἀρχά-
 γαθος εἰς ὀργὴν ὑπερβάλλουσαν προαχθεῖς, καὶ
 παρὰ τινος τῶν ὑπασπιστῶν ἀρπάσας σιβύνην, διή-
 λασε διὰ τῶν πλευρῶν. τοῦτον μὲν οὖν παραχορῆμα 10
 τελευτήσαντα πρὸς τὴν ἰδίαν ἀπήνεγκαν σκηνὴν οἷον
 ἦν ἐπιμελές· ἅμα δ' ἡμέρα συνελθόντες οἱ τοῦ φο-
 νευθέντος φίλοι καὶ πολλοὶ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν
 συνδραμόντες ἠγανάκτουν ἐπὶ τοῖς πραχθεῖσι καὶ
 Θορυβου τὴν παρεμβολὴν ἐπλήρωσαν. πολλοὶ δὲ καὶ
 τῶν ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμένων ἐν ἐγκλήμασιν ὄντες
 καὶ φοβούμενοι περὶ σφῶν αὐτῶν, συνεπιθέμενοι τῷ
 καιρῷ στάσιν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐξέκαυσαν· παντὸς
 δὲ τοῦ στρατεύματος μισοπονηροῦντος ἕκαστοι τὰς
 πανοπλίας ἀνελάμβανον ἐπὶ τὴν τοῦ φονεύσαντος 20
 τιμωρίαν· καὶ πέρας τὸ πλῆθος ᾤετο δεῖν Ἀρχάγα-
 θον ἀναιρεῖσθαι, μὴ ἐκδιδόντος δὲ τὸν υἱὸν Ἀγα-
 θεοκλέους αὐτὸν ἀντ' ἐκείνου τὴν τιμωρίαν ὑπέχειν.
 αἰπήτουν δὲ καὶ τοὺς μισθοὺς τοὺς ὀφειλομένους, καὶ
 στρατηγούς ἤρουντο τοὺς ἀφηγησομένους τοῦ στρα-
 τοπέδου, καὶ τὸ τελευταῖον τὰ τεῖχη κατελαμβά-
 νοντό τινες τοῦ Τύνητος καὶ πανταχόθιν φυλακαῖς
 περιέλαβον τοὺς δυνάστας.

Οἱ δὲ Καρχηδόνιοι γνόντες τὴν παρὰ τοῖς πο- 34
 λεύκοις στάσιν, ἐπεμψάν τινας ἀξιοῦντες μεταβαλέ- 30
 σθαι, καὶ τοὺς τε μισθοὺς μείζους καὶ θωρεὰς ἀξιο-
 λόγους δοῦσιν ἐπηγγέλλοντο. πολλοὶ μὲν οὖν τῶν ἡγε-
 μόνων ἀπάξειν πρὸς αὐτοὺς τὴν στρατιάν ἐπηγγέ-
 λαντο. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ὁρῶν τὴν σωτηρίαν ἐπὶ ῥο-
 πῆς κειμένην, καὶ φοβούμενος μὴ τοῖς πολεμίοις πα-
 ραδοθεῖς μεθ' ὕβρεως καταστρέψῃ τὸν βίον, ὑπέ-
 λαβε κρεῖττον εἶναι, ἢ ἂν δέῃ τι πάσχειν, ὑπὸ τῶν
 στρατιωτῶν ἀποθανεῖν. διόπερ ἀποθέμενος τὴν πορ-

φύραν καὶ μεταλαβὼν ἰδιωτικὴν καὶ ταπεινὴν ἐσθῆτα
 παρήλθεν εἰς τὸ μέσον. σιωπῆς οὖν γενομένης διὰ
 τὸ παράδοξον καὶ πολλῶν γενομένων τῶν συνδρα- 430
 μόντων διεξῆλθε λόγους οἰκείους τῆς περιστάσεως,
 καὶ τῶν προκατεργασθεισῶν αὐτῷ πράξεων ἀναμνή-
 σας ἔφησιν ἔτοιμος εἶναι τελευτᾶν, εἰ τοῦτο δοῖται
 συμφέρειν τοῖς συστρατευομένοις. οὐδέποτε γὰρ αὐ-
 τὸν δευλὰ συνεσχημένον ὑπομεῖναι τι παθεῖν ἄτοπον
 ἔνεκα τοῦ φιλοψυχεῖν· καὶ τούτου μάρτυρας ἐκεί-
 10 νους ὑπάρχειν ἀποφαινόμενος ἐγύμνωσε τὸ ξίφος,
 ὡς σφάξων ἑαυτὸν, μέλλοντος δ' ἐπιφέρειν πληγὴν
 ἀνεβόησε τὸ στρατόπεδον διακωλύον, καὶ πανταχό-
 θεν ἐγένοντο φωναὶ τῶν ἐγκλημάτων ἀπολύονσαι.
 προστάττοντος δὲ τοῦ πλήθους ἀναλαβεῖν τὴν βα-
 σιλικὴν ἐσθῆτα, θαυρῶν καὶ τοῖς ὄχλοις εὐχαριστῶν
 ἐνεδύετο τὸν προσήκοντα κόσμον, τοῦ πλήθους τὴν
 ἀποκατάστασιν κρότῳ παραμυθησαμένου. τῶν δὲ
 Καρχηδονίων καταδοκούντων ὡς αὐτίκα μάλα τῶν
 Ἑλλήνων πρὸς αὐτοὺς μετατεθησομένων, Ἀγαθο-
 20 κλῆς οὐ παρὶς τὸν καιρὸν ἐξηγάγε· ἐπ' αὐτοὺς τὴν
 δύναμιν. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι νομίζοντες τοὺς ἐναν-
 τίους ἀποχωρεῖν πρὸς αὐτούς, οὐδεμίαν τῶν πρὸς
 ἀλήθειαν πεπραγμένων ἔννοσαν ἐλάβανον. ὁ δ' Ἀγα-
 θεκλῆς ὡς ἐπλησίασε τοῖς πολεμίοις, ἄφνω τὸ πολε-
 μικὸν προσέταξε σημαίνειν, καὶ προσπεσὼν πολὺν
 ἐποίησεν φόνον. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι παραδόξῃ συμπτῶ-
 ματι περιπεσόντες καὶ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν
 ἀποβαλόντες συνέφυγον εἰς τὴν παρεμβολήν. Ἀγα-
 θεκλῆς μὲν οὖν διὰ τὸν υἱὸν εἰς τοὺς ἐσχάτους ἐλ-
 30 θῶν κινδύνους διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς οὐ μόνον λῦ-
 σεν εὖρε τῶν κακῶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς πολεμίους ἡλάτ-
 τωσεν. οἱ δὲ τῆς στάσεως μάλιστα αἵτιοι γεκόμενοι
 καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι πρὸς τὸν δυνάστην αλλοτρίως
 διέκειντο, ὑπὲρ τοὺς διακοσίους ὄντες, ἐτόλμησαν
 πρὸς τοὺς Καρχηδόνιους αὐτομολῆσαι.

Ἡμεῖς δὲ τὰ περὶ Αἰβύην καὶ Σικελίαν διαληλυ-
 θότες μνησθησόμεθα καὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πραχθέντων.

τῶν γὰρ Τυρρήνων στρατευσάντων ἐπὶ πόλιν Σού- 35
 τριον ἄποικον Ῥωμαίων οἱ μὲν ὑπατοὶ δυνάμεισι
 ἀδραῖς ἐκβοηθήσαντες ἐνίκησαν μάχῃ τοὺς Τυρρή-
 νους καὶ συνεδίωξαν εἰς τὴν παρεμβολήν. οἱ δὲ Σα-
 μνῖται κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον μακρὰν ἀπηρητημένης
 τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως ἀδεῶς ἐπόρθουν τῶν Ιαπύ-
 γων τοὺς τὰ Ῥωμαίων φρονούντας. διόπερ ἠναγκά-
 σθησαν αἱ ὑπατοὶ διαιρεῖν τὰς δυνάμεις, καὶ Φάβιος
 μὲν ἐν τῇ Τυρρηνίᾳ κατέμεινε, ὁ δὲ Μάρκιος ἐπὶ
 τοὺς Σαμνίτας ἀναζεύξας Ἀλλίφας μὲν πόλιν ἔλα- 10
 κατὰ κράτος, τοὺς δὲ πολιορκουμένους τῶν συμμά-
 χων ἐκ τῶν κινδύνων ἐρρύσατο. ὁ δὲ Φάβιος, Τυρ-
 ρηνῶν πολλοῖς πλήθεσιν ἐπὶ τὸ Σουτρίον συνδρα-
 431 μόντων, ἔλαθε τοὺς πολεμίους διὰ τῆς τῶν ὁμόρων
 χώρας ἐμβαλὼν εἰς τὴν ἀνωτέρω Τυρρηνίαν, ἀπόρ-
 θητον γενομένην πολλῶν χρόνων. ἐπιπεσὼν δ' ἀνελ-
 πίστως κῆς τε χώρας πολλὴν ἐδήλωσε καὶ τοὺς ἐπελ-
 θόντας τῶν ἐγχωρίων νικήσας πολλοὺς μὲν ἀνέειλεν,
 οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ ζῶντας ὑποχειρίους ἔλαβε. μετὰ
 δὲ ταῦτα περὶ τὴν καλουμένην Περυσίαν δευτέρᾳ 20
 μάχῃ τῶν Τυρρηνῶν κρατήσας, πολλοὺς ἀνελὼν κα-
 τεπλήξατο τὸ ἔθνος, πρῶτος Ῥωμαίων μετὰ δυνά-
 μεως ἐμβεβληκῶς εἰς τοὺς τόπους τούτους. καὶ πρὸς
 μὲν Ἀρρήτινους καὶ Κροτωνιάτας ἐπὶ δὲ Περυσι-
 πούς ἀνοχὰς ἐπαιήσατο· πόλιν δὲ τὴν ὀνομαζομένην
 Καστόλαν ἐκπολιορκήσας συνηνάγκασε τοὺς Τυρρῆ-
 νους λῦσαι τὴν τοῦ Σουτρίου πολιορκίαν.

Ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν τι- 36
 μητὰς εἴλοντο· καὶ τούτων ὁ ἕτερος Ἀππίος Κλαύ-
 διος ὑπάρχον ἔχων τὸν συνάρχοντα Λεύκιον Πλαύ- 30
 τιον πολλὰ τῶν πατρῶων νομίμων ἐκίνησε· τῷ δήμῳ
 γὰρ τὸ κεχαρισμένον ποιῶν οὐδένα λόγον ἐποιεῖτο
 τῆς συγκλήτου. καὶ πρῶτον μὲν τὸ καλούμενον Ἀπ-
 πιον ὕδωρ ἀπὸ σταδίων ὀγδοήκοντα κατήγαγεν εἰς
 τὴν Ῥώμην καὶ πολλὰ τῶν δημοσίων χρημάτων εἰς
 ταύτην τὴν κατασκευὴν ἀνήλωσεν ἄνευ δόγματος τῆς
 συγκλήτου· μετὰ δὲ ταῦτα τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ κληθείσης
 Ἀππίας ὁδοῦ τὸ πλεῖον μέρος λίθοις στερεοῖς κατέ-

- στρώσεν ἀπὸ Ῥώμης μέχρι Καπύης, ὄντος τοῦ δια-
στήματος σταδίων πλείονων ἢ χιλίων, καὶ τῶν τό-
πων τοὺς μὲν ὑπερέχοντας διασκάψας, τοὺς δὲ φα-
ραγγώδεις ἢ κοίλους ἀναλήμμασιν ἀξιολόγοις ἐξισώ-
σας, κατηνάλωσεν ἀπάσας τὰς δημοσίας προσόδους,
αὐτοῦ δὲ μνημεῖον ἀθάνατον κατέλιπεν, εἰς κοινὴν
εὐχρηστίαν φιλοτιμηθεὶς. κατέμιξε δὲ καὶ τὴν σύγ-
κλητον, οὐ τοὺς εὐγενεῖς καὶ προέχοντας τοῖς ἀξιώ-
μασι προσγράφων μόνους, ὡς ἦν ἔθος, ἀλλὰ πολ-
10 λούς καὶ τῶν ἀπελευθέρων υἱοὺς ἀνέμιξεν· ἐφ' οἷς
βαρέως ἔφερον οἱ καυχώμενοι ταῖς εὐγενείαις. ἔδωκε
δὲ τοῖς πολίταις [ἐξουσίαν ἐν ὁποῖα τις βούλεται φυ-
λῇ τάττεσθαι] καὶ τὴν ἐξουσίαν ὅποι προαιρεθῖντο τι-
μήσασθαι· τὸ δ' ὅλον, ὁρῶν τεθροναυρισμένον κατ'
αὐτοῦ παρὰ τοῖς ἐπιφανεστάτοις τὸν φθόρον, ἐξέκλανε
τὸ προσκόπτειν τισὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν, ἀντίταγμα
κατασκευάζων τῇ τῶν εὐγενῶν ἀλλοτριότητι τὴν παρὰ
τῶν πολλῶν εὐνοίαν. καὶ κατὰ μὲν τὴν τῶν ἱππέων
δοκιμασίαν οὐδενὸς ἀφείλετο τὸν ἵππον, κατὰ δὲ τὴν
20 τῶν συνέδρων καταγραφὴν οὐδένα τῶν ἀδοξούντων
συγκλητικῶν ἐξέβαλεν, ὅπερ ἦν ἔθος ποιεῖν τοῖς τι-
μηταῖς. εἴθ' οἱ μὲν ὑπατοὶ διὰ τὸν φθόρον καὶ διὰ
τὸ βούλεσθαι τοῖς ἐπιφανεστάτοις χαρίζεσθαι συν- 432
ῆγον τὴν σύγκλητον οὐ τὴν ὑπὸ τούτου καταλεγεῖ-
σαν, ἀλλὰ τὴν ὑπὸ τῶν προγεγενημένων τιμητῶν
καταγραφεῖσαν. ὁ δὲ θῆμος τούτοις μὲν ἀντιπράτ-
των, τῷ δὲ Ἀππίῳ συμφιλοτιμούμενος καὶ τὴν
τῶν συγγενῶν προαγωγὴν βεβαιῶσαι βουλόμενος,
ἀγορανομον εἴλετο τῆς ἐπιφανεστεράς ἀγορανομίας
30 υἱὸν ἀπελευθέρου Γναίου Φλαύιον, ὃς πρῶτος Ῥω-
μαίων ἔτυχε ταύτης τῆς ἀρχῆς πατρὸς ὧν δεδουλευ-
κότος. ὁ δ' Ἀππίος τῆς ἀρχῆς ἀπολυθείς, καὶ τὸν
ἀπὸ τῆς συγκλήτου φθόρον εὐλαβηθεὶς, προσεποιήθη
τυφλὸς εἶναι καὶ κατ' οἰκίαν ἔμενεν.
- 37 Ἐπ' ἀρχοντας δ' Ἀθήνησι Χαρήνου Ῥωμαῖος
μὲν τὴν ὑπατον ἀρχὴν παρέδωκεν Ποπλίῳ Δεκίῳ
καὶ Κοῖντῳ Φαβίῳ, παρὰ δὲ τοῖς Ἑλλείοις Ὀλυμπιάς
ἤχθη ὁγδόη πρὸς ταῖς ἑκατὸν δέκα, καθ' ἣν ἐνίκα

σταδίων Ἀπολλωνίδης Τίγερτης· κατὰ δὲ τούτους
 τοὺς χρόνους Πτολεμαῖος μὲν ἐκ τῆς Μύνδου πλεύ-
 σας ἀδρῶ στόλῳ διὰ νήσων ἐν παράπλῳ τὴν Ἀν-
 δρον ἠλευθέρωσε καὶ τὴν φρουρὰν ἐξήγαγε· κομι-
 σθεὶς δ' ἐπὶ τὰν Ἰσθμὸν Σικυῶνα καὶ Κόρινθον πα-
 ρέλαβε παρὰ Κρατησιπύλειος· τὰς δ' αἰτίας δι' αἷς
 ἐκυρίευσεν πόλεων ἐπιφανῶν προδεδηλωκότες ἐν ταῖς
 πρὸ ταύτης βίβλοις τὸ διλογεῖν ὑπὲρ τῶν αὐτῶν πα-
 ρήσομαι· ἐπεβάλετο μὲν οὖν καὶ τὰς ἄλλας Ἑλληνί-
 δας πόλεις Πτολεμαῖος ἐλευθεροῦν, μεγάλην προσθή- 10
 κην ἵκνουμενος ἔσεσθαι τοῖς ἰδίοις πράγμασι τὴν τῶν
 Ἑλλήνων εὐνοίαν, ἔπει δὲ οἱ Πελοποννήσιοι συντα-
 ξάμενοι χορηγήσειν οἶτον καὶ χρήματα τῶν ὁμολο-
 γημένων οὐδὲν συνετέλουν, ἀγανακτήσας ὁ δυνάστης
 πρὸς μὲν Κάσσανδρον εἰρήνην ἐποίησατο, καθ' ἣν
 ἑκατέρους ἔδει κυριεύειν τῶν πόλεων ὧν εἶχον· τὴν
 δὲ Σικυῶνα καὶ Κόρινθον ἀσφαλισάμενος φρουρὰς
 διῆρεν εἰς τὴν Αἴγυπτον· ἅμα δὲ τούτοις πραττο-
 μένοις Κλεοπάτρα τῷ μὲν Ἀντιγόνῳ προσκόπτουσα,
 πῇ δ' αἰρᾷσι πρὸς τὸν Πτολεμαῖον ἀποκλίνουσα, 20
 προῆγε· ἐκ Σάρδεων, ὡς διακαμεισθησομένη πρὸς
 ἐκείνον· ἦν δὲ ἀδελφὴ μὲν Ἀλεξάνδρου τοῦ Πέρσεως
 καταπολεμήσαντος, θυγάτηρ δὲ Φιλίππου τοῦ Ἀρύν-
 του, γυνὴ δὲ γεγεννημένη τοῦ εἰς Ἰταλίαν στρατεύ-
 σαντος Ἀλεξάνδρου· διὰ τὴν ἐπιφάνειαν οὖν τοῦ γέ-
 νους οἱ περὶ Κάσσανδρον καὶ Λυσίμαχον ἔτι δὲ Ἀν-
 τίγονον καὶ Πτολεμαῖον καὶ καθόλου πάντες οἱ μετὰ
 τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν ἀξιολογώτατοι τῶν ἡγε-
 μόνων ταύτην ἐμνήστευσαν· ἕκαστος γὰρ τούτῳ τῷ
 γάμῳ συνακολουθήσειν Μακεδόνας ἐλπίζων, ἀντί- 30
 χειρο τῆς βασιλικῆς οἰκίας, ὡς τὴν τῶν ὅλων ἀρχὴν
 περιστήσων εἰς ἑαυτόν· ὁ δὲ ἐπιμελητὴς τῶν Σαρ-
 δεων ἔχων παράγγελμα παρ' Ἀντιγόνου τηρεῖν τὴν
 Κλεοπάτραν, διεκώλυεν αὐτῆς τὴν ἔξοδον· ὕστερον
 δὲ προστάξαντος τοῦ δυνάστου διὰ τιτῶν γυναικῶν
 ἐδολοφόνησεν· ὁ δ' Ἀντίγονος οὐ βουλόμενος λέγε-
 σθαί καὶ αὐτοῦ περὶ τῆς ἀναιρέσεως, τῶν γυναι-
 κῶν τινὰς ἐκόλασεν ὡς ἐπιβεβουλευκίας καὶ τὰ περὶ

τὴν ἐκφορὰν βασιλικῶς ἐφιλοκάλησε. Κλεοπάτρα⁴³³
 μὲν οὖν περιμάχητος γενομένη παρὰ τοῖς ἐπιφανε-
 στατοῖς ἡγεμόσι πρὸ τοῦ συστελεσθῆναι τὸν γάμον
 τοιαύτης ἐευχε καταστροφῆς.

Ἡμεῖς δὲ διαλήλυθότες τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ
 τὴν Ἑλλάδα μεταβιβάσομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰ ἄλλα
 38 μέρη τῆς ὑπάρχουσας. κατὰ γὰρ τὴν Λιβύην Καρχη-
 δονίων ἐκπεμπάντων δύναμιν τὴν προσδεξιμένην τοὺς
 ἀφεισηκότας Νομάδας, Ἀγαθοκλῆς ἐπὶ μὲν τοῦ Τύ-
 10 νητος ἀπέλιπεν Ἀρχάγαθον τὸν υἱὸν μετὰ μέρους
 τῆς στρατιᾶς, αὐτὸς δ' ἀνάλαβων τοὺς κρατίστους
 πεζοὺς μὲν ὀκτακισχιλίους, ἵππεις δὲ ὀκτακοσίους,
 ζεύγη δὲ λιβύων πενήκοντα, κατὰ σπουδὴν ἐπηλά-
 λουθει τοῖς πολεμίοις. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι παραγεν-
 θέντες εἰς τοὺς Νομάδας τοὺς καλουμένους Ζούφει-
 νας πολλοὺς τῶν ἐγχωρίων ἠρσενήροντι καὶ τῶν
 ἀφεισηκότων ἐνλους εἰς τὴν προὔπάρχουσαν ἀποκα-
 τέστησαν συμμαχίαν· ἐπεὶ δ' ἤκουσαν πλησίον εἶναι
 τοὺς πολεμίους, κατεστρατοπέδευσαν ἐπὶ τινος γεω-
 20 λόφου περιεχομένου ρεῖθροις βαθύς καὶ δυσπερά-
 τοις. καὶ πρὸς μὲν τὰς ἀπροσδοκήτους ἐπιθέσεις τῶν
 ἐναντίων ταῦτα προεβάλοντο, τῶν δὲ Νομάδων τοὺς
 μάλιστα εὐθέτους προσέταξαν ἐπακολουθεῖν τοῖς Ἑλ-
 λησι καὶ παρενοχλοῦντας κωλύειν αὐταῖν τὴν εἰς
 τοῦμπροσθεν πορείαν. ὧν ποιησάντων τὸ προσταχθέν,
 Ἀγαθοκλῆς ἐπὶ μὲν τούτους ἀπέστειλε τοὺς τε σφεν-
 δονήτας καὶ τοξότας, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς ἄλλης ду-
 νάμεως ὤρμησεν ἐπὶ τὴν ἄλλην στρατοπέδειαν τῶν
 πολεμίων. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι τὴν ἐπίνοιαν αὐτοῦ
 30 κατανοήσαντες, ἐξήγαγον τὴν στρατιὰν ἐκ τῆς πα-
 ρεμβολῆς καὶ παρταξάντες ἔτοιμοι πρὸς μάχην
 καθεισθηκείσαν. ἐπεὶ δ' ὤρων τοὺς περὶ τὸν Ἀγα-
 θοκλέα διαβαλόντας ἤδη τὸν ποταμὸν, συντεταγμέ-
 νοι ἐνέβαλον, καὶ περὶ τὸ ρεῖθρον δυσπέρατον ὑπάρ-
 χον πολλοὺς τῶν ἐναντίων ἀνῆρουν. προσβιαζομένων
 δὲ τῶν μετ' Ἀγαθοκλέους, οἱ μὲν Ἕλληνες ταῖς
 ἀρεταῖς ὑπερῶγον, οἱ δὲ βάρβαροι τοῖς πλήθεσι
 περιεγίοντα. ἐνθα δὲ τῶν στρατοπέδων ἐπὶ πολὺν

χρόνον φιλοτίμως ἀγωνιζομένων οἱ πάρ' ἀμφοτέρους
 Νομάδες τῆς μὲν μάχης ἀφειστήκεισαν, ἐπετήρουν
 δὲ τὸ τέλος τοῦ κινδύνου, διεγνωνότες τῶν ἡττημέ-
 των τὰς ἀποσκευὰς διαρπάσαι. Ἀγαθοκλῆς δὲ τοὺς
 αἰρίστους ἔχων περὶ αὐτὸν πρῶτος ἐβιάσατο τοὺς ἀν-
 θεσθηκότας, καὶ τῇ τούτων τροπῇ τοὺς λοιποὺς βαρ-
 βάρους φυγεῖν ἐποίησ'· μόνοι δὲ τῶν ἱππέων οἱ συν-
 αγωνιζόμενοι τοῖς Καρχηδονίοις Ἕλληνας, ὧν Κάλιστον
 ἡγήετο, τοὺς περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα βαρεῖς ἐπικειμέ-
 νους ὑπέστησαν. ἀγωνισαμένων δ' αὐτῶν λαμπρῶς 10
 οἱ πλείστοι μὲν ἀνηρέθησαν μαχόμενοι γενναίως, οἱ
 δὲ περιλειφθέντες αὐτῶν τύχῃ τιμὴν διεσώθησαν. ὁ δ' 39
 Ἀγαθοκλῆς ἀφίς τὸ διακτεῖν τούτους, ὥρμησεν ἐπὶ
 τοὺς καταφεύγοντας βαρβάρους εἰς τὴν παρεμβολήν·
 434 καὶ προσβιαζόμενος τόποις προσέκτεσε καὶ δυσ-
 παροίτοις οὐχ ἥττον ἔπασχεν ἢ διετίθει τοὺς Καρ-
 χηδονίους. οὐ μὴν ἔληγε τῆς τόλμης, ἀλλὰ τῇ νίκῃ
 μετεωριζόμενος ἐνέκειτο, διαλαμβάνων κατὰ κράτος
 αἰρήσειν τὴν στρατοπεδείαν. ἐν τοσούτῳ δὲ τὸ τέλος
 τῆς μάχης καρυδοκοῦντες οἱ Νομάδες ταῖς μὲν τῶν 20
 Καρχηδονίων ἀποσκευαῖς οὐχ οἷοί τε ἦσαν ἐπιθέ-
 σθαι διὰ τὸ τὰς δυνάμεις ἀμφοτέρας πλησίον τῆς
 παρεμβολῆς ἀγωνιζέσθαι, ἐπὶ δὲ τὴν τῶν Ἑλλήνων
 στρατοπεδείαν ὥρμησαν, εἰδότες τὸν Ἀγαθοκλέα μα-
 κρὰν ἀπεσπασμένον. ἐρήμου δ' αὐτῆς οὐσης τῶν δυ-
 ναμένων ἀμύνασθαι ῥαδίως ἐπιπεσόντες τοὺς μὲν
 ἀντιστάνας ὀλίγους ὄντας ἀπέκτειναν, αἰχμαλώτων
 δὲ πλῆθους καὶ τῆς ἄλλης ὠφελείας ἐκυρίευσαν. ἃ
 δὲ πυνθόμενος ὁ Ἀγαθοκλῆς ἤγε κατὰ τάχος τὴν
 δύναμιν, καὶ τινα μὲν τῶν ἀφηρησασμένων ἀνέσωσε, 30
 τῶν δὲ πλείστοιν οἱ Νομάδες ἐκυρίευσον καὶ νυκτὸς
 ἐπιγενομένης μακρὰν ἐαυτοὺς ἐξετόπισαν. ὁ δὲ δυνά-
 στης στήσας τρόπαιον τὰ μὲν λάφυρα διέλετο τοῖς
 στρατιώταις, ὅπως μηδεὶς ἀγανακτήσῃ περὶ τῶν ἀπυ-
 λολότων, τοὺς δ' αἰχμαλώτους Ἕλληνας τοὺς συ-
 στρατευσαμένους τοῖς Καρχηδονίοις εἰς τὸ φρούριον
 ἀπέθετο. οὗτοι μὲν οὖν εὐλαβούμενοι τὴν ἀπὸ τοῦ
 δυνάστου τιμωρίαν νυκτὸς ἐπέθεντο τοῖς ἐν τῇ

φρουρίῳ, καὶ τῇ μάχῃ κρατούμενοι κατελάβοντο
τόπον ἱερυνόν, ὄντες οὐκ ἐλάτιους τῶν χιλλῶν, ὧν
ἦσαν Συρακόσιοι πλείους τῶν πεντακοσίων. Ἀγαθο-
κλῆς δὲ πυθόμενος τὸ πεπραγμένον, ἦκε μετὰ τῆς
δυνάμεως, καὶ καταβιβάσας υποσπόνδους τοὺς ἐπα-
θεμένους ἅπαντας ἀπέσφαξεν.

- 40 Ἀπὸ δὲ τῆς μάχης ταύτης γενόμενος, καὶ πάν-
τα τῇ διανοίᾳ σκοπούμενος πρὸς τὸ λαβεῖν τοὺς Καρ-
χηδόνιους ὑποχειρίους, ἐξέπεμψε πρεσβευτὴν Ὀφείωνα
10 τὸν Συρακόσιον πρὸς Ὀφέλλαν εἰς Κυρήνην. οὗτος δ'
ἦν μὲν τῶν φίλων τῶν συνεστρατευμένων Ἀλεξάνδρῳ,
κυριεύων δὲ τῶν περὶ Κυρήνην πόλεων καὶ δυνάμεως
ἀδράς περιεβάλετο ταῖς ἐλπίσι μείζονα δυναστείαν.
τοιαύτην οὖν αὐτοῦ διάνοιαν ἔχοντας ἦκεν ὁ παρ'
Ἀγαθοκλέους πρεσβευτής, ἀξιῶν συγκαταπολεμῆσαι
Καρχηδόνιους· ἀντὶ δὲ ταύτης τῆς χρείας ἐπηγγέλ-
λετο τὸν Ἀγαθοκλέα συγχωρήσειν αὐτῷ τῶν ἐν Λι-
βύῃ πραγμάτων κυριεύειν. εἶναι γὰρ ἱκανὴν αὐτῷ
τὴν Σικελίαν, ἣν ἐξῆ τῶν ἀπὸ τῆς Καρχηδόνος κιν-
20 δυνῶν ἀπαλλαχθέντα μετ' ἀδείας κρατεῖν ἀπάσης
τῆς νήσου· παρακῆσθαι δὲ καὶ τὴν Ἰταλίαν αὐτῷ
πρὸς ἐπαύξεισιν τῆς ἀρχῆς, ἔαν κρίνῃ μείζονων ὀρέ-
γεσθαι. τὴν μὲν γὰρ Λιβύην διεξυγμένην μεγάλην
καὶ χαλεπὴν πελάγει μηδαμῶς ἀρμόζειν αὐτῷ, εἰς ἣν
καὶ νῦν οὐ κατ' ἐπιθυμίαν ἀλλὰ κατ' ἀνάγκην ἀφί-
χθαι. ὁ δὲ Ὀφέλλας τῇ πάλαι βεβουλευμένῃ κρίσει
προσθεθείσης τῆς γενομένης ἐλπίδος ἀσμένως ὑπή-
κουσε, καὶ πρὸς μὲν Ἀθηναίους περὶ συμμαχίας διε-
πέμπετο, γεγαμηκῶς Εὐθυδίκην τὴν Μιλτιάδου θυ-
30 γατέρα τοῦ τὴν προσηγορίαν φέροντος εἰς τὸν στρα-
τηγήσαντα τῶν ἐν Μαραθῶνι νικησάντων. διὰ δὲ 435
ταύτην τὴν ἐπιγυμίαν καὶ τὴν ἄλλην σπουδὴν ὑπῆρ-
χεν ἀποδεδεγμένος εἰς τὴν πόλιν, καὶ πολλοὶ τῶν
Ἀθηναίων προθύμως ὑπήκουσαν εἰς τὴν στρατείαν·
οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἔσπενδον κοι-
νωνῆσαι τῆς ἐπιβολῆς, ἐλπίζοντες τὴν τε κρατίστην
τῆς Λιβύης κατακληρουχῆσειν καὶ τὸν ἐν Καρχηδόνι
διαρπάσειν πλοῦτον. τὰ μὲν γὰρ κατὰ τὴν Ἑλλάδα

διὰ τοὺς συνεχεῖς πολέμους καὶ τὰς τῶν δυναστῶν
πρὸς ἀλλήλους φιλοτιμίας ἀσθενῇ καὶ ταπεινᾷ κα-
θειστῆται· ὥςθ' ὑπελάμβανον μὴ μόνον ἐγκρατεῖς
ἔσεσθαι πολλῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν παρόντων
κακῶν ἀπαλλαγῆσεσθαι.

Ὁ δ' οὖν Ὀφείλλας, ἐπειδὴ πάντ' αὐτῷ πρὸς 41
τὴν στρατείαν κατεσκευάστο λαμπρῶς, ἐξώρμησε με-
τὰ τῆς δυνάμεως, ἔχων πεζοὺς μὲν πλείους τῶν μυ-
ρίων, ἵππεῖς δὲ ἑξακοσίους, ἄρματα δὲ ἑκατόν, ἡνιό-
χους δὲ καὶ παραβάτας πλείους τῶν τριακοσίων· 10
ἠκολούθουν δὲ καὶ τῶν ἔξω τάξεως λεγομένων οὐκ
ἐλάττους τῶν μυρίων· πολλοὶ δὲ τούτων τέκνα καὶ
γυναῖκες καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν ἤγον, ὥστε
ἐμφερῇ τὴν στρατιὰν ὑπάρχειν ἀποικίᾳ. ὀκτωκαίδεκα
μὲν οὖν ἡμέρας ὁδοιπορήσαντες καὶ διελθόντες στα-
δίους τριςχιλλοὺς κατεσκήνωσαν περὶ Αὐτόμαλα. ἐν-
τεῦθεν δὲ πορευομένοις ὑπῆρχεν ὄρος ἐξ ἀμφοτέρων
τῶν μερῶν ἀπόκρημνον, ἐν μέσῳ δ' ἔχον φάραγγα
βαθεῖαν, ἐξ ἧς ἀνέτεινε λισσὴ πέτρα, πρὸς ὀρθὸν
ἀνατίκτουσα σκόπελον. περὶ δὲ τὴν ῥίζαν αὐτῆς ἀν- 20
τρον ἦν εὐμέγεθες κίτῳ καὶ σμίλακι συνηρεφές, ἐν
ᾧ μυθεύουσι γεγονέναι βασίλισσαν Λάμιαν τῷ κάλ-
λῳ διαφέρονσαν· διὰ δὲ τὴν τῆς ψυχῆς ἀγριότητα
διατυπῶσαί φασι τὴν ὄψιν αὐτῆς τὸν μετὰ ταῦτα
χρόνον θηριώδη. τῶν γὰρ γινόμενων αὐτῇ παίδων
ἀπάντων τελευτῶντων βαρυθυμοῦσαν ἐπὶ τῷ πάθει,
καὶ φθονοῦσαν ταῖς τῶν ἄλλων γυναικῶν εὐτεχνίαις,
κελεύειν ἐκ τῶν ἀγκαλῶν ἐξαοπάζεσθαι τὰ βρέφη
καὶ παραχοῆμα ἀποκτείνειν. διὸ καὶ καθ' ἡμᾶς μέχρι
τοῦ νῦν βίου παρὰ τοῖς νηπίοις διαμένειν τὴν περὶ 30
τῆς γυναικὸς ταύτης φήμην, καὶ φοβερωτάτην αὐ-
τοῖς εἶναι τὴν ταύτης προσηγορίαν. ὅτε δὲ μεθύ-
σκοιτο, τὴν ἄδειαν δίδοναι πᾶσιν ἃ βούλονται ποιεῖν
ἀπαρτηρήτως. μὴ πολυπραγμονούσης οὖν αὐτῆς κατ'
ἐκείνον τὸν χρόνον τὰ γινόμενα κατὰ τὴν χώραν,
ὑπολαμβάνειν μὴ βλέπειν αὐτήν· καὶ διὰ τούτ' ἐμυ-
θολόγησάν τινες ὥς εἰς ἄρσιχον ἐμβαλοὶ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς, τὴν ἐν οἴῳ συντελουμένην ὀλιγωρίαν εἰς τὸ

προειρημένον μέτρον μεταφέροντες, ὡς τούτου παρη-
ρημένου τὴν ὄρασιν. ὅτι δὲ κατὰ τὴν Λιβύην γέγο-
νεν αὕτη καὶ τὸν Εὐριπίδην δείξαι τις ἂν μαρτυ-
ροῦντα· λέγει γὰρ

εἰς τούνομα τὸ ἐπονείδιατον βροτοῖς

οὐκ οἶδε Λαμίας τῆς Λιβυστικῆς γένος;

- 42 Ὁ δ' οὖν Ὀφείλλας ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν προῆγε
διὰ τῆς ἀνύδρου καὶ θηριώδους ἐπιπόνως· οὐ μόνον
γὰρ ὑδατος ἐσπάνιζεν, ἀλλὰ καὶ τῆς ξηρᾶς τροφῆς 436
10 ἀπολιπούσης ἐκινδύνευσεν ἅπαν ἀπολέσαι τὸ στρα-
τόπεδον. δακτύων δὲ θηρίων παντοίων ἐπεχόντων τὰ
περὶ τὰς σύρσεις ἔρημα, καὶ τῶν πλείστων ὀλέθρων
ἔχόντων τὸ δῆγμα, πολλῇ τῇ συμφορᾷ περιέπιπτον,
ἀβοήθητον ἔχοντες τὴν ἐκ τῶν ἰατρῶν καὶ φίλων
ἐπικουρίαν. καὶ γὰρ ἔνιοι τῶν ὄφεων ὁμοίαν ἔχον-
τες τὴν χροῶν τῇ κατ' αὐτοὺς οὐσῃ χώρᾳ τὴν ἰδίαν
φύσιν ἀπροόρατον ἐποιοῦν· οἷς πολλοὶ διὰ τὴν ἄγνοιαν
ἐπιβαίνοντες δῆγμασι θανατηφόροις περιέπιπτον. ἰέ-
λος δὲ κατὰ τὴν ὁδοικορίαν πλεῖον ἢ δύο μῆνας κα-
20 κοπαθήσαντες μόγις διήνυσαν πρὸς τοὺς περὶ Ἀγα-
θοκλέα, καὶ βραχὺ διαχωρίσαντες ἀπ' ἀλλήλων τὴν
δύναμιν κατεστρατοπέδευσαν. εἰθ' οἱ μὲν Καρχηδόνιοι
πυθόμενοι τὴν τούτων παρουσίαν κατεπλάγησαν,
ὁρῶντες τηλικαύτην δύναμιν κατ' αὐτῶν ἦκουσαν·
ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ἀπαντήσας τοῖς περὶ τὸν Ὀφείλλαν
καὶ φιλοφρόνως ἅπαντα χορηγήσας τούτους μὲν
ἤξιον τὴν στρατιὰν ἀναλαμβάνειν ἐκ τῆς κακοπα-
θείας, αὐτὸς δ' ἐπιμείνας ἡμέρας ὀλίγας καὶ κατα-
σκεψάμενος ἕκαστα τῶν πρατταμένων ἐν τῇ παρεμ-
30 βολῇ τῶν παρόντων, ἐπεὶ τὸ πλεῖον μέρος τῶν στρα-
τιωτῶν ἐπὶ χοριάσματα καὶ σιτολογίαν ἐξεληλυθει,
τὸν δὲ Ὀφείλλαν ἰώρα μηδὲν τῶν ὑφ' αὐτοῦ βεβου-
λευμένων ὑπονοοῦντα, συνήγαγεν ἐκκλησίαν τῶν
ιδίῳν στρατιωτῶν· κατηγόρησας δὲ τοῦ παρόντος ἐπὶ
τὴν συμμαχίαν ὡς ἐπιβουλεύοντος καὶ παροξύνας τὸ
πλῆθος, εὐθὺς διεσκευασμένην τὴν δύναμιν ἤγεν
ἐπὶ τοὺς Κυρηνάους, εἰθ' ὁ μὲν Ὀφείλλας διὰ τὸ
παράδοξον κατεπληγεῖς ἐπεχείρησε μὲν ἀμύνασθαι,

καταταχόμενος δὲ καὶ τὴν ὑπολειμμένην δύναμιν οὐκ ἔχων ἀξιοχρεῶν, μαχόμενος ἐτελεύτησεν. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς συναναγκάσας τὸ λοιπὸν πλῆθος ἀποθέσθαι τὰ ὄπλα, καὶ φιλανθρωποῖς ἐπαγγελίαις παραστησάμενος ἅπαντας, κύριος ἐγένετο τῆς δυνάμεως πάσης. Ὀφέλλας μὲν οὖν ἐλπίσας μεγάλα καὶ προχειρότερον ἑαυτὸν πιστεύσας τοιαύτης ἐτυχε τῆς τοῦ βίου καταστροφῆς.

Ἐν δὲ τῇ Καρχηδόνι Βομίλλας πάλαι διανενοη-⁴³
 μένος ἐπιθέσθαι τυραννίδι καιρὸν ἐπέζητει ταῖς ἰδίαις¹⁹
 ἐπιβολαῖς οἰκείον. πολλάκις δὲ διδόντος τοῦ καιροῦ
 τὰς ἀφορμὰς τοῦ πράττειν τὸ βεβουλευμένον αἰεὶ τις
 αἰτία μικρὰ παρεμπύπτουσα δικῶλυε· δεισιδαίμονες
 γὰρ οἱ μέλλοντες ἐγχειρεῖν ταῖς παρὰ νόμοις καὶ με-
 γάλαις πράξεσι, καὶ τὸ μέλλειν αἰεὶ τοῦ πράττειν
 καὶ τὴν ὑπέρθεσιν τῆς συντελείας προκρίνουσιν· ὁ
 καὶ τότε συνέβαινε καὶ περὶ ἔκείνον. ἐξέπεραψε μὲν
⁴³⁷ γὰρ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν πολιτῶν εἰς τὴν ἐπὶ
 τοὺς Νομάδας στρατείαν, ἵνα μηδένα τῶν ἀξιολό-
 γων ἔχη τὸν ἀντιστησόμενον, οὐκ ἐτόλμα δὲ ἀποκα-²⁰
 λύψασθαι πρὸς τὴν τυραννίδα, μετακαλούμενος ὑπὸ
 τῆς εὐλαβείας. καθ' ὃν δὲ καιρὸν Ἀγαθοκλῆς ἐπέ-
 θετο τοῖς περὶ τὸν Ὀφέλλαν, ὀρμῆσαι καὶ τοῦτον
 συνέβη πρὸς τὴν δυναστείαν, ἀγνοούντων ἀμφοτέ-
 ρων τὰ παρὰ τοῖς πολέμοις πραττόμενα. οὔτε γὰρ
 Ἀγαθοκλῆς ἔγνω τὴν ἐπίθεσιν τῆς τυραννίδος καὶ
 τὴν ἐν τῇ πόλει ταραχὴν· ἐπεὶ ῥαδίως ἂν ἐκράτησε
 τῆς Καρχηδόνος· εἴλετο γὰρ ἂν Βομίλλας ἐπ' αὐτο-
 φάρῳ γένόμενος συνεργεῖν Ἀγαθοκλεῖ μᾶλλον ἢ τοῖς
 πολίταις δοῦναι τὴν ἐκ τοῦ σώματος τιμοῖριαν· οὔτε³⁰
 πάλιν οἱ Καρχηδόνιοι τὴν ἐπίθεσιν τὴν Ἀγαθοκλείους
 ἐπύθοντο· ῥαδίως γὰρ ἂν αὐτὸν ἐχειρώσαντο πρὸς-
 λαβόμενοι τὴν μετ' Ὀφέλλα δύναμιν. ἀλλ', οἶμαι, παρ'
 ἀμφοτέροις οὐκ ἀλογίστως συνέβη γενέσθαι ταύτην
 τὴν ἄγνοιαν, καίπερ μεγάλων μὲν οὓσων τῶν πρά-
 ξεων, ἐγγὺς δ' ἀλλήλων ἐπιχειρηκῶτων τοῖς τηλι-
 κούτοις τολμήμασιν. ὁ τε γὰρ Ἀγαθοκλῆς ἄνδρα
 φίλον μέλλων ἀναιρεῖν πρὸς οὐδὲν ἐπέβαλλε τὴν δια-

νομῶν τῶν παρὰ τοῖς πολεμίοις συντελουμένων, ὃ τε
 Βομίλκας τὴν τῆς πατρίδος ἐλευθερίαν ἀφαιρούμενος
 οὐδὲν ὅλως ἐπολυπραγμόνει τῶν παρὰ τοῖς ἀντιστρα-
 τοπεδεύουσιν, ὡς ἂν ἔχων προκείμενον ἐν τῇ ψυχῇ
 τὸ μὴ τοὺς πολεμίους ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀλλὰ τοὺς
 πολίτας καταπολεμῆσαι. ταύτη δ' ἂν τις καὶ τὴν
 ἱστορίαν καταμémψαιτο, θεωρῶν ἐπὶ μὲν τοῦ βίου
 πολλὰς καὶ διαφόρους πράξεις συντελουμένας κατὰ
 τὸν αὐτὸν καιρὸν, τοῖς δ' ἀναγράφουσιν ἀναγκαῖον
 10 ὑπάρχον τὸ μεσολαβεῖν τὴν διήγησιν καὶ τοῖς ἅμα
 συντελουμένοις μερίζειν τοὺς χρόνους παρὰ φύσιν,
 ὥστε τὴν μὲν ἀλήθειαν τῶν πεπραγμένων τὸ πάθος
 ἔχειν, τὴν δ' ἀναγραφὴν ἐστερημένην τῆς ὁμοίας
 ἐξουσίας μιμῆσθαι μὲν τὰ γεγενημένα, πολὺ δὲ λεί-
 44 πισθαι τῆς ἀληθοῦς διαθέσεως. ὃ δ' οὖν Βομίλκας
 ἐξετασμὸν τῶν στρατιωτῶν ποιησάμενος ἐν τῇ κα-
 λουμένῃ Νέα πόλει μικρὸν ἔξω τῆς ἀρχαίας Καρχη-
 δόνος οὔσῃ τοὺς μὲν ἄλλους διαφῆκε, τοὺς δὲ
 συνειδότες περὶ τῆς ἐπιθέσεως, ὄντας πολλὰς μὲν
 20 πεντακοσίους, μισθοφόρους δὲ τετρακισχιλίους, ἀνέ-
 δειξεν ἑαυτὸν τύραννον. εἰς πέντε δὲ μέρη τοὺς στρα-
 τιώτας διελόμενος ἐπῆει πάντας τοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς
 ἀπαντῶντας ἀποσφάττων. φυγῆς δὲ γενομένης κατὰ
 τὴν πόλιν καὶ ταραχῆς ἑξαισίου, τὸ μὲν πρῶτόν οἱ
 Καρχηδόνιοι τοὺς πολεμίους ὑπέλαβον παρειαπεπιτω-
 κέναι προδιδομένης τῆς πόλεως· ὡς δ' ἐπεγνώσθη
 τῇ ἀληθείᾳ, συνέτρεχον οἱ νέοι καὶ εἰς τάξεις κατα- 438
 στάντες ὥρμησαν ἐπὶ τὸν τύραννον. ὃ δὲ Βομίλκας
 τοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς ἀναιρῶν ὥρμησεν εἰς τὴν ἀγο-
 80 ράν, καὶ πολλοὺς τῶν πολιτῶν ἀνάπλους καταλαβὼν
 ἀπέκτεινε. τῶν δὲ Καρχηδονίων καταλαβομένων τὰς
 περὶ τὴν ἀγορὰν οἰκίας ὑψηλὰς οὔσας καὶ τοῖς βέ-
 λεσι πυκνοῖς χρωμένων, οἱ μετέχοντες τῆς ἐπιθέσεως
 κατέτραυματίζοντο, τοῦ τόπου παντὸς ἐμβελούς ὄν-
 τος. διόπερ κακοπαθοῦντες συνέφραξαν ἑαυτούς, καὶ
 διὰ τῶν στενωπῶν συνεξέπεσον εἰς τὴν Νεάν πόλιν,
 βαλλόμενοι συνεχῶς ἀπὸ τῶν οἰκιῶν καθ' ἃς τυγχά-
 νοιεν αἰετὶ γινόμενοι. καταλαβομένων δ' αὐτῶν ὑπερ-

δεξιόν τινα τόπον, οἱ Καρχηδόνιοι τῶν πολιτῶν πάντων συνδραμόντων ἐν τοῖς ὅπλοις ἀντεστρατοπέδυσαν τοῖς ἀφιστηκόσι. τέλος δὲ πρέσβεις πέμψαντες τῶν πρεσβυτάτων τοὺς εὐθέτους καὶ τῶν ἐγκλημάτων δόντες ἄφεισιν διελύθησαν· καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις οὐδὲν ἐμνησικακήσαν δια τὸς περιεστῶτας τὴν πόλιν κινδύνους, αὐτὸν δὲ τὸν Βομίλκαν αἰκισάμενοι δεινῶς τοῦ ζῆν ἐστέρησαν, οὐδὲν φροντίσαντες τῶν δεδομένων ὀρκων. Καρχηδόνιοι μὲν οὖν κινδυνεύσαντες τοῖς ὅλοις σφαλῆναι τοῦτον τὸν τρόπον¹⁰ ἐκομίσαντο τὴν πατρίαν πολιτείαν. Ἀγαθοκλῆς δὲ πλοῖα φορτηγὰ γεμίσας τῶν λαφύρων, καὶ τοὺς ἀχρήστους εἰς πόλεμον τῶν ἐκ Κυρήνης παραγενομένων ἐμβιβάσας, ἀπέστειλεν εἰς Συρακούσας. χειμῶνων δ' ἐπιγενομένων ἃ μὲν διεφθάρη τῶν πλοίων, ἃ δ' ἐξέπεσε πρὸς τὰς κατ' Ἰταλίαν Πιθηκούσας νήσους, ὀλίγα δ' εἰς τὰς Συρακούσας διεσώθη. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν οἱ τῶν Ῥωμαίων ὑπατοὶ Μαρσοῖς πολέμουμένοις ὑπὸ Σαμνιτῶν βοηθήσαντες τῇ τε μάχῃ ἐπρότέρησαν καὶ συχνοὺς τῶν πολεμίων ἀνείλον. εἴτα διὰ²⁰ τῆς Ὀμβρικήν χώρας διελθόντες ἐνέβαλον εἰς τὴν Τυρρήνιαν πολεμίαν οὔσαν, καὶ τὸ καλούμενον Κάπριον φρούριον ἐξεπολιόρκησαν. διαπρεσβενομένων δὲ τῶν ἐγχωρίων ὑπὲρ ἀνοχῶν πρὸς μὲν Ταρκυνίτας εἰς ἔτη τετταράκοντα, πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους Τυρρῆνους ἀπαντας εἰς ἐνιαυτὸν ἀνοχὰς ἐποίησαντο.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι⁴⁵ μὲν ἦρχεν Ἀναξικράτης, ἐν Ῥώμῃ δὲ ὑπατοὶ κατέστησαν Ἀππίος Κλαύδιος καὶ Λεύκιος Οὐολόμνιος. ἐπὶ δὲ τούτων Δημήτριος μὲν ὁ Ἀντιγόνου παραλαβὼν³⁰ παρὰ τοῦ πατρὸς δύναμιν ἀδρᾶν περὶ τὴν τε καὶ ναυτικὴν, ἔτι δὲ βελῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς πολιορκίαν χρησίμων τὴν ἀρμόζουσαν παρασκευὴν, ἐξέπλευσεν ἐκ τῆς Ἐφέσου· παράγγελμα δ' εἶχεν ἐλευθεροῦν πάσας μὲν τὰς κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεις, πρώτην δὲ τὴν Ἀθηναίων, φρουρουμένην ὑπὸ Κασσάνδρου. κα-⁴³⁹ταπλεύσαντος δ' αὐτοῦ μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ πανταχόθεν προσβαλόντος ἐξ ἐφόδου

καὶ κήρυγμα ποιησαμένου, Διονύσιος ὁ καθεσταμέ-
 νος ἐπὶ τῆς Μουνυχίας φρουραρχος καὶ Δημήτριος
 ὁ Φαληρεὺς, ἐπιμελητὴς τῆς πόλεως γεγεννημένος ὑπὸ
 Κασσάνδρου, πολλοὺς ἔχοντες στρατιώτας ἀπὸ τῶν
 τειχῶν ἡμύνοντο. τῶν δ' Ἀντιγόνου στρατιωτῶν δι-
 νες βιασάμενοι, καὶ κατὰ τὴν ἀκτὴν ὑπερβάντες ἐν-
 τὸς τοῦ τείχους, παρεδίξαντο πλείους τῶν συναγω-
 νιζομένων. τὸν μὲν οὖν Πειραιᾷ τοῦτον τὸν τρόπον
 αἰῶναι συνέβη. τῶν δ' ἔνδον Διονύσιος μὲν ὁ φρουραρ-
 10χος εἰς τὴν Μουνυχίαν συνέφυγε, Δημήτριος δ' ὁ
 Φαληρεὺς ἀπεχώρησεν εἰς ἄστυ. τῇ δ' ὑστεραίᾳ
 πεμφθεὶς μεθ' ἑτέρων πρεσβευτῆς ὑπὸ τοῦ δήμου
 πρὸς Δημήτριον, καὶ περὶ τῆς αὐτονομίας διαλεχθεὶς
 καὶ τῆς ἰδίας ἀσφαλείας, ἔτυχε παραπομπῆς, καὶ τὰ
 κατὰ τὰς Ἀθήνας ἀπογινώσκων ἔφυγεν εἰς τὰς Θή-
 βας, ὑστερον δὲ πρὸς Πτολεμαῖον εἰς Αἴγυπτον.
 οὗτος μὲν οὖν ἔτη δέκα τῆς πόλεως ἐπιστατήσας
 ἐξέπεσεν ἐκ τῆς πατρίδος τὸν εἰρημένον τρόπον· ὁ δὲ
 δῆμος τῶν Ἀθηναίων κομισάμενος τὴν ἐλευθερίαν
 20ἐψηφίσατο τιμὰς τοῖς αἰτίοις τῆς αὐτονομίας. Δη-
 μήτριος δ' ἐπιστήσας τοὺς πετροβόλους καὶ τὰς ἄλ-
 λας μηχανὰς καὶ τὰ βίβη προσέβαλλε τῇ Μουνυχίᾳ
 καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. ἀμυνομένων δὲ
 τῶν ἔνδον ἀπὸ τῶν τειχῶν εὐρώστως συνέβαινε τοὺς
 μὲν περὶ Διονύσιον προῖχειν ταῖς δυσχωρίαις καὶ
 ταῖς τῶν τόπων ὑπεροχαῖς, οὗσης τῆς Μουνυχίας
 ὀχυρᾶς οὐ μόνον ἐκ φύσεως ἀλλὰ καὶ ταῖς τῶν τει-
 χῶν κατασκευαῖς, τοὺς δὲ περὶ τὸν Δημήτριον τῷ τε
 30πλήθει τῶν στρατιωτῶν πολλαπλασίους εἶναι καὶ
 40ταῖς παρασκευαῖς πολλὰ πλεονεκεῖν. τέλος δ' ἐπὶ δύο
 ἡμέρας συνεχῶς τῆς πολιορκίας γενομένης, οἱ μὲν
 φρουροὶ τοῖς καταπέλταις καὶ πετροβόλοις συνιτιρω-
 σκόμενοι καὶ διαδόχους οὐκ ἔχοντες ἡλαττοῦντο, οἱ
 δὲ περὶ τὸν Δημήτριον ἐκ διαδοχῆς κινδυνεύοντες καὶ
 κεαλεῖς αἰετὶ γινόμενοι, διὰ τῶν πετροβόλων ἐρημω-
 θέντος τοῦ τείχους ἐπέπεσον εἰς τὴν Μουνυχίαν· καὶ
 τοὺς μὲν φρουροὺς ἠνάγκασαν θέσθαι τὰ ὄπλα, τὸν
 46 δὲ φρουραρχὸν Διονύσιον ἐξώγησαν. τούτων δ' ἐν

ὁλγαῖς ἡμέραις κατευτυχηθέντων ὁ μὲν Δημήτριος
 κατασκαίψας τὴν Μουνυχίαν ἐλόκληρον τῷ δήμῳ τὴν
 ἐλευθερίαν ἀποκατέστησε, καὶ γίλιαν καὶ συμμαχίαν
 πρὸς αὐτοὺς συνέθετο. οἱ δ' Ἀθηναῖοι γραψαντος
 ψήφισμα Στρατοκλέους ἐψηφίσαντο χρυσᾶς μὲν εἰ-
 κόνας ἐφ' ἄρματος στήσαι τοῦ τε Ἀντιγόνου καὶ
 Δημητρίου πλησίον Ἀρμόδιου καὶ Ἀριστογέιτονος·
 στεφανῶσαι δὲ ἀμφοτέρους ἀπὸ ταλάντων διακοσίων,
 καὶ βωμόν ἰδρυσάμενους προσαγορεύσαι σωτήρων·
 440 πρὸς δὲ τὰς δέκα φυλαῖς προσθεῖναι δύο, Δημητριά- 10
 δα καὶ Ἀντιγονίδα, καὶ συντελεῖν αὐταῖς κατ' ἐκασ-
 τὸν ἀγῶνα καὶ πομπὴν καὶ θυσίαν, ἐνυφαινόντων
 αὐτοὺς εἰς τὸν τῆς Ἀθηνᾶς πέπλον κατ' ἐκαστόν.
 ὁ μὲν οὖν δῆμος ἐν τῷ Ἀσσιακῷ πολέμῳ καταλυ-
 θεὶς ὑπ' Ἀντιπάτρου μετ' ἑτη πεντεκαίδεκα παρα-
 δόξως ἐκομίσατο τὴν πατρίον πολιτείαν. ὁ δὲ Δη-
 μήτριος φρουρουμένης τῆς Μεγαρέων πόλεως ἐπο-
 λιορκήσας αὐτὴν ἀπέδωκε τὴν αὐτονομίαν τῷ δήμῳ,
 καὶ τιμῶν ἀξιολόγων ἔτυχεν ὑπὸ τῶν εὐ παθόντων.
 Ἀντίγονος δὲ, παραγενομένων πρὸς αὐτὸν Ἀθήνη- 20
 θεν πρεσβευτῶν, καὶ τό τε περὶ τῶν τιμῶν ἀκαδάν-
 των ψήφισμα καὶ περὶ οἴτου καὶ ξύλων εἰς ναυπη-
 γίαν διαλεχθέντων, ἔδωκεν αὐτοῖς πυροῦ μὲν με-
 δίμων πεντεκαίδεκα μυριάδας, ὕλην δὲ τὴν ἰκανὴν
 ναυσὶν ἑκατόν. ἐξ Ἰμβρου δὲ τὴν φρουρὰν ἐξαγαγὼς
 ἀπέδωκεν αὐτοῖς τὴν πόλιν. πρὸς δὲ τὸν υἱὸν Δη-
 μήτριον ἔγραψε, κελύων τῶν μὲν συμμαχίδων πόλεων
 συνέδρους συστήσασθαι τοὺς βουλευσομένους κοινῇ
 περὶ τῶν τῇ Ἑλλάδι συμφερόντων, αὐτὸν δὲ μετὰ
 τῆς δυνάμεως εἰς Κύπρον πλεῦσαι καὶ διαπολεμῆσαι 30
 τὴν ταχίστην πρὸς τοὺς Πτολεμαίου στρατηγοὺς.
 οὗτος μὲν οὖν συντόμως πάντα πράξας κατὰ τὰς ἐν-
 τολὰς τοῦ πατρός, καὶ κομισθεὶς ἐπὶ Καρίας, παρε-
 κάλει τοὺς Ῥοδίους πρὸς τὸν κατὰ Πτολεμαίου πό-
 λεμον. οὐ προσεχόντων δ' αὐτῶν, ἀλλὰ κοινὴν εἰρή-
 νην αἰρουμένων ἄγειν πρὸς ἅπαντας, ταύτην ἀρχὴν
 συνίβη γενέσθαι τῷ δήμῳ τῆς πρὸς Ἀντίγονον ἀλ-
 λοτριότητος.

47 Ὁ δὲ Δημήτριος παραπλεύσας εἰς Κίλικίαν, κα-
 κῆθεν καὶ στρατιώτας προσλαβόμενος, διέπλευ-
 σεν εἰς τὴν Κύπρον ἔχων πεζοὺς μὲν μυρίους πέντα-
 χισχιλίους, ἵππεις δὲ τετρακοσίους, ταῦς δὲ ταχυ-
 ναυτοῦσας μὲν τριήρεις πλείους τῶν ἑκατὸν δέκα,
 τῶν δὲ βαρυτέρων στρατιωτῶν πεντήκοντα καὶ
 τρεῖς, καὶ πορεῖα τῶν παντοδαπῶν ἱκανὰ τῷ πλή-
 θεϊ τῶν ἱππέων τε καὶ πεζῶν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον
 κατεστρατοπέδευσεν ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Καρπασίας,
 10 καὶ νεωλκήσας τὰ σκάφη χάρακι καὶ τάφρῳ βα-
 θεῖα τὴν παρεμβολὴν ὠχύρωσεν. ἔπειτα τοῖς πλη-
 σιοχώροις προσβολὰς ποιησάμενος εἰλε κατὰ κράτος
 Οὐρανίαν καὶ Καρπασίαν· τῶν δὲ νεῶν τὴν ἱκανὴν
 φυλακὴν ἀπολιπὼν ἀνέβη μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ
 τὴν Σαλαμίνα. ὁ δὲ τεταγμένος ὑπὸ Πτολεμαίου τῆς
 νῆσου στρατηγὸς Μενέλαος συναγαγὼν τοὺς στρα-
 τιώτας ἐκ τῶν φρουρίων διέτριβεν ἐν Σαλαμῖνι. ἀπε-
 χόντων δὲ τετταρακοντα σταδίων τῶν πολεμίων,
 ἐξῆλθεν ἔχων πεζοὺς μὲν μυρίους καὶ διςχιλίους,
 20 ὀπίπεις δὲ περὶ ὀκτακοσίους. γενομένης δὲ μάχης ἐπὶ
 ὀλίγον χρόνον, οἱ μὲν περὶ τὸν Μενέλαον ἐκβιασθέν- 441
 τες ἐτραπησαν, ὁ δὲ Δημήτριος συνδιώξας τοὺς πο-
 λεμίους εἰς τὴν πόλιν αἰχμαλώτους μὲν ἔλαβεν οὐ
 πολὺ ἐλάττους τριςχιλίων, ἀνείλε δὲ περὶ χιλίους.
 τοὺς δ' αἰλόντας τὸ μὲν πρῶτον ἀπολύσας τῶν ἐγκλη-
 μάτων καταδιέλεν εἰς τὰς τῶν ἰδίων στρατιωτῶν
 τάξεις· ἀποδιδρασκόντων δ' αὐτῶν πρὸς τοὺς περὶ
 τὸν Μενέλαον διὰ τὸ τὰς ἀποσκευὰς ἐν Αἰγύπτῳ
 καταλελοιπέναι παρὰ Πτολεμαίῳ, γνοὺς ἀμεταθέτους
 30 ὄντας ἐνεβίβασεν εἰς τὰς ναῦς καὶ πρὸς Ἀντίγονον
 εἰς Συρίαν ἀπέστειλεν. οὗτος δὲ τοῦτον τὸν χρόνον
 διέτριβε περὶ τὴν ἄνω Συρίαν, πόλιν κτίζων περὶ
 τὸν Ὀρόντην ποταμόν, ἣν ὠνόμασεν Ἀντιγονίαν ἀφ'
 ἑαυτοῦ· κατεσκευάζε δὲ πολυτελῶς, τὴν περίμετρον
 ὑποσησάμενος σταδίων ἑβδομήκοντα· εὐφυῆς γὰρ ἦν
 ὁ τόπος ἐφεδρεῦσαι τῇ τε Βαβυλωνίᾳ καὶ ταῖς ἄνω
 σατραπείαις καὶ πάλιν τῇ κάτω σατραπείᾳ καὶ ταῖς
 ἀπ' Αἰγύπτου σατραπείαις. οὐ μὴν πολὺν γε χρόνον

συνέβη μῆναι τὴν πόλιν, Σελεύκου καθελόντος αὐ-
τὴν καὶ μεταγαγόντος ἐπὶ τὴν κτισθεῖσαν μὲν ὑπὸ
αὐτοῦ, ἀπ' ἐκείνου δὲ κληθεῖσαν Σελεύκειαν. ἀλλὰ
περὶ μὲν τούτων ἀκριβῶς ἕκαστα δηλώσομεν ἐπὶ
τοὺς οἰκείους χρόνους παραγεννηθέντες. τῶν δὲ κατὰ
τὴν Κύπρον οἱ περὶ τὸν Μενέλαον ἡττημένοι τῇ μά-
χῃ τὰ μὲν βίη καὶ τὰς μηχανὰς παρεκόμισαν ἐπὶ
τὰ τέλῃ, καὶ τοῖς στρατιωταῖς διαλαβόντες τὰς
ἐπαλξεις παρεσκευάζοντο πρὸς τὸν κίνδυνον, ὁρῶντες
καὶ τὸν Δημήτριον πρὸς πολιορκίαν ἐτοιμίζομενον. 10
πρὸς δὲ Πτολεμαῖον ἀπέστειλαν εἰς Αἴγυπτον τοὺς
δηλώσοντας περὶ τῶν ἐλαττωμάτων καὶ ἀξιῶσοντας
βοηθεῖν, ὥς κινδυνευόντων αὐτῷ τῶν ἐν τῇ νήσῳ
πραγμάτων.

Δημήτριος δὲ τὴν τε τῶν Σαλαμινίων ὁρῶν πό- 48
λιν οὐκ εὐκαταφρόνητον οὖσαν καὶ στρατιωτῶν πλή-
θος ὑπάρχον ἐν αὐτῇ τῶν ἀμυνομένων, ἔκρινε μη-
χανὰς τε τοῖς μεγέθεσιν ὑπεραιρούσας κατασκευάζειν
καὶ καταπέλτας ὀξυβελεῖς καὶ λιθοβόλους παντοίους
καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν καταπληκτικὴν. μετεπέμ- 20
ψατο δὲ καὶ τεχνίτας ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ σίδηρον,
ἐπὶ δ' ὕλης πλήθος καὶ τῆς ἄλλης χορηγίας τὴν ἐπι-
τήδειον κατασκευὴν. ταχὺ δὲ πάντων εὐτρεπῶν αὐ-
τῷ γενομένων, συνέπηξε μηχανὴν τὴν ὀνομαζομένην
ἐλέπαλιν, τὸ πλάτος ἔχουσαν ἕκαστην πλευρὰν τετ-
ραράκοντα καὶ πέντε πήχεις, τὸ δ' ὕψος πηχῶν
ἐνενήκοντα, διελημμένην στέγαις ἐννέα, ὑπότροχον
442 δὲ πᾶσαν τροχοῖς στερεοῖς τέτταρσιν ὀκταπῆχεσι τὸ
ὕψος. κατεσκευάσε δὲ καὶ κριοὺς ὑπερμεγέθεις καὶ
χελώνας δύο κριοφόρους. τῆς δ' ἐλεπόλεως εἰς μὲν 30
τὰς κάτω στέγας εἰσῆνεγκε πετροβόλους παντοίους,
ὧν ἦσαν οἱ μέγιστοι τριτάλαντοι, εἰς δὲ τὰς μέσας
καταπέλτας ὀξυβελεῖς μεγίστους, εἰς δὲ τὰς ἀνωτά-
τας ὀξυβελεῖς τε τοὺς ἐλαχίστους καὶ πετροβόλων
πλήθος, ἄνδρας τε τοὺς χρησομένους τούτοις κατὰ
τρόπον πλείους τῶν διακοσίων. παραγαγὼν δὲ τὰς
μηχανὰς τῇ πόλει καὶ πυκνοῖς χρώμενος τοῖς βέλεσι
τῇ μὲν τὰς ἐπαλξεις ἀπέσδρε τοῖς πετροβόλοις, τῇ

- δὲ τὰ τεῖχη δέσπειρε τοῖς κριοῖς. ἀμυνομένων δὲ καὶ
 τῶν ἔνδον εὐρωστώας καὶ τοῖς μηχανήμασιν ἐτέρως
 μηχανὰς ἀντιπατόντων ἐφ' ἡμέρας μὲν τινὰς ἀμφί-
 δοξος ἦν ὁ κίνδυνος, ἀμφοτέρων κακοπαθόντων καὶ
 κατατραυματιζομένων· τὸ δὲ τελευταῖον τοῦ τεύχους
 πίπτοντες καὶ τῆς πόλεως κινδυνευούσης αἰῶναι κα-
 τὰ κράτος, νυκτὸς ἐπιγενομένης ἐληξε τὰ τῆς τειχο-
 μαχίας. οἱ δὲ περὶ τὸν Μεγίστον ἀκριβοῶς εἰδότες
 αἰωσομένην τὴν πόλιν, εἰ μὴ τι καινοτομεῖν ἐπιχει-
 10 ρήσειαν, ἤθροισαν ὕλης ξηρᾶς πλῆθος· ταύτην δὲ
 περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐμβαλόντες ταῖς τῶν πολεμίων
 μηχαναῖς, καὶ ἅμα πάντας τοὺς πυρσοφόρους ἀπὸ
 τῶν τειχῶν ἀφέντες, ἀνῆψαν τὰ μέγιστα τῶν ἔργων.
 ἄφνω δὲ τῆς φλογὸς εἰς ὕψος ἀρθείσης οἱ περὶ
 τὸν Δημήτριον ἐπεχείρησαν μὲν βοηθεῖν, τοῦ δὲ πυ-
 ρὸς καταταχέσαντος συνέβη τὰς μηχανὰς κατακα-
 θῆναι καὶ πολλοὺς τῶν ἐν αὐταῖς ὄντων διαφθαρή-
 ναι. ὁ δὲ Δημήτριος ἀποσφαλεῖς τῆς ἐλπίδος οὐδ'
 ὡς ἔληγεν, ἀλλὰ προσεκαρτέρει τῇ πολιορκίᾳ καὶ
 20 κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, νομίζων τῷ χρόνῳ
 καταπολεμήσειν τοὺς πολεμίους.
- 49 Πτολεμαῖος δὲ πυθόμενος τὴν τῶν ἰδίων ἦταν,
 ἐξέπλευσεν ἐκ τῆς Αἰγύπτου δύναμιν ἔχων ἀξιόλογον
 πεζικὴν τε καὶ ναυτικὴν. κατενέχθεις δὲ τῆς Κύπρου
 πρὸς τὴν Πάφον ἐκ τῶν πόλεων παρεδίξατο τὰ
 σκάφη καὶ παρέπλευσεν εἰς Κίτιον, τῆς Σαλαμῖνος
 ἀπέχον σταδίους διακοσίους. εἶχε δὲ τὰς πᾶσας ναῦς
 μακρὰς ἑκατὸν καὶ τετταράκοντα· τούτων δ' ἦν ἡ
 30 μέγιστη πεντήρης, ἡ δ' ἐλαχίστη τετρήρης· στρα-
 βοιωτικὰ δὲ πορεῖα ταύταις ἐπηκολούθει πλείω τῶν
 διακοσίων, ἄγοντα πεζοὺς οὐκ ἐλάττους τῶν μυρίων.
 οὗτος μὲν οὖν πρὸς τὸν Μεγίστον κατὰ γῆν ἐπεμψέ
 τινὰς, διακελεύόμενος τὰς ναῦς, ἂν ἡ δυνατόν, κα-
 τὰ τάχος ἐκ τῆς Σαλαμῖνος πρὸς αὐτὸν ἀποστεῖλαι,
 οὕσας ἐξήκοντα. ἤλπιζε γάρ, εἰ προσλάβοι ταύτας, 443
 ῥαδίως κρατήσιν τῇ ναυμαχίᾳ, διακοσίοις σκάφεσιν
 ἀγωνιζόμενος. ὁ δὲ Δημήτριος νοήσας αὐτοῦ τὴν ἐπι-
 βολήν, ἐπὶ μὲν τῆς πολιορκίας ἀπέλιπε μέρος τῆς

δινάρειαις, τὰς δὲ ναῦς ἀπάντας πληρώσας καὶ τῶν
 στρατιωτῶν τοὺς κρατίστους ἐμβιβσας βέλη καὶ
 πετροβόλους ἐνέθετο καὶ τῶν τρισιπιδάμων ὀξυβελῶν
 τοὺς ἰκανοὺς ταῖς πύρραις ἐπέστησε. κοσμήσας δὲ
 πολυτελῶς πρὸς ναυμαχίαν τὸν στόλον περιέπλευσε
 τὴν πόλιν, καὶ κατὰ τὸ πτόμα τοῦ λιμένος μικρὸν
 ἔξω βέλους ἀφείλεται ἀγκύρας διενυκτέρευσεν, ἅμα
 μὲν ταῖς ἐκ τῆς πόλεως ναυὺς κωλύσων συμμῆσαι ταῖς
 ἄλλαις, ἅμα δὲ παραδοκῶν τὸν ἐπὶ πλοῦν τῶν πολεμίων
 καὶ πρὸς ναυμαχίαν ὦν ἑτοιμος. τοῦ δὲ Πτολεμαίου 10
 πλέοντος ἐπὶ τὴν Σαλαμίνα, καὶ τῶν ὑπηρετικῶν
 πλοίων συνεπομένω, πόρρωθεν καταπληκτικὸν ὄρα-
 σθαι συνίσταται τὸν στόλον διὰ τὸ πλῆθος. ὁ δὲ Δη- 50
 μῆτριος κατανοήσας τὸν ἐπὶ πλοῦν, Ἀντισθένην μὲν
 τὸν ναύαρχον ἔχοντα ναῦς δέκα τῶν πεντηρικῶν
 ἀπέλειπε κωλύσονται τὰς ἐκ τῆς πόλεως ναῦς ἐπαξιέ-
 ναι πρὸς τὴν ναυμαχίαν, ἔχοντος τοῦ λιμένος στε-
 τὸν τὸν ἐπὶ πλοῦν. τοῖς δ' ἐππεῦσαι προσέταξε παρὰ-
 γειν παρὰ τὸν αἰγιαλόν, ἐν ᾧ ἐὰν τι γένηται πταίσμα,
 διασώσασιν τοὺς πρὸς τὴν γῆν διανηξομένους. αὐτὸς 20
 δ' ἐπτάξας τὰς ναῦς ἀπῆλθεν τοῖς πολεμίοις, ἔχων
 τὰς ἀπώσας ἄκτῳ πλείους τῶν ἑκατὸν σὺν ταῖς πλη-
 ραθείσαις ἐκ τῶν χωρίων τῶν ληφθέντων· τούτων
 δ' ἦσαν αἱ μέγισται μὲν ἐπτήρεις, αἱ πλείους δὲ
 πεντήρεις. καὶ τὸ μὲν ἐνώνυμον κέραις ἐπέχον ἐπτή-
 ρεις ἐπὶ Φοινίκων, τετρήρεις δὲ τριακόντα τῶν
 Ἀθηναίων, Μηδίου τοῦ ναυάρχου τὴν ἡγεμονίαν
 ἔχοντος· ἐπὶ πλοῦς δὲ ἔταξεν ἑξήρεις δέκα καὶ πεν-
 τήρεις ἄλλας τοσαύτας, διεγνωκῶς [ἴσως] ἰσχυρὸν
 κατασκευάσαι τοῦτο τὸ κέραις ἐφ' αὐ καὶ αὐτὸς ἤμελλε 30
 διαγωνίζεσθαι. κατὰ μέσην δὲ τὴν τάξιν τὰ ἐλάχιστα
 τῶν σκαφῶν ἔστησεν, ὧν ἡγοῦντο Θεμίσιον τε ὁ
 Σάμιος καὶ Μαρσύας ὁ τὰς Μακεδονικὰς πράξεις
 συνταξάμενος, τὸ δὲ δεξιὸν εἶχε κέραις Ἠγήσιππος
 τε ὁ Ἀλικαρνασσεύς καὶ Πλειστίας ὁ Κῶος ἀρχι-
 κυβερνήτης ὦν τοῦ σύμπαντος στόλου. Πτολεμαῖος
 δὲ τὸ μὲν πρῶτον εἶε νυκτὸς ἐπὶ πλοῦν κατὰ σπουδὴν
 ἐπὶ τὴν Σαλαμίνα, ναμίζων φθάσαι τοὺς πολεμίους

τὸν εἰσπλῶν ποιησάμενος· ὡς δ' ἡμέρας ἐπιγενομέ-
 νης οὐ μακρὰν ὁ τῶν ἐναντίων στόλος ἐκτεταγμένος
 ἔωρθετο, καὶ αὐτὸς τὰ πρὸς τὴν ναυμαχίαν παρε-
 σκευάζετο. τὰ μὲν οὖν πορεῖα πόρρωθεν ἐπακολου-
 θεῖν παρήγγειλε, τῶν δὲ ἄλλων νεῶν τὴν ἀρμόζουσαν
 τάξιν ποιησάμενος αὐτὸς τὸ λαϊὰν κέρας διακατεῖχε, 444
 συναγωνιζομένων αὐτῷ τῶν μεγίστων σκαφῶν. κοινῶ-
 τής δὲ τῆς διατάξεως γενομένης, εὐχὰς ἐκάτεροι τοῖς
 θεοῖς ἐποιοῦντο, καθάπερ ἦν ἔθος, διὰ τῶν κελυ-
 10 στῶν, συνεπιλαβομένου καὶ τοῦ πλήθους τῇ φωνῇ.
 51 οἱ δὲ δυνάσται, ὡς ἂν περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ὅλων
 μέλλοντες διακινδυνεύειν, ἐν ἀγωνίᾳ πολλῇ καθε-
 στήκεισαν. Δημήτριος μὲν οὐκ τῶν ἐναντίων ἀπο-
 σχῶν ὡς ἂν τρεῖς σταδίους ἤρε τὸ συγκεκμημένον πρὸς
 μάχην σύσσημεν, ἅσπερ καὶ κεχρυσωμένον, φανεραῖν
 πᾶσιν ἐκ διαδοχῆς, τὸ παραπλησιακὸν δὲ καὶ τῶν περὶ
 Πτολεμαῖον ποιησάντων ταχὺ τὸ διεύρογον διάστημα
 συνηρέθη. ὡς δ' αἱ τε σάλπιγγες τὸ πολεμικὸν ἐσή-
 20 μαινον καὶ συνηλάλαξαν αἱ δυνάμεις ἀμφοτέραι, φε-
 ρομένων ἀπασῶν τῶν νεῶν εἰς ἐμβολὴν καταπληκτι-
 κῶς, τὸ μὲν πρῶτον τοῖς τόξοις καὶ τοῖς πετροβό-
 λοις ἔτι δὲ τοῖς ἀκοντίσμασι πυκνοῖς χροόμενοι κατε-
 τραυμάτιζον τοὺς ὑποπίπτοντας· εἰτα συνεγγισάντων
 τῶν σκαφῶν, καὶ μελλούσης γίνεσθαι τῆς ἐμβολῆς
 βιαίου, οἱ μὲν ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων συγκαθῆκαν,
 οἱ δ' ἐρέται παρακληθέντες ὑπὸ τῶν κελυστῶν ἐκ-
 θυμότερον ἐνέκειντο. ἀπὸ κράτους δὲ καὶ βίας ἐλα-
 σθευσῶν τῶν νεῶν, αἱ μὲν παρέσυρον ἀλλήλων τοὺς
 ταρσοὺς, ὥστε πρὸς φυγὴν καὶ διωγμὸν ἀχρήστους
 30 γίνεσθαι καὶ τοὺς ἐπιβεβηκύτας ἄνδρας ὠρμηκότας
 πρὸς ἀλλήν κωλύεσθαι τῆς πρὸς τὸν κίνδυνον ὁρμῆς·
 αἱ δὲ κατὰ πρῶτον τοῖς ἐμβόλοις συρροῦνται πρῶ-
 μναν ἀνεκρουοντο πρὸς ἀλλήν ἐμβολήν, καὶ κατε-
 τραυμάτιζον ἀλλήλους οἱ ταύταις ἐφρεσιῶτες, ἅτε
 τοῦ σκοποῦ συνεγγυς ἐκάστοις κεκμημένου. τινὲς δὲ τῶν
 τριηραρχῶν ἐκ πλαγίας ἔτυπον, καὶ τῶν ἐμβόλων
 δυσάποσπαστως ἐχόντων ἐπεπῆδων ἐπὶ τὰς τῶν πο-
 λεμίων ναῦς, πολλὰ καὶ πάσχοντίς δεινὰ καὶ διατι-

θίντες. οἱ μὲν γὰρ τῶν ἐγγιζόντων τοίχων ἰφαφά-
 μνοι καὶ σφαλέντες τῆς βώσεως περιέπιπτον εἰς θά-
 λατταν καὶ παραχορῆμα τοῖς δόρασιν ὑπὸ τῶν ἐφε-
 στῶντων ἐφονεύοντο, οἱ δὲ κρατήσαντες τῆς ἐπιβο-
 λῆς τοὺς μὲν ἀνῆρουν, τοὺς δὲ κατὰ τὴν στενοχω-
 ρίαν ἐκβιαζόμενοι περιύτρειπον εἰς τὸ πελάγος. ὅλως
 δὲ ποικίλαι καὶ παράλογοι συνίσταντο μάχαι, πολλὰ
 κίς τῶν μὲν ἡττόνων ἐπικρατοῦντων διὰ τὴν τῶν
 σκαφῶν ὑπεροχὴν, τῶν δὲ κρείττονων θλιβομένων
 διὰ τὸ περὶ τὴν στάσιν ἐλάττωμα καὶ τὴν ἀνωμαλίαν 10
 τῶν συμβαινόντων ἐν τοῖς τοιούτοις κινδύνοις. ἐπὶ
 μὲν γὰρ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἀγώνων διαδηλος ἡ ἀρετὴ
 γίνεται, δυναμένη τυγχάνειν τῶν πρωτίων μηδενὸς
 ἔξωθεν αὐτομάτου παρενοχλοῦντος· κατὰ δὲ τὰς ναυ-
 μάχιας πολλὰς καὶ ποικίλας αἰτίας συμβαίνει παρα-
 λόγως ἐλάττωσιν τοὺς δι' ἀνδρείαν δικαίως ἂν τυχόν-
 τας τῆς νίκης. λαμπρότατα δὲ πάντων Δημήτριος 52
 ἠγωνίσαστο τῆς ἐπὶ τῆς ἐπιβεβηκώς ἐπὶ τῇ πρύμνῃ.
 ἀθρόων γὰρ αὐτῷ περιχυθέντων οὓς μὲν ταῖς
 λόγχαις ἀκοντίζων οὓς δ' ἐκ χειρὸς τῷ δόρατι τυ- 20
 πτων ἀνῆρει· πολλῶν δὲ καὶ παντοίων βέλων ἐπ' αὐ-
 τὸν φερομένων, ἃ μὲν προορώμενος ἐξέκλινεν, ἃ δὲ
 445 τοῖς σκεπαστηρίοις ὅπλοισι ἐδέχετο. τριῶν δ' ὑπερα-
 σπείζοντων αὐτόν, εἰς μὲν λόγχῃ πληγεὶς ἔπεσεν, οἱ
 δὲ δύο κατετραυματίσθησαν. τέλος δὲ τοὺς ἀντιστάν-
 τας ὁ Δημήτριος ἐκβιασάμενος καὶ τροπὴν τοῦ δε-
 ξιοῦ κέραιος ποιήσας, εὐθύς καὶ τὰς συνεχεῖς φυ-
 γεῖν ἠνάγκασε. Πτολεμαῖος δὲ τὰ μέγιστα τῶν σκα-
 φῶν καὶ τοὺς κρατίστους ἄνδρας ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ
 ῥαδίως ἐτρέψατο τοὺς καθ' αὐτόν τεταγμένους, καὶ 30
 τῶν νεῶν ἃς μὲν κατέδυσεν, ἃς δὲ αὐτάνδρους ἔλεν.
 ὑποστρέφων δ' ἀπὸ τοῦ νικήματος ἤλπιζε καὶ τὰς
 ἄλλας ῥαδίως χειρώσασθαι· θεωρήσας δὲ τό τε εὐώ-
 νυμον κέρασ τῶν ἰδίων συντετριμμένον καὶ τὰς
 συνεχεῖς ἀπάσας πρὸς φυγὴν ὥρμημένας, ἔτι δὲ τοὺς
 περὶ τὸν Δημήτριον μετὰ βαρὺς ἐπιφερομένους,
 ἀπέπλευσεν εἰς Κίτιον. Δημήτριος δὲ νικήσας τὴν
 ναυμαχίαν τῷ μὲν Νέωνι καὶ Βουρίχῳ παρέδωκε

- τὰ στρατιωτικά τῶν πλοίων, προστάξας διαίκειν καὶ τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ διατηχομένους ἀναλαμβάνειν· αὐτὸς δὲ τὰς ἰδίας ναὺς κοσμήσας τοῖς ἀκροστολίοις καὶ τὰς αἰούσας ἐφελκόμενος τὸν πλοῦν ἐποιεῖτο πρὸς τὸ στρατόπεδον καὶ τὸν εἰκείμενον λιμένα· κατὰ δὲ τὸν τῆς ναυμαχίας καιρὸν Μενέλαος ὁ ἐν τῇ Σαλαμῖνι στρατηγὸς πληρώσας τὰς ἐξήκοντα ναὺς ἐξαπέστειλε πρὸς βοήθειαν τῷ Πτολεμαίῳ ναύαρχον ἐπιστήσας Μενoitιον. γενομένου δ' αἰγῶνος περὶ τὸ στόμα τοῦ
- 10 λιμένος πρὸς τὰς ἐφορμούσας καὺς, καὶ τῶν ἐκ τῆς πόλεως βιασαμένων, αἱ μὲν τοῦ Δημητρίου δέκα νῆες ἔφυγον πρὸς τὸ πεζὸν στρατόπεδον, οἱ δὲ περὶ τὸν Μενoitιον ἀναπλεύσαντες καὶ τῶν καιρῶν μικρὸν ὑστερήσαντες ἀνέστρεψαν· πάλιν εἰς τὴν Σαλαμῖνα. τῆς δὲ ναυμαχίας τοιοῦτο τέλος λαβούσης τῶν μὲν πορείαν ἤλω· πλείω τῶν ἑκατὸν, ἐν οἷς ἦσαν σχεδὸν στρατιῶται ὀκτακισχίλιοι· τῶν δὲ μακρῶν αὐτάνδρῳ μὲν ἐλήφθησαν τετταράκοντα, διεφθάρησαν δὲ περὶ ὀγδοήκοντα, ἃς πλήρεις οὖσας θαλάττης κατήγαγον.
- 20 οἱ κρατῆσαντες εἰς τὴν πρὸς τῇ πόλει στρατοπεδεῖαν. διεφθάρη δὲ καὶ τῶν Δημητρίου σκαφῶν εἴκοσι· πάντα δὲ τῆς προσηγοίσης ἐπιμελείας τυχόντα παρείχετο τὰς ἀρμοζούσας χρείας.
- 53 Μετὰ δὲ ταῦτα Πτολεμαῖος ἀπογνόνς τὰ κατὰ τὴν Κύπρον ἀπῆρεν εἰς Αἴγυπτον· Δημήτριος δὲ πᾶσας τὰς ἐν τῇ νήσῳ πόλεις παραλαβὼν καὶ τοὺς φρουροῦντας στρατιώτας, τούτους μὲν εἰς τάξεις καταχώρισεν, ὄντας πεζοὺς μὲν μυρίους ἑξακισχιλίους συντεταγμένους, ἱππεῖς δὲ περὶ ἑξακοσίους· πρὸς δὲ
- 30 τὸν πατέρα ταχέως ἐμβιβάσας εἰς τὴν μεγίστην ναῦν τοὺς δηλώσοντας περὶ τῶν κατορθωθέντων ἐξαπέστειλεν· ὃ δ' Ἀντίγονος πυθόμενος τὴν γεγενημένην νίκην, καὶ μετεωρισθεὶς ἐπὶ τῷ μεγέθει τοῦ προτερήματος, διάδημα περιέθετο καὶ τὸ λοιπὸν ἐχρηματίζε βασιλεὺς, συγχωρήσας καὶ τῷ Δημητρίῳ τῆς αὐτῆς τυγχάνειν προσηγορίας καὶ τιμῆς. ὃ δὲ Πτολεμαῖος οὐδὲν τῇ ψυχῇ ταπεινωθεὶς διὰ τὴν ἥτταν καὶ αὐτὸς ὁμοίως ἀνέλαβε τὸ διάδημα καὶ πρὸς

ἅπαντας ἀνέγραφεν ἑαυτὸν βασιλέα. παραπλησίως δὲ
 446 τούτοις καὶ οἱ λοιποὶ δυνάσται ζηλοτυπήσαντες ἀνη-
 γόρευον ἑαυτοὺς βασιλεῖς, Σέλευκος μὲν προσφάτως
 τὰς ἄνω σακραπίας προσκεκτημένος, Λυσίμαχος δὲ
 καὶ Κάσσανδρος τὰς ἐξ ἀρχῆς δοθείσας μερῶς δια-
 τηροῦντες.

Ἡμεῖς δὲ περὶ τούτων ἱκανῶς εἰρηκότες ἐν μέρεα
 διεξιμένῃ περὶ τῶν κατὰ Λιβύην καὶ Σικελίαν πρα-
 χθέντων. Ἀγαθοκλῆς γὰρ πυθόμενος τοὺς προσιωη- 54
 μένους δυνάστας ἀνηρημένους, καὶ νομίζων μῆτε δυ- 10
 νάμεσι μῆτε χώρᾳ μῆτε τοῖςπραχθεῖσι λείπεσθαι
 τούτων, ἑαυτὸν ἀνηγόρευσε βασιλέα. καὶ διάδημα
 μὲν οὐκ ἔκρινεν ἔχειν· ἐφόρει γὰρ αἰεὶ στέφανον, ὃν
 κατὰ τὴν ἐπίθεσιν τῆς τυραννίδος ἔκ τινος ἱερωσύ-
 νης περικείμενος οὐκ ἀπέθετο περὶ τῆς δυναστείας
 ἀγωνιζόμενος· ἔνιοι δὲ φασιν αὐτὸν ἐπιτετηθεῦσθαι
 τοῦτον ἐξ ἀρχῆς φορεῖν διὰ τὸ μὴ λίαν αὐτὸν εὐχαί-
 την εἶναι. οὐ μὴν ἀλλὰ τῆς προσηγορίας ταύτης
 ἄξιόν τι σπεύδων πράξαι, ἐπὶ μὲν Ἰτυκαίους ἐστρά-
 τευσεν ἀφεσισηκώτας· ἄφνω δ' αὐτῶν τῇ πόλει προς- 20
 αῖσιν, καὶ τῶν ἐπὶ τῆς χώρας ἀπειλημμένων πολι-
 τικῶν ζωγρήσας εἰς τριακοσίους, τὸ μὲν πρῶτον δι-
 δούς ἄφειν τῶν ἐγκλημάτων ἡξίου παραδιδόναι τῇ
 πόλει· οὐ προσεχόντων δὲ τῶν ἔνδον συνεπήγγυε μη-
 χανῇ, καὶ κρεμάσας ἐπ' αὐτῇ τοὺς αἰχμαλώτους
 προσήγαγε τοῖς τείχεσιν. οἱ δ' Ἰτυκαῖοι τοὺς μὲν
 ἡτυχηκότας ἡλείουν, πλείονα δὲ λόγον τῆς τῶν ἀπάν-
 των ἐλευθερίας ἢ τῆς ἐκείνων σωτηρίας ποιοῦμενοι
 διέλαβον τὰ τεῖχη τοῖς στρατιώταις, καὶ τὴν πο-
 λιορκίαν εὐγενῶς ὑπέμενον. εἰδὼς ὁ μὲν Ἀγαθοκλῆς 30
 ἐπιστήσας τῇ μηχανῇ τοὺς τε οὐρυβελεῖς καὶ σφειδω-
 τήτας καὶ τοξότας, ἀπὸ ταύτης ἀγωνιζόμενος ἤραξε
 τῆς πολιορκίας, καὶ ταῖς ψυχαῖς τῶν ἔνδον ὥσπερ
 καντήρεά τινα προσήγεν. οἱ δ' ἐπὶ τῶν τειχῶν ἐστῶ-
 τες τὸ μὲν πρῶτον ὤκνουں τοῖς βέλεσι χρήσασθαι,
 προκειμένων αὐτοῖς σκοπῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν, ὧν
 ἦσαν τινες καὶ τῶν ἐπιφανεστάτων· ἐπικειμένων δὲ τῶν
 πολεμίων βαρύτερον πρᾶγκάζοντο τοὺς ἐπὶ τῆς μη-

χανῆς ὄντας ἀμύνεσθαι. ἔνθα δὴ συνέβαινε γίνεσθαι
 παράλογα πάθη τοῖς Ἰτυκαίοις καὶ τύχης ἐπηρειασμόν
 ἐν ἀνάγκαις κείμενον ἀνέκφευκτον. πρόβληκτων γάρ
 τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἡλωκότας τῶν ἐξ Ἰτύκης ἀναγκαῖον
 ἦν ἢ τούτων φειδομένους περιορᾶν ἀποχείριον τοῖς
 πολεμίοις γινομένην τὴν πατρίδα, ἢ τῇ πόλει βοή-
 θουῦντας ἀνηλεῶς φονεῦσαι πλῆθος πολιτῶν ἡτυχη-
 κότων· ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. ἀμυνόμενοι γὰρ
 τοὺς πολεμίους καὶ παντοίοις βέλεσι χρώμενοι καὶ
 10 τὰ τῶν ἐφεσθηκότων τῇ μηχανῇ σώματα κατηκίσαντο
 καὶ τινὰς μὲν τῶν κρεμαμένων πολιτῶν κυτηκόντι-
 σαν, τινὰς δὲ τοῖς ὀξυβέλεσι πρὸς τῇ μηχανῇ καθή-
 λωσαν καθ' οὓς ποτε τύχοι τοῦ σώματος τόπους,
 ὥστε σταυρῷ παραπλησίαν εἶναι τὴν ὕβριν ἅμα καὶ 41
 τὴν τιμωρίαν. καὶ ταῦτ' ἐγένετό τισιν ὑπὸ συγγενῶν
 ἢ φίλων, εἰ τύχοι, τῆς ἀνάγκης οὐ πολυπραγμονού-
 55 σης τι τῶν παρ' ἀνθρώποις ὁσίων. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς
 ὄρων αὐτοὺς ἀπαθῶς ὠρμηκότες πρὸς τὸν κίνδυνον,
 περιστήσας πανταχόθεν τὴν δύναμιν, καὶ κατὰ τινὰ
 20 τόπον φαύλως ἀρχοδομημένον βιασάμενος, εἰσέπεισεν
 εἰς τὴν πόλιν. τῶν δ' Ἰτυκαίων τῶν μὲν εἰς τὰς
 οἰκίας τῶν δ' εἰς τὰ ἱερὰ καταφευγόντων, δι' ὀργῆς
 αὐτοὺς ἔχων φόβου τὴν πόλιν ἐπλήρωσε. τοὺς μὲν
 γὰρ ἐν χειρῶν νόμῳ διέφθειρε, τοὺς δ' ἀλόοντας ἐκρέ-
 μασε, τοὺς δ' ἐπὶ θεῶν ἱερὰ καὶ βωμοὺς καταφυ-
 γόντας διαψευσθῆναι τῆς ἐλπίδος ἐποίησε. διαφορή-
 σας δὲ τὰς κτήσεις καὶ φυλακὴν ἀπολιπὼν ἐπὶ τῆς
 πόλεως, ἑστρατοπέδευσεν ἐπὶ τὴν Ἰππου καλουμένην
 ἄκρην, ὠχυρωμένην φυσικῶς τῇ παρακειμένη λίμνῃ.
 80 πολιορκήσας δὲ αὐτὴν ἐνεργῶς, καὶ τῶν ἐγγυρῶν
 ναυμαχίᾳ περιγεγόμενος, κατὰ κράτος εἴλε. τοῦτω δὲ
 τῷ τρόπῳ τὰς πόλεις χειρωσάμενος τῶν τε ἐπὶ θα-
 λάττῃ τόπων τῶν πλείστων ἐκυρίευσεν καὶ τῶν τῆς
 μεσόγειον οἰκούντων πλὴν τῶν Νομάδων· ὧν τινὲς
 μὲν φιλίαν πρὸς αὐτὸν ἐποίησαντο, τινὲς δ' ἔκαρα-
 δόκουν τὴν τῶν ὅλων κρίσιν. τέτταρα γὰρ τὴν Λι-
 βύην διέληφε γένη, Φοίνικες μὲν οἱ τὴν Καρχηδόνα
 τότε κατοικοῦντες, Λιβυφοίνικες δὲ πολλὰς ἔχοντες

πόλεις ἐπιθαλαττίους καὶ κοινωνοῦντες τοῖς Καρχη-
δονίοις ἐπιγαμίας, οἷς ἀπὸ τῆς συμπεπλεγμένης συγ-
γενείας συνέβη τυχεῖν ταύτης τῆς προσηγορίας· ὁ δὲ
πολὺς λαὸς τῶν ἑγχωρίων, ἀρχαιότατος ὢν, Λίβυς
ὠνομάζετο, μισῶν διαφερόντως τοὺς Καρχηδονίους
διὰ τὸ βάρος τῆς ἐπιστάσιος· οἱ δὲ τελευταῖοι Νο-
μάδες ὑπῆρχον, πολλὴν τῆς Λιβύης νεμόμενοι μέχρι
τῆς ἐρήμου. Ἀγαθοκλῆς δὲ τοῖς μὲν κατὰ Λιβυὴν
συμμάχοις καὶ ταῖς δυνάμεσιν ὑπερέχων τῶν Καρχη-
δονίων, περὶ δὲ τῶν ἐν Σικελίᾳ πραγμάτων ἀγωνιῶν, 10
ἄφρακτα καὶ πεντηκοντίους ναυπηγησάμενος, ἐνεβί-
βασε στρατιώτας διςχιλίους. καταλιπὼν δὲ τῶν ἐν τῇ
Λιβυῇ πραγμάτων στρατηγὸν Ἀγάθαρχον τὸν υἱὸν
ἀνῆλθ' ἐπὶ ταῖς ναυσὶν, ἐπὶ Σικελίας τὸν πλοῦν ποιοῦμενος.

Ἀλλὰ δὲ τοῦτοις πραττομένοις Ξενόδοκος ὁ τῶν 56
Ἀκραγαντίνων στρατηγὸς πολλὰς μὲν τῶν πόλεων
ἡλευθερωτικῶς, ἐλπίδας δὲ μεγάλας παρεσχηκῶς τοῖς
Σικελιώταις τῆς καθ' ὅλην τὴν νῆσον αὐτονομίας,
ἐξήγαγε τὴν δύναμιν ἐπὶ τοὺς Ἀγαθοκλέους στρα-
τηγούς, οὕσαν πεζῶν μὲν πλείονων ἢ μυρίων, ἱπ- 20
πέων δὲ σχεδὸν χιλίων. οἱ δὲ περὶ Λεπτίνην καὶ Δη-
μόφιλον ἐκ τῶν Συρακουσῶν καὶ τῶν φρουρίων ἐπι-
λέξαντες ὅσους ἠδύναντο πλείστους ἀντεστρατο-
πέδευσαν πεζοῖς μὲν ὀκτακισχιλίοις καὶ διακοσίοις,
448 ἱππεῦσι δὲ χιλίοις καὶ διακοσίοις. γενομένης οὖν
παρατάξεως, ἰσχυρὰς ἤττηθεις ὁ Ξενόδοκος ἔφυ-
γεν εἰς τὸν Ἀκραγαντα, καὶ τῶν στρατιωτῶν ἀπέ-
βαλεν οὐκ ἐλάττους τῶν χιλίων καὶ πεντακοσίων.
οἱ μὲν οὖν Ἀκραγαντῖνοι ταύτῃ τῇ συμφορᾷ περι-
πεσόντες διέλυσαν ἑαυτῶν μὲν τὴν καλλίστην ἐπι- 30
βολήν, τῶν δὲ συμμάχων τὰς τῆς ἐλευθερίας ἐλπί-
δας. Ἀγαθοκλῆς δὲ τῆς μάχης ἄρτι γεγενημένης κα-
ταπλευσας τῆς Σικελίας εἰς Σελινούντα Ἡρακλεώ-
τας μὲν ἡλευθερωκότας τὴν πόλιν ἠνάγκασε πάλιν
ὑποτάττεσθαι· παρελθὼν δὲ ἐπὶ θάτερον μέρος τῆς
νῆσου Θερμίας μὲν προσαγαγόμενος ὑποσπόνδους
ἄφηκε, τῶν Καρχηδονίων φρουρούντων ταύτην τὴν
πόλιν, Κεφαλοίδιον δὲ ἐκπολιορκήσας Λεπτίνην μὲν

ταύτης ἐπιμελητὴν ἀπέλειπεν, αὐτὸς δὲ διὰ τῆς με-
σογείου ποιοῦμενος τὴν πορείαν ἐπεβάλετο μὲν νυκτός
εἰς τὰ Κεντόριπα παρείσπεσθαι, εἰσδεχομένων αὐτὸν
τικῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν, καταφανοὺς δὲ τῆς ἐπιβου-
λῆς γενομένης καὶ τῶν φρουρῶν παραβουλησάντων,
ἐξέπεσεν ἐκ τῆς πόλεως ἀποβαλὼν τῶν στρατιωτῶν
πλείους τῶν πεντακοσίων. μετὰ δὲ ταῦτα ἵκνῃται
τῆς Ἀπολλωνίας μεταπεμπομένων αὐτὸν καὶ τὴν
πατρίδα προδῶσειν ἐπαγγελλομένων, ἥκε πρὸς τὴν
10 πόλιν. τῶν δὲ προδοτῶν καταφανῶν γενομένων καὶ
κολασθέντων, κατὰ μὲν τὴν πρώτην ἡμέραν πολιορ-
κήσας ἄπρακτος ἐγένετο, τῇ δ' ὑστεραίᾳ πολλὰ κα-
κοπαθήσας καὶ συχνοὺς ἀποβαλὼν μόλις εἴλε τὴν
πόλιν. καὶ τῶν Ἀπολλωνιατῶν τοὺς πλείστους ἀπὸ-
σφάζας διήρπασε τὰς κτήσεις.

- 57 Τοῦτου δὲ περὶ ταῦτ' ὄντος Δεινοκράτης ὁ τῶν
φυγάδων ἡγούμενός ἀναλαβὼν τὴν Ἀκράγαντινον
προαίρεσιν, καὶ προστάτην αὐτὸν ἀναδείξας τῆς κοι-
νῆς ἐλευθερίας, ἐποίησε πολλοὺς ἀπανταχόθεν συν-
20 δραμεῖν πρὸς αὐτόν. οἱ μὲν γὰρ διὰ τὴν ἐμφυτον
πᾶσιν ἐπιθυμίαν τῆς αὐτονομίας οἱ δὲ διὰ τὰν Ἀγα-
θοκλέους φόβον προθύμως ὑπήκουον τοῖς παραγγελ-
λομένοις. ἡθροισμένων δ' αὐτῶν, πλεονέχων μὲν οὐ πολὺ
ἐλατιόνων διςμυρίων, ἱππέων δὲ χιλίων καὶ πεντα-
κοσίων, καὶ πάντων τούτων ἐν φυγαῖς καὶ μελέταις
τοῦ πονεῖν συνεχῶς γεγονότων, κατεστρατοπέδευσεν
ἐν ὑπαίθρῳ, προκαλούμενος τῇ μάχῃ τὸν δυνάστην.
τοῦ δ' Ἀγαθοκλέους λειπομένου πολὺ ταῖς δυνάμεσι
καὶ φυγομαχοῦντος, ἐκ ποδὸς ἠκολούθει συνεχῶς,
30 ἄκοντι περικειμημένος τὴν νίκην. ἀπὸ δὲ τούτων
τῶν καιρῶν τοῖς περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα συνέβαινε πρὸς
τὸ χεῖρον μεταβάλλειν οὐ μόνον τὰ κατὰ Σικελίαν
ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ τὴν Λιβύην πράγματα. Ἀρχάγας 449
θός γάρ ὁ καταλειφθεὶς ὑπ' αὐτοῦ στρατηγός μετὰ
τὴν ἀναγωγὴν τοῦ πατρὸς τὸ μὲν πρῶτον ἐπλεον-
έκτει, πέμπας εἰς τοὺς ἄνω τόπους μέρος τι τῆς
δυνάμεως, ἥς ἦν ἡγεμὼν Εὐμαχος. οὗτος γὰρ Ἰώ-
κας πόλιν εὐμεγέθη χειρωσάμενος πολλοὺς προσηγά-

γετο τῶν πλησίων κατοικούντων Νομάδων. εἴθ' ἐτέραν
 ἐκπολιορκήσας τὴν ὀνομαζομένην Φελλίνην ἠνάγκασε
 πειθαρχεῖν τοὺς τὴν ἐξῆς χώραν νεμομένους τοὺς κα-
 λουμένους Ἀσφοδεαῖοις, ὄντας τῷ χρώματι παρὰ
 πλησίους τοῖς Αἰθίοψι. τρίτην δ' ἔλκε Μείσχαλαν με-
 γίστην οὖσαν, ὥκημένην δὲ τὸ παλαιὸν ὑπὸ τῶν ἐκ
 Τροίας ἀνακομιζομένων Ἑλλήνων, περὶ ὧν ἐν τῇ
 τρίτῃ βίβλῳ προειρήκαμεν, ἐξῆς δὲ τὴν ὀνομαζομένην
 ἄκραν Ἰππου τὴν ὁμώνυμον τῇ χειρωθείσῃ κατὰ
 κράτος ὑπὸ Ἀγαθοκλέους, καὶ τελευταίαν τὴν προςα- 10
 γορευομένην Ἀκρίδα πόλιν αὐτόνομον, ἣν ἔξανδρα-
 ποδισάμενος ἐξέδωκε τοῖς στρατιώταις διαρπάσαι.
 ἐμπλήσας δ' ὠφελείας τὸ στρατόπεδον κατέβη πρὸς 58
 τοὺς περὶ τὸν Ἀρχάγαθον, καὶ δόξας ἀγαθὸς ἀνὴρ
 γιγνέναι πάλιν ἐστράτευσεν εἰς τοὺς ἄνω τῆς
 Λιβύης τόπους. ὑπερβαλὼν δὲ τὰς πόλεις ὧν πρό-
 τερον ἐγγόνει κύριος παρεισέπεισεν εἰς τὴν καλου-
 μένην Μιλτίνην πόλιν, ἀπροςδοκῆτως ἐπιφανείς.
 συσιραγέντων δ' ἐπ' αὐτὸν τῶν βαρβάρων καὶ κρα-
 τήσαντιων ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐξ-βλήθη παραλόγως καὶ 20
 πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλεν. ἐντεῦθεν δ' ἀνα-
 ζεύξας προῆγε δι' ὄρους ὑψηλοῦ παρήκοντος ἐπὶ στα-
 δίους διακοσίους, πλήρους δ' ὄντος αἰλούρων, ἐν ᾧ
 συνέβαινε μηδὲν ὅλως πιτηνὸν νεοττεύειν μήτε ἐπὶ τοῖς
 δένδροις μήτε ἐπὶ ταῖς φάραγξι διὰ τὴν ἀλλοτριό-
 τητά τῶν προειρημένων ζώων. διελθὼν δὲ τὴν ὀρεῖ-
 νην ταύτην ἐνέβαλεν εἰς χώραν ἔχουσαν πλῆθος πι-
 θήκων καὶ πόλεις τρεῖς τὰς ἀπὸ τούτων τῶν ζώων
 ὀνομαζομένας, εἰς τὸν Ἑλληνικὸν τρόπον τῆς δια-
 λέκτου μεθερμηνευόμενας Πιθηκούσας. ἐν δὲ ταύ- 30
 ταις οὐκ ὀλίγα τῶν νομίμων πολὺ παρήλλαττε τῶν
 παρ' ἡμῖν. τὰς τε γὰρ αὐτὰς οἰκίας οἱ πίθηκοι
 κατοικοῦν τοῖς ἀνθρώποις, θεοὶ παρ' αὐτοῖς νομι-
 ζόμενοι, καθάπερ παρ' Αἰγυπτίοις οἱ κύνες, ἐκ τε
 τῶν παρειασμενῶν ἐν τοῖς ταμιείοις τὰ ζῶα τὰς
 τροφὰς ἐλάμβανον ἀκωλύτως ὅποτε βούλοιο. καὶ τὰς
 προσηγορίας δ' ἐτίθεσαν οἱ γονεῖς τοῖς πατρί κατὰ
 τὸ πλεῖστον ἀπὸ τῶν πιθήκων, ὥσπερ παρ' ἡμῖν

ἀπὸ τῶν θεῶν. τοῖς δ' ἀποκτεῖναι τοῦτο τὸ ζῷον
ὡς ἡσεβηκόσι τὰ μέγιστα θάνατος ὤριστο πρόστι-
μον· διὸ δὴ καὶ παρὰ τισιν ἐνίσχυσεν ἐν παρορμίας
μέρει λεγόμενον ἐπὶ τῶν ἀνατὶ κτεινομένων ὅτι πι- 450
θήκου αἷμα ἀποτίσειαν. ὁ δ' οὖν Εὐμαχος μίαν μὲν
τούτων τῶν πόλεων ἔλων κατὰ κράτος διήρπασε, τὰς
δὲ δύο προσηγάγετο. πυνθανόμενος δὲ τοὺς περιοι-
κοῦντας βαρβάρους ἀθροίζειν ἐπ' αὐτὸν μεγάλας δυ-
νάμεις, προῆγε συντονώτερον, διεγνωκὼς ἐπανιέναι
10 πρὸς τοὺς ἐπὶ θαλάττῃ τόπους.

- 59 Μέχρι μὲν δὴ τούτων τῶν καιρῶν ἐν τῇ Λιβύῃ
κατὰ νοῦν ἅπαντα τὰ πράγματα τοῖς περὶ τὸν Ἀρ-
χάγαθον ἦν. μετὰ δὲ ταῦτα τῆς γεμουσίας ἐν Καρ-
χηδόνι βουλευσαμένης περὶ τοῦ πολέμου καλῶς ἔδοξε
τοῖς συνέδροις τρία στρατοπέδα ποιήσαντας ἐκ τῆς
πόλεως ἐκπέμψαι, τὸ μὲν ἐπὶ τὰς παραθαλαττίους
πόλεις, τὸ δ' εἰς τὴν μεσόγειον, τὸ δ' εἰς τοὺς ἄνω
τόπους. ἐνόμιζον γὰρ τοῦτο πράξαντες πρῶτον μὲν
τὴν πόλιν ἀπαλλάξειν τῆς πολιορκίας, ἅμα δὲ καὶ
20 τῆς σιτοδείας· πολλῶν γὰρ καὶ παντοδαπῶν ὄχλοι
συμπεφευγότων εἰς τὴν Καρχηδόνα συνέβαινε πάν-
των γεγονέναι σπάνιν, ἐξανηλωμένων ἤδη τῶν ἐπι-
τηδείων· ὁ δὲ τῆς πολιορκίας οὐκ ἦν κίνδυνος,
ἀπρὸς τοῦ τῆς πόλεως οὔσης διὰ τὴν ἀπὸ τῶν τει-
χῶν καὶ τῆς θαλάττης ὀχυρότητα· ἐπειθ' ὑπελάμβα-
νον καὶ τοὺς συμμαχοὺς διαμενεῖν μᾶλλον πλειόνων
στρατοπέδων ὄντων ἐν ὑπαίθρῳ τῶν παραβοηθούν-
των· τὸ δὲ μέγιστον, ἡλπιζον καὶ τοὺς πολεμίους
ἀναγκασθῆσθαι μερίζειν τὰς δυνάμεις καὶ μακρὰν
30 ἀποσπᾶσθαι τῆς Καρχηδόνας· ἅπερ ἅπαντα κατὰ
τὴν ἐπίνοιαν αὐτῶν συνετελέσθη. τρισμυρίων μὲν γὰρ
στρατιωτῶν ἐκ τῆς πόλεως ἐκπεμφθέντων οἱ κατα-
λειπόμενοι ἔμποροι οὐχ οἶον ἱκανὰ πρὸς αὐτάρκειαν
εἶχον, ἀλλ' ἐκ περιουσίας ἐχρῶντο δαιτυλέσι πᾶσιν·
οἳ τε σύμμαχοι τὸ πρὸ τοῦ διὰ τὸν ἀπὸ τῶν πολε-
μίων φόβον ἀναγκαζόμενοι προστίθεσθαι τοῖς πολε-
μίοις τότε πάλιν θαρρῆσαντες ἀνέτρεχον εἰς τὴν
πρᾶνπάρχουσαν· φιλίαν.

Ὁ δ' Ἀρχάγαθος ὁρῶν διειλημμένην ἅπασαν τὴν 60
 Λιβύην πολεμίοις στρατοπέδοις, καὶ αὐτὸς διεῖλε τὴν
 δύναμιν· καὶ μέρος μὲν ἐξέπεμψεν εἰς τὴν παραθα-
 λάττιον, τῆς δ' ἄλλης στρατιᾶς ἦν μὲν Λισχυρίωνι
 παραδούς ἐξέπεμψεν, ἧς δ' αὐτὸς ἡγεῖτο, καταλιπὼν
 τὴν ἱκανὴν φυλακὴν ἐπὶ τοῦ Τύνητος. τοσούτων δὲ
 στρατοπέδων ἐπὶ τῆς χώρας πανταχῇ πλαζομένων,
 καὶ προσδοκωμένης ἔσσεσθαι πραγμάτων ὀλοσχερῶν
 μεταβολῆς, ἅπαντες ἡγωνίων καταδοκούντες τὸ τέ-
 λος τῶν ἀποβησομένων. Ἄντων μὲν οὖν ἡγούμενος 10
 τοῦ κατὰ τὴν μεσούγειον στρατοπέδου θείς ἐνέδραν
 τοῖς περὶ τὸν Λισχυρίωνα καὶ παραδόξως ἐπιθέμενος
 αἰεῖτε πεζοὺς μὲν πλείους τῶν τετρακισχιλίων, ἵπ-
 πεις δὲ περὶ διακοσίους, ἐν οἷς ἦν καὶ αὐτὸς ὁ στρα-
 τήγος· τῶν δ' ἄλλων οἱ μὲν ἤλωσαν, οἱ δὲ διεσώ-
 θησαν πρὸς Ἀρχάγαθον, ἀπέχοντα σταδίους πεν-
 τακοσίους. Ἰμῖλκων δ' ἐπὶ τοὺς ἄνω τόπους στρα-
 τεύειν ἀποδειχθεὶς τὸ μὲν πρῶτον ἐφήδρευε τῇ πόλει
 πρὸς τὸν Εὐμαχον, ἐφελκόμενον βαρὺ τὸ στρατόπε-
 451 δον διὰ τὰς ἐκ τῶν αλουσῶν πόλεων ὠφελείας. μετὰ 20
 δὲ ταῦτα τῶν Ἑλλήνων ἐκταξάντων τὴν δύναμιν καὶ
 προκαλουμένων εἰς μάχην, Ἰμῖλκων μέρος μὲν τῆς
 στρατιᾶς κατέλιπε διεσκηνασμένον ἐν τῇ πόλει, δια-
 κελευσάμενος, ὅταν αὐτὸς ἀναχωρῇ προσποιούμενος
 φεύγειν, ἐπεξελθεῖν τοῖς ἐπιδιώκουσιν· αὐτὸς δὲ
 προαγαγὼν τοὺς ἡμίσεις τῶν στρατιωτῶν καὶ μικρὸν
 πρὸ τῆς παρεμβολῆς συνάψας μάχην, εὐθύς ἐφευγεν
 ὡς καταπεπληγμένος. οἱ δὲ περὶ τὸν Εὐμαχον ἐπαρ-
 θέντες τῇ νίκῃ καὶ τῆς τάξεως οὐδὲν φροντίσαντες
 ἐδίωκον καὶ τεθορυβημένως τῶν ὑποχωρούντων ἐξή- 30
 πτοντο· ἄφνω δὲ καθ' ἕτερον μέρος τῆς πόλεως ἐκ-
 χυθείσης τῆς δυνάμεως κατεσκευασμένης, καὶ πλῆ-
 θους ἱκανοῦ πρὸς ἓν παρακέλευσμα συναλυλάξαντος,
 κατεπλάγησαν. ἐμβalόντων οὖν τῶν βαρβάρων εἰς
 ἀσυντάκτους καὶ πεφοβημένους διὰ τὸ παράδοξον,
 ταχὺ τροπὴν συνέβη γενέσθαι τῶν Ἑλλήνων. ὑπο-
 τεμομένων γὰρ τῶν Καρχηδονίων τὴν εἰς τὴν στρα-
 τοπεδεῖαν ἀποχώρησιν τῶν πολεμίων, ἠναγκάσθησαν

οἱ περὶ τὸν Εὐμαχὸν καταφυγεῖν ἐπὶ τὸν πλησίον
 λόφον ὕδατος σπανίζοντα. περιστρατοπεδευσάντων δὲ
 τὸν τόπον τῶν Φοινίκων, ἅμα μὲν ὑπὸ τοῦ δίψους
 καταπονηθέντες, ἅμα δ' ὑπὸ τῶν πολεμίων κρατού-
 μενοι, σχεδὸν ἅπαντες ἀνῆρέθησαν. ἀπὰ μὲν γὰρ
 πεζῶν ὀκτακισχίλιων τριάκοντα μόνον διεσώθησαν,
 ἀπὸ δ' ἱππέων ὀκτακοσίων τετταράκοντα διέφυγον
 τὸν κίνδυνον.

- 61 Ὁ δ' Ἀρχάγαθος τηλικαύτη συμφορὰ περιπεσὼν
 10 ἐπανῆλθεν εἰς Τύννητα. καὶ τῶν μὲν ἐκπεμφθέντων
 στρατιωτῶν τοὺς περιλειπομένους μετεπέμπετο παν-
 ταχόθεν, εἰς δὲ τὴν Σικελίαν ἐξέπεμψε τοὺς δηλώ-
 σοντας τῷ πατρὶ τὰ συμβεβηκότα καὶ παρακαλέ-
 σοντας βοηθεῖν τὴν ταχίστην. τοῖς δὲ προγεγονόσιν
 αὐτυχήμασιν ἑτέρα τοῖς Ἕλλησιν ἐλάττωσις ἐπείνετο·
 ἀπίεστησαν μὲν γὰρ ἀπ' αὐτῶν πληρὴν ὀλίγων ἅπαντες
 σύμμαχοι, συνεστράφησαν δὲ αἱ τῶν πολεμίων δύ-
 νάμεις καὶ πλησίον ποιησάμενοι παρεμβολὰς ἐφῆ-
 δρευον. Ἰμῖλκων μὲν γὰρ κατελάβετο τὰ στενά, καὶ
 20 τῶν ἀπὸ τῆς χώρας εἰσβολῶν ἀπέκλεισε τοὺς ἐναν-
 τλους, ἀπέχοντας σταδίους ἑκατὸν· ἐκ δὲ θατέρου
 μέρους ἐστρατοπεδευσεν Ἀτάρβας ἀπὸ τετταράκοντα
 σταδίων τοῦ Τύννητος. διόπερ τῶν πολεμίων οὐ μόν-
 ον τῆς θαλάττης ἀλλὰ καὶ τῆς χώρας κυριευόντων
 σιτοδεία τε συνέβαινε συνέχεσθαι τοὺς Ἕλληνας καὶ
 τῷ φόβῳ πάντοθεν κατεῖχοντο. ἐν αἰθυμίᾳ δὲ δεινῇ
 πάντων ὄντων, Ἀγαθοκλῆς ὡς ἐπύθετο τὰ κατὰ τὴν
 Λεβύνην ἐλαττώματα, παρεσκευάσατο ναῦς [τέ] μα-
 30 κρὰς ἑπτακαίδεκα, διανορῶμενος βοηθεῖν τοῖς περὶ
 τὸν Ἀρχάγαθον. καὶ τῶν κατὰ Σικελίαν δὲ πραγμα-
 τῶν ἐπὶ το χεῖρον αὐτῷ μεταβεβληκέντων διὰ τὸ τοὺς
 περὶ Λεινοκράτην φυγάδας ἠνέξασθαι ἐπὶ πλείον, τὸν
 μὲν ἐν τῇ νήσῳ πόλεμον τοῖς περὶ Λεπτίνην στρα-
 τηγοῖς ἐνεχείρισεν, αὐτὸς δὲ πληρώσας τὰς ναῦς
 ἐπετήρει τὸν τοῦ πλοῦ καιρὸν, ἐφορμούντων τῶν
 Καρχηδονίων τριάκοντα ναυσί. καθ' ὃν δὲ χρόνον 452
 ἐκ τῆς Τυρρῶνίας αὐτῷ κατέπλευσαν ὀκτωκαίδεκα
 ναῦς ἐπὶ βοήθειαν, αἱ διὰ νυκτὸς εἰς τὸν λιμένα

εἰσπεραῖσαι τοὺς Καρχηδονίους ἔλαθον. ὁ δ' Ἀγα-
 θακλῆς ταύτης τύχῃ τῆς ἀφορμῆς κατεστρατήγησε
 τοὺς πολεμίους, τοῖς μὲν συμμαχοῖς μένειν παραγγεί-
 λας μέχρι ἂν αὐτὸς ἐκπλεύσας ἐπισπάσῃται τοὺς
 Φοίνικας εἰς τὸν ὄμιμον, αὐτὸς δέ, καθάπερ ἦν
 συντεθειμένος, ἐκ τοῦ λιμένος ἀνήχθη κατὰ σπου-
 δὴν τοῖς ἐπιτακίδεσσι σκαφεῖν, εἶθ' οἱ μὲν ἐφορ-
 μαντες ἰδίωκον, αἱ δὲ περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα κατα-
 κοίταστας τοὺς Τυρρήνους παραφαινομένους ἐκ τοῦ
 λιμένος, ἄφνω τὰς ναῦς ἐπέστρεψαν, καὶ καταστάν- 10
 τες εἰς ἐμβολὴν διεναντίασθαι τοῖς βαρβάροις. οἱ δὲ
 Καρχηδόνιοι διὰ τε τὸ παράδοξον καὶ διὰ τὸ τῶν
 πολεμίων εἰς μέσον ἀπολαμβάνεσθαι τὰς ἰδίας τριή-
 ρεις καταπλαγέτες ἔφυγον, εἶθ' οἱ μὲν Ἕλληνες πέν-
 τε νεῶν αὐτανδρῶν ἐκυρίευσαν, ὁ δὲ τῶν Καρχη-
 δονίων στρατηγὸς ἀλισκομένης ἤδη τῆς καυαρχίδος
 ἀπέσπασεν αὐτόν, προκρίνας τὸν θάνατον τῆς προς-
 δοκηθείσης αἰχμαλωσίας. οὐ μὴν ἐφάνη γε εὖ βε-
 βουλευμένος· ἡ γὰρ ναὺς φοροῦ πνεύματος ἐπιλαβο-
 μένη τοῦ δόλωνος ἀρθέντος ἐξέφυγε τὸν κίνδυνον. 20
 Ἀγαθοκλῆς μὲν οὖν οὐδ' ἐλπίδας ἔχων τοῦ κατὰ 62
 θαλάτταν περιεσεσθαι ποτε τῶν Καρχηδονίων ἐνί-
 κησε χαυμυγῆ παραδ' ἔως, καὶ τὸ λοιπὸν θαλαττα-
 κραιῶν παρῆλθε τοῖς ἐμποροῖς τὴν ἀσφάλειαν, διό-
 περ οἱ Συρακούσιοι, πανταθὲν πρὸς αὐτοὺς κομιζο-
 μένης αγοράς, ἀντὶ τῆς τῶν ἐπιτηδείων σπανείας
 ταχέως πάντων ἔσχον δαυλίειαν. ὁ δὲ δυνάστης με-
 τεωρισθεὶς τῷ γεγονότι προτερήματι Λεπτίνην ἐξα-
 πείστελλε λεηλατήσοντα τὴν πολεμίαν, καὶ μάλιστα
 τὴν Ἀκραγαντίνην. ὁ γὰρ Ξενόδοκος διὰ τὴν γεγε- 30
 νημένην ἤταν βλασφημομένης ὑπὸ τῶν ἀντιπολι-
 τευομένων ἑτασιάζετο πρὸς αὐτοὺς, παρήγγελλεν οὖν
 τῷ Λεπτίνῃ πειρασθαι προκαλέσασθαι τὸν ἄνδρα
 πρὸς τὴν μάχην· ὁδῶς γὰρ προτερήσῃν ὥς στα-
 σιαζούσης δυνάμειος καὶ προητημένης· ὅπερ καὶ
 συνετελέσθη. ὁ μὲν γὰρ Λεπτίνης ἐμβολῶν εἰς τὴν
 Ἀκραγαντίνην τὴν χώραν ἔδῃον· ὁ δὲ Ξενόδοκος τὸ
 μὲν πρῶτον ἡσυχίαν εἶχεν, οὐ νομίζων αὐτὸν ἀξιο-

μαχον εἶναι· ὀνειδισόμενος δ' ὑπὸ τῶν πολιτῶν εἰς
δειλίαν, προήγαγε τὴν στρατίαν, τῷ μὲν ἀριθμῷ
βραχὺ λειπομένην τῶν ἐναγείων, τῇ δ' ἀρετῇ ποτὶ
καταδειστέραν οὖσαν, ὡς ἂν τῆς μὲν πόλεως τῆς ἐν
ἀνέσει καὶ σκιαστροφίᾳ γεγενημένης, τῆς δ' ἐν ἀγροῦ-
λλῃ καὶ συνέχευσι στρατείαις γυμνασμένης· οὗδ' ἔτι
μαχῆς γενομένης· οἱ περὶ τὴν λεπτίνην ταχὺ ῥόδῳ
Ἀκραγαντίνους τρεψάμενοι συνέδωξαν εἰς τὴν πό-
λιν· ἔπεσον δ' ἐπὶ τῆς παρατάξεως τῶν ἡττηθέντων

10 πεζοὶ μὲν περὶ πεντακόσιους, ἵππεις δὲ πλείω τῶν 453
πεντήκοντα. εἶθ' οἱ μὲν Ἀκραγαντίνοι δυσφοροῦντες
ἐπὶ τοῖς ἐλαττώμασιν ἐν αἰτίαις εἶχον τὸν Ξενοδό-
κον, ὡς δι' ἐκείνου δις ἡττημένοι· ὃ δ' ἐφοβήθεις
τὰς ἐπιφερομένας εὐθύνας καὶ κρίσεις ἀπεχώρησεν
εἰς τὴν Τέλαν.

63 Ἀγαθοκλῆς δὲ ἐν ἡμέραις ὀλίγαις καὶ περὶ καὶ
κατὰ θάλατταν γενικηκώς τοὺς πολέμους· εἶθε τοὺς
θεοῖς καὶ λαμπρὰς ὑπόδοχάς τῶν φίλων ἐποιεῖτο.
ἀπειρίθετο δ' ἐν τοῖς πότοις τὸ τῆς τυραννίδος ἀξίω-
20 μα, καὶ τῶν τυχόντων ἰδιωτῶν ταπεινότερον ἑαυτὸν
ἀπεδείκνυνεν, ἅμα μὲν διὰ τῆς ἰδιαύτης πόλεως
θρηώμενος τὴν παρὰ τῶν πολλῶν εὐνοίαν, ἅμα δὲ
διδούς ἐν τῇ μέθῃ κατ' αὐτοῦ παρρησίαν ἀκριβῶς
κατενόει τὴν ἐκάστην διάνοιαν, τῆς ἀληθείας ἐκφε-
ρομένης ἀπαρκαλύπτως διὰ τὸν οἶνον, ὑπάρχων δὲ
καὶ φύσει γελωτοποιὸς καὶ μῖμος οὗδ' ἐν ταῖς ἐκκλη-
σίαις ἀπείχετο τοῦ σκωπεῖν τοὺς καθημένους καὶ
τενας αὐτῶν εἰκάζειν, ὥστε τὸ πλῆθος πολλάκις εἰς
γέλωτα ἐκτρέπεσθαι, καθάπερ τινα τῶν ἡθελούων

30 ἢ θαυμασιωτῶν θεωροῦντας. δοροφοροῦμενος δὲ
ὑπὸ πλῆθους, εἰς τὰς ἐκκλησίας εἰσὶν μόνος, οὐχ
ὁμοίως Διονυσίῳ τῷ τυράννῳ. οὗτος γὰρ ἐπὶ τσορδ-
τον ἀπλῶς διεκείτο πρὸς πάντας ὥστε κατὰ μὲν
τὸ πλεῖστον κορμῶν καὶ πωγωνιοτροφεῖν, ὅπως μὴ
συναναγκασθῇ τῷ τοῦ κουριῶς σιδήρῳ παραβάλλειν
τὰ κυριώτατα μέρη τοῦ σώματος· εἰ δὲ καὶ ποτε
χρεῖα γένοιτο τὴν κεφαλὴν ἀποκείρασθαι, περιέχας
τὰς τρίχας, μίαν ἀσφαλύνειν τυραννίδος ἀποφαίνου-

μενος τὴν ἀπιστίαν. ὁ δ' οὖν Ἀγαθοκλῆς παρὰ τὸν πότιον λαβὼν ῥυτὸν μέγαν χρυσοῦν εἶπεν ὡς οὐ πρό-
 τερον ἀπέσιη τῆς κεραμευτικῆς τέχνης, ἕως τοιαῦτα
 ἐκποιμάτων πλάσματα φιλοτεχνῶν ἐκεραμεύσατο. οὐ
 γὰρ ἀπηρεῖτο τὴν ἐπιστήμην, ἀλλὰ καὶ τούναντίον
 ἐκαυχᾶτο, διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς ἀποφαινόμενος ἀντὶ
 τοῦ ταπεινοτάτου βίου τὸν ἐπιφανέστατον μετελη-
 φέειν· καὶ ποτε πολιορκουῖντος αὐτοῦ τινὰ τῶν οὐκ
 ἀδόξων πόλεων, καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ τείχους βοῶντων
 Κεραμεῦ καὶ καμινεῦ, πότε τοὺς μισθοὺς ἀποδώσεις 10
 τοῖς στρατιώταις; ὑπολαβὼν εἶπεν Ὅταν ταύτην
 ἐξέλω. οὐ μὴν ἀλλὰ διὰ τὴν ἐν τοῖς πότοις εὐτρα-
 πελίαν κατανοήσας τῶν μεθύοντων τοὺς ἄλλοτρίως
 τὰ πρὶς τὴν δυναστείαν ἔχοντας, παρελαβὲν αὐτοὺς
 ποτε κατ' ἰδίαν πάλιν ἐπὶ τὴν ἐστίασιν καὶ τῶν
 ἄλλων Συρακοσίων τοὺς μάλιστα πεφρονηματισμέ-
 νους, τὸν ἀριθμὸν πεντακοσίους ὄντας· οἷς περιστή-
 σας τῶν μισθοφόρων τοὺς εὐθέτους ἅπαντας ἀπέ-
 σφαξε. σφόδρα γὰρ εὐλαβέετο μὴ χωρισθέντος αὐτοῦ
 εἰς Λιβύην καταλύσῃ τὴν δυναστείαν ἐπικαλεσά- 20
 454 μνοι τοὺς μετὰ Λειτοκράτους φυγάδας.

Τοῦτον δὲ τὸν τρόπον ἀσφαλίσάμενος τὰ κατὰ
 τὴν ἀρχὴν ἐξέπλευσεν ἐκ τῶν Συρακουσῶν· καὶ 64
 κομισθεὶς εἰς Λιβύην κατέλαβε τὸ στρατόπεδον
 ἐν Ἀδυμῖα καὶ σπάνει πολλῇ· διόπερ κρῖνων συμ-
 φέρειν διαγωνίζεσθαι, παρεκάλεσε τοὺς στρατιώ-
 τας εἰς τὸν κίνδυνον, καὶ προαγαθὼν τὴν δύναμιν
 ἐκτεταγμένην προεκαλεῖτο τοὺς βαρβάρους εἰς μάχην.
 εἶχε δὲ πῆζους μὲν τοὺς ἅπαντας ὑπολειπομένους
 Ἕλληνας ἑξακισχιλλούς, Κελτοὺς δὲ καὶ Σαρμῖτας καὶ 20
 Τυρρῆνοὺς τούτων ὅκ' ἑλάττους, Λίβυας δὲ μικροὺς
 ἀπολείποντας τῶν μυρίων, οὓς ἐφ' ἑθέρους εἶναι συνέ-
 βαινε, συμεταβαλλομένους αἰετὸς τοῖς καιροῖς. χωρὶς
 δὲ τούτων ἠκολούθουν ἱππεῖς χίλιοι πεντακόσιοι.
 Ζεύγη δὲ Λιβύων πλεῖον τῶν ἑξακισχιλίων. οἱ δὲ
 Καρχηδόνιοι κατεστρατοπεδευκότες ἐπὶ τῶν ὑπερ-
 δεξίων καὶ δυσπροσίτῳ διακινδυνεύειν μὲν πρὸς ἄν-
 θρώπους ἀπογεννέσκοντας τὴν σωτηρίαν οὐκ ἔκρινον,

μένοντες δ' ἐν τῇ παρεμβολῇ καὶ πάντων εὐποροῦν-
 τες τῇ σπάνει καὶ τῷ χρόνῳ καταπολεμήσειν τοὺς
 ἐναντίους ἤλπιζον. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς, οὐ δυνάμενος
 μὲν αὐτοὺς εἰς τὰ πεδία προάγεισθαι, τῶν δὲ
 καιρῶν ἀναγκαζόντων τολμᾶν τι καὶ παραβάλλεσθαι,
 τὴν δύναμιν ἤγαγεν ἐπὶ τὴν τῶν βαρβάρων στρατο-
 πεδείαν. ἐπεξελθόντων οὖν τῶν Καρχηδονίων, καὶ
 πολὺ τῷ πλήθει καὶ ταῖς δυσχωραῖς ὑπερεχόντων,
 ἐπὶ μὲν τινα χρόνον οἱ περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα διε-
 10 καρτέρου· πάντοθεν ἐκθλιβόμενοι, μετὰ δὲ ταῦτ'
 ἐνδόντων τῶν τε μισθοφόρων καὶ τῶν ἄλλων ἠναγ-
 κάσθησαν ἀναχωρῆσαι πρὸς τὴν στρατοπεδείαν. οἱ
 δὲ βάρβαροι βαρέως ἐπιχείμενοι τοὺς μὲν Λίβυας
 παρήλλαττον οὐδὲν ἐνοχλοῦντες, ἵνα τὴν εὐνοίαν αὐ-
 τῶν ἐκκαλέσωνται, τοὺς δ' Ἕλληνας καὶ μισθοφό-
 ρους γνωρίζοντες διὰ τῶν ὅπλων ἐφόνεον, μέχρις
 οὗτου συνεδίωξαν εἰς τὴν παρεμβολήν. τότε μὲν οὖν
 ἀνηρέθησαν Ἀγαθοκλέους εἰς τριεχιλίους· κατὰ δὲ
 τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα τὰς δυνάμεις ἀμφοτέρως συνέ-
 20 βη περιπεσεῖν παραλόγῳ τινὶ συμφορᾷ καὶ πᾶσιν
 ἀνελπίστον.

65. Τῶν γὰρ Καρχηδονίων μετὰ τὴν νίκην τοὺς καλ-
 λίστους τῶν αἰχμαλώτων θυόντων χαριστήρια νυκτὸς
 ταῖς θεοῖς, καὶ πολλοὺ πυρὸς τοὺς ἱεροκαυτουμένους
 ἄνδρας κατέχοντος, ἐξαίφνης πνεύματος ἐπιπεσόντος
 συνέβη τὴν ἱερὰν σκηνὴν ἀναφθῆναι, πλησίον οὖσαν
 τοῦ βωμοῦ, ἀπὸ δὲ ταύτης τὴν στρατηγικὴν καὶ
 κατὰ τὸ συνεχές οὖσας τῶν ἡγεμόνων, ὥς τε πολλὴν
 ἐκπληξιν γενέσθαι καὶ φόβον κατὰ πᾶν τὸ στρατό-
 30 πεδον. τινὲς μὲν γὰρ τὸ πῦρ ἐπιχειροῦντες σβέσαι,
 τινὲς δὲ τὰς πανοπλίαις καὶ τὰ πολυτελέστατα τῶν
 παρεσκευασμένων ἐκκορίζοντες, ὑπὸ τῆς φλογὸς ἀπε-
 λαμβάνοντο· τῶν γὰρ σκηνῶν ἐκ καλάμου καὶ χόρτου
 συκκιμένων, καὶ τοῦ πυρὸς ὑπὸ τοῦ πνεύματος
 βριαióτερον ἐκκριπισθέντος, ἢ παρὰ τῶν στρατιωτῶν
 βυθθεῖα κατεταχεῖτο. διὸ καὶ τῆς παρεμβολῆς ταχὺ
 πάσης φλεγομένης, πολλοὶ μὲν ἐν στεναῖς ταῖς διόδοις
 ἀποληφθέντες ζῶντες κατακαύθησαν, καὶ τῆς εἰς

τοὺς αἰχμαλώτους ἐμότητος παραχρῆμα τὴν πόλιν
 455 οὖν ὑπείχον, αὐτῆς τῆς ἀσθενείας ἴσην τὴν τιμω-
 ρίαν πορισάμενης· τοῖς δ' ἐκ τῆς παρεμβολῆς ἐκ-
 πίπτουσι μετὰ θορύβου καὶ κραυγῆς ἕτερος μείζων
 ἐπηκολούθησε κίνδυνος. τῶν μὲν γὰρ Ἀγαθοκλεῖ συν- 66
 τεταγμέναν Διβύων εἰς πεντακισχίλους ἀποστάντες
 τῶν Ἑλλήνων οὐκ ὁδὸς ἤτομόλουν πρὸς τοὺς βαρβά-
 ρους. τοὺτους δὲ οἱ πρὸς τὴν κατασκαπὴν ἐκπεμφθέν-
 τες ὡς εἶδον ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν τῶν Καρχηδονίων
 προσάγοντας, νομίσαντες τὴν τῶν Ἑλλήνων δύναμιν 10
 ἅπασαν διεσκαυασμένην εἶναι, ταχὺ τοῖς στρατιώ-
 ταις ἐδήλωσαν τὴν προσιοῦσαν δύναμιν. διαδοθέντος
 οὖν πρὸς ἅπαντας τοῦ λόγου θόρυβος ἐνέπιπτε καὶ
 προσδοκία τῆς τῶν πολέμων ἐφόδου. ἐκαστοῦ δὲ τὴν
 ἀσπληρίαν ἐν τῇ φυγῇ τιθιμένου, καὶ μήτε παραγγέλ-
 ματος δοθέντος ὑπὸ τῶν στρατηγῶν μήτε ταξέως
 οὔσης μηδεμιᾶς, οἱ φεύγοντες ἐνέπιπτον ἀλλήλοις·
 ὧν οἱ μὲν διὰ τὰ σκότος οἱ δὲ διὰ τὴν ἐκπληξιν
 αἰχμαῶντες τοὺς οἰκίους ὡς πολέμιους ἡμύνοντο.
 πολλοὺ δὲ φόβου γινόμεναι, καὶ τῆς ἀγνοίας ἐπικρα- 20
 τοῦσης, οἱ μὲν ἐν χειρῶν νόμφ διεφθάρησαν, οἱ δ'
 ἐκπεπληγότες ἀκοπῆς καὶ τὴν φυγὴν ποιοῦμενοι
 διὰ τῶν δυσχωρῶν κατακρημνίζοντο, τῆς ψυχῆς
 ἐπτοημένης διὰ τοῦ ἀπροσδόκητον φόβου· τὸ δὲ τέλος
 πλείονων ἢ πεντακισχίλων ἀπολομένων τὸ λοιπὸν
 πλῆθος διεσώθη πρὸς τὴν Καρχηδόνα. οἱ δ' ἐν τῇ
 πόλει τότε μὲν συνεισπαιττηθέντες τῇ φήμῃ τῶν ἰδίων
 ὑπέλαβον ἡττηθῆναι μάχῃ καὶ τῆς δυνάμεως τὸ πλεῖ-
 στον διεφθάρθαι. διόπερ ἀγωνιῶντες ἀνέψαν τὰς
 πυλᾶς, καὶ μετὰ θορύβου καὶ πτοήσεως ἐδέχοντο 30
 τοὺς στρατιώτας, φεβουμένους μὴ τοῖς ἐσχατοῖς αἱ
 πολέμοι συκκοπέσωται· ἡμεῖς δὲ γενομένης μαθό-
 χης τάληθές μάλισ ἀπελύθησαν τῆς τῶν δεινῶν προσ-
 δοκίας.

Οἱ δὲ περὶ τὴν Ἀγαθοκλεῖα κατὰ τὸν αὐτὸν χρό- 67
 νον, δι' ἀπαιτὴν καὶ προσδοκίαν φρενὴ τῆς ὁμοίας
 περιπέσον συμφραῖς, τῶν γὰρ ἀπαστατῶν Διβύων
 μετὰ τοῦ ἐμπυρίσμου τῆς παρεμβολῆς καὶ τὸν γενό-

μενον Θόρυβον, οὐ τολμησάντων προάγειν, ἀλλ' εἰς
 τοὺς πύλους πάλιν ἐπανιόντων, τοῖν Ἑλλήνων τέτρες
 αἰσθόμενοι προσιόντας αὐτοὺς, καὶ δεξάντες τὴν τῶν
 Καρχηδονίων δύναμιν ἦκειν, ἀπηγγεῖλαν τοῖς περὶ
 τὸν Ἀγαθοκλέα πλησίον ὑπάρχον τοῖν πολεμίων
 στρατοπέδον. τοῦ δυνάστου δὲ παραγγεῖλαντος εἰς
 ὅπλα χωρεῖν, ἐξεπύπτον ἐκ τῆς στρατοπέδου δι
 στρατιῶται μετὰ πολλοῦ Θόρυβου. ἅμα δὲ τῆς τε
 10 τῆς τοῖν Καρχηδονίων κραυγῆς ἑξακούστου γινόμε
 νης, ὑπέκλινον πρὸς ἀλήθειαν τοὺς βαρβάρους ἀπα
 ση τῇ δυνάμει προσάγειν ἐκ αὐτοῦς. τῆς δ' ἐκπλή
 ξως τὸ βουλευέσθαι παραιρουμένης ἐνέπτετο φόβος
 εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ πάντες πρὸς φυγὴν ὤρμη
 σαν. εἰς ἀποσκευάζαντων αὐτοὺς τῶν Λιβύων, καὶ
 τῆς συντοῆς μείζονα τὴν ἄγνοιαν φυλαττέουσας, αἱ
 περιτυγχάνοντες ἀλλήλους οἷς πολεμίους ἡμύνοντο.
 ὅλην δὲ τὴν νύκτα πανταχῇ διασπερρομένων αὐτῶν,
 καὶ πανικῷ Θόρυβῳ συνεχόμενων, συνέβη πλείους
 20 τῶν τετρακισχελίων ἀναστρέφειν. ἐπιγνώσθεις δὲ 456
 μόγις τῆς ἀληθείας, οἱ δευτερογενεῖς ἐπανήλθον εἰς
 τὴν παρεμβολήν. αἱ μὲν ὅν θοοὶ αἰεὶ ἀμφοτέρω τὸν
 εἰρημένον τρόπον ἐνύχησαν ἐξανατρεφόμενοι κατὰ τὴν
 παροιμίαν τοῖς κενεῖς τοῦ σιδήρου.

68 Ἀγαθοκλῆς δὲ, μετὰ τὴν γενομένην ἀτυχίαν τῶν
 μὲν Λιβύων ἀπάγων ἀποστάντων ἀπ' αὐτοῦ, τῆς
 δὲ ὑπολειπομένης δυνάμεως ἀδυνάτουσας, διαπολεμῆν
 πρὸς τοὺς Καρχηδονίους, διεγνώ τὴν Λιβύην ἐκ
 πλεῖν διανομίσαν, ὅτε τοῖς στρατιώταις οὐκ ὑπέκλυσε
 30 δυνήσεσθαι διὰ τὸ μήτε πύργους παρεσχευάσθαι μήτε
 τοὺς Καρχηδονίους ἐπαρῆναι κατ' αὐτοὺς. οὐδ' οὐκ ἐκ
 τούτων, διὰ τὸς αἰεὶ ἐπὶ τῇ πύργῳ τοῖς
 βαρβάροις, πολὺ προέχοντες τὰς δυνάμεις καὶ δια
 βεβαιουμένους ταῖς τῶν πρώτων διαβάντων ἀπωλείαις
 ἀπατρέψαι τοὺς ἄλλους ἐπενέειν αὐτοὺς τὴν ἡμέραν ἐκ
 αὐτοῦ ὅν αὐτοὺς ὅλην τὴν νύκτα ποιῆσαι τὴν ἀναμνη
 στήν, καὶ συνεβίβασε τὸν πρῶτον τῶν πύργων ἐκ
 πλείων τῶν γὰρ ἡμετέραν ἐκείνην μὴδὲ

πόνων τῇ μητρονίᾳ καὶ φύσει τολμηρὸς ὢν, ἐπιβου-
 λὴν κατ' αὐτοῦ συνέστη. ὁ δ' Ἀρχάγαθος ὑποπιεύ-
 σας αὐτοῦ τὴν ἐπίνοιαν, παρειήρει τὸν ἔκπλουν,
 διανοούμενος μηνῦσαι τῶν ἡγεμόνων τοῖς διακωλύ-
 σουσιν τὴν ἐπιβουλὴν. ἡγεῖτο γὰρ δεινὸν εἶναι τὸ τῶν
 μὲν κινδύνων ἑαυτὸν προθύμως μετεσχηκέναι, προα-
 γασκόμενον τοῦ πατρὸς καὶ ταδελεοῦ, τῆς δὲ σω-
 τηρίας μόνον ἀποστερεῖσθαι, καταλειπόμενον ἑαδ-
 τὸν τοῖς πολέμοις. διὸ δὴ τοὺς περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα
 μέλλοντας λαθρὰ τὸν ἀπόπλουν ποιῆσθαι νυκτὸς 10
 ἐμήνησάν τε καὶ τῶν ἡγεμόνων. οἱ δὲ συνδραμιόντες οὐ
 μόνον διεκώλυσαν, ἀλλὰ κατ' τὴν πληθεὶ τὴν ραδιότη-
 γίαν ἐξέστησαν. ἐφ' οἷς οἱ στρατιῶται περιαλγείς
 γενομένοι συνέλαβον τὸν δυνάστην καὶ δήσαντες παρ-
 ῶσαν εἰς Φ. λακίην.

111 Ἀναρχίας οὖν γενομένης ἐν τῇ στρατοπέδῳ 69
 ρυθὸς ἦν καὶ ταραχὴ καὶ τῆς νυκτὸς ἐπιλαβούσης
 διεδόθη λόγος ὡς πλησίον εἶσιν οἱ πολέμοιοι. ἐμ-
 πεσοῦσης δὲ πτόης καὶ φόβου πανικοῦ διεσκευασμέ-
 νος ἕκαστος προῆγεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς οὐδενὸς πα- 20
 ραγγέλλοντος. καὶ ὃν δὴ χρόνον οἱ τὸν δυνάστην
 παραφυλάττοντες, οὐχ ἥτιον τῶν ἄλλων ἐκπεπληγμέ-
 νοι καὶ δόξαντες ὑπὸ τινων καλεῖσθαι, ταχέως
 ἐξῆγον τὸν Ἀγαθοκλέα διειλημμένον δεσμοῖς. τὸ δὲ
 πληθεὺς ὡς εἶδεν, εἰς ἔλεον ἐτρέπη, καὶ πάντες ἐπε-
 βόον ἀφείναι. ὁ δὲ λυθείς καὶ μετ' ὀλίγων ἑμβὰς εἰς
 τὸ πορθμεῖον ἔλαθεν ἐκπλεύσας κατὰ τὴν δύσιν τῆς
 Πλειάδος χειμῶνος ὄντος. οὗτος μὲν οὖν τῆς ἰδίας
 σωτηρίας φροντίδας ἐγκατέλιπε τοὺς υἱούς· οὓς οἱ
 στρατιῶται τὸν θρασυὸν ἀκούσαντες εὐθύς ἀπέσφα- 30
 ξαν, καὶ στρατιηγούς ἐξ ἑαυτῶν ἐλέμενοι διελύθησαν
 πρὸς Καρχηδονίους, ὥστε τὰς πόλεις ἃς εἶχον πα-
 ραδοῦναι καὶ λαβεῖν τάλαντα τριακόσια, καὶ τοὺς

457 μὲν αἰρουμένους μετὰ Καρχηδονίων στρατεύειν κο-
 μίζεσθαι τοὺς δεδομένους μισθοὺς, τοὺς δ' ἄλλους
 εἰς Σικελίαν διακομισθέντας λαβεῖν οἰκητήριον Σο-
 λυῶντα. τῶν μὲν οὖν στρατιωτῶν οἱ πλείους ἐμμε-
 ναντες ταῖς συνθήκαις ἐτυχον τῶν ὁμολογηθέντων

τος ποικιλώτατον γενέσθαι συνέβη φόνον τῶν προ-
 γεγονότων. οὐ γὰρ μόνον τοὺς ἀκμάζοντας ταῖς ἡλι-
 πιάις ἀδελφοὺς ἢ πατέρας ἢ παῖδας ἐξῆγεν ἐπὶ τὸν
 θάνατον, ἀλλὰ καὶ πάππους, καὶ τούτων, εἰ τύχοι,
 καὶ πατέρας περιόντας ἰσχυροτέρους καὶ ταῖς ὅλαις
 αἰσθήσεσι διὰ τὸν χρόνον ἤδη παραλεχόμενους, ἔτι
 δὲ νηπίους παῖδας ἐν ἀγκάλαις φερόμενους καὶ τῆς
 ἐπιφερομένης αὐτοῖς συμφορᾷς οὐδεμίαν αἰσθῆσαι
 λαμβανοντας. ἦγοντο δὲ καὶ γυναῖκες ὅσαι μετεῖχον
 10 οἰκειότητος ἢ συγγενείας καὶ καθόλου πᾶς ὁ μέλλων
 τῇ καθ' αὐτὸν τιμωρίᾳ λύπην ἐμποιῆσαι τοῖς ἐπὶ
 τῆς Λιβύης ἀπολειφθεῖσι. πολλοῦ δὲ πλήθους καὶ
 πάντοῦ πρὸς τὴν θάλατταν ἀχθέντος ἐπὶ τὴν τι-
 μωρίαν, καὶ τῶν σφαγίων ἐφεστώτων, δάκρυα καὶ
 θηήσεις καὶ θρήνος ἐγένετο συμφορητός. ὧν μὲν ἀν-
 λείως φονευομένων, ὧν δὲ ἐπὶ ταῖς τῶν πλησίον
 συμφοραῖς ἐκπληττομένων καὶ διὰ τὸ προσδοκώμε- 459
 νον οὐδὲν διαφερόντων ταῖς ψυχαῖς τῶν προαποθνή-
 σκόντων. τὸ δὲ πάντων χαλεπωτάτον, πολλῶν ἀναι-
 20 ρεθέντων, καὶ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐρῶσιμένων τῶν
 σωματίων, οὐτὰ συγγενῆς οὐδεὶς οὔτε ἡλιος ἐτόλμα
 τινα κηδεύειν, φόβου μένος μὴ δόξῃ προσαγγέλλειν
 ἑαυτὸν μετέχοντα τῆς ἐκείνων οἰκειότητος. διὰ δὲ τὸ
 πλῆθος τῶν φονευθέντων ἐπὶ τοῦ κύματος συνέβη
 τὴν θάλατταν ἐφ' ἱκανὸν τόπον αἵματι κραθεῖσαν
 πόρρωθεν διαφαίνειν τὴν ὑπερβολὴν τῆς τοῦ πάθους
 ὁμότητος.

73 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι
 μὲν ἦρχε Κόροιβος, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατὸν ἀρ-
 80 χὴν παρέλαβον Κόιντος Μάρκιος καὶ Πόπλιος Κορ-
 νήλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀντίγονος ὁ βασιλεὺς, τελευ-
 τήσαντος αὐτῷ τοῦ νεωτέρου τῶν υἱῶν Φοίνικος,
 τοῦτον μὲν βασιλικῶς ἔθαψε, τὸν δὲ Δημήτριον ἐκ
 τῆς Κύπρου μεταπέμψάμενος ἤθροισε τὰς δυνάμεις
 εἰς τὴν Ἀντιγονίαν. ἔκρινε δὲ στρατεῖν ἐπὶ τὴν
 Αἴγυπτον. αὐτὸς μὲν οὖν τοῦ πεζοῦ στρατεύματος
 ἀφηγούμενος προῆγε διὰ τῆς κοίτης Συρίας, ἔχων
 πέζους μὲν πλείους τῶν ὀκτακισμυρίων, ἵππεῖς δὲ

ἡνὶ ὀκτατάςχιλλους, ἐλέφαντας δὲ τρεῖσι πλείους τῶν
 ὀγδοήκοντα. τῷ δὲ Δημητρίῳ παραδόντες τὸν στόλον
 συνέταξε συμπαραπλεῖν ἅμα πορευομένη τῇ δυνάμει,
 παρσκευασμένων τῶν ἀπασῶν νεῶν μακρῶν μὲν
 ἑκατὸν πενήκοντα, πορείων δὲ στρατιωτικῶν ἑκα-
 τόν, ἐν οἷς ἐκμίσθετο βελῶν πλήθος. τῶν δὲ κυβερ-
 νητῶν οἰομένων δεῖν ὑπάρχειν τῇ τῆς Πλευσίδους δὴ-
 οὖν δουλοδωτῇ ἔσθθαι μεθ' ἡμέρας ὀκτώ, τούτους
 μὲν ἐπέτρεψε ὥς κατορθώσασθαι τοὺς κινδύνους,
 αὐτὸς δὲ στρατοπεδεύων περὶ Γάζαν, καὶ σπεύδων ἐν
 ᾧ θάσσε τὴν τοῦ Πτολεμαίου παρασκευήν, τοῖς μὲν
 στρατιώταις παρήγγειλε δέχ' ἡμερῶν ἔχειν ἐπιπλή-
 ον, ἐπὶ δὲ ταῖς καμῖλῳς ταῖς ἀθροισθείσαις ὑπὸ
 τῶν Ἀράβων ἐπέθηκε σίτου μυριάδας μεθιμνῶν
 ἑρεῖς καὶ δίκτα καὶ χόρτον πλήθος τοῖς τετραπλοσι· τὰ
 τε βέλη κομίζων τρεῖς ζεύγεις προῆγε διὰ τῆς ἐρήμου
 μετὰ κακοπαθείας διὰ τὸ πολλοὺς εἶναι τῶν τόπων
 τελευτωθεῖς, καὶ μάλιστα περὶ τὰ καλούμενα βάρα-
 θρα, οὗ δὲ περὶ τὸν Δημήτριον ἐκ τῆς Γάζης ἐκ- 74
 κλεισθέντες περὶ μέσας νύκτας τὸ μὲν πρῶτον εὐδίας 20
 σδῆς ἐφ' ἡμέρας τινὰς ταῖς ταχυαντιούσαις ναυσὶν
 ἐρρῦμόλκουν τὰ στρατιωτικὰ πορεῖα· ἔπειτα τῆς
 Πλευσίδους περιπάταλαμψύνουσης αὐτοὺς, καὶ πνεύ-
 ματος ἐπιγένομένου βορείου, συνέβη πολλὰ τῶν τε-
 τρηρικών σκαφῶν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος κατεπεχθῆναι
 παραβόλως ἐπὶ πόλιν Ραφίαν ὁδὸν δυσπροσέρμι-
 40 οὔτων καὶ τεναγῶδη. τῶν δὲ πλοίων τῶν κομιζόντων
 τὰ βέλη, τὰ μὲν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος συγκλυσθέντα
 διεφθάρη, τὰ δ' ἐπαλειθρόμησεν εἰς τὴν Γάζαν τοῖς
 δὲ κράτιστοις τῶν σκαφῶν βιασάμενοι διέτειναν με- 30
 χρὶ τοῦ Κασίου. τοῦτο δὲ τοῦ μὲν Νεῖλλον διεσπότην
 οὐ μακρὸν, ἀλίμενον δὲ ἔστι καὶ κατὰ τὰς χειμέ-
 ρους περιστάσεις ἀπροςόριστον. διόπερ ἡναγκά-
 ζοντο τὰς ἀγκύρας ἀφέντες ὥς ἂν ἐν δυοῖ σιαδίοις
 ἀπὸ τῆς γῆς ἀποσαλεύειν, ἅμα πολλοῖς περιεχόμενοι
 δεινοῖς τοῦ μὲν γὰρ κλύδωνος ῥηγνυμένου τραχύτε-
 ρον ἐκινδύνειον αὐταὶνδρα τὰ σκάφη συγκλυσθῆναι,
 τῆς δὲ γῆς σδῆς ἀπροςόριστον καὶ πολέμιας οὕτε

πᾶς ἀκινδύνως ἦν προσπλεῖν αὐτῇ τοὺς ἄνδρας
 προσκλήσασθαι, τὸ δὲ μέγατον, ἐκλελοίπει τὰ εἰς ποταμὸν
 ἀνθρώποις ὑδωρ, εἰς τριαντήν δὲ πᾶσαν κατακλι-
 σθῆσαν ὥστε εἰ μίαν ἡμέραν ὁ χειμὼν ἐπέμεινε, πάν-
 τες ἂν τοῦ διψᾶν διασθάρσασαν. ἐκ αἰθυμίας δ' ὄντων
 ἀπάντων, καὶ προσδοκιμῆς ἥδη τῆς ἀπωλείας, τὸ
 μὲν πνεῦμα κατεπαύσετο, ἡ δὲ μετ' Ἀντιγόρου δυνά-
 μεις κατακτετήσασα πλησίον τοῦ σκάλου κατεστρατοπέ-
 δευσεν. ἐκβάντες οὖν ἐκ τῶν σκαφῶν καὶ προσανα-
 10 λαβόντες ἑαυτοὺς ἐν τῇ στρατοπεδείᾳ, προσέμεναν
 τῶν νεῶν τὰς ἀποσπασθείσας. διασθάρσῃ δ' ἐκ τῶν
 τῷ σάλῳ τρία σκάφη τῶν πεντηρηκῶν, ἐξ ὧν ἐνὶ
 τῶν ἀνδρῶν διεκρήσαντο πρὸς τὴν γῆν. ἐπειτὰ Ἀν-
 τίγονος μὲν προαγαγὼν τὴν δυνάμιν πλησίον τοῦ
 Νείλου κατεστρατοπέδευσεν, ἀπέχων δύο σταδίους
 ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ.

75 Πτολεμαῖος δὲ προκατελήφως τοὺς εὐκαιροτά-
 τους τόπους ἀσφαλέσι φυλακαῖς, ἀπέστειλε τινὰς ἐν
 τοῖς κοντιωτοῖς, παρακλιυσάμενος προσπλεῖν πλη-
 20 σίον τῆς ἐκβάσεως καὶ κηρύττειν ὅτι δώσει χάρις με-
 ταβαλλομένοις ἀπ' Ἀντιγόρου, τῶν μὲν ἰδιωτῶν ἐκα-
 στοῖς δύο μνᾶς, τοῖς δ' ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμένοις
 πάλαντον. γενομένων οὖν τῶν κηρυγμάτων τοιοῦτων
 ἐκέλευσε τὰς ὁρμὴν πρὸς μετάθεσιν τοῖς μετ' Ἀντιγό-
 ρου μαθοφόροις, ἐν οἷς καὶ τῶν ἡγεμόνων πλείους
 εἶναι συνέβαινε δι' αἰτίας τινὰς εἰς τὸ μεταβολῆς
 ἐπιθυμεῖν. πολλῶν δὲ πρὸς αὐτὸν αὐτομολούντων,
 ὁ μὲν Ἀντίγονος ἐπιστήσας τῷ χεῖλει τοῦ ποταμοῦ
 τοξότας καὶ σφενδονήτας καὶ πολλὰ τῶν ἄεθελικῶν
 30 τοὺς προσπλέοντας ἐν τοῖς κοντιωτοῖς ἀπέστειλε, τῶν
 δ' αὐτομολούντων συλλαβὴν τινὰς δεξιῶς ἡκίστοτο,
 βουλόμενος κατακλιθέσθαι τοὺς τῆς ὁμοίας ὁρμῆς
 ἀντεχομένους. καὶ προσλαβὼν τὰ καθυστεροῦντα τῶν
 σκαφῶν προσέπλευσεν ἐπὶ τὸ καλούμενον Ψευδόστα-
 μον, νομίζων ἐνταῦθα δυνήσεσθαι τινὰς τῶν στρα-
 τιωτῶν ἀποβιβάσαι. εὐρὼν δὲ πρὸς αὐτῷ φυλακὴν
 ἰσχυράν, καὶ τοῖς τε ἄεθελαῖς καὶ τοῖς ἄλλοις παρ-
 τήοις βέλειεν ἀνεργάμενος, ἀπέπλευσε περικαταλαμ-

βανούσης νυκτός. ἔπειτα παραγγέλλας τοῖς κυβερνή-
ταις ἀκολουθεῖν τῇ στρατηγίδι νηὶ προσέχοντας ἐφ'
461 λαμπτήρι προσιπλευσεν ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ Νείλου
τὸ καλούμενον Φατινικόν· ἡμέρας δὲ γενομένης,
ἐπειδὴ πολλαὶ τῶν κῶν ἀπεπλανήθησαν, ἠναγκα-
σθη ταύτας περιμένειν καὶ τὰς μάλιστα ταχυναυ-
τούσας τῷ ἡκολουθηκῶν ἔξαποστέλλειν ἐπὶ τὴν
τούτων ζήτησιν.

Διόπερ χρόνου γενομένου πλείονος οἱ μὲν περὶ 76
τὸν Πτολεμαῖον πυνθόμενοι τὸν κατὰ πλουν τῶν πολε- 10
μίων ἦγον ὁξείως βοηθήσοιτες, καὶ τὴν δύναμιν δια-
σκεύασαντες ἐσκησαν παρὰ τὸν αἰγιαλόν. ὁ δὲ Δημη-
τρίος ἀποτυχὼν καὶ ταύτης τῆς ἐκβάσεως, καὶ τὴν
συνάπτουσαν παραλίαν ἀκούων ἔλσει καὶ λίμναϊς
ἐχυρῶσθαι φυσικῶς, ἐπαλινδρόμει παντὶ τῷ στόλῳ.
εἰτ' ἐμπειρόντες βορέου λαμπροῦ, καὶ τοῦ κλύδωνος
εἰς ὕψος αἰρομένου, τρία μὲν σκάφη τῶν τετραρηι-
κῶν καὶ τῶν στρατιωτικῶν πορείων ἅμα κατὰ τὸ
αὐτὸ βραιότερον ὑπὸ τοῦ κύματος ἐπὶ τὴν γῆν ἔξε-
βράσθη καὶ τοῖς περὶ τὸν Πτολεμαῖον ὑποχείρια 20
κατέστη, αἱ δ' ἄλλαι ἐκβιασμένων τῶν πληρωμά-
των διεσώθησαν πρὸς τὴν Ἀντιγόρου στρατοπέδειαν.
τῶν δὲ περὶ τὸν Πτολεμαῖον διεληλυθῶτων πᾶσαν τὴν
περὶ τὸν ποταμὸν ἐκβασιν φυλακαῖς ἰσχυραῖς, καὶ
πολλῶν μὲν σκαφῶν ποταμίων αὐτῷ παρεσκευασμέ-
νων, πάντων δὲ τούτων ἐχόντων βέλη παντοῖα καὶ
τοὺς χρησομένους αὐτοῖς ἄνδρας, οἱ περὶ τὸν Ἀντί-
γονον οὐ μετρίως ἠπορούντο. ἡ γὰρ ναυτικὴ δύνα-
μις ἄχρηστος ἦν αὐτοῖς προκατελημμένου τοῦ Πηλου-
σιακοῦ στόματος ὑπὸ τῶν πολεμίων, τὸ τε περὶ 30
στράτευμα τὴν ὁρμὴν ἄπρακτον εἶχε τῷ μεγέθει
τοῦ ποταμοῦ διεργόμενον, τὸ δὲ μέγιστον, ἡμερῶν
ἤδη συχῶν διεληλυθυῶν ἀπολιπεῖν ἤδη συνέβανέ
τὸν τε σῖτον καὶ τὰ χορτάσματα τοῖς κτήνεσι. διὰ
δὴ ταῦτα τῆς δυνάμεως ἀθυμούσης, παραλαβὼν τὸ
στρατόπεδον καὶ τοὺς ἡγεμόνας Ἀντίχοτος προέθηκε
βουλὴν πότερον συμφέρει μένειν καὶ διαπολεμεῖν, ἢ
νῦν μὲν ἐπανελθεῖν εἰς Συρίαν, ὑστερον δὲ καλλίον

παρίσχευασμένους στρατεύσαι καθ' ὃν ἂν χρόνον
 ἐλάχιστος ὁ Νεῖλος εἶναι δοῖη. πάντων δὲ κατενε-
 χθέντων ἐπὶ τὸ τὴν ταχίστην ἀπέναι, παρήγγειλε
 τοῖς στρατιώταις ἀναξυγνύειν, καὶ ταχὺ πάλιν
 ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Συρίαν, συμπαραπλέοντος αὐτοῦ
 καὶ τοῦ στόλου παντός. Πτολεμαῖος δὲ μετὰ τὴν
 ἀπαλλαγὴν τῶν πολεμίων περιχαρὴς γενόμενος, καὶ
 θύσας τοῖς θεοῖς χαριστήρια, τοὺς φίλους τίςτις
 λαμπρῶς. καὶ πρὸς μὲν τοὺς περὶ Σέλευκον καὶ Λυ-
 10 σίμαχον καὶ Κάσσανδρον ἔγραψε περὶ τῶν εὐτυχη-
 ματων καὶ περὶ τοῦ πλήθους τῶν πρὸς αὐτὸν αὐτο-
 μολησάντων, αὐτὸς δὲ τὸ δεύτερον ἡγωνισμένος ὑπὲρ
 τῆς Αἰγύπτου, καὶ νομίσας δορικτῆτον ἔχειν τὴν
 χώραν, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν.

77 Ἀρα δὲ τοῦτοις πράττομένοις Διονύσιος ὁ τῆς
 Ἡρακλείας τῆς ἐν τῇ Πόντῳ τύραννος ἐτελεύτησεν
 ἄρξας ἑτη τριακόντα δύο, τὴν δὲ δυναστείαν διαδέ-
 ξάμενοι οἱ υἱοὶ Ὀξάθρας καὶ Κλέαρχος ἥρξαν ἑτη
 ἐπτακαίδεκα. κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Ἀγαθοκλῆς ἐπῆκει 462

20 τὰς ὑπ' αὐτὸν πόλεις ἀσφαλιζόμενος φρουραῖς καὶ
 χρήματα πράττομενος· σφόδρα γὰρ εὐλαβεῖτο μήποτε
 διὰ τὰς γεγενημένας περὶ αὐτὸν αὐτυχίας ὀρμήσωσιν
 οἱ Σικελιώται πρὸς τὴν αὐτονομίαν. καθ' ὃν δὲ χρό-
 νον Πασίφιλος ὁ στρατηγός, ἀκούσας τὴν τῶν Ἀγα-
 θοκλέους υἱῶν ἀναίρεσιν καὶ τὰ περὶ τὴν Λιβύην
 ἐλαττώματα, τοῦ μὲν δυνάστου κατεφρόνησε, πρὸς
 δὲ Δεινοκράτην ἀποστὰς καὶ φίλλαν αὐτῷ συνθέμε-
 νος τὰς τε πόλεις ἃς ἦν πεπιστευμένος διακατέσχε,

20 ἁλλοτρίαν κατέσχευασε τοῦ τυράννου. ὁ δὲ Ἀγαθο-
 κλῆς πανταχόθεν τῶν ἐλπίδων περικοπιτομένων οὕτως
 ἐταπεινώθη τὴν ψυχὴν ὥστε διαπρεσβεύεσθαι πρὸς
 Δεινοκράτην καὶ παρακαλεῖν ἐπὶ τοῖςδε συνθήκας
 ποιήσασθαι· ἐκχωρῆσαι μὲν τῆς δυναστείας Ἀγα-
 θοκλέα, παραδεῖναι δὲ τὰς Συρακούσας τοῖς πολί-
 ταις, καὶ μηκέτι εἶναι φυγάδα Δεινοκράτην· ἐξαί-
 ρετα δὲ δοθῆναι τῶν ἐθνμάτων Ἀγαθοκλεῖ δύο,
 Θέρμη καὶ Κεφαλοίδιον, καὶ τὴν χώραν τὴν τούτων.

θαυμάσαι δ' ἂν τις εἰκότως ἐν τούτοις πᾶς Ἀγα-78
 θοκλῆς, ὑποσιαιτικός ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι γινόμενος
 καὶ μηδέποθ' ἑαυτὸν ἐν ταῖς ἐσχάταις προσδοκίαις
 ἀπελπίσας, τότε δειλιάσας ἀκοντιὶ παρεχώρησε τοῖς
 πολεμίοις τῆς τυραννίδος, ὑπὲρ ἧς πολλοὺς καὶ με-
 γάλους κινδύνους προηγωνίσατο, καὶ τὸ πάντων πα-
 ραλογώτατον, Συρακουσῶν τε κυριεύσας καὶ τῶν
 ἄλλων πόλεων καὶ ναῦς καὶ χρήματα κεκτημένος
 καὶ δύκαμιν σύμμετρον ἐξησθένησε τοῖς λογίμοις,
 οὐδὲν τῶν γενομένων περὶ Διονύσιον τὸν τύραννον 10
 μνησθεῖς. τούτου γὰρ ποτε συνδιωχθέντος εἰς περί-
 στασιν ὁμολογουμένως ἀπεγνωσμένην, καὶ διὰ τὸ
 μέγεθος τῶν ἐπηρητημένων κινδύνων ἀπελπίσαντος μὲν
 τὰ κατὰ τὴν δυναστείαν, μέλλοντος δ' ἐκ τῶν Συρα-
 κουσῶν ἐξιππεύειν πρὸς ἐκούσιον φυγὴν, Ἐλωρις ὁ
 πρεσβύτερος τῶν φίλων ἐπιλαβόμενος τῆς ὁρμῆς
 Διονύσιε, φησί, καλὸν ἐντάφιον ἢ τυραννίς. παρα-
 πλησίως δὲ τούτῳ καὶ ὁ κηδεστὴς Μεγακλῆς ἀπεφῆ-
 νατο πρὸς αὐτόν, εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν ἐκ τῆς τυραν-
 νίδος ἐκπίπτοντα τοῦ σκέλους ἐλκόμενον ἀπέναι, καὶ 20
 μὴ κατὰ προαίρεσιν ἀπαλλαττεσθαι. ὑπὸ δὲ τούτων
 τῶν παρακλήσεων ὁ Διονύσιος μετεωρισθεὶς ἐνεκαρ-
 τέρησε πᾶσι τοῖς δοκοῦσιν εἶναι δεινοῖς, καὶ τὴν μὲν
 ἀρχὴν μείζονα κατέσκευασεν, αὐτὸς δὲ ἐκ τοῖς ταν-
 τῆς καλοῖς ἐγχεύσας ἀπέλιπε τοῖς ἐχθροῖς μεγί-
 στην τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην δυναστείαν. Ἀγαθοκλῆς 79
 463 δ' ἐπ' οὐδενὶ τούτων μετεωρισθεὶς οὐδὲ τὰς ἀν-
 θρωπίνας ἐλπίδας ἐξελέγξας τῇ πείρᾳ, τηλικαύτην
 ἀρχὴν ἐκδοτὸν πεποίηται ταῖς ὁμολογίαις. ταύτας δ'
 αὐσυντελέστους συνέβη γενέσθαι, τῇ μὲν Ἀγαθο- 80
 κλέους προαίρεσει κυρωθείσας, διὰ δὲ τὴν Δεινοκρά-
 τος πλεονεξίαν μὴ προσδεχθείσας. οὗτος γὰρ μο-
 ναρχίας ὢν ἐπιθυμητῆς τῆς μὲν ἐν ταῖς Συρακού-
 σαις δημοκρατίας ἀλλότριος ἦν, τῇ δὲ ἡγεμονίᾳ τῇ
 τότε οὕσῃ περὶ αὐτὸν εὐηρεσιεῖτο. ἀφηγεῖτο γὰρ πε-
 ςῶν μὲν πλειόνων ἢ δις μυρίων, ἱππέων δὲ τρις χι-
 λίων, πόλεων δὲ πολλῶν καὶ μεγάλων, ὥστε αὐτὸν
 καλεῖσθαι μὲν τῶν φυγάδων στρατηγόν, τῇ δ' ἀλη-

- θέλα βασιλικὴν ἔχειν ὑπεροχὴν, τῆς ἡξουσίας οὐσης περὶ αὐτὸν αὐτοκράτορος. εἰ κατέλθοι δ' εἰς τὰς Συρακούσας, πάντως ἀναγκαῖον ἂν ᾦν ἰδιώτην ὑπάρχειν καὶ ἓνα τῶν πολλῶν ἀριθμεῖσθαι, τῆς αὐτονομίας ἀγαπώσης τὴν ἰσότητα, ἐν τε ταῖς χειροτονίαις ὑπὸ τοῦ τυχόντος δημαγωγοῦ παρενημερεῖσθαι, τοῦ πλήθους ἀντικειμένου ταῖς ὑπεροχαῖς τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀγόντων παρρησίαν. οἷόπερ Ἀγαθοκλῆς μὲν δικαίως ἂν λέγοιτο λελοιπέναι τὴν τῆς τυραννίδος τά-
10 ξιν, Δεινοκράτης δ' αἴτιος εἶναι νομίζοιτο τῶν ὕστερον τῷ δυνάστη κατορθωθέντων. οὗτος γάρ, συνεχῶς Ἀγαθοκλέους διαπρεσβευομένου περὶ τῶν ὁμολογιῶν, καὶ δεδομένου συγχωρῆσαι τὰ δύο φρούρια πρὸς καταβίωσιν, αἰεὶ προφάσεις εὐλόγους κατεσκεύαζε, δι' ὧν διέκοπτε τὰς ἐλπίδας τῶν ὁμολογιῶν, ποτὲ μὲν ἀποφαινόμενος ἐκ Σικελίας αὐτὸν ἀπαλλάττεσθαι, ποτὲ δὲ τὰ τέκνα πρὸς ὁμηρείαν αἰτῶν. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς γνούς αὐτοῦ τὴν ἐπίνοιαν, πρὸς μὲν τοὺς φυγάδας διεπέμπετο κατηγορῶν τοῦ Δεινο-
20 κράτους, ὡς διακωλύοντος αὐτοῦ τυχεῖν αὐτοὺς τῆς αὐτονομίας, πρὸς δὲ τοὺς Καρχηδονίους πρεσβευτὰς ἀποστείλας συνέθετο τὴν εἰρήνην ἐφ' ὅς τὰς πόλεις κομισσάσθαι τοὺς Φοίνικας πάσας τὰς πρότερον ὑπ' αὐτοὺς γεγενημένας· ἀντὶ δὲ τούτων ἔλαβε παρὰ Καρχηδονίων χρυσίον μὲν εἰς ἀργυρίου λόγον τριακοσίων ταλάντων, ὡς δὲ Τίμαιός φησιν, ἑκατὸν πεντήκοντα, οἷτον δὲ μεδίμωνν εἴκοσι μυριάδας. καὶ τὰ μὲν περὶ Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.
- 80 Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Σαμνῖται μὲν Σῶραν καὶ
80 Καλατίαν πόλεις Ῥωμαίοις συμμαχοῦσας ἐκπολιορκήσαντες ἐξηνδραποδίσαντο· οἱ δ' ὑπατοὶ δυνάμειν ἀδραῖς εἰς τὴν Ἰαπυγίαν ἐμβαλόντες πλησίον Σιλβίου πόλεως κατεστράτοπέδευσαν. φρουρομένης δ' αὐτῆς ὑπὸ Σαμνιτῶν συνεσιήσαντο πολιορκίαν ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, καὶ κατὰ κράτος ἐλόντες αἰχμάλωτα σώματα πλείω τῶν πεντακισχιλίων ἔλαβον καὶ τῶν ἄλλων 464
λαφύρων ἱκανόν τι πλῆθος. ἀπὸ δὲ τούτων τὴν τῶν Σαμνιτῶν χώραν ἐπῆλθον δεινδροτομοῦντες καὶ πάντα

τόπον καταφθείροντες· πολλά γὰρ ἔτη τῆς Ῥώμης
 πρὸς τοῦτο τὸ ἔθνος διαπολεμούσης ὑπὲρ τῆς ἡγε-
 μονίας, ἤλπιζον τῶν ἐπὶ τῆς χώρας κτήσεων στερή-
 σαντες τοὺς πολέμιους ἀναγκάσειν εἶναι τοῖς ὑπερέ-
 χονσι. διὸ καὶ πέντε μῆνας καταναλώσαντες εἰς τὴν
 ἐξῆς πόλεμικῃ γῆς καταφθορὰν τὰς τε ἐπαύλεις σχε-
 δὸν ἀπάσας ἐπυρόλησαν καὶ τὴν χώραν ἐξηγρίωσαν,
 ἀφανίσαντες πᾶν τὸ δυνάμενόν ἐνέγκειν ἡμέρον καρ-
 πόν· μετὰ δὲ ταῦτα τοῖς μὲν Ἀναγνίταις ἀδικήματα
 ποιοῦσι πόλεμον κατήγγειλαν, Φρουσίωνα δὲ ἐκπο- 10
 λωρήσαντες ἀπέδοντο τὴν χώραν.

Τοῦ δ' ἐνιαυτοῦ χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι 81
 μὲν ἦρχεν Εὐξενίππος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπῆρχον ὕπατοι
 Λεύκιος Πόπτιουμιος καὶ Τιβερίος Μινούκιος. ἐπὶ δὲ
 τούτων Ῥοδίων ἐνέσθη πόλεμος πρὸς τὸν Ἀντίγονον
 διὰ τοιαύτας τιτὰς αἰτίας. ἡ πόλις ἡ τῶν Ῥοδίων
 ἰσχυρότατα ναυτικαῖς δυνάμεσι καὶ πολιτευομένη καλ-
 λιστα τῶν Ἑλλήνων περιμάχητος τοῖς δυνάσταις
 καὶ βασιλεῦσιν ἦν, ἐκαστου σπεύδοντος εἰς τὴν αὐτοῦ
 φιλίαν προσλαμβάνεσθαι. προερωμένη δὲ πόρρωθεν 20
 τὸ συμφέρον, καὶ πρὸς ἅπαντας κατ' ἰδίαν συντε-
 θεμένη τὴν φιλίαν, τῶν πρὸς ἀλλήλους τοῖς δυνά-
 σταις πολέμων οὐ μετέχε· διόπερ συνέβαιεν αὐτὴν
 τιμᾶσθαι μὲν ὑφ' ἐκάστου βασιλικαῖς δωρεαῖς, ἄγου-
 σάν δὲ πολλὸν χρόνον εἰρημὴν μεγάλην ἐπίδοσιν λα-
 βεῖν πρὸς αὐξήσειν. ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ προεληλυθεν
 δυνάμειος ὥςδ' ὑπὲρ μὲν τῶν Ἑλλήνων ἰδίᾳ τὸν πρὸς
 τρὺς πειραταῖς πόλεμον ἐπαναφρεῖσθαι, καὶ καθαρὰν
 πάρεχεσθαι τῶν κακῶν τὴν θάλατταν, τὸν δὲ
 πλείστον ἰσχυρότατα τῶν μνημόνευομένων Ἀλεξαν- 30
 δρὸν προτιμήσαντα αὐτὴν μάλιστα τῶν πόλεων καὶ
 τὴν ὑπὲρ ὅλης τῆς βασιλείας διαθήκην ἐκεῖ θεῖσθαι
 καὶ τὰλλα θαυμάζειν καὶ προάγειν εἰς ὑπεροχὴν. οἱ
 δ' οὖν Ῥόδιοι πρὸς πάντας τοὺς δυνάστας συντε-
 θεταίροι τὴν φιλίαν διετήρουν μὲν ἑαυτοὺς ἐκτὸς
 ἐγγλήμιτος δικαίου, ταῖς δ' εὐνοίαις ἔρρεπον μάλι-
 στα πρὸς Πτολεμαῖον. συνέβαινε γὰρ αὐτοῖς τῶν τε
 προσδόντων τὰς πλείστας εἶναι διὰ τοὺς εἰς Αἴγυπτον

82 πλείοντας ἐμπόρους καὶ τὸ σύνολον τρέφεσθαι τὴν πόλιν ἀπὸ ταύτης τῆς βασιλείας. ὃ δὲ συνορῶν ὁ Αντίγονος, καὶ σπενδῶν αὐτοὺς ἀποσπᾶσαι τῆς πρὸς ἐκείνον ἐπιπλοκῆς, τὸ μὲν πρῶτον πρεσβευτὰς ἀπέστειλε καθ' ὃν καιρὸν ὑπὲρ τῆς Κίπρου διεπολέμει πρὸς Πτολεμαῖον, αἰῶν αὐτῷ συμμαχεῖν καὶ ναῦς συναποστέλλαι τῷ Δημητρίῳ, οὐ πράσεχόντων δ' αὐτῶν ἀπέστειλε τινα τῶν στρατηγῶν μετὰ νεῶν, συντάξας τοὺς πλείονας εἰς Αἴγυπτον ἐκ τῆς Ρόδου 10 καταγείν καὶ περιαιρεῖσθαι τὰ φορτία. τούτου δ' ἐκβληθέντος ὑπὸ τῶν Ροδίων φησας αὐτοὺς ἀδίκου κατῆρχθαι πόλεμον διηπειλήσατο πολιορκήσας δύναμειν ἀδραῖς τὴν πόλιν. οἱ δὲ Ρόδιοι τὸ μὲν πρῶτον ἐψηφίσαντο μεγάλας αὐτῷ τιμὰς, καὶ πέμψαντες πρεσβεῖς ἤξιον μὴ βιάσασθαι τὴν πόλιν, προσέειπεν παρα τὰς συνθήκας εἰς τὰν πόλεμον, πρὸς 465 Πτολεμαῖον, τραχύτερον δὲ τοῦ βασιλέως ἀπακινήτος καὶ τὸν υἱὸν Δημητρίον ἐπέμψαντος μετὰ δυνάμειος καὶ πολιορκητικῶν ὀργάνων, φεβηθέντες τὴν 20 ὑπεροχὴν τοῦ βασιλέως τὸ μὲν πρῶτον ἀπέστειλαν πρὸς τὸν Δημητρίον, φησαντες συμπολεμήσειν. Αντίγονω πρὸς Πτολεμαῖον, ὡς δ' ἐκείνος ὀμνῶντες, ἑκατὸν ἦται τοὺς ἐπιφανέστατους, καὶ τοῖς λιμέσι δεχέσθαι τὸν στόλον προσεταίτην, ὑπολαβάντες ἐπιβουλευεῖν αὐτὸν τῇ πόλει τὰ πρὸς πόλεμον παρὰ σκευάζοντο. Δημήτριος δὲ πᾶσαν τὴν δύναμιν ἀθροίσας εἰς τὸν ἐν Λαρυμίοις λιμένα στόλον ἐξήρτη, πρὸς τὸν ἐπιπλοῦν τὸν ἐπὶ τὴν Ρόδον. εἶχε δὲ ναῦς μακρὰς μὲν παντοίας μεγέθει διαφοράς, ὑψηλῶς 30 δὲ πλείω τῶν ἑκατὸν ἐβδομήκοντα, ἐν δὲ ταύταις ἐκομίζοντο στρατιῶται βραχὺ λεπτομεγεθὺ τῶν τετρακισμυρίων συν ἵππευσι καὶ τοῖς σινημαχοῦσι περὶ ταῖς ὑπῆρχε δὲ καὶ βελῶν παντοίων πλήθος, καὶ πάντων τῶν πρὸς πολιορκίαν χρησίμων, μεγάλη παρὰ σκευή. χωρὶς δὲ τούτων ἰδιωτικὰ πορεῖα ἀμνηκ- λούθει τῶν ταῖς ἀγοραῖς χωρμένων βραχὺ λεπτομεγεθῶν χιλίων. πολλὰ γὰρ ἔτη τῆς χώρας τῆς Ροδίων ἀπορρήτου γεγενημένης συνέρρει, πανταχόθεν πλή-

θος τῶν εἰωθότων ὠφελείας ἰδίας ἡγεῖσθαι τὰ τῶν
 πολεμουμένων ἀτυχήματα. ὁ μὲν οὖν Δημήτριος, 83
 ὥσπερ εἰς τινα ναυμαχίαν ἐκτάξας τὸν στόλον κατα-
 πληκτικῶς προηγεῖσθαι μὲν ἐποίησε τὰς μακρὰς
 ναῦς, ἔχουσας ἐπὶ ταῖς πρῶταις τοὺς τρισπιθάμους
 τῶν ὀξυβελῶν, ἐπακολουθεῖν δὲ τὰς στρατιωτικὰς καὶ
 τὰς ἱππηγούς ὀρυμνικουμένας ὑπὸ τῶν ταῖς εἰρε-
 σιαῖς χρωμένων, ἐπὶ πᾶσι δὲ καὶ τὰ τῶν πειρατῶν
 πορεῖα καὶ τὰ τῶν ἐμπόρων καὶ ἀγοραίων, ὑπερά-
 γοντα τῷ πλήθει, καθάπερ προειρηται, ὥστε πάντα 10
 τὸν ἀνὰ μέσον τόπον τῆς τε νήσου καὶ τῆς ἀντικει-
 μένης παραλλας συμπεπληρωμένον φαίνεσθαι τοῖς
 πλοίοις, καὶ πολὺν φόβον καὶ κατάπληξιν παρέχε-
 σθαι τοῖς ἀπὸ τῆς πόλεως θεωροῦσιν. οἱ μὲν γὰρ
 στρατιῶται τῶν Ῥοδίων διειληφότες τὰ τεύχη τὸν
 ἐπίπλουν ἐκαραδόκουν τῶν πολεμίων, πρεσβύται δὲ
 καὶ γυναῖκες ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ἀγεώρων, οὔσης τῆς
 πόλεως, θεατροειδοῦς, πάντες δὲ τό τε μέγεθος τοῦ
 στόλου καὶ τὴν αὐγὴν τῶν ἀποστελλόντων ὅπλων
 καταπληττόμενοι περὶ τῶν ὅλων οὐ μετρίως ἡγω- 20
 νίων. εἰθ' ὁ μὲν Δημήτριος κατέπλευσεν εἰς τὴν νῆ-
 σον· ἀποβιβάσας δὲ τὴν δύναμιν κατεστρατοπέδευσε
 πλησίον τῆς πόλεως, ἐκτὸς βέλους ποιησάμενος τὴν
 παρεμβολήν. εὐθύς δὲ τῶν τε πειρατῶν καὶ τῶν ἄλ-
 λων τοὺς εὐθέτους ἐξέπεμψε πορθήσοντας τὴν νῆ-
 σον καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. ἐδενδροτόμησε
 δὲ καὶ τὴν πλησίον χώραν καὶ καθεῖλε τὰς ἐπαύ-
 λεις, ἐξ ὧν ὠχύρωσε τὴν στρατοπεδείαν περιλαβὼν
 τριπλῶ χάρακι καὶ σταυρώμασι πυκνοῖς καὶ μεγά-
 λοις, ὥστε τὴν τῶν πολεμίων βλάβην γίνεσθαι τῶν 30
 ἰδίων ἀσφάλειαν. μετὰ δὲ ταῦτα πάση τῇ δυνάμει
 καὶ τοῖς πληρώμασιν ἔχωσεν ἐν ὀλίγαις ἡμέραις τὸ
 μεταξὺ τῆς πόλεως διαλεῖπον πρὸς τὴν ἑκβασίν, καὶ
 κατεσκευάσε λιμένα ταῖς ναυσὶν ἀρκοῦντα.

Οἱ δὲ Ῥόδιοι μέχρι μὲν τινος πρέσβεις ἐκπέμ- 84
 466 ποντες ἤξιουν μηδὲν πράξαι κατὰ τῆς πόλεως ἀνή-
 κιστον· ὡς δ' οὐδεὶς αὐτοῖς προσεῖχεν, ἀπογνόντες
 τὰς διαλύσεις ἐξέπεμψαν πρεσβεύτας πρὸς Πτολε-

μαῖον καὶ Ἀνσίμαχον καὶ Κάσανδρον, ἀξιοῦντες
 βοηθεῖν, ὡς τῆς πόλεως προεπολεμούσης ὑπὲρ αὐτῶν.
 τῶν δ' ἐν τῇ πόλει κατοικούντων παροίκων καὶ ξέ-
 νων δόντες ἐξουσίαν τοῖς βουλομένοις συναγωνίζε-
 σθαι, τοὺς λοιποὺς ἀχρήστους ἐκ τῆς πόλεως ἐξέ-
 πεμψαν, ἅμα μὲν τῆς τῶν ἀναγκαίων ἐνδείας προ-
 νοηθέντες, ἅμα δὲ καὶ τοῦ μηδένα τῇ καταστασεὶ
 δυσχεραίνοντα γίνεσθαι τῆς πόλεως προδοτήν. ἀπο-
 θμὸν δὲ ποιησάμενοι τῶν δυναμένων ἀγωνίζεσθαι,
 10 πολιτῶν μὲν εὖρον περὶ ἑξακισχιλίους, τῶν δὲ παροί-
 κων καὶ ξένων εἰς χιλίους. ἐψηφίσαντο δὲ καὶ τῶν
 δούλων τοὺς ἀνδρας ἀγαθοὺς γενομένους ἐν τοῖς
 κινδύνοις ἀγοράσαντας παρὰ τῶν δεσποτῶν ἐλευθε-
 ραῦν καὶ πολίτας εἶναι· ἔγραψαν δὲ καὶ τῶν τελευ-
 τησάντων ἐν τῷ πολέμῳ τὰ μὲν σώματα δημοσίᾳ
 θάπτεσθαι, τοὺς δὲ γονεῖς καὶ παῖδας τρέφεσθαι
 λαμβάνοντας τὴν χορηγίαν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ ταμείου,
 καὶ τὰς μὲν παρθένους δημοσίᾳ προικίζεισθαι, τοὺς
 δ' υἱοὺς ἐν ἡλικίᾳ γενομένους ἐν τῷ θεάτρῳ στε-
 20 φανῶσαι τοῖς Διονυσίοις πανοπλίᾳ. διὰ δὲ τούτων
 ἐκκαλεσάμενοι τὰς ἀπάντων προθυμίας εἰς τὸ τοὺς
 κινδύνους ὑπομένειν εὐψύχως, ἐποίησαντο καὶ τῶν
 ἄλλων τὴν ἐνδεχομένην παρασκευήν. ὁμονοοῦντος γὰρ
 τοῦ πλήθους, οἱ μὲν εὐποροὶ χρήματ' εἰσέφερον, οἱ
 δὲ τεχνῖται τὰς αὐτῶν ἐπιστήμας παρείχοντο πρῶς
 τὴν τῶν ὀπλων κατασκευήν, ἅπας δ' ἦν ἐνεργός, τῇ
 φιλοτιμίᾳ τοὺς ἄλλους ὑπερθέσθαι σπεύδων. διοπερ
 οἱ μὲν ἐγίνοντο περὶ τοὺς ὀξυβελεῖς καὶ πετροβόλους,
 οἱ δὲ περὶ τὴν τῶν ἄλλων παρασκευήν, τινὲς δὲ τὰ
 30 πεπονηκότα τῶν τειχῶν ἐπισκευάζον, πλεῖστοι δὲ λί-
 θους πρὸς τὰ τεῖχη φέροντες ἐσώρουν. ἐξέπεμψαν
 δὲ καὶ τῶν ἄριστα πλεουσῶν νεῶν τρεῖς ἐπὶ τοὺς
 πολεμίους καὶ τοὺς παρακομίζοντας αὐτοῖς ἀγορὰς
 ἐμπόρους. αὗται δὲ παραδόξως ἐπιφανεῖσαι πολλὰ
 μὲν πλοῖα τῶν ἐπὶ τὴν προνομήν τῆς χώρας ὠφε-
 λείας χάριν πλεόντων ἐμπόρων κατεπόντισαν, οὐκ
 ὀλίγα δὲ καὶ πρὸς τὸν αἰγιαλὸν κατασπῶσαι συνέ-
 καυσαν, καὶ τῶν αἰχμαλωτῶν τὰ δυνάμενα δοῦναι

λύτρον παρεκόμενον εἰς τὴν πόλιν. συνέθεντο γὰρ οἱ Ῥόδιοι πρὸς τὸν Δημήτριον ὥστε ἀλλήλοις διδόναι λύτρον, ἐλευθέρου μὲν χιλίας δραχμάς, δούλου δὲ πεντακοσίας.

Πρὸς τὰς θέσεις τῶν ὀργάνων δὲ ὁ Δημήτριος 85
 ἄφθονον ἔχων ἀπάντων χορηγίαν ἤρξατο κατασκευά-
 ζειν δύο χελώνας, τὴν μὲν πρὸς τοὺς πετροβόλους,
 τὴν δὲ πρὸς τοὺς ὀξυβελεῖς, ἀμφοτέρως δὲ ταύτας
 ἐπὶ δύο πλοίων φορηγῶν διαβεβηκότων καὶ κατε-
 ζευγμένων, δύο δὲ πύργους τετραστέγους ὑπερέχον- 10
 467 τας τοῖς ὕψει τῶν ἐπὶ τοῦ λιμένος πύργων, ἐκά-
 τερον δὲ τούτων ἐπὶ δύο πλοίων ἴσων βεβηκότων καὶ
 κατείλημμένων, ὅπως ἐν τῷ προσάγειν ἢ στάσις
 ἑκατέρα τῶν πλευρῶν ἰσόρροπον ἔχη τὸ βάρος. κα-
 τεσκευάσας δὲ καὶ χάρακα πλωτὸν ἐπὶ τετραπέδων
 ξύλων καθηλωμένων, ὅπως προσπλέων οὗτος κωλύη
 τοὺς πολεμίους ἐπιπλέοντας ἐμβολὰς διδόναι τοῖς
 φέρουσι τὰς μηχανὰς πλοίοις. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα τὴν
 συντελείαν ἐλάμβανεν, ἀθροίσας τοὺς ἀδρυτάτους
 τῶν λέμβων, καὶ τούτους καταφράξας σάνισι καὶ 20
 θυρίδας κλειστάς κατασκευάσας, ἐνέθετο μὲν τῶν
 τρισπιθάμων ὀξυβελῶν τοὺς πορρώτατάς βάλλοντας
 καὶ τοὺς τούτοις κατὰ τρόπον χρησόμενους, ἔτι δὲ
 τοξότας Κρήτας τὰς δὲ ναῦς προσυγαγὼν ἐντὸς βέ-
 λους κατεΐτρωσκε τοὺς κατὰ τὴν πόλιν ὑψηλότερα
 τὰ παρὰ τὸν λιμένα τεῖχη κατασκευάζοντας. οἱ δὲ
 Ῥόδιοι θεωροῦντες τοῦ Δημητρίου τὴν πᾶσαν ἐπι-
 βολὴν οὖσαν ἐπὶ τὸν λιμένα, καὶ αὐτοὶ τὰ πρὸς τὴν
 ἀσφάλειαν τούτου παρεσκευάζοντο. δύο μὲν οὖν ἑστη-
 σαν μηχανὰς ἐπὶ τοῦ χώματος, τρεῖς δ' ἐπὶ φορηγ- 30
 γῶν πλοίων πλησίον τῶν κλειθρῶν τοῦ μικροῦ λι-
 μένος· ἐν δὲ ταύταις ἔθηκαν πλῆθος ὀξυβελῶν καὶ
 πετροβόλων παντοίων τοῖς μεγέθεσιν, ὅπως, ἐάν τε
 ἀποβιβάσωσιν οἱ πολέμιοι πρὸς τὸ χῶμα στρατιώ-
 τας ἐάν τε τὰς μηχανὰς προσάγωσι, διὰ τούτων
 αὐτοὺς εἰργεσθαι τῆς ἐπιβολῆς. ἐπέστησαν δὲ καὶ τοῖς
 ὁρμοῦσι τῶν φορηγῶν πλοίων ἐν τῷ λιμένι βελοστά-
 σεις δίκταις τοῖς ἐπιτίθεσθαι μέλλουσι καταπέλταις.

- 86 Ἀμφοτέρων δὲ τοῦτον τὸν τρόπον παρεσκευασμένων, ὁ Δημήτριος τὸ μὲν πρῶτον ἐπιβαλλόμενος προσάγειν τὰς μηχανὰς τοῖς λιμένειν ἐκωλύθη κλύδωνος ἐπιγενομένου τραχυτέρου. μετὰ δὲ ταῦτα νυκτὸς εὐδίας λαβόμενος ἔλαθε παραπλεύσας, καὶ καταλαβόμενος ἄκρον τὸ χῶμα τοῦ μεγάλου λιμένος εὐθὺς τε περιεχαράκωσε τὸν τόπον καὶ διέφραξε θυρώμασι καὶ πέτραις· ἐξέβιβασε δ' εἰς αὐτὸν στρατιάτας τετρακοσίους καὶ βελῶν πλήθος παντοδαπῶν,
- 10 ἀπέχοντος ἀπὸ τῶν τειχῶν τοῦ τόπου τούτου πέντε πλέθρα. ἐπειθ' ἡμέρας γενομένης παρεκόμεσαν τὰς μηχανὰς εἰς τὸν λιμένα μετὰ σαλπιγγοῦ καὶ κραυγῆς, καὶ τοῖς μὲν ἐλάττωσιν ὀξυβελέσι καὶ μακρὰν φερομένοις ἀνείργε τοὺς ἐργαζομένους τὸ παρὰ τὸν λιμένα τεῖχος, τοῖς δὲ πετροβόλοις τὰς τε μηχανὰς τῶν πολέμιων καὶ τὸ διὰ τοῦ χῶματος τεῖχος τῇ μὲν διέσεισε τῇ δὲ κατέβαλεν, ἀσθενὲς ὑπάρχον καὶ ταπεινὸν ἐκείνοις τοῖς καιροῖς. ἀμυνομένων δὲ καὶ τῶν ἐκ τῆς πόλεως εὐρώστως τότε μὲν ὅλην τὴν ἡμέραν
- 20 διετέλεσαν ἀμφοτέροι πολλὰ κακὰ καὶ δρῶντες καὶ πάσχοντες· τῆς δὲ νυκτὸς ἦδη καταλαμβανούσης, ὁ μὲν Δημήτριος ταῖς θυμουλκούσαις ναυσὶν ἀπήγαγε τὰς μηχανὰς πάλιν ἔξω βέλους, οἱ δὲ Ῥόδιοι ξηρὰς ὕλης καὶ δαδὸς ἀκάτια πληρώσαντες καὶ πῦρ ἐνέμενοι, τὸ μὲν πρῶτον ἐπιδιώξαντες προσέπλεον ταῖς μηχαναῖς ταῖς τῶν πολέμιων καὶ τὴν ὕλην ὑφῆψαν, μετὰ δὲ ταῦτα τῷ πλωτῷ χάρακι καὶ τοῖς βέλεσιν ἀνείργθεντες συνηναγκάσθησαν χωρεῖν εἰς τοῦπίσω.
- 30 τῆς δὲ φλογὸς ἐπισχούσης, ὀλίγοι μὲν κατασβέσαντες ἐπανῆλθον σὺν τοῖς σκάφεσιν, οἱ πλείστοι δὲ καιόμενων τῶν ἀκατίων ἐξεκολύμβησάν. τῇ δ' ὕστεραια κατὰ μὲν θάλατταν ὁ Δημήτριος παραπλησθαι ἐποίησато τὴν ἐπίθεσιν, κατὰ δὲ τὴν γῆν προσέταξεν αἶμα πανταχόθεν προσβάλλειν μετ' ἀλαλαγμοῦ καὶ σαλπιγγοῦ, ὅπως εἰς ἀγωνίαν καὶ φόβον ἀγάγῃ τοὺς Ῥαδίους πολλῶν τῶν ἀντισπασμάτων ὄντων.
- 87 Τοιαύτην δὲ τὴν πολιορκίαν πόνησάμενος ἔφ' ἡμέρας ὀκτὼ τὰς μὲν μηχανὰς τὰς ἐπὶ τοῦ χῶμα-

προς τοῖς ταλάντιοις περὶ βόλοις συνέτριψε, τοῦ δὲ
 διατειχίσματος τὰ μεσοπύργιον σὺν αὐτοῖς τοῖς πύρ-
 γοις διέσεισε. κατελάβοντο δὲ καὶ τῶν στρατιωτῶν
 τινες μέρος τοῦ παρὰ τὸν λιμένα διατειχίσματος·
 ἃς οὐ αναστραφέντες οἱ Ῥόδιοι μάχην συνήσαν, καὶ
 κολλαπλάσιοι γενομένοι τοὺς μὲν ἀνείλον, τοὺς δ'
 ἀπαυλθεῖν εἰς τοὺς πύργους συνηγάγκασαν· συνήργει δὲ
 τοῖς ἐκ τῆς πόλεως ἢ τοῦ παρὰ τὸ τεῖχος τόπου
 τραχύτης, πολλῶν καὶ μεγάλων πετρῶν κατὰ τὸ συν-
 εχὲς κειμένων παρὰ τὴν οἰκοδομὴν ἔξω τοῦ τεύχους. 10
 τῶν δὲ τοὺς στρατιώτας τούτους κομισάντων σκα-
 φῶν οὐκ ὀλίγων διὰ τὴν ἀγωνίαν ἐπὶ κελεύαντων, οἱ
 Ῥόδιοι ταχέως τὰ μὲν ἀκροστόλια περιέσπασαν, ὕλην
 δὲ ξηρὰν καὶ ὀφθαλμοῖς ταῖς ναυσὶν ἐνέντες ἐνέπηρσαν.
 τούτων δὲ περὶ ταῦτ' ὄντων οἱ μὲν τοῦ Δημήτριου
 στρατιῶται πανταχοῦ περιπλέοντες κλίμακας προσεφε-
 ρον τοῖς τεύχεσι καὶ βιαίοντερον ἐνέεικοντο, συναγω-
 γιζομένων καὶ τῶν ἀπὸ τῆς γῆς πανταχόθεν καὶ συν-
 αλαλῶντων. ἐνθα δὴ πολλῶν παραβόλως κινδυ-
 νουμένων, καὶ συχνῶν ἀναβάντων ἐπὶ τὰ τεῖχη, 20
 σιμωτάτα καρτερὰ μάχῃ, τῶν μὲν ἔξωθεν βιαζομέ-
 νων, τῶν δ' ἐκ τῆς πόλεως ἀθρόων παραβοηθούν-
 των, τέλος δὲ τῶν Ῥοδίων ἐκθύμως ἀγωνιζομένων
 οἱ μὲν ἐπεσον τῶν προσαναβάντων, οἱ δὲ κατατραυ-
 ματισθέντες ἐάλωσαν, ἐν οἷς ἦσαν τινες καὶ τῶν
 ἐπιφανεστάτων ἡγεμόνων. τριούτων δὲ γενομένων τοῖς
 ἔξωθεν ἐλαττωμάτων, ὁ μὲν Δημήτριος ἀπεκόμισε
 τὰς μηχανὰς εἰς τὸν ἴδιον λιμένα καὶ τὰ πεποιη-
 κота τῶν πλοίων καὶ μηχανῶν ἐπεσκεύασεν, οἱ δὲ
 Ῥόδιοι τοὺς μὲν τελευτήσαντας τῶν πολιτῶν ἔθα- 30
 ψαν, τὰ δὲ ὅπλα τῶν πολεμίων καὶ τὰ ἀκροστόλια
 469 τοῖς θεοῖς ἀνέθηκεν, τὰ δὲ διὰ τῶν πετραβόλων
 πεπτωκότα τῶν τευχῶν ἀνακοδοῦν.

Δημήτριος δὲ περὶ τὴν ἐπισκευὴν τῶν μηχανῶν 88
 καὶ τῶν πλοίων ἡμέρας ἑπτὰ γενόμενος, καὶ πάντα
 τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν παρασκευασάμενος, πάλιν
 ἐπέλαυσε τῷ λιμένι· πάσα γὰρ ἦν ἡ σπουδὴ περὶ
 τοῦ κρατῆσαι τούτου, καὶ τῆς σιγήτομπείας ἀπαλεί-

σαι τοὺς κατὰ τὴν πόλιν. γερόμενας δ' ἐντὸς βέλους
 τοῖς μὲν πυρφόροις πολλοῖς οὖσιν εἰς τὰ διορισμένα
 πλοῖα τῶν Ῥοδίων ἐνέβαλε, τοῖς δὲ πετροβόλοις τὰ
 τείχη διέσεισε, τοῖς δ' ὀξυβελέσι τὰ φαινόμενα τῶν
 σωμάτων κατετίτρωσκε. συνεχοὺς οὖν καὶ καταπλη-
 κτικῆς γενομένης τῆς προσβολῆς, οἱ μὲν παρὰ τοῖς
 Ῥοδίοις ναύκληροι διαγωνιάσαντες περὶ τῶν πλοίων
 κατέσβησαν τὰ πυρφόρα, οἱ δὲ πρυτάνεις κινδυνεύον-
 τος ἀλῶναι τοῦ λιμένος παρεκάλεσαν τοὺς ἀρίστους
 10 τῶν πολιτῶν τὸν ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας ὑπομῆ-
 ναι κίνδυνον. πολλῶν [μὲν] οὖν προθύμως ὁπακούν-
 των τρεῖς ναῦς τὰς κρατίστας ἐπλήρωσαν ἐπιλι-
 κτων ἀνδρῶν, οἷς παρήγγειλαν πειραῶσθαι τοῖς ἐμ-
 βόλοις βυθίσαι τὰ πλοῖα τὰ τὰς μηχανὰς κομίσαντα
 τῶν πολεμίων. οὗτοι μὲν οὖν, κατέπερ πολλῶν ἐπ'
 αὐτοὺς φερομένων βελῶν, ὡσάμενοι τὸ μὲν πρῶτον
 τὸν σεισθηρωμένον χάρακα διέσπασαν, τοῖς δὲ
 πλοίοις πολλὰς ἐμβολὰς δόντες, καὶ θαλάττης αὐτὰ
 πληρώσαντες δύο μὲν τῶν μηχανῶν κατέβαλον τῆς
 20 δὲ τρίτης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Δημήτριον εἰς τὸν πῦρ
 τοῖς ῥύμασιν ἐλκομένης, οἱ μὲν Ῥόδιοι θαρρήσαν-
 τες τοῖς κατωρθωμένοις θρασύτερον τοῦ καθήκον-
 τος προέπιπτον εἰς τὸν κίνδυνον. διὰ πολλῶν αὐτοῖς
 καὶ μεγάλων νεῶν περιχυθεισῶν καὶ τοῖς ἐμβόλοις
 πολλὰ μέρη τῶν τοίχων ἀναρρήττουσῶν, ὁ μὲν ναύ-
 αρχος Ἐξηkestos καὶ ὁ τριήραρχος καὶ τινες ἄλλοι
 κατατραυματισθέντες ἤλωσαν· τοῦ δ' ἄλλου πλήθους
 ἐκκολυμβήσαντος καὶ διανηξαμένου πρὸς τοὺς ἰδιώτας,
 μία μὲν τῶν νεῶν ὑποχείριος ἐγένετο τοῖς περὶ τὸν
 30 Δημήτριον, αἱ δ' ἄλλαι διέφυγαν τὸν κίνδυνον. τοιαύ-
 τής οὖν γενομένης τῆς ναυμαχίας, ὁ μὲν Δημήτριος
 ἄλλην μηχανὴν κατεσκεύασε τριπλασίαν τῇ ὑπὲρ καὶ
 πλάτει τῆς πρότερον. προσάγοντος δ' αὐτὴν πρὸς τὸν
 λιμένα νότος ἐκνέφας ἐπιγενόμενος τὰ μὲν ὄρμαι-
 νοντα τῶν πλοίων συνέκλυσε, τὴν δὲ μηχανὴν κατέ-
 βαλε. καθ' ὃν θῆ χρόνον οἱ Ῥόδιοι τῇ καίρῳ δεξιῶς
 χρησάμενοι πύλιν ἀνοίξαντες ἐπέθεντο τοῖς τῷ ἡμῶν
 κατεκληφόσι. γενομένης δὲ μάχης ἐπὶ πύλιν χρόνον

ἰσχυρᾶς, καὶ τοῦ μὲν Δημητρίου διὰ τὸν χειμῶνα
 μὴ δυναμένου βοηθῆσαι, τῶν δὲ Ῥοδίων ἐκ διαδο-
 470 γῆς ἀγωνιζομένων, ἠναγκάσθησαν οἱ τοῦ βασιλέως
 ἀποθέμενοι τὰ ὄπλα παραδοῦναι σφᾶς αὐτοὺς, ὄν-
 τες σχεδὸν τετρακόσιοι. τούτων δὲ τῶν προτερημά-
 των γενομένων τοῖς Ῥοδίοις κατέπλευσαν τῇ πόλει
 αἰμῆμαχοι παρὰ μὲν Κνωσίων ἑκατὸν πεντήκοντα,
 παρὰ δὲ Πτολεμαίου πλείους τῶν παντακισίων, ὧν
 ἦσαν τιτες Ῥόδιοι μισθοφοροῦντες παρὰ τῷ βασι-
 λεῖ. καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν ἐν Ῥόδῳ πολιορκίαν ἐν 10
 ταύτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Ἀγαθοκλῆς οὐ δυνάμενος 89
 διαλύσασθαι πρὸς τοὺς περὶ Λεινοκράτην φυγάδας,
 ἀνέβηξεν ἐπ' αὐτοὺς μεθ' ἧς εἶχε δυνάμεις, νομί-
 ζων ἀναγκαῖον ὑπάρχειν αὐτῷ διακινδυνεύειν καὶ
 παραβάλλεσθαι περὶ τῶν ὅλων. συνηκολούθουν δ'
 αὐτῷ πεζοὶ μὲν οὐ πλείους τῶν πεντακισχιλίων, ἵπ-
 20 πτεῖς δὲ εἰς ὀκτακισίους. οἱ δὲ περὶ Λεινοκράτην φυ-
 γάδες ὁρῶντες τὴν τῶν πολεμίων ὁρμὴν, ἄσμεναι
 κατήνησαν εἰς τὴν μάχην, ὅντες πολλαπλάσιοι πε-
 30 ζοὶ μὲν γὰρ ὑπῆρχον πλείους τῶν διςμυρίων καὶ
 πεντακισχιλίων, ἵππεις δ' οὐκ ἐλάττους τρισχιλίων.
 ἀντιστοιχοπεδευσάντων δ' αὐτῶν περὶ τὸ καλούμενον
 Ἰόργιον, καὶ μετὰ ταῦτα παραταξαμένων, ἐπ' ὀλί-
 γον μὲν χρόνον συνέστη καρτερὰ μάχη διὰ τὰς ἀμ-
 φοτέρων προθυμίας· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν πρὸς τὸν
 Λεινοκράτην διαφερομένων τινὲς ὄντες πλείους τῶν
 διςχιλίων μετεβάλοντο πρὸς τὸν τύραννον, καὶ τοῖς
 φυγάσιν αἷτιοι κατέστησαν τῆς ἥττης. οἱ μὲν γὰρ
 μετ' Ἀγαθοκλείους ὄντες πολὺ μᾶλλον ἐθάρσυνον, οἱ 30
 δὲ Λεινοκράτῃ συναγωνιζόμενοι κατεπλάγησαν, καὶ
 νομίσαντες πλείους εἶναι τοὺς ἀφισταμένους, πρὸς
 φυγὴν ὤρμησαν. εἰθ' ὁ μὲν Ἀγαθοκλῆς διώξας αὐ-
 τοὺς μέχρι τινός, καὶ τοῦ φονεῦναι ἀποσχάμενος,
 διεπύμπησε πρὸς τοὺς ἡττημένους, ἀξίων παύσασθαι
 μὲν τῆς διαφορᾶς, καταπορευθῆναι δ' εἰς τὰς πα-
 τρίδας· εἰληφέναι γὰρ αὐτοὺς πείραν τοῦ μηδέποτε
 εἶναι δυνασθαι περιγενέσθαι τοὺς φυγάδας ἀγωνιζομέ-

νους πρὸς αὐτόν, ὅτε καὶ νῦν πολλαπλασίους ὄντας
 αὐτοὺς ἠττήσθαι. τῶν δὲ φυγάδων οἱ μὲν ἱππεῖς
 ἅπαντες ἀπὸ τῆς φυγῆς διεσώθησαν εἰς Ἀμβικας
 χωρίον, τῶν δὲ πεζῶν ἔνιοι μὲν νυκτὸς ἐπιγενομέ-
 νης διέδρασαν, οἱ δὲ πλείους καταλαβόμενοι λόφον,
 καὶ τὴν μὲν ἐκ τοῦ διαγωνίζεσθαι νίκην ἀπελπίσαν-
 τες, ἐπιθυμοῦντες δὲ συγγενῶν καὶ φίλων καὶ πατρί-
 δος καὶ τῶν ἐν ταύτῃ καλῶν, διελύσαντο πρὸς Ἀγα-
 θοκλέα. λαβόντων οὖν αὐτῶν πίστει, καὶ καταβάν-
 10 των ἀπὸ τινος ἐρυμνοῦ λόφου, τὰ μὲν ὅπλα παρεί-
 λιτο, τὴν δὲ δύναμιν περισιτήσας ἅπαντας κατηκύν-
 τισεν, ὄντας περὶ ἑπτακισχιλίους, ὡς Τίμαιος γη-
 σιν, ὡς δ' ἔνιοι γράφουσιν, εἰς τετρακισχιλίους. αἰ-
 γὰρ ὁ τύραννος οὗτος πίστεως μὲν καὶ τῶν ὀρκῶν
 κατεφρόνει, τὴν δ' ἰδίαν ἰσχὺν οὐκ ἐκ τῆς περὶ αὐ-
 τὸν δυνάμεως ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν ὑποτεταγμένων
 ἀσθενείας περιποιεῖτο, πλεῖον δεδοικὼς τοὺς συμ-
 90 μάχους ἢ τοὺς πολεμίους. τὴν δὲ ἀντιτεταγμένην δύ-
 ναμιν οὕτω διαφθείρας προσεδέξατο τοὺς ὑπολειμ-
 20 μένους τῶν φυγάδων, καὶ πρὸς Δεινοκράτην διαλύ-
 471 θείς στρατηγὸν αὐτὸν μέρους τῆς δυνάμεως ἀπέ-
 δειξε καὶ διετέλεσε πιστεῶν τὰ μέγιστα. θαυμάσας
 δ' ἂν τις ἐν τούτοις τὸν Ἀγαθοκλέα, πῶς πρὸς
 ἅπαντας ὑπόπτως ἔχων καὶ μηδέποτε μηδενὶ βε-
 βαίως πιστεύσας πρὸς μόνον Δεινοκράτην διετήρησε
 τὴν φιλίαν μέχρι τελευτῆς. ὁ δὲ Δεινοκράτης προ-
 δούς τοὺς συμμάχους τὸν μὲν Πασίφιλον ἐν τῇ Γέλα
 συναρπάσας ἀπέκτεινε, τὰ δὲ φρούρια καὶ τὰς πό-
 λεις ἐνεχείρισεν Ἀγαθοκλεῖ, διετῇ χρόνον ἀναλώσας
 30 εἰς τὴν τῶν πολεμίων παράθεσιν. κατὰ δὲ τὴν Ἰτα-
 λίαν Ῥωμαῖοι μὲν Παλινίους καταπολεμήσαντες τὴν
 χώραν ἀφείλοντο, καὶ τισι τῶν δοξάντων τὰ Ῥω-
 μαίων πεφρονηκέναι μετίδωκαν τῆς πολιτείας. μετὰ
 δὲ ταῦτα Σαμνιτῶν τὴν Φαλερνίτιν πορθούντων,
 ἀνέξευξαν ἐπ' αὐτοὺς οἱ ὑπάτοι. καὶ γενομένης πα-
 ρατάξεως ἐπροτέρησαν οἱ Ῥωμαῖοι. σημαίας μὲν
 οὖν εἶλον ἑκαοσι, στρατιώτας δ' ἐξώγησαν ὑπὲρ
 τοὺς διςχιλίους. τῶν δ' ὑπᾶτων εὐθύς ἐλόντων πόλιν

Βούλαν, Γέλλιος Γάιος ὁ τῶν Σαμνιτῶν ἡγεμὼν
 ἔφαντο μετὰ στρατιωτῶν ἑξακισχιλίων. γενομένης δὲ
 μάχης ἰσχυρᾶς, αὐτὸς τε ὁ Τέλλιος ἔαλω καὶ τῶν
 ἄλλων Σαμνιτῶν οἱ πλεῖστοι μὲν κατεκόπησαν, τινὲς
 δὲ καὶ ζῶντες συνελήφθησαν οἱ δ' ὑπατοὶ τοιούτοις
 προτερήμασι χρησάμενοι τῶν συμμαχίδων πόλεων
 τὰς ἀλούσας ἀνεκτήσαντο Σοῦραν, Ἀρπιναν καὶ
 Σιρεννίαν.

Τοῦ δ' ἐνιαυτοῦ χρόνου διηλυθότες Ἀθήνησι 91
 μὲν ἦρχε Φερεκλῆς, ἐν Ρώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρ-10
 χὴν διεδέξαντο Πόπλιος Σεμπρώνιος καὶ Πόπλιος
 Σουλπίκιος, Ὀλυμπιάς δ' ἦχθη παρὰ τοῖς Ἑλλείοις
 ἐνάτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν δέκα, καθ' ἣν ἐνέκα στά-
 διον Ἀνδρομένης Κορίνθιος. ἐπὶ δὲ τούτων Δημή-
 τριος μὲν Ρόδον πηλιορκῶν ἐπὶ ταῖς κατὰ θάλατταν
 προσβολαῖς ἀποτυχάνων, ἀπὸ τῆς γῆς διέγνω τὴν
 ἐπιθέσεις ποιεῖσθαι. παρασκευασάμενος οὖν ὕλης
 παντοίας πλήθος κατεσκεύασε μηχανὴν τὴν καλου-
 μένην ἐλέποιν, ὑπεραίρουσαν πολὺ τῷ μεγέθει τῶν
 πρὸ αὐτῆς γενομένων. ἰσχαρίου γὰρ ὄντος τετραγών-20
 του τὴν μὲν πλευρὰν ἑκάστην ὑπεστήδατο πηχῶν
 ὀχθὸν πενήτην, συμπεπηγυῖαν ἐκ τετραγώνων
 ξύλων σιδηρῶν δεδεμένων· τὴν δὲ ἀνὰ μέσον χώραν
 διέλαβε δοκοῖς ἀλλήλων ἀπεχούσαις ὥσαντι πῆχυν,
 ὅπως παράστασις ἢ τοῖς πρόωθεῖν τὴν μηχανὴν μέλ-
 λουσι, τὸ δὲ πᾶν βάρος ἦν ὑπότροχον, στερεοῖς καὶ
 μεγάλαις ὀκτώ τροχοῖς ὑπειλημμένον· τὰ γὰρ πάχη
 τῶν ἀψίδων ὑπῆρχε πηχῶν δυοῖν, σεσιδηρωμένα λε-
 πίσιν ἰσχυραῖς. πρὸς δὲ τὴν ἐκ πλαγίας μετάθεσιν
 ἦσαν ἀντίστρεπτα πεπραγματευμένα, δι' ὧν ἡ πᾶσα 30
 μηχανὴ ῥαδίως παντοίαν ὑπελάμβανε κίνησιν. ἐκ δὲ
 τῶν γωνιῶν ὑπῆρχον ἴσοι τῷ μήκει βραχὺ λείποντες
 τῶν ἑκατὸν πηχῶν, οὕτω συννευκότες εἰς ἀλλή-
 472λους ὥστε τοῦ παντὸς κατὰσκέυασματος ὄντος ἐν-
 νεαστέγου τὴν μὲν πρώτην στέγην ὑπάρχειν κλινῶν
 τετραράκοντα τριῶν, τὴν δ' ἀνωτάτω ἑννέα. τὰς δὲ
 τρεῖς πλευρὰς τῆς μηχανῆς ἔξωθεν συνεκάλυψε λε-
 πίσιν σιδηραῖς καθηλωμέναις, ἵνα μηδὲν ὑπὸ τῶν

- πυρφόρον βλάπτεται. θυρίδας δ' εἶχον, αἱ στέγαι
 κατὰ πρόσωπον, τοῖς μεγέθεσι καὶ τοῖς σχήμασι
 πρὸς τὰς ιδιότητας τῶν μελλόντων ἐφίεσθαι βέλων
 ἀρμοζούσας. αὐταὶ δὲ εἶχον καλύμματα διὰ μηχανῆς
 ἀνασπώμενα, δι' ὧν ἀσφάλειαν ἐλαμβάνον οἱ κατὰ
 τὰς στέγας περὶ τὴν ἀφῆσιν τῶν βέλων ἀναστρεφ-
 μένοι. ἦσαν μὲν γὰρ ἐκ βύρσων περιερόδμηται, πλη-
 ρη δὲ ἐρίων, εἰς τὸ τὴν πληγὴν ἐνδιδόναι τῶν λιθ-
 βόλων. ἐκάστη δὲ τῶν στείγων εἶχε δύο κλίμακας πλα-
 10 τείας, ὧν τῇ μὲν πρὸς τὴν ἀνακομιδὴν τῶν χρησί-
 μων, τῇ δὲ πρὸς τὴν κατάρκασιν ἐχρῶντο, πρὸς τὸ
 χωρὶς θορύβου πᾶν ὑπηρετεῖσθαι. οἱ δὲ μέλλοντες
 κινήσειν τὴν μηχανὴν ἐξελέχθησαν ἐξ ὑπάσης τῆς
 δυνάμεως οἱ ταῖς ῥώμασι διαφερόντες ἄνδρες τριςχι-
 λιοι καὶ τετρακοσιοι. τούτων δ' οἱ μὲν ἐντὸς ἀπο-
 ληφθέντες οἱ δ' ἐκ τῶν ὑπισθεν μερῶν παριστά-
 μενοι προεώθουν, πολλὰ τῆς τέχνης συνεργούσης
 εἰς τὴν κίνησιν. κατεσκεύασε δὲ καὶ χελώνας τὰς μὲν
 χωστρίδας τὰς δὲ κριοφόρους, καὶ ὅσας δι' ὧν
 20 ἐμελλον οἱ τοῖς ἔργοις προσκόντες ἐλεύσεσθαι καὶ πάλ-
 λιν ἐπιστρέφειν ἀσφαλῶς. τοῖς δ' ἐκ τῶν νειῶν πλη-
 ρώμασιν ἀνεκάθησε τὸν τόπον ἐπὶ σταδίους τέτα-
 ρας, δι' ὧν ἐμελλε προσάξειν τὰς κατασκευασθείσας
 μηχανάς, ὥστε γίνεσθαι τὸ ἔργον ἐπὶ μικρῷ μεσο-
 πυργίῳ ἐξ καὶ πύργων ἐπτά. τὸ δ' ἡθροισμένον
 πληθος τῶν τεχνιτῶν καὶ τῶν τοῖς ἔργοις προσκόν-
 των οὐ πολὺ ἐλείπετο τῶν τρισμυρίων.
- 92 Διόπερ τῇ πολυχειρίᾳ ταχὺν τῆς προσδοκίας
 ἀπάντων ἐπιτελουμένων, φοβέρος ἦν ὁ Δημήτριος
 30 τοῖς Ῥοδίοις. οὐ μόνον γὰρ τὰ μεγέθη τῶν μηχαν-
 ῶν καὶ τὸ πλῆθος τῆς ἡθροισμένης δυνάμεως ἐξ-
 πληπτεν αὐτοὺς ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ βασιλέως βίαιον
 καὶ φιλότεχρον ἐν ταῖς πολιορκίαις. εὐμήχανος γὰρ
 ὧν καθ' ὑπερβολὴν ἐν ταῖς ἐπινοίαις, καὶ πολλὰ
 παρὰ τὴν τῶν ἀρχιτεκτόνων τέχνην παρευρίσκων,
 ἀνωμάσθη μὲν πολιορκητῆς, τὴν δ' ἐν ταῖς προσδο-
 λαῖς ὑπεροχὴν καὶ βίαν τοιαύτην εἶχεν ὥστε δοῦναι
 μηδὲν οὕτως ὀχυρὸν εἶναι ταῖχος ὃ δύναται ἂν τῇ

ἀπ' ἐκείνου τοῖς πολιορκουμένοις ἀσφάλειαν παρέ-
 χεσθαι. ἦν δὲ καὶ κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος
 καὶ κατὰ τὸ κάλλος ἡρωικὸν ἀποφαίνων ἀξίωμα,
 ὥστε καὶ τοὺς ἀφικνουμένους τῶν ξένων θεωροῦντας
 εὐπρέπειαν κακοσμημένην ὑπεροχῇ βασιλικῇ θαυμά-
 478 ζειν καὶ παρακολουθεῖν ἐν ταῖς ἐξόδοις ἔνεκεν τῆς
 θεάς. ἐπὶ δὲ τούτοις ὑπῆρχε καὶ τῇ ψυχῇ μετέωρος
 καὶ μεγαλοπρεπῆς καὶ καταφρονῶν οὐ τῶν πολλῶν
 μόνον ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν ταῖς δυναστείαις ὄντων· καὶ
 τὸ πάντων ἰδιαιτάτον, κατὰ μὲν τὴν εἰρήνην ἐν μέ- 10
 θαις διέτριβε καὶ συμποσίοις ἔχουσιν ὀρχήσεις καὶ
 πῶρους καὶ τὸ σύνολον ἐξήλου τὴν μυθολογουμένην
 ποτὲ γενέσθαι κατ' ἀνθρώπους τοῦ Διονύσου διά-
 θεσιν, κατὰ δὲ τοὺς πολέμους ἐνεργὸς ἦν καὶ νή-
 φων, ὥστε παρὰ πάντας τοὺς ἐργατευομένους ἐνα-
 γώνιον παρέχεσθαι τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν. ἐπὶ γὰρ
 τούτου βέλη τὰ μέγιστα συνετελέσθη καὶ μηχαναὶ
 παντοῖαι πολὺ τὰς παρὰ τοῖς ἄλλοις γενομένας ὑπερ-
 αἶρουσαι· καὶ σκάφη δὲ μέγιστα καθεύκυσεν οὗτος
 μετὰ τὴν πολιορκίαν ταύτην καὶ τὴν τοῦ πατρὸς 20
 τελευταίην.

Οἱ δὲ Ῥόδιοι θεωροῦντες τὴν προκοπὴν τῶν 93
 παρὰ τοῖς πολεμίοις ἔργων, κατασκευάσαν ἐντὸς ἑτα-
 ρον τεῖχος παράλληλον τῷ μέλλοντι πονεῖν κατὰ τὰς
 προσβολάς. ἐχρῶντο δὲ λίθοις καθαιροῦντες τοῦ
 θεάτρου τὸν περίβολον καὶ τὰς πλησίον οἰκίας, ἔτι
 δὲ τῶν ἱερῶν ἑνία, τοῖς θεοῖς εὐξάμενοι καλλίονα
 κατασκευάσειν σωθείσης τῆς πόλεως. ἐξέπεμψαν δὲ
 καὶ τῶν νεῶν ἑννέα διακελευσάμενοι τοῖς ἀφικνουμέ-
 νοις πανταχῇ πλεῖν, καὶ παραδόξως ἐπιφαινομένους 30
 ἃ μὲν βυθίζειν τῶν ἀλισκομένων πλοίων, ἃ δὲ κατὰ-
 γειν εἰς τὴν πόλιν. ἐκπλευσάντων δὲ τούτων καὶ
 τριχῇ διαιρεθέντων, Λαμόφιλος μὲν ἔχων ναῦς τὰς
 καλουμένας παρὰ Ῥοδίοις φυλακίδας ἔπλευσεν εἰς
 Κάρπαθον. καὶ πολλὰ μὲν πλοῖα τῶν Δημητρίου
 σπαταλαβῶν ἃ μὲν τοῖς ἐμβόλοις θραύων κατεπόντι-
 ζεν, ἃ δ' ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν κομίζων ἐνεπύριζεν, ἐκλε-
 γόμενος τῶν σωμάτων τὰ χρησιμώτατα, αὐτὰ ὀλίγα

δὲ τῶν κομιζόντων τοὺς ἐκ τῆς νήσου καρικοὺς κα-
 τήγαγεν εἰς τὴν πατρίδα. Μενίδημος δὲ τριῶν ἀφη-
 γούμενος τριημιολίων πλεύσας τῆς Λυκίας ἐπὶ τὰ
 Πάταρα, καὶ καταλαβὼν ὁρμοῦσαν ναῦν τοῦ πλη-
 ρώματος ἐπὶ τῆς γῆς ὄντος, ἐνεπύρισε τὸ σκάφος·
 πολλὰ δὲ πλοῖα τῶν κομιζόντων τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τὸ
 στρατόπεδον ὑποχείρια λαβὼν ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν
 Ῥόδον. εἶλε δὲ καὶ τετρήρη πλέουσαν μὲν ἐκ τῆς
 Κελικίας, ἔχουσαν δ' ἐσθῆτα βασιλικὴν καὶ τὴν ἄλ-
 10 λην ἀποσκευὴν, ἣν ἡ γυνὴ Δημητρίου Φίλα παρα-
 σκευασαμένη φιλοτιμότερον ἀπέσταλκε τάνδρῃ. τὸν
 μὲν οὖν ἱματισμὸν ἀπέστειλεν εἰς Αἴγυπτον, οὐσῶν
 τῶν σιολῶν ἀλουργῶν καὶ βασιλεῖ φορεῖν πρεπου-
 σῶν, τὴν δὲ ναῦν ἐνεώλκησε καὶ τοὺς ναῦτας ἀπέ-
 δοτο τοῖς τ' ἐκ τῆς τετρήρους καὶ τοὺς ἐκ τῶν
 ἄλλων πλοίων τῶν ἀλόντων. τῶν δ' ὑπολοίπων νεῶν 474
 τριῶν Ἀμύντας ἡγούμενος ἐπλευσεν ἐπὶ νήσων, καὶ
 πολλοῖς πλοίοις περιτυχῶν καμίζουσι τὰ πρὸς τὰς
 μηχανὰς ἀρμόζοντα τοῖς πολεμίοις ἃ μὲν αὐτῶν
 20 κατέδυσεν, ἃ δὲ κατήγαγεν εἰς τὴν πόλιν, ἐν οἷς
 εἰάωσαν καὶ τεχνῖται τῶν ἀξιολόγων καὶ πρὸς βέλῃ
 καὶ καταπέλτας ἐμπειρία διαφέροντες ἑνδεκα. μετὰ
 δὲ ταῦτα ἐκκλησίας συναχθείσης συνεβούλευόν τι-
 νες τὰς εἰκόνας τὰς Ἀντιγόνου καὶ Δημητρίου
 κατασπάσαι, δεινὸν εἶναι λέγοντες ἐν ἴσῳ τιμᾶσθαι
 τοὺς πολιορκουντας τοῖς εὐεργέταις· ἐφ' οἷς ὁ δῆμος
 ἀγανακτήσας τοῦτοισι μὲν ὡς ἀμαρτάνουσιν ἐπετίμησε,
 τῶν δὲ περὶ Ἀντίγονον τιμῶν οὐδεμίαν μετεκίνησε,
 καλῶς πρὸς τε δόξαν καὶ τὸ συμφέρον βουλευσάμε-
 30 νος. ἡ γὰρ μεγαλοψυχία καὶ τὸ βέβαιον τῆς ἐν
 δημοκρατίᾳ κρίσεως παρὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἐπαίνων
 ἐτύγχανε, παρὰ δὲ τοῖς παλιорκοῦσι μεταμελείας·
 τὰς γὰρ κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεις οὐδεμίαν ἑνδεδει-
 γμέας εὐνοίαν εἰς τοὺς εὐεργέτας ἐλευθεροῦντες τὴν
 διὰ τῆς πείρας φανεῖσαν βεβαιοκράτην εἰς ἀμοιβὴν
 χάριτος ἐφαίνοντο καταδουλούμενοι· ἔτι δὲ πρὸς τὸ
 παράδοξον τῆς τύχης, εἰ συμβαίῃ τὴν πόλιν ἀλῶ-
 ναι, κατελείπετ αὐτοῖς πρὸς παραίτησιν τῆς τηρη-

θείσης ὑπ' αὐτῶν φιλίας ἀνάμνησις. ταῦτα μὲν οὖν τοῖς Ῥοδίοις ἐπράχθη συνετῶς.

Δημητρίου δὲ διὰ τῶν μεταλλίων ὑπορύξαντος 94
τὸ τεῖχος, τῶν αὐτομόλων τις ἐμήνυσσε τοῖς πολιορκουμένοις. ὡς οἱ ταῖς ὑπονομαῖς χροῖμενοι σχεδὸν ἐκτός εἰσι τοῦ τεύχους. διόπερ οἱ Ῥόδιοι ταφρον ὀρύξαντες βαθεῖαν παράλληλον τῷ δοκοῦντι πεσεῖν σθαι τεῖχει ταχὺ καὶ αὐτοὶ ταῖς μεταλλείαις χρώμενοι συνῆψαν ὑπὸ γῆν τοῖς ἐναντίοις καὶ διεκώλυσαν τῆς εἰς τοῦμπροσθεν πορείας. τῶν δὲ διορυγμάτων 10
τῶν παρ' ἀμφοτέροισι τηρουμένων, ἐπεχείρησάν τινες τῶν παρὰ τοῦ Δημητρίου διασθεῖρουν χρήμασι τὸν τεταγμένον ἐπὶ τῆς φυλακῆς ὑπὸ τῶν Ῥοδίων Ἀθηναγόραν· οὗτος δ' ἦν Μιλήσιος μὲν τὸ γένος, ὑπὸ Πτολεμαίου δ' ἐξαπεσταλμένος ἡγεμὼν τῶν μισθοφόρων. ἐπαγγεῖλάμενος δὲ προδῶσειν συνετάξαθ' ἡμέραν καὶ ἦν ἔδει παρὰ Δημητρίου πεμφθῆναι τινα τῶν ἀξιολόγων ἡγεμόνων τὸν νυκτὸς αἰαβησόμενον διὰ τοῦ ὀρύγματος εἰς τὴν πόλιν, ὅπως κατασκέψηται τὸν τάπον τὸν μέλλοντα δέξασθαι τοὺς 20
στρατιώτας. εἰς ἐλπίδας δὲ μεγάλας ἀγαγὼν τοὺς περὶ Δημητρίων, ἐμήνυσσε τῇ βουλῇ· καὶ πέμψαντος τοῦ βασιλέως τῶν περὶ αὐτὸν φίλων Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα, τοῦτον μὲν ἀναβάντα διὰ τῆς δαύρουγος συνέλαβον οἱ Ῥόδιοι, τὸν δ' Ἀθηναγόραν ἐστεφάνωσαν χρυσῷ στεφάνῳ καὶ δωριὰν ἔδωκαν ἀργυρίου τάλαντα πέντε, σπεύδοντες καὶ τῶν ἄλλων μισθοφόρων καὶ ξένων ἐκκαλεῖσθαι τὴν πρὸς τὸν δῆμον εὐνοίαν.

Δημήτριος δέ, τῶν τε μηχανῶν αὐτῷ τέλος 95
475 ἐχουσῶν καὶ τοῦ πρὸς τὸ τεῖχος τόπου παντὸς ἀνακαθαρθέντος, τὴν μὲν ἐλέπολιν μέσσην ἔστησε, τὰς δὲ χωστρίδας χελώνας ἐπιδομίλειν οὖσας εἰς ὀκτῶ· κατέστησε δ' εἰς ἐκάτερον μέρος τῆς μηχανῆς τέταρας, καὶ τούτων ἐκάστη ἀνῆψε στήαν μίαν εἰς τὸ δύνασθαι μετ' ἀσφαλείας ἐπιτελεῖν τὸ προσιαττόμενον τοὺς εἰσιόντας τε καὶ πάλιν ἐξιόντας, κριοφόρους δὲ δύο πολλαπλασίας τοῖς μεγέθεσιν· εἶχε γὰρ

ἐκατέραν πηχῶν ἑκατὸν εἴκοσι σεισιδηρωμένην καὶ τὴν ἐμβολὴν ἔχουσαν παραπλησίαν τοῖς ἐμβόλοι, καὶ προωθουμένην μὲν εὐκινήτως, ὑπότροχον δὲ καὶ τὴν ἐναγώνιον ἐνέργειαν λαμβάνουσαν δι' ἀνδρῶν οὐκ ἐλαττόνων ἢ χιλιῶν. μέλλων δὲ προσάγειν τὰς μηχανὰς τοῖς τείχεσι, τοὺς μὲν πετροβόλους καὶ τοὺς ὀξυβελῆς παρήνευκε τῆς ἐλεπόλεως εἰς ἑκάστην σιέγην τοὺς ἀρμόζοντας. ἐπὶ δὲ τοὺς λιμένας καὶ τοὺς πλησίον τόπους ἀπέστειλε τὴν ναυτικὴν δύναμιν, 10 πρὸς δὲ τὸ λοιπὸν τείχος τὸ δυνάμενον προσβολὰς δεῖσθαι τὸ περὶ στρατόπεδον ἐπιδειλιν. ἔπειτα δὲ πρὸς ἓν παρακείμευμα καὶ σημεῖον πάντων συναλλαξάντων πανταχόθεν τῇ πόλει προσβολὰς ἐποιεῖτο. διασειόντος δ' αὐτοῦ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς πετροβόλοις τὰ τείχη, παρεγενήθησαν Κνιδίῳ πρόσβεις ἀξιοῦντες ἐπισχεῖν, καὶ πείσειν ἐπαγγελλόμενοι τοὺς Ῥοδίους δεῖσθαι τὰ δυνατώτατα τῶν προσταγμάτων. ἀνέντος δὲ τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν πρόσβεων δεῦρο κἀκείσε πολλὰ διαλεχθέντων, πέρας οὐ δυνα- 20 μένων συμφωνῆσαι, πάλιν ἐνηργεῖτο τὰ τῆς πολιορκίας. καὶ Δημήτριος μὲν κατέβυλε τὸν στερεώτατον τῶν πύργων, ὠκοδομημένον ἐκ λίθων τετραπέδων, καὶ μεσοπίργιον ὅλον διέσεισεν, ὥστε μὴ δύνασθαι τοὺς ἐν τῇ πόλει πάροδον ἔχειν ἐπὶ τὰς ἐπάλξεις κατὰ τοῦτον τὸν τόπον.

96 Ἐν δὲ ταῖς αὐταῖς ἡμέραις Πτολεμαῖος ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλε τοῖς Ῥοδίοις πλοίων πλῆθος τῶν τὴν ἀγορὰν κομιζόντων, ἐν οἷς ἦσαν οἵτου τριάκοντα μυριάδες ἀρταβῶν σὺν τοῖς ὀσπρίοις. προσφερομένων 30 δ' αὐτῶν πρὸς τὴν πόλιν, ἐπεχείρησε Δημήτριος ἀποσιέλλειν σκάφη τὰ κατὰζοντα πρὸς τὴν αὐτοῦ στρατοπεδείαν, φοροῦ δὲ πνεύματος αὐτοῖς ἐπιγενομένου ταῦτα μὲν πλήρῃσι τοῖς ἰστίοις φερόμενα κατηνίχθη πρὸς τοὺς οἰκίους λιμένας, οἱ δ' ὑπὸ Δημήτριου πεμφθέντες ἐπανήλθον ἄπρακτοι. ἐπεμψε δὲ τοῖς Ῥοδίοις καὶ Κάσσανδρος κριθῶν μεδίμνους μυρίους καὶ Λυσίμαχος πυρῶν μεδίμνους τετρακισμυρίους καὶ κριθῶν τοὺς ἴσους. τηλικαύτης σὺν χορη-

γίας τοῖς κατὰ τὴν πόλιν γενομένης, ἤδη κάμνοντες
 ταῖς ψυχαῖς οἱ πολιορκούμενοι πάλιν ἀνεθάρρυσαν.
 καὶ κρίναντες συμφέρον ἐπιθέσθαι ταῖς μηχαναῖς
 τῶν πολεμίων, πυρφόρων τε πλήθος παρέσκευασαντο
 καὶ τοὺς πετροβόλους καὶ τοὺς ὀξυβελεῖς ἔστησαν
 ἅπαντας ἐπὶ τοῦ τείχους. νυκτὸς δ' ἐπιγενομένης
 476 περὶ δευτέραν φυλακὴν ἄφνω τοῖς μὲν πυρφόροις
 συντεχῶς τὴν φυλακὴν ἐβαλλόν, τοῖς δ' ἄλλοις βέλεσι
 παντοίοις χρώμενοι τοὺς ἐκεῖ συντρέχοντας κατετί-
 τρωσκόν. οἱ δὲ περὶ τὸν Δημήτριον ἀνελπίστου τῆς
 ἐπιθέσεως γενομένης ἀγωνιάσαντες περὶ τῶν κατα-
 σκευασθέντων ἔργων, συνέτρεχον ἐπὶ τὴν βοήθειαν.
 ἀσελήνου δὲ τῆς νυκτὸς οὔσης οἱ μὲν πυρφόροι διέ-
 λαμπρον φερόμενοι βιαίως, οἱ δ' ὀξυβελεῖς καὶ πετρο-
 βόλοι τὴν φορὰν ἀπροόρατον ἔχοντες πολλοὺς διέ-
 φθειρον τῶν μὴ θαναμένων συνιδεῖν τὴν ἐπιφερομέ-
 νην πληγὴν. ἔτυχον δὲ καὶ τῶν ἀπὸ τῆς μηχανῆς
 λελίδων τινὲς ἀποπεσοῦσαι· καταψιλαιθέντος δὲ τοῦ
 τόπου προσέπιπτον οἱ πυρφόροι τῷ ξυλοφανεῖ τοῦ
 κατασκευάσματος. διόπερ ἀγωνιάσας ὁ Δημήτριος μὴ
 20 ποτε τοῦ πυρὸς ἐκινεμηθέντος ἅπασαν συμβῇ τὴν
 μηχανὴν λυμανθῆναι, κατὰ τάχος ἐβοήθει καὶ τῷ
 παρασκευασθέντι ὕδατι ἐν ταῖς σιέγαις ἐπειράτο
 σβεννύναι τὴν ἐπιφερομένην φλόγα. τὸ δὲ τελευταῖον
 ἀθροίσας τῇ σάλπιγγι τοὺς τεταγμένους ἐπὶ τῆς κ-
 σήσεως τῶν ἔργων διὰ τούτων ἀπήγαγε τὰς μηχανὰς
 ἐκτὸς βέλους.

Ἐπεὶτα γενομένης ἡμέρας προσέταξε τοῖς ὑπὸ 97
 ταῖς ἀφροῖσαι τὰ βέλη τὰ πεσόντα παρὰ τῶν Ρο-
 δίων, ἐκ τούτων βουλόμενος συλλογίσασθαι τῶν ἐν 90
 τῇ πόλει τὴν παρασκευὴν. ὦν ταχὺ τὸ προσταχθέν
 ποιησάντων ἡριθμήθησαν πυρφόροι μὲν τοῖς μεγέ-
 θεσι παντοῖοι πλεονς τῶν ὀκτακισίων, ὀξυβελεῖς δ'
 αὖτ' ἑλάττους τῶν χιλίων πεντακοσίων. τοσούτων δὲ
 βελῶν ἐνεχθέντων ἐν βραχεῖ χρόνῳ νυκτὸς, ἐθαύμαζε
 τὴν χορηγίαν τῆς πόλεως καὶ τὴν ἐν τούτοις δαψί-
 λειαν. τότε μὲν οὖν ὁ Δημήτριος κατεσκεύασε τὰ πε-
 πατηκότα τῶν ἔργων καὶ περὶ τε τὴν ταφὴν τῶν

- τελευτησάντων καὶ τὴν θεραπείαν τῶν τραυματιῶν
 ἐγίνετο. καθ' ὃν δὴ χρόνον οἱ κατὰ τὴν πόλιν ἀνε-
 σιν λαβόντες τῆς ἀπὸ τῶν μηχανῶν βίας ὠκοδόμη-
 σαν τρίτον τεῖχος μηχανοειδές, περιλαμβάνοντες τῇ
 μὲν περιφερείᾳ πάντα τὸν κινδυνεύοντα τόπον του
 τείχους· οὐδὲν δ' ἦτορ καὶ τάφρῃ βαθεῖα περιέλα-
 βον τὸ πεπτωκὸς τοῦ τείχους, ὥπως μὴ δυνηταί
 ῥαδίως ὁ βασιλεὺς ἐξ ἐφόδου μετὰ βάρους εἰσπεσεῖν
 εἰς τὴν πόλιν. ἐξέπεμψαν δὲ καὶ ναῦς τῶν ἀριστῶν
 10 πλεουσῶν Ἀμύνταν ἐπιστήσαντες ἡγεμόνα. ὅς ἐκ-
 πλεύσας πρὸς τὴν Περαίαν τῆς Ἀσίας ἐπεφανήπα-
 ραδόξως πειραταῖς τισιν ἀπεσταλμένοις ὑπὸ Δημή-
 τριου. οὗτοι δ' εἶχον ἄφρακτα τρία, κρατιστοὶ δο-
 κοῦντες εἶναι τῶν τῷ βασιλεῖ συστρατευομένων. χρο-
 μένης δ' ἐπ' ὀλίγον χρόνον ναυμαχίας οἱ Ρόδιοι βια-
 σάμενοι τῶν νεῶν αὐταγῶρων ἐκυρίευσαν, ἐν οἷς ἦν
 καὶ Τιμοκλῆς ὁ ἀρχιπειρατής. ἐπέπλευσαν δὲ καὶ τῶν
 ἐμπόρων τισί, καὶ παραλόμενοι κέλητας οὐκ ὀλίγας
 γέμοντας οἴτου τούτους τε καὶ τὰ τῶν πειρατῶν
 20 ἄφρακτα κατήγαγον εἰς τὴν Ρόδον. νυκτὸς λαθόν-
 τες τοὺς πολεμίους. ὁ δὲ Δημήτριος ἐπισκευάσας τὰ
 πεπονηκότα τῶν ἔργων προσέβαλε τῷ τείχει τὰς μη-
 χανὰς, καὶ πᾶσι τοῖς βελέσιν ἀφειδῶς χρωμένους τοῖς
 μὲν ἐπὶ ταῖς ἐπάλξεσιν ἐφεστῶτας ἀνείρξε, τοῖς δὲ
 κριοῖς τύπτων τὸ συνεχές τοῦ τόπου δυο μὲν μεσο-
 πύργια κατέβαλε, περὶ δὲ τὸν πύργον τὸν ἀπὸ μέ- 477
 στον τούτων φιλοτιμουμένοις τοῖς ἐκ τῆς πόλεως
 ἰσχυροὶ καὶ σννεχεῖς ἐκ διαδοχῆς ἀγῶνες ἐγίνοντο,
 ὥστε καὶ τὸν στρατηγὸν αὐτῶν Ἀμεινίαν ἐκθύμως
 30 ἀγωνισάμενον ἀναιρεθῆναι καὶ συγχρῶς τῶν ἄλλων
 στρατιωτῶν ἀποθανεῖν.
98. Ἀμα δὲ τούτοις πραττομένοις Πτολεμαῖος μὲν
 ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλε τοῖς Ρόδιοις οἶτον καὶ τὴν ἀλ-
 λην ἀγορὰν οὐκ ἐλάττωνα τῆς πρότερον ἐκτεταθεί-
 σης καὶ στρατιωτικὰς χιλίους πεντακοσίους, οὐκ ἄν
 ἡγεμῶν Ἀντίγονος ὁ Μακεδὼν, καθ' ὃν δὴ χρόνον
 ἦκον πρὸς τὸν Δημήτριον πρεσβεῖς παρὰ τοῖς Ἀθη-
 ναίων καὶ τῶν ἄλλων Ἑλληνίδων πόλεων, τὰν αὐ-

θμὸν μὲν ὄντες ὑπὲρ τοὺς πεντήκοντα, πάντες δὲ
 ἀξιοῦντες διαλύσασθαι τὸν βασιλέα πρὸς τοὺς Ῥο-
 δίους· γενομένων οὖν ἀνοχῶν, καὶ πολλῶν καὶ παν-
 τοδαπῶν λόγων πρὸς τε τὸν δῆμον καὶ πρὸς τοὺς περὶ
 τὸν Δημήτριον ῥηθέντων, οὐδαμῶς ἐδυνήθησαν
 συμφωνῆσαι. διόπερ οἱ πρέσβεις ἀπῆλθον ἄπρακτοι.
 Δημήτριος δὲ διανοηθεὶς νυκτὸς ἐπιθέσθαι τῇ πό-
 λει κατὰ τὸ πεπτωκὸς τοῦ τείχους, ἐπέλεξε τῶν τε
 μαχίμων τοὺς κρατίστους καὶ τῶν ἄλλων τοὺς εὐ-
 θέτους εἰς χιλίους καὶ πεντακοσίους. τούτους μὲν οὖν 10
 προσείταξεν ἡσυχῇ προσελθεῖν τῇ τείχει περὶ δευτέραν
 φυλακὴν· αὐτὸς δὲ διασκευάσας παρήγγειλε τοῖς ἐφ'
 ἑκάστῳ μέρει τειραγμένοις ὅταν σημήνῃ συναλαλάξαι
 καὶ προσβολὰς ποιῆσθαι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ
 θάλατταν. πάντων δὲ τὸ παραγγελθὲν ποιούντων, οἱ
 μὲν ἐπὶ τὰ πεπτωκότεα τῶν τειχῶν ὀρμήσαντες τοὺς
 προφυλάττοντας ἐπὶ τῆς τάφρου κατασφάζαντες πα-
 ρεῖς πέσον εἰς τὴν πόλιν, καὶ τοὺς περὶ τὸ θέατρον
 τόπους κατελαμβάνοντο. οἱ δὲ τῶν Ῥοδίων πυθόμε-
 νοι τὸ συμβεβηκός, καὶ τὴν πόλιν ὀρῶντες ἅπασαν 20
 τεθορυβημένην, τοῖς μὲν ἐπὶ τοῦ λιμένος καὶ τῶν τει-
 χῶν παρηγγείλαν μένειν ἐπὶ τῆς ἰδίας τάξεως, καὶ τοὺς
 ἐξώθεν, ἂν προσβάλωσιν, ἀμύνεσθαι, αὐτοὶ δ' ἔχον-
 τες τὸ τῶν ἐπιλέκτων σύστημα καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς Ἀλε-
 ξανδρείας προσφάτως καταπεπλευκότας στρατιώτας
 ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς ἐντὸς τοῦ τείχους παρεῖς πεπτωκό-
 τας. περικαταλαβούσης δ' ἡμέρας, καὶ τοῦ Δημη-
 τρίου τὸ σύσημον ἄραυτος, οἱ μὲν τῷ λιμένι προσ-
 βαλόντες καὶ τὸ τεῖχος πάντοθεν περιεστρατοπεδευ-
 κότες συνηλάλαξαν, εὐθαρσεῖς ποιούντες τοὺς κα- 30
 τεληφότας μέρος τοῦ περὶ τὸ θέατρον τόπου. ὃ δὲ
 κατὰ τὴν πόλιν ὄχλος παίδων καὶ γυναικῶν ἐν φό-
 βοις ἦν καὶ δάκρυσιν, ὡς τῆς πατρίδος κατὰ κράτος
 αἰσικομένης. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῖς παρεῖς πεσοῦσιν ἐντὸς
 τοῦ τείχους γενομένης μάχης πρὸς τοὺς Ῥοδίους,
 καὶ πολλῶν παρ' ἀμφοτέροις πεσόντων, τὸ μὲν πρῶ-
 τον οὐδέτεροι τῆς ἰδίας τάξεως ἐξεχώρου, μετὰ δὲ
 ταῦτα τῶν μὲν Ῥοδίων αἰεὶ πλείονων γινομένων καὶ

τὸν κίνδυνον ἐτοίμως ὑπομενόντων, ὥς ἂν ὑπὲρ πατρίδος καὶ τῶν μεγίστων ἀγωνιζομένων, τῶν δὲ τοῦ βασιλέως θλιβομένων, Ἀλκιμος μὲν καὶ Μαντίας οἱ τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντες πολλοῖς περιπεσόντες τραύμασιν ἐτελεύτησαν· τῶν δ' ἄλλων οἱ πλείστοι οἱ μὲν ἐν χειρῶν νόμῳ διαφθάρησαν, οἱ δ' ἤλωσαν, ὀλίγοι δὲ πρὸς τὸν βασιλέα φυγόντες διασώθησαν· πολλοὶ 478 δὲ καὶ τῶν Ῥοδίων ἀνῆρέθησαν, ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ πρῦτανις Δαμοτέλης ἐπ' ἀρετῇ γεγόμενος περίβλεπτος.

99 Δημήτριος δὲ τὴν τῆς πόλεως ἄλωσιν ὑπολαβαὶν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ τὴν τύχην ἀφῆρησθαι, πάλιν παρεσκευάζετο πρὸς τὴν πολιορκίαν. εἰς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γράψαντος διαλύσασθαι πρὸς Ῥοδίους ὥς ἂν ποτε δύνηται, τὸν κάλλιστον ἐπετήρει καιρὸν δώσοντα προφάσεις εὐλόγους τῆς συνθέσεως. Πτολεμαίου δὲ γράψαντος τοῖς Ῥοδίοις τὸ μὲν πρῶτον ὅτι πέμψει σίτου πλήθος αὐτοῖς καὶ στρατιώτας τριχilloύς, μετὰ δὲ ταῦτα συμβουλευόντας, εἰάν ἦ δυνατόν, μετρίως διαλύσασθαι πρὸς Ἀντίγονον, ἅπαντες 20 ἔρρεπον πρὸς τὴν εἰρήνην. καθ' ὃν δὴ χρόνον τοῦ κοινοῦ τῶν Αἰτωλῶν ἀποστείλαντος πρεσβευτὰς περὶ διαλύσεων, οἱ Ῥόδιοι συνέθεντο πρὸς Δημήτριον ἐπὶ τοῖςδε· αὐτόνομον καὶ ἀφροῦρητον εἶναι τὴν πόλιν καὶ ἔχειν τὰς ἰδίας προσόδους· συμμαχεῖν δὲ Ῥοδίους Ἀντιγόνῳ, πλὴν εἰάν ἐπὶ Πτολεμαῖον στρατεύηται· καὶ δοῦναι τῶν πολιτῶν ὑμῆρους ἑκατὸν οὓς ἂν ἀπογράφηται Δημήτριος πλὴν τῶν ἀρχαῖς ἔχόντων.

100 Οἱ μὲν οὖν Ῥόδιοι πολιορκηθέντες ἐνιαύσιον χρόνον 30 τοῦτω τῷ τρόπῳ κατελύσαντο τὸν πόλεμον. τοὺς δ' ἐν ταῖς κινδύνοις ἀνδρας ἀγαθοὺς γενομένους ἐτίμησαν ταῖς ἀξίαις θωρααῖς, καὶ τῶν δούλων τοὺς ἀνδραγαθήσαντας ἐλευθερίας καὶ πολιτείας ἡξίωσαν. ἔστησαν δὲ καὶ τῶν βασιλέων εἰκόνας Κασσάνδρου καὶ Λυσιμάχου [καὶ] τῶν δευτερευόντων μὲν ταῖς δόξαις, συμβεβλημένων δὲ μεγάλα πρὸς τὴν τῆς πόλεως σωτηρίαν. τὸν δὲ Πτολεμαῖον ἐν ἀνταποδόσει μείζονος χάριτος ὑπερβάλλεσθαι βουλόμενοι, θεω-

ροὺς ἀπέστειλαν εἰς Λιβύην τοὺς ἐπερωτήσοντας τὸ
 παρ' Ἀμήωνι ματτεῖον εἰ συμβουλευεῖ Ῥοδίοις
 Ἰπτολεμαῖον ὡς θεὸν τιμῆσαι. συγκατατιθεμένου δὲ
 τοῦ χρηστηρίου τέμενος ἀνῆκαν ἐν τῇ πόλει τετρα-
 γώνον, οἰκοδομήσαντες παρ' ἑκάστην πλευρὰν στοὰν
 σταδίαίαν, ὃ προσηγόρευσαν Ἰπτολεμαεῖον. ἀνοικοδό-
 μησαν δὲ καὶ τὸ Θέατρον καὶ τὰ πεπτωκότα τῶν
 τεχνῶν καὶ τῶν ἄλλων τόπων τοὺς καθηρημένους
 πολλοὶ κάλλιον ἢ προὔπῃρχον. Δημήτριος δὲ κατὰ
 τὰς ἐντολάς τοῦ πατρὸς διαλυσάμενος πρὸς Ῥοδίους 10
 ἐξέπλευσε μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως, καὶ κομισθεὶς
 διὰ τῶν νήσων κατέπλευσε τῆς Βοιωτίας εἰς Ἀῤῥιν.
 σπεύδων δ' ἐλευθερώσαι τοὺς Ἕλληνας, αἱ γὰρ περὶ
 Κασσάνδρον καὶ Πολυπέρχοντα τὸν ἔμπροσθεν χρό-
 νον ἄδειαν ἐσχηκότες ἐπόρθουν τὰ πλεῖστα μέρη τῆς
 Ἑλλάδος, πρῶτον μὲν τὴν Χαλκιδεῖον πόλιν ἡλευθέ-
 ρωσε, φρουρουμένην ὑπὸ Βοιωτῶν, καὶ τοὺς κατὰ
 479 τὴν Βοιωτίαν καταπληξάμενος ἠνάγκασεν ἀποσιῆσαι
 τῆς Κασσάνδρου φίλας. μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς μὲν
 Ἀττικῶνς συμμαχίαν ἐποίησατο, πρὸς δὲ τοὺς περὶ 20
 Πολυπέρχοντα καὶ Κασσάνδρον διαπολεμῆν παρ-
 ουκονάξεντο. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Εὐμηλος
 μὲν ὁ Βοσπόρου βασιλεὺς βασιλεύων ἔκτον ἔτος ἐτε-
 λεύτησε, τὴν δὲ βασιλείαν διαδεξάμενος Σπάρτακος
 ὁ υἱὸς ἤρξεν ἔτη εἴκοσιν.
 Ἡμεῖς δὲ τὰ περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀσίαν 101
 διευκρινηκότες μεταβιβάσομεν τὸν λόγον ἐπὶ θάτερα
 μέρη τῆς οἰκουμένης. κατὰ μὲν γὰρ τὴν Σικελίαν
 Ἀγαθοκλῆς εἰρήνην ἀγόντων τῶν Λιπαράων ἐπι-
 πλεύσας αὐτοῖς ἀπροσδοκήτως εἰσεπράξατο τοὺς μὲν 30
 ὄτιων προαδικήσαντας ἀργυρίου τάλαντα πεντήκον-
 τα· ὅτε δὲ πολλοῖς ἔδοξε θεῖον εἶναι τὸ ῥηθησόμενον,
 τῆς παρανομίας τυχοῦσης ἐπισημασίας παρὰ τοῦ
 θαιμονίου. ἀξιούντων γὰρ τῶν Λιπαράων εἰς τὰ
 ἀροξέλλειποντα τῶν χρημάτων δοῦναι χρόνον, καὶ
 λεγόντων μηδέποτε τοῖς ἱεροῖς ἀναθήμασι κατακλ-
 χηθῆσαι, ὁ Ἀγαθοκλῆς βιασάμενος αὐτοὺς δοῦναι
 τὰ κατὰ τὸ πρυτάνειον, ὧν εἶχον ἐπιγραφὴν τὰ μὲν

- Αἰόλου τὰ δ' Ἡφαίστου, λαβὼν παραχρῆμα ἐξέ-
 πλευσε. πνεύματος δ' ἐπιγενομένου τῶν πτενῶν ἑνδεκα
 συνειρίβησαν αἱ τὰ χρήματα κατακομίζουσαι. διόπερ
 ἔδοξε πολλοῖς ὁ μὲν περὶ τοὺς τόπους ἐκείνους λεγόμε-
 νος εἶναι κύριος τῶν ἀνέμων εὐθὺς κατὰ τὸν πρῶ-
 τον πλοῦν λαβεῖν παρ' αὐτοῦ τιμωρίαν, ὁ δὲ Ἡφαί-
 στος ἐπὶ τῆς τελευταῆς, οἰκείως τῆς ἀσεβείας καλῶσας
 τὸν τύραννον ἐν τῇ πατρίδι, συνωνύμως ἐπὶ θερμοῖς
 τοῖς αἰθραῖς κατακαύσας ζῶντα. τῆς γὰρ αὐτῆς
 10 προαιρέσεως ἦν καὶ δικαιοσύνης τὸ τῶν περὶ τῇ
 Αἴνῃ σωζόντων τοὺς ἑαυτῶν γονεῖς ἀποσχέσθαι
 καὶ τὸ τοὺς ἀσεβοῦντας εἰς τὸ θεῖον δια τῆς ἰδίας
 δυνάμεως μειλεῖν. οὐ μὴν ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῆς κα-
 ταστροφῆς Ἀγαθοκλέους, ὅταν πρὸς τοὺς αἰετῆρας
 χρόνους ἔλθωμεν αὐτοῦ, τὸ γινόμενον βεβαιώσεται τὸ
 νῦν εἰρημένον. ἐφεξῆς δὲ ῥητέαν ἡμῖν τὰ πραχθέντα
 κατὰ τοὺς συνεχεῖς τῆς Ἰταλίας τόπους. Ρωμαῖοι
 μὲν καὶ Σαμνῖται διαπρεσβευσάμενοι πρὸς ἀλλήλους
 εἰρήνην συνέθεντο, πολεμήσαντες ἔτη εἴκοσι δύο καὶ
 20 μῆνας ἑξ. τῶν δ' ὑπάτων Πόπλιος Σεμπρόνιος μετὰ
 δυνάμειος ἐμβαλὼν εἰς τὴν τῶν Αἰκλῶν χώραν ἐχει-
 ρώσατο τετραράκοτα πόλεις ἐν ἡμέραις ταῖς πάσαις
 πεντήκοντα· ἀναγκάσας δὲ πᾶν τὸ ἔθνος ὑποτάττε-
 σθαι Ρωμαίοις ἐπανῆλθε, καὶ θρίαμβον κατήγαγε
 ἐπαινούμενον. ὁ δὲ ἄνθος ὁ Ρωμαίων πρὸς τε Μαρ-
 σους καὶ Παλληνοὺς ἔτι δὲ Μαρκελλανὸς συμμαχίαν
 ἐποίησας.
- 102 Τοῦ δ' ἐνίκουσι χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνη· 480
 αἱ μὲν ἤρχε Λεώστρατος, ἐν Ρώμῃ δ' ὑπάρχον ὑπά-
 30 τοι Σερρῖος Κορινθῖος καὶ Λεύκιος Γενούκιος, ἐπὶ
 δὲ τούτων Δημητριὸς εἶχε πρόθεσιν πρὸς μὲν τοὺς
 περὶ Κασσανδρῶν διαπάλαιμιν, τοὺς δ' Ἕλληνας ἐλευ-
 θεροῦν καὶ πρῶτον τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα διοικεῖν,
 ἅμα μὲν νομίζων δοῦσαν οἴσειν αὐτῷ μεγάλην τὴν τῶν
 Ἑλλήνων αυτονομίαν, ἅμα δὲ καὶ τοὺς περὶ Πρεπί-
 λαον ἡγεμόνας τοῦ Κασσανδρῶν πρότερον συγκυρίμα
 καὶ τότε προσερχεῖν ἐπ' αὐτὴν τὴν ἡγεμονίαν, ἢ ἐπ'
 αὐτοῦ πορευοίτη, τῇ Κασσανδρῶν, τῆς δὲ τῶν Σι-

κυκωνίων πόλεως φρουρουμένης ὑπὸ τῶν Πτολεμαίων τοῦ βασιλέως στρατιωτῶν, ὧν ἦν [ἐπιφανέστατος] στρατηγὸς Φίλιππος, νυκτὸς ἐπιθέμενος ἀπροσδοκῆτως παρεῖσπεσον ἐντὸς τοῦ τείχους. εἶτα οἱ μὲν φρουροὶ συνεισέπεσον εἰς τὴν ἀκρόπολιν· ὁ δὲ Δημήτριος τῆς πόλεως κυριεύσας τὸν μεταξὺ τόπον τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς ἄκρας κατέειχε. μέλλοντος δ' αὐτοῦ μηχανὰς προσάγειν, καταπλαγέντες τὴν μὲν ἀκρόπολιν δὲ ὁμολογίας παρέδωκαν, αὐτοὶ δ' ἀπέπλευσαν εἰς Αἴγυπτον. ὁ δὲ Δημήτριος τοὺς Σικυωνίους εἰς τὴν ἀκρόπολιν¹⁰ μετοικίσας τὸ μὲν τῷ λιμένι συνάπτον μέρος τῆς πόλεως κατέσκαψεν, ὄχυροῦ παντελῶς ὄντος τοῦ τόπου, τῷ δὲ πολιτικῷ πλήθει συνεπιλαβόμενος τῆς οἰκοδομίας καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀποκαταστήσας τιμῶν ἰσοθείων ἔτυχε παρὰ τοῖς εὖ παθοῦσι. Δημητριάδα μὲν γὰρ τὴν πόλιν ὠνόμασαν, θυσίας δὲ καὶ πανηγύρεις ἔτι δ' ἁγῶνας ἐψηφίσαντο συντελεῖν αὐτῷ καὶ ἐνιαυτὸν καὶ τὰς ἄλλας ἀπονέμειν τιμὰς ὡς κτίστη. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὁ χρόνος διαληφθεὶς πραγμάτων μεταβολαῖς ἡκύνωσεν. οἱ δὲ Σικυωνιοὶ πολλῷ κρεῖτ-²⁰τονα μεταλαβόντες τόπον, διετέλεσαν ἐν αὐτῷ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ἐνοικοῦντες. ὁ γὰρ τῆς ἀκροπόλεως περίβολος ἐπίπεδος ὢν καὶ μέγας κρηνοῖς θυεπροσίτοις περιέχεται πανταχόθεν, ὥστε μηδαμῇ δύνασθαι μηχανὰς προσάγειν· ἔχει δὲ καὶ πλῆθος ὑδάτων, ἐξ οὗ κηλειὰς δαψιλεῖς κατεσκεύασαν· ὥστε τὴν ἐπίνοιαν τοῦ βασιλέως καὶ πρὸς ἀπόλαυσιν εἰρη-
νικὴν καὶ πρὸς ἀσφάλειαν πολέμου δοῖαι καλῶς προεωράσθαι.

Ὁ δὲ Δημήτριος διοικήσας τὰ περὶ τοὺς Σικω-¹⁰³νίους ἀνέειπε μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὴν Κορινθόν, ἣν ἐφρούρει Πρεπέλαος Κασσάνδρου στρατηγός· τὸ μὲν οὖν πρῶτον νυκτὸς ὑπὸ τινῶν πολι-
τῶν εἰσαχθεὶς διὰ τινος πυλίδος ἐκράτησε τῆς πό-
λεως καὶ τῶν λιμένων. τῶν δὲ φρουρῶν καταφυγόν-
των τῶν μὲν εἰς τὸ καλούμενον Σισύφειον τῶν δ'
εἰς τὸν Ἀκροκόρινθον, προσαγαγὼν μηχανὰς τοῖς
ὄχυρώμασι καὶ πολλὰ κακοπαθήσας εἶλε τὸ Σι-

- ούφιον κατὰ κράτος. εἶτα τῶν ἐν ταύτῃ συμφυγόν-
 των πρὸς τοὺς κατεληφότας τὸν Ἀκροκόρινθον, καὶ
 τούτους καταπληξάμενος ἠνάγκασε παραδοῦναι τὴν 481
 ἄκραν. σφόδρα γὰρ ἦν ἀνυπόστατος οὗτός ὁ βασι-
 λεύς ἐν ταῖς προσβολαῖς, εὐμήχανος ὑπάρχων περὶ
 τὴν κατασκευὴν τῶν πολιορκητικῶν ἔργων οὐ μὴν
 ἀλλὰ τοὺς Κορινθίους ἐλευθερώσας παρειαγάγε φυ-
 λακὴν εἰς τὸν Ἀκροκόρινθον, βουλομένων τῶν πο-
 λιτῶν διὰ τοῦ βασιλέως τηρεῖσθαι τὴν πόλιν μέχρις
 10 ἂν ὁ πρὸς Κάσσανδρον καταλυθῇ πόλεμος. καὶ
 Πρεπέλαος μὲν αἰσχυρῶς ἐκπεσὼν ἐκ τῆς Κορίνθου
 πρὸς Κάσσανδρον ἀπεχώρησε· Δημήτριος δὲ παρελ-
 θὼν εἰς τὴν Ἀχαϊαν Βοῦραν μὲν κατὰ κράτος εἶλε,
 καὶ τοῖς πολίταις ἀπέδωκε τὴν αὐτονομίαν, Σκύρον
 δ' ἐν ὀλίγαις ἡμέραις παραλαβὼν ἐξέβαλε τὴν φρου-
 ράν. μετὰ δὲ ταῦτ' ἐπ' Ὀρχομενὸν τῆς Ἀρκαδίας
 στρατεύσας ἐκέλευσε τῷ τῆς φρουρᾶς ἀσχητούμενῳ
 Στρομβίχῳ παραδοῦναι τὴν πόλιν. οὐ προσεχόντας
 δ' αὐτοῦ τοῖς λόγοις, ἀλλὰ καὶ πολλὰ λοφδορουντος
 20 ἀπὸ τοῦ τείχους βλασφήμως, προσεγαγὼν μηχανὰς
 ὁ βασιλεὺς καὶ καταβαλὼν τὰ τεῖχη κατὰ κράτος
 εἶλε τὴν πόλιν. τὸν μὲν οὖν Στρομβίχον τὸν ὑπὸ Πο-
 λυσπέρχοντος καθεσταμένον φρουραρχὸν καὶ τῶν αἰ-
 λων τῶν ἀλλοτριῶς διατεθέντων πρὸς αὐτὸν εἰς
 ὀγδοήκοντα πρὸ τῆς πόλεως ἀνισταύρωσε, τῶν δ'
 ἄλλων μισθοφόρων ἐλὼν εἰς διςχιλίους κατέμειβε τοῖς
 ἰδίοις στρατιώταις. μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν ταύτης τῆς
 πόλεως οἱ τὰ συνέγγυς φρουρία κατέχοντες ὑπολαμβά-
 νοντες ἀδύνατον ὑπάρχειν τὸ διαφυγεῖν τὴν βίαν τοῦ
 30 βασιλέως παρέδωκαν αὐτῷ τὰ χωρία ὁμοίως δὲ
 τούτοις καὶ οἱ τὰς πόλεις φρουροῦντες, τῶν μὲν
 περὶ Κάσσανδρον καὶ Πρεπέλαον καὶ Πολυσπέρχοντα
 μὴ βοηθούντων, τοῦ δὲ Δημητρίου μετὰ μεγάλης
 δυναμείως καὶ μηχανῶν ὑπέραγουσιν προσιοντος,
 ἐκουσίως ἐξεχώρουν. καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν Δημήτριον
 ἐν τούτοις ἦν.
- 104 Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ταραντῖναι πόλεμον ἔχον-
 τες πρὸς Λευκανοὺς καὶ Ῥωμαίους ἐξέπεμψαν

πρεσβευτὰς εἰς τὴν Σπάρτην, αἰτούμενθ' βοήθειαν
 καὶ στρατηγὸν Κλεώνυμον. τῶν δὲ Λακεδαιμονίων
 προθύμως ἡγεμόνα δόντων τὸν αἰτούμενον, καὶ τῶν
 Ταραντίνων χρήματα καὶ ναῦς ἀποστειλάντων, ὁ μὲν
 Κλεώνυμος ἐπὶ Ταινάρῳ τῆς Λακωνικῆς ξενολογή-
 σας στρατιώτας πεντακισχιλίους συντόμως κατέ-
 πλευσεν εἰς Τάραντα. ἐνταῦθα δὲ μισθοφόρους
 ἀθροίσας ἄλλους οὐκ ἑλάττους τῶν προτέρων κατέ-
 γραψε καὶ τοὺς πολιτικούς πεζοὺς μὲν πλείους τῶν
 διςμυρίων, ἵππεῖς δὲ διςχιλίους. προσελάβετο δὲ τῶν¹⁰
 τε κατ' Ἰταλίαν Ἑλλήνων τοὺς πλείστους καὶ τὸ τῶν
 Μεσσαπίων ἔθνος. ἀδράς οὖν δυνάμεως περὶ αὐτῶν
 οὔσης, οἱ μὲν Λευκανοὶ καταπλαγέντες φιλίαν ἐποίη-
 482σαντο πρὸς τοὺς Ταραντίνους. τῶν δὲ Μεταποντι-
 νων οὐ προσεχόντων αὐτῷ τοὺς Λευκανοὺς ἐπεισε
 συνεμβλεῖν εἰς τὴν χώραν, καὶ τῷ καιρῷ συνεπ-
 θέμενος κατεπλήξατο τοὺς Μεταποντίνους. παρελθὼν
 δ' εἰς τὴν πόλιν ὡς φίλος ἐπράξατο μὲν ἀργυρίου
 τάλαντα πλείω τῶν ἑξακοσίων, διακοσίας δὲ παρθέ-
 νους τὰς ἐπιφανεστάτας ἔλαβεν εἰς ὁμηρίαν, οὐχ²⁰
 οὕτω τῆς περὶ τὴν πίστιν ἀσφαλείας χάριν ὡς τῆς
 ἰδίας ἔνεκεν λαγνείας. ἀποθέμενος γὰρ τὴν Λακωνι-
 κὴν ἑσθλότητα διετέλει τρυφῶν καὶ τοὺς πιστεύσαντας
 αὐτῷ καταδουλούμενος. τηλικαύτας γὰρ ἔχων δυ-
 νάμεις καὶ χορηγίας οὐδὲν τῆς Σπάρτης ἄξιον ἔπρα-
 ξεν. ἐπεβάλετο μὲν γὰρ ἐπὶ τὴν Σικελίαν στρατεύειν,
 ὡς τὴν τυραννίδα μὲν καταλύσων τὴν Ἀγαθοκλέους,
 τὴν δ' αὐτονομίαν τοῖς Σικελιώταις ἀποκαταστήσων,
 ὑπερθέμενος δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος ταύτην τὴν στρα-
 τείαν ἐπλευσεν εἰς Κέρκυραν. καὶ κρατήσας τῆς πό-³⁰
 λεως χρημάτων τε πλῆθος εἰσεπράξατο καὶ φρουρὰν
 ἐγκατέστησε, διανοούμενος ὁρμητηρίῳ τούτῳ [τῷ
 τόπῳ] χρήσασθαι καὶ τοῖς περὶ τὴν Ἑλλάδα πράγμα-
 σιν ἐφεδρεύειν. εὐθύς δὲ καὶ πρεσβειῶν πρὸς αὐ-¹⁰⁵
 τὸν παραγενομένων παρὰ τε Δημητρίου τοῦ πολιορ-
 κητοῦ καὶ Κασσάνδρου περὶ συμμαχίας, τούτων μὲν
 οὐδετέρῳ προσέθετο, τοὺς δὲ Ταραντίνους καὶ τῶν
 ἄλλων τινὰς πυθόμενος ἀφεστηκέναι, τῆς μὲν Κερ-

- κίρας τὴν ἱκανὴν φυλακὴν ἀπέλιπε, μετὰ δὲ τῆς ἄλλης δυνάμεως ἔπλει κατὰ σπουδὴν ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν, ὡς κολάσων τοὺς ἀπειθοῦντας. προσχὼν δὲ τῇ χώρᾳ καθ' ὃν τόπον ἐφύλαττον οἱ βάρβαροι, τὴν μὲν πόλιν ἐλὼν ἐξηνδραποδίσατο, τὴν δὲ χώραν ἐληλάτησεν. ὁμοίως δὲ τὸ καλούμενον Τριόπιον ἐκπολιορκήσας εἰς τριςχιλίους ἔλαβεν αἰχμαλώτους. καθ' ὃν δὴ χρόνον οἱ μὲν ἀπὸ τῆς χώρας βάρβαροι συνδραμόντες ἐπέθεντο νυκτὸς τῇ σιρατοπεδεῖᾳ· καὶ
- 10 μάχης γενομένης ἀνείλον τῶν μετὰ Κλεωνύμου πλείους τοῖν διακοσίων, ἐξώγησαν δὲ περὶ χιλίους. ἅμα δὲ τῷ κινδύνῳ τούτῳ χειμῶν ἐπιγενόμενος εἴκοσι τῶν νεῶν διέφθειρε πλησίον ὁρμουσῶν τῆς παρεμβολῆς. ὁ δὲ Κλεώνυμος δυσὶν ἐλατιώμασι τηλικούτοις περιπεσὼν ἀπέπλευσε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Κέρκυραν.
- 106 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διηλυθότος Ἀθήνησι μὲν ἦν ἀρχὼν Νικοκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατον ἀρχὴν διεδέξαντο Μάρκος Λίβιος καὶ Μάρκος Αἰ-
- 20 μίλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Κάσσανδρος ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς ὁρῶν τὴν δύναμιν τῶν Ἑλλήτων αὐξομένην καὶ πάντα τὸν πόλεμον ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν συνιστάμενον, περίφοβος ἦν ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος. διόπερ ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς πρὸς Ἀντίγονον εἰς τὴν Ἀσίαν, ἀξιῶν διαλύσασθαι πρὸς αὐτόν. ἀποκριναμένου δ' ἐκείνου διότι μίαν γινώσκει διάλυσιν, ἐὰν ὁ Κάσσανδρος ἐπιτρέπη τὰ καθ' αὐτόν, καταπλαγείς Λυσίμαχον ἐκ τῆς Θράκης μετεπέμψατο πρὸς τὴν τῶν ὅλων κοινοπραγίαν. αἰεὶ γὰρ εἰώθει τοῦτον κατὰ τοὺς
- 30 μεγίστους φόβους εἰς τὴν βοήθειαν προσλαμβάνεσθαι διὰ τε τὴν τάνδρὸς ἀρετὴν καὶ διὰ τὸ τὴν βασιλείαν 483 [αὐτοῦ] ὁμορον εἶναι τῇ Μακεδονίᾳ. συνεδρεύσαντες οὖν οἱ βασιλεῖς οὗτοι περὶ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος ἐξέπεμψαν πρεσβευτὰς πρὸς τε Πτολεμαῖον τὸν Αἰγύπτου βασιλέα καὶ πρὸς Σέλευκον τὸν τῶν ἀνασραπειῶν κυριεύοντα, περὶ τε τῆς ὑπερηφανίας τῆς ἐν ταῖς ἀποκρίσεσιν ἐμφανίζοντες καὶ τὸν ἐκ τοῦ πολέμου κίνδυνον κοινὸν εἶναι πάντων διδάσκον-

τες. τῆς γὰρ Μακεδονίας κρατήσαντα τὸν Ἀντίγονον εὐθὺς ἀφελείσθαι καὶ τῶν ἄλλων τὰς βασιλείας. δεδοκέναι γὰρ αὐτὸν πείραν πλεονάκεις [καὶ] ὅτι πλεονέκτης ἐστὶ καὶ πᾶσαν ἀρχὴν ἀκοινώνητον ποιῇ. συμφέρειν οὖν ἅπαντας συμφρονῆσαι καὶ κοινῇ πρὸς Ἀντίγονον ἐπανελείσθαι πόλεμον. οἱ μὲν οὖν περὶ Πτολεμαῖον καὶ Σέλευκον δόξαντες ἀληθῆ λέγειν πρὸς ἑλληλους, προθύμως ὑπήκουσαν, καὶ συνετάξαντο βοηθεῖν ἀδραῖς δυναμεισι.

Τοῖς δὲ περὶ Κάσσανδρον ἔδοξε μὴ περιμένειν 107
τὴν τῶν πολέμιων ἔφοδον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς φθάσαντας ἐπιστρατεύειν καὶ προλαμβάνειν τὸ χρήσιμον. διόπερ ὁ Κάσσανδρος Λυσιμάχῳ μὲν παρέδωκε μέρος τοῦ στρατοπέδου καὶ στρατηγὸν συνεξέπεμψεν, αὐτὸς δὲ ἀνέβη μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως εἰς Θετταλίαν διαπολεμήσων Δημητρίῳ καὶ τοῖς Ἕλλησι. Λυσιμάχος δὲ μετὰ στρατοπέδου διαβάς ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν Λαμψακηνούς μὲν καὶ Παριανούς ἐκουσίως προσθεμένους ἀφῆκεν ἑλευθέρους, Σίγειον δ' ἐκπολιορκήσας φρουρὰν παρείρη- 20
γαγε. μετὰ δὲ ταῦτα Πρεπέλαῳ μὲν τῷ στρατηγῷ δούς πεζοὺς ἑξακισχιλίους, ἵππαις δὲ χιλίους, ἐξέπεμψε προσαζόμενον τὰς πόλεις τὰς τε κατὰ τὴν Αἰολίδα καὶ τὴν Ἰωνίαν, αὐτὸς δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρησε πολιορκεῖν τὴν Ἀβυδὸν, καὶ βέλη καὶ μηχανὰς καὶ τᾶλλα παρεσκευάζετο. ἐπεὶ δὲ κατὰ θαλαττιαν ἦλθε τοῖς πολιορκουμένοις στρατιωτῶν πλῆθος παρὰ Δημητρίου τὸ δυνάμενον τὴν ἀσφάλειαν παρέχεσθαι τῇ πόλει, ταύτης μὲν τῆς ἐπιβολῆς ἀπέστη, τὴν δ' ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγίαν προσα- 30
γαγόμενος καὶ Σύναδα πόλιν ἔχουσαν ἀποσκευὰς βασιλικὰς ἐπολιορκήσεν. ὅτε δὴ καὶ Δόκιμον τὸν Ἀντιγόνου στρατηγὸν πείσας κοινοπραγεῖν τὰ τε Σύναδα παρέλαβε διὰ τούτου καὶ τῶν ὀχυρωμάτων ἕνα τῶν ἔχόντων τὰ βασιλικὰ χρήματα. ὁ δ' ἐπὶ τῆς Αἰολίδος καὶ τῆς Ἰωνίας πεμφθεὶς ὑπὸ Λυσιμάχου στρατηγὸς Πρεπέλαος Ἀδραμυτιτίου μὲν ἐκυρίευσεν ἐν παρόδῳ, τὴν δ' Ἐφεσον πολιορκήσας καὶ καταπλη-
VOL. III. Z

- ἔαμενος τοὺς ἔνδον παρέλαβε τὴν πόλιν. καὶ τοὺς
 μὲν ἐγκαταληφθέντας τῶν Ῥοδίων ἑκατὸν ὁμήρους
 ἀπέστειλεν εἰς τὴν πατρίδα, τοὺς δ' Ἐφεσίους ἀφῆκε
 τὰς δὲ ναῦς τὰς ἐν τῷ λιμένι πάσας ἐνέκρησε δια
 τὸ θαλαττοκρατεῖν τοὺς πολεμίους καὶ τὴν ὅλην κρί-
 σιν τοῦ πολέμου ἄθλων ὑπάρχειν. μετὰ δὲ ταῦτα
 Τηίους μὲν καὶ Κολοφωνίους προσηγάγετο, Ἐρυ-
 θραίοις δὲ καὶ Κλαζομενίοις ἐλθούσης κατὰ θάλατ-
 ταν βοηθείας. τὰς μὲν πόλεις ἐλεῖν οὐκ ἡδυνήθη, 484
 10 τὴν δὲ χώραν αὐτῶν πορθήσας ἀνέξευξεν ἐπὶ Σάρ-
 δεις. ἐνταῦθα δὴ τῶν Ἀντιγόνου στρατηγῶν Φοίνι-
 κα καὶ Δόκιμον πείσας ἀποστῆναι τοῦ βασιλέως
 παρέλαβε τὴν πόλιν πλὴν τῆς ἄκρας· ταύτην γὰρ
 φυλάττων Φίλιππος εἰς τῶν Ἀντιγόνου φίλων βα-
 βαίαν ἐτήρει τὴν εὐνοίαν τὴν πρὸς τὸν πεπιστευκό-
 τα. τὰ μὲν οὖν περὶ Λυσιμάχου ἐν τούτοις ἦν.
- 108 Ἀντίγονος δὲ προχειρυσάμενος ἀγῶνα μέγαν καὶ
 πανήγυριν ἐν Ἀντιγονίᾳ συντελεῖν, πάντοθεν ἀθλη-
 τὰς τε καὶ τεχνίτας τοὺς ἐπιφανεστάτους ἐπὶ μεγα-
 20 λοῖς ἄθλοις καὶ μισθοῖς ἡθροίκει. ὡς δ' ἤκουσε τὴν
 Λυσιμάχου διάβασιν καὶ τῶν στρατηγῶν τὴν ἀπό-
 στασιν, τὸν μὲν ἀγῶνα διέλυσε, τοῖς δ' ἀθληταῖς
 καὶ τοῖς τεχνίταις ἀπέδωκε μισθοὺς οὐκ ἐλάττους
 διακοσίων ταλάντων. αὐτὸς δὲ τὴν δύναμιν ἀναλα-
 βὼν ὤρμησεν ἐκ τῆς Συρίας σύντομον τὴν πορείαν
 ποιούμενος ἐπὶ τοὺς πολεμίους. εἰς δὲ Ταρσοῦν τῆς
 Κιλικίας ἀφικόμενος ἐξ ὧν κατεκόμισε χρημάτων ἐκ
 τῶν Κονίδων τὸ στρατόπεδον εἰς τρεῖς μῆνας ἐμι-
 30 σθοδότησε. χωρὶς δὲ τούτων τριςχίλια τάλαντα μετὰ
 τῆς δυνάμεως ἐκόμιζεν, ὅπως τριαύτην ἔχη τὴν χο-
 ρηγίαν, ὅταν αὐτῷ χρεία γένηται χρημάτων. ἔπειτα
 τὸν Ταῦρον ὑπερβαλὼν προῆγεν ἐπὶ Καππαδοκίας,
 καὶ τοὺς ἀφεστηκότας περὶ τὴν ἄνω Φρυγίαν καὶ
 Λυκαονίαν ἐπιπορευόμενος πάλιν εἰς τὴν προϋπάρ-
 χούσαν συμμαχίαν ἀποκατέστησε. καθ' ὃν δὴ χρόνον
 οἱ περὶ τὸν Λυσιμάχου πυθόμενοι τὴν τῶν πολε-
 μίων παρουσίαν συνήθρευαν βουλευόμενοι πῶς χρη-
 στέον εἴη τοῖς ἐπιφερομένοις κινδύνους. ἔδοξεν οὖν

αὐτοῖς εἰς μὲν μάχην μὴ συγκαταβαίνειν, ἕως ἂν οἱ
περὶ Σέλευκον ἐκ τῶν ἄνω σατραπειῶν καταβῶσι,
τόπους δὲ ὄχυρους καταλαβέσθαι καὶ χάρακι καὶ
τάφρῃ τὴν στρατοπεδεῖαν ἀσφαλισμένους ὑπομένειν
τῶν πολεμίων τὴν ἐφοδον. οὔτιοι μὲν οὖν τὸ δοχθὲν
αὐτοῖς ἐπετέλουν κατὰ σπουδὴν. ὁ δ' Ἀντίγονος ἐπεὶ
πλησίον ἐγένετο τῶν πολεμίων, ἐκτάξας τὴν δύνα-
μιν προεκαλεῖτο εἰς μάχην. σθένος δ' ἐπεξιέναι τολ-
μῶντες αὐτὸς μὲν κατελάβετο τόπους τινάς, δι' ὧν
ἀναγκάσιον ἦν τὰς τροφὰς τοῖς ἐναντίοις παρακομί- 10
ζεσθαι· οἱ δὲ περὶ τὸν Λυσιμάχον φοβηθέντες μή-
ποτε τῆς ἀγορᾶς ἀποκοπίσης ὑποχείριοι γένωνται
τοῖς πολεμίοις, νυκτὸς ἀνέστειξαν, καὶ διατείναντες
σταδίους τετρακοσίους κατεστρατοπέδευσαν περὶ Λο-
κῶλαιον. εἶχε γὰρ τὸ χωρίον οἴτου τε καὶ τῆς ἄλλης
χορηγίας πληθὺς καὶ ποταμὸν παραρρέοντα δυνάμε-
τον ἀσφάλειαν παρέχεσθαι τοῖς παρ' αὐτὸν στρατο-
πεδεύουσι. βαλόμενοι δὲ στρατοπεδεῖαν ὠχύρωσαν
τὴν παρεμβολὴν βαθυτάφρῃ καὶ τριπλῇ χάρακι.
485 Ἀντίγονος δὲ πυθόμενος τὴν τῶν πολεμίων ἀπο- 109
χώρησιν, εὐθύς ἐπεδίωκεν αὐτούς, καὶ πλησίον γε-
νόμενος τῆς παρεμβολῆς, ἐπεὶ πρὸς παράταξιν οὐ
συγκατέβαινον, ἤρξατο περίταφρεῖν τὴν στρατο-
πεδεῖαν, καὶ καταπέλτας καὶ βέλη μετεπέμψατο, βου-
λόμενος αὐτὴν πολιορκῆσαι. συντελουμένων δ' ἀκρο-
βολισμῶν περὶ τὴν ταφρεῖαν, καὶ τῶν περὶ τὸν Λυ-
σίμαχον πειρωμένων ἀνείργειν τοῖς βέλεσι τοὺς ἐρ-
γαζομένους, ἐν πᾶσιν ἐπροτέρουν οἱ περὶ τὸν Ἀντί-
γονον. ἔπειτα χρόνου γενομένου, καὶ τῶν ἔργων
ἤδη συντέλειαν λαμβανόντων, τῆς δὲ τροφῆς ἀπολι- 30
πούσης τοὺς πολιορκουμένους, οἱ περὶ Λυσιμάχον
τηρήσαντες νύκτα χειμέριον ἀναξεύξαντες ἐκ τῆς
παρεμβολῆς διὰ τῶν ὑπερδεξίων τόπων ἀπεχώρησαν
εἰς παραχειμασίαν. ὁ δ' Ἀντίγονος ἡμέρας γενομένης
ὡς εἶδε τὴν τῶν πολεμίων ἀπαλλαγὴν, ἀντιπαρήγεν
αὐτὸς διὰ τῶν πεδίων. ἐπιγενομένων δὲ ὄμβρων με-
γάλων, καὶ τῆς χώρας οὖσης βαθυγείου καὶ πηλώ-
δους, τῶν τε ὑποξυγίων οὐκ ὀλίγα συνέβη καὶ τῶν

- σωμάτων τινὰ διασφαρῆναι καὶ τὸ σύνολον ἐπιπό-
 νως ἅπασαν τὴν δύναμιν διατεθῆναι. διόπερ ὁ βα-
 σιλεὺς ἅμα μὲν ἀναλαβεῖν βουλόμενος ἐκ τῆς κακο-
 παθείας τοὺς στρατιώτας, ἅμα δὲ τὴν χειμερινὴν
 ὥραν ὁρῶν περιλαμβάνουσαν, τοῦ μὲν καταδιώκειν
 ἀπέστη, πρὸς δὲ τὴν χειμασίαν ἐπιλεξάμενος τοὺς
 εὐθεωτάτους τόπους διέιλε κατὰ μέρη τὴν δύναμιν.
 πυνθανόμενος δὲ Σέλευκον καταβαίνειν ἐκ τῶν ἀνω
 σατραπειῶν μετὰ μεγάλης δυνάμεως, ἐπεμψέ τινας
 10 τῶν φίλων εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς Δημήτριον, παρα-
 κελυόμενος ἥκειν πρὸς αὐτὸν μετὰ τῆς δυνάμεως
 τὴν ταχίστην. σφόδρα γὰρ εὐλαβεῖτο μὴ πάντων τῶν
 βασιλέων ἐπ' αὐτὸν συνδραμόντων ἀναγκασθῇ πα-
 ρατάξει κρίναι τὸν ὅλον πόλεμον πρὶν ἢ συνελθεῖν
 εἰς ταὐτὸν τὴν τῆς Εὐρώπης δύναμιν. παραπλησίως
 δὲ καὶ Λυσίμαχος διέιλε τὴν δύναμιν εἰς χειμασίαν
 ἐν τῷ καλουμένῳ Σαλμωνίᾳ πεδίῳ. ἀγορὰν δὲ πολ-
 λὴν ἐξ Ἡρακλείας μετεπέμπετο, ποιησάμενος ἐπιγα-
 μίαν πρὸς τοὺς Ἡρακλεώτας. ἔγχε γὰρ Ἀμηστριν
 20 τὴν Ὀξυάρτου μὲν θυγατέρα, Δαρείου δὲ τοῦ βασι-
 λέως ἀδελφιδὴν, Κρατεροῦ δὲ γυναῖκα γενομένην ὑπ'
 Ἀλεξάνδρου δοθῆσαν, τότε δυναστεύουσας τῆς πό-
 λεως. καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.
- 110 Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Δημήτριος διατρίβων ἐν
 ταῖς Ἀθήναις ἔσπευδε μνηθῆναι καὶ καταλαβεῖν
 τὴν ἐν Ἐλευσίνι τελετὴν. ἀπεχούσης δὲ χρόνον ἱκανὸν
 τῆς κατὰ νόμους ἡμέρας, καθ' ἣν εἰώθεισαν Ἀθη-
 ναῖοι συντελεῖν τὴν τελετὴν, ἐπίεισε τὸν δῆμον διὰ
 τὰς εὐεργεσίας κινήσαι τὸ πάτριον ἔθος. παραδοὺς
 30 οὖν αὐτὸν ἀναπλὸν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ πρὸ τῆς ὥρι- 486
 σμένης ἡμέρας μνηθεῖς, ἀνέβηξεν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν.
 καὶ τὰ μὲν πρῶτον εἰς Χαλκίδα τῆς Εὐβοίας ἤθροισα
 τὸν στολὸν καὶ τὴν περὶ τὴν δύναμιν· μετὰ δὲ ταῦτα
 πυνθόμενος τοὺς περὶ Κάσσανδρον προκατεilhφθαι
 τὰς παρόδους, περὶ μὲν ἀπέγνω τὴν εἰς Θεττάλιαν
 ποιεῖσθαι πορείαν, παραπλεύσας δὲ μετὰ τῆς ду-
 νάμεως εἰς τὸν ἐν Λαρίσση λιμένα καὶ τὴν δύναμιν
 ἐκβιάσας τὴν μὲν πόλιν ἐξ ἐφόδου παρέλαβε, τὴν

δ' ἄκραν ἐκπολιορκήσας τοὺς μὲν φρουρὰς δῆσας
παρέδωκεν εἰς φυλακὴν, τοῖς δὲ Λαρισσαίοις τὴν
αὐτονομίαν ἀποκατέστησε. μετὰ δὲ ταῦτα Πρωίνας
μὲν καὶ Πτελεὸν προσηγάγετο· Διον δὲ καὶ Ὀρχομε-
τὸν μετοικίζοντας εἰς Θήβας Κάσσανδρου διεκάλυψε
μετοικισθῆναι τὰς πόλεις. Κάσσανδρος δὲ θεωρῶν
τὰ πράγματα τῷ Δημητρίῳ κατὰ νοὺν χωροῦντα,
Φέρας μὲν καὶ Θήβας ἀδρότεράις φρουραῖς παρε-
φύλαττε, τὴν δὲ δύναμιν πᾶσαν εἰς ἓνα τόπον ἀθροί-
σας ἀντιστρατοπέδευσε τοῖς περὶ τὸν Δημήτριον.¹⁰
εἶχε δὲ τοὺς σύμπαντας πεζοὺς μὲν εἰς διςμυρίους
ἐννακισχιλίους, ἵππεῖς δὲ διςχιλίους· τῷ δὲ Δημητρίῳ
συνηκολούθουν ἵππεῖς μὲν χίλιοι καὶ πεντακόσιοι,
πεζοὶ δὲ Μακεδόνες οὐκ ἐλάττους τῶν ὀκτακισχιλίων,
μισθοφόροι δ' εἰς μυρία καὶ πεντακισχιλίους, ἐκ
δὲ τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεων διςμύριοι καὶ
πεντακισχιλιοι, ψιλικά δὲ τάγματα καὶ πειρατῶν
παντοδαπῶν τῶν συντρεχόντων ἐπὶ τοὺς πολέμους
καὶ τὰς ἀρπαγὰς οὐκ ἐλάττους τῶν ὀκτακισχιλίων,
ὥστ' εἶναι τοὺς ἅπαντας πεζοὺς περὶ τοὺς πεντα-²⁰
κισμυρίους ἑξακισχιλίους· ἀντικαθήμενων δὲ τῶν
στρατοπέδων ἀλλήλοις ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐτάξεις
μὲν ἔγινοντο παρ' ἀμφοτέροις, εἰς μάχην δὲ οὐδέτε-
ρος συγκατέβαινε, καταδοκῶν τὴν ἐπὶ τῆς Ἀσίας
ἰσομένην τῶν ὅλων κρῖσιν. Δημήτριος δὲ, τῶν Φε-
ραίων ἐπικαλεσαμένων αὐτόν, παρείσπεσάν εἰς τὴν
πόλιν μετὰ μέρος τῆς δυνάμεως τὴν μὲν ἄκραν ἐκ-
πολιορκήσας ὑποσπόνδους ἀφῆκε τοὺς παρὰ Κάσ-
σάνδρου στρατιώτας, τοῖς δὲ Φεραίοις τὴν ἐλευθε-
ρίαν ἀποκατέστησεν.

30

Ἐν τούτοις δ' ὄντων τῶν περὶ Θετταλίαν ἡκόν¹¹¹
πρὸς τὸν Δημήτριον οἱ πεμφθέντες ὑπ' Ἀντιγόνου
διασαφοῦντες τὰς παρὰ τοῦ πατρὸς ἐπιτάγας, καὶ
παρακελεύόμενοι τὴν ταχίστην διαβιβάζειν τὰς ду-
νάμεις εἰς τὴν Ἀσίαν. διόπερ ἀναγκάσθων ἡγησάμενος
ὑπάρχειν ὁ βασιλεὺς τὸ πείθεσθαι τῷ πατρί, πρὸς
μὲν Κάσσανδρον διαλύσεις ποιήσαντο, συνθήμενος
εἶναι κυρίας τὰς συνθήκας, ἐὰν ᾧτιν ἐνάρκοντο τῷ

πατρί, ἀκριβῶς μὲν εἰδὼς οὐ προσδεχόμενον αὐτὸν
 διὰ τὸ κεκριέναι πάντως διὰ τῶν ὄπλων ἐπιθεῖναι 487
 τέλος τῷ συμβάντι πολέμῳ, βουλόμενος δὲ τὴν ἐκ
 τῆς Ἑλλάδος ἀποχώρησιν εὐσχήμονα ποιήσασθαι καὶ
 μὴ φυγῇ παραπλήσας. ἐγγράπτο γὰρ ἐν ταῖς συν-
 θήκαις πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ τὰς Ἑλληνίδας πό-
 λεις ἐλευθέρας ὑπάρχειν οὐ τὰς κατὰ τὴν Ἑλλάδα
 μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν. μετὰ δὲ τοῦτο
 10 Δημήτριος παρασκευασάμενος πορθεῖα πρὸς τὴν παρ-
 ὁρακοριδὴν τῶν τε στρατιωτῶν καὶ τῆς ἀποσκευῆς
 ἀνήχθη παντὶ τῷ στόλῳ, καὶ κοιμισθεὶς διὰ τῶν
 νήσων κατέπλευσεν εἰς Ἐφεσον. ἐκβιβάσας δὲ τὴν
 δύναμιν καὶ στρατοπεδεύσας πλησίον τῶν τειχῶν
 ἠνάγκασε τὴν πόλιν εἰς τὴν προϋπάρχουσαν ἀποκα-
 ταστῆναι ταῖς καὶ τὴν μὲν ὑπὸ Προπελίου τοῦ
 Λυσισμάχου στρατηγοῦ περιεσφαισάντων φρουρᾷ ἀφῆ-
 κεν ὑπάσπαρχον, ἰδίαν δὲ φυλακὴν εἰς τὴν ἄκραν
 καταστήσας παρῆλθεν εἰς Ἑλλήσποντον. καὶ Λαμψα-
 κηνοὺς μὲν καὶ Παριανοὺς ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων τῶν με-
 20 ταβεβλημένων πόλεων τινὰς ἀνεκτίησας ἐπὶ δὲ τὸ
 στόμα τοῦ Πάντου παραγεγόμενος πρὸς τῷ Χαλκιδε-
 ῶν τῶν ἐργῶν στρατοπεδεῖαν περιβάλλειτο, καὶ τοὺς
 φυλάσσοντας τὸν τόπον ἀπέλυε στρατιώτας πεζοὺς
 μὲν τριςχιλίους, καὺς δὲ μακροὺς τριακοντα· τὴν δ'
 ἄλλη δύναμιν διελόμενος κατὰ πόλεις διεδώκεν εἰς
 χερμασίαν. περὶ δὲ τούτους τοὺς χρόνους καὶ Μι-
 θριδάτης, ὑπὸ ἡγετοῦ ἦν Ἀκτιόνη καὶ θάξας ἀφι-
 στασθαι πρὸς τοὺς περὶ Κασσανδρόν, ἀνῆρέθη περὶ
 Κίον τῆς Μυσίας, ἄρξας αὐτῆς καὶ Ἀρσίνης ἔτη
 30 τριακοντα πέντε· τὴν δὲ δυναστείαν διαδεξάμενος
 Μιθριδάτης ὁ υἱὸς αὐτοῦ πολλοὺς προσεκτίησας
 τῆς δὲ Καππαδοκίας καὶ Παφλαγονίας ἦρξεν ἔτη
 112 ἑνὶ δὲ ταῖς αὐταῖς ἡμέραις Κασσανδρὸς μετὰ
 τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς Δημητρίου τὰς μὲν κατὰ τὴν
 Θερραλίαν πόλεις ἀνεκτίησας, Πλεισταρχον δὲ μετὰ
 δυνάμειος ἐξέπεμψε εἰς τὴν Ἀσίαν βοηθῆσόντα ταῖς
 πόσιν τῆς Ἀσιατικῆς, αἱ δὲ συναποσταλέντες ἦσαν

πεζοὶ μὲν μύριοι διεχθλιοί, ἵππεῖς δὲ πεντακάσιοι. ὁ δὲ Πλειστάρχος, ἐπειδὴ παραγενόμενος ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ Πόντου κατέλαβε τοὺς τόπους προκατεχομένους ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἀπογνοὺς τὴν διαβάσιν παρῆλθεν εἰς Ὀδησσόν, ἣ κεῖται μεταξύ μὲν τῆς τε Ἀπολλωνίας καὶ Γαλατίας, καταντικρὺ δὲ τῆς ἐν τῷ πέφαν Ἡρακλείας, ἐχούσης τε μέρος τῆς Λυσίμαχου δυνάμεως. οὐκ ἔχων δ' ἱκανὰ πορεῖα πρὸς τὴν τῶν στρατιωτῶν διάβασιν τριχῇ διεμέρισε τὴν δύναμιν. 438 τὴν μὲν οὖν πρώτην ἀποστολὴν συνέβη διασωθῆναι 10 πρὸς τὴν Ἡράκλειαν, τὴν δὲ δευτέραν ὑπὸ τῶν περὶ τὸ στόμα τοῦ Πόντου φυλακίδων νεῶν αἰλῶναι· κατὰ δὲ τὴν τρίτην αὐτοῦ συνδιαβαίνοντος τοῦ Πλειστάρχου χειμῶν ἐπεγενήθη τηλικούτος ὥστε τὰ πλείοτε τῶν σκαφῶν καὶ τῶν σωμάτων διαφθορῆναι. καὶ γὰρ ἡ κομίζουσα ναὺς ἐξήρης τὸν στρατηγὸν συνελύσθη, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πλοίωντων οὐκ ἐλαττόνων ἢ πεντακοσίων τρεῖς πρὸς τοῖς τριακόντα μόνον διασώθησαν. ἐν δὲ τούτοις ἦν καὶ ὁ Πλειστάρχος, ναυαγίου μὲν ἐπειλημμένος, εἰς δὲ τὴν χῆν ἡμιθανὴς 20 ἐκβεβρασμένος. οὗτος μὲν οὖν ἀποκομισθεὶς εἰς Ἡράκλειαν καὶ προσαναλαβὼν ἐκ τῆς αὐτυχίας τὸ σῶμα πρὸς τὸν Λυσίμαχον εἰς τὴν χειμασίαν ἀνέξευξε, τὸ πλεῖον τῆς δυνάμεως ἀποβεβληκώς.

Ἐν δὲ ταῖς αὐταῖς ἡμέραις καὶ Πτολεμαῖος ὁ 113 βασιλεὺς ἀναλεύξας ἐξ Αἰγύπτου μετὰ δυνάμεως ἀξιολόγου τὰς μὲν ἐν τῇ κοίτῃ Συρίᾳ πόλεις ἀπάσας ὑποχειρίους ἐποίησατο· Σιδῶνα δὲ πολιορκούντος αὐτοῦ τινες παρῆσαν ἀπαγγέλλοντες ψευδῶς ὅτι παρατάξεως γενομένης τοῖς βασιλεῦσιν οἱ μὲν περὶ Λυ- 30 σίμαχον καὶ Σέλευκον ἡττηθέντες ἀποκεχωρηκασιν εἰς τὴν Ἡράκλειαν, Ἀντίγονος δὲ νενικηκώς προσάγει μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ Συρίας. παραλογισθεὶς οὖν ὑπὸ τούτων καὶ πεισθεὶς ἀληθῆ τὴν προαγγελίαν εἶναι, πρὸς μὲν τοὺς Σιδωνίους εἰς τέτταρας μῆνας ἀνοχὰς ἐποίησατο, τὰς δὲ χειρωθείσας πόλεις φρουραῖς ἀσφαλίσάμενος ἐπανῆλθε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Αἴγυπτον. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις

οἱ τῶν παρὰ Λυσιμάχου στρατιωτῶν αὐτομολήσαν-
 τες ἐκ τῆς χειμασίας παρ' Ἀντίγονον, Λυταριᾶται
 μὲν διςχιλίοι, Λύκιοι δὲ καὶ Παμφύλιοι περὶ ὀκτα-
 κοσίους. τοῖτοις μὲν οὖν Ἀντίγονος φιλανθρωπῶς
 προσενεχθεὶς τοὺς τε μισθοὺς ἔδωκεν οὓς ἔφασαν
 ὀφείλεισθαι παρὰ Λυσιμάχου καὶ δωρεαῖς ἐτίμησε.
 καθ' ὃν δὴ χρόνον ἦλθε καὶ Σέλευκος ἐκ τῶν ἄνω
 σατραπειῶν διαβεβηκὼς εἰς Καππαδοκίαν μετὰ πολ-
 λῆς δυνάμεως καὶ κατασκευάσας στεγνὰ τοῖς στρα-
 10 τιώταις παραχειμάζειν. εἶχε δὲ πεζοὺς μὲν εἰς δις-
 μυρίους, ἱππεῖς δὲ σὺν τοῖς ἵπποτοξόταις περὶ μυ-
 ρίους διςχιλίους, ἐλέφαντας δὲ ὀγδοήκοντα πρὸς τοῖς
 τετρακοσίοις, ἄρματα δὲ δρεπανηφόρα πλείω τῶν
 ἑκατόν. αἱ μὲν οὖν τῶν βασιλέων δυνάμεις τοῦτον
 τὸν τρόπον ἡθροίζοντο, κεκρικότεν ἅπαντων κατὰ
 τὴν ἐπιστοῦσαν θεωρίαν διὰ τῶν ὀπλῶν κρίναι τὸν
 πόλεμον. ἡμεῖς δέ, καθάπερ ἐν ἀρχῇ προσθέμεθα,
 τὸν γεγόμενον τοῖτοις τοῖς βασιλεῦσι πρὸς ἀλλήλους
 πόλεμον περὶ τῶν ὅλων πράξεων ἀρχὴν ποιησόμεθα
 20 τῆς ἐπομένης βίβλου.

DIODORI BIBLIOTHECAE SUMMARIVM

LIB. XVI.

In prooemio Diodorus ea laudat opera historica quae res gestas ab initio usque ad finem plena et continua narratione proponant. proinde annuntiat se in enarranda Philippi historia eandem methodum secuturum. vitae huius regis praecipua capita, deinceps uberius explicanda, parva velut tabula indicantur (1.). Philippi pueritia Thebis culta, ubi 105. obses tenebatur. post patris Amyntae fratrumque 1. natu maiorum obitum Philippus custodia elapsus regnum hostibus pressum multisque aemulis appetitum suscipere conatur (2.). animos Macedonum trepidos resque afflictas Philippus erigit et firmat cum oratione tum disciplinae militaris emendatione. ut Atheniensium studia eluderet, Amphipolim imperio exemit. Paeonum legatos muneribus conciliavit; Pausaniam regni aemulum a proposito depulit; Mantiam et Argaeum proelio vicit. tum Crenides per Thasios colonias auctae. notitia Theopompi Chii (3.). pace cum Atheniensibus facta 105. Philippus Paeones bello subegit. iam Illyrios etiam 2. adortus recuperatis cunctis Macedoniae urbibus cum rege Bardyli pacem fecit (4.). In Sicilia Dionysius iunior regnum a patre acceptum desidia et inertia disperdit (5.). Dion Hipparini filius, Dionysii superioris secundae uxoris frater, ob multi- 3.

plices virtutes tyranno invisus et neci destinatus, in Peloponnesum aufugit, et Corinthi naves militesque comparat, ad liberandam patriam in Siciliam transmissos (6.). Res coevae commemorantur: Tauromenium in Naxo insula condita; in Euboea seditio orta, et a duabus factionibus Thebani et Athenienses advocati; Bellum sociale ab Atheniensibus in socios rebelles gestum (7.). Philippus devictis Illyriis Amphipolitanos subegit; mox Pydnam etiam et Potidaeam. Crenidas e nomine suo Philippos appellat, ibique aurifodinas excolit, unde in-
105. gentes opes ad ipsam redeunt (8.). Bellum Dionis in
4. Dionysium Siciliae tyrannum. e Zacyntho ad Minoam urbem advectum Dionem recipit. Paralus, Carthag. praefectus, eius amicus, ultro ad eum deficiunt Siciliae populi; his se iungunt Graeci ex Italia (9.). Dionysius quamvis aciem contra instruxisset, tamen Dion, cui populus favebat, urbem Syracusas occupat (10.). Syracusani omnes Dionem cum summa congratulatione recipiunt. his auditis Dionysius, tum circa Cauloniam Italiae commoratus, Syracusas redit, legatosque de componendis rebus mittit accipitque (11.). intra tempus induciarum contra fidem cum Dionysius Syracusanos adortus esset, ventum est ad proelium atrocissimum, in quo Dionis virtus eminuit, qua hostem cum magna clade in fugam egit (12.). Dionysius honore caesis habito et distributis inter milites praemiis studium pro se accendit: tunc misit qui de pace agerent. Dion autem hanc unam proponit, ut principatu abiret. interea res in mutuis praedationibus substitit (13.). In Graecia Alexander Phereus ab uxore et fratribus occisus, qui ipsi tyrannidem affectant. Aleuadae auxiliante Philippo libertatem Thessalis vindicant; quo ipso Philippus Thessalorum amicitiam sibi conciliavit. adiecta notitia trium historicorum: Demophili, Callisthenis et Diylli.
106. (14.). In Italia novus populus coalescit, Bruttii.

e colluvie fugitivorum in Lucania collecti (15.). In Sicilia Philistus Dionysii imperator Leontinorum urbe expulsus, mox summus classis praetor creatus cum Heraclide Syracusanorum navarcho mari conflictatur. proelio victus Philistus morte voluntaria periit. hac re perterritus Dionysius Dioni regnum offert (16.): mox relictis in arce mercenariis cum thesauris clam in Italiam aufugit. inde dissidia inter Dionem et Syracusanos, tumultus simul mercenariorum oriuntur, qui duce Dione Syracusanos proelio fundunt. itaque Syracusani Dionis veniam implorare coguntur (17.). postea Dionysius misso Nypsius cum navibus et comite Syracusis relictum praesidium novis auxiliis augeat. Syracusani proelio navali victoriam consecuti indulgent conviviis et languescunt (18.). hac usus opportunitate Nypsius hostem opprimit, urbem capit, et largam praedam aufert (19.). consternati Syracusani Dionem advocant, qui singulari virtute et sollertia hostes ultus rem restituit et apud omnes praecipuam gratiam meruit (20.). In Graecia bellum sociale continuatur. Chareti additi Iphicrates et Timotheus cum nova classe et aequato imperio. Imbrum et Lemnum aliasque insulas populantur socii rebelles. Atheniensium duces dum ad Byzantium obviam fiunt hosti, de committendo proelio dissentiunt. quo facto Iphicrates et Timotheus prodicionis accusati imperio privantur (21.). iam Chares Artabazo, qui tum a rege Persarum defecerat, inconsulte auxilio venit. quamobrem regis iram veriti Athenienses, extemplo bello sociali abstinere et cum sociis pacem componunt. In Philippum Macedonem tres reges simul conspirant: Thracum, Paconum, Myriorum. hos subito nec dum paratos opprimit Philippus (22.). In Graecia bellum sacrum oritur. 106. cum Lacedaemonii Leuctrico bello Cadmeam occupassent, et Phocenses agrum Cirrhaeum operi rustico destinassent, utrisque Amphictyones multam

grandem imposuerunt. sed Philomelus Phocensis populares suos oratione permovit ut huic sententiae parere recusarent (23.). Philomelus a Phocensibus imperator creatus, Archidamo rege Lacedaemoniorum in partes suas tracto, acceptaque ab eo pecunia, bellum movet, Delphos vi occupat, Locros finitimos proelio fundit, Amphictyonum decreta delet et abrogat (24.). Boeoti dum infesto exercitu templum recuperare decernunt, Philomelus terras occupatas munit, copias auget, Locros iterum pugna vincit, eorumque terras vastat. tum Pythiam de exitu belli responsa dare cogit (25.). Digressio de oraculi Delphici primis originibus et institutis (26.). Pythia contra morem coacta respondet licere quaecunque velit. alio insuper prodigio laetus legationes ad Athenienses, Lacedaemonios, Thebanos mittit, nuntiantes templi patrocinium non opes quaeri. hi itaque foedere iunguntur; at Boeoti et

106. Locrenses contra pugnant (27.). ut par esset ho-

8. stibus Philomelus, exactis multis pecuniis cum militum copiam conduxisset idoneam, Locros ad petras Phaedriadas novo proelio vicit, tum vero Boeoti omnes concilii Amphictyonici socios ad bellum commune contra sacrilegos evocarunt (28.). utriusque partis socii receperunt. adiiciuntur causae, quae Lacedaemonios moverunt ut Phocensibus se adiungerent (29.). hostium multitudo aucta Phocenses adegit ut sacro thesauro adhibito ampliore stipendio milites ad se allicerent. proelio equestri Phocenses superiores. iidem Thessalos fundunt (30.). captos Boeoti ut sacrilegos capite plectunt; sed Philomelus aequa rependens hostium immanitatem coercet. tandem Philomelus ex improvise oppressus et pulsus in locum praeruptum agitur, unde re desperata se praecipitem dedit. eius locum Onomarchus occupat. Philippus Methonem et Pagasas expugnat. Leucon rex moritur; succedit Spartacus. Romani in Faliscos bellum gerunt. In

Sicilia Dione occiso Callippus imperium suscipit. (31.). Boeoti victores copias domum reduxerant. 106. sed Onomarchus Phocenses de novo ad bellum ex- 4. hortatur, et Philomeli coepta persequitur. (32.). e somnio laeta praesagia sumit, quod contraria potius portendebat. ferocior itaque factus. sacra templi dona in arma et pecuniam convertit: donis poenisque socios cogit: Thronium, Amphissas, Orchomenum capit. Chæroneam obsidens a Thebanis domum repellitur (33.). In Asia Artabazi bellum in regem Persarum continuatur. Thebani Pammenem cum auxiliis mittunt, feliciter pugnantem. Bellum Argivorum cum Lacedaemoniis. Athenienses Sestum expugnant. Cersobleptes a Philippo deficit ad Athenienses. Philippus Methonem vi capit, teli autem iactu alterum oculum amittit (34.). post haec Philippus Thessalis contra Lycophronem et Onomarchum auxilio venit. Onomarchus aliquot praeliis victor ultimo proelio fusus capitur et cruci affigitur (35.). Phayllus Onomarchi successor omni vi bellum instaurat. Moritur tum Mausolus rex Cariae, cui Artemisia succedit: item Clearchus Heracleae tyrannus. Tusci agrum Romanum populantur. In Sicilia Hipparinus pulso Callippo regnum Syracusarum occupat (36.). Phayllus auctus copiis et soc- 107. ciorum auxiliis Boeotiam invadit, sed tribus proe- 1. liis funditur. (37.). Philippus impeditus ab Atheniensibus cum in Phocenses tenderet, in patrium regnum rediit. Phayllus Locros Epicnemidios invadit: Boeoti Phocensium terras populantur. morbo tandem correptus Phayllus moritur. ei succedit Phalaecus, adiuncto curatore Mnasea Mnaseas proelio occisus; Phalaecus ad Chæroneam victus (38.). discordiae et bella in Peloponneso inter Lacedaemonios et Megalopolitas. Phalaecus Boeotiam, Boeoti Phocidem vastant (39.). Thebani ad bellum gerendi- 107. dum pecunias ab Artaxerxe accipiunt. inter Boco- 2. tos et Phocenses leves pugnae. renovatur bellum.

Persarum in Aegyptios ob Phoeniciae defectionem. apparatus belli (40.). defectionis Phoenicum causae et prima initia. multum vexati a satrapis regiis societatem ineunt cum rege Aegyptiorum, bellicos apparatus faciunt, Persas eorumque res infestant (41.). Belesys Syriae satrapa et Mazaenus primi bellum in Phoenices movent. hos Tennes Sidoniae rex vincit et terra expulit. interea Cypri reges, Persarum imperio subiecti, simul defecerant et bellum paraverant. in hos Idriens Cariae dynasta classem mittit ducibus Phocione Atheniensis et Euagora. (42.). Artaxerxes Babylone profectus in Phoenicen tendit. quo perterritus Tennes per Thessalionem prodendae Sidonis et Aegypti consilia offert et approbat (43.). Graecorum civitates copiis Artaxerxem adiuvant, praesertim Thebani, Argivi etc. interea rex Sidoni castra admovit. apparatus Sidoniorum ad defendendam urbem describitur (44.). Sidon Tennae proditione expugnata. in victos immanis regis crudelitas. omnes una cum urbe incendio consunt. Artemisia Cariae regina moritur: succedit Idriens. Romani cum Praenestinis et Samnitibus inducias et foedus fecere. In Sicilia Leptines et Callippus Rhegiis in libertatem vindicarunt (45.). Cyprus a 3. Phocione et Euagora domita. Euagorae fortuna varia. Artaxerxes recuperata Phoenice pergit in Aegyptum. cum ingenti clade superat Barathra. pugna atrocissima apud Pelasium (46.). instructae acies Persarum: item Aegyptiorum cum reliquo apparatu (47.). Nectanebus Aegyptiorum rex belli imperitus spretis maioribus ducibus imperio fungitur. Nicosratum Persae. insciis Aegyptiis, ducibus tamen Aegyptiis, per fossam transmittunt. pugna superantur Aegyptii: quo facto Nectanebus Memphim se recipit (48.). Pelusii oppugnatio describitur. obsessi audita regis fuga Pelusium Persis dedunt. Mentor Bubastum aliasque urbes capit divulgata fama eos salvos futuros qui ultro se dedant (49.). iam cer-

tant prodicione tradere urbes. inter Bagoam et
 Mentorem aemulatio ap. deinceps summa concor-
 dia (50.). Nectanebus de hostium successibus cer-
 tior factus spe regni abiecta in Aethiopiam aufu-
 git. ita Artaxerxes tota Aegypto potitus, relicto
 Pherendate eius provinciae praeside Babylonem re-
 dit (51.). Mentorem ob merita in bello Aegyptiaco 107.
 rex maximis beneficiis ornati. is reliquos etiam qui 4.
 a rege defecerant vel reconciliat vel vi et arte
 subigit. Philippi res in Thracia et Thessalia gestae
 Moritur Spartacus rex Ponti: regnum suscipit Pa-
 rysades (52.). Philippus pergit urbes ad Helles- 108.
 pontum in ditionem redigere. Olynthum aliquo- 1.
 ties oppugnatam per prodicionem capit. inde opi-
 bus auctus plura loca auro quam armis occupat (53.).
 Athenienses iniquo animo Philippi res gestas in-
 tuentes eius coeptis omni modo adversantur, ad
 hoc instigati a Demosthene (54.). sed Philippus
 sollemnibus ludis, festis, conviviiis, munificentia,
 omnium animos sibi conciliat, humanitatis exem-
 plum erga Satyrum (55.). Boeotorum et Phocen- 108.
 sium mutua certamina. interea Phalaecus sacrilegii 2.
 reus imperium amittit. succedunt Dinocrates, Cal-
 lias, Sophanes. ulterior quaestio de sacrilegiis. va-
 sorum et signorum sacrilegio ablatorum catalo-
 gus (56.). sacrilegii participes Athenienses, ob id
 iam olim a Dionysio literis incusati, nec minus
 Lacedaemonii (57.). Boeoti a Phocensibus admodum
 pressi Philippum in auxilium advocant. Phocenses
 apud Abas pulsati: dum ad templum fugiunt, uul-
 cum templo incendio absumuntur (58.). Phocenses 108.
 nova auxilia a Lacedaemoniis accipiunt; Boeoti a 3.
 Philippo, qui in Locridem movet. Phalaecus denuo
 imperator factus diffidens viribus Philippo sponte
 se dedit, et impetrata venia in Peloponnesum dis-
 cedit. de pace consilia (59.). pacis condiciones. ita
 bellum sacrum finitum (60.). Phocensium duces sa-
 crilegi singuli ut supplicio divino vindicati: Philo-

melus. Onomarchus. Phaylus. Phalaecus, diuturno errore deinde iactatus, in Italiam navigat (61.). Phalaeci eiusque sociorum in Peloponnesum reditus. inde stipendio conducti in Cretam transvehuntur et urbem Lyetam occupant. Lyetis auxilio veniunt Lacedaemonii duce Archidamo (62.). Archidamus in Italiam vectus Tarentinis opem laturus proelio perit. Phalaecus Lycto eiectus dum Cydoniam obsidet, fulminis ictu exstinguitur. militum eius haud dissimilis sors (63.). civitates, feminae etiam, impietatis participes, poenas luerunt; Philippus contra sacrorum defensor Graeciae universae imperator evasit (64.). In Sicilia Syracusani ad compescendos tumultus a Corinthiis Timoleonem imperatorem impetrant. virtutis et aequitatis studiosus Timoleon fratrem tyrannidis appetentem obtruncaverat. res Siciliae Timoleon egregie defendit et restituit (65.). Timoleonis navium apparatus, iter in Siciliam faustis ominibus laetum, igne coelesti collustratum. Poenis obviis Timoleon feliciter elapsus (66.). Poenorum machinationes, socii tum alii tum Hicetas Syracusanorum princeps, complac et in Siciliae urbes expeditiones (67.). de Syracusis concertant Dionysius et Hicetas. Timoleon iterum Poenis elapsus Tauromenium fugit, unde in Hicetam et Syracusas ex improvviso impetum facit (68.). Primum foedus inter Romanos et Carthaginienses ictum. In Caria Idrleo successit Ada. In Sicilia Syracusae divisae inter Dionysium, Hicetam, Timoleonem et Poenos. sed Timoleon, novis sociis et copiis auctus, Syracusis aliisque urbibus potitur. in Macedonia Philippus Illyrios domat et Thessalos sibi conciliat (69.). Dionysius abdicato imperio privatus Corinthum migrat. quo facto Timoleon Syracusanis statum democraticum reddit, novasque leges scribit. annui magistratus sunt Iovis Olympii amphipoli, a quibus anni numerantur (70.). Philippus Cersoblepte devicto

Thraciam regno Macedonum facit tributariam. Adiecta notitia Theopompi Chii rerum Sicularum historici (71.). Mortuo Arymba rege Molossorum 109. in regno succedit Alexander. In Sicilia Timoleon 8. Leontinos et Hicetam obsidione premit; Leptinem devictum in Peloponnesum in exsilium mittit (72.). ad sustinendos belli sumtus Timoleon Carthaginensium agros deprædatur, multasque eorum urbes in societatem recipit. exinde Carthaginenses novas copias in Siciliam mittunt (73.). Phocion Clitar- 109. chum bello vincit. In Caria Ada regno expellitur a 4. Pixodaro. Philippus Perinthum obsidione et oppugnatione gravissima premit, obsessis Byzantini auxilia mittunt (74.). iisdem Persarum rex opem ferri iubet. nihilominus Philippus oppugnandæ urbi continuo instat. natura loci et Byzantinorum auxilia urbem maxime tutantur, itaque Philippus copiarum partem ad Byzantium simul oppugandum ablegat. Adiecta notitia historicorum Ephori et Diylli (76.). Athenienses Graecorumque alii ob Byzantium ob- 110. sessam Philippo bellum inferre decernunt: quod ut 1. declinet, obsidione abstinet. In Siciliam maxima vis copiarum Carthagine venit. ob eam causam Timoleon cum Hiceta pacem facit (77.): Timoleon exhortatus suos bellum in hostico gerere parat. in ipso itinere seditionem excitat Thrasius, Phocensium olim miles (78.). sedata seditione et exclusis improbis in hostem movet Timoleon et forte oblato bono omine recreatus proelium committit hostibus funestum (79.). iterato proelio horrida tempestas Poenis maxime infesta fuit: quo factum ut foedam cladem paterentur et effuse fugerent relicta ingenti præda (80.). præda militibus in præmium permissa. Poeni Lilybaeum se recipiunt. Carthaginenses impetum in ipsam Libyam metuentes legatos de impetranda pace mittunt (81.). Timoleon 110. Syracusas repetens Thrasium et seditiosos socios 2. urbe expellit: Postumium piratam exstinguit. novæ

- coloni a Corinthiiis missi. pax cum Poenia pacisque conditiones. Hicetam captum Timoleon morte afficit. ubique residuos tyrannos extirpat, novos colonos e Graecia advocat, novasque leges scribit, adhibito Cephalo Corinthio (82.). Sicilia exinde florentissima artisque operibus ornatissima describitur (83.). Conciliata reliquorum Graecorum amicitia Philippus, ut Graeciae imperium consequeretur, Atheniensibus inopinato bellum infert. Athenienses consternati hortante Demosthene Thebas mittunt qui Boeotorum auxilium implorent (84.). Boeoti pro Atheniensibus pugnant, quamvis Python eos in Philippi partes trahere conaretur. acies ab utraque parte in Boeotia instruuntur (85.). pugna ad Chaeroneam committitur. victores Macedones (86.). Philippum victoria elatum et insolentem Demades oratione castigat (87.). Lysicles Atheniensium imperator ob cladem acceptam capitis damnatus. Lycurgi in eum oratio. pugna eodem die inter Tarentinos et Lucanos commissa, qua Archidamus rex occubuit. Timotheus Heracleae Ponticae tyrannus moritur (88.). Philippus, ipsa victoria auctoritate gravior factus, facile persuadet Graecis ut bellum in Persam ob violata olim templa decernerent, ipsumque summum Graeciae imperatorem crearent (89.). In Sicilia moritur Timoleon, cuius memoriam Syracusani honoribus singularibus colunt. Ariobarzani succedit Mithridates. Romae Manlius de Latinis et Campanis triumphat (90.). Philippus Graecorum imperator factus praemisso in Asiam Attalo et Parmenione ipse Pythiam de bello consulit. oraculo quamvis ambiguo laetus inter festa Cleopatrae et Alexandri regis Epirotarum nuptias celebrat. Graeci hospites (91.). certamina Aegis habita: aureae coronae regi dono oblatae. Neoptolemi tragoedi carmina. pompa deorum, quibus Philippus decimus tertius accensetur (92.). rex Graecorum studiis cum sibi tutissimus videtur, in insidias

familiarium incidit. Pausaniae duo aemuli. unus contra Pleuriam regem Illyriorum pro Philippo pugnans perit. alter ab Attalo contumeliis affectus, cum ius contra illatam iniuriam non obtineret, in ipsum regem ira est incensus (93.). ab Hermocrate sophista insuper vana ambitione inflatus Pausanias Philippum regem, cum theatrum intraret, obtruncavit (94.). Philippi regnum et ingenium brevi descriptione propositum (95.).

LIB. XVII.

Prooemio annuntiat historicus hanc historiam Alexandri M. operis fundamentum et novae periodi normam esse futuram, ita ut rebus gestis Alexandri aliorum populorum res memorabiles sit annexurus. ipsa periodus 12 annos complectitur (1.). Alexander 111. ultus caedem patris et procurato eius funere regni 2. negotia suscipit. humanus in obvium quemque, civium et externorum, praesertim Graecorum, amorem consequitur. unum Attalam regno insidiantem Hecataei opera, unus compellendare et tollere iubet (2.). Athenienses tamen cum Attalo consilia conferunt de vindicanda libertate: ceteri etiam Graeci aliaeque gentes defectionem moliantur. sed Alexandri prudentia in rebus difficillimis eminet (3.). Thessalos et Amphictyonum senatum comitate, Athenienses vi et terrore, quamvis adversante Demosthene, Persarum pecuniis conducto, permovet ut ipsum Graeciae imperatorem crearent et bellum contra Persas decernerent (4.). Attalo in Asia interempto exercitus in fidem rediit. Belli Persici historia incipit. regum Persiae historia ab Ocho reperta. extincta regia stirpe Darius (Codomanus) rex creatus (5.). clarus erat Darius virtutis specimine in bello contra Cadusios edito. Darius iam olim a Philippo ad bellum provocatus, expedit copias in

Alexandrum, quem primo contemserat. ante omnia Memnonem mittit cum agmine ad occupandam Cyzicum (6.). iter supra montem Idam, cuius natura et memorabilia obiter describuntur. urbs servata, sed ager vastatus. Parmenio Grynium vi capit, Callas in Troade contra Persas pugnat (7.). interea Alexander in Thracia, Paeonia, Illyride, gentes quae defecerant domat: tum Thebas obsidet imperio eius adversantes (8.). Thebani obstinati oblatas a rege pacis conditiones respuunt et ultima experiuntur (9.), quamvis externo auxilio destituti prodigiisque multis territi (10.). urbs oppugnata et defensa acerrime (11.). advocatis denique iis quos in subsidiis collocaverat Alexander Thebas vi capit (12.). victorum animus invictus pulcherrime depingitur. caedes atrocissima (13.). caesorum captorumque numerus. e communi Graecorum consilio urbs funditus excisa, captivi autem in servitutem venditi sunt (14.). his peractis Alexander ab Atheniensibus postulavit ut 10 oratores qui civitatem ab ipso abalienassent dederent. Demadis prudentia rex reconciliatus (15.). rex in Macedoniam rediit posthabitis nuptiis de bello in Persas gerendo consilia capit. sacra et convivia ob instantem profectionem 111. celebrantur (16.). Alexander transiit in Asiam, et 8. in Troade expositas copias recenset. militum numerus ducumque nomina. laeta omnia apud templum Minervae (17.). sacris Deae factis sumtisque e templo armis rex omnia rata habet. Persae non audito Memnone, qui bellum in Macedoniam transferre suaserat, proelium intari in Phrygiam provent ad Granicum fluvium (18.). Alexander ex adverso ponit castra. acies ab utraque parte instruitur. pugna commissa ad Granicum (19.). regis cum Spithrobata certamen singulare (20.). interfectis multis nobilissimis Persis rex evadit. proelio victi Persae fugam capessunt. ultra movens Alexander in Lydiam Sardes capit (21.). cum Persae Milotum

confugissent, Alexander urbem gravissima oppugnatione ad deditionem coegit (22.). classe deleta suis omnem fugae spem adimit Alexander. Persae Halicarnassum se recipiunt: Memnon uxorem et liberos pignoris loco ad Darium mittit (23.). Alexander Graecorum in Asia amicitia fretus Halicarnassum oppugnat (24.). atrocissimae inter obsidentes obsessosque pugnae (25.). Macedones, facta ex urbe excursionem, aliquoties pulsus (26.). tandem veterani subeuntes pugnam una cum fuis hostibus in urbem irruunt. quo facto Memnon relicta urbe cum suis in insulam Con traicit; Alexander urbe omni- que ad mare Asia potitur (27.). in Lycia Marmarenses obstinato animo regi se dedere recusant, incensa- que urbe per media hostium castra aufugiant (28.). Darius Memnoni summam belli committit, qui 111. Chio Lesbique urbibus potitus Graecorum multos 4. in amicitiam allicit, et bellum in Europam avertere instituit, sed Memnon morbo correptus moritur (29.). occiso etiam Charidemo Atheniensi principe viro, qui meliora sed regi ingrata consuluerat, Darius ipse belli gerendi curam suscipit (30.). novus exercitus Persarum Babylonem convenire iubetur. equitum peditumque numerus. Darius Babylone profectus exercitum in Ciliciam ducit uxore et liberis comitibus. interea Alexander morbo gravissimo laborabat, quo tandem Philippus Acarnan eum liberavit (31.). in Alexandrum Lyncesten suspicio orta. his defunctus Alexander M. Parmenionem iubet regionis portas occupare. incolae magis in Persas propensi; sed Issa Ciliciae urbe Alexander erat potitus (32.). cum Darium in propinquo esse accepisset Alexander, proelio decertare parat. acies instructae et pugna inita describitur (33.). ducum singularis virtus. circa reges atrocissima pugna. consternatis Darii equis Persarum acies turbatur et in fugam effunditur (34.). praeda in castris relicta, praesertim gaza regia. captivarum mulierum

summa miseria (35.). inter alias Darii mater, uxor, liberi calamitate eminebant. adiicitur caesorum in acie ad Issum numerus (36.). Darius, quem Alexander persecutus erat, fuga in tutum pervenit. matrem Darii anxiam et trepidantem Alexander consolatur benignoque alloquio recreat (37.). singularis Alexandri humanitas in Darii matrem, uxorem, liberos, pluribus descripta et celebrata (38.). Darius Babylonem se reciperat; unde per literas acquissimas pacis conditiones Alexandro obtulit. his repudiatis duplo maiorem exercitum conscribendum curavit (39.). Alexander factis caesorum
 112. 1. funeribus recreatisque militibus bellum Aegyptiis inferre parat. dum per Phoeniciam iter facit, Tyri conatibus eius obstant. inde Tyri oppugnationem Alexander aggreditur, antiqua Tyro primum diruta (40.). aggere exstructo, dum rex urbi appropinquat, Tyrii terribiles liberos, uxores, senes Carthaginem transportandos curant. augent terrorem varii generis prodigia (41.). mox navibus, tormentis, telis Tyrii infestant hostem: insuper tempestas aggeris partem aufert. nihilominus Alexander opus urget (42.). mirae varietatis machinae describuntur, quibus Tyrii hostium tela excipiunt (43.). clypei aenei arena fervida repleti et in hostes missi. machinae igniferae (44.). Macedones fessi laboribus de solvenda obsidione consilia agitant: sed rex obnititur (45.). novo impetu terra marique simul facto Alexander ipse in urbis moenia ascendit: alia parte aries in muro ruinam facit: itaque urbs post 7 menses capitur. captivorum numerus. Apollini philalexandro et Herculi sacra facit rex: urbi novum regem Ballonymum praeficit (46.). memorabilis novi Tyriorum regis fortuna et pristina humilitas (47.). Interea Agis rex Lacedaemoniorum pro Persis in Cretam expeditionem fecerat: Amyntas in Aegyptum. Graeci Alexandro, cum Gazam oppugnaret, ob victoriam apud Issum coronam au-

ream mittunt (48.). expugnata Gaza Alexander 112. in Aegyptum movet, quae pertaesa crudelitatem Persarum ultro in deditionem venit. facta cum Cyrenensibus amicitia rex usque ad Iovis Ammonis templa penetrat (49.). Ammoniacae regionis situs, templa, palatia et memorabilia (50.). templum adit Alexander. ad propositas quaestiones quae responsa acceperit (51.). regressus in Aegyptum novam urbem Alexandriam condere parat. eius extruendae idea describitur. postea Alexandri successores urbem multum auxerunt. his peractis Alexander in Syriam movit (52.). Darius ut Alexandrum adventare audivit, ad pugnam committendam omnia instruit. copiarum numerus. Babylone profectus versus Ninum iter facit, et prope Arbela castra ponit (53.). de novo oblatam pacem et promissas condiciones amplissimas ut Alexander accipiat, Parmenio suadet. sed iis omnibus repudiatis rex infesto exercitu Dario obviam venit. coniux Darii moritur (54.). Darius instruit aciem, et Mazaeum ad custodiam fluminis ablegat. Alexandri eiusque exercitus per Tigrim transitus perdifficilis (55.). Alexander, ob hostium multitudinem sollicitus, somno recreatur (56.). Macedonum acies instructa describitur (57.). hinc proelium committitur. currus falcati primum in Macedones impetum faciunt. sed facto clypeorum strepitu equi consternati quadrigas plurimas falcatas retro in suos vertunt. reliquae tamen stragem ediderunt foedam (58.). sequitur equestris pugna. cedunt Macedones. Cadusii et Scythae in ipsa Macedonum castra penetrant, praedam agunt, captivas abducunt. Sisymbriis Darii matris eximia constantia (59.). Alexander novo impetu in Darium ipsum invectus, aurigam profligat. inde vulgato rumore Darium cecidisse, Persae in fugam convertuntur (60.). Darius nube pulveris tectus salvus evasit. Persarum fugientium ingens clades secuta. caesorum numerus (61.).

112. Graecae civitates crescentem victoris Alexandri
8. potentiam suspectam habent. itaque, Antipatro in
Thracia bello contra Memnonem occupato, Lacedaemonii opportunitate usi pro libertate bellum movent. regem Agidem imperatorem creant (62.). re audita Antipater, composito in Thracia bello, advocat, proelioque hostes fundit. Agidis mors memorabilis (63.). Darius fuga in satrapias superiores, et quidem Ecbatana se recepit, ut novas copias ibi tutius colligeret. Alexander, Arbelis praeda capta ingenti, Babylonem ducit, ubi provincias recens occupatas ordinat (64.). tum profectus in ipso itinere novas ex Europa copias recipit. inde in Sittacenam regionem progressus, in re militari nonnulla melius instituit: deinde in Susianam movet, Susasque ultro in deditionem accipit (65.). gaza regia Susis inventa describitur. Darii mensa Alexandri pedibus subdita eunucho lacrimas movet (66.). Susis relicta Darii matre cum liberis, Alexander Pasitigrin transit, et superatis per angustam viam rupibus cunctis per Uxianam regionem urbibus positur (67.). inde progressus Alexander versus Persiam usque ad Susiades petras, dum angustias ab Ariobarzane obsessas perrumpere conatur, cum ingenti clade repellitur. e captivis unum alia via secutus angustias superat et Ariobarzanem opprimit (68.). hinc Persepolin contendens literas a Tiridate accipit, qui urbem tradere pollicetur. Graeci captivi foede mutilati ad 800 regi obviam facti, eius misericordiam movent (69.). Persepolis vi capta et vastata, viri trucidati, opes ingentes direptae, feminae in servitutem redactae (70.). arx regia exempta a praeda. magna auri argentique vis hic custodita in belli usus in alia loca transvecta. arcis ipsius descriptio (71.). victoriam Alexander festis et comissionibus celebrat, inter quas vino inebriatus et Thaidis exhortatione impulsus arcem regiam incendio delet (72.). Tum urbes Persiae

ambigit, et castra in Darium movet, qui Bactra confugerat, sed Bessus regionis satrapa Darium ante Alexandri adventum dolo captum obtruncat. Lacedaemonii per Antipatrum victi missa legatione regis clementiam implorant (73.). Bessus in Ba- 112.
 etrianam elapsus populo libertatis vindicandae au- 4.
 ctor est, et rex creatur. Alexander suos, qui Da-
 rio occiso reditum in patriam parabant, oratione
 donisque ad novam expeditionem concitat (74.).
 alterius progressus castra ad urbem Hecatompylon
 collocat. iter in Hyrcaniam describitur. maris Caspii
 et Hyrcaniae memorabilia (75.). in Hyrcania duces
 Persarum multi Alexandrum sectantur: Graeci, qui
 in Darii exercitu militaverant, socii fiunt. his au-
 ctus Mardorum regionem vi occupat et devastat.
 regius equus ibi furto ablati, sed restitutus (76.).
 Thalestria reginae ad Alexandrum aditus, rogantis
 ut maximus regum cum maxina mulierum liberos
 procrearet. tum primum rex Asiaticorum more
 luxuria et voluptate diffuere coepit (77.). bellum
 a Satibarzane et Besso in Macedones motum Ale-
 xander celerrime oppressit. provincia subacta Ale-
 xander ex Hyrcania bellum in Drangianam trans-
 fert (78.). hoc tempore summum regi periculum
 imminebat, facta a Dimno aliisque in eius vitam
 conspiratione. regi insidias aperit Cebalinus. Dimnus,
 habita quaestione, mortem sibi ipse conscivit (79.).
 sceleris conscii, inque his Parmenio, supplicio affi-
 ciuntur (80.). inde Alexander castra in Arimaspos
 movet, postea Energetas dictos. his et Gedrosiis
 Tiridatem praefecit. simul Erigyium et Stasanorem
 contra Satibarzanem mittit. ipse Arachosiam sub-
 igit (81.). Alexander ulterius in Paropamisadas pro- 113.
 greditur. regionis Paropamisadarum descriptio to- 1.
 tam occupat rex. montis Caucasi a. Paropamisi me-
 morabilia et prope eum exstructae urbes. hinc
 Alexander in Bactrianam digreditur ad opprimen-
 dum Bessum. Satibarzanem Erigyius certamine siu-

gulari victum occidit. Bessum captum Alexander Darii fratri supplicio afficiendum tradidit (83.). regina quaedam Alexandro munera mittit, mercenarium militem, postquam e foedere urbe (Massaca) exierat, Alexander contra datam fidem persecutus ingenti caede prostravit (84.). expugnatis pluribus Indiae urbibus rex rupem inaccessam Aornon oppugnare ausus est. duce sene quodam indigena montis fastigium assecutus, barbaros qui eo confugerant depulit, et petram occupavit (85.). ulterius progressus obvium habuit Aphricem cum exercitu, mox a suis occisum: deinde Indo flumine trajecto Mophin Taxilis filium, qui se regnumque Alexandro 118. in fidem tradidit (86.). hinc Alexander in Porum 2. movit, quocum Embisarus copias iunxerat, instructa elephantorum acies urbis speciem praebuit (87.). proelium cum Indis commissum describitur, elephantorum commoda et incommoda. Poro vulneribus confecto Indi in fugam aguntur (88.). caesorum numerus, factis Soli sacris Alexander classem in futuros usus comparat, duasque ibi urbes condit. Poro ob virtutem regnum restituit (89.). Obiter commemorantur regionis singularia: simiarum varietas et venatio; arborum novae species; serpentum varia genera (90.). novae expeditiones: in Pori e fratre nepotem; in Adrestas; in Cathaeos; in Sopotitae regnum (91.). canes mirae magnitudinis a Sopotitae dono missi (92.). Phegei regnum Alexander in fidem recipit, et ad Hypaniu fl. usque pervenit, inde Praesiorum et Gandaridarum gentes subigere parat (93.). sed tum alia impedimenta tum militis taedium Alexandrum ab ulteriore expeditione suscipienda deterruerunt (94.). facto itineris termino, aras exstruit et castra triplo maiora, expeditionis monumentum. his peractis retro movit ad Acesinem fl., ubi naves fabricatas et nova e Graecia auxilia invenit. urbes ad flumen conditas Nicaeam et Bucephalam appellari iubet (95.). inde progressus

ad confluentem Acesinae et Hydaspis divertit ad Sibos. Agalassenses proelio vincit (96.). ad confluentem Hydaspis et Indi delatus in maximum naufragii periculum incurrit (97.). transitus per Oxydracas et Mallos, tunc maxime bello interno occupatos. Alexander temerario ausu primus in aliquam eorum urbem irrumpit, et in ipsa moenia ascendens iaculis petitur (98.). regem saltu delapsus in urbem et graviter vulneratum sui subvenientes ex hostium manu aegre eripiunt. Peucestes regis servator. ingens in urbe caedes. coloniae Graecorum in Bactriana et Sogdiana rebelles (99.). ob servatum regem sacra et epulae celebrantur. inter epulas Coragi et Dioxippi certamen singulare. victor Dioxippus (100.). sed ob victoriam invidia oppressus Dioxippus sua se manu occidit, scripta ante ad Alexandrum epistola (101.). his factis rex navigationem continpat, et obvios populos vel in fidem recipit vel vi subigit: Sambestas; Sodras et Massanos; Musicani regnum; Porticani ditionem; Sambi regnum Brachmanumque oppida (102.). postrema Brachmanum urbs Harmatelia memorabilis facta tellis, veneno serpentum tinctis. misera sors militum iis vulneratorum describitur. regi per somnum oblata herba, qua Ptolemaeum multosque alios sanavit (103.). cum ad Oceanum usque perventum esset, rex retro vehitur ad Hyala oppidum, alteram Spartam. classem Alexander oram legere iubet usque ad Euphratis ostia; ipse pedestri itinere multos peragrat populos: Arbitas et Gedrosios, Oritas, ubi Alexandriam urbem exstruxit (104.). Oritarum singulares funerum ritus. Gedrosiorum fera et agrestis vita. Carmania deserta, ubi et summa inopia et Oritarum incursio aegre sustinenda erat (105.). superatis tam incommodis locis, in regione laetiore copias recreat Alexander, duces improbos castigat, mercenarios malae fidei dimittit. Salmunte urbe maritima incidit in eos qui cum classe missi erant.

renuntiantes quae vidissent (106.). inde classis repetit Oceanum. Alexander ad Susianos fines progreditur. Calanus, philosophus Indus, vitae pertaesus in rogo moritur. Alexandri nuptiae cum Statira Susis celebratae (107.). ibidem recepit 30000 invenum Persarum ad artem bellicam exercitatorum. Harpali, qui provinciae et thesauris Babyloniae praeerat, peculatus, vita voluptuosa, fuga atque mors. Demosthenes eius largitione corruptus (108.). copia redeundi in patriam exsilibus data (cf. XVIII, 8.) militiae vacatio aetate provectoribus: in seditiosos

113. severissime animadversum (109.). imminutae copiae multis augmentis explentur. Susis profectus rex iter persequitur per Caras, Sittam, Sambana, Celonas, Bagistanen et vicinam regionem: denique Ecbatana Mediae attingit, ubi diutius subsistit. hic Hephaestio moritur, cuius corpus Babylonem defertur (110.). interea in Graecia tumultus orti a dimissis in Persia mercenariis, ad Taenarum Laconiae congregatis, duce Leosthene. Alexander ipse bello in Cossaeos occupatus, qui eius imperium re-

113. spuebant (111.). subactis Cossaeis rex Babylonem

3. se recipit, contemptis Chaldaeorum vaticiniis (112.).

114. Babylone convenerunt undique legati, quos Alexan-

1. der in classes divisos ordine in colloquium admittit (113.). auditis legatis Hephaestionis funus quanto apparatu poterat celebrare instituit. amoris in eum alia argumenta, simul nova mortis prodigia produntur (114.). funeris ipsius apparatus describitur (115.). inde rex otioso et magnifico vitae generi vacat. sed crebra prodigia instantis mortis metum iniiciunt (116.). epulae a Medio apparatus et Herculaneus ille scyphus fatales erant. morbo gravissimo correptus Alexander moritur. moribundi sermones et instituta (117.). multi suspicati regem per Antipatri filium veneno esse extinctum. Sisygambis, Darii mater, ob luctum inedia moritur (118.).

Sisygambis, Darii mater, ob luctum inedia moritur (118.).

LIB. XVIII.

Prooemium veterum doctrinam, animos sub exitum ex hac vita futura praevidere, Alexandri M. exemplo illustrat, et verba regis moribundi ad eventum quem habuerunt applicat. certamina maxima amicorum sunt secuta, quorum historiam hic liber continet. spatium temporis est 7 annorum (1.). Prima de imperio administrando dissidia 11. dirimit phalanx pedestris, Arrhidæo Philippi fil. 2. rege creato, Perdicca autem regni procuratore constituto (2.). provinciae singulis ducibus assignatae recognoscuntur (3.). Cratero mandata regisque defuncti decreta alia in commentariis perscripta in deliberationem veniunt. proposita regis et commentariis singulatim referuntur. placuit omnia antiquari. milites seditiosi 3o et Meleager in supplicium rapti. in Graecos, qui in superiore Asia defecerant, Pythomiasus (4.). sequitur omnium provinciarum descriptio geographica: Asiae provinciae septemtrionales (5.). provinciae australes (6.). Græci rebelles invito Pythone caesi (7.). in Europa Athenienses in Antipatrem bellum Lamiacum movent. causa erat edictam de reditu exsulum, iussu regis in conventu Olympico promulgatum. Aetoli et Athenienses eo graviter offensi (8.). hi audita Alexandri morte adiuti Harpali pecunia duce Leosthene bello communi libertatem Graeciae contra Macedones tueri parant (9.). apparatus belli et legatio ad civitates Graecorum missa (10.). recens sociorum belli. Boeoti Macedonum partibus se adiungunt (11.). Antipater Alexandri in Europa imperator coactis copiis obnititur; sed proelio victus Lamiam in Thessalia confugere cogitur (12.). Leosthenes eum inclusum obsidione tenet; sed facta eruptione commissoque proelio Macedones vincunt, et Leosthenes ipse cadit. tum Demosthenes exsili poenam subiit. in Leosthenis locum successit Antiphilus (13.).

Ptolemaeus Aegypti satrapa cum Antipatro foedus contra Perdiccam iungit. Lysimachus in Thracia Seutham regem bello impugnat, inter haec Leonnatus ex Asia in Europam traiciens auxiliis adiuvat Antipatrum (14.). Graeci soluta Lamiae obsidione Leonnato infesti obviam eunt, proelio equestri Leonnatus fusus et occisus, victos colligit Antipater, et in tutum se recipit, sed maris imperium obtinet classis Macedonica, duce Clito duplici proelio victrix (15.). interea Perdiccas bello subigit Ariarathen. Cappadociae satrapia Eumeni Cardiano tradita, tum Antipater per Craterum e Cilicia venientem novis copiis auctus (16.). Graeci interea nimis securi facti in Thessalia proelio victi pacem petunt, singulae civitates singularem pacem consequuntur, exceptis Aetolis et Atheniensibus (17.). tandem Athenienses quoque vi coacti Demadem de pace impetranda mittunt. Antipater in fidem recepit Atheniensium civitatem, eamque in meliorem formam transmutavit, relicto praefecto cum praesidio, ita finito bello *Lamiaco* Antipater et Craterus redeunt. Samii in libertatem mox vindicati (18.). sensim contrahitur bellum Cyrenaicum, cuius causas altius repetit historicus, remotior causa erat Thibro, qui Harpalo interfecto eius copiis potitus in Cyrenaeorum agrum traiecit, et hos sibi obnoxios reddidit (19.). Mnasicles, ex eius ducibus unus, cum defecisset ad Cyrenaeos, Thibro multiplici clade affectus est (20.). bello varia fortuna continuato diutius, tandem Ptolemaeus advocatus Thibronem bello vincit, et Cyrenaeos duce Ophella in potestatem suam redigit (21.). Pisidiae duas urbes, Larandensium et Isaurensium, ob seditionem Perdiccas infesto agmine oppugnat, et eversas militibus relinquit diripiendas (22.). post haec Perdiccas duplici matrimonio simul Antipatri amicitiam, simul regni adipiscendi spem confirmare studet. Antigonus insidiarum gnarus, ne a Perdicca opprime-

retur, in Europam aufugit et cum Antipatro se coniungit (23.). Antipater et Craterus tum maxime in Aetolos moverant, e bello Lamiaco residuos, vi subigendos (24.). hos paene victos tenere, cum Antigoni adventu interrumperentur. edocti de Perdiccae dolis cum Aetolis pacem componunt, et de societate cum Ptolemaeo contra Perdiccam iungenda consilia ineunt. Perdiccas ipse constituerat Ptolemaeo bellum inferre (25.). In hoc tempus incidit ^{114.} funus Alexandri, Arrhidai cura Babylone in Ae- ^{8.}gyptum deducendum. locus et currus cum ornamentis describitur (26. 27.). pompa comitum. Ptolemaeus cum exercitu obviam venit. funus Alexandriae repositum cum exsequiarum magnifico apparatu (28.). Perdiccae in Aegyptum expeditio. Eumenes cum Alceta et Neoptolemo ad Hellespontum Antipatro et Cratere oppositi. sed Neoptolemus ad Antipatrum deficit. Antipater contra Perdiccam, Craterus cum Neoptolemo adversus Eumenem movet (29.). proelium in Cappadocia committunt Craterus et Eumenes. Craterus in dextro cornu decertans occumbit, eiusque agmen funditur (30.). in sinistro eius cornu obtruncatur Neoptolemus (31.). Eumenes victor occisis duobus ducibus victos in fidem recipit, qui tamen ad Antipatrum aufugiunt (32.). Perdiccae transitus in Aegyptum. apud Pelusium castra metatus, multos e suis amittit, qui ad Ptolemaeum deficiunt. inde ad castellum Camelorum progreditur Perdiccas (33.). castelli oppugnatio a Perdicca suscepta acerrima quidem, eadem tamen elusa. castra transfert Perdiccas per medium amnem in insulam Nili (34.). transeundi per Nilum summa difficultas, qua Perdiccae agmen in summum vitae discrimen deductum est (35.). ideo milites abalienati a Perdicca magno numero ad Ptolemaeum transeunt: equites autem facta conspiratione Perdiccam occidunt. summum imperium cum regum tutela Pythoni et Arrhidaeo permisum (36.).

post Perdiccae mortem demum offertur nuntius de Eumenis victoria. hunc cum sociis Macedones capitis damnant. Attalus, qui Perdiccae classi praeerat, Tyrum petit (37.). Interea Aetoli absente Antipatro in Thessaliam incursionem fecerunt. Thessali coacti, ut adversus Antipatrum militarent. sed Aetoliam vicissim invasere Acarnanes. dum redeunt Aetoli ad tuendam patriam, Polysperchon recuperat Thessaliam (38.). Arrhidacus et Pytho cum regibus in Syriam progressi tutela se abdicant. in eorum locum successit Antipater. is facta nova provinciarum divisione, Antigono autem exercitus regii imperatore creato, cum regibus in Macedoniam rediit (39.). Antigonus cum exercitu in Cappadociam ablegatur ad Eumenem bello opprimendum. conserto proelio Eumenes propter Apolloniidis prodicionem foedam accipit cladem (40.). Antigonus Eumenem, qui Noram confugerat relicto praesidio clausum tenet. simul nova consilia in ipsum Antipatrum capit (41.). Eumenis singularis constantia (42.). Ptolemaeus, profligato Perdicca tyrannus, ultra Aegyptum, Syriam et Phoenicem in dominationem suam redigit (43.).

115. 2. Antigonus Alcetam et Attalum aggredi constituit. primo contra Alcetam in Pisidiam movit. venit ad pugnam equestrem, qua Alceas accepta magna clade aegre defunctas ad peditum agmen aufugit (44.). inito novo proelio Attalus capitur; Alceas autem Termessum confugit, ubi Pisidae eum tuentur (45.). diu recusantes Pisidae quod Antigonus postulasset, tandem Alcetam, sibi mortem consciscentem, cum caperetur, mortuum Antigono tradunt (46.). inventus Termessensium ea re exacerbata in urbe tumultus et in Antigonum excursiones facit. Antigonus in Phrygiam concedit, ubi nuntiatur Antipatrum vita functum esse (47.). res extremae Antipatri: Demadem Athen. ad ipsam legatum ob cognitae insidiae supplicio affecit; Polysper-

chontem summum ducem regumque tutorem, filium autem Cassandrum chiliarchum constituit (48.). Cassander principatum appetens patris constitutionem reprobat, et cum Ptolemæo aliisque arma consociare parat. Polysperchon vero imperium ac tutelam adit, et Olympiadem ex Epiro revocat (49.). Antigoni ad Eumenum legatio, et inita consilia, ut summum in Asia imperium arriperet (50.). Arrhidaeus Phrygiae satrapes, ut sibi contra Antigonom prospiceret, Cyzicum vi occupare conatur; sed Cyzicenorū dolis circumventus infecta re redire cogitur (51.). tum Antigonus Cyzicenos in suas partes trahere studens simili modo eluditur: mox in Arrhidaeum copias mittit; ipse Ephesum per proditionem capit, pecuniamque regiam e Cilicia in Macedoniam transvehendam intercipit (52.). his expositis ad Eumenis res persequendas historicus redit. mirabile hominis ingenium et mirabilis fortuna describitur, qua ex obsidione diuturna liberatus est (53.). Iam in Europam transit historicus. Cassander, consiliis per speciem venationis diu dissimulatis, tandem clam Macedonia relicta in Asiam transmittit, et belli in Polysperchontem gerendi societatem cum Antigono iungit (54.). Polysperchontis deliberatio de bello in Cassandrum gerendo. ante omnia constituit Graecas civitates reddita libertate sibi conciliare (55.). literae regiae per Polysperchontem ad Graecorum civitates datae (56.). alia Polysperchontis instituta et edicta. in partes regias Eumenes quoque singularibus literis vocatur (57.). pecuniae et copiae Eumeni promissae. Olym- 115.
piadis ad eundem literae. his acceptis Eumenes regiae stirpi fidem addixit. (59.). Eumenes e Cappadocia in Ciliciam profectus ubique singulari studio excipitur. ingens fortunae conversio in eo conspicua (59.). instabili fortuna cautior factus Eumenes nova fortuna modeste uti coepit, ministerium non principatum affectans. Alexandri manes in regio

solio adorare et consulere suadet (60.). consilia publica ducum ad solium regis velut praesentis habita, dimissi quoque amici fidelissimi ad militem novis stipendiis conducendam (61.). itaque Ptolemaei et Antigoni invidia in Eumenem exarsit. uterque argyraspides ad defectionem sollicitabant, aliisque insidiis Eumenem; nullo tamen successu; petebant (62.). argyraspides aliosque Macedones, Antigoni literis paene abalienatos, Eumenes sermone reconciliat et confirmat. inde in Phocnicen contendit remque nauticam reparat (63.). interea Nicanor a Cassandro Munychiae praefectus dolo occupat Piraeum, et Cassandri partes tuetur (64.). Olympiadis literis Munychiam et Piraeum Atheniensibus reddere iussus, rem procrastinat. interim Polysperchon utrumque portum per Phocionis prodicionem in suos usus occupat. Athenienses in Phocionem aliosque gravissime animadverterunt (65.). Phocion et exsules alii ad Macedones confugiant; sed a Polysperchonte Atheniensibus traduntur. tumultum de Phocione iudicium (66.). Phocion sonitesque reliqui ad supplicium rapti (67.). post haec Cassander classe advectus Piraeo potitur. qua remotus Polysperchon exercitum in Graeciam ducit: in Attica relinquit Alexandrum filium, ipse in Peloponnesum transit ad subigendos Megalopolitas (68.). interea Cassander Salaminios obsidere coepit, repulsus tamen interventu Polysperchontis. Polysperchon Peloponnesum reliquam cum ad obsequium adegisset, Megalopolin obsidendam statuit (69.). cuncta civitas ad muniendam urbem conversa. urbs oppugnata acerrime, defensa fortissime (70.). elephantorum immissorum vis et impetus Damidis singulari sollertia retusus. ita irrita facta obsidione (71.) Polysperchon Clitum cum classe in Hellespontum mittit, qui prohibeat ne copiae ex Asia in Europam transvehantur. eodem Nicanor cum classe a Cassandro missus. committitur proelium, quo

Clitus vincit. sed mox succurrit Antigenus, qui Clito ingentem cladem infert (72.). ita Antigenus animo viribusque auctus, imperium maris et Asiae affectat. ideo Eumenem insequendo urget, qui multo labore in Persiam se recipit (73.). Polysperthon ob acceptam apud Megalopolin cladem evilescit. Graecae civitates in Cassandri partes transeunt, praesertim Athenienses. pacis cum Cassandro initae conditiones (74.). Nicanor ab expeditione in Piraeum reversus a Cassandro e medio tollitur. Cassander in Macedoniam movet; multique ad ipsum deficiunt, Polysperchontis secordiam indignati (75.).

L I B. XIX.

De causis oppressae libertatis et invectae tyrannidis praefatus Diodorus, transitum parat ad Agathoclis Syracus. tyranni historiam, vel maxime hoc libro enarrandam. adducitur chronologica ratio (1.). Agathoclis natales portentosi. Thermis in 115. Sicilia natus a patre Carcino ob somnium exponitur, patreque inscio a matre in domo fratris Heraclidis servatur. septennem recipit pater, et Syracusis figulinam docet. portentum novum eum insignem facit (2.). Damas nobilis Syracusanus primus Agathoclem fovit, et ad dignitatem militarem evehit. militabat deinde inter Syracusanorum auxilia, Crotoniatis contra Bruttios missa. Agathocli virtutis praemia pugnis parva invidet Sosistratus (3.). eo offensus Agathocles ad tempus patriam abstinet. postea Sosistrato in exilium misso reversus in patriam rebus in bello strenue gestis magnam consecutus est famam (4.). ob affectatae tyrannidis suspicionem et instans mortis periculum Agathocles aufugit, et privatus exercitum cogit: mox invitatus in patriam redit et imperator pacisque custos constituitur (5.). iam vero exercitu

petitus aucta factione mensque alia multiplici opportunitate primo senatum 600 virorum; per insidias obtruncat, deinde bonis eorum praedae datis vilissimum quemque sibi amicum facit. (6.). Tum caedibus totam urbem implet (7. 8.). denique vi atque dolo civitatis principatum solus obtinet. (9.). Romani cum Samnitibus bellam gerebant, Crotoniatae cum Bruttis, et cives cum civibus (10.). Olympias in Macedoniam redux et Philippum et Eurydicen vita privat multosque simul Cassandri amicos (11.). Res in Asia gestae. Eumenes hiberna apud Caras Babyloniae habuit, ubi Python et Seleucus ei maxime adversabantur. maximis insidiis Eumenes ad Tigrin circumventus (12.). tandem Tigrin transgressus et in Susianam delatus superiorum provinciarum satrapas in auxilium vocat. (13.). hi tam maxime exercitus contra Pythonem coactos habebant, summum imperium gerebat Peucestes. Persidis satrapa. addantur copiarum numeri (14.). cunctae eorum copiae cum in Susiana Eumenianis se immisissent, fit contentio de summo imperio; quam controversiam Eumenes diremit ita ut concessus ducum habendos proponeret. iunctum satraparum agmen. Antigonum a bello Eumeni inferendo avertit. (15.). hoc tempore Attalus ceterique captivi (cf. XVII. 45.). e custodia elabi conantur; sed circumventi missus, in custodiam redeunt (16.).

116. Antigonus iuncta societate cum Seleuco et Pythone innotuit in Eumenum; hic autem ad Tigrin accurrit, totamque fluminis ripam praesidiis firmat, acceptis quoque Persarum auxiliis. Persarum nuntii celeres in speculis collocati, obiter describuntur (17.). interea Antigonus Susa pervenerat. inde, aerumnoso itinere ad Copraten fl. progressus partim navim, partim Buceeniarum impetu in summum incurrit discrimen (18.). his coactas ad urbem Badacam, hinc vero per infestas Cossacorum terras cum multiplici clade in Mediam iter flectit (19.).

in Media exercitum ab aerumnis recreat, nevisque militibus anget Antigonus (20.). cognito Antigoni in Mediam adventu ortoque inter socios dissidio Eumenes ad tutandas superiores satrapias in Persiam se convertit (21.) Peucestes Persidis satrapa exercitum sociorum magnificis epulis excipit, Alexandroque et Philippo ut diis sacrum instituit, principatum scilicet affectans (22.). eius superbiam Eumenes fictis de recuperato ab Olympiade regno rumoribus reprimit (23.). simul comitate, simul pecuniis mutuum sumtis velut pignore omnium animos obstrictos tenet. interea nuntius advenit Antigonum e Media in Persiam movere. extemplo Eumenes hosti obviam progressus in medio itinere morbo ad aliquot dies retardatur (24.). postea cum hostem assecutus esset, locorum situs proelium non admisit. Antigonus vero Macedones ab Eumenis partibus avertere studet; vano tamen conatu (25.). Eumenes coniectans hostem spectare Gabiensem regionem opulentam, eo iam occupat iter: subsequitur Antigonus. in Paractasene igitur subsistendum erat (26.). numerus copiarum Antigoni. instructa acies Eumenis describitur (27. 28.). acies disposita Antigoni (29.). sequitur proelium acerrimum (30.). victoria anceps erat (31.). defunctis proelio Antigonus exercitum in Mediam abduxit, ut suos largiore victu et quiete reficeret. similiter Eumenes suis quietem concessit (32.). memorabile duarum ex India matronarum de obeunda in funere mariti morte certamen (33.). victrix iunior coniugis se flammis superiit, et cum eo crematur. peracto funere Eumenes agmen in Gabiensem ducit. (34.). In Europa Cassander relicta Peloponneso in Macedoniam contra Olympiadem movet. Olympias Aristonum cum exercitu ei obviam mittit. (35.). sed Cassander Olympiadem ipsam Pythae obsessam tenet, simul ab una parte Aeacidae regem Epirotarum, ab altera Polysperchontem, auxilio ventu-

ros, arcet (36.). In Asia Antigonus suscepto per deserta laborioso itinere Eumenem ex improvise opprimere instituit, sed agrestes adhibitis camelis dromadariis rem praenuntiant (37.). Eumenis consilia ad cogendas copias et retardandum hostem (38.). Antigonus cum in propinquo esset, in elephantorum agmen inopinato impetum facit, quem eludit Eumenes. iam vero ab utraque parte acies instruitur. (39.). Antigoni acies. Eumenis acies (40.). argyraspidum praece ad phalangem Antigoni praemissus. plerique sexagenarii et septuagenarii, simul classicum capitur. (41.). pugna elephantorum et equestria. Eumeniani funduntur. (42.). pugna pedestris argyraspidum insignis virtute, sed Antigonus instat equitatu. tandem Macedones indignantes Peucestae segnitiam et Eumenis discordiam sponte ad Antigonum deficiunt, ipsumque Eumenem captum hosti tradunt (43.). cum alios duces tum Eumenem Antigonus supplicio affecit. his peractis in Mediam rediit, castra habens apud Ecbatana et in eparchia Rhagae terrae motibus clara. (44.). obitur diluvium ingens commemoratur, quo Rhodus per id tempus vastata est (45.). Pythonem res novas molientem Antigonus ad se vocatum trucidat. tum sumpto Ecbatanis argento in Persiam tendit (46.). dum in itinere erat, Eumenis et Pythonis socii rebellant; multitudine tamen oppressi partim caesi partim capti sunt (47.). in Persia Antigonus regio honore cultus satrapiae inter amicos distribuit praeter quae Susianas ingentem pecuniarum vim recipit (48.). In Europa interim Pydnae obsidio eo continuata ut Olympias cum ceteris obsessis inopiae famisque mala omnia toleraret (49.). obsessorum multi ad Cassandrum transfugiunt. in summa angustia Olympias navi aufugere conata capitur. tum alias quoque Macedoniae urbes in fidem recepit Cassander (50.). Olympias occisa una cum Aristonoe duce copiarum (51.). post haec Cassander

Thessalonicen Philippi filiam matrimonio sibi iungit: urbem e suo nomine Cassandream appellatam condit: Rhoxanen cum filio Alexandri Amphipoli custodiendam curat: Eurydicen Philippumque Aegis regali funere effert. hinc suscepta in Peloponnesum expeditione (52.), dum Boeotiam transit, Thebas instaurare instituit. Digreditur historicus ad urbis origines variasque vicissitudines referendas (53.). Thebarum instaurationem adiuverunt civitates Graecae aliaeque. hinc Cassander Megara declinat, et navigiis in Peloponnesum traiecit: Argos, Messenen etc. capit (54.). In Asia Antigonus relicto Aspisa 116. Susianae praefecto Babylonem contendit. ibi dis- 2. sidio inter ipsum et Seleucum orto Seleucus in Aegyptum ad Ptolemaeum aufugit. Chaldaei ob Seleucum e manibus dimissam Antigono mortem praedicunt; resque postea eventum habuit (55.). benigne acceptus in Aegypto Seleucus Ptolemaeum ad bellum contra Antigonum impellit. interea Antigonus missa legatione Ptolemaeum, Cassandrum, Lysimachum placare conatur; simul ultra in Ciliciam movet, copiis et pecunia terribilis (56.). reclusa provinciarum et pecuniarum aequa divisione, Ptolemaeus, Lysimachus et Cassander arma in Antigonum consociant. Antigoni contra hostes apparatus (57.). Antigonus, in Phoeniciam progressus Tyram obsidet, simul in Phoenicia, Cilicia et Rhodo naves exstrui iubet. apparet interea Seleucus omni classe (58.). in Phoenicia ultiores Antigoni molitiones. Circa hoc tempus Crateri ossa per Aristonem Philae ad sepulturam tradita, cuius mulieris ingenium animumque praedicat historicus (59.). Ducum Antigoni in Peloponneso et Asia expeditiones (60.). iuncta cum Alexandro Polysperchantis filio societate, publico decreto Cassandrum Antigonus hostem, Graecos liberos declarat, Alexandrum in Peloponnesum ablegat, ipse vero Tyram contendit (61.). Ptolemaeus simili decreto Graecos suis legibus esse iubet. deinde

recensentur copiae terrestres et navales in diversas partes missae (62.). In Graecia Apollonides Cassandri dux in Arcadiam, inde in Argi-tor-ni urbem, impetum fecit; Cassander ipse Peloponnesum ingressus, Cenchreas expugnavit, et Ocho-meniorum urbem per proditi-um cepit (63.). reliquam pervagatus Peloponnesum Cassander in Macedonia rediit; mox Alexandrum eius op-tes amplexum Peloponnesi imperatorem constituit; interea Poly-clitus Seleuci legatus Theodotum Antigeni nauarchum et Perilaum insid-ib- opprimens, ingentes apud Ptolemaeum gratias meruit (64.). Agathoclis in Sicilia insidiae et incursiones in Messanem, Carthaginiensium auxilio propulsa-ae. Romanorum cum Samnitibus bellum (65.). Aristodemus Antigoni dux Aetolos ad auxiliandum Antigono adigit; tum in Peloponnesum impetu facto redit in Aetoliam. Dymaei ab Alexandro Polysperchontis domiti mox libertatem vindicant (66.). Alexandrum autem Alexion Sicyonius per insidias occidit; quo facto Cratesipolis eius uxor suscepto imperio Sicyonios proelio domuit; Cassander vero videns Aetolos cum Antigono facere, arma iunxit cum Acarnanibus eorum hostibus; deinde rem in Illyride prospere gessit (67.). In Aetolia tumultus. Cassandri in Cariam expeditio, ut Antigonus ab Europa arceret, et in Lemnum (68.). Antigonus relicto in Syria filio Demetrio admodum iuvene, cum exercitu et quatuor amicis, qui consilio eum adiuverant, ipse usque ad Celaenas Phrygiae progressus erat (69.). In Sicilia Syracusanorum exules Agrigentinos ad bellum in Agathoclem impulerant. hi Gelois et Messeniis assumtis sociis a Lacedaemoniis ducem expetunt, Acrotatumque Cleomenis regis filium accipiunt (70.). sed Acrotatus ob superbiam cunctis adeo invidus erat: ut fugam capessere cogeretur. tunc Agrigentini arbitro Amilcard cum Agathocle pacem fecerunt (71.). Agathocles autem otio usus

est ad augendas opes; praesertim Carthaginiensibus minus fidens. In Italia bellum cum Samnitibus vario Marte continuatum (72.). Callatian, Istriani et 116. finitimi populi, cum a Lysimacho defecissent, is⁴ cum infesto exercitu profectus cunctos perdomuit, et Antigoni copias Callatianis auxilio missas proelio vicit (73.). post haec Antigonus Telesphorum cum classe in Peloponnesum misit ad civitates in libertatem vindicandas. Philippus vero Cassandri frater in Aetolos et Epirotas bellum gessit, eosque duplici proelio vicit, horumque regem Aeacidam interemit (74.). In Asia Asander Cariae praefectus bello oppressus in Antigoni partes concessit. mox mutato consilio de novo deficit, quo facto Antigonus terra marique Cariam subigit. Asander vero classe Graeciam petens cum Telesphoro et Medio confligit (75.). In Italia quae inter Romanos et Samnites porro gesta sunt commemorantur. Campani rebellantes mox pacem fecerunt (76.). Antigonus 117. Ptolemaeum ad liberandam Graeciam ablegat. Rhodii navibus eundem adiuvant. Cassander soluta Orei obsidione Chalcidem petit: inde vero de Macedonia sollicitus relicto Chalcide praesidio in Macedoniam recedit (77.). Corcyraei Apollonia et Epidamno Cassandri praesidia expellunt. Ptolemaeus Antigoni legatus Chalcidem capit; tum in Atticam et Phocidem progressus ubique Cassandri praesidia abigit (78.). Cyrenaeos, Cyprios aliosque rebelles per legatos subigit Ptolemaeus: ipse in Syriam et Ciliciam expeditiones suscipit (79.). Interea Demetrius Antigoni filius in Coelesyria Aegyptiorum copiis oppositus stabat. in hunc Ptolemaeus¹¹⁸ Seleuco admonitus copias undique contractas convertit (80.). Demetrio adiuncti amici pugna abstinere suadent, sed animum addunt milites, quos animi mansuetudo et corporis decor ceperat (81.). Demetrii acies instructa ad proelium (82.). Ptolemaei et Selenci disposita acies. simul proelii initi

initium (83.). primo ancipiti Marte pugnatum est. mox elephantes consternati turbant Demetrii aciem. in fugam actum Demetrium Ptolemaeus Gazam usque persequitur, et hanc urbem occupat (84.). Demetrius primo Azotum contendit ad procurandam mortuorum sepulturam. caesorum numerus. regiam praedam Ptolemaeus ultro reddit. deinde Tripolim Phoenices Demetrius se recipit (85.). interea Ptolemaeus Sidonem et Tyrum in deditionem redigit (86.). In Europa Telesphorus ab Antigono deficit: quo facto Ptolemaeus Antigoni dux rem in Peloponneso contra eum gerit (87.). In Epiro Alcetam novum regem Lyciscus Cassandri dux infestat. duplici proelio configunt: altero Alcetas, altero Lyciscus vincit (88.). Cassander suis succurrens facta cum Alceta pace contra Apolloniatas movit; sed proelio pulsus in Macedoniam rediit. Alcetam sui ob eius superbiam trucidant (89.). In Asia Seleucus post victum Demetrium Babyloniam repetere parat. eius gravissima ad trepidantes milites exhortatio. Babyloniam Seleucus recuperat (91.). Nicenor Mediae dux in Seleucum bellum movens funditur. tum milites Antigoni magno numero ad Seleucum transierunt (92.). In Demetrium interea in superiore Syria subsidentem Ptolemaeus Cillen cum exercitu misit. sed hunc Demetrius in ipso itinere oppressum vicit et captivum duxit. simul Antigonus eius pater auxilio venit. itaque Ptolemaeus satius putavit in Aegyptum se recipere (93.). recuperata Syria Antigonus in Arabiam suscipit expeditionem, misso Athenaeo cum exercitu. Arabum mores, instituta, victus describuntur (94.). Athenaeus Arabes ad Petram opprimit, multamque reportat praedam. sed Arabes vicissim Athenaei castra invadunt, ingentemque ei inferunt cladem (95.). mutuis literis et Arabes et Antigonus post haec amicitiam simulabant. mox Antigonus filium Demetrium cum exercitu misit, ut Arabes clam oppri-

meret (96.). cum Arabes sibi prospexissent, Petram Demetrius nequidquam oppugnabat. quamobrem Arabes ei facile persuadebant ut acceptis donis copias abduceret (97.). castra movet Demetrius ad lacum Asphaltiten. eius lacus et in eo nati bituminis descriptio (98. 99.). Redit ad patrem, qui pacem cum Nabataeis indigne ferebat. spes de parandis e bitumine redditibus eum frustrata est. interea nuntio accepto Seleucum Babylonia esse potitum, Antigonus Demetrium in Babyloniam ablegat, qui urbem Babylonem desertam offendit et capit (100.). In Italia mutua bella inter Romanos et Samnites continuata. Pontia colonia deducta (101.). res in Sicilia gestae. Messenii Agathocli infesti cum Syracusanorum exules recepissent, Agathocles eorum urbe per dolum potitus exsules eiecit, omnesque qui potentatui fuerant adversati supplicio mactavit (102.). Dinocrates exsulum dux et Carthaginenses in auxilium vocat et ipse Nymphodorum ad occupandam urbem Centoripinorum mittit. Agathoclis et Carthaginensium mutuae crudelitates sequeutae (103.). Dinocrates ad Galariam proelio confliens cum Agathocle funditur. Carthaginenses pugnam detrectant (104.). Cassander, Ptolemaeus, 117. Lysimachus et Antigonus communi foedere controversias de provinciis dirimunt. mox prout singulis commodum erat, id singuli rumpunt. tandem Cassander Rhoxanen una cum rege clam occidere iubet; quo facto provinciarum praefecti reges evadunt. Adiecta notitia rerum Romanarum (105.). In Sicilia cum Agathoclis opes in dies crecerent, Poenimisso Amilcare cum classe eas cohibere parant. classis naufragio attrita. sed reparat vires Amilcar. Agathocles hostem copiiis praevalentem metuens Geloorum urbem per insidias occupat et domat (107.). Poenorum castra in colle Ecnomo prope Himeram fl. describuntur. e regione stabat Agathocles. utroque a pugna deterrebat vetus vaticinium. sed su-

bita, conseritur proelium, in quo primum Agathocles superior (108.), adhibitis autem funditoribus novisque ex Africa subvenientibus copiis pugnae fortuna inclinât in Poenos. Agathocles accepta clade fugit (109.). Agathocles primo fuga Gelam se recipit; Poeni vero Siculorum multos sibi conciliant. tum Agathocles Syracusas redit, et bellum in Africam transferre machinatur (110.).

LIB. XX.

- Præmittitur proœmii loco brevis disputatio de orationibus historiae inserendis. eas reprobat Diodorus, si nimis vel quæsitæ vel longæ crebraeque sint (1.). raro et opportuno loco adhibitas peritiles censet. adicitur libri argumentum et chronologia (2.).
117. Agathocles proelio ad Himeram fusus bellum in
8. Africanam transferre conatur. consilii et capiendi et dissimulandi causas explicat historicus (3.). ad expeditionem incertam milites instruit; conatibus rerum novarum quæ opportuna videbantur opponit; pecunias vi et fraude cogit (4.). classis Agathoclis profecta inter maxima pericula ubique obvium habet hostem. solis eclipsis terrorem etiam iniicit (5.). eluctata hostium insectationem, ad Africae litus pervenit, copiasque ad lapedinas exponit (6.). facto Cereri et Proserpinae sacro Agathocles naves accendit, ne refugium milites haberent (7.). simul milites consternatos per regiones amoenas et fertiles ducens Megalopolin et Albam Tunetem expugnat et evertit (8.). Carthaginem maxima capit trepidatio (9.). Hannonem et Bomilcarem praetores creant Carthaginienses. copiae subito coactae et ad pugnam dispositae describuntur (10.). copiarum Agathoclis numerus et dispositio. noctuis, quas in castris aluerat, omissis, suis fausta auspicia procurat Agathocles (11.). proelium commissum.

cadit. Hanno. Bomilear male callidus et in summo rerum discrimine impius. Carthaginienses fugam capessunt. castra diripiuntur (12.). occisorum numerus. in castris Poenorum manicarum magna vis inventa. fortunae insolentiam demiratur historicus (13.). Carthaginienses, diis iratis calamitatem tribuentes, supplicationem decernunt hostiasque humanas immolant (14.). in Siciliam vero mittunt qui auxilia requirant et rumorem divulgent Agathoclem victum esse. Ictus idcirco Syracusas occupat, quo fretus Amilcar urbe potiri conatur (15.). cum Antander et Erymnon de deditiōe urbis dissentirent, venit victoriae nuntius ab Agathocle; quo accepto cives incurrentes in obsidentes Amilcarem urbe discedere cogunt (16.). interea Agathocles, quamvis multis subactis oppidis, castris apud Tunetem exiit. sed strategemate Tunetem obsidentes fefellit et ingentes contra hostes progressus fecit (17.). Carthaginienses de novo Tunetem obsident. haud opinatos opprimit Agathocles iisque novum terrorem iniicit (18.). In Macedonia Cassander. Antariatas bello subegit. ad eum Ptolemaeus Antigoni in Peloponneso legatus deficit. Antigonom insuper bello petit Ptolemaeus Aegypti dynasta. sed ubique victor Antigonus (19.). novos motus in Cassandrum excitat Polysperchon, Pergamo arcessens Herculem Alexandri F. (20.). Ptolemaeus subacta Cypro saevit in Nicoclem Paphiorum regem (21.). Moritur in Ponto Parysades Bospori rex. de regno oritur bellum inter relictos tres filios, Satyrum, Eumelum et Brytanim. Ariophanes rex Thracum Eumelum adiuvat (22.). bello decedentes Satyrus et Brytanim, quamvis victores, mortem deinceps appetunt (23.). quo facto Eumelus regno potitus est (24.), idque felicissime gessit et maximopere auxit. post 5 annorum imperium curru vectus consternatis equis occubuit (25.). oracula de Eumeli et Satyri mortis genere. Adiecta mentio belli a Ro-

117. manis feliciter doctra Samnites genti (26.). Ptolemaeus Aegypti princeps in Asiam profectus urbes et castella plura subigit: Ptolemaeum Antigoni e fratre nepotem ad se pellectum cum copiis capit (27.). Polysperchontem Cassander promissis praemiis sibi conciliat, impellitque ut Herculem regem destinatum per insidias exstinguat (28.). Lysimachia condita. Cleomeni regi Lacedaemoniorum Areus succedit. In Sicilia Amilcar Syracusae noctu clam adoriri et expugnare parat. sed cum ingenti clade repulsus abit Poenorum exercitus: Amilcar captus Syracusae abducitur (29.). belli inopinatos eventus historicus admiratur. Amilcaris trucidati caput ad Agathoclem perferendum curant Syracusani (30.). in residuo Poenorum exercitu cum metus et dissidium omnia turbassent, Agrigentini Siciliae imperium occupare conantur, missa Xenodico, qui Gelam aliasque urbes in libertatem vindicat (31.). idem Echellam, Leontiam et Camarinam a Syracusanis defendit. Syracusanorum triremes 20 navibus frumentariis obviam missae a clasae Panica agitantur et premuntur (32.). accepto nuntio de clade suorum in Sicilia novo terrore Carthaginienses perculsi, res vero Agathoclis in dies laetiores factae sunt: sed orta altercatio inter Lyciscum et Agathoclem secutaque Lycisci caedes per Archagathum Agathoclis filium tantam in castris seditionem excitavit ut paene de Agathocle actum esset (33.). reconciliatis militibus eo ipso tempore cum Poeni eos defecturos sperarent, Agathocles neopinantes invadit, iisque novam plagam infligit (34.). In Italia Romani simul in Hetrucos et Samnites bellum gerunt (35.). Romae Appius Claudius censor novis institutis bene meret: aqua Appia in urbem deducta, via Appia strata, magistratus cum plebe vulgati (56.).
118. Ptolemaeus Aegypti princeps
 1. Myndo solvens Graeciae urbes in libertatem asserere pergit. Cleopatra Alexandri M. soror Sardibus iussu

Antigoni occisa (37.). In Africa Agathocles relicto ad Tunetem filio Poenorum castra insequitur, eosque ad proelium provocatos acri certamine fundit (38.). interea Numidae Graecorum castra spoliunt, captivos Graecos Agathocles contra datam fidem extinguit (39.). iam augendis opibus intentus Ophellam Cyrenaicae praefectum in societatem allicit. Ophellas Graecorum etiam auxilia advocat (40.). Ophellae copiarum numerus et per regiones memoratu dignas iter, episodium de Lamiae antro et fabula (41.). regiones peragrandae porro describuntur. socium, cum adventasset, impia caede opprimit Agathocles, totoque eius exercitu potitur (42.). Eodem tempore Bomilcar tyrannidis obtinendae consilia agitavit (43.); sed oppressus a civibus supplicio occubuit. Agathocles naves spoliis onustas Syracusas mittit. Romanorum bella in Samnites et Etruscos (44.). Demetrius Antigoni F. a patre iussus 118. Epheso solvit ad Graeciam in libertatem vindicandam, prima omnium Athenarum urbs vi capta, adhuc Cassandri praesidio occupata. Demetrius Phalerens urbis curator Thebas et inde in Aegyptum aufugit; Dionysius Munychiae praefectus una cum urbe vi captus (45.). Antigono et Demetrio statuae positae et ara Servatorum dicata. inde liberae Athenae, Megara, Imbrus. senatus e civitatibus sociis constitutus (46.). Demetrius vero ultra tendens in Cyprum traiecit, ut in Ptolemaei duces bellum gereret. apud Salaminem obviam factus Menelao Ptolemaei legato proelium commisit et Menelaum fudit. captivi ad Antigonum missi, qui tum in Syria Antigoni novam urbem condebat. Menelaus, in urbem Salaminem pulsus, a Ptolemaeo auxilia requirit (47.). oppugnatio urbis Salaminis a Demetrio interea suscepta. novae machinae helepolis descriptio. oppugnantium machinas incendio vastat Menelaus (48.). his intervenit Ptolemaeus cum classe instructissima. copiarum advectarum naviumque nu-

merus. Demetrius classem opponit, et ab urbe classeeque oppidana hostem arcet (49.). hinc ab utraque parte aciem ad conserendam pugnam instrunt (50.). pugnae navalis descriptio (51.). Demetrius victor (52.). accepta hac clade Ptolemaeus, omisso Cypro in Aegyptum rediit. Antigonus victor regis nomen et dignitatem sibi filioque Demetrio imposuit. horum exempla ceteri etiam duces secuti reges se proclamari iusserunt. Res Libyae et Siciliae (53.). Agathocles ipse quoque regis titulum assumit: simul facinus rege dignum aggredi properans in rebelles Vticenses movet. Vticam oppugnans novo astutiae genere utitur (54.). urbs tandem vi expugnata: in cives immanissime saevitum. subactis etiam multis aliis populis et urbibus, Agathocles in Siciliam redit, relicto in Libya filio Archagatho (55.). In Sicilia Xenodocus pro libertate civitatum propugnabat, tum maxime proelio pulans, cum Agathocles e Libya redux esset. Agathocles Heracleotas et Thermitas subigit, Centoripa clam intrat, Apolloniam expugnat (56.). interea novus libertatis vindex in eum exsurgit Dinocrates. atque nunc res Agathoclis in deterius mutatae. in Libya quidem Eumachus, Archagathi legatus, plura oppida expugnat (57.). aggreditur etiam expeditionem in Libyam superiorem ad Pithecussas usque (58.). sed ecce nova melioraque consilia Carthaginienſes capiunt, tripartito exercitu Graecorum copias in diversas partes distrahentes (59.). tria Graecorum quoque agmina facit Archagathus. unum ducit Aeschrion, quod Hanno opprimit; alterum Eumachus, quod Imilco fundit (60.). duplici hac clade afflictus Archagathus, a sociis insuper deseritur. Agathocles, de suorum in Libya calamitate certior factus, insula Leptinae permissa, ipse classem ducit, Poenosque proelio navali in fugam agit (61.). recuperato imperio maris, Leptines Xenodocum terrestri proelio fudit (62.). duplicem victoriam Agathocles

sacris et epulis celebrat. ingenium regis, maxime in epulis proditum (63.). reiectus in Africam Agathocles damna reparare annititur; sed hostium castra adortus, cum magna clade repellitur (64.). Poeni dum captivos diis immolant, castra universa succendunt, et omnia tumultu implent (65.). Afros et Graecorum castris transfugas hostes rati, universam fugam se dant, mutua caede se conficiunt, et ipsam Carthaginem in terrorem convertunt (66.). similem terrorem transfugae, metu repulsi, Agathoclis castra inferunt. Graeci enim perturbati et in fugam rapti pro hostibus suos caedunt (67.). hac calamitate afflictus Agathocles, cum in Siciliam clam suis refugere conatur, vi retinetur, et victus custodiae traditur (68.). militum opera vinculis solutus evadit. quo facto milites eius filios occidunt, et cum Carthaginensibus pacis condiciones ineunt (69.). hic restat paullisper historicus, admirabiles rerum eventus considerans (70.). Agathocles, in Siciliam reversus Egestanorum urbem adiit, pecunias exposcens. incolas horrendis cruciatuum generibus confecit, totamque urbem perdidit, ipso eius nomine deleta (71.). atrocissimam autem civium caedem eius iussu frater Antander Syracusis fecit (72.). Antigonus, filio Demetrio cum copiis An- 118.
tigoniam accito, bellum in Aegyptum movet. copiarum numerus, et iter Gazam usque (73.). classis, cui Demetrius praeerat, ad Rhaphiam tempestatibus iactata et attrita. ad Casium progressa Antigoni cum copiis terrestribus in propinquo habet (74.). sed cum Ptolemaeus aditus ab omni parte praediis munivisset (75.), navesque ubique ab appulsu litorum prohibuisset, Antigonus infecta re in Syriam redire coactus est. ita Ptolemaeus Aegyptum, duplici bello defensam, suo iure possidere sibi videbatur (76.). Moritur Dionysius, Heracleae tyrannus. Agathocles, ob defectionem Pasiphili in desperationem adductus, regnum Dinocrati sub ae-

- quæ conditionibus offert (77.). quod tyranni propositam, multis modis mirabile et inopinatum, intentius consideratur (78.). dum vero Dinocrates cunctatur, a Syracusanorum democratia accipienda alienus, gravioresque imponit condiciones, Agathocles, mutato consilio, exsules in Dinocratem sollicitat, et cum Carthaginensibus pacem facit (79.). Samnium hoc tempore Romani igbe ferroque vastant (80.). Antigonus sollicitus de Rhodiorum civitate tunc opulentissima, quæ Ptolemaeo favebat (81.), Rhodiis naves et auxilia imperat, hisque recusatis, bellum infert (82.). Demetrius appulsus castra munit, et piratas expedit ad prædandam et populandam (83.). Rhodii missis ad Ptolemaeum, Lysimachum et Cassandrum legatis, eorum auxilia requirunt; apparant etiam, quæ ad propugnandam urbem conducere videbantur (84. — 87.). acerrime obnituntur Rhodii, hostiumque impetus sustinent. emissæ Rhodiorum naves magna clade Demetrii classem afficiunt, tempestate præterea oppressam. simul Chosii et Ptolemaeus Rhodiis auxilio veniunt (88.). Agathocles in Sicilia interea bellum in Dinocratem renovat. pugna apud Gorgium (Torgium) commissa, vincit Agathocles. captos contra datam fidem obtruncat (89.). Dinocratem inter amicos recipit. Addita commemoratio rerum a Romanis contra Samnites feliciter gestarum (90.). Cum Rhodii 1. oppugnatio a mari suscepta haud processisset, Demetrius urbem a terra adoriri instituit. machinarum apparatus (91.). Demetrii singularis in oppugnandis urbibus sollertia, unde *Poliorectæ* nomen inditum. forma et dignitas corporis, ingenti præstantia, mores (92.). Rhodiorum opera hostium conatibus opposita (93. 94.). novique Demetrii apparatus (95.). compectu a Ptolemaeo, Cassandro et Lysimacho adjuvantur Rhodii (96. 97.). eo recreati, nova vehementia in hostes impetum faciunt. instantibus Graecarum civitatum legatis, pacis condiciones

proponantur, de quibus tamen non convenit. renovant ab utraque parte bellum (98.). tandem adhortante et Antigono et Ptolemaeo pax initur. pacis condiciones (99.). Rhodiorum in suos regesque urbis servatores, praesertim Ptolemaeum, pietas. Demetrius exinde in Graeciam movit, a Cassandro et Polysperchonte occupatam. Hoc tempore Eumelus, Bospori rex, mortuus (100.). In Sicilia Agathocles nulla laessitus iniuria Liparaeos iniusto bello oppressit. pecunias Aeoli et Vulcani nomine insignes cum rapuisset, vindictam divinam non effugit. In Italia inter Romanos et Samnites post 22 annos pax facta (101.). Demetrii bellum pro liberanda Graecia continua-
tum. initium belli Demetrius ab urbe Sicyoniorum². facit, quam vi expugnat, et Ptolemaei praesidium expellit. Sicyonii ut servatorem et conditorem Demetrium venerantur (102.). inde Corinthus per fraudem capta; Prepelaus Cassandri legatus urbe expulsus ad Cassandrum confugit: Achaiae urbes liberatae. Orchomenum Polysperchontis praesidio firmatum vi expugnavit Demetrius, Strombichum, praesidii praefectum, in crucem egit (103.). In Italia Tarentini cum Lucanis et Romanis bellum habuerunt. Spartani Tarentinis auxilia misere, duce Cleonymo, cuius in Italiam excursions ibique factae populationes describuntur (104.). tandem Cleonymus ab eius regionis barbaris oppressus in Corcyram aufugit (105.). Cassander ob factos Deme-
trii progressus regno suo metuens pacem ab An-³. tigonon impetrare studet. hac spe deiectus Lysimachum, Ptolemaeum et Selenicum ad bellum contra Antigonom concitat (106.). ipse itaque contra Demetrium in Thessaliam, Lysimachus in Asiam movet; misso simul Prepelao cum exercitu in Aeolidis et Ioniae urbes (107.). Antigonus nuntio de Lysimachi incursione accepto e Syria hosti obviam procedit et pugnam offert. sed Lysimachus, eam evitare satius putans, noctu aufugit, et castra ad

Dorylaeum ponit (108.). Antigonus, hostem persecutus, eius castra obsidere parat; sed cum Lysimachus inde evaderet, discessum est in hiberna (109.). In Graecia Demetrius Athenis substitit, donec mysteriis Eleusiniis esset initiatus. tum classe profectus, Larissam et complures alias urbes recepit. Cassander, ut progressus prohiberet Demetrii castris sua opponit (110.). interea a patre admonitus Demetrius ut copias in Asiam transmitteret, res cum Cassandre componit. Hoc tempore Mithridates Ponti rex mortuus filium Mithridatem sucessorem habuit (111.). Cassander post Demetrii discessum civitates Thessaliae recuperavit, et Plistarchum cum exercitu in Asiam Lysimacho auxilium transmisit. sed magna navium hominumque pars naufragio periit. aegre emersit Plistarchus (112.). Ex Aegypto etiam Ptolemaeus incursionem in Syriam fecerat, qui tamen falso deceptus nuntio de Antigoni victoria, in regnum se recepit. ceterum reges singuli copias cogebant ad dimicandum proxima aestate de rerum summa (113.).

UNIVERSITY OF MICHIGAN

3 9015 01990 9152

A 66142 5

